

ธรรมะ เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (ทองพ้อมถมชโย)

ฉบับพุทธคุณ

ธรรมะ เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

ฉบับพุทธคุณ

จัดทำเนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี
พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)
วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗

วัดพระธรรมกาย

มูลนิธิธรรมกาย
DHAMMALAYA FOUNDATION

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

คำนำ

ย้อนประวัติศาสตร์ไปเมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน พระบรม-
โพธิสัตว์ผู้เป็นมหาบุรุษ ทรงถืออุบัติขึ้นบนโลก พระองค์ตรัสรู้
อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์
ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏไปสู่เอกนัตบรมสุข
ในอายตนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ของการเผยแผ่พระธรรม
อันประเสริฐ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงแท้
ของชีวิต ให้มนุษย์และเทวดาได้ประจักษ์ ทรงเผยความลึกลับของ
กฎแห่งกรรม อันเป็นกฎสากลของโลกที่มีผลบังคับต่อเหล่า
สรรพสัตว์ในภพสาม และทรงชี้ทางรอดจากอบาย เพื่อให้สรรพชีวิต
ได้ดำเนินไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลย
มาจวบจนปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ได้
สูญหายไปไหน ยังคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างดีในพระไตรปิฎก

พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิได้เห็นคุณค่าอันสูงยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำสรพศาสตร์ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มาชี้แจงแสดงธรรมให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปประพฤติปฏิบัติโดยได้แสดงพระธรรมเทศนาผ่านรายการ **“ธรรมะเพื่อประชาชน”** ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ รวมทั้งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลกเป็นประจำทุกวัน

ความรู้ธรรมะที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธินำมาถ่ายทอดแก่ชาวโลก ทำให้ผู้ฟังทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นความรู้ที่แฝงคติ มีสาระประโยชน์ มีความลุ่มลึกไปตามลำดับก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาจิตใจและเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามหลักวิชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บรรดาศิษยานุศิษย์ล้วนซาบซึ้งในธรรมอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ที่ได้ฟังผ่านรายการดังกล่าว จึงได้พร้อมใจกันกราบขออนุญาตพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ เพื่อ

คำนำ

รวบรวมสาระในพระธรรมเทศนาและจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือ
ธรรมะ เพื่อเป็นธรรมทานแก่ผู้มีบุญทั้งหลาย ในวาระมหามงคล
๖๐ ปี พระราชภาวนาวิสุทธิ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ เล่มๆ ละ ๖๐ เรื่อง
รวมทั้งหมด ๑,๐๘๐ เรื่อง

หนังสือธรรมะชุดนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อ
บรรพชิตและคฤหัสถ์ ในภาวะที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต้องการยอดกัลยาณมิตรผู้เป็นแสงสว่าง
แก่โลก การศึกษาธรรมะในหนังสือชุดนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี
เพื่อจุดประกายให้เกิดการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และธรรมะ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป

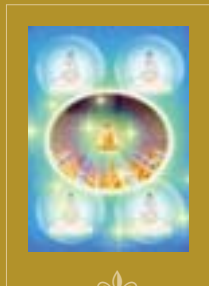
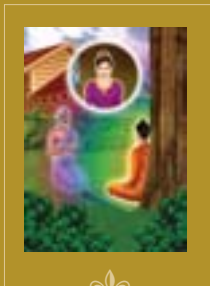
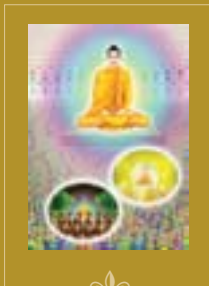
คณะผู้จัดทำและเหล่าศิษยานุศิษย์ทุกคน ขอกราบ
ขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ ที่ได้เมตตา
อนุญาตให้นำออกพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นธรรมทาน ในวาระ
อันเป็นมหามงคลนี้

คณะผู้จัดทำ
ศิษยานุศิษย์พระราชภาวนาวิสุทธิ

๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

สารบัญ

คำนำ	๓
๑. วันประกาศพระพุทธศาสนา	๑๑
๒. พระพุทธคุณไม่มีประมาณ	๑๙
๓. พระพุทธคุณ ตอน พระคัมภีร์ครอง	๒๙
๔. พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส	๓๗
๕. พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง	๔๕
๖. พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ	๕๕
๗. พระพุทธคุณ ตอน พระผู้เสด็จไปได้แล้ว	๖๓
๘. พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา	๗๑
๙. พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งโลก	๘๑
๑๐. พระธรรมคุณ	๘๙
๑๑. พระสังฆคุณ	๙๗
๑๒. เจริญพุทธานุสติ	๑๐๕
๑๓. เจริญธัมมานุสติ	๑๑๓
๑๔. เจริญสังฆานุสติ	๑๒๓

๑๕. มหาปฐนียาจารย์ (๑)	๑๓๑
๑๖. มหาปฐนียาจารย์ (๒)	๑๓๙
๑๗. มหาปฐนียาจารย์ (๓)	๑๔๙
๑๘. ใจหยุดสัตุยอดปาฏิหาริย์	๑๕๗
๑๙. ยมกปาฏิหาริย์	๑๖๗
๒๐. มหัศจรรย์วันออกพรรษา	๑๗๕
๒๑. ตามรอยบาทพระศาสดา	๑๘๕
๒๒. พุทธปาฏิหาริย์ ๓,๕๐๐ อย่าง	๑๙๓
๒๓. พระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย	๒๐๓
๒๔. การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี	๒๑๑
๒๕. มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๑ (ตอนพรหมและเทวาทิลาหล)	๒๒๑
๒๖. มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าเทว)	๒๒๙
๒๗. มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะตั้ง)	๒๓๙
๒๘. มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธเนรมิต)	๒๔๗
๒๙. มหาบุรุษ อัครบุรุษแห่งโลก	๒๕๗

๓๐. พระอรหันต์ของโลก

๒๖๕

๓๑. ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๗๕

๓๒. พญาวานรโพธิสัตว์

๒๘๓

๓๓. พุทธานุภาพไม่มีประมาณ

๒๙๓

๓๔. แสนโกฏิจักรวาล

๓๐๓

๓๕. สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาตุดุ

๓๑๓

๓๖. หนทางของพุทธะ

๓๒๓

๓๗. รอยพระบาทริมฝั่งน้ำมทานที

๓๓๓

๓๘. พุทธกิจของพระพุทธเจ้า

๓๔๑

๓๙. การเก็บรักษาสีที่ควรบูชา

๓๕๑

๔๐. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรบูชา

๓๕๙

๔๑. ชีวิตพระปัจเจกพุทธเจ้า (๑)

๓๖๙

๔๒. ชีวิตพระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

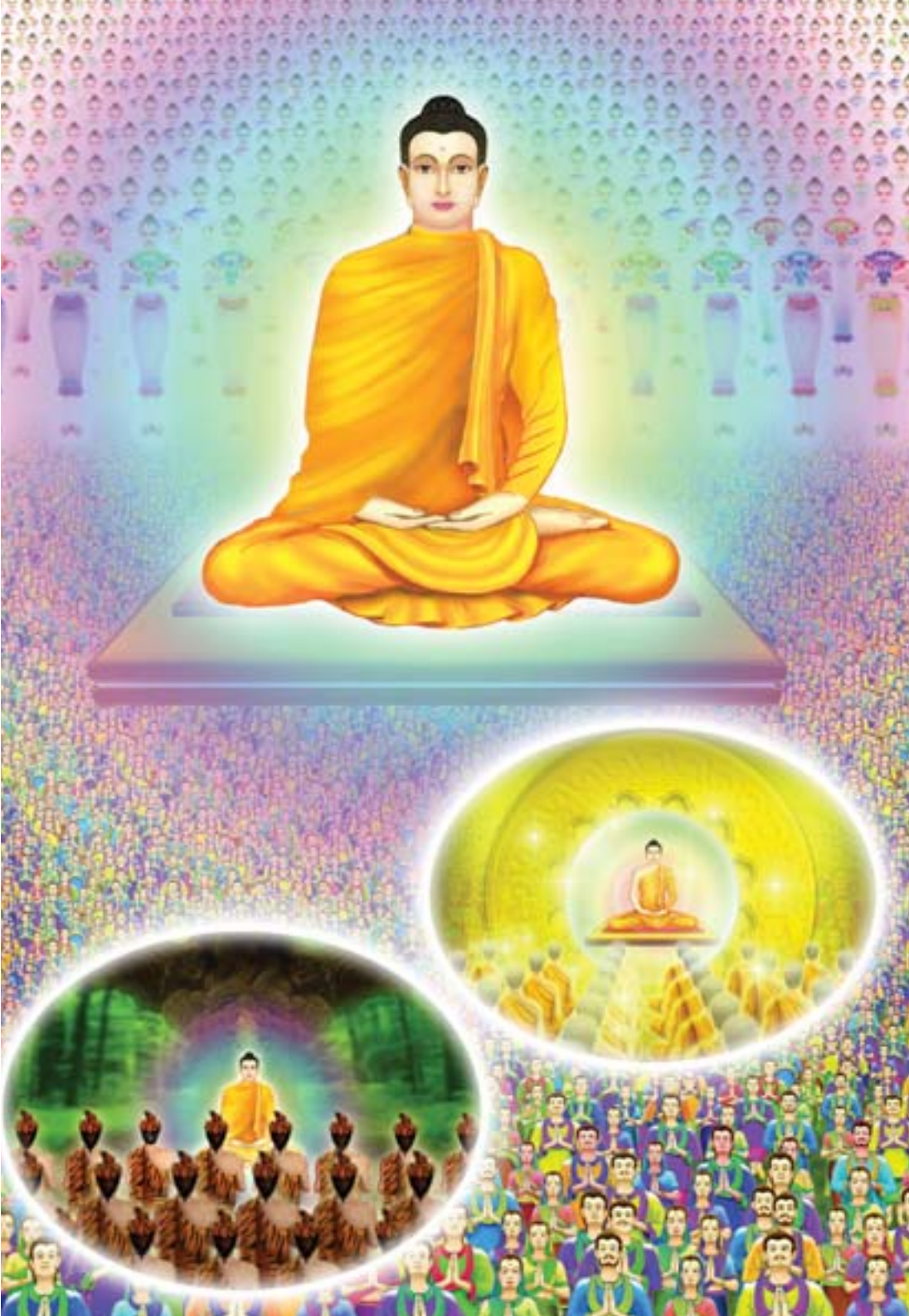
๓๗๗

๔๓. ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๘๕

๔๔. สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๑ (ถาจะลีนท้าวสักกะ)

๓๙๕

วันประกาศ พระพุทธานุสาสนา

ความอดทนคือความทนทาน เป็นคบะอย่างยิ่ง ผู้รู้
ทั้งหลายย่อมกล่าวพระนิพพาน ว่าเป็นเยี่ยม บรรพชิตผู้ฆ่า
สัตว์อื่น เบียดเบียนสัตว์อื่น ไม่ชื่อว่าสมณะเลย นี่เป็นคำสอน
ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๒

ช่วงเวลานี้ เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะเราจะได้มาศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสัจธรรมนำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ปัจจุบันมนุษย์ส่วนใหญ่มองยังไม่รู้ว่า เกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธองค์ ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ระทม เหมือนถูกตรึงด้วยเครื่องพันธนาการร้อยรัด ต่อเมื่อได้ฟังพระสัทธรรม จึงจะเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต และมุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ซึ่งถือว่าเป็นอุดมการณ์ของชาวพุทธ นั่นคือ

“ชนดี ประมั ตโป ตีติกา

นิพพานัน ประมั วทนติ พุทธา

น หิ ปพพชิตो ปรูปมาตี

สมโณ โหติ ปรี วิหะยนโต

สพพปาปสฺส อกรรม กุสลสฺสุปสมปทา

สจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทธาน สาสนํ

อนุปวาโท อนูปมาโต ปาติโมกฺเข จ สํวโร

มตฺตถนฺนํ จ ภคฺตสฺมี ปนฺตถนฺนํ สยนาสนํ

อธิจิตฺเต จ อาโยโค เอตํ พุทธาน สาสนํ

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๓

ความอดทนคือความทนทาน เป็นตบะอย่างยิ่ง ผู้รู้ทั้งหลายย่อมกล่าวพระนิพพาน ว่าเป็นเยี่ยม บรรพชิต ผู้ฆ่าสัตว์อื่น เบียดเบียนสัตว์อื่น ไม่ชื่อว่าสมณะเลย นี่เป็น คำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

การไม่ทำบาปทั้งปวง การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องใส นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ทั้งหลาย

การไม่เข้าไปว่าร้ายกัน การไม่ล้างผลาญกัน การ สำรวมในพระปาฏิโมกข์ การรู้จักประมาณในภัตตาหาร การ อยู่ในที่นอนที่นั้งอันสงัดการหมั่นประกอบความเพียรในอธิจิต ทั้งหมดนี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย”

โอวาทปาฏิโมกข์ คือ แบบแผนในการเผยแผ่พระพุทธ- ศาสนา นับตั้งแต่อดีตทุกยุคทุกสมัยมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมมากมายเพียงไรก็ตาม การเผยแผ่พระพุทธศาสนายังคงยึดหลักโอวาทปาฏิโมกข์ ดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการในการ เผยแผ่คำสอนของพระพุทธองค์

หากเราย้อนไปในอดีตถึงเหตุการณ์ครั้งสมัยพุทธกาล เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงอุบัติขึ้นในโลก

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๔

พระองค์ทรงประกาศพระสัทธรรมอันประเสริฐไปทั่วชมพูทวีป โดยเสด็จไปยังแคว้นแคว้นต่างๆ เพื่อโปรดสัตว์โลกด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ นำพาสรพสัตว์ทั้งหลายไปสู่ฝั่งแห่งพระนิพพาน ในวันเพ็ญเดือน ๓ แห่งมาฆฤกษ์ เป็นวันแห่งการเริ่มต้นที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงวางรากฐาน และแบบแผนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาครั้งสำคัญ ท่ามกลางพระอรหันตสาวก ๑,๒๕๐ องค์ ที่มาประชุมพร้อมเพรียงกันโดยมิได้นัดหมาย เพื่อเป็นแบบแผนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป ให้ชาวโลกได้รู้จักวิธีดำเนินชีวิตไปสู่ความสุข และให้เข้าถึงที่พึงที่ระลึกที่แท้จริง

*ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา พระพุทธองค์ทรงปฏิบัติพระพุทธรกิจ เพื่อสั่งสอนสรพสัตว์ทั้งหลายให้มีดวงตาเห็นธรรมกัน หลังจากที่พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ทรงตั้งพระทัยมั่นที่จะดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคง ทรงระลึกถึงอาหารดาบส และอุทกดาบส ซึ่งพระองค์ทรงเคยศึกษาอยู่ด้วย ท่านทั้งสองเป็นผู้มีกิเลสเบาบาง หากได้สดับพระธรรมแล้วอาจตรัสรู้ได้โดยเร็วพลัน แต่น่าเสียดายที่ท่านทั้งสองได้ละสังขารไปแล้ว

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๕

พระองค์ทรงระลึกถึงอุปการะของปัญจวัคคีย์ได้เสด็จไปทรงโปรดโดยตรัสว่า “บัดนี้เราได้ตรัสรู้ธรรมสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ท่านทั้งหลายจงฟังเถิด เมื่อท่านทั้งหลายปฏิบัติตาม ก็จะได้ตรัสรู้ธรรม” ทรงแสดงปฐมเทศนาที่เรียกว่า “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” ซึ่งแสดงถึงข้อปฏิบัติอันเป็นหนทางสายกลางที่สามารถตรัสรู้ได้ โดยไม่ให้เข้าไปประกอบตนให้พัวพันอยู่ในกามสุข ซึ่งเป็นทางปฏิบัติที่หย่อนเกินไป และไม่ประกอบตนให้ลำบากซึ่งตึงเกินไป แต่ให้ปฏิบัติด้วยใจที่เป็นกลางๆ ไม่ตึงไม่หย่อน ตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม บรรลुธรรมเป็นพระโสดาบัน ลั่นความสงสัยในพระรัตนตรัย เป็นพยานท่านแรกในพระพุทธศาสนา เมื่อปัญจวัคคีย์มีอินทรีขี้แก่กล้าแล้ว พระพุทธองค์ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร ซึ่งแสดงถึงความไม่เที่ยงของขันธ์ ๕ ทรงสอนให้ไม่เข้าไปยึดมั่นถือมั่น ปัญจวัคคีย์ได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนาในที่สุดดวงจิตก็หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์พร้อมกัน

ต่อมาพระพุทธองค์ได้โปรดยสกุลบุตร โดยตรัสเทศนาด้วยอนุปุปพิกถา คือ กถาที่แสดงไปตามลำดับ ตั้งแต่พรรณนาการให้ทาน การรักษาศีล และอานิสงส์ที่บุคคลทำสิ่งนี้แล้วจะได้

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๖

ไปสวรรค์ ทรงแสดงโทษของกามว่า เป็นทางมาแห่งทุกข์ และ
พรรณานานิสงส์ของการออกจากกามว่า เป็นทางมาแห่ง
ความหลุดพ้น จนกระทั่งยสกุลบุดร ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

เมื่อเพื่อนพระยสะอีก ๕๔ คน รู้ข่าวการออกบวชของท่าน
ต่างเกิดความคิดว่า “พระธรรมวินัยนี้ คงไม่เลวทรมานเป็นแน่
จะต้องเป็นพระธรรมวินัยอันประเสริฐ” จึงได้พร้อมใจกัน
อุปสมบทตาม ต่อมาทุกรูปได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด
และพระอรหันตสาวกทั้ง ๖๐ องค์นี้ ได้เป็นกำลังในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชน

จากนั้นพระพุทธองค์เสด็จไปยังอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อ
โปรดอุรุเวลกัสสปะ ในระหว่างทางได้โปรดเด็กหนุ่ม ๓๐ คน
เพื่อให้แสวงหาตัวตนที่แท้จริง ทรงแสดงอนุปฺพุทฺธิกา และอริย-
สัจ ๔ เมื่อจบพระธรรมเทศนา ทั้ง ๓๐ คน ต่างได้บรรลุนิพพาน
เป็นพระโสดาบัน เป็นพระสกทาคามี และเป็นพระอนาคามี
พระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้แยกย้ายกันออกไปประกาศพระพุทธ-
ศาสนา ต่อมาภายหลังเมื่อทั้ง ๓๐ รูป กลับมาเฝ้าพระพุทธองค์
อีก ต่างได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

พระพุทธองค์เสด็จดำเนินต่อไปจนถึงอุรุเวลาเสนานิคม
ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชฎิลสามพี่น้อง ทรงทรมาน **อุรุเวลกัสสปะ**

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๖

ด้วยอิทธิปาฏิหาริย์ต่างๆ จนคลายจากทิวฐิมานะ เมื่อพิจารณาเห็นว่าลัทธิของตนไม่มีแก่นสาร จึงลอยเครื่องบริวารของตน และของบริวารทั้ง ๕๐๐ ในแม่น้ำเนรัญชรา แล้วทูลขออุปสมบท พระพุทธองค์ก็ทรงอนุญาต

ฝ่าย **นทีกัสนปะ** ได้เห็นเครื่องบริวารเหล่านั้นลอยมาตาม กระแสน้ำ ก็เข้าใจว่า คงเกิดเหตุร้ายขึ้นกับพี่ชาย จึงพาบริวาร ทั้ง ๓๐๐ มายังสำนักของพี่ชาย เมื่อมาถึงได้เห็นพี่ชาย และลูกศิษย์บวชเป็นพระภิกษุกันหมด ครั้นรู้เรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นก็ บังเกิดความเลื่อมใสในพระผู้มีพระภาคเจ้า นทีกัสนปะพร้อม ด้วยบริวารทั้ง ๓๐๐ จึงพากันลอยเครื่องบริวาร แล้วทูลขอ อุปสมบทต่อพระพุทธองค์เช่นเดียวกับพี่ชายคนโต

แม่ **คยากัสนปะ** ซึ่งเป็นน้องคนเล็ก เมื่อเห็นบริวารของ พี่ชายทั้งสองลอยมาตามน้ำ ก็เข้าใจว่าเกิดเหตุร้ายกับพี่ใหญ่ และพี่รอง ตนเองพร้อมด้วยบริวาร ๒๐๐ รีบพากันมาหาพี่ชาย ทั้งสอง ครั้นรู้เรื่องราวทั้งหมดก็หายสงสัย เกิดความเลื่อมใสใน พระพุทธองค์ จึงทูลขออุปสมบทเช่นเดียวกับพี่ชายทั้งสอง

พระพุทธองค์ทรงแสดงพระธรรมเทศนาอาทิตตปริยาย-สูตร ซึ่งเป็นพระสูตรที่กล่าวเกี่ยวกับเรื่องอายตนะทั้งภายใน และภายนอก ว่าเป็นของร้อน ร้อนเพราะถูกไฟคือราคะ ไฟคือ

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๘

โทสะ และไฟคือโมหะเผาไหม้อยู่ เพราะทรงรู้อัธยาศัยของ
พวกชฎิลว่า นิยมการบูชาไฟ จึงทรงแสดงเรื่องนี้ เมื่อจบพระ-
ธรรมเทศนา ภิกษุทั้ง ๑,๐๐๓ รูป ต่างได้บรรลुเป็นพระอรหันต์

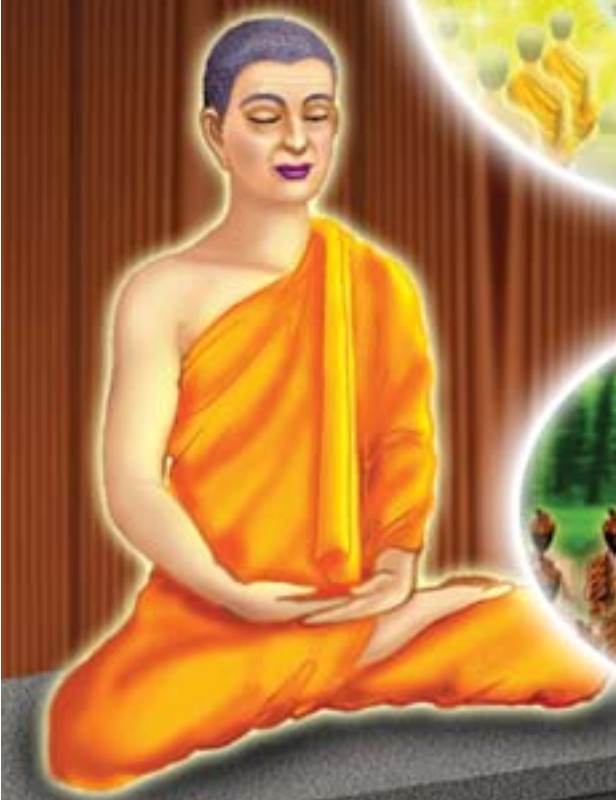
จากนั้นพระพุทธองค์ได้เสด็จไปโปรดพระเจ้าพิมพิสาร
และบริวาร มหาชน ๑๑๐,๐๐๐ คน ต่างมีดวงตาเห็นธรรม อีก
ส่วนหนึ่งได้เป็นผู้เข้าถึงไตรสรณคมน์ พระเจ้าพิมพิสารได้บรรลु-
ธรรมเป็นพระโสดาบัน และทรงถวายพระราชอุทยานเวศวัน
ให้เป็นอารามแห่งแรกในพระพุทธศาสนา ประชาชนจำนวนมาก
ต่างหลั่งไหลกันมาประพฤติปฏิบัติธรรม พระพุทธองค์จึงทรง
วางรากฐานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยการแสดงโอวาท-
ปาฏิโมกข์ในวันมาฆบูชามหาสมณ

บัดนี้เป็นเวลากว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้ว ที่พระพุทธศาสนา
ของเราได้สืบทอดแบบอย่างอันดีงามนี้มาสู่อนุชนรุ่นหลัง ด้วย
ความสามัคคีพร้อมใจกันของพุทธบริษัทผู้มีความศรัทธาตั้งมั่น
ในพระรัตนตรัย ดังนั้นในวันมาฆบูชาของทุกปี ซึ่งตรงกับวันขึ้น
๑๕ ค่ำ เดือน ๓ จึงถือว่าเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่
พวกเราทั้งหลาย จะได้พร้อมใจกันมาประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อ
สั่งสมบุญบารมี และร่วมพิธีจุดมาฆประทีปถวายเป็นพุทธบูชา
ขอเชิญชวนทุกท่านให้มาร่วมกันสร้างบารมี เจริญพุทธานุสติใน
วันมาฆบูชากันทุกคน

พ ร ะ พุ ท ธ คุ ณ
ไ ม่ มี ป ร ะ ห า ณ

ผู้ใดมีความศรัทธา ตั้งมั่นไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า
มีศีลอันงามที่พระอริยเจ้าสรรเสริญ มีความเลื่อมใสในพระสงฆ์
และมีความเห็นตรง บัณฑิตทั้งหลายเรียกผู้นั้นว่า เป็นผู้ที่มี
ชีวิตไม่เปล่าประโยชน์

พระพุทธคุณ ไม่มีประมาณ

๒๑

พระรัตนตรัยเป็นหลักของพระพุทธศาสนา เป็นหลักของโลก ผู้มีปัญญาทั้งหลายพึงดำเนินตามรอยบาทพระบรมศาสดา เพราะผู้ได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต จะทำให้เป็นผู้ที่มีชีวิตปลอดภัย ทั้งภัยในโลกนี้ ภัยในอบายภูมิ และภัยในสังสารวัฏ อีกทั้งจะประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง เพราะมีใจหนักแน่นมั่นคงในพระรัตนตรัย มีความเลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งเป็นทางมาแห่งมहाกุศลอย่างที่จะนับจะประมาณมิได้ ดังนั้นผู้มีใจผูกพันในพระรัตนตรัย ตรีนึกถึงพระรัตนตรัยตลอดเวลา และหมั่นสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัย ย่อมได้อานิสงส์ใหญ่ กระทั่งได้บรรลุมรรคผลนิพพานโดยเร็วพลัน

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ใน ปฐมทูลียสูตร ว่า

“ผู้ใดมีความศรัทธา ตั้งมั่นไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า มีศีลอันงามที่พระอริยเจ้าสรรเสริญมีความเลื่อมใสในพระสงฆ์ และมีความเห็นตรง บัณฑิตทั้งหลายเรียกผู้นั้นว่า เป็นผู้ที่มีชีวิตไม่เปล่าประโยชน์”

ความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยนี้ เป็นทางมาแห่งมहाกุศล ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสรับรองไว้ว่า จะส่งผลให้เราไม่พลัดตกไปในอบายภูมิ ไม่ว่าจะเป็นภูมิของสัตว์นรก เปรต อสุรกาย หรือ

พระพุทธคุณ ไม่มีประมาณ

๒๒

สัตว์เดียรัจฉานซึ่งเป็นภพภูมิที่ตกต่ำเหล่านั้น ความเลื่อมใสใน
วัตถุที่ควรเลื่อมใสนี้ สามารถปิดประตูอบายภูมิให้กับตัวของ
เราเอง และยังทำให้เวียนวนอยู่ในสุคติภูมิอย่างเดียวนั่น
เพราะพระรัตนตรัยเป็นที่สุดของบรรดาที่พึ่งทั้งหลายที่มีอยู่ใน
โลกนี้ ผู้ที่ยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึก มีจิตตั้งมั่นไม่หวั่นไหว
ในพระพุทธเจ้า ในพระธรรมคำสอนของพระองค์ และใน
พระสงฆ์สาวกผู้สืบทอดพระธรรมคำสอนอันบริสุทธิ์ จึงนับว่า
เป็นชีวิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยสภาวะ เพราะสภาวะของชีวิตอยู่กับการ
ดำรงชีวิตอยู่บนหนทางที่ถูกต้องดีงาม หนทางที่จะนำไปสู่ความ
บริสุทธิ์ หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลายทั้งปวงนั่นเอง

ในโลกนี้มีน้อยคนนักที่จะรู้ว่า ตนเองยังตกเป็นบ่าวเป็น
ทาสของพญามาร เป็นเหมือนหุ่นที่ถูกเขาเชิด ถูกพญามารเอา
กิเลสคือ ความโลภ ความโกรธ ความหลงเข้ามาใส่ ทำให้คิดผิด
พูดผิด ทำผิด เลยเกิดการเบียดเบียนกัน น้อยคนนักจะเป็น
เฉลยผู้รู้ คือรู้ว่า ตนเองกำลังถูกกิเลสบังคับบัญชาอยู่ และหา
ทางที่จะหลุดพ้นจากกรอบของอวิชชานี้ได้ ผู้ที่รู้อย่างนี้ คือ
ผู้ที่กำลังทำสงครามภายใน มุ่งปราบกิเลสในใจของตนเองอย่าง
เดียว เมื่อตนพ้นแล้วจะได้พาสรรพสัตว์ให้พ้นตามไปด้วย
บุคคลเหล่านั้น คือพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ที่มุ่งมั่นสร้างบารมี
เพื่อให้ได้บรรลุล้มมาลัมโพธิญาณ

พระพุทธคุณ ไม่มีประมาณ

๒๓

และเมื่อท่านได้บรรลุสัมโพธิญาณแล้ว ก็ทรงแนะนำ
สั่งสอนสัตว์โลกให้เลิกเบียดเบียนกัน ทรงสอนไม่ให้ฆ่า ไม่ให้ว่าร้าย
ดังนั้นเราควรจะตระหนักในพระคุณอันไม่มีประมาณ ควรกราบ
นอบน้อมด้วยจิตเลื่อมใส ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือ ผู้ที่สามารถ
ปฏิบัติธรรมทำให้หยุดใจนิ่งจนได้เข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียว
กับพระรัตนตรัยภายใน จะได้ชื่อว่าเกิดมาชาตินี้ ไม่เสียชาติเกิด
ชีวิตไม่เป็นโมฆะ เป็นชีวิตที่ไม่ว่างเปล่าจากประโยชน์ทั้งหลาย
เป็นผู้ยึดประโยชน์ทั้งสองอย่างไว้ได้ คือ ประโยชน์ในโลกนี้
จะได้ดำรงชีวิตอย่างถูกต้องและปลอดภัย ประโยชน์ในโลกหน้า
คือ เมื่อละจากโลกนี้ไปแล้ว จะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป ดังนั้น
พระรัตนตรัยจึงมีคุณอนันต์ทั้งต่อตัวเรา และสรรพสัตว์ทั้งหลาย
เราจึงควรตรึกระลึกและพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ยิ่งเรานึกถึง
ท่านบ่อยๆ ทำความผูกสมัครักใคร่ ส่งใจไปถึงท่านเสมอๆ
ใจของเราก็จะบริสุทธิ์เพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ

*สำหรับวันนี้ หลวงพ่อมีตัวอย่างของพุทธคุณอันไม่มี
ประมาณ ที่เพียงแค่การทำนายนิมิตแห่งการอุบัติขึ้นในโลกของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ยังส่งผลให้บุคคลนั้นได้บรรลุมรรคผล-
นิพพานได้อย่างง่ายดาย ผู้ที่ได้รับอานิสงส์บุญนี้ก็คือพระวารณ-

พระพุทธคุณไม่มีประมาณ

๒๔

เถระ ท่านเกิดในตระกูลพราหมณ์ ในแคว้นโกศล พอเจริญวัยแล้ว ท่านก็ได้ฟังธรรมในสำนักของพระเถระผู้อยู่ป่ารูปหนึ่ง เมื่อได้ฟังธรรมแล้ว ก็สามารถไตร่ตรองด้วยปัญญาว่า

ชีวิตสมณะเป็นชีวิตที่สงบ ไร้การเบียดเบียน ไร้การต่อสู้และการแข่งขัน เป็นชีวิตของผู้รู้ที่มุ่งต่อสู้กับกิเลสในตัว มุ่งบำเพ็ญสมณธรรมเพื่อทำพระนิพพานให้แจ้งอย่างเดียว ทหารทางธรรมช่างแตกต่างจากชีวิตของทหารในทางโลกเหลือเกิน ทหารทางโลกต้องทำสงครามมีฝ่ามือเปื้อนเลือด ส่วนนักรบกองทัพธรรมเป็นผู้เยือกเย็นด้วยมหากุศล มีความสะอาดกาย วาจา ใจ และด้วยความเลื่อมใสในชีวิตสมณะอย่างสุดซึ้ง ท่านจึงตัดสินใจออกบวชเป็นพระภิกษุ ได้ตั้งใจอุปัฏฐากพระอุปัชฌาย์อาจารย์ด้วยความเคารพ

อยู่มาวันหนึ่ง ท่านไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นงูเห่ากับพังพอนต่อสู้กันจนตายในระหว่างทาง จึงเกิดสงสัยสงสัยใจว่า สัตว์เหล่านี้ถึงความสิ้นชีวิต เพราะไม่รู้จักรักษาให้อยู่ถ้าไม่โกรธกัน มีความรักกัน ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข เพราะงูและพังพอนมีอาหารที่ไม่เหมือนกันอยู่แล้ว ครั้นคิดดังนี้ ก็เดินตรึกธรรมะไปเรื่อยๆ จนถึงสำนักของพระผู้มีพระภาคเจ้า

พระผู้มีพระภาคเจ้าครั้งทรงทราบอาจารย์อังคตมา

พระพุทธคุณไม่มีประมาณ

๒๕

ของท่านแล้ว เมื่อจะทรงประทานพระโอวาทให้เหมาะ กับ
อาจารย์นั้น จึงได้ตรัสสอนว่า “บรรดามนุษย์ในโลกนี้ นรชนใด
เบียดเบียนสัตว์เหล่าอื่น นรชนนั้นย่อมกำจัดสุขในโลกทั้ง ๒ คือ
ประโยชน์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ส่วนนรชนใดมีจิตเมตตา
อนุเคราะห์สัตว์ทั้งมวล นรชนผู้เป็นเช่นนั้น ย่อมประสบบุญตั้ง
มากมาย ภิกษุควรศึกษาและปฏิบัติธรรมอยู่เนืองๆ ควรเข้าไป
นั่งใกล้สมณะ ควรอยู่แต่ผู้เดียวในที่วิเวกเพื่อบำเพ็ญสมณธรรม
และควรทำความสงบระงับให้เกิดขึ้นในใจ”

ท่านวารณเถระได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา
พระบรมศาสดาทรงรู้ว่าท่านมีจิตละเอียดอ่อนดีแล้ว ก็ทรงสอน
เรื่องไตรลักษณ์และยกใจของท่านขึ้นสู่วิปัสสนา ครั้นเจริญ
วิปัสสนาแล้ว ก็ได้บรรลุพระอรหัตตผล

มีอยู่วันหนึ่ง ท่านได้ระลึกชาติไปดูอดีตของตัวเอง ก็พบว่า
ในกัปที่ ๙๒ นับถอยหลังจากกัปนี้ไป ท่านเคยเกิดในตระกูล
พราหมณ์ เป็นผู้ถึงฝั่งในวิชาและศิลปะของพราหมณ์ เมื่อมอง
ไม่เห็นที่สุดของวิชาที่ตนเรียนรู้อยู่ และมองเห็นว่าชีวิตการ
ครองเรือนเต็มไปด้วยการแก่งแย่งและเบียดเบียนกัน จึงออกบวช
เป็นฤาษีอาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ ตั้งใจบำเพ็ญตบะ จนได้
อภิญญาสมาบัติ และท่านมีลูกศิษย์อยู่ประมาณ ๕๔,๐๐๐ คน

พระพุทธคุณไม่มีประมาณ

๒๖

สมัยนั้น เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า **ติสสะ** ผู้ยังเป็นพระโอรสตั้วอยู่ ได้จุติจากหมู่เทพชั้นดุสิต ก้าวลงสู่พระครรภ์ของพระพุทธมารดา ทำให้มหาปฐพีเกิดสะเทือนเลื่อนลั่นไปทั่ว มหาชนเห็นเหตุการณ์นั้นก็ตกใจกลัว จึงพากันไปหามหาฤาษี ถามถึงเหตุที่ทำให้แผ่นดินไหว มหาฤาษีจึงบอกถึงบุญนิมิตแห่งการอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้าว่า

“แผ่นดินใหญ่ไหวครั้งนี้ เป็นเพราะผู้มีบุญบารมีมาเกิด พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด ผู้มีพุทธจักขุ จักเสด็จอุบัติขึ้นในโลก พระองค์จะตรัสบอกทางสวรรค์และนิพพานให้แก่ชาวโลก โลกจะเข้าถึงสันติสุขอันไพบูรณ์”

มหาชนครั้งได้ยินข่าวอันเป็นมงคลเช่นนั้นแล้ว ก็ปีติ ตื่นเต้นพากันร่ำเริงสรรเสริญ ส่วนตัวท่านเองก็เกิดธรรมปีติ ตั้งแต่นั้นมาก็ได้เจริญพุทธธานุสติ มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์จนตลอดชีวิต ด้วยอาณิสสแห่งความเลื่อมใสนั้น ทำให้ท่าน เวียนว่ายอยู่ในสุคติภูมิเรื่อยมา พระเถระได้กล่าวไว้ว่า ในกัปที่ ๙๒ นับแต่กัปนี้ที่ผ่านมานั้น ด้วยอาณิสสที่ท่านได้พยากรณ์นิมิตได้ไว้ ด้วยการพยากรณ์นิมิตนั้น ท่านไม่รู้จักทุกคติเลย นี่เป็นผลแห่งการพยากรณ์การอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้า ผู้นำสันติสุขที่แท้จริงมาสู่มวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์ทั้งหลาย

พระพุทธคุณ ไม่มีประมาณ

๒๓

เราจะเห็นว่า พุทธานุภาพเป็นอานุภาพอันยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ เป็นเรื่องอัศจรรย์ที่อยู่เหนือธรรมชาติ เกินกว่าที่เราจะคาดคิดค้นเดาเอา เพียงแค่เราทำจิตให้เลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อานิสงส์ผลบุญที่จะเกิดขึ้นก็มากมายก่ายกองนับกันไม่ไหว อีกทั้งบุญยังตามส่งผลไปทุกภพทุกชาติ จนกว่าเราจะไปถึงที่สุดแห่งธรรม

มหาสมุทรที่กว้างใหญ่ไพศาล ลึกไม่มีประมาณ เต็มเปี่ยมไปด้วยห้วงน้ำที่ไหลหลากมาจากทั่วสารทิศ ถ้าหากสายน้ำนั้นไหลผ่านเขมุลักเลมหนึ่ง น้ำที่ไหลเข้าไปในรูเขมุลักเลมจะมีปริมาณเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับน้ำที่มีอยู่ทั้งหมดฉันใด พระรัตนตรัยก็มีคุณไม่มีประมาณ ฉันนั้น คุณที่พวกเราได้กล่าวสรรเสริญทุกเช้าทุกเย็นนั้น เป็นเพียงเศษเสี้ยวธุลี ส่วนพระคุณอันยิ่งใหญ่ที่ยังไม่ได้กล่าว ยังมีอีกมากมายเหมือนน้ำที่อยู่นอก รูเขมุลักเลม แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกันจะทรงพรรณนาโดยกาลเวลาล่วงไปถึง ๑ กัป ก็ยังไม่อาจจะพรรณนาได้หมดสิ้น

ถึงแม้เราจะพรรณนาคุณของท่านไม่หมด แต่ถ้าตั้งใจกล่าวคำสรรเสริญ หมั่นสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็นเป็นประจำ ทำด้วยจิตที่เลื่อมใสศรัทธาจริงๆ บุญอันไม่มีประมาณย่อมบังเกิดขึ้นกับเราตลอดเวลา ฉะนั้นพระพุทธองค์จึงทรงกล่าว

พระพุทธคุณไม่มีประมาณ

๒๘

เอาไว้ว่า

“เมื่อบุคคลเลื่อมใสในพระรัตนตรัยอันเลิศ คือ เลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นทักษิณะบุคคลอันเลิศ เลื่อมใสในพระธรรมอันเลิศ ซึ่งเป็นที่ล้นไปแห่งความกำหนด และเป็นที่ยั่งยืน เลื่อมใสในพระสงฆ์ผู้ประเสริฐ ซึ่งเป็นนีนานาบุญอันเลิศ แล้วถวายทานในพระรัตนตรัยอันเลิศนั้น บุญอันเลิศ คือ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติคุณ ความสุข และพละ ย่อมเจริญแก่บุคคลนั้น แม้จะบังเกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดา ย่อมเข้าถึงความเป็นผู้เลิศในสถานที่นั้นๆ”

เพราะฉะนั้น จึงขอเชิญชวนทุกท่านมาสวดมนต์ นั่งสมาธิเจริญภาวนา หรือจะชวนเพื่อนบ้านมาร่วมสวดมนต์ด้วยก็ยิ่งดี ให้เสียงแห่งมนต์นี้เป็นประดุจเสียงสวรรค์นำความร่มเย็นมาสู่ครอบครัว การฟังวิทยุดูทีวีที่เขาแสดงให้ดูนั้น ให้หยุดไว้ชั่วคราวก่อน ให้หันมาดูในตัวของเราเองว่า ใจของเรา ใสสะอาดบริสุทธิ์เพียงไร หยุดนิ่งดีหรือไม่ เพื่อชีวิตเราจะได้มีสาระแก่นสาร ไม่ว่างเปล่าจากประโยชน์ วันอาทิตย์ก็ชักชวนกันมาปฏิบัติธรรมที่วัด เป็นการเพิ่มเติมบุญบารมีให้กับตัวของเราเองอย่างมีคุณค่า

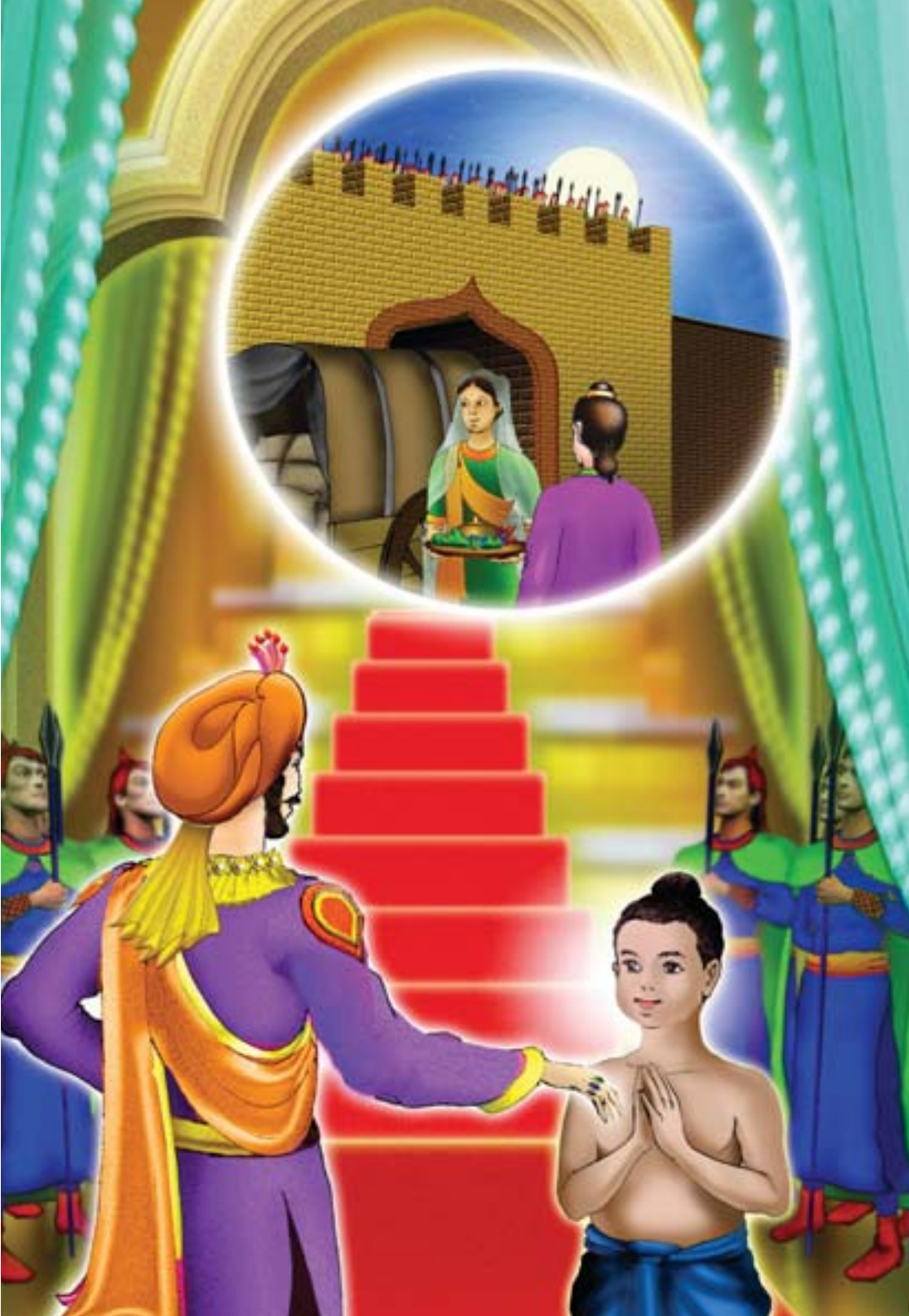

พ ร ะ พุ ท ธิ คุ ณ

ต อ น พ ร ะ คุ ณ ใ ห้

มนุษย์เป็นอันมาก เมื่อถูกภัยคุกคามย่อมยึดเอาภูเขา
ป่าไม้วัวเป็นที่พึ่ง แต่ที่พึ่งนั้นไม่เกษม ไม่อุดม เพราะบุคคล
อาศัยแล้วย่อมไม่พ้นจากทุกข์ไปได้ ส่วนผู้ใดถึงพระพุทธเจ้า
พระธรรมและพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่ง ที่พึ่งนั้นแลเป็นที่พึ่งอันเกษม
เป็นที่พึ่งอันอุดม เมื่อบุคคลอาศัยที่พึ่งนั้นแล้ว ย่อมพ้นจาก
ทุกข์ทั้งปวงได้

พระพุทธคุณ ตอน พระคัมภีร์ครอง

๓๑

จุดหมายปลายทางของทุกชีวิต คือ การไปสู่อายต-
นิพพาน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นต้นแบบของบุคคลที่
สมบูรณ์ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิตแล้ว ในระหว่างที่ทรง
สร้างบารมี พระองค์ต้องเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏอันยาวไกล
เกิดเป็นอะไรต่ออะไรมากมาย พระองค์ทรงพบว่าชีวิตเป็นทุกข์
ไม่ว่าจะเกิดเป็นพระราชามหากษัตริย์ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิก็
ยังไม่พ้นจากทุกข์ ดังนั้นพระองค์จึงทรงสละราชสมบัติอันเป็น
สิ่งที่พึงปรารถนาของมนุษย์ แล้วทรงแสวงหาหนทางพ้นทุกข์
มุ่งสู่พระนิพพาน

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนมีความทุกข์เป็นพื้นฐาน
จึงต้องแสวงหาที่พึ่งเพื่อให้เกิดความอบอุ่นใจและปลอดภัย แต่
มนุษย์ส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักที่พึ่งที่แท้จริง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
จึงตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“มนุษย์เป็นอันมาก เมื่อถูกภัยคุกคามย่อมยึดเอาภูเขา
ป่าไม่ว่าเป็นที่พึ่ง แต่ที่พึ่งนั้นไม่เกษม ไม่อุดม เพราะบุคคล
อาศัยแล้วย่อมไม่พ้นจากทุกข์ไปได้ ส่วนผู้ใดถึงพระพุทธรเจ้า
พระธรรม และพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่ง ที่พึ่งนั้นแลเป็นที่พึ่งอัน
เกษม เป็นที่พึ่งอันอุดม เมื่อบุคคลอาศัยที่พึ่งนั้นแล้ว ย่อม
พ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้”

พระพุทธคุณ ตอน พระคัมภีร์ครอง

๓๒

พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่แท้จริง เป็นแหล่งกำเนิดของความสุขที่มีอยู่ในตัวของเราทุกคน เมื่อเข้าถึงแล้วเราจะมีความสุข จะรู้สึกปลอดภัย ภัยอันตรายใดๆ จะไม่มากล้ำกราย เพราะฉะนั้นบุคคลใดปรารถนาความสุขความสำเร็จ และความปลอดภัยในชีวิต หรือแม้ปรารถนาความหลุดพ้นจากภัยในวัฏสงสาร หากหมั่นระลึกถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึก บุคคลนั้นย่อมสมความปรารถนาได้ ดังเช่นลูกชายของคนตัดฟืน

*ในกรุงราชคฤห์มีเด็กชาย ๒ คน เป็นเพื่อนกัน คนหนึ่งเป็นลูกของชาวพุทธ นับถือพระพุทธเจ้า อีกคนหนึ่งเป็นลูกของคนมีจิตาภิวุฒิ เด็กชายทั้ง ๒ คนนี้ ชอบเล่นขลุ่ยด้วยกันเสมอ เด็กคนนี้นับถือพระพุทธเจ้าจะระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า โดยกล่าวว่า “นโม พุทธสส” ทุกครั้งก่อนจะทอดขลุ่ย ส่วนเด็กอีกคนหนึ่งจะระลึกถึงคุณของเดียรถีย์ก่อนจะทอดขลุ่ยเช่นกัน

ผลการแข่งขันปรากฏว่า เด็กที่นับถือพระพุทธเจ้าชนะทุกครั้ง เด็กที่นับถือเดียรถีย์จึงคิดว่า เพื่อนคนนี้จะระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าก่อนทอดขลุ่ย จึงชนะเราทุกครั้ง เราจะต้องทำอย่างนั้นบ้าง” เขาเริ่มระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าบ้าง ซึ่งเป็นการลัสมพุทธานุสติโดยที่เขาไม่รู้ตัว ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

*มก. เรื่องนายทรรุสากฎิกะ เล่ม ๔๓ หน้า ๑๖๙

พระพุทธคุณ ตอน พระคัมภีร์ครอง

๓๓

วันหนึ่ง พ่อของเด็กที่นับถือพระพุทธเจ้าเทียมเกวียน ออกไปตัดฟืนนอกเมืองโดยพาเขาไปด้วยเมื่อได้ฟืนเต็มเกวียนแล้ว ระหว่างเดินทางกลับได้หยุดพัก และปล่อยโคให้พักกินน้ำกินหญ้าในที่ใกล้ๆ ป่าช้านั้น โคของเขาได้ตามฝูงโคอื่นๆ เข้าเมืองไป เมื่อรู้ว่าโคของตนหายไป พ่อจึงให้ลูกชายเฝ้าเกวียนไว้ ส่วนตน ออกเที่ยวตามหาโคจนเย็น ครั้นจะกลับออกไปนอกเมือง ประตูเมืองปิดเสียก่อน จึงออกไปไม่ได้ ฝ่ายลูกรอจนง่วง จึงคลานเข้าไปนอนหลับอยู่ที่ใต้เกวียนเพียงลำพัง

สมัยนั้นในกรุงราชคฤห์ เวลากลางคืนจะเต็มไปด้วย อดมนุษย์ คืนนั้นมียักษ์ ๒ ตน ออกหากินในป่าช้า ตนหนึ่งเป็น ลัมมาทิฏฐิ อีกตนหนึ่งเป็นมิจฉาทิฏฐิ ยักษ์มิจฉาทิฏฐิเห็นเด็ก นอนหลับก็ตรงเข้าไปจะจับเด็กกินเป็นอาหาร ยักษ์ลัมมาทิฏฐิ รีบห้ามไว้ แต่ยักษ์มิจฉาทิฏฐิไม่ฟังตรงเข้าไปลากเด็กออกมา เด็กตกใจจึงอุทานด้วยความคุ้นเคยว่า “นโม พุทธสส” เพราะ ความที่ตนได้สั่งสมพุทธานุสติอยู่เนืองนิตย์ ทันทียักษ์ได้ยิน พระนามของพระพุทธเจ้าเท่านั้น ก็สะดุ้งหวาดกลัวรีบถอยห่าง ออกมาทันที

ยักษ์ลัมมาทิฏฐิจึงบอกว่า “ท่านได้ทำกรรมหนักเสียแล้ว ได้ล่วงเกินเด็กผู้มีพระพุทธเจ้าอยู่ในใจ จะต้องทำความดีเพื่อ

พระพุทธรูป ตอน พระคัมภีร์ครอง

๓๔

ไถ่บาป” จึงยื่นคัมภีร์ครองเด็กน้อย ส่วนยักษ์มิจฉาปฏิภูมิดีได้เข้าไปในเมือง นำอาหารรสเลิศซึ่งเป็นของพระราชามา แล้วยักษ์ทั้งสองก็ทำตัวเหมือนเป็นมารดาบิดาของเด็ก ปลูกเด็กขึ้นมากินอาหารเมื่อเด็กน้อยกินอิ่มก็หลับต่ออย่างสุขสบาย

ส่วนยักษ์ทั้งสองก็ยืนอารักขาตลอดทั้งคืน เพื่อไม่ให้เด็กน้อยได้รับอันตรายใดๆ และก่อนที่จะอันตรายหายไประยะ ได้จารึกเรื่องทั้งหมดที่ถาดอาหารพลางอริษฐานว่า “ขอให้พระราชาท่านนั้นที่เห็นตัวอักษรเหล่านี้”

รุ่งขึ้น พวกราชบุรุษตามหาถาดทองคำ ซึ่งเป็นภาชนะสำหรับเสวยของพระราชา ได้พบถาดทองคำบนเกวียนบรรทุกพืนที่เด็กนั้นนอนหลับอยู่ จึงจับเด็กไปเข้าเฝ้าพระราชา พระเจ้าพิมพิสารทอดพระเนตรเห็นตัวอักษรที่ถาดทองคำ จึงตรัสถามว่า “นี่คืออะไร” เด็กกราบทูลว่า “ข้าพระองค์ไม่ทราบ แต่เมื่อคืนมารดาบิดาของข้าพระองค์ ได้นำถาดอาหารนี้มาให้ แล้วยืนดูแลอยู่ ข้าพระองค์ทราบเพียงเท่านี้ พระเจ้าข้า”

เมื่อมารดาบิดาของเด็กตามมาพบลูกในพระราชวัง พระราชาทรงถามเรื่องราวทั้งหมด พลางดำริว่า เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องธรรมดา จะต้องมิใช่ผู้ประสงค์จะประกาศคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนื่องจากพระราชาเป็นโสดาบันแล้ว จึงมีความ

พระพุทธรูป ตอน พระคัมภีร์ครอง

๓๕

เลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย ยิ่งทอดพระเนตรอักษรที่จารึก
ก็ยิ่งบังเกิดความปีติโสมนัสเป็นที่สุด

พระราชชาติพาคคนทั้งสามไปเฝ้าพระบรมศาสดา และ
ทูลถามพระพุทธรองค์ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระพุทธเจ้า
มีคุณอย่างน่าอัศจรรย์ ข้าพระองค์อยากทราบว่ พุทธานุสติ
เท่านั้นหรือ ที่สามารถปกป้องคุ้มครองรักษาผู้ที่ระลึกถึง
ถ้าหากเจริญอนุสติอื่นๆเป็นสรวณะ จะสามารถช่วยป้องกันภัย
ได้หรือไม่ พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสว่า “มหาบพิตร ไม่ใช่แต่เพียงพุทธานุ
สติเท่านั้น แต่จิตของชนเหล่าใดที่อบรมดีแล้วด้วยฐานะ ทั้ง ๖
ชนเหล่านั้นไม่ต้องใช้มนต์หรือโอสถอื่นมารักษาเลย” แล้วตรัส
พุทธพจน์ว่า

“สติของชนเหล่าใด เป็นไปแล้วในพระพุทธเจ้า พระธรรม
พระสงฆ์ และในกายเป็นนิคตย์ มีใจยินดีแล้วในความไม่เบียดเบียน
ยินดีในการภาวนา ชนเหล่านั้นเป็นสาวกของเรา เขาย่อมตื่น
อยู่ด้วยดีในกาลทุกเมื่อ”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา เด็กและบิดามารดาได้บรรลุ
ธรรมเป็นโสดาบันบุคคล ต่อมาภายหลังคนทั้งสามได้บวช และ
ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

พระพุทธคุณ ตอน พระคัมภีร์ครอง

๓๖

เพราะฉะนั้น พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์จึงมี
อานุภาพมาก เป็นที่พึ่งอันประเสริฐสุด อีกทั้งความเลื่อมใสใน
พระรัตนตรัย ก็มีส่วนส่งผลมากสุดที่จะนับจะประมาณได้
สามารถขจัดทุกข์โศกโรคภัยต่างๆ ได้ ถ้าเข้าถึงพระรัตนตรัยแล้ว
เราจะประสบแต่ความสวัสดิมีชัยตลอดไป

เราทุกคนเป็นผู้นับถือพระรัตนตรัย มีพระรัตนตรัยเป็น
สรณะ ให้ตรึกระลึกถึงท่านตลอดเวลา มหากุศลจะบังเกิดขึ้น
ทุกครั้งที่เรานึกถึง จะทำให้จิตใจเราบริสุทธิ์ขึ้น และความ
บริสุทธิ์จะทำให้เราเข้าถึงพระรัตนตรัยที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

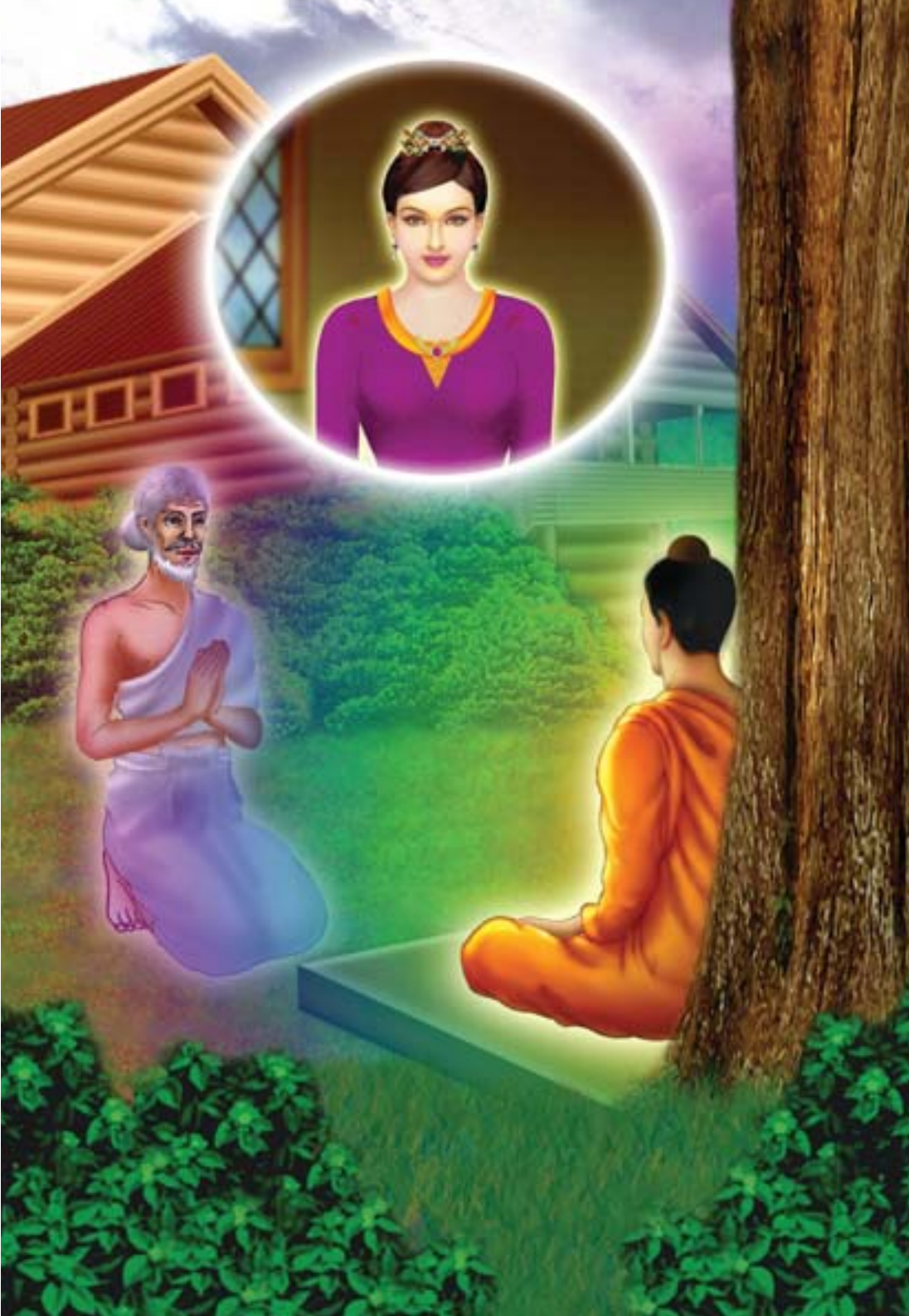
ดังนั้น เราจึงไม่ควรปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่า
ประโยชน์ ควรปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกาย คือพุทธ-
รัตนะที่อยู่ภายใน ซึ่งเป็นแก่นของพระพุทธศาสนา เมื่อเข้าถึง
พระธรรมกายแล้ว เราจะเข้าใจแจ่มแจ้ง และซาบซึ้งในคุณของ
พระรัตนตรัย จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต
เพราะฉะนั้นขอให้หมั่นปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ฝึกใจให้
หยุดนิ่งไปทุกๆ วัน ไม่ช้าจะสมปรารถนากันทุกคน

พ ร ะ พุ ท ธิ คุ ณ
ต อ น ผู้ ไ ก ล จ า ก กิ เ ล ส

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงเป็นที่พึ่ง ไม่ทรงเกี่ยวข้องกับ
กับกิเลสใด และไม่ทรงประกอบด้วยโทษใด เชื่อว่าทรงไกลจาก
กิเลสและโทษนั้น เพราะเหตุนี้ จึงปรากฏพระนามว่า อรหํ

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๓๕

ความปรารถนาของมวลมนุษยชาติ ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ล้วนปรารถนาให้โลกมีสันติสุขที่แท้จริง แต่ไม่มีใครรู้ว่า สันติสุขที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ไหน มีลักษณะอย่างไร จะเข้าถึงได้อย่างไร จนกระทั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบหนทางสายกลาง และพบว่าโลกจะมีสันติสุข ต่อเมื่อมนุษย์ทุกคนได้ตั้งใจปฏิบัติธรรม จนเข้าถึงสันติสุขภายใน ซึ่งเป็นแหล่งแห่งความสุขที่แท้จริง และสันติสุขภายในนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของสันติสุขภายนอก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทรงมีพระคุณยิ่งใหญ่เกินกว่าที่ใครๆ จะพรรณนาให้หมดได้ บัณฑิตในกาลก่อนจึงมักกล่าวพระคุณไว้โดยย่อ ๔ ประการ โดยเรียบเรียงเป็นบทสวดมนต์สรรเสริญพระพุทธคุณให้เราสวดกันว่า “อรหํ สมมาสมพุทโธ วิชาจรณสมปันโน” เป็นต้น

อรหํ แปลว่า ไกล คือ ไกลจากกิเลส หรือพ้นจากกิเลส ซึ่งตรงข้ามกับปุถุชนผู้หนาแน่นไปด้วยกิเลส บัณฑิตในกาลก่อนท่านจึงนำมากล่าวเป็นคาถาว่า

“โส ตโต อารกา นาม ยสฺส เยนาสมฺจิตตา

อสมฺจติ จ โทเสหิ นาโถ เตนารหํ มโต

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงเป็นที่พึ่ง ไม่ทรงเกี่ยวข้อง

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๐

กับกิเลสใด และไม่ทรงประกอบด้วยโทษใด ชื่อว่าทรงไกลจากกิเลสและโทษนั้น เพราะเหตุนั้น จึงปรากฏพระนามว่า อรหฺ”

เพราะพระองค์ทรงไกลจากกิเลส มีใจใสบริสุทธิ์ผุดผ่อง จึงทรงมั่นคง ไม่หวั่นไหวในอภิวรรณ และอนิวัตรธรรมที่มากกระทบ คือไม่ทรงยินดีในสิ่งที่น่าปรารถนา และไม่ทรงยินร้ายในสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา ดังเช่น ครั้งหนึ่งที่พระนางมาคันธียาว่าจ้างให้ชาวเมืองโกสัมพี ตามด่าว่าพระองค์อย่างรุนแรงในทุกหนทุกแห่งที่เสด็จไปถึง เรื่องมีอยู่ว่า

*มีธิดาของพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ **มาคันธียา** เป็นหญิงงามเหมือนเทพอัปสร เป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทั้งหลาย แต่บิดาของนางหวงลูกสาวมาก ไม่ยอมยกนางให้ใคร วันหนึ่งพระบรมศาสดาทรงตรวจดูอุปนิสัยของเวไนยสัตว์ ที่พระองค์จะโปรด ได้ทรงเห็นอุปนิสัยแห่งอนาคามีผลของมาคันธียาพราหมณ์ และพราหมณี คือ พ่อแม่ของนางมาคันธียา จึงเสด็จไปสู่ที่บูชาไฟของพราหมณ์ พราหมณ์เห็นความงามแห่งพระลักษณะของพระพุทธเจ้า ถึงกับตกตะลึง คิดว่า คนนี้แหละที่จะคู่ควรกับธิดาของเรา จึงกราบทูลว่า “ท่านสมณะ ข้าพเจ้าจะยกธิดา

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๑

ให้ท่าน ท่านอย่าเพิ่งไปไหนนะ จงรอจนกว่าข้าพเจ้าจะกลับมา”

พระบรมศาสดาทรงนิ่งเฉย ไม่ตรัสอะไร ฝ่ายพราหมณ์รีบกลับบ้านของตน เพื่อพาธิดาพร้อมด้วยนางพราหมณ์ ไปยังที่ที่ตนพบพระบรมศาสดา แต่เมื่อไปถึง กลับไม่พบพระองค์ พบแต่รอยพระบาทซึ่งทรงอธิษฐานประทับไว้ นางพราหมณ์เป็นคนรู้วิชาทำนายลักษณะทันทีที่เห็นรอยพระบาทก็บอกสามีว่า “รอยเท้านี้ไม่ใช่รอยเท้าของคนบริโภคมาม” แต่พราหมณ์ไม่สนใจคำของภรรยา เทียวตามหาพระศาสดาจนพบ เมื่อพบพระองค์แล้ว จึงกล่าวว่า “ท่านสมณะ เราจะให้ธิดาแก่ท่าน”

พระบรมศาสดาไม่ได้ทรงตอบรับหรือปฏิเสธ แต่ตรัสเล่าถึงชีวิตของพระองค์ที่เสด็จออกผนวช เพื่อแสวงหาทางหลุดพ้น และในที่สุดก็ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีธิดามารทั้งหลายมาประเล้าประโลม แต่ไม่สามารถทำให้พระองค์หวนไหวได้ พระองค์ตรัสว่า “เมื่อก่อนเราได้เห็นธิดามารทั้งสามที่งดงามประดุจแห่งทองคำ ที่ไม่แปดเปื้อนด้วยสิ่งโสโครก แต่เราไม่ได้พอใจในกามคุณเลย เหตุไฉนเราจะมาพอใจในสรีระแห่งธิดาของท่าน ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งโสโครก คืออาการ ๓๒ เหมือนหม้อใส่ของไม่สะอาด มองดูงามแต่ภายนอกเล่า เราไม่ปรารถนาที่จะแตะต้องสรีระแห่งธิดาของท่านแม้ด้วยเท้า”

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๒

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พราหมณ์และพราหมณีคลายความยึดมั่นในสังขารร่างกาย มีดวงตาเห็นธรรมเป็นพระอนาคามี แต่นางมาคันทียาผู้เป็นธิดา กลับผูกอาฆาตพระองค์ว่า “ถ้าสมณะไม่ต้องการเรา ก็ควรกล่าวเพียงว่าตนไม่ต้องการ แต่กลับกล่าวหาเราว่าเต็มไปด้วยสิ่งโสโครก เอาเถอะ เมื่อใดที่เรามียศศักดิ์จะรู้กัน” พราหมณ์ได้พานางมาคันทียาไปฝากไว้กับนายจุฬามาคันทียะ ซึ่งเป็นน้องชายของตน จากนั้นทั้งสองสามีภรรยาพากันไปบวชในสำนักพระศาสดา ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานกายอรหัตต์เป็นพระอรหันต์ ฝ่ายนายจุฬามาคันทียะคิดว่า “หลานสาวของเราไม่เหมาะกับคนธรรมดาสามัญเลย เหมาะสมแก่พระราชาท่านั้น” จึงพานางไปกรุงโกสัมพี แต่งกายด้วยเครื่องประดับอย่างงดงาม และถวายแด่พระเจ้าอุเทน พระเจ้าอุเทนได้อภิเษกนางเป็นอัครมเหสี และให้หญิง ๕๐๐ คน เป็นบริวาร

วันหนึ่ง พระนางมาคันทียาเสด็จออกจากปราสาท เห็นหญิงบริวารของพระนางสามาวดี ซึ่งเป็นอัครมเหสีอีกองค์หนึ่งของพระเจ้าอุเทน ยืนถวายบังคมบูชาพระบรมศาสดาทางช่องหน้าต่าง นางรู้ว่า พระนางสามาวดี และหญิงบริวารทั้ง ๕๐๐ เป็นผู้มีความเคารพเลื่อมใสในพระบรมศาสดา จึงคิดว่า ถึงเวลาที่จะแก้แค้นพระบรมศาสดาแล้ว และหญิงเหล่านี้เป็นอุปัฏฐายิกา จึงควรได้รับกรรมด้วย

พระพุทธรูป ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๓

พระนางมาคันธียาจึงไปกราบทูลยุยงพระเจ้าอุเทนว่า “หญิง ๕๐๐ คน รวมทั้งพระนางสามาวดี ประสงค์ร้ายต่อพระองค์ พระองค์จะต้องสวรรคตใน ๒-๓ วันนี้เป็นแน่” พระราชาไม่ทรงเชื่อ แม้พระนางมาคันธียากราบทูลอีกถึง ๓ ครั้ง ก็ไม่อาจยุยงได้สำเร็จ

นางจึงให้ค่าจ้างแก่ชาวเมืองทั้งหลาย รวมทั้งทาส และกรรมกร ให้ตามด่าพระบรมศาสดา เพื่อให้พระองค์หนีออกไปจากเมืองนี้ พวกชาวเมืองที่ไม่มีชื่อเสียงในพระรัตนตรัย ต่างติดตามด่าพระบรมศาสดา ไม่ว่าพระองค์จะเสด็จไปที่ไหน ก็ตามไปด่าพระองค์ด้วยถ้อยคำหยาบคาย เป็นต้นว่า “เจ้าเป็นโจร เจ้าเป็นพาล เจ้าเป็นคนบ้า เจ้าเป็นอูฐ เจ้าเป็นวัว เจ้าเป็นลา เจ้าเป็นสัตว์นรก เจ้าเป็นสัตว์เดรัจฉาน สุกติดของเจ้าไม่มี เจ้ามีทุกตเป็นทีไปอย่างเดียว”

พระอานนท์รู้สึกไม่สบายใจ จึงกราบทูลพระบรมศาสดา ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ชาวเมืองนี้มารุมด่าเรา เราไปจากที่นี่กันเถิด” พระพุทธองค์ตรัสถามว่า “จะไปที่ไหนล่ะ อานนท์” พระอานนท์ตอบว่า “ไปเมืองอื่นพระเจ้าข้า” พระองค์ถามอีกว่า “ถ้าชาวเมืองนั้นด่าอีก แล้วเราจะไปที่ไหนอีกเล่า อานนท์” พระอานนท์ตอบว่า “ไปสู่เมืองอื่นอีกพระเจ้าข้า” พระบรมศาสดา จึงตรัสว่า “อานนท์ การทำอย่างนี้ไม่ควร เหตุเกิดขึ้นที่ไหน

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๔

ควรให้เหตุผลในที่นั้นก่อน แล้วจึงไปที่อื่น พวกที่ดำเราเป็นใครกัน” พระอานนท์ตอบว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ คนทุกคนรวมทั้งพวกทาส และกรรมกร พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสว่า “อานนท์ ช้างศึก เมื่อก้าวลงสู่สนามรบ ย่อมต้องอดทนต่อลูกศรที่มาจากทิศทั้งสี่ ฉนฺได การอดทนต่อถ้อยคำของคนทุศีล เป็นภาระของเรา ฉนฺนั้น” ทรงบอกพระอานนท์ว่า “อานนท์ คนเหล่านั้นจะดำเราได้เพียง ๗ วันเท่านั้น ในวันที่ ๗ จะต้องนั่ง เพราะเหตุที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ย่อมไม่เกิน ๗ วัน” พอครบ ๗ วัน เรื่องทุกอย่างก็สงบลงตามพุทธพยากรณ์ทุกอย่าง

จะเห็นได้ว่า พระพุทธองค์ไม่เคยหวั่นไหวต่อสิ่งใด ทรงมีเป้าหมายเป็นหลัก อุปสรรคเป็นรอง เพราะทรงเข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับธรรมกายอรหัต ขจัดกิเลสอาสวะได้หมดจด ล้นเชื้อไม่เหลือเศษ เพราะฉะนั้นผู้รู้ทั้งหลายจึงขนานนามพระองค์ว่า อรหํ ผู้ไกลจากกิเลส ผู้ควรแก่การเคารพ เทิดทูนอย่างยิ่ง และเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริงของเราทั้งหลาย ดังนั้นอย่าได้ประมาท ให้หมั่นสั่งสมบุญบารมี ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายตามพระองค์ให้ได้

พ ร ะ พุ ท ธิ คุ ณ

ต อ น ผู้ ร ู้ แ จ้ ง ต ัว ย ต น เอง

เราเป็นผู้ครอบงำธรรมทั้งปวง รู้ธรรมทั้งปวง อันตักตวง
และทักท้วงไม่ฉาบตาแล้ว ในธรรมทั้งปวง ละธรรมเป็นไปในภูมิสาม
ได้หมด พ้นแล้วเพราะความสิ้นไปแห่งตัณหา เราตรัสรู้ยิ่ง
เองแล้ว จะพึงอ้างใครเล่า อาจารย์ของเราไม่มี คนเช่นเราก็มไม่มี
บุคคลเสมอเหมือนเราก็มไม่มี ในโลกกับทั้งเทวโลก เพราะเราเป็น
พระอรหันต์ในโลก

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง

๔๓

พระลัมมะสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ทรงบริสุทธิ์หลุดพ้นแล้วจากอาสวกิเลสทั้งปวง กิจที่จะต้องทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พวกเราผู้เป็นพุทธศาสนิกชน ควรใช้ชีวิตของเราให้เป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ โดยหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดให้นิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน คือ พระธรรมกาย ตามอย่างพระพุทธองค์ไปด้วย

เมื่อพระบรมศาสดาของเราตรัสรู้ธรรม ทรงหยุดใจนิ่ง เข้าถึงพระธรรมกาย ที่ซ้อนกันอยู่เป็นชั้นๆ เข้าไปตามลำดับในหนทางสายกลางที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” ในกลางกายของพระองค์ จนเข้าถึงกายธรรมอรหัตต์ เป็นพระอรหันตลัมมะสัมพุทธเจ้า จึงทรงประหารกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปได้ อีกทั้งทรงรู้แจ้งในธรรมทั้งปวง ทั้งเหตุและผลอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

ความรู้แจ้งในธรรมของพระองค์นี้ ไม่ได้เกิดจากการแนะนำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ท่านใด แต่เกิดจากดวงปัญญาของผู้รู้ที่อยู่ภายใน คือ กายธรรมอรหัตต์ เป็นพระอรหันตลัมมะสัมพุทธเจ้าที่พระองค์เข้าถึงนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงพระนามว่า ลัมมะสัมพุทธโธ ผู้ตรัสรู้โดยชอบด้วยพระองค์เอง ดังที่ตรัสกับอุปกาชีวกว่า

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง

๔๘

“เราเป็นผู้ครอบงำธรรมทั้งปวง รู้ธรรมทั้งปวง
อันตณหา และทิฏฐิไม่ฉาบทาแล้ว ในธรรมทั้งปวง
ละธรรมเป็นไปในภูมิสามได้หมด พ้นแล้วเพราะ
ความสิ้นไปแห่งตณหา เราตรัสรู้ยิ่งเองแล้ว จะพึง
อ้างใครเล่า อาจารย์ของเราไม่มี คนเช่นเรา
ก็ไม่มี บุคคลเสมอเหมือนเราก็ไม่มี ในโลกกับ
ทั้งเทวโลก เพราะเราเป็นพระอรหันต์ในโลก
เราเป็นศาสดา หาศาสดาอื่นยิ่งกว่ามิได้ เราผู้เดียว
เป็นพระสัมมาสัมพุทธะ เราเป็นผู้เย็นใจ ดับกิเลส
ได้แล้ว เราจะไปเมืองในแคว้นกาลสี เพื่อ
ประกาศธรรมจักรให้เป็นไป เราจะตีกลองประกาศ
อมตธรรมในโลกอันมืด เพื่อให้สัตว์ได้ธรรมจักรฯ”

สมัยที่พระองค์ยังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เสด็จออกผนวช
นั้น เริ่มแรกพระองค์ทรงออกแสวงหาอาจารย์ที่คาดว่าจะ
แนะนำหนทางพ้นทุกข์ได้ ทรงเข้าไปหาท่านอาหารดาบส
กาลามโคตร เพื่อขอเรียนธรรมะ พระองค์ทรงเรียนรู้ได้อย่าง
รวดเร็ว จนกระทั่งจบความรู้ของครูอาจารย์ มีความรู้เท่ากับ
อาหารดาบส แต่พระองค์ทรงพบว่า ธรรมนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อ
พระนิพพาน จึงทรงลาจากไป

จากนั้น พระองค์ได้เสด็จไปยังสำนักของอุทกดาบส

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง

๔๕

รามบุตร ทรงสามารถเรียนรู้ได้สำเร็จอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน แต่ทรงพบว่าไม่ใช่หนทางไปสู่พระนิพพานอีก จึงทรงจากไปเพื่อเสาะแสวงหาหนทางอันประเสริฐต่อไป

* ครั้นพระองค์เสด็จจาริกไปในนครชนบท ถึงตำบลอุรุเวลาซึ่งมีภูมิประเทศน่ารื่นรมย์ ประกอบด้วยแมกไม้نانาพันธุ์เขียวชอุ่ม สดชื่น เย็นสบาย มีธารน้ำใสไหลเย็น เหมาะแก่การบำเพ็ญเพียร และมีดาบสปัญจวัคคีย์ติดตามมาเป็นอุปัฏฐากคอยรับใช้ พระองค์ทรงเริ่มบำเพ็ญทุกรกิริยา ซึ่งเป็นสิ่งที่นักบวชในสมัยนั้นเชื่อว่า เป็นทางแห่งความหลุดพ้น โดยช่วงแรกพระองค์ทรงกตพระทนต์ด้วยพระทนต์ กตพระตาลุด้วยพระชีวหา จนพระวรกายกระสับกระส่าย พระเสโทโทรมพระวรกาย แต่ก็ไม่ได้ทรงบรรลุธรรมอะไร จึงทรงเปลี่ยนเป็นการกลั่นอัสสาสะปัสสาสะทั้งทางพระนาสิก และพระโอษฐ์ จนกระทั่งลมติขึ้นข้างบนทำให้ทรงปวดพระเศียรมาก และหวนกลับมาเสียดแทงภายในช่องพระอุทร ทำให้ปวดในพระอุทรได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส ทั้งพระหทัยก็กระสับกระส่ายไม่สงบระงับลงเลย

พระองค์จึงทรงเปลี่ยนวิธีใหม่ เป็นการอดพระกระยาหาร

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง

๕๐

โดยค่อยๆ ลดปริมาณพระกระยาหารลง จนในที่สุดถึงกับไม่
เสวยเลย พระวรกายก็ซูบผอมลงทรงเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก
เวลาเอามือลูบหน้าท้องก็ถูกกระดูกสันหลัง เอามือลูบกระดูก
สันหลังก็จับถูกผิวหนังท้อง เมื่อลุกขึ้นก็ชว่นเซล้มลงเพราะไม่มี
กำลัง พระฉวีที่เคยผุดผ่องก็กลับเศร้าหมองเพราะขาดอาหาร
ถึงอย่างนั้นพระองค์ก็ยังทรงมีพระสติมั่นคง ไม่ทอดยถะเลิกละ
ความเพียร จนกระทั่งวันหนึ่งพระองค์ประชวรอย่างหนัก ถึงกับ
วิสัยัญญา

เมื่อทรงได้สติฟื้นขึ้นมา พระองค์ทรงพิจารณาถึงการ
บำเพ็ญทุกรกิริยาที่ผ่านมา และดำริว่า “ถึงบุคคลทั้งหลายใน
โลกนี้ จะกระทำทุกรกิริยาอย่างอุกฤษฏ์เช่นไร ก็คงไม่เกินไป
กว่าเรา แม้เราได้ปฏิบัติอย่างอุกฤษฏ์เช่นนี้แล้ว ก็ยังไม่บรรลु
พระโพธิญาณแต่อย่างใด หนทางนี้ไม่ใช่หนทางพ้นทุกข์อย่าง
แน่นอน” จึงทรงเริ่มหวนคิดถึงความเพียรทางใจ

ขณะนั้นเอง **พระอินทร์** ล่วงรู้ถึงความคิดของพระองค์ จึง
เสด็จมาทรงพิณ ๓ สายให้พระองค์ทรงสดับ สายแรกตึงเกินไป
เมื่อดีดสายพิณก็ขาดสายที่สองหย่อนเกินไปเสียงพิณไม่ดังกังวาน
สายที่สามไม่ตึงไม่หย่อนกำลังพอดี ดีดแล้วเสียงกังวาน ไพเราะ
พระลัทธิตะได้สดับดังนั้น จึงทรงพิจารณาว่า “หนทางสายกลาง

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง

๕๑

เป็นหนทางสู่พระโพธิญาณอย่างแน่นอน” ถ้ายังมีพระวรกาย
ชubbผอม ไม่มีพละกำลังเช่นนี้ ย่อมไม่สามารถบำเพ็ญเพียรทางใจได้
จึงเริ่มเสวยพระกระยาหาร เพื่อให้มีกำลังตามเดิม

ฝ่ายปัญจวัคคีย์ซึ่งมีความเชื่อมั่นในการบำเพ็ญทุกรกิริยา
ว่าจะทำให้หลุดพ้นได้ เมื่อเห็นพระลัทธิตถะเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา
ก็หมดศรัทธา จึงพากันปลีกตัวไปทำอสิปตมฤคทายวัน
เมื่อพระลัทธิตถะอยู่ลำพังพระองค์เดียว ทรงได้ความสงบ
พระวรกายกลับค่อยๆ มีพละกำลังมากขึ้นจนทรงเป็นปกติ
สามารถเจริญสมาธิภาวนาได้

ในวันที่พระองค์ตรัสรู้ นั้น ทรงเบิกบานพระทัย เสวย
พระกระยาหารที่มีรสเลิศ ประจําแต่งอย่างประณีตจาก **นางสุชาดา**
และได้ลงสรลงสนาน ให้พระวรกายกระปรี้กระเปร่า พระทัย
โปร่งสบาย ทรงประทับนั่งขัดสมาธิเจริญภาวนาใต้โคนไม้
พระศรีมหาโพธิ์ ใจของพระองค์หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกาย
เข้ากลางเรื่อยไปตามลำดับ เห็นกายในกายไปจนกระทั่งถึงผู้รู้
คือ พระธรรมกายที่อยู่ภายใน ทรงเข้าถึงกายธรรมพระโสดาบัน
พระสกิทาคามี พระอนาคามี กายธรรมอรหัต ในที่สุดก็ได้ตรัสรู้
เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยพระองค์เอง

เมื่อได้ตรัสรู้แล้ว พระองค์เสวยวิมุตติสุขอยู่ ๗ สัปดาห

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง

๕๒

และทรงตรวจดูว่าควรจะโปรดใครเป็นคนแรก ทรงระลึกถึง **อาหารดาบส และอุทกดาบส** ซึ่งเป็นผู้มีปัญญามาก และมีกิเลสเบาบาง ครั้นรู้ว่าท่านทั้งสองได้ละสังขารไปก่อนแล้ว ทรงระลึกถึงปัญจวัคคีย์ที่เคยอุปฐากพระองค์ จึงเสด็จไปสู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ฝ่ายปัญจวัคคีย์เห็นพระองค์เสด็จมาแต่ไกล ต่างพากันคิดว่า พระองค์เสด็จมาเพื่อแสวงหาคนอุปฐาก จึงตกลงกันว่า จะไม่ทำการต้อนรับ แต่เมื่อพระองค์เสด็จมาถึง ด้วยกำลังบารมีของพระองค์ ทำให้ปัญจวัคคีย์ต่างลืมหึกตาคิดถึงตกลงกันได้ พากันลุกขึ้นกุฏิกุจจอต้อนรับ แต่ยังคงสนทนากับพระองค์ด้วยถ้อยคำที่ไม่เคารพ คือ พูดออกพระนาม และใช้คำว่าอาวุโส ซึ่งเป็นคำที่ผู้ใหญ่ใช้เรียกผู้น้อย พระองค์จึงตรัสห้ามว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธออย่าเรียกเรตถาคตเช่นนั้นเลย”

“ตถาคตเป็นอรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ พวกเธอจะเจียไสตสดับฟัง เราได้บรรลุอมตธรรมแล้ว เราจะสั่งสอน จะแสดงธรรม เมื่อพวกเธอปฏิบัติตามที่เราสั่งสอนแล้ว ไม่ช้าจะได้บรรลุคุณธรรมอันเป็นที่สุดแห่งพรหมจรรย์ที่กุลบุตรทั้งหลายผู้ออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ปรารภนาจะเข้าถึงด้วยปัญญาอันยิ่ง”

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งด้วยตนเอง

๕๓

ปัญจวัคคีย์ฟังแล้วก็ยังไม่เชื่อ พระองค์จึงทรงยืนยัน ถ้อยคำเดิม เป็นครั้งที่สอง ครั้งที่สาม ปัญจวัคคีย์ก็ยังทูลคัดค้านเช่นเดิม พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสเตือนปัญจวัคคีย์ให้ระลึกถึงกาลหนหลังว่า “ก่อนนี้ พวกเธอทั้งหลายเคยได้ยินวาทที่เราพูดมาเช่นนี้บ้างหรือไม่” ปัญจวัคคีย์กราบทูลว่า ไม่เคยได้ยิน พระองค์จึงตรัสถ้อยคำนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ปัญจวัคคีย์ได้สติ และตั้งใจฟังพระธรรมเทศนา ในที่สุดต่างได้บรรลุธรรมตามพระองค์ไปด้วย เพราะตรัสรู้ธรรมโดยชอบด้วยพระองค์เอง ดังที่ตรัสบอกปัญจวัคคีย์อย่างนี้เอง พระองค์จึงทรงพระนามว่า สัมมาสัมพุทธโธ

จะเห็นได้ว่ากว่าที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราจะได้ตรัสรู้ และถึงพร้อมด้วยความรู้อันวิเศษได้นั้น พระองค์ต้องบำเพ็ญบารมีด้วยความยากลำบากอย่างยิ่ง ทุกท่านนับว่ามีบุญอย่างมาก ที่มีโอกาสได้มาพบพระธรรมคำสอนของพระองค์ และรู้แนวทางปฏิบัติ เพื่อให้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวโลกอีกจำนวนมากไม่มีโอกาสได้รู้เห็นเช่นพวกเรา ดังนั้นอย่าปล่อยโอกาสให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ให้ทุ่มเทฝึกฝนอบรมตนด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

พ ร ะ พุ ท ธิ คุ ณ
ต อ น ผู้ ส ม มู ร ณ์ ตั ว ย วิ ช ช า
แ ล ะ จ ร ณ ะ

พระองค์ทรงเป็นที่พึ่งของผู้ไร้ที่พึ่ง ทรงประทานความ
ไม่มีภัยแก่เหล่าชนผู้มีความกลัว ทรงเป็นที่คุ้มเคยของผู้มี
ภูมิธรรมสงบ ทรงเป็นที่พึ่งที่ระลึกของผู้แสวงหาที่พึ่งที่ระลึก

พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ

๕๖

วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว จากวันเป็นเดือน เป็นหลายๆ เดือน ถ้าหากเราได้มองย้อนกลับไป พิจารณาการกระทำของตนเองที่ผ่านมาแล้วพบว่า เราได้ใช้เวลาของเราอย่างมีคุณค่า ทำสิ่งที่เป็นที่พึงแก่ชีวิตของเรา ด้วยการบำเพ็ญทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา เราจะมีแต่ความปิติเป็นเครื่องตอบแทน เพราะทาน ศีล และภาวนานั้น จะกลั่นกาย วาจา ใจ ของเรา ให้สะอาดบริสุทธิ์ และดึงดูดแต่สิ่งที่ดีงามเข้ามาหาตัวเรา

พระวังคีสเถระได้กล่าวสรรเสริญพุทธคุณไว้ใน ขุททก-นิกาย อปทาน ว่า

“อนาถานํ ภวํ นาโถ ภิตานํ อภยปฺปโท
วิสุสาสํ ภูมิสนฺดานํ สรณํ สรณณฺลินํ

พระองค์ทรงเป็นที่พึ่งของผู้ไร้ที่พึ่ง ทรงประทานความไม่มีภัยแก่เหล่าชนผู้มีความกลัว ทรงเป็นที่ค้ำค้ำของผู้มีภูมิธรรมสงบ ทรงเป็นที่พึ่งที่ระลึกของผู้แสวงหาที่พึ่งที่ระลึก”

การที่พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงเป็นที่พึ่งที่ระลึกของสรรพสัตว์ทั้งปวงได้ เพราะพระองค์ทรงพระคุณเป็นเลิศ และมีอยู่ข้อหนึ่งคือ วิชาจรณสมฺปนฺโน ทรงถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะวิชาในที่นี้หมายถึง ความรู้ที่กำจัดความมืดได้ ความมืดคืออวิชชา ได้แก่ โลภะ โทสะ และโมหะ ที่ครอบงำจิตใจมนุษย์

พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ

๕๓

และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพราะขจัดความมืดได้ จึงเรียกว่า วิชา
ความรู้แจ้ง แฉงก็คือ สว่างนั่นเอง ทรงถึงพร้อมด้วยวิชา
หมายถึง วิชา ๘ ได้แก่

วิปัสสนาญาณ ความเห็นแจ้ง เห็นวิเศษ คือ พระองค์
ทรงเห็นแจ้งในสภาวะธรรมตรงตามความเป็นจริง เช่น เห็นขั้น ๕
ว่าเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์และเป็นอนัตตา การเห็นแจ้งนั้น
ไม่ใช่จะมองเห็นได้ด้วยตามนุษย์ ต้องหลับตามนุษย์แล้วส่งใจไป
จดจ่อที่ศูนย์กลางกาย วางใจถูกส่วนจะพบดวงปฐมมรรค
กายมนุषย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม
และเข้าถึงธรรมกาย ธรรมกายใสดั่งน้ำ สกิทาคามี อนาคามี
และธรรมกายอรหัตตามลำดับ จนบรรลुวิปัสสนาญาณ
พระองค์ทรงเห็นโลกหมดทั่วทุกโลก ด้วยตาธรรมกาย รู้ได้ด้วย
ญาณของธรรมกาย

มโนมยิทธิ ฤทธิ์ทางใจ คือ จะนึกให้เป็นอย่างไร ก็เป็น
ไปตามที่นึกได้

อิทธิวิธี แสดงฤทธิ์ได้ เช่น เนรมิตกายคนเดียวเป็นหลาย
คนได้

ทิพพโสตา มีหูทิพย์ มีญาณพิเศษที่จะฟังอะไรก็ได้ยินตาม
ที่ปรารภณา

พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ

๕๘

เจโตปริยญาณ คือ รู้วาระจิตของผู้อื่น

บุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือ ความรู้ที่สามารถระลึกชาติ
หนหลังได้ว่า ชาติไหนเกิดเป็นอะไร

ทิพพจักขุ คือ ตาทิพย์ พระองค์ทรงสามารถมองเห็น
ทุกสิ่งได้หมด ไม่ว่าจะอยู่ใกล้ไกลอย่างไร และทรงระลึกชาติ
หนหลังของสัตว์อื่นได้

อาสวักขยญาณ คือ ความรู้ที่ทำลายอาสวะให้หมดสิ้น
คือ ทรงขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปไม่มีเหลือในกมลสันดาน
ของพระองค์แม้แต่ชนิดเดียว ดังที่ได้ตรัสกับสคารวมาณพว่า
“เมื่อจิตเราเป็นสมาธิ บริสุทธิ์ ผุดผ่อง หลุดพ้นจากกิเลสแล้ว
ก็มีญาณหยั่งรู้ว่าหลุดพ้นแล้ว รู้ชัดว่าชาติสิ้นแล้ว กิจที่ควร
ทำได้ทำเสร็จแล้ว กิจอื่นไม่มี”

ด้วยคุณวิเศษ ๘ ประการนี้ ทำให้พระองค์ทรงเป็นที่พึ่ง
ที่ระลึกอันยิ่งใหญ่ของสัตว์โลก ไม่มีผู้ใดยิ่งกว่า ที่เป็นเช่นนี้
เพราะพระองค์ทรงรักในการฝึกฝนอบรมตนเองมานับภพนับ
ชาติไม่ถ้วน ดังเช่น *ครั้งเมื่อพระโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติเป็น
บุโรhitของพระเจ้าพาราณสี ท่านเป็นมหาบุโรhitผู้ที่มีความ

พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ

๕๕

เนลียวณลาด และก็มากลั่นไปด้วยคุณธรรม เมื่อท่านสนองงานในราชสำนักและรับใช้บ้านเมืองมาพอสมควรแล้ว ท่านก็ปรารถนาจะออกบรรพชา เพื่อแสวงหาความสุขที่แท้จริง ที่ทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ดังนั้นท่านมหาบุโรหิตจึงเข้าไปกราบทูลพระราชาเพื่อบรรพชา พระราชาแม้จะแสนเสียดายท่านมหาบุโรหิตผู้เรื่องปัญญา แต่ก็ไม่ยากหัดทาน เพราะเป็นความตั้งใจดี และก็เป็นการประสงค์ของท่านมหาบุโรหิตผู้มีความมากต่อแผ่นดิน พระราชาจึงเกรงใจและได้ทรงอนุญาตพร้อมกับอนุโมทนาในกุศลเจตนาของท่านมหาบุโรหิต

เมื่อพระโพธิสัตว์บุโรหิตตัดเครื่องกังวลใจในราชสำนักได้แล้ว ท่านก็มีความร่าเริงเบิกบานใจ และมีความยินดีอย่างยิ่งที่จะออกแสวงหาโมกขธรรม ที่นำมาซึ่งความสุขที่แท้จริง อันเป็นนิรันดร์ ในระหว่างทาง ท่านได้เห็นเหยี่ยวตัวหนึ่งถูกฝูงนกตะกรุมบินไล่ตามจิกตีเพื่อแย่งชิงก้อนเนื้อที่เหยี่ยวตัวนั้นกำลังคาบอยู่ เหยี่ยวก็สู้ปกป้องก้อนเนื้อสุดฤทธิ์ แต่ก็สู้ไม่ได้ ในที่สุดก็ต้องปล่อยชิ้นเนื้อไป แล้วนกตัวอื่นๆ ก็แย่งชิงกันต่อตัวไหนคาบได้ก็ถูกตัวอื่นจิกตี

พระโพธิสัตว์เห็นดังนั้นจึงคิดว่า กามคุณก็เปรียบเหมือนกับก้อนเนื้อนั้น เมื่อผู้ใดยึดถือครอบครองเอาไว้ ผู้นั้นก็ย่อมได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานตลอดเวลา แต่เมื่อผู้ใดปล่อยวางได้

พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ

๖๐

ผู้นั้นก็ย่อมได้รับความสุข เป็นอิสระเสรี ไม่ต้องมีใครมาเบียดเบียนให้เกิดทุกข์อีกต่อไป เมื่อคิดอย่างนี้แล้ว ท่านปรารภเหตุ นั้นเพื่อสอนตัวเองว่า “น่าสงสารทั้งเหยี่ยวและนกตะกรุมที่ต้องบอบช้ำเพราะการแย่งชิงเนื้อ แล้วก็ไม่มีตัวใดที่ได้สมหวัง ฉะนั้นชีวิตเราก็ไม่ควรไขว่คว้าแสวงหากามคุณ ซึ่งไม่อาจทำให้เราสมหวังอย่างแท้จริงได้ เราควรออกบรรพชาเสียโดยเร็ว เพื่อให้บรรลุความสุขอันเกษม”

เมื่อพระโพธิสัตว์ออกเดินทางเพื่อแสวงหาที่สงบวิเวก จวบจนมาถึงเวลาเย็น พอพลบค่ำท่านก็ได้มาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง และได้ขออนาคัยเรือนหลังหนึ่งที่ตั้งอยู่ริมทางเพื่อค้างคืน ในบ้านนั้นได้มีสาวใช้คนหนึ่ง ซึ่งได้นัดแนะกับผู้ชายเอาไว้ม้าหาในเวลาตอนกลางคืน เธอได้นั่งคอยชายคนนั้นอยู่จนกระทั่งรุ่งสาง แต่ชายนั้นก็ไม่ได้มาตามนัด เธอจึงกลับเข้าไปนอนด้วยความหมดหวัง

พระโพธิสัตว์ถือเอาเหตุนี้เป็นอารมณ์ แล้วสอนตัวเองว่า “ความหวังในทางมีกิเลสย่อมเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ ดูอย่างสาวใช้คนนี้ เมื่อมีความหวังอยู่ก็ตั้งหน้ารอคอย การรอคอยเป็นทุกข์ที่สุดแสนจะทรมาน เพราะดูเหมือนกาลเวลาช่างผ่านไปอย่างเชื่องช้า แต่เมื่อไม่ต้องรอคอยเพราะไม่มีความหวัง ก็ได้เอนกายนอนหลับอย่างเป็นสุข ฉะนั้นบุคคลไม่ควรมีความหวัง

พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ

๖๑

ในทางกิเลส แต่ควรมีความหวังในทางแห่งความดี ผู้ไม่แสวงหาความหวังในทางแห่งความทุกข์ย่อมประสบแต่ความสุข” ท่านสอนตัวเองอย่างนี้แล้วก็ทำความสงบให้เกิดขึ้นในใจ

ครั้งรุ่งเช้า พระโพธิสัตว์ก็ออกเดินทางต่อไป เพื่อมุ่งเข้าสู่ป่าอันเป็นที่รื่นรมย์สงบวิเวก ในขณะที่เดินทางเข้าไปในป่า ท่านก็ได้พบกับดาบสท่านหนึ่ง ซึ่งกำลังนั่งเจริญสมาธิภาวนาอยู่บนกองหญ้าในป่าแห่งนั้น ด้วยกิริยาอาการที่สงบสำรวม เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขอย่างยิ่ง ท่านจึงคิดว่า ทางนี้แหละเป็นทางแห่งความสุข การที่จะให้ได้บรรลุความสุขที่ประเสริฐยิ่งไปกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว ความสุขในฌานสมาบัติเป็นสุขอันประณีตที่เรากำลังแสวงหา ความเจริญใดที่จะดียิ่งกว่าการเจริญสมาธิภาวนานั้น ย่อมไม่มีทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

เมื่อพระโพธิสัตว์ดำรงอย่างนี้ก็มิมีใจชैनบาน เกิดความโสมนัสเปรมปรีดิ์ แล้วก็ได้บรรพชาเป็นฤาษีอยู่ในป่าแห่งนั้น ท่านตั้งใจบำเพ็ญภาวนา ไม่นานก็บรรลุฌานสมาบัติ ได้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงอันเกิดจากสมาธิ และสมปรารถนาในสิ่งที่ท่านต้องการ ได้มาพบทางแห่งความสุขที่บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายท่านปฏิบัติกัน

จะเห็นได้ว่า พระพุทธองค์เป็นผู้ทรงคุณวิเศษ สมบูรณ์ด้วยวิชาทั้ง ๘ ประการนั้น เพราะทรงรักในการฝึกฝนอบรม

พระพุทธคุณ ตอน ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ

๖๒

ตนเองมานับภพนับชาติไม่ถ้วน สอนตนโดยไม่ต้องให้ใครมาคอยสั่งสอน เตือนตนก่อนที่จะให้คนอื่นมาเตือน ทรงเป็นกัลยาณมิตรให้กับพระองค์เอง นอกจากนี้พระองค์ยังเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยจรณะ คือ ความประพฤติอันงดงาม ๑๕ ประการ ได้แก่ ศีลสังวร คือ ความสำรวมในพระปาฏิโมกข์ อินทริยสังวร ความสำรวมในอินทริยทั้ง ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ โภชนะมัตตัญญูตา ความรู้จักประมาณในการบริโภค ชาคิริยานุโยค การประกอบความเพียรที่ทำให้เป็นผู้ตื่นเสมอ เป็นต้น พระองค์จึงได้ชื่อว่า วิชาจรณสมปนโน ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

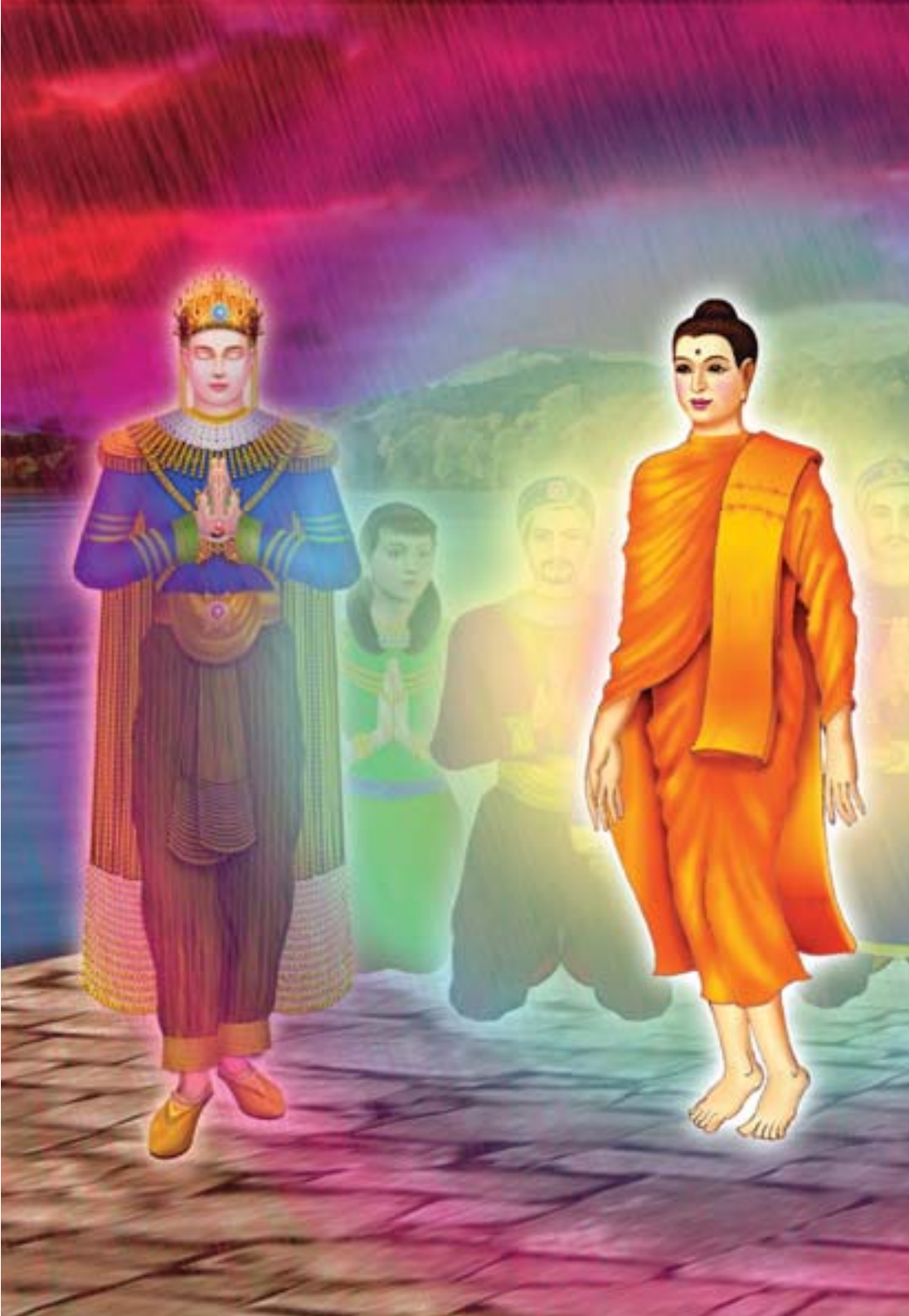
กว่าที่พระพุทธองค์จะทรงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะได้เช่นนี้ พระองค์จะต้องบำเพ็ญบารมีอย่างยิ่งยวดมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ทรงยอมสละทรัพย์ อวัยวะหรือแม้กระทั่งชีวิต โดยไม่มีข้อแม้ ไม่มีเงื่อนไข และไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคทั้งหลายที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้บรรลุธรรม และนำพระลัทธิธรรมนั้นมาอบรมสั่งสอนสัตว์โลก ดังนั้นให้พวกเราหมั่นเจริญพุทธธานุสติ ระลึกรู้ถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์อย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน บุญของเราจะได้เพิ่มพูนทับทวีกันทุกคน

พ ร ะ พุ ท ธิ คุ ณ
ต อ น พ ร ะ ผู้ เ ส ตี จ ไป ดี แ ล้ ว

พระสุคต มาจากศัพท์บาลี คือ สุคโต แปลว่า เสด็จไปได้
เสด็จไปงาม คือ พระองค์ทรงมีทางเสด็จที่ดั่งงามอันได้แก่
อริยมรรค และได้เสด็จไปสู่ที่ดั่งงาม คือ พระนิพพาน โดยทรง
ดำเนินรุดหน้าไป ไม่หวนกลับคืนมาสู่กิเลสที่ทรงละได้แล้ว

พระพุทธคุณ ตอน พระผู้เสด็จไปดีแล้ว

๖๕

ขึ้นชื่อว่ามนุษย์แล้ว ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ย่อมจะแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง แต่ความหมายของสิ่งที่ดีที่สุดนั้น ไม่ได้หมายถึงเฉพาะวัตถุสิ่งของที่ต้องหามาเพื่อการดำรงชีวิตเท่านั้น แต่หมายถึง ใจ ของเราด้วย ถ้าเราไม่เคยฝึกฝนอบรมใจของตนเองแล้ว ชีวิตความเป็นมนุษย์ของเราก็เท่ากับว่างเปล่าจากสิ่งที่ดีงาม เพราะฉะนั้นต้องทำชีวิตของเราให้มีค่าสมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ด้วยการเจริญสมาธิภาวนากันทุกวัน หมั่นตรึงระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ทำใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ ผ่องใส มีความเลื่อมใสในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า บางที่เราจะได้ยินพระนามของพระองค์ว่า **พระสุคต** มาจากศัพท์บาลี คือ **สุคโต** แปลว่า **เสด็จไปดี เสด็จไปงาม** คือ **พระองค์ทรงมีทางเสด็จที่ดีงามอันได้แก่ อริยมรรค และได้เสด็จไปสู่ที่ดีงาม คือ พระนิพพาน** โดยทรงดำเนินรุดหน้าไปไม่หวนกลับคืนมาสู่กิเลสที่ทรงละได้แล้ว

สุคโต ไปสู่ที่ไหน ดีที่นั่น คือ ไปทำประโยชน์เกื้อกูลให้ความสุขแก่ที่นั่น *ดังเมื่อกรุงเวสาลีเกิดทุพภิกขภัย ข้าวยาก หมากแพง ผู้คนอดอาหารตายกันเป็นจำนวนมาก ชากศพุก

พระพุทธรูป ตอน พระผู้เสด็จไปดีแล้ว

๖๖

ปล่อยทิ้งเกลื่อนกลาด กลิ่นก็ตึงดูดมุษย์มารังควาน มีคนตายมากขึ้น สิ่งปฏิภูลก็เพิ่มขึ้น เกิดอหิวาตกโรคระบาดไปทั่วเมือง จนชาวเมืองหวาดกลัวกันหมด

กษัตริย์ลิจฉวีจึงกราบอาราธนาพระผู้มีพระภาคเจ้า ให้เสด็จมาขจัดทุกข์โรคภัย พระพุทธองค์ทรงพิจารณาเห็นว่า ถ้าพระองค์เสด็จไปเมืองเวสาลีและแสดงรัตนสูตร ทั้งแสนโกฏิจักรวาลจะปลอดภัย สรรพสัตว์จะมีดวงตาเห็นธรรม จึงทรงรับอาราธนา

***พระเจ้าพิมพิสาร**ทรงเตรียมหนทางเสด็จสำหรับพระผู้มีพระภาคเจ้า และเหล่าภิกษุ ๕๐๐ รูป จากกรุงราชคฤห์ถึงฝั่งแม่น้ำคงคาประมาณ ๕ โยชน์ มีการปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ สร้างวิหารเป็นที่พักระหว่างทางทุก ๑ โยชน์ ตั้งหมอน้ำประดับธงชัย โปรยดอกไม้ ๕ สี และตลอดระยะทางนั้นทรงให้กัณเฑาะพัตถ์ธรรมาสน์บูชาด้วยดอกไม้ และของหอมต่างๆ มากมาย เวลาล่วงไป ๕ วัน พระพุทธองค์ก็เสด็จถึงฝั่งแม่น้ำคงคา

เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จลงประทับบนเรือ ข้ามฝั่งแม่น้ำคงคา พระเจ้าพิมพิสารได้ตามส่งเสด็จลงในแม่น้ำ จนถึงที่น้ำลึกประมาณแค่พระศอ ฝ่ายกษัตริย์ลิจฉวีก็รับเสด็จที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคาเช่นกัน โดยจัดการต้อนรับเป็น ๒ เพ้าของพระเจ้าพิมพิสาร

พระพุทธคุณ ตอน พระผู้เสด็จไปได้แล้ว

๖๗

ทันทีที่พระบรมศาสดาก้าวพระบาทประทับชายฝั่ง
แคว้นลิจฉวี ฝนโบกขรพรรษก็ตกลงมา ใครต้องการให้เปียก
ก็เปียก ใครไม่ต้องการให้เปียกก็ไม่เปียก น้ำฝนไหลไปชะล้าง
แผ่นดิน พัดพาเอาซากศพทั้งหมดลงไปในแม่น้ำคงคา ผืน
แผ่นดินเมืองเวสาฬหีก็สะอาดหมดจด ครั้นเสด็จถึงเมืองเวสาฬหี
พระองค์ให้พระอานนท์เรียนรัตนสูตร พระอานนท์เรียนแล้วก็
เอาบาตรของพระพุทธองค์ตักน้ำทำน้ำพระพุทธมนต์ ประพรม
ทั่วเมือง ทำให้พวกอมนุษย์พากันหนีไป โรคภัยต่างๆ ก็สงบลง

จากนั้นพระองค์ทรงแสดง รัตนสูตร ที่ใจกลางเมือง
ต่อเนื่องกันถึง ๗ วัน เมื่อจบพระธรรมเทศนา เทวดา และ
มนุษย์ทั้งหลายต่างได้บรรลุธรรมถึงวันละ ๘๔,๐๐๐ ทุกๆ วัน
นี่คือ สุกโต เสด็จไปที่ไหน ที่นั่นก็เจริญ

พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เมืองเวสาฬหีเป็นเวลา
ครึ่งเดือน ก็เสด็จกลับกรุงราชคฤห์ กษัตริย์ลิจฉวีได้นำส่งเสด็จ
ไปยังฝั่งแม่น้ำคงคา พญานาคที่อยู่ในแม่น้ำคงคา เนรมิตเรือที่
สำเร็จด้วยทอง เงินและแก้วมณี มารับพระพุทธองค์และเหล่า
ภิกษุกลับไปยังกรุงราชคฤห์ ทั้งเหล่าเทวดาและพรหมทั้งหลาย
ได้ทำการสักการบูชาอย่างเลิศ จนถึงภพของอกนิษฐพรหม
แม้แต่พระเจ้าพิมพิสารซึ่งรอกการเสด็จกลับของพระพุทธองค์
ก็ได้ทรงทำสักการะเป็นทวีคูณ เหนือกว่าที่กษัตริย์ลิจฉวีทั้งหลาย

พระพุทธรูป ตอน พระผู้เสด็จไปดีแล้ว

๖๘

ทรงกระทำ

เมื่อภิกษุทั้งหลายสนทนากัน ถึงเรื่องที่พระพุทธรองค์ได้
รับการบูชาอย่างเลิศทั้งจากมนุษย์และเทวดา พระองค์ตรัสว่า
“การบูชาอันวิเศษนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยพุทธานุภาพ หรือด้วย
อานุภาพของนาคน เทวดา หรือพรหม แต่เกิดขึ้นด้วยอานุภาพ
แห่งบุญที่ได้ทำเพียงเล็กน้อยแต่ถูกเนื่อนาบุญ” ทรงเล่าความเป็น
มาว่า

ในอดีต พระองค์ทรงเกิดเป็นพราหมณ์ชื่อ **สังขะ** มี
ลูกชายชื่อ **สุลิมะ** เมื่อลูกชายอายุ ๑๖ ปี ได้ไปเรียนศิลปวิทยา
ที่เมืองพาราณสี ปกติคนอื่นๆ จะใช้เวลาเรียนนานถึง ๑๒ ปี
แต่สุลิมะเรียนเพียง ๒-๓ เดือน ก็สำเร็จการศึกษา แต่เห็นว่า
ศิลปวิทยายังไม่ใช่วิชาที่ดีที่สุด จึงลาอาจารย์ไปบวชกับพระ-
ปัจเจกพุทธเจ้า

ครั้นบวชแล้ว ได้ศึกษาอภิธมมาจาริกวัตร ไม่นานก็ได้
บรรลุนิพพานเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า เข้าถึงความเป็นเลิศ ด้วยลาภ
ยศ มีบริวารพร้อมพร้อม แต่ไม่นานก็ปรินิพพาน เพราะเคย
ทำกรรมที่เป็นเหตุให้อายุสั้น พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย และ
มหาชนจึงได้ทำมาปนกิจ และนำพระธาตุไปประดิษฐานไว้ใน
พระสถูปเจดีย์ที่ประตูเมือง

พระพุทธคุณ ตอน พระผู้เสด็จไปดีแล้ว

๖๕

ฝ่ายสังขพราหมณ์ซึ่งเป็นพ่อคิดว่า “ลูกชายของเราจากไปนานแล้ว ไม่เห็นส่งข่าวมาเลย” ด้วยความคิดถึงลูกจึงออกตามหา แต่เมื่อได้รู้ความจริงทั้งหมดก็เสียใจ ร้องไห้ คร่ำครวญถึงลูกชาย พลองเดินไปยังลานเจดีย์ที่ประดิษฐานพระธาตุของพระปัจเจกพุทธเจ้าสุลิมะ ได้ถอนหญ้าบริเวณนั้น และใช้ผ้าห่มขนทรายมาเกลี่ยลงบนลานเจดีย์ ประพรมด้วยน้ำจากคนโทนำดอกไม้ปามาประดับบูชา ใช้ผ้าห่มทำเป็นธงประดับไว้ ผูกธนูของตนไว้บนสลуп แล้วก็กราบบูชาพระเจดีย์

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเล่าเรื่องในอดีต และทรงสรุปว่าสังขพราหมณ์ คือพระองค์นั่นเอง ด้วยอาณิสสที่พระองค์ได้ถอนหญ้าที่ลานเจดีย์ของพระปัจเจกพุทธเจ้าสุลิมะมนุษย์ทั้งหลายจึงได้เฝ้าทางให้พระองค์เสด็จ ด้วยอาณิสสที่ทรงถอนหญ้าและเกลี่ยทรายปรับพื้นลานเจดีย์ มหาชนจึงได้ทำทางและเกลี่ยทรายปรับหนทางให้พระองค์ เพราะพระองค์ได้บูชาพระเจดีย์ด้วยดอกไม้ป่า มหาชนจึงบูชาพระดำเนินด้วยดอกไม้ นานาพรรณทั้งบนบก และในน้ำ เพราะพระองค์ได้ประพรมน้ำรอบพระเจดีย์ จึงทำให้ฝนโบกขรพรรษตกลงมาในเมืองเวสาลี และการที่พระองค์ได้ทำธง และผูกฉัตรบูชาพระเจดีย์ มนุษย์และเทวดาทั้งหลายจึงได้ยกธง และช้อนฉัตรบูชาพระองค์ จนถึงอกนิษฐพรหมโลก การบูชาอันเลิศที่พระองค์ได้รับครั้งนี้

พระพุทธคุณ ตอน พระผู้เสด็จไปดีแล้ว

๓๐

ก็เนื่องด้วยการบูชาเพียงเล็กน้อย ที่พระองค์ทรงกระทำใน
เนืองนาบุญ จากนั้นพระองค์ได้ตรัสพระคาถาว่า

“มตฺตาสฺยปฺริยจาคา ปสฺสเส เจ วิปุลํ สุขํ
จเช มตฺตาสฺยํ ธีโร สมฺปสฺสํ วิปุลํ สุขํ

ถ้าบุคคลพึงเห็นความสุขอันไพบูรณ์ เพราะสละ
ความสุขพอประมาณ นักปราชญ์เมื่อมองเห็นความสุขอัน
ไพบูรณ์ ก็พึงสละความสุขพอประมาณเสีย”

จะเห็นได้ว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ว่าจะเสด็จไปที่ใดก็ตาม
ย่อมทำให้ที่นั้นสะอาดหมดจด มีแต่ความสุข ความเจริญ มนุษย์
และเทวดาทั้งหลายต่างเข้าถึงธรรม มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่
ระลึกอันสูงสุด พระองค์จึงได้ชื่อว่า สุขโต คือ ไปสู่ที่ไหนดีที่นั้น

ด้วยอานิสงส์ที่พระองค์ได้บูชาพระสฤปเจตีย์ ในภพชาติ
ที่เกิดเป็นสังขพราหมณ์นั้น ไม่ว่าพระองค์จะเสด็จไปที่ใดก็ตาม
จะได้รับการต้อนรับอย่างดีเลิศ เพราะฉะนั้นให้ทุกท่านตรึก
ระลึกนึกถึงบุญ ที่เราได้ช่วยกันสร้างมหารธรรมกายเจตีย์ ซึ่ง
เป็นที่ประดิษฐานพระธรรมกายของพระพุทธเจ้าอนันตล้านองค์
และหมั่นเจริญสมาธิภาวนาทุกวัน บุญจะได้หลั่งไหลมาสู่
ศูนย์กลางกาย บันดาลความสุขความสำเร็จให้เกิดขึ้นแก่ชีวิต
ของเราทุกคน

พ ร ะ พุ ท ธ คุ ณ
ต อ น ผู้ เ ปื น ค รุ ข อ ง ม นุ ษ ย์
แ ล ะ เ ท ว า

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงได้พระนามว่า สตุตา เทว-
มนุสฺसानํ คือ ทรงเป็นบรมครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย
เพราะตั้งแต่แรกที่ทรงสร้างบารมี พระองค์ทรงมีมหากรุณาธิคุณ
ตั้งความปรารถนาที่จะนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้น
จากกองทุกข์ไปสู่พระนิพพาน

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๓

ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมอันสงบ ประณีต ละเอียดลึกซึ้ง จะคาดคะเนเองไม่ได้ รู้ได้เฉพาะผู้ที่ลงมือปฏิบัติเท่านั้น เป็นของเฉพาะตนที่ผู้ใดบรรลุจะรู้เห็นเอง พระพุทธองค์ตรัสว่า “พระองค์ทรงเป็นผู้ชี้แนะหนทางเท่านั้น” ส่วนพวกเราต้องลงมือปฏิบัติเอง หากเราตั้งใจปฏิบัติกันจริงๆ และปฏิบัติอย่างถูกวิธี ย่อมเข้าถึงธรรมได้อย่างแน่นอน เนื่องจากธรรมทั้งหลายมีอยู่แล้วภายในตัวของเรา ไม่ใช่เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นหรือสมมติขึ้นมา เป็นของดีที่มีอยู่แล้วในตัวของคนมนุษย์ทุกคนในโลก จะเข้าถึงได้ต้องทำให้หัวใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เท่านั้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงได้พระนามว่า สดุดา เทวมนุสฺसानํ คือ ทรงเป็นบรมครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย เพราะตั้งแต่แรกที่ทรงสร้างบารมี พระองค์ทรงมีมหากรุณาธิคุณ ตั้งความปรารถนาที่จะนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากกองทุกข์ไปสู่พระนิพพาน คำว่า นำพาสรรพสัตว์ทั้งหลายให้หลุดพ้น หมายความว่า พระองค์ไม่ได้โปรดแต่มนุษย์เท่านั้น ทรงโปรดหมด ตั้งแต่เทวดา พรหม อรูปพรหมทุกชั้น มนุษย์ทั้งหลาย ไปจนถึงสัตว์เดียรัจฉาน ตามแต่กำลังบุญของใครจะรับได้

เราจะเห็นได้จากพุทธกิจ คือ กิจที่พระองค์ทรงปฏิบัติ

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๔

เป็นประจำทุกๆ วัน พุทธกิจที่พระองค์ทรงบำเพ็ญเป็นประจำ คือ ในเวลาว่างทรงสอดพระญาณตรวจดูสัตว์โลกว่า จะมีใครบ้าง ที่มีอินทรีย์แก่กล้า มีบุญบารมีพอที่จะได้บรรลุธรรม พระองค์ก็จะเสด็จไปโปรด ครั้นรุ่งอรุณได้เสด็จออกบิณฑบาตโปรดสัตว์โลก ให้ได้บุญบารมีเพิ่มพูนยิ่งขึ้นไป ตอนเย็นพระองค์จะทรงแสดงธรรมโปรดสาธุชนที่มาฟังธรรม หลังจากนั้น เวลาย่ำค่ำทรงให้โอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ แก้ไขปัญหาพาไปสู่จุดหมาย คือ พระนิพพาน ครั้นถึงเที่ยงคืนทรงแสดงธรรมตอบปัญหาของเทวดาที่มาจากสวรรค์ชั้นต่างๆ

พระองค์ได้ทรงแสดงธรรมโปรดเทวดา ให้เข้าถึงธรรมเป็นจำนวนมาก *ดังเช่นครั้งหนึ่ง ชาวเมืองศากยวงศ์ และโกลิยวงศ์เกิดทะเลาะวิวาทกัน เรื่องการแย่งน้ำเพื่อเพาะปลูก การทะเลาะเบาะแว้งได้ขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเกี่ยวโยงไปถึงราชตระกูลทั้งสอง ทำให้สองฝ่ายถึงกับยกกองทัพออกมาเพื่อจะทำสงครามกัน

ในเวลาใกล้รุ่งของวันนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรวจดูสัตว์โลก ทรงเห็นกองทัพของทั้งสองตั้งประจันหน้ากัน จึงแปลงฉัพพรรณรังสีและประทับนั่งอยู่กลางอากาศ เมื่อชาว-

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๕

เมืองกบิลพัสดุ์เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จมา ต่างคิดว่า พระบรมศาสดาเป็นพระญาติผู้ประเสริฐของเราเสด็จมาโปรด พระองค์ไม่ทรงประสงค์ให้เราทะเลาะกันแน่นอนจึงพากันทิ้งอาวุธ นั่งลงถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ชาวเมืองโกลิยวงศ์ ต่างทิ้งอาวุธ และพร้อมใจกันถวายบังคมเช่นกัน

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสสอนว่า การทะเลาะวิวาท กันนั้น ไม่เคยนำความปลื้มปิติมาให้ผู้ใด พระองค์ได้ตรัสเล่า ชาดกที่แสดงถึงโทษของการทะเลาะวิวาท และการผูกพยาบาท อีกทั้งแสดงคุณของความสามัคคีกัน

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระราชาทั้งสองเมืองเกิดความเลื่อมใสมาก จึงปรึกษากันว่า

“ถ้าหากพระบรมศาสดา ไม่เสด็จมาโปรดพวกเรา วันนี้ เราคงเข่นฆ่ากันเอง จนแม่น้ำนี้นองไปด้วยเลือดอย่างแน่นอน”

กษัตริย์ทั้งสองฝ่ายจึงได้ถวายพระกุมารฝ่ายละ ๒๕๐ องค์ แต่พระผู้พระภาคเจ้า พระองค์ทรงให้การอุปสมบทแก่พระกุมารทั้งหมด เมื่อทุกรูปตั้งใจบำเพ็ญเพียร ในที่สุดต่างได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ทั้ง ๕๐๐ รูป และทยอยกันมาเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า

วันนั้น บรรยาการในที่ประชุมสงฆ์ สว่างไสวงดงาม

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวดา

๓๖

ด้วยรัศมีแห่งธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงเป็นพระธรรม-
ราชา แวดล้อมด้วยพระชินาสพอรหันต์ ล้วนมาจากตระกูล
กษัตริย์ทั้งสิ้น เป็นผู้หมดจดปราศจากกิเลส มีความสง่างาม
สงบ สวรรค์ เปี่ยมด้วยความสุข และความปิติในธรรม เทวดา
ผู้อาศัยอยู่ในป่าใหญ่นั้นได้ทัศนภาพอันงดงามเช่นนั้นแล้ว
ต่างพากันป่าวประกาศว่า

“การได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้า การฟังพระธรรมคำสอน
การเห็นหมู่ภิกษุอรหันต์เป็นมงคล มาเกิดพวกเรา มานมัสการ
พระผู้มีพระภาคเจ้า และเหล่าพระชินาสพอรหันต์กันเถิด”

ทวยเทพในแสนโกฏิจักรวาลได้ยินเสียงป่าวประกาศนั้น
ต่างรีบมาประชุมกันอย่างคับคั่ง เทวดาที่อยู่ในทวีปทั้งสี่
เทวดาที่อยู่ในป่าหิมพานต์ เทวดาจาก ๑๘๙,๐๐๐ เมือง เทวดา
ที่อยู่ตามปากทาง ๙,๙๐๐,๐๐๐ แห่ง เทวดาที่อยู่ตามท่า ๙๖
แสนโกฏิ และเทวดาที่อาศัยอยู่ในทะเล ๕๖ แห่ง ต่างมาประชุม
กันทั่วทั้งหมื่นจักรวาลขึ้นไปจนถึงพรหมโลก เนื่องแน่นไปด้วย
กายละเอียดจนหาที่ว่างไม่ได้ พระพุทธองค์ทรงประกาศนาม
ของเทวดา ตั้งแต่ยักษ์ ท้าวมหาราชทั้งสี่ เทวนิกายทั้งหลาย
ไปจนถึงพรหมทั้งหมด

จากนั้น พระองค์ทรงแสดงมหาสมัยสูตร เมื่อจบ

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวดา

๓๓

พระธรรมเทศนา สรรพสัตว์ผู้มีบุญต่างได้บรรลุธรรมกันมากมาย เทวดาจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์ และ เทวดาอีกจำนวนนับไม่ถ้วนได้บรรลुเป็นพระโสดาบัน พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญพุทธกิจอย่างนี้ และสั่งสอนทั้งมนุษย์และ เทวดาอย่างนี้ เพราะฉะนั้นจึงทรงได้พระนามว่า เป็นบรมครู ของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

พระองค์ได้เนमितกนามว่า พุทโธ คือ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว ผู้รู้ คือ ทรงรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งทั้งปวง ทั้งรู้ทั้งเห็น นอกจากเห็นแล้วรู้แล้ว ยังขจัดกิเลสให้หมดได้โดยสิ้นเชิง ท่าน รู้เรื่องราวชีวิตของมนุษย์ว่า มีความทุกข์เป็นพื้นฐานของชีวิต ความทุกข์นั้นเกิดจากอะไร จะดับด้วยวิธีการใด ดับแล้วไปไหน เป็นอยู่อย่างไร ท่านรู้เห็นตลอดหมด และยังมีพระมหากรุณาธิคุณ นำความรู้ที่ท่านได้รู้ได้เห็นมาแนะนำสั่งสอน ซึ่งเป็นความรู้อัน บริสุทธิ์ที่ออกมาจากแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ ผู้ที่รู้แล้วก็ทำให้ บริสุทธิ์ตามพระองค์ไปด้วย มีความสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน

ผู้ตื่น คือ ตื่นแล้วจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย มนุษย์ ส่วนใหญ่ยังหลับอยู่ คนหลับก็เหมือนคนที่ตายไปชั่วคราว หลับไหลเพราะกิเลสเข้าไปบังคับบัญชา พระองค์ทรงพ้นจาก บ่วงจากทาสของกิเลส ทรงรู้วิธีที่จะเอาชนะมัน ปราบกิเลสใน

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๘

ตัวได้หมดสิ้น และทรงสอนผู้อื่นให้รู้เรื่องการดับทุกข์อย่างแท้จริง
ทั้งทำได้และสอนได้ด้วย ครูทำได้อย่างไร ก็สอนให้ลูกศิษย์
ทำได้อย่างนั้น ไม่มีศาสดาใดในโลกเสมอเหมือนท่านเลย

พระองค์เป็นผู้เบิกบานแล้ว ทรงมีพระทัยผ่องแผ้ว
สะอาดบริสุทธิ์ ดุจดั่งดอกบัวที่เบ่งบานเต็มที่ ใจขยายกว้างออก
ไปเป็นอิสระ ออกจากเครื่องข้อง ออกจากพันธนาการของ
ชีวิต ไม่คับแคบ ไม่อึดอัด พระองค์ทรงมีพระทัยเบิกบาน
ด้วยเหตุที่พระองค์ทรงเป็นผู้รู้แจ้งในธรรมะอันบริสุทธิ์ ทรงตื่น
แล้วพ้นแล้วจากอาสวกิเลสทั้งหลาย

พระพุทธองค์ทรงได้พระนามว่า ภควา ซึ่งแปลได้ ๒ นัย
คือ แปลว่าหักก็ได้ แยกก็ได้ ที่ว่าหักนั้น คือ พระองค์ทรงหัก
สังสารจักรที่ประกอบไปด้วยอวิชชา ตัณหา อุปาทาน กรรมอัน
เป็นเสมือนตัวล้อรถที่หมุนให้เวียนว้ายอยู่ในวัฏสงสาร ไม่ให้
ออกจากภพ ๓ คือ กามภพ รูปภพ และอรุภพ พระองค์ทรง
หักกงล้อแห่งวัฏสงสารได้แล้ว จึงพ้นจากภพ ๓ เสด็จไปสู่
พระนิพพาน ที่ว่าแยกนั้น คือ เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้้อนุตตร-
สัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ทรงเป็นสัมพัญญ รู้แจ้งธาตุธรรมทั้งปวง
และพระองค์ได้ทรงจำแนกธรรมให้พระสาวกได้รู้ ได้เห็น
และได้บรรลุมรรคผลนิพพานกันมากมาย

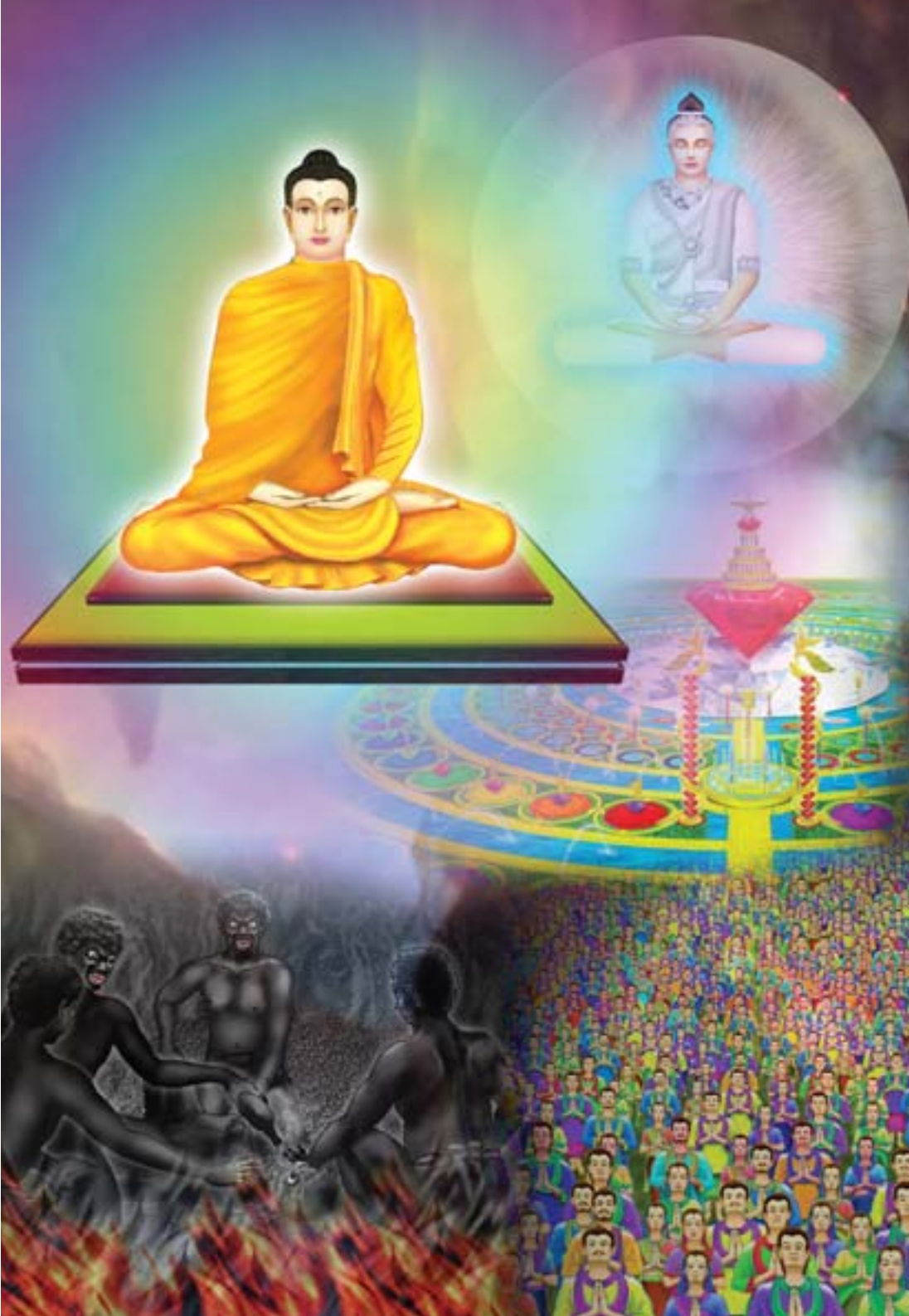

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๗๕

พระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์เป็นสิ่งที่เราชาวพุทธทุกคนจะต้องตระหนัก และระลึกนึกถึงเสมอ หมั่นตรึกระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ เจริญพุทธานุสติเป็นประจำ ปฏิบัติบูชาแด่พระองค์ด้วยการทำใจหยุดใจนิ่ง น้อมใจไปที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน การทำอย่างนี้ ได้ชื่อว่าเคารพเลื่อมใสท่านอย่างแท้จริง และสิ่งนี้จะทำให้เราสมปรารถนา ได้เข้าถึงความสุข เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกๆ คน

พ ร ะ พุ ท ธิ คุ ณ
ต อ น ผู้ ร ู้ แ จ้ ง โ ล ก

บุคคลใดมีความเพียร ข่มขี้मार กรอบงำมัจจุราชได้แล้ว
ได้ถูกต้องธรรมอันเป็นที่สิ้นการเกิด บุคคลเช่นนั้นย่อมเป็น
ผู้รู้แจ้งโลก เป็นผู้มีปัญญาดี เป็นมุนี ผู้หมดความทะยาน
อยากในธรรมทั้งปวง

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งโลก

๘๒

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพื่อแสวงหาสิ่งที่ทำให้เราบริสุทธิ์ที่สุด บริสุทธิ์จนกระทั่งพบกับตัวตนที่แท้จริง ที่มั่นคงที่สุดไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีความสุขอย่างแท้จริง พระผู้มีพระภาคเจ้า และพระอรหันตเจ้าทั้งหลายต่างพบว่า พระรัตนตรัยเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด และมีอยู่แล้วในตัวของพวกเขาทุกคน เป็นธรรมที่สงบ ละเอียดย ละเอียด จะนึกคิดหรือคาดคะเนไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่เราจะต้องปฏิบัติให้เข้าถึงเอง ต้องปรับใจให้ละเอียด ให้หยุดนิ่งไปตามลำดับ จนกระทั่งเข้าไปถึงแหล่งแห่งความสุข ความบริสุทธิ์ แหล่งของสติ แหล่งของปัญญา เมื่อนั้นเราจะรู้เห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริง

มีธรรมภาษิตใน อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ว่า

“ปสยห มารี อภิภุขย อนุดกั

โย จ ผุสึ ชาติขยั ปธานวา

โส ตาทีโส โลกวิทู สุขเมโธ

สพฺเพสุ ธมฺเมสุ อตมฺมโย มุนิ

บุคคลใดมีความเพียร ข่มขี่มาร ครอบงำมัจจุราชได้ แล้ว ได้ถูกต้องธรรมอันเป็นที่สิ้นการเกิด บุคคลเช่นนั้น ย่อมเป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นผู้มีปัญญาดี เป็นมุนิ ผู้หมดความทะยานอยากในธรรมทั้งปวง”

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งโลก

๘๓

ความรู้ทั้งหลายทั้งมวลในโลกนี้ มีแหล่งกำเนิดอยู่ ณ ที่เดียวกัน คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ในกลางตัวของมนุษย์ทุกคนในโลก ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเรียกว่า เอกายนมรรคทางเอกสายเดียว ซึ่งเป็นทางดำเนินไปสู่ความรู้แจ้ง เมื่อเรานำใจกลับมาหยุดนิ่งอยู่ที่ตรงนี้ ให้ถูกที่ และถูกส่วน ความเห็นแจ้งและความรู้แจ้งก็จะบังเกิดขึ้น เราจะรู้แจ้งเห็นแจ้งเข้าไปตามลำดับ จนกระทั่งเข้าถึงต้นแหล่งแห่งความรู้อันบริสุทธิ์ เช่นเดียวกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ทรงดำเนินจิตด้วยการหยุดนิ่งเข้าไปในหนทางเอกสายนี้ จนกระทั่งมีใจหยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้ชื่อว่า เป็น โลกวิทู ผู้รู้แจ้งโลก

พระองค์ทรงรู้แจ้งโลกอย่างไร ทรงรู้แจ้งโลกทั้งสาม คือโอกาสโลก ชันธโลก และสัตวโลก โอกาสโลก คือ โลกซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทั้งหลาย ประกอบด้วยธาตุต่างๆ เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ และอากาศ ซึ่งมีสภาพรองรับกันและกัน ชันธโลก คือ ชันธ ๕ หรือสังขารร่างกายเราที่มีอาหารเป็นปัจจัยปรุงแต่งอาหารแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ กวฬิงการาหาร หมายถึงอาหารที่เรารับประทานเข้าไป ผัสสาหาร คือ การสัมผัสหรือการกระทบ ถ้ามีอารมณ์ดีมากระทบ ก็ทำให้เรารู้สึกเป็นสุขใจสบายใจ ถ้ากระทบกับอารมณ์ไม่ดี ก็ทำให้เกิดความรู้สึกเป็น

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งโลก

๘๔

ทุกขร้อนใจ ถ้ากระทบกับอารมณ์ ที่เป็นกลางๆ เราก็จะรู้สึกเฉยๆ
ไม่ยินดียินร้าย

เหมือนในอดีตชาติของพระสารีบุตร ที่ท่านเกิดเป็นฤาษี
ชื่อ **สรทะ** ท่านได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโนมทัสสี ก็บังเกิด
ความเลื่อมใสศรัทธา ได้ยินกันร่วมให้พระองค์ตลอดเวลาที่ทรง
เข้านิโรธสมาบัติ ๗ วัน ๗ คืน ท่านยินอยู่อย่างนั้น โดยไม่ได้
พักผ่อน ไม่ได้รับประทานอาหาร แต่ก็ไม่รู้สึกหิว เพราะมีปิติ
เป็นผัสสาหาร

อีกประการหนึ่งคือ มโนสัญญาเจตนาหาร คือ ความคิดอ่าน
หรือเจตนาทางใจ เป็นอาหารที่ทำให้เกิดการคิด การพูด
และการกระทำ และประการสุดท้าย คือ วิญญานาหาร คือ
ความรู้แจ้งอารมณ์ พระพุทธองค์ทรงรู้แจ้งว่า หมู่สัตว์ทั้งหลาย
ดำรงอยู่ได้ด้วยอาหารทั้ง ๔ อย่างนี้

พระองค์ทรงรู้แจ้งสัตว์โลก คือ สัตว์ที่อาศัยอยู่ในภพ ๓
ได้แก่ กามภพ รูปภพ อรูปภพ สัตว์ที่เกิดในอบายภูมิ ๔ มนุषย์
เทวดา พรหม และอรูปพรหม พระองค์ทรงรู้แจ้งหมดว่า สัตว์
จำพวกใดเป็นอย่างไร โปรดได้หรือไม่ได้ มีอินทรีย์แก่อ่อน
อย่างไร ทรงรู้แจ้งถึงอนุสัย และจิตอริยาศัยของสัตว์ทั้งหลาย

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งโลก

๘๕

*ด้วยทรงรู้แจ้งถึงจิตอัธยาศัยของสัตว์โลกทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทรงเป็น อนุตตรโร ปริสทมมสารถิ คือ ทรงเป็นผู้ฝึกบุคคลที่ควรฝึกได้อย่างดีเลิศ หาใครมาเสมอเหมือนมิได้ พระองค์ทรงมีกุศโลบายในการสอน ที่พอเหมาะพอดีกับอัธยาศัยของแต่ละคนเหมือนครั้งที่ทรงสอนพระนันทเถระ สมัยที่พระองค์เสด็จไปยังกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อแสดงธรรมโปรดพระญาติ ในวันที่สาม ซึ่งเป็นวันวิวาหของเจ้าชายนันทะกับนางชนบทกัลยาณี ซึ่งเป็นหญิงที่งามที่สุดในเมืองนั้น พระองค์เสด็จเข้าไปบิณฑบาต แล้วประทานบาตรให้เจ้าชายนันทะถือไว้ จากนั้นเสด็จกลับโดยไม่ได้รับบาตรคืน

ฝ่ายเจ้าชายนันทะ ด้วยความที่เคารพพระพุทธรองค์มาก จึงไม่กล้ากราบทูลให้พระองค์ทรงรับบาตรคืน ได้แต่ถือบาตรตามเสด็จพระองค์ไปจนถึงวัดพระเชตวัน เมื่อไปถึง พระบรมศาสดาได้ตรัสถามว่า “นันทะ เธอจะบวชไหม”

เจ้าชายนันทะนั้น ความจริงในใจนึกถึงแต่เจ้าสาวตลอดเวลา แต่ด้วยความเคารพในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงกราบทูลว่า “บวชพระเจ้าข้า” ครั้นบวชแล้ว เจ้าชายนันทะไม่ได้ยินดีในการ

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งโลก

๘๖

ประพฤติพรหมจรรย์ ได้แต่อยู่ไปวันหนึ่งๆ วันหนึ่งท่านตัดสินใจบอกเพื่อนสทรรมิกว่า จะขอลาสิกขา พระผู้มีพระภาคเจ้าเมื่อทรงทราบจึงตรัสถามถึงสาเหตุที่ต้องลาสิกขา พระนันทะทูลตอบว่า คิดถึงนางชนบทกัลยาณี

พระบรมศาสดาทรงใช้ฤทธาานุภาพพาพระนันทะไปที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อชมความงามของนางเทพอัปสร พลางตรัสถามว่า “นันทะ ระหว่างนางชนบทกัลยาณีกับนางเทพอัปสรใครน่าดูน่าชมมากกว่ากัน” พระนันทะกราบทูลว่า “นางชนบทกัลยาณีงามล้ำนางเทพอัปสรเหล่านี้ไม่ได้เลย” พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “นันทะ เธอจะยินดีในพรหมจรรย์เกิด เราขอรับรองว่าเธอจะได้นางเทพอัปสรถึง ๕๐๐ นาง” พระนันทะจึงกราบทูลว่า “ถ้าพระองค์ตรัสรับรองอย่างนั้น ข้าพระองค์ก็จะไม่ลาสิกขา”

เหล่าภิกษุรู้ข่าวว่า พระนันทะประพฤติพรหมจรรย์ เพราะอยากจะได้นางเทพอัปสร ต่างพากันมาล้อเลียนท่าน เมื่อถูกล้อเลียนบ่อยๆ ท่านรู้สึกละอายใจ จึงหลีกเร้นออกไปบำเพ็ญเพียรรูปเดียว ไม่นานท่านก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์หมดความต้องการในนางเทพอัปสรอีกต่อไป พระบรมศาสดาทรงรู้ถึงการบรรลุธรรมของท่าน จึงเปล่งอุทานว่า “ผู้ใดข้ามเปือกตมคือกามได้แล้ว ย่ำยิกามอันเป็นประดุกหนามแหลมแล้ว ผู้นั้นย่อมบรรลุความสิ้นไปแห่งโมหะ ย่อมไม่หวั่นไหวในสุข

พระพุทธคุณ ตอน ผู้รู้แจ้งโลก

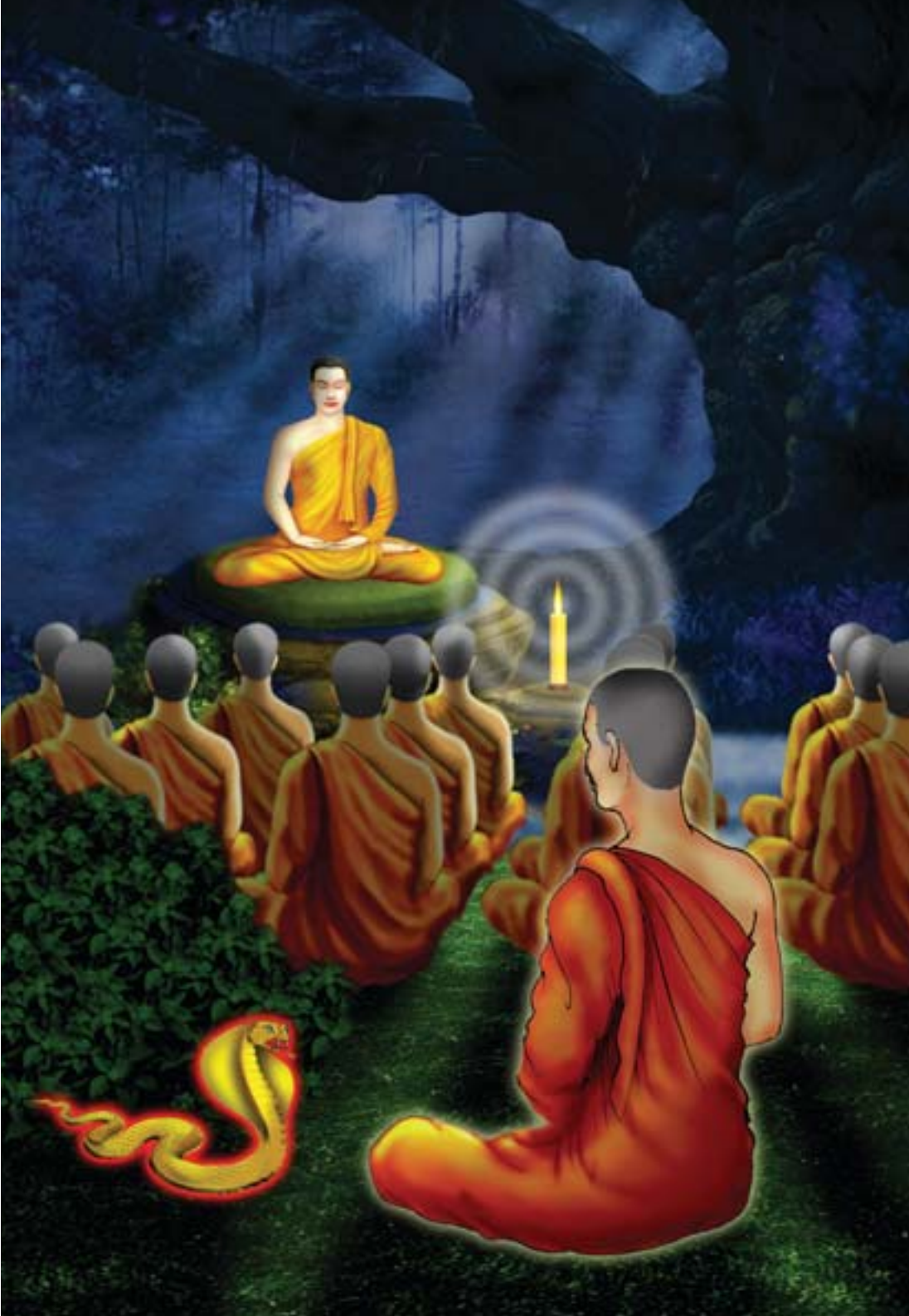
๘๓

และทุกข”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรู้อัธยาศัยของสัตว์โลก ว่าใครจะต้องสอนอย่างไร ต้องฝึกอย่างไรจึงจะได้บรรลุธรรม หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งปวงได้ เพราะฉะนั้นพระองค์จึงได้ชื่อว่า อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ คือ ทรงเป็นบรมครูผู้สอนได้อย่างยอดเยี่ยม ไม่มีใครเทียบได้ เพราะพระองค์ทรงเข้าถึงแหล่งแห่งปัญญาอันบริสุทธิ ด้วยการดำเนินจิตเข้าไปในทางสายกลางทางเอกสายเดียว

ดังนั้น ถ้าเราอยากจะรู้แจ้งเห็นแจ้ง อยากมีดวงปัญญาอันบริสุทธิ หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งมวลอย่างพระองค์ ต้องทำเช่นเดียวกับที่พระองค์ทำ พระองค์ทำอย่างไร เราก็ทำอย่างนั้น คือ หมั่นนำใจหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างสบายๆ หยุดให้ถูกส่วน หยุดในหยุดเข้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเข้าถึงธรรมกาย วิชชา คือ ความรู้แจ้งก็จะเกิดขึ้น เราจะได้รู้เห็นถูกต้องตรงไปตามความเป็นจริง ให้ทุกๆ ท่านขยันปฏิบัติธรรม ชักชวนกันมาเจริญสมาธิภาวนา มาทำใจหยุดใจนิ่งที่บ้านกัลยาณมิตรของเรา และช่วยกันขยายบ้านกัลยาณมิตรกันไป ให้เป็นบ้านแห่งสันติสุขที่สมาชิกได้เข้าถึงความสุขภายใน ได้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

พ ระ ะ ธิ ร ร ม คุ ณ

พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว อันบุคคล
ผู้ปฏิบัติสามารถเห็นเองได้ ให้ผลไม่จำกัดกาล เป็นสิ่งที่ควร
เรียกให้มาดุ เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาไว้ในใจ อันวิญญูชนพึง
รู้ได้เฉพาะตน

พระธรรมคุณ

๕๐

มนุษย์ทุกคนสามารถเพิ่มเติมความสุขความสำเร็จให้แก่ชีวิตของตนเองได้ ด้วยธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเป็นลัทธิธรรมที่จะทำให้เข้าถึงความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ผู้ประพฤติปฏิบัติได้ทุกกาลสมัย ยิ่งปฏิบัติมาก มีความบริสุทธิ์มาก ยิ่งให้ผลเป็นความสุข ความสำเร็จมาก แต่หากบุคคลใดละเลยการปฏิบัติ และการฟังธรรม เขาย่อมเสียโอกาสที่จะได้สัมผัสกับอมตธรรม อันทรงคุณค่า และอาจไม่มีโอกาสรู้ว่า เราเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต

ในบทสวดสรรเสริญพระธรรมคุณ ทำให้เราทราบว่

**“สวากุขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก
เอทิปสฺสึโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูติ**

**พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว อันบุคคล
ผู้ปฏิบัติสามารถเห็นเองได้ ให้ผลไม่จำกัดกาล เป็นสิ่งที่ควร
เรียกให้มาดู เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาไว้ในใจ อันวิญญูชนพึง
รู้ได้เฉพาะตน”**

สวากุขาโต ภควตา ธมฺโม พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสไว้ดีแล้ว คือ ธรรมะที่พระองค์ได้ตรัสรู้แล้วนำมาสั่งสอน
สัตว์โลก ผู้ใดประพฤติปฏิบัติตามก็จะได้เข้าถึงธรรมอันประเสริฐ

พระธรรมคุณ

๕๑

และได้รับรสแห่งอมตธรรมซึ่งเป็นเลิศกว่ารสทั้งปวง คือ มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข ไม่มีทุกข์ใดๆ ทั้งสิ้น

หนทางแห่งความสุขที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า ให้มีความเห็นชอบ ความดำริชอบ กล่าววาจาชอบ ประกอบการทำงานชอบ หาเลี้ยงชีพโดยชอบ ทำความเพียรชอบ ตั้งสติไว้ชอบ และทำสมาธิชอบ ถ้าเราพิจารณาดูให้ดีจะเห็นว่าธรรมะเหล่านี้ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติได้ จะอำนวยผลดีทั้งทางโลกและทางธรรม ดังนั้นธรรมะที่พระองค์ตรัสสอน จึงได้ชื่อว่า สวากขาตธรรม คือ พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสดีแล้ว ไพเราะทั้งในเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย

สนทสิฏฺฐิโก พระธรรมคำสอนของพระองค์นั้น บุคคลใดลงมือปฏิบัติสมควรแก่ธรรม ย่อมได้บรรลุ และเห็นได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องขึ้นต่อผู้อื่น ไม่ต้องเชื่อถ้อยคำของใคร เพราะธรรมะภายในไม่เหมือนสิ่งของที่คนมองเห็นแล้วชี้ให้ดูได้ ต้องอาศัยการหยุดใจ เมื่อหยุดก็สว่าง เมื่อสว่างก็เห็น เป็นการเห็นด้วยใจ เห็นด้วยธรรมจักขุ เห็นได้ถูกต้องตรงไปตามความเป็นจริงของสิ่งที่มียู่จริง

อกาลิโก รู้ได้โดยไม่จำกัดกาลเวลา ใจหยุดเมื่อไรก็เข้าถึงได้เมื่อนั้น ใจละเอียดถึงสภาวะธรรมใด ย่อมเข้าใจสภาวะธรรมนั้น

พระธรรมคุณ

๕๒

และได้รับผลเสมอโดยไม่จำกัดเวลา

เอหิพสุลโก ควรเรียกให้มาดู เพราะธรรมะของพระองค์ เป็นของมีจริง และ ดิจริง ของสิ่งใดก็ตามถ้าไม่มีอยู่ หรือมีอยู่ แต่ไม่จริง ก็ไม่ใช่สิ่งที่ควรเรียกผู้อื่นมาดู แต่เพราะพระธรรมนี้ ทั้งมีจริง และจริง เมื่อผู้ใดปฏิบัติได้แล้ว ย่อมเป็นสิ่งที่น่าจะ เชิญชวนคนอื่นให้มาพิสูจน์ด้วยตนเอง

โอบนยโก เมื่อปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ และได้ พบของดี ของจริงแล้ว ก็ควรน้อมเข้ามาไว้ในใจ และถือปฏิบัติ ยิ่งๆ ขึ้นไป

ปจจตตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ ธรรมะของพระพุทธองค์นั้น บุคคลจะพึงรู้ได้เฉพาะตน ข้อนี้คล้ายกับ สนทิกฺขจโก ที่กล่าวแล้ว แต่ต่างกันที่ สนทิกฺขจโก กล่าวถึงอาการเห็น ส่วน ปจจตตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ กล่าวถึงอาการรู้ คือ ผู้ปฏิบัติธรรม จะรู้ว่า ธรรมะดีจริงอย่างไร เมื่อปฏิบัติแล้วจะได้ผลเป็นอย่างไร ย่อม เกิดจากการปฏิบัติอย่างถูกต้องด้วยตนเองเท่านั้น ผู้อื่นจะ พยายามด้วยไม่ได้ เพราะเป็นรสทางใจ

หากใจของผู้ปฏิบัติเยือกเย็นเป็นสุขเพียงใด แม้จะนำไป เล่าให้ผู้อื่นฟัง ใจของผู้ฟังก็ไม่เย็นเป็นสุขตามที่เขาบอกเล่าได้ อุปมาเหมือนคนได้กินแกงชนิดหนึ่ง และมาเล่าให้เราฟังว่า

พระธรรมคุณ

๕๓

อรร้อยอย่างนั้นอย่างนี้ เราก็นึกไม่ออกว่า แกงที่เขาว่านั้น รสชาติเป็นอย่างไร จนกว่าจะได้ชิมด้วยตนเอง พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์นั้น นำประโยชน์สุขอันแท้จริงมาสู่ผู้ที่เลื่อมใสศรัทธา และปฏิบัติตามได้เสมอ ดังเรื่อง พระปิลทปาทิกเถระ

*เมื่อครั้งพุทธกาล พระภิกษุจำนวน ๓๐ รูป ได้เข้าจำพรรษาอยู่บนเนินแห่งหนึ่งชื่อว่า ควรวาพะ ทุกๆ ครั้งเดือนที่เป็นวันอุโบสถ ท่านจะมาประชุมรวมกัน เพื่อฟังธรรมและสนทนาธรรมเรื่องมหาอริยวงศ์ ที่สรรเสริญการอยู่อย่างสันโดษด้วยปัจจัย ๔ และการยินดีในการทำภาวนา

วันหนึ่ง ขณะมีการแสดงธรรม **พระปิลทปาทิกเถระ** เข้ามาฟังทีหลัง ท่านนั่งฟังอยู่ในที่กำบัง โดยไม่รู้ว่ามีงูพิษนอนขดอยู่ งูพิษได้ฉกกัดพระเถระที่ลำแข้งจนเนื้อหลุด ทำให้ท่านได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส แต่ท่านคิดว่า หากเราบอกเรื่องนี้แก่ภิกษุทั้งหลาย การฟังธรรม และการแสดงธรรมก็จะยุติลง แม้เราเองและภิกษุทั้งหลายก็จะไม่ได้ฟังธรรม จึงไม่ได้บอกใคร เพียงแต่จับงูใส่ย่าม ผูกปากย่ามวางไว้ นั่งฟังธรรมต่อด้วยความเคารพเลื่อมใส ไม่ได้สนใจต่อความเจ็บปวดของร่างกาย และไม่ได้กลัวว่าพิษจะทำอันตรายถึงแก่ชีวิต

พระธรรมคุณ

๕๔

ท่านนั่งฟังธรรมด้วยใจสงบนิ่งเยือกเย็น ดำรงสติตั้งมั่น
อยู่ในกลางกาย มีปีติสุข ตี๋มตำรสแห่งพระธรรมเทศนาอยู่ภายใน
ถึงแม้ร่างกายภายนอกจะประสพกับทุกข์เวทนา แต่จิตใจก็ไม่
หวั่นไหวได้หลบอยู่ในหลุมหลบภัยที่ดีที่สุดคือศูนย์กลางกายฐานที่
๓ มีธรรมปีติตลอดเวลาด้วยความเลื่อมใสในพระธรรม จวบจน
รุ่งเช้า เมื่อพระเถระแสดงธรรมจบลง พิชฌูในร่างกายของ
พระปิ่นทปาดิเกระ ก็พลันสงบลง และไหลออกจากบาดแผล
ลงสู่พื้นดิน เพราะจิตที่เลื่อมใสในพระธรรมคุณของพระลัมมา-
ลัมพุทเธเจ้า ท่านจึงได้บอกเรื่องนี้แก่เพื่อนภิกษุแล้วปล่อยใจไป

จะเห็นได้ว่า บัณฑิตในกาลก่อน ท่านตระหนักและ
ซาบซึ้งในพระธรรมคุณ มีจิตใจฝักใฝ่ในการฟังธรรม
และปฏิบัติธรรม รักธรรมะยิ่งกว่าชีวิต และในที่สุดชีวิตก็ได้รับ
ความปลอดภัยพ้นจากอันตราย ดังพระพุทธรพจน์ที่ว่า

“เย จ โข สมมทกฺขาเต ฐมเม ฐมมานุวตฺติโน
เต ชนา ปารเมสฺสนติ มจฺจุเชยฺยํ สุตฺตตรํ

ชนเหล่าใดประพฤดิธรรมในธรรมที่พระพุทธรเจ้าตรัส
ดีแล้ว ชนเหล่านั้นจักข้ามแดนมฤตยู ที่ข้ามได้แสนยาก”

การแสดงความเคารพในพระธรรม ซึ่งเป็นคำสั่งสอน
ของพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า เป็นทางมาแห่งดวงปัญญาอันบริสุทธิ์

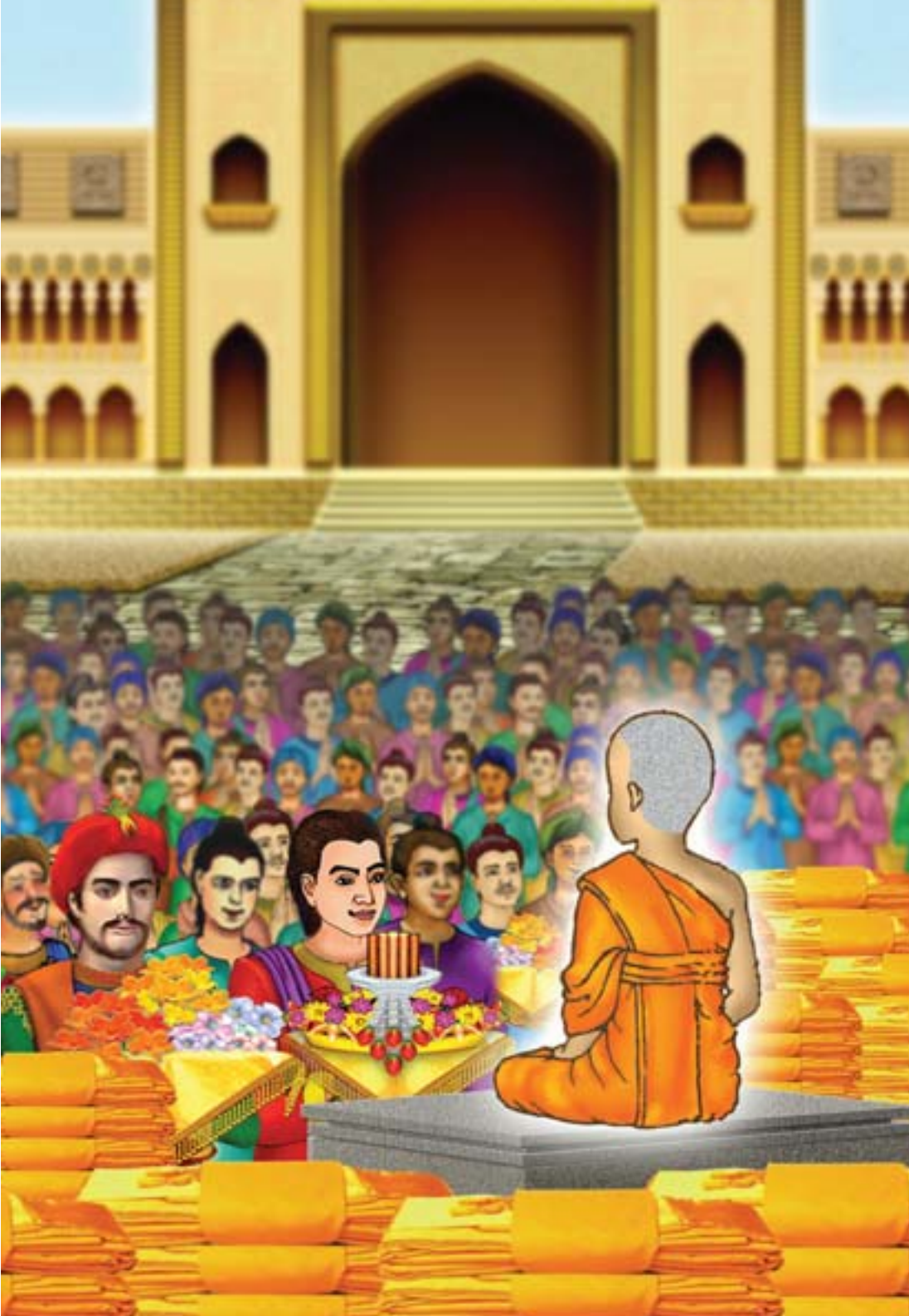

พระธรรมคุณ

๕๕

เมื่อมีการแสดงธรรม ณ ที่ใด ให้มีความกระตือรือร้นอยากจะไปฟัง
ฟังธรรมด้วยความสงบสำรวม ตั้งใจ ไม่นั่งหลับ ไม่คุย และไม่
คิดฟุ้งซ่านขณะฟังธรรม จะวางหนังสือธรรมะก็วางไว้ในที่สูง
ที่เหมาะสม ปฏิบัติธรรมก็ปฏิบัติให้สม่ำเสมอ มีความเคารพใน
พระธรรม เมื่อรู้ธรรมะแล้ว ก็ควรบอกกล่าวหรือสอนธรรมะนั้น
ด้วยความระมัดระวังไม่ให้ผิดพลาด จะได้นำแสงประทีปแห่ง
ธรรมไปจุดให้สว่างไสวในกลางใจของบุคคลรอบข้างต่อไป

พ ร ะ ส ั ง พ ุ ฅ ุ ณ

สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ สามจีปฏิปันโน ภควโต
สาวกสงโฆ ยทิท จตตาริ ปุริสยுகานิ อฏฺฐ ปุริสปุคฺคลา
เอส ภควโต สาวกสงโฆ อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณเณยฺโย
อณฺชลีกรณิโย อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โลกสฺส

พระสังฆคุณ

๕๘

พระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ สามสิ่งนี้เท่านั้นเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริงของเรา ในยามมีทุกข์ก็สามารถพึ่งท่านให้ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขได้ เมื่อมีสุขแล้วถ้าระลึกถึงรัตนะทั้งสามนี้ ก็เพิ่มเติมความสุขยิ่งขึ้น เพราะพระรัตนตรัยเป็นแหล่งรวมแห่งความสุข ความเบิกบานใจ เป็นความสุขที่แท้จริง เป็นเอกันตบรมสุข คือ สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือเลย

ขอให้ทุกคนหมั่นระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ใจของเราจะได้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส นึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นสรณะเป็นที่พึ่งที่ระลึก

มีบทสรรเสริญสังฆคุณในทีฆนิกาย มหาวรรคว่า “สุปฏิปันโน ภคโต สากสงฺโฆ สามิจิปฏิปันโน ภคโต สากสงฺโฆ ยทิทจตตาริ ปุริสยฺคานิ อญฺจ ปุริสปุคฺคลา เอส ภคโต สากสงฺโฆ อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเนยฺโย อญฺชลิกรณฺโณ อนุตฺตรํ ปุญฺญกฺเขตฺตํ โลกสฺส พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นมี ๒ จำพวก คือ ปุณฺชนสาวก และอริยสาวก ปุณฺชนสาวกได้แก่ผู้ที่เลื่อมใสในพระรัตนตรัย แต่ยังไม่ได้บรรลุลหรรณวิเศษอันใด ยังเป็นปุณฺชนจึงได้ชื่อว่าปุณฺชนสาวกสำหรับสาวกตามความหมายในบทสวดสรรเสริญพระสังฆคุณที่เราสวดกันว่า สุปฏิปันโน ภคโต สากสงฺโฆ นั้นหมายถึงเฉพาะพระอริยสาวกเท่านั้น

พระสังฆคณ

๕๕

อริยสาวก แปลว่า สาวกผู้ประเสริฐ คือ สาวกที่ได้ บรรลुकุณวิเศษ พ้นจากฐานะปฏุชนแล้วมี ๔ คู่ นับเรียงตัวกันได้ ๘ บุรุษ คือ โสตาปัตติมรรค โสตาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล แบ่งเป็นชั้นๆ ตามลำดับคุณวิเศษที่ได้เข้าถึง ซึ่ง พระอริยบุคคลเหล่านี้ มีคุณโดยย่อ ๙ ประการ คือ

สุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติ คือ ปฏิบัติไปตามแนวมัชฌิมา-ปฏิบัติ ซึ่งเป็นทางสายกลาง ที่พระบรมศาสดาดำเนินมาแล้ว อุชุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติตรง คือ ปฏิบัติมุ่งตรงต่อพระนิพพาน ไม่วอกแวกไปทางอื่น ฉายปฏิปันโน ปฏิบัติเพื่อมุ่งรู้ธรรมที่จะ ออกจากภพ ๓ คือ กามภพ รูปภพ และอรุภพ สามิฉิปฏิปันโน ปฏิบัติสมควร เพราะท่านปฏิบัติเพื่อบรรลู่ถึงพระนิพพานจริงๆ ไม่ใช่เพื่อเหตุอื่น

อาหุเนยโย เป็นผู้ควรได้รับความเคารพสักการะ ปาหุเนยโย ผู้ควรได้รับการต้อนรับ ทกขิณเยโย เป็นผู้ควรได้รับ ของที่เขาทำบุญ อภยสิทธินโย เป็นผู้ควรได้รับการกราบไหว้ อนุตฺตโร ปุณฺณกฺเขตฺโต โลกสฺส เป็นเนื่อนาบุญอันยอดเยี่ยม ของโลก เป็นแหล่งแห่งความดี และเผยแผ่ความดีอันสูงสุด เพราะพระสงฆ์เป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ฝึกอบรมตน และเป็นผู้เผยแผ่ธรรม ดังนั้นไทยธรรมที่ถวายแด่ท่าน แม้เป็นของน้อย

พระสังฆคณ

๑๐๐

ก็อำนวยผลมาก ที่เป็นของมากก็อำนวยผลยิ่งใหญ่ไพบุลย์

*ดังเช่นในสมัยพุทธกาล ณ กรุงราชคฤห์ มีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ **มหาเสนพราหมณ์** เป็นเพื่อนกับโยมบิดาของพระสารีบุตร เขาเคยเป็นคนร่ำรวย แต่ต่อมากลับยากจนลง พระสารีบุตรได้มาบิณฑบาตที่บ้านของเขา เพราะตั้งใจจะอนุเคราะห์ แต่พราหมณ์หลบหน้าทุกวัน เพราะไม่มีไทยธรรมที่จะถวาย เขาได้แต่คิดว่าเมื่อใดมีไทยธรรมก็จะถวายทันที

วันหนึ่ง พราหมณ์ได้ข้าวปายาสมาถาดหนึ่ง และผ้าสาฎกเนื้อหยาบ ๑ ผืน เขานึกถึงพระสารีบุตร อยากถวายทาน ท่าน วันนั้นพระสารีบุตรเพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ รู้ถึงความตั้งใจของพราหมณ์ จึงมาที่บ้านของเขา ด้วยใจที่เลื่อมใส พราหมณ์ถวายผ้าสาฎก และข้าวปายาสจนหมดถาด ไม่เหลือไว้สำหรับตนเลย พลาขขอพรว่า “ขอให้ข้าพเจ้าได้บรรลุธรรมที่ท่านได้บรรลุแล้วด้วยเถิด”

พระสารีบุตรอนุโมทนาว่า “จงสำเร็จอย่างนั้นเถิดพราหมณ์” เมื่อถวายทานแล้ว เขาปีติเบิกบานใจเป็นอย่างยิ่ง ครั้นสิ้นชีวิตได้ไปเกิดในตระกูลอุปัฏฐากของพระสารีบุตรในกรุงสาวัตถีทันที

พระสังฆคณ

๑๐๑

ในวันที่เขาเกิด พวกญาติได้นิมนต์พระภิกษุ ๕๐๐ รูป มีพระสารีบุตรเป็นประธานมาฉันภัตตาหารที่บ้าน ทารกน้อยนอนอยู่บนผ้ากัมพลอย่างดีราคาแสนหนึ่ง มองดูพระเถระและระลึกได้ว่า ที่เราได้มาเกิดในตระกูลที่มีสมบัติมากมายอย่างนี้ เพราะบุญที่ได้ถวายไทยธรรมแต่ท่าน จึงเอานี้วก้อยเกี่ยวผ้ากัมพลไว้ เมื่อญาติจะดึงผ้าออกก็ร้องไห้ ญาติๆ จึงได้อุ้มทารกไปพร้อมทั้งผ้าเพื่อให้หัวพระเถระ ทนทีที่เข้าไปใกล้พระสารีบุตรทารกน้อยก็ปล่อยผ้ากัมพลให้ตกลงตรงหน้าพระเถระนั่นเอง พวกญาติเข้าใจความหมายจึงน้อมผ้ากัมพลถวายแต่พระเถระ พระสารีบุตรได้ตั้งชื่อให้ทารกน้อยว่า **ติสสะ**

ครั้นติสสะอายุ ๗ ขวบ ได้ออกบวชเป็นสามเณรในสำนักของพระสารีบุตร ด้วยผลแห่งทานที่สามเณรทำไว้ดีแล้ว จึงทำให้เป็นผู้มีลาภสักการะมาก ไม่ว่าจะออกบิณฑบาตครั้งใด จะมีผู้เตรียมอาหาร และผ้าเป็นจำนวนมากคอยถวาย วันหนึ่งเป็นฤดูหนาว สามเณรเห็นพระภิกษุหลายรูปนั่งผิงไฟอยู่ เมื่อรู้ว่าท่านไม่มีผ้ากัมพลสำหรับห่มกันหนาว

สามเณรจึงกล่าวว่า “ถ้าท่านต้องการผ้ากัมพล ขอได้โปรดตามผมมา”

ปรากฏว่ามีพระภิกษุตามสามเณรไปถึง ๑,๐๐๐ รูป

พระสังฆคณ

๑๐๒

สามเณรจึงนำพระภิกษุไปยังเมืองสาวัตถี ชาวเมืองต่างปีติยินดีพากันถวายผ้ากัมพลแต่สามเณรได้ครบ ๑,๐๐๐ ผืน ในวันเดียวกันนั้น แม้คนที่ตระหนี่ที่สุด ทนทีที่เห็นสามเณรก็เกิดศรัทธา รีบนำผ้ากัมพลราคาเป็นแสนที่เก็บซ่อนออกมาถวายสามเณรตีสละนี้ภายหลังท่านได้ตั้งใจบำเพ็ญสมณธรรม และได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ

ด้วยอาณิสสที่สามเณรตีสละได้ตั้งใจถวายทานด้วยความศรัทธาเลื่อมใสในพระสารีบุตร ในภพชาติที่ตนยังเป็นมหาเสนพราหมณ์ แม้ทานนั้นจะมีจำนวนน้อยแต่ก็ให้ผลมากเพราะได้ถวายแต่ทักษิณบุญบุคคลผู้เป็นเพื่อนาบุญอันเยี่ยมของโลกคือ พระอริยสงฆ์ เพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้ถึงคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ดังกล่าวแล้ว จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ที่เราจะเคารพบูชาท่านไว้อย่างสูงสุด

พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า การบูชานั้นมี ๒ อย่าง ได้แก่ อามิสบูชา คือ บูชาด้วยเครื่องสักการะอย่างหนึ่ง ปฏิบัติบูชา คือ บูชาด้วยการปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งทรงสรรเสริญว่าปฏิบัติบูชาประเสริฐกว่าอามิสบูชา เพราะทรงประสงค์จะให้พวกเรามีความเพียรในการปฏิบัติธรรม จะได้พ้นทุกข์ พบสุข อันแท้จริงตามพระองค์ไปด้วย

พระสังฆคณ

๑๐๓

พระอริยสาวกทั้งหลายนั้น แต่เดิมท่านก็เป็นคนธรรมดาเหมือนพวกเรา แต่ที่ท่านเลื่อนฐานะขึ้นเป็นพระอริยะได้ ก็เพราะการปฏิบัติธรรมเท่านั้น วิธีการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงธรรมนั้นพระองค์ทรงสอนไว้ละเอียดแล้ว เหลือเพียงพวกเราจะปฏิบัติกันจริงหรือไม่เท่านั้นเอง

อย่าลืมว่า ที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริงของเรา คือ พระรัตนตรัย ซึ่งมีอยู่ในกลางกายของเราทุกคน เป็นที่พึ่งที่ระลึกของชาวโลกทุกคน ไม่ใช่เฉพาะของชาวพุทธเท่านั้น ถ้าเราเข้าถึงได้ จะซาบซึ้งในคำว่า ที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง เราจะรู้สึกอบอุ่นใจปลอดภัย มีความสุขอย่างไม่มีอะไรมาเปรียบปาน เราจะรู้สึกถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต ความทุกข์ทั้งหลายจะดับหมดไป และจะมีชีวิตอยู่เหนือปัญหาทั้งมวล

เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ขอให้ทุกท่านหมั่นฝึกฝนใจ ปฏิบัติให้เข้าถึงพระรัตนตรัยให้ได้ ถ้ายังเข้าถึงไม่ได้ ชีวิตก็ยังไม่ปลอดภัย แม้จะโลกไปแล้วก็ยังไม่ปลอดภัย เพราะยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏอีก ดังนั้นอย่าเอาเวลาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตไปทำสิ่งอื่นที่ไร้สาระ แล้วละเลยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เพื่อให้เข้าถึงที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริง คือพระธรรมกายกันทุกคน

๑๒

เจ ริ ญ พุ ท ธ า นุ ส ตี

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า

ผู้เป็นพระอรหันต์

ผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ พระองค์นั้น

เจริญ พุทธา นุสติ

๑๐๖

การปฏิบัติธรรม และการสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัย เป็นหัวใจสำคัญของนักสร้างบารมี ผู้กำลังเดินอยู่บนหนทาง แห่งการสร้างความดี ทวนกระแสกิเลส ต่อสู้กับอวิชชาที่มาก รอบจำทั้งตัวเรา และชาวโลก ถ้าเราหมั่นปฏิบัติธรรม และสวดสรรเสริญพระรัตนตรัยเป็นประจำ ใจของเราจะ สะอาดบริสุทธิ์ กระแสนุญจากอายตณนิพพานจะไหลผ่านใจเรา ตลอดเวลา เราจะมีกำลังใจเข้มแข็งในการสร้างความดี ทั้งทำ ด้วยตนเอง และชักชวนผู้อื่นให้มาทำความดี นี่คือสัญลักษณ์ แห่งสันติสุขที่กำลังแผ่ขยายไปทั่วโลก

มีบทพระนามคาถานอบน้อมต่อพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้เป็น พระอรหันต์ ผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ พระองค์นั้น”

การนอบน้อมพระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เป็นการนอบน้อมสรรณะอันเกษมสูงสุดของมวล-มนุษยชาติ เพราะพระรัตนตรัยเป็นรัตนอันประเสริฐ ล้ำเลิศ กว่ารัตนใดในภพทั้ง ๓ ถ้าหากว่าเราสามารถฝึกใจให้หยุดนิ่ง แล้วเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับท่านได้ เราจะซาบซึ้ง และเข้าใจได้แจ่มแจ้งในพระรัตนตรัยที่ไม่มีประมาณ

เจริญพุทธานุสติ

๑๐๗

ปกติเราได้สวดมนต์สรรเสริญพระรัตนตรัย เริ่มตั้งแต่
สรรเสริญพุทธรัตนะ คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรีกะระลึกนึกถึง
พระคุณอันไม่มีประมาณของพระพุทธองค์ นึกถึงพระปัญญาธิคุณ
พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ ที่ไม่มีประมาณ เราก็
อยากจะเป็นผู้ที่มี กาย วาจา ใจ สะอาดบริสุทธิ์ มีสติปัญญา
มีมหากรุณาตามพระองค์ไปด้วย การนอบน้อมต่อพระรัตนตรัย
จึงเป็นการบูชาผู้ควรบูชา ซึ่งเป็นมงคลอันสูงสุด เพราะเมื่อใจ
เราน้อมไปในรัตนะอันเลิศ สรรเสริญสิ่งที่เลิศ ก็จะทำให้เราได้
เข้าถึงฐานะอันเลิศนั้นด้วย

เราได้สวดสรรเสริญพุทธคุณว่า โย โส ภาคะวา อะระหัง
สัมมาสัมพุทธโธ นั้นเป็นการระลึกถึงพระธรรมกายโดยตรง ที่ว่า
โย โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ พระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ หมายถึงว่า เจ้าชาย-
ลิตหัตตะ ที่พระองค์นั่งเจริญภาวนาปรารภความเพียร เป็นจาคะ-
รังคริยะ คือ แม้เนื้อเลือดจะแห้งเหือดหายไป เหลือแต่หนัง เอ็น
กระดูก ก็ตามที ถ้าไม่บรรลुพระสัมมาสัมโพธิญาณก็ยอมตาย
ทีเดียว ในที่สุดก็เข้าถึงธรรมกายอรหัต ตรัสรู้เป็นพระอรหันต-
สัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้ควงไม้พระศรีมหาโพธิ์

ส่วนในภาคปฏิบัติ เราจะต้องทำความรู้จักให้ดีว่าการจะ
นอบน้อมต่อพระพุทธเจ้านั้น ทำอย่างไร ไม่อย่างนั้นเราจะสงัดใจ

เจริญพุทธานุสติ

๑๐๘

ไปถึงพระพุทธเจ้าไม่ได้ การจะแล่นไปหาพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า ไตรสรณาคมนั้น เราจะต้องรู้จักพระพุทธเจ้าให้เข้าใจถ่องแท้เสีย ก่อน จะแล่นไปหาพระธรรมเจ้าหรือพระสงฆ์เจ้าก็เหมือนกัน ต้องรู้จักทั้งพระธรรม และพระสงฆ์ให้ดีเสียก่อน จะได้เพิ่มพูน ความเลื่อมใสศรัทธาในรัตนะทั้งสามนี้ เพราะว่าการที่จะมีผู้ เข้าใจแก่นแท้ของพระรัตนตรัยได้อย่างแจ่มแจ้ง และลึกซึ้งนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย หาได้ยากอย่างยิ่ง

***หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** ท่านค้นพบว่า การจะส่ง ใจไปถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ จะต้องมิใช่หยุดนิ่ง จนกระทั่ง เข้าถึงธรรมกาย ซึ่งเป็นกายแห่งการตรัสรู้ธรรม เริ่มตั้งแต่กาย- ธรรมโคตรภู ซึ่งเป็นกายกึ่งกลางระหว่างปุถุชนกับพระอรหันต์ กายธรรมนี้แหละที่เราสวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็นว่า โย โส ภาคะวา แต่ว่าลึกกว่านี้ขึ้นไปอีกท่านหมายเอากายธรรมพระโสดา พระสกิทาคา พระอนาคา พระอรหันต์ นั้นแหละจึงจะเป็น โย โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ เป็นพระอรหันต์ผู้ตรัสรู้แล้วเอง โดยชอบ

ตัวเนื้อหนังของพระพุทธเจ้าคือ พระธรรมกายนี้แหละ ส่วนคุณของท่านก็คือ เป็นผู้ห่างไกลแล้วจากกิเลสทั้งหลาย

เจริญพุทธานุสติ

๑๐๕

ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ เมื่อถึงธรรมกาย เป็นธรรมกายอย่างนี้แล้ว เนमितกนามเกิดขึ้นพร้อมกันไม่ก่อนไม่หลังกัน คือเมื่อชำระจิตให้บริสุทธิ์จากสังโยชน์เบื้องต่ำเบื้องสูง ตั้งแต่ลักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิล্পพตปราคาส กามราคะ ปฏิฆะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา จนกระทั่งหมดสิ้นสังโยชน์เบื้องต่ำเบื้องสูง อันนี้แหละจึงจะมีเนमितกนามว่าเกิดขึ้นมาพร้อมๆ กันกับการบังเกิดขึ้นของพระธรรมกาย คือห่างไกลแล้วจากกิเลสทั้งหลาย มีแต่ใจที่สว่างไสว ใจของท่านเป็นธรรมทั้งหมด กายก็เป็นธรรมทั้งหมด จึงเรียกว่ากายธรรม ชั้นของท่านก็เป็นธรรมทั้งหมด จึงได้เรียกว่า ธรรมชั้น

ธาตุของท่านเป็นธรรมทั้งหมด จึงได้เรียกว่า ธรรมธาตุ เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ ที่ว่าตรัสรู้แล้วเองโดยชอบหมายถึงว่า เมื่อพระพุทธเจ้าของเราได้ทรงดำเนินมาถึงกายธรรมพระอรหันต์อย่างนี้ พระองค์ตรัสรู้ขึ้นเอง ไม่มีใครสั่งสอนพอตรัสรู้แล้วเองโดยชอบอย่างนี้ จึงเป็นพระสัมพันธูปพุทธเจ้า

เมื่อเข้าถึงพระพุทธเจ้าหรือกายธรรมอรหันต์ข้างใน คุณของท่านก็บังเกิดขึ้นอีก วิชาจรณสัมปันโน สมบูรณ์ด้วยทั้งวิชา ทั้งจรณะ วิชา ๓ วิชา ๔ อภิญา ๖ ปฏิสัมภิทาญาณ ๔ จรณะ ๑๕ สมบูรณ์ไปหมด ระลึกชาติหนหลังก็ได้ รู้ผลกรรมของสรรพสัตว์ทั้งหลาย รู้การเวียนว่ายตายเกิดของสรรพสัตว์

เจริญพุทธานุสติ

๑๑๐

ทั้งหลายได้ หรือทำอ้าวะให้ลั่นก็ได้ มีหูทิพย์ ตาทิพย์ ระลึกชาติได้
รู้วาระจิต มีมโนมยิทธิ อิทธิวิธิ แสดงฤทธิ์ แสดงเดชได้ทั้งหมด
สมบูรณ์ทั้งวิชาและจรณะ

สุคโต เป็นคุณนามต่อไปอีก คือ เสด็จไปดี เป็นสิริมงคล
ทุกที่ๆ ท่านเสด็จไป ถ้าว่าไปในแนวปฏิบัติแล้ว คำว่าเสด็จไป
ดีแล้วก็คือเข้ากลางหยุดนิ่ง ถูกล้วนก็เห็นดวงศีล หยุดเข้าไปใน
กลางดวงศีล เห็นดวงสมาธิ หยุดเข้าไปในกลางดวงสมาธิ
เห็นดวงปัญญา เข้าไปอย่างนั้นไปตามลำดับ ถึงดวงวิมุตติ
ดวงวิมุตติญาณทัสสนะของทุกๆ กาย กระทั่งเข้าถึงกายธรรม
อย่างนั้นจึงจะเป็นสุคโต เมื่อถึงอย่างนี้แล้วคำว่า โลกวิทู ก็
เกิดขึ้น เพราะธรรมกายนั้นมีรู้มีญาณ รู้แจ้งตั้งแต่กายยาวาวา
หนาคืบกว้างศอก จนกระทั่งอากาศโลก ชั้นธโลก สัตว์โลก
หรือนิพพาน ภพสาม โลกันต์ทะลุหมด ไม่มีอะไรกำบังอีกต่อไป

นอกจากนี้ ยังได้ชื่อว่าเป็นสารถิ ผู้ฝึกบรูษสตรียิ่งกว่า
ผู้ฝึกคนอื่น เพราะว่า เมื่อเข้าถึงธรรมกายมีรู้มีญาณ ท่านระลึก
ชาติหนหลังได้ รู้วาระจิตเหล่าเวไนยสัตว์ได้ รู้อนุสัยกิเลสที่นอน
เนื่องอยู่ในจิตของคนนั้น พระองค์ทรงชี้หนทางให้ได้ จนกระทั่ง
ฝึกเหล่าบรูษสตรี้ให้เป็นพระอริยสาวกในพระพุทธศาสนาได้
เมื่อเข้าถึงอย่างนี้แล้วก็ได้ชื่อว่า สตถา เทวมนุสฺसानํ คือ เป็น

เจริญพุทธานุสติ

๑๑๑

ครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย เมื่อหยุดนิ่งถึงกายธรรมแล้ว คำว่า พุทโธ คือเบิกบาน จิตก็จะเบิกบานพร้อม เพราะว่าไม่มี อาสวกิเลสเข้ามาครอบงำดวงจิตให้เศร้าหมองได้อีกต่อไป

กระทั่งกายเนื้อของท่านก็ผ่อนคลายเป็นฉัพพรรณรังสี จิตใจท่านก็เบิกบานแจ่มชื่น เพราะว่าใจของท่านเป็นพระธรรมกายไปหมดล้วนๆ แล้ว เมื่อท่านเข้าถึงอย่างนี้ ก็ได้ชื่อว่า ภาควาเป็นผู้มีโชค พระองค์เป็นผู้มีโชคที่สุดเหนือกว่ามนุษย์ เหนือกว่าเทวดา พรหม อรูปพรหมทั้งหมด เพราะว่าโชคของพระองค์ คือได้เข้าถึงอริยทรัพย์ ได้เข้าถึงหนทางที่จะพ้นทุกข์ทั้งหลายแล้วยังได้ชื่อว่าเป็นผู้จำแนกแจกจ่ายธรรมะที่พระองค์ได้ตรัสรู้ขึ้นไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลายได้ นี่เป็นคุณนามของพระพุทธเจ้า

ส่วนตัวเนื้อแท้ของพระพุทธเจ้าก็คือ พระองค์เข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระธรรมกายเกิดดอกบัวตูม ใสเป็นแก้ว ถ้ารู้จักอย่างนี้จะได้ชื่อว่าเราเจริญพุทธานุสติ คือเอาสติของเรา ระลึกรู้ถึงพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ เมื่อสติของเราตรึกรู้ถึงพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์อย่างนี้จิตก็จะว่างเปล่าจากนิวรณ์ทั้งห้าจะว่างจากกิเลสทั้งหลาย คือ โลภะ โทสะ โมหะ ไม่สามารถที่จะมาครอบงำดวงจิตของเราได้ เมื่อไม่สามารถครอบงำดวงจิตของเราได้ ไม่ช้าเราก็จะเข้าถึงธรรมกาย เป็นพระอริยสาวก

เจริญพทุธานุสติ

๑๑๒

องค์หนึ่งในบรรดาพระพุทธรูปศาสนา

เพราะฉะนั้น เวลาที่เราสวดมนต์สรรเสริญพระรัตนตรัย เมื่อไตรภวระลึกนึกถึงพระพุทธรูปเจ้า ให้เอาใจมาหยุดไว้ตรงกลาง ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ของเราทุกคนนี้แหละ วาจาเราก็ เปล่งเสียงอันเป็นสิริมงคลให้มนุษย์ และเทวดาได้ฟัง พร้อมกับ น้อมนำใจกลับมาหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกาย ส่งใจเข้าไปในกลาง เรื่อยไป ลึกวันหนึ่งเราเองก็จะเข้าถึงพระธรรมกาย ดังนั้น ให้ทุกท่านหมั่นหาโอกาสมาสวดมนต์ และนั่งสมาธิฝึกใจให้หยุดนิ่ง และไปช่วยกันสถาปนากันบ้านกัลยาณมิตรให้มากๆ ครอบครั้ว สังคม ประเทศชาติ จะได้มีความสงบสุขร่มเย็น ปัญหาอาเสพติด อบายมุขต่างๆ จะได้หมดไป สันติสุขที่แท้จริงจะแผ่ขยายไป ทั่วโลก เราจะได้ทันเห็นโลกแก้วในอุดมคติของมวลมนุษยชาติกัน

เจ ริ ญ ฐั ม มา นุ ส ตี

พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว
ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมนั้น

เจริญ ฐัมมานุสสติ

๑๑๕

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ เป็นอานุภาพที่ไม่มีประมาณ ผู้มีจิตเลื่อมใส ส่งใจไปในรัตนะทั้งสามอย่างนี้ ย่อมจะพบกับอานุภาพอันไม่มีประมาณ จึงควรอย่างยิ่งที่เราจะเจริญพุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ คือ มีพระรัตนตรัยเป็นอารมณ์ หมั่นตรึงระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยเป็นประจำ อานิสงส์นี้จะทำให้เราเข้าถึงพระรัตนตรัย พบที่พึงอันประเสริฐ จะบังเกิดในภพชาติใดย่อมจะทำให้เราเข้าถึงฐานะอันประเสริฐ ใจของเราจะได้รับการขัดเกลาให้สะอาดบริสุทธิ์ ดังนั้น การฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง จึงเป็นวิธีการอันประเสริฐที่จะส่งใจไปถึงพระรัตนตรัยอันมีอานุภาพไม่มีประมาณ

มีพระนามคาถาทสวดเบื้องต้นที่นอบน้อมถึงพระธรรมคุณว่า

“สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม ธมฺมํ นมสฺสามิ

พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมนั้น”

การหาโอกาสชักชวนกันมาสวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณของพระรัตนตรัยเป็นประจำสม่ำเสมอ ทำจนเป็นปกติ เหมือนเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน จะทำให้จิตของเราสงบ เยือกเย็น สะอาดบริสุทธิ์ ปราศจากนิวรณ์ธรรม

เจริญ ธรรม มา นุ ส ตี

๑๑๖

ต่างๆ และก่อให้เกิดความอบอุ่นใจ ไม่หวั่นไหวในสรรพสิ่งที่เกิดขึ้น เหมือนที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า ผู้ยึดพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นที่ระลึก นึกถึงท่านเป็นประจำสม่ำเสมอ จะทำให้เป็นผู้ไม่หวั่นไหว หวาดกลัว หรือครั่นคร้าม แม้จะมีสิ่งที่น่าขนพองสยองเกล้าเกิดขึ้น ก็จะมีจิตใจหนักแน่นเข้มแข็งตลอดเวลา ไม่หวั่นไหวแม้ในภพภวภูมิที่จะมาถึง

*ที่ผ่านมา ได้อธิบายความหมายของพุทธรัตนะ ทำให้เราได้ซาบซึ้งถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธเจ้า ซึ่งเจ้าชายสิทธัตถะได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัตซึ่งมีอานุภาพไม่มีประมาณ การจะส่งใจไปถึงพระพุทธเจ้าให้ถูกนั้น ต้องทำอย่างไรบ้าง เมื่อเรารู้จักพระพุทธเจ้าอย่างนี้แล้ว การที่จะรู้จักพระธรรมเจ้าก็ไม่ยาก

ที่เราสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็นว่า โย โส สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม นั้น คือ ธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสดีแล้ว ธรรมที่ตรัสดีแล้ว เนื้อหาของธรรมแท้ๆ มีลักษณะเป็นดวงกลมใสรอบตัว หากใจเราหยุดนิ่งถูกส่วนที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ เราจะเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ โตเท่ากับพองไข่แดงของไก่ นั่นแหละเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสดีแล้ว

เจริญธัมมานุสติ

๑๑๗

ธรรมอันนั้นเป็นที่เกิดของศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ธรรมที่พระพุทธเจ้ากล่าวดีแล้ว หมายถึง ธรรมที่ทำให้เป็นกายมโนษย์ ถ้าเราเข้าถึงกายทิพย์ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ อันนั้นก็เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้ากล่าวดีแล้ว อีกทั้งเป็นธรรมที่ทำให้เกิดศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ และธรรมที่ทำให้เป็นกายมโนษย์ก็ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ นี่แหละ คือ ประพตีกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ รักษาศีลเจริญภาวนา เราจึงได้ธรรมดวงนี้เกิดขึ้นมา ไสวบริสุทธิ์สว่างไสวอยู่ในกลางกายของเรา อันเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสดีแล้ว

ธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ได้แก่ตัวเราทำเทวธรรมให้เกิดขึ้นมา บำเพ็ญหิริโอตตปปะสูงขึ้นมาอีก นอกจากให้ทาน รักษาศีลแล้ว เรายังมีหิริความละอายแก่ใจ มีโอตตปปะเกรงกลัวต่อบาป ไม่ทำสิ่งที่เป็นอกุศลทั้งในที่ลับ และที่เปิดเผย หมั่นรักษาความบริสุทธิ์ไว้ ทำให้ได้ดวงธรรมอันนี้เกิดขึ้นมา ดวงธรรมอันนี้เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว และสูงขึ้น ไปอีกได้แก่ธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม พระองค์ทรงสอนให้ทำใจให้ปราศจากนิวรณ์ ๕ ประการ ตั้งแต่ กามฉันทะ ละคลายความยินดีในกาม ละพยาบาท ไม่คิดประทุษร้ายใคร อุทธัจจกุกกุจจะ ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ ถีนมิทธะ ความง่วงเหงาหาวนอน

เจริญธัมมานุสสติ

๑๑๘

วิจิตรจินา ความล่งเลสงสัยในพระรัตนตรัย

เมื่อขำมนิวรรณธรรมเหล่านี้ไปได้แล้ว ทำถำนสมาบัติเกิดขึ้นมา จณกระทั้งธรรมดวงนี้เกิดขึ้น เป็นดวงใสกลมรอบตัว และทรงกายรูปพรหมไว้ อันเป็นธรรมที่พระพุทธรเจ้าตรัสดีแล้ว ถำล็กเข้าไปอีกถึงกายอรุปพรหม มีดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย-อรุปพรหม ธรรมที่พระองค์ตรัสดีแล้ว คือ การเจริญอรุปถำน-สมาบัติ จึงจะได้ธรรมดวงนี้เกิดขึ้นมา โตเท่ากับ ๘ เท่าของ ฟองไข่แดงของไก่ ธรรมดวงนี้ทรงกายอรุปพรหมไว้ และธรรมดวงนี้แหละเป็นที่เกิดของศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณ-ทัสสนะ จณกระทั้งเข้าถึงธรรมกาย

ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย คือ ธรรมที่พระพุทธรเจ้าตรัสไว้ดีแล้วเหมือนกัน สวากขาตธรรม คือ พระธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ รวมแล้วย่อเหลือ ๓ คือ ศีลขันธ์ สมาธิขันธ์ ปัญญาขันธ์ ศีล สมาธิ ปัญญา ย่อแล้วเหลือหนึ่ง คือ ปฐมมรรค หรือดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด อันนี้จัดเป็นสวากขาตธรรม คือ ธรรมที่พระพุทธรเจ้าตรัสดีแล้ว อันนี้แหละเป็นเนื้อหนังของธรรมจริงๆ

ส่วนคุณของพระธรรมนั้น เกิดขึ้นมาพร้อมกับการเกิดขึ้นมาของธรรม มีไปตามลำดับ คือ ล้นทักขิโลก เมื่อเราถึงธรรม

เจริญ ฐัมมา นุสติ

๑๑๕

อย่างนี้ ใจเราเห็น ใจเราเป็นธรรม เราก็ก็นามของเราก็ตื่น
ขึ้นมา ต้องหยุดนิ่งเข้าไปเห็นเองถึงจะรู้ อันนี้เป็นนามของพระ-
ธรรม เหมือนนิมิตกนามของพระพุทธเจ้าอย่างนั้นแหละ
หมายความว่า เราารู้เองเห็นเอง เมื่อรู้แล้วเห็นแล้วก็หายสงสัย

พระธรรมเป็นอกาลโก ไม่จำกัดด้วยกาลเวลา ถ้าใจหยุด
นิ่งเมื่อไรก็เข้าถึงเมื่อนั้น เข้าถึงดวงธรรม ถึงกายธรรมได้เมื่อไร
ใจของเราก็ก็นาม มีความสุขทัพบทวิเมื่อนั้น พ้นจากความทุกข์
ทั้งหลายที่เข้ามาครอบงำดวงเห็น จำ คิด รู้ของเราไว้ เหมือน
เราหลุดออกมาจากความมืดอันน่าสะพรึงกลัว มาพบแสงสว่าง
ส่องนำทางชีวิตให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัย

เอหิภัสสิโก เป็นธรรมที่ควรจะเรียกผู้อื่นมาดู เมื่อเรา
เข้าถึงธรรมอย่างนี้แล้ว มีความสุข มีความสงบ มีความเย็นกาย
เย็นใจอย่างนี้เกิดขึ้น ก็ควรที่จะเรียกให้คนอื่นมาดู มาพิสูจน์ดู
ว่าธรรมอย่างนี้ มีจริงๆ เมื่อเข้าถึงแล้วก็มีมีความสุขกายสบายใจ
อันนี้แหละเขาเรียกว่า เอหิภัสสิโก และก็พิสูจน์ได้ทุกเมื่อ
ทำเวลาไหนก็ได้ เมื่อใจหยุดถูกส่วนก็ต้องเข้าถึงธรรมอย่าง
แน่นอน

โอบนยโก สามารถน้อมเอาพระธรรมเข้ามาในตัวได้
ค่าน้อมเข้ามาในตัวนี้ ถ้าสำหรับนักปฏิบัติใหม่ๆ บางท่าน

เจริญธัมมานุสสติ

๑๒๐

เมื่อใจรวมถูกส่วน นิमितเกิดขึ้นนอกตัว เป็นดวงกลมใสรอบตัวก็ตี
ถือว่ายังไม่ถูกต้อง จะต้องโอปนยิโก คือ น้อมเข้ามาไว้ในตัว
ของเรา น้อมมาตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จึงจะถูกต้อง
ร่องรอยในทางพุทธศาสนา เข้าถึงกายต่างๆ ไปตามลำดับได้
กระทั่งถึงธรรมกายได้ ต้องน้อมเข้ามาอย่างนี้ เมื่อน้อมเข้ามา
อย่างนี้ยังสามารถน้อมออกไปนอกตัวได้อีก น้อมไปนรกก็ได้ ไป
สวรรค์ก็ได้ หรือไปพระนิพพานก็ได้

ประการสุดท้าย คุณของพระธรรมคือ ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ
วิญญูหิ คือ วิญญูชนผู้รู้ทั้งหลายต่างรู้ได้เฉพาะตน เหมือนเรา
รับประทานอาหารเองก็อิ่มเอง คนอื่นจะมาอิ่มแทนไม่ได้
การเข้าถึงธรรมก็เช่นเดียวกัน เมื่อเราเข้าถึง ทำให้หยุดถูกส่วน
เห็นดวงใสๆ อันนั้นแหละเราก็รู้เองเห็นเอง เกิดขึ้นมาเอง
มีความสุขด้วยตัวของเราเอง แม้ไม่มีใครรู้แต่เรารู้ ถ้าใครอยาก
รู้ก็ต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงๆ จังๆ เหมือนเรา ความรู้นี้เกิดขึ้น
พร้อมกับการเกิดขึ้นของธรรมรัตนะ

การพิจารณาเห็นอย่างนี้ ได้ชื่อว่าเราเจริญธัมมานุสสติ
เป็นเหตุให้จิตของเราบริสุทธิ์ ปราศจากนิวรณ์ทั้ง ๕ ต้อง
พิจารณาให้ลึกซึ้งอย่างนี้ ถึงจะเรียกว่าระลึกถึงพระธรรม ฉะนั้น
ให้ทุกท่านหมั่นหาโอกาสสวดมนต์สรรเสริญพระพุทธรูป

เจริญ ฐัมมา นุสติ

๑๒๑

พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ตรีกระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ
พระรัตนตรัย ไปช่วยกันทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตร
ชักชวนกันสถาปนากัลยาณมิตรให้เกิดขึ้นมากๆ ผู้มีบุญ
ทั้งหลายจะได้มีโอกาสปฏิบัติธรรม ด้วยการมาตรีกระลึกถึง
พระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พักพิงที่ระลึกอันสูงสุด และได้เข้าถึง
พระรัตนตรัยภายใน ได้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์

เจริญ สว่างใส

๑๒๔

วันเวลาที่เหลืออยู่เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อการสร้างบารมี เราควรชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อให้ชีวิตของเรา เป็นชีวิตที่ดีที่สุด ชีวิตแห่งความบริสุทธิ์บริบูรณ์ ด้วยการระลึก นึกถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ใจของเราจะได้ผ่องใส เหมาะสมที่จะเป็นภาชนะรองรับ พระรัตนตรัย และบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ การเจริญภาวนาเป็นทาง ลัดที่สุดที่จะชำระกาย วาจา ใจของเราให้สะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใส สามารถรองรับบุญกุศลที่เกิดขึ้นจากการทำความดีได้อย่างเต็ม เปี่ยม และจะนำใจของเราให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงได้ในปัจจุบัน

มีประมาณคาถาบทสวดเบื้องต้น ที่กล่าววนอบน้อม พระสงฆ์ว่า

“สปฏิปนโน ภควโต สาวกสงโม สงฆ์ นมามิ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติ ดีแล้ว ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์”

ที่ผ่านมา เราได้เข้าใจถึงพระคุณอันไม่มีประมาณของ พระพุทธเจ้า และพระธรรม และได้เข้าใจลึกซึ้งไปถึงพุทธรัตน ธรรมรัตนะที่สิ่งสถิตอยู่ที่ศูนย์กลางกายของมนุษย์ทุกคน เข้าใจ ถึงพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพที่สามารถช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์ เข้าถึงความสุขอันเป็นอมตะ เมื่อเราเข้าใจถึงพระพุทธเจ้า

เจริญ สันติ

๑๒๕

และแก่นแท้ของพระธรรมว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร จะเข้าถึงได้อย่างไร การทำความเข้าใจ และส่งใจถึงพระสงฆ์หรือสังฆรัตนะนั้นก็ไมยาก

อย่างเช่นเราสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น เริ่มต้นว่า โย โส สุปปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ สาวกของผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติ ถ้าว่าเนื้อหนังของสังฆรัตนะแล้ว ท่านหมายเอาลึกลงไปอีก คือธรรมภายในธรรมกายนั่นแหละ จึงจะเป็นสังฆรัตนะอย่างแท้จริง คือ พระสงฆ์ที่เราหมายเอาถึงเป็นองค์สุดท้ายของพระรัตนตรัย

*เมื่อสังฆรัตนะเกิดขึ้นอย่างนี้แล้ว ก็มีคุณนามเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาเป็นเนमितกนาม เกิดขึ้นตามลำดับ ว่าเมื่อถึงกายธรรมอย่างนี้แล้ว จะต้องเป็นผู้ปฏิบัติ ประพฤติถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า อย่างนั้นจึงจะชื่อว่า สุปปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ เป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า คราวนี้คำว่า สาวก หมายความว่า ผู้ฟัง ฟังธรรม ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และนำกลับไปพิจารณาไตร่ตรองตาม เมื่อไตร่ตรองพิจารณาธรรมที่พระองค์ทรงแสดงบ่อยๆ ฟังบ่อยๆ พิจารณาบ่อยๆ หมั่นประพฤติปฏิบัติหนักเข้าก็รู้เองเห็นเอง

เจริญ สว่างสุทธิ

๑๒๖

เมื่อได้เข้าถึงธรรมกายภายใน ก็จะจัดว่าเป็นสาวกของ
พระพุทธเจ้าผู้ประพตติปฏิบัติชอบ

อุชุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ หมายถึงว่า ต้อง
ปฏิบัติตรง ตรงต่อเส้นทางไปสู่อายตนิพพาน ตรงตามทางไป
ของพระอริยเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย เข้าถึงกายธรรม
อย่างนี้แล้ว ตรงทางไปสู่อายตนิพพาน ไม่แวะเวียนข้างทาง
คือสิ่งที่นอกเหนือจากศูนย์กลางกาย ที่จะทำให้ใจไม่บริสุทธิ์เป็น
ไม่สนใจ จะสนใจแต่ศูนย์กลางกาย สนใจองค์พระธรรมกาย
ภายใน สังฆรัตนะภายใน อย่างนี้เป็นอุชุปฏิปันโน

ถ้าปฏิบัติได้อย่างนี้แล้ว อาหุเนยโย คือ เป็นผู้ควรแก่
การเคารพสักการบูชา เมื่อผู้ใดได้เข้าถึงธรรมกายอย่างนี้
ข้างนอกก็เป็นพระ ข้างในใจก็เป็นพระ จึงจะเป็นผู้ที่ควรแก่การ
เคารพสักการบูชาจะบูชาด้วยอามิสบูชาหรือปฏิบัติบูชาแล้วแต่
สมควรอย่างยิ่ง ปาหุเนยโย ควรแก่การต้อนรับ ท่านไปที่ไหนก็
ควรแก่การต้อนรับ รับท่านเอาไว้เถอะ เป็นสิริมงคลเป็นบุญ
เป็นกุศล

แม้แต่ตัวเราเข้าถึงธรรมกายก็รับเอาไว้ อย่างน่าใจของ
เราไปจรดที่อื่น จรดไว้ที่ธรรมกายนั่นแหละ จึงจะเรียกว่าเป็น
ปาหุเนยโย คือ ต้อนรับพระสงฆ์ ซึ่งเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า

เจริญ สัณฺฆานุสฺสติ

๑๒๓

ที่ปฏิบัติดี หรือปฏิบัติตรงต่อทางไปสู่อายตณนิพพาน ทักขิไณยโย
ควรแก่การรับทานทั้งหลาย ควรแก่ของต้อนรับทุกอย่าง คือ
วัตถุทานทั้งหลาย ถ้าเราจะบริจาค จะทำทานต่อปฐวิศาหะที่
เป็นทักขิไณยบุคคล ก็จะได้านิสงส์มากยิ่งขึ้น ไผศาล
ทักขิไณยบุคคล คือ ผู้ที่เข้าถึงธรรมกาย ตัวเราเป็นธรรมกายเอง
ก็ดี หรือผู้อื่นเป็นธรรมกายก็ดี อย่างนั้นจึงจะจัดว่าเป็น
ทักขิไณยบุคคล

ทักขิไณยโย อญชลีกรณีโย หมายถึง ท่านอยู่ที่ไหนก็
ควรแก่การกราบไหว้บูชา ก็จะเป็นสิริมงคลแก่ตัวของเราเอง
การตรikirละลึกนึกถึงพระสงฆ์อย่างนี้ ถึงจะได้ชื่อว่าเจริญ
สัณฺฆานุสฺสติ เป็นเหตุให้ใจของเราบริสุทธิ์ ปราศจากนิวรณ์ทั้ง ๕
เป็นที่ตั้งแห่งบุญแห่งกุศลทั้งหลาย

หากเรายังเข้าไม่ถึงพระรัตนตรัย เราควรทำอย่างไร
จึงจะแล่นไปถึงได้ ถ้าเราเห็นกายไหน ก็ให้น้ำใจของเราหยุดไป
ที่กายนั้น สมมติเราเห็นกายมนุษย์หยาบ ก็น้ำใจหยุดไปที่กาย-
มนุษย์หยาบ หยุดอยู่ตรงนั้นทีเดียว ปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น
และความยินดียินร้ายในรูปเสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์
ปล่อยวางแล้วน้ำใจหยุดอยู่ภายใน หยุดไปตามลำดับ นั้นแหละ
จึงจะได้ชื่อว่าเราเข้าถึงพระรัตนตรัย หรือขอถึงพระรัตนตรัย

เจริญ สังฆานุสติ

๑๒๘

เป็นที่พึงที่ระลึกอย่างแท้จริง

ถ้าเราเข้าใจถึงพระรัตนตรัยแจ่มชัดอย่างนี้แล้ว ทำให้คลายความสงสัยในพระรัตนตรัย มีความศรัทธามั่นไม่หวั่นไหว เกิดความปลื้มปิติที่ได้สรรเสริญรัตนะอันเลิศ การสวดสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ หรือพระสังฆคุณ ก็จะเป็นการสวดมนต์ที่มีอุทยานภาพ และยังทำให้เราสนใจไปถึงท่านได้ถูกต้อง อันจะเป็นเหตุให้เราเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัตนะทั้ง ๓ อย่างนั้นด้วย

ความเลื่อมใสพระสงฆ์หรือสังฆรัตนะนี้ มีอานิสงส์ใหญ่เหมือนดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จิตของภิกษุผู้ไม่สงสัยไม่เคลือบแคลง ปลงใจเชื่อ เลื่อมใสในพระสงฆ์นั้น ย่อมโน้มไปเพื่อความเพียรเครื่องเผากิเลส เพื่อความประกอบเนื่องๆ เพื่อความเพียรที่ตั้งมั่น เพื่อการบรรลุธรรมนิพพานอันเป็นอมตะ และบุคคลใดมีศรัทธาตั้งมั่นไม่หวั่นไหวในพระตถาคต มีศีลอันงามที่พระอริยเจ้าสรรเสริญ มีความเลื่อมใสในพระสงฆ์ และมีความเห็นตรง บัณฑิตทั้งหลายเรียกบุคคลนั้นว่า เป็นคนไม่ขัดสนชีวิตของบุคคลนั้นไม่เปล่าประโยชน์”

การที่เราให้โอกาสแก่ตนเอง ชักชวนกันสถาปนากัลยาณมิตร เพื่อจะได้มาสวดมนต์ทำวัตร สรรเสริญคุณของ

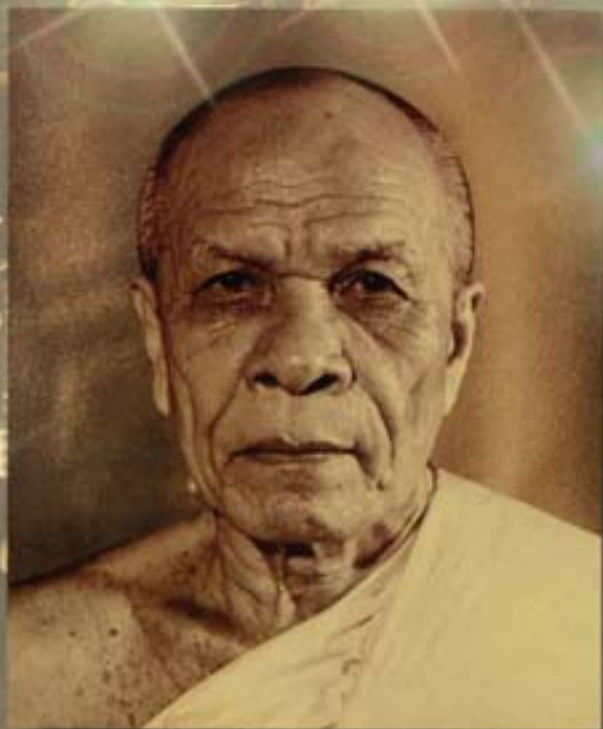
เจริญสั่งมานุสติ

๑๒๕

พระรัตนตรัยพร้อมๆ กัน พระรัตนตรัยเราต้องนึกถึงบ่อยๆ สรรเสริญบ่อยๆ ใจจะได้คุ้นกับสิ่งที่สะอาดบริสุทธิ์ เราจะได้บุญใหญ่จากการนอบน้อมถึงท่าน เป็นบุญพิเศษที่เกิดจากการบูชาบุคคลที่ควรบูชา ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า

“เมื่อชนทั้งหลายเลื่อมใสแล้วในพระรัตนตรัยที่เลิศ โดยความเป็นของเลิศ รู้แจ้งธรรมอันเลิศ เลื่อมใสแล้วในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ ซึ่งเป็นทักษิณียบุคคลผู้ยอดเยี่ยม เลื่อมใสแล้วในธรรมอันเลิศ ซึ่งเป็นที่สิ้นกำหนด และเป็นที่สงบสุข เลื่อมใสแล้วในพระสงฆ์ผู้เลิศ ซึ่งเป็นบุญเขตอย่างยอดเยี่ยม ถวายทานในพระรัตนตรัยที่เลิศ บุญที่เลิศย่อมเจริญ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติคุณ สุขะ และพละอันเลิศย่อมเจริญ นักปราชญ์ ถวายไทยธรรมแด่พระรัตนตรัยที่เลิศตั้งมั่นอยู่ในธรรมอันเลิศแล้ว แม้จะไปบังเกิดเป็นเทวดาหรือเป็นมนุษย์ก็ตาม ย่อมเป็นผู้ถึงความเป็นผู้เลิศบันเทิงอยู่ในสถานทีนั้นๆ”

มหาปุชฌีณาจารย์ (๑)

ปฐา จ ปุชฌียาน์ เอตมมมงคลมุตตม
การบูชาปฐฌีณบุคคลทั้งหลาย นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

มหาปูชนียาจารย์ (๑)

๑๓๒

“ธรรมกาย”เป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ถ้าเข้าถึงได้ เราจะเป็นพุทธศาสนิกชนที่สมบูรณ์ และจะได้รับอานิสงส์ใหญ่ ไม่ว่าเราจะทำความดีเพียงเล็กน้อย ปานกลาง หรือว่ายิ่งใหญ่ก็ตาม มหากุศลจะบังเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการทำความดี เพราะพระธรรมกายเป็นต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ จึงสามารถรองรับบุญกุศลได้อย่างดีเยี่ยม เพราะฉะนั้นการได้เข้าถึงพระธรรมกาย จะทำให้ชีวิตของเราก้าวไปสู่ความสมบูรณ์ได้ ในที่สุดเราจึงควรปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงธรรมกันทุกๆ คน

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน มงคลสูตร ว่า

“ปูชา จ ปูชนียานํ เอตมมมงคลมุตตมํ

การบูชาปูชนียบุคคลทั้งหลาย นี่เป็นมงคลอันสูงสุด”

เคยมีคำพยากรณ์มาตั้งแต่สมัยอยุธยา ขณะนี้ได้จารึกไว้ในหนังสือเก่า เขาเขียนไว้อย่างนี้ว่า “จะมีพระเถระจากสุพรรณบุรี เกิดในยุคธรรมิกมหาราช จะค้นคว้าวิชาหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา และจะเผยแผ่ไปยังนานาชาติ ชาวต่างประเทศจะมาศึกษา แล้วโลกจะมีสันติสุขที่แท้จริง พระเถระรูปนี้จะมีลูกศิษย์ที่ได้อภิญาทั้งหญิงและชาย เวลาที่ท่านรับแขก ลูกศิษย์ที่ได้วิชานั้น จะนั่งอยู่ใกล้ๆ พระเถระรูปนี้จะมีศิษย์เป็นพระสังฆราชา และต่อมาจะได้เผยแผ่วิชานี้ ในยุคของธรรมิกมหาราชซึ่งเป็น

มหาปูชนียาจารย์ (๑)

๑๓๓

คนไทยแต่ไปเกิดในต่างประเทศ”

นี่ท่านว่าอย่างนี้ สรุปร่างๆ คือว่า จะมีพระเถระจาก
สุพรรณบุรี ค้นพบวิชาธรรมกาย และวิชานี้ ต่อไปจะแผ่ขยาย
ไปทั่วโลก ชาวโลกจะมาศึกษา แล้วจะได้รับความร่มเย็นเป็นสุข
พระเถระท่านนี้ จะมีลูกศิษย์ได้ธรรมกาย และลูกศิษย์ท่านที่
เป็นสังฆราชก็คือสมเด็จพระปาวดโพธิ์ เป็นอย่างนั้นจริงๆ จะ
เผยแผ่วิชานี้ในยุคธรรมิกมหาราช คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน พระองค์เสด็จพระราชสมภพที่อเมริกา
มลรัฐแมสซาชูเซตส์ นี่เป็นคำพยากรณ์ตั้งแต่สมัยอยุธยา
เป็นเรื่องที่ผู้มีรู้มีญาณได้พยากรณ์เอาไว้

***หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** ท่านเกิดที่จังหวัด
สุพรรณบุรี ท่านเกิดมาเพื่อยังประโยชน์สุขให้แก่ชาวโลก โดย
มุ่งไปจัดต้นเหตุแห่งทุกข์ เมื่อนึกถึงหลวงปู่วัดปากน้ำฯ ขึ้นมา
ที่ไร ทำให้เกิดกำลังใจ เกิดมหาปีติขึ้นมาอย่างท่วมท้น ถึงกับ
ขนลุกชูชัน เพราะรู้สึกว่าเป็นบุญลาภของเรา ที่ได้ต้นแบบของ
ยอดนักสร้างบารมี ผู้จะรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งพระนิพพาน
พอท่านเข้าถึงวิชาธรรมกาย และรู้เรื่องราวของชีวิต ท่านก็

*พระมงคลเทพมุนี ประวัติหลวงปู่วัดปากน้ำ และคู่มือสมาธิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ (๑)

๑๓๔

มุ้งที่จะปราบมารอย่างเดียว ไม่รอนแรม ไปจำพรรษาที่อื่นเลย
ทุ่มเททั้งชีวิตเพื่อปฏิบัติธรรม ชนิดยอมตายไม่ยอมแพ้กัน

ฉะนั้น พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี หลวงปู่วัด-
ปากน้ำ ภาษีเจริญ จึงเป็นมหาปูชนียาจารย์ที่หาได้ยากในโลกนี้
และการค้นพบวิชาธรรมกาย เป็นความปลื้มปิติของเหล่า
ศิษยานุศิษย์ที่ได้มาศึกษาวิชาธรรมกาย ซึ่งเป็นความรู้อันนำ
ไปสู่การรู้แจ้งเห็นจริงนี้ ดังชีวประวัติบุคคลสำคัญของมวล-
มนุษยชาติท่านนี้อย่างย่อๆ ให้พวกเราทั้งหลายได้รับทราบ
กันเอาไว้

หลวงปู่วัดปากน้ำ มีชื่อจริงว่า สด นามสกุล มีแก้วน้อย
เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๒๗ ตรงกับ วันแรม
๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอก ณ หมู่บ้านฝั่งตรงข้ามวัดสองพี่น้อง
อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โยมพ่อของท่านชื่อเงิน
โยมมารดาชื่อสุดใจ ตระกูลของท่านเป็นตระกูลคหบดีใน
คลองสองพี่น้อง ทำการซื้อขายข้าวทั่วทั้งอำเภอสองพี่น้อง
และอำเภอใกล้เคียง ท่านเป็นลูกคนที่สองของครอบครัว มีพี่สาว
หนึ่งคน ชื่อดา น้องชายสามคน ชื่อใส ชื่อผูก และชื่อสำรว

หลวงปู่ท่านเล่าเรื่องในวัยเด็กของท่านว่า สมัยที่ท่าน
เป็นเด็กเล็กๆ ยังไม่อดนม โยมแม่เอาท่านใส่เปลไว้ที่บ้าน แล้วก็

มหาวิทยาลัยบูรพา (๑)

๑๓๕

เอาข้าวเย็นปั้นเป็นก้อน ใส่ปากให้ท่านดูดกันหิว จากนั้นโยมแม่จึงออกไปค้าขาย ท่านก็สอนตัวเองว่า “เออ ตอนนี้เราอย่าเพิ่งหิวเลยนะ อย่าไปกวนแม่ เราดูดข้าวแทนไปก่อน” ทำให้โยมแม่ของท่านไม่ลำบากในการเลี้ยงดูท่านเลย

ตอนเล็กๆ ท่านเป็นเด็กน่ารัก ทั้งอ้วนทั้งขาว ไปบ้านไหน เขาก็ขอรุ่ม เป็นที่รักของทุกคน สมัยที่ท่านยังพูดไม่ค่อยได้ ท่านอยากรู้ว่าเวลาคนโกหกเขาทำกันอย่างไร ตอนกลางคืนมีไฟเลี้ยงมาอุ้มท่านใส่เฝือก ท่านก็เข้าไปที่ดวงจันทร์บนฟ้า พร้อมกับส่งเสียงร้องตามประสาเด็ก ไฟเลี้ยงก็พูดว่า “อ้อ จะเอาพระจันทร์เหรือ เดี่ยวจะเอามาให้” ท่านจึงรู้ว่าเขาโกหกกันอย่างนี้เอง

หลวงปู่ดปากน้ำฯ ท่านไม่เหมือนเด็กทั่วไป เวลาใจสบายท่านจะร้องเพลง และมักจะร้องเพลงที่วนเวียนเกี่ยวกับพระนิพพาน เช่นท่านร้องว่า

“เกิดมาว่าจะมาหาแก้ว พบแล้วไม่กำ จะเกิดมาทำอะไร
อ้ายที่อยากมันก็หลอก อ้ายที่หยอกมันก็ลวง ทำให้จิตเป็นห่วง
เป็นใย เลิกอยากลาหยอก รีบออกจากกาม เดินตามขันธุ์สาม
ร้อยไป เสร็จกิจสืบท ไม่ตกกันดาร เรียกว่านิพพานก็ได้”

เมื่อท่านอายุได้ ๑๔ ปี โยมพ่อก็ถึงแก่กรรม ท่านจึงได้ไปช่วยดูแลการค้าข้าวแทน ภารกิจใหม่ของท่าน คือ ล่องเรือ

มหาปุณนิยาจารย์ (๑)

๑๓๖

คำข่าวระหว่างสองพี่น้องกับกรุงเทพฯ เดือนละ ๒-๓ ครั้ง ในระหว่างทำการค้า ท่านได้รับการยอมรับนับถือจากทุกคน เพราะเป็นคนขยัน ท่านทำการค้าขาย เลี้ยงโยมแม่และสมาชิก ในครอบครัวเรื่อยมา จนอายุย่างเข้า ๑๙ ปี วันหนึ่ง ขณะที่ ท่านนำเรือเปล่ากลับบ้าน จำเป็นต้องลัดผ่านคลองเล็กๆ ที่ ชาวบ้านเรียกว่า “คลองบางอีแพ่น” อยู่เขตอำเภอนครชัยศรี ซึ่งสมัยนั้นเปลี่ยวมาก เรือค้าขายที่ผ่านไปมามักถูกปล้นอยู่บ่อยๆ ท่านเล่าว่า “อ้ายน้ำก็เขี้ยว อ้ายคลองก็เล็ก อ้ายโจรก็ร้าย”

คราวนั้น เรือของท่านผ่านเข้าไปในคลองนี้เพียงลำเดียว ลักครู่หนึ่งสัญชาติญาณ แห่งความกลัวก็เกิดขึ้น ทำให้คิดจะเอา ตัวรอด จึงเปลี่ยนเอาลูกเรือมาถือท้ายแทน เพราะธรรมดาเมื่อ โจรปล้น จะทำร้ายผู้ถือท้ายเรือซึ่งเป็นเจ้าของก่อน ถ้าท่านไป อยู่ทางหัวเรือ ก็มีโอกาสดต่อสู้ได้ง่าย ท่านจึงเปลี่ยนไปอยู่หัวเรือ พร้อมกับปืนยาวที่บรรจุกระสุนไว้ ๘ นัด ขณะที่เรือแล่นเข้าสู่ที่ เปลี่ยวมากขึ้นทุกทีๆ ท่านก็เกิดความคิดขึ้นมาว่า

คนพวกนี้ เราจ้างเขาคนละ ๑๑-๑๒ บาทเท่านั้น ส่วน เราเป็นเจ้าของทั้งเรือทั้งทรัพย์ จะโยนความตายไปให้ลูกจ้างก่อน ดูจะเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์มากเกินไป ทำอย่างนี้ไม่ถูกไม่สมควร ทรัพย์ก็ของเรา เรือก็ของเรา เราสมควรที่จะตายก่อน เมื่อมี ภัยมาถึงเขาจะได้หนีเอาตัวรอดไปเลี้ยงลูกเลี้ยงเมียของเขาได้อีก

มหาวิทยาลัยบูรพา (๑)

๑๓๖

เมื่อตกลงใจเช่นนั้น ท่านจึงเรียกลูกเรือให้มาถ่อเรือแทน ส่วนท่านก็กลับไปถือท้ายเรือตามเดิม ยอมเสี่ยงตายแต่เพียงผู้เดียว พอผ่านจุดอันตรายมาได้ ท่านก็เกิดธรรมสังเวชขึ้นว่า

เราผ่านพ้นอันตรายมาได้แล้ว เป็นบุญแท้ๆ การหาเงินหาทองเป็นเรื่องลำบากเสียจริงๆ ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ พ่อของเราก็กินมาอย่างนี้ เงินทองที่หามาได้ทั้งหมดนี้ ต่างคนต่างก็หา ไม่มีเวลาหยุดเลย ถ้าใครไม่รีบหาไว้ให้มันมี ก็เป็นคนต่ำคนเลว ไม่มีใครนับหน้าถือตาสมาคมด้วย มาจนบัดนี้ บรรพบุรุษของเราตายไปหมดแล้ว แม้เราก็ต้องตายเหมือนกัน เราจะมัวแสวงหาทรัพย์อยู่ทำไม ตายแล้วก็เอาไปไม่ได้

ท่านคิดถึงแต่เรื่องความตายอยู่ลึกลับครุ่นหนึ่ง แล้วก็จุตูปบุชาพระ พร้อมกับอธิษฐานว่า “ขออย่าให้ข้าพเจ้าตายเสียก่อน ขอให้ได้บวชก่อน เมื่อบวชแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่ลาสิกขา ขอบวชไปจนตลอดชีวิต”

นี่ท่านคิดอย่างนี้ ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านสอนตัวเองได้ เพราะเห็นทุกข์ เห็นโทษในการครองเรือน จึงคิดจะหาทางหลุดพ้นให้กับตัวเอง แสดงว่าบุญในตัวของท่านมีมาก จึงคิดที่จะหลุดพ้นอย่างเดียว ไม่คิดเรื่องแต่งงานหรือมีครอบครัวเลย ความคิดที่ยิ่งใหญ่ คือคิดที่จะพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ (๑)

๑๓๘

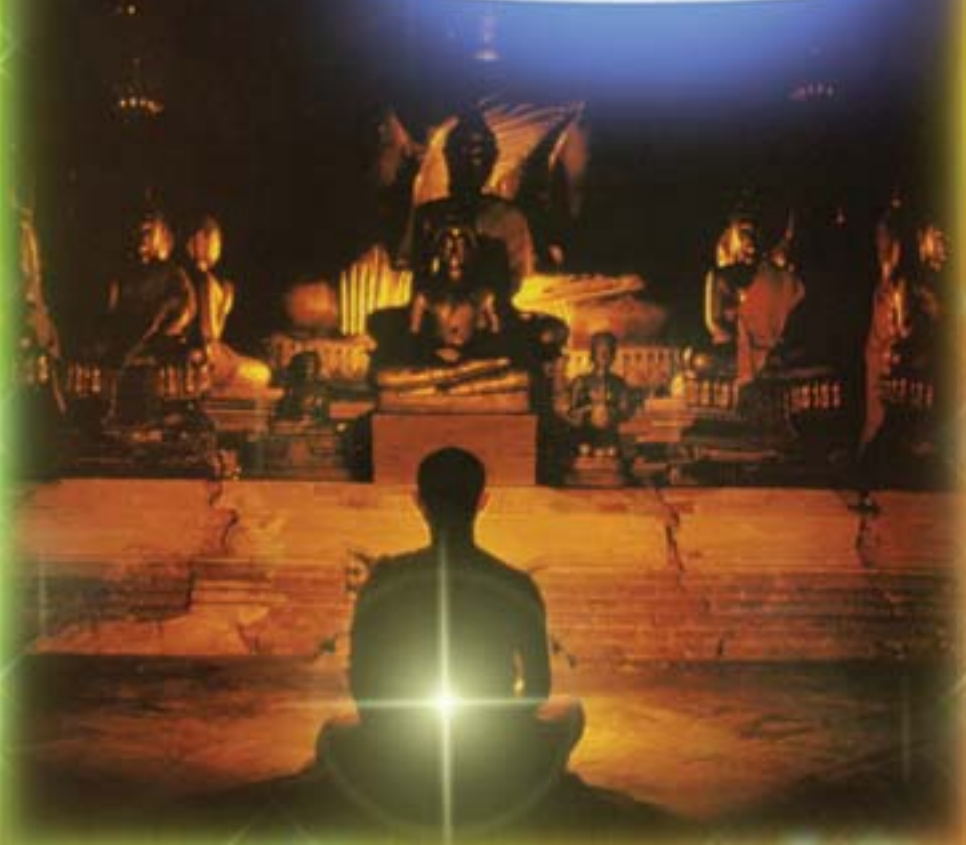
พวกเราเหล่าศิษยานุศิษย์ของท่าน ก็ควรดำเนินตาม
เยี่ยงอย่างท่าน คือคิดที่จะแสวงหาทางพ้นทุกข์ แสวงหา
พระนิพพาน แล้วก็มุ่งชำระกาย วาจา ใจ ให้ใสสะอาดบริสุทธิ์
ตามท่านไปด้วย ฉะนั้นให้หมั่นทำใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระ-
ธรรมกายกันได้ ในครั้งต่อไปจะได้นำเกร็ดประวัติชีวิตของ
ท่าน มาเล่าให้ทุกท่านได้รับทราบกันอีก จะได้มีกำลังใจในการ
ทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

มหาปุณฺณิยาจารย์ (๒)

ภิกษุใด ยังหนุ่มยังแน่น พากเพียรอยู่ในพระพุทธศาสนา
ภิกษุนั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง คุจพระจันทร์ที่พ้นแล้วจาก
เมฆหมอก สว่างอยู่ ฉะนั้น

มหาวิทยาลัยพุทธไทย (๒)

๑๔๑

มนุษย์ทุกชาติทุกศาสนา ล้วนปรารถนาให้โลกมีสันติสุขที่แท้จริง แต่ก็ไม่มีใครรู้ว่าจะทำอย่างไร จนกระทั่งพระพุทธองค์ทรงค้นพบว่า วิธีการที่จะทำให้โลกเกิดสันติสุขที่แท้จริงนั้น จะต้องให้ทุกคนในโลกเข้าถึงสันติสุขภายในก่อน คือเข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งมีอยู่แล้วในตัว of ทุกๆ คน ธรรมกายเป็นแหล่งกำเนิด of ความสุข เป็นแหล่ง of สติ of ปัญญา เมื่อเข้าถึงแล้ว มนุษย์จะมีความคิด คำพูด และการกระทำที่ดี จะมีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน แล้วสันติสุขที่แท้จริงก็จะบังเกิดขึ้นในโลก

พระลัมมालัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“โย หเว ททโร ภิกขุ ยุญชติ พุทธสาสเน
โสมนํ โลกํ ปภาเสติ อพฺภา มุตโตว จนฺติมา

ภิกษุใด ยังหนุ่มยังแน่น พากเพียรอยู่ในพระพุทธศาสนา ภิกษุนั้น ย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง ดุจพระจันทร์ที่พ้นแล้วจากเมฆหมอก สว่างอยู่ ฉะนั้น”

สาวก of พระลัมมालัมพุทเจ้า เมื่ออุทิศตนบวชเข้ามาในอาณาจักรแห่งธรรมแล้ว ไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติ วรรณะ หรือตระกูลที่แตกต่างกันเพียงไร หากมุ่งมั่นฝึกฝนอบรมตน เพื่อทำกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นจากใจแล้ว จะได้รับการยอมรับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ (๒)

๑๔๒

นับถือ เป็นที่เคารพยกย่องเหมือนกัน เพราะท่านเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นเพื่อนาบุญอันเยี่ยม บวชมาก็เพื่อจรรโลงสืบทอดอายุ พระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถิตสถาพรตลอดไป

พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (สด จันทสโร) ครูผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ท่านเป็นบุคคลสำคัญท่านหนึ่ง ที่พวกเราควรเอาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตาม เพราะเป็นมหาปูชนียาจารย์ ผู้ควรแก่การเคารพกราบไหว้ วันนี้จะขอนำเอาชีวประวัติ การสร้างบารมีในเพศสมณะของท่าน มาเล่าให้ท่านทั้งหลายได้รับฟังกันอีก จะได้เป็นกำลังใจในการปฏิบัติธรรมของพวกเราทุกคน

*หลวงปู่วัดปากน้ำได้ตัดสินใจออกบวช ก็เพราะเห็นทุกข์เห็นโทษในการครองเรือน ท่านเตือนตนเองได้โดยไม่ต้องมีใครมาคอยบอก เพราะฉะนั้นหลังจากที่ได้จัดการภารกิจทางบ้านเรียบร้อยแล้ว ท่านก็ตัดสินใจออกบวช เมื่ออายุได้ ๒๒ ปี บวชที่วัดสองพี่น้อง โดยมีพระอาจารย์ดี วัดประตูลาศ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูวินยานุโยค เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระอาจารย์โหน่ง อินทสุวณโณ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

มหาวิทยาลัยบูรพา (๒)

๑๔๓

พอบวชแล้ว รุ่งขึ้นท่านก็ปฏิบัติภาวนาเลย อย่างที่ท่านมักจะเล่าให้ลูกศิษย์ลูกหาฟังว่า“ผู้เทศน์นี้ทำทั้งสมณะและวิปัสสนา พอบวชออกจากโบสถ์ได้วันหนึ่ง รุ่งขึ้นก็ทำภาวนากันเลยทีเดียว ไม่ได้หยุดเลย” นี่คือการเอาจริงเอาจังของท่าน พอบวชมาก็มุ่งทำความบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้นทุกวันมิได้ขาดเลย ศึกษาทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติควบคู่กันไป ซึ่งการเรียนในสมัยก่อนไม่ได้สะดวกสบาย เหมือนอย่างในสมัยนี้

ท่านเล่าว่า สมัยที่เรียนหนังสืออยู่ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ท่านต้องลำบากในเรื่องบิณฑบาตเป็นอย่างมาก บางวันบิณฑบาตได้ไม่พอฉัน บางวันไม่ได้อะไรเลย มีอยู่วันหนึ่งท่านออกไปบิณฑบาตอยู่จนสาย ได้ข้าวมาเพียงทัพพีเดียว พร้อมกับกล้วยหนึ่งผล กลับมาถึงกุฏิด้วยความเหน็ดเหนื่อย เพราะไม่ได้ฉันมา ๒ วันแล้ว พอจะเริ่มลงมือฉันเท่านั้น ท่านเลิ่บไปเห็นสุนัขแม่ลูกอ่อน ผอมโซทีเดียว มันคงอดอาหารมาหลายวันเหมือนกัน แม้ว่าท่านกำลังหิวจัด ก็ยังมีความเมตตาสงสารเจ้าสุนัขตัวนั้น จึงได้ปั้นข้าวให้ครึ่งหนึ่ง แล้วก็แบ่งกล้วยน้ำว้าครึ่งผล ให้สุนัขผอมโซตัวนั้น ก่อนจะยื่นอาหารให้ ท่านได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า “ขึ้นชื่อว่าความอดอยากเช่นนี้ ขออย่าให้มีอีกเลย”

แล้วความอัศจรรย์ก็บังเกิดขึ้น คือตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา

มหาปุษนีอาจารย์ (๒)

๑๔๔

ทุกครั้งที่ท่านออกบิณฑบาต ปรากฏว่าได้อาหารมามากมาย ท่านจึงแบ่งให้เพื่อนสธรรมิกฉันด้วย นอกจากนี้ ยังมีแม่ค้าขายข้าวแกงคนหนึ่ง ชื่อนวม บ้านอยู่ตลาดท่าเตียน เกิดความศรัทธาเลื่อมใสในตัวท่าน จึงปวารณาที่จะถวายภัตตาหารเพลทุกวัน หลวงพ่อท่านเป็นคนใจใหญ่ มีหัวใจประดุจพระบรมโพธิสัตว์ ท่านได้ตั้งความปรารถนาไว้ว่า “ถ้ามีกำลังเพียงพอเมื่อใด จะตั้งโรงครัวเลี้ยงพระเณรทั้งวัด โดยไม่ให้ลำบากกันเลย จะได้มีเวลาศึกษาเล่าเรียนกันอย่างเต็มที่” แล้วก็เป็นเรื่องที่อัศจรรย์มาก สิ่งที่ท่านตั้งใจไว้ ก็สำเร็จไปทุกอย่าง

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านเคยสนใจเกี่ยวกับเรื่องโหราศาสตร์ โสยศาสตร์ วิชาเล่นแร่แปรธาตุ ไปศึกษากับอาจารย์หลายสำนัก แต่เมื่อเรียนจนสำเร็จ ใช้งานได้อย่างคล่องแคล่วแล้วก็เลิก เพราะท่านรู้ว่า นี่ไม่ใช่หนทางแห่งความหลุดพ้น ไม่ใช่วิชาที่เป็นไปเพื่อความรู้แจ้ง ท่านจึงหันกลับมาเรียนบาลี ศึกษาคัมภีร์-วิสุทธิมรรค

วันไหนมีเวลา ท่านก็มักไปศึกษาวิปัสสนาธุระจากพระอาจารย์สำนักต่างๆ ท่านเคยเล่าว่า ได้ไปปฏิบัติกับพระอาจารย์สิงห์ จนได้ดวงสว่างขนาดประมาณฟองไข่แดงของไก่ ติดอยู่ที่ศูนย์กลางกาย จนพระอาจารย์สิงห์ มอบให้ท่านช่วย

มหาปูชนียาจารย์ (๒)

๑๔๕

สอนคนอื่นต่อไปด้วย แต่ท่านตอบปฏิเสธ เพราะรู้ว่าตัวเองยังมีความรู้น้อยอยู่

ในช่วงก่อนเข้าพรรษาที่ ๑๒ ของหลวงปู่วัดปากน้ำ ท่านได้ไปจำพรรษาที่วัดโบสถ์บน จังหวัดนนทบุรี เพราะเห็นว่าเป็นสถานที่เงียบสงบ เหมาะต่อการบำเพ็ญเพียร ในกลางพรรษานั้น หลวงปู่ท่านได้เตือนตัวเองว่า “เราบวชมาจนจะครบ ๑๒ พรรษาแล้ว วิชชาของพระพุทธเจ้าเรายังไม่ได้บรรลุเลย ทั้งคันถธุระและวิปัสสนาธุระของเรา ก็ไม่เคยขาดเลยสักวัน พรรษานี้เราควรจะรีบทำความเพียร ให้รู้แจ้งเห็นจริงความรู้ในพระพุทธศาสนาเสียที”

แล้วในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีพุทธศักราช ๒๔๔๖ ท่านก็ปฏิบัติจนเข้าถึงดวงธรรมภายในที่ใส สะอาด บริสุทธิ์ เข้าถึงความสุขภายใน เข้าถึงแล้วก็มีแต่ความแช่มชื่น อิ่มเอิบ เบิกบานใจ ตกกลางคืน พอกทราบพระประธานเสร็จแล้ว ท่านก็ตั้งใจมั่นว่า ถ้าหากนั่งเจริญภาวนาในครั้งนี้อันแล้ว ยังไม่บรรลุธรรม จะขอถวายชีวิตเป็นพุทธบูชา โดยไม่ยอมลุกจากที่เป็นอันขาด

จากนั้นก็ได้อธิษฐานจิตถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ขอพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดประทานธรรม อย่างน้อยที่สุด ก็เพียงส่วนน้อยที่พระองค์ตรัสรู้แล้ว แก่ข้าพระพุทธเจ้า

มหาปูชนียาจารย์ (๒)

๑๔๖

ด้วยเถิด หากการบรรลุลหกรรมของข้าพระพุทธเจ้า จะเป็นโทษแก่พระศาสนาแล้ว ขออย่าได้ประทานเลย แต่ถ้าจะเป็นคุณแก่พระศาสนาแล้ว ขอได้โปรดประทานเถิด ข้าพระพุทธเจ้าจะขออาสาเป็นทนายแก้ต่างให้แก่พระศาสนาไปจนตลอดชีวิต”

พออธิษฐานเสร็จก็เริ่มปรารภความเพียรนั่งเข้าที่ท่าสมาธิภาวนาต่อไป ลักครู่ท่านเลิบบไปเห็นมดคีที่ไต่อยู่ตามรอยแยกของแผ่นหิน จึงหยิบเอาขวดน้ำมันก้าดมา เอานิ้วจุ่ม แล้วขีดเป็นวงรอบตัว แต่ขีดไปได้ยังไม่ทันถึงครึ่งของวงตัวที่นั่ง ก็เกิดความคิดแวบขึ้นมาว่า “ชีวิตนี้เราได้สละไปแล้ว แต่ทำไมยังกลัวมดคีอยู่อีกเล่า”

ท่านนึกละอายใจตัวเองขึ้นมา เลยวางขวดน้ำมันก้าด แล้วนั่งเข้าที่ปล่อยวางทุกสิ่งทุกอย่าง ประคองใจให้หยุดนิ่งต่อไปโดยไม่อาลัยอาวรณ์กับสิ่งใด

พอหยุดนิ่งได้ถูกส่วน ดวงธรรมภายในที่ใสบริสุทธิ์ก็ขยายใหญ่ ใสเหมือนกระจกคันฉ่องที่ส่องเงาหน้า สว่างยิ่งกว่าดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวัน ขณะที่กำลังนิ่งๆ อยู่ นั่น ก็มีเสียงผู้รู้เกิดขึ้นมาจากกลางดวงสว่างนั้นว่า “มัชฌิมา ปฏิปทา” แล้วก็เห็นจุดเล็กๆ เรืองแสงสว่างวาบขึ้นมาจากกลางดวงนั้น เสมือนเป็นจุดศูนย์กลางของดวงธรรม เมื่อมองไปเรื่อยๆ ก็เห็นดวงใหม่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒)

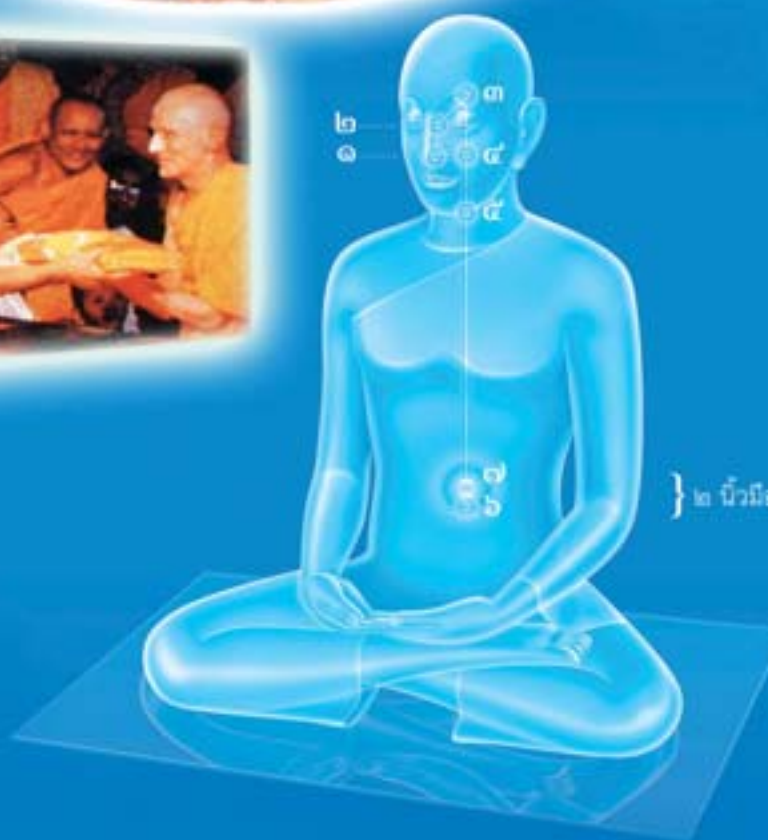
๑๔๓

ผุดขึ้นขึ้นมาแทนที่ดวงเดิม แต่ใสสว่างมากยิ่งขึ้น จนในที่สุดก็เห็นกายต่างๆ ไปตามลำดับ กระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายในคตินั่นเอง ท่านถึงกับเปล่งอุทานขึ้นมาว่า

“เออ...มันยากอย่างนี้เอง ถึงได้ไม่บรรลุกัน ความเห็น ความจำ ความคิด ความรู้ ต้องรวมหยุดเป็นจุดเดียวกัน เมื่อหยุดแล้วจึงดับ เมื่อดับแล้วจึงเกิด”

หลวงปู่วัดปากน้ำฯ ท่านสมปรารถนาเพราะท่านทำจริง ไม่ทำหละหละ พวกเราศิษยานุศิษย์ของท่าน ก็ต้องตั้งใจ ปฏิบัติธรรมให้เต็มที่ ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้เหมือนท่าน ไม่ว่าเราจะมีภารกิจการทำงานมากมายเพียงใดก็ตาม ก็ให้ตริคนึกถึงดวงธรรม นึกถึงองค์พระ ภาวนา สัมมา อรหัง ไว้เรื่อยๆ ถ้าทำได้อย่างนี้ จะสมปรารถนากันอย่างง่ายดายทุกๆ คน

มหาปูชนียาจารย์ (๓)

ดูก่อนวักกิ

ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา

ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นชื่อว่าเห็นธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ (ม)

๑๕๐

พระลัมมालัมพุทเจ้าทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เป็นผู้บริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะแล้ว กิจที่จะต้องทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พวกเราทั้งหลายก็ควรที่จะดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของพระพุทธองค์ โดยมุ่งทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ เป็นอันดับแรก ส่วนเรื่องอื่นให้เป็นเรื่องรองลงมา เพราะเรายังมีสิ่งที่จะต้องทำให้รู้แจ้งอีกมากมาย อย่างน้อยก็ต้องให้รู้ว่าเราเกิดมาจากไหน เกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต เพราะฉะนั้นเราจึงควรหมั่นฝึกใจของเราให้หยุดนิ่ง ให้เข้าไปถึงผู้รู้แจ้งภายในคือพระธรรมกายให้ได้

พระลัมมालัมพุทเจ้าได้ตรัสสอนพระวักกัลยอยู่ตอนหนึ่งว่า

“โย โข วกกัลล ธมฺมํ ปสฺสตี โส มํ ปสฺสตี

โย มํ ปสฺสตี โส ธมฺมํ ปสฺสตี

ดูก่อนวักกัลล ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นชื่อว่าเห็นธรรม”

ที่พระองค์ตรัสอย่างนี้ หมายความว่า ผู้ใดเห็นธรรมกาย ได้เข้าถึงธรรมกาย ผู้นั้นก็ได้ชื่อว่าเห็นพระพุทธองค์ เพราะพระองค์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัตต์ ซึ่งพระลัมมालัมพุทเจ้าทรงถือว่า ใครก็ตาม แม้ไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับพระองค์ แต่หากนำคำสอนไปลงมือปฏิบัติกันอย่างจริงจัง จนได้บรรลุ

ใจหยุดสุดยอปาฏิหาริย์

๑๖๑

ละเมียดลิกขาบทที่บัญญัติไว้ แต่พระบรมศาสดากลับรับคำ-
ทำทายนั่น โดยให้เหตุผลว่า พระองค์ทรงบัญญัติลิกขาบทข้อนี้
เพื่อพระสาวกมิใช่เพื่อพระองค์เอง เหมือนพระราชารักษาห้ามคนเก็บ
มะม่วงในพระราชอุทยาน แต่พระราชารักษาเองก็ยังคงเก็บมะม่วง
มาเสวยได้

เมื่อพระบรมศาสดาได้ประกาศว่าจะแสดงยมกปาฏิหาริย์
ที่เมืองสาวัตถี พวกเดียรฉิย์เกิดความความหวาดหวั่นกันมาก
เพราะรู้ว่าพระพุทธองค์ทรงทำปาฏิหาริย์ได้จริง แต่ก็ไม่ใช่
ความพยายาม จึงชักชวนอุปัฏฐากให้ช่วยกันสร้างมณฑปเสา
ไม้ตะเคียน และมุงด้วยดอกอุบลเขียว พร้อมทั้งประกาศว่า
พวกตนจะทำปาฏิหาริย์ใหญ่ในที่ตรงนี้

พระบรมศาสดาทรงประกาศว่า จะแสดงปาฏิหาริย์ที่ได้
ต้นมะม่วง พวกเดียรฉิย์จึงสั่งให้อุปัฏฐากของตน ไปโค่นต้น
มะม่วงทิ้งให้หมด ทั้งต้นเล็กต้นใหญ่ในอาณาบริเวณ ๑ โยชน์
ครั้นครบกำหนดนัดหมาย มีคนเฝ้าสวนของพระราชาราช ชื่อ **คันทะ**
ได้นำมะม่วงสุกมาถวายพระบรมศาสดา หลังจากพระองค์เสวย
และวางเมล็ดมะม่วงนั้นไว้บนพื้นดิน พลังชำระพระหัตถ์ลงบน
เมล็ดมะม่วง ทันใดนั้นเอง สิ่งมหัศจรรย์ก็บังเกิดขึ้น ต้นมะม่วง
ไต่งอกขึ้นมา และเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เพียงชั่วพริบตา
ก็สูงถึง ๕๐ ศอก แผ่กิ่งก้านสาขากว้างไปทั่วบริเวณ

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๒

ท้าวลักกะ เห็นการกระทำที่ชั่วร้ายของพวกเดียรถีย์โดยตลอด จึงมีเทวบัญชารับสั่งให้วาทวลาหกเทพบุตร บันดาลให้มีลมพายุพัดถอนมณฑปของพวกเดียรถีย์ให้พังพินาศ ส่วน**สุริย-เทพบุตร** ก็ให้แผ่รัศมีมณฑลของพระอาทิตย์ ทำให้พวกเดียรถีย์ถูกความร้อนแผดเผา จนไม่อาจทนอยู่ได้ ต่างพากันหลบหนีกันไปคนละทิศละทาง

เมื่อพระบรมศาสดาจะเริ่มแสดงปาฏิหาริย์ ได้มีมหาอุบาสิกคนหนึ่ง ชื่อ **ขรณี** ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์พลางกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อธิดาเช่นหม่อมฉันมีอยู่ หม่อมฉันจะขออาสาทำปาฏิหาริย์แทนพระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสถามว่า “ขรณี เธอจะอย่างไร” นางกราบทูลว่า “หม่อมฉันจะทำแผ่นดินนี้ ให้เป็นเหมือนผืนน้ำ แล้วดำดิ่งลงไปแสดงตนที่ขอบปากจักรวาลด้านทิศตะวันตก ดำลงจากทิศตะวันตก ไปโผล่ที่ขอบจักรวาลด้านทิศตะวันออก และจากทิศเหนือไปทิศใต้ พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาได้ตรัสห้ามไว้ แต่ก็มีสาวกอีกมากมายมาขออาสาแสดงปาฏิหาริย์ พระองค์มีพระประสงค์จะให้มหาชนรู้ถึงอานุภาพของพระสาวก จึงตรัสถามว่า “ผู้ใดมีความประสงค์ที่จะแสดงปาฏิหาริย์อีก”

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๓

ท่านจุลนาถบิณฑิกะ กราบทูลว่า “ข้าพระองค์จะเนรมิต
อัฐภาพให้เป็นเหมือนพรหม สูง ๑๒ โยชน์ ประมอให้ตั้งกึกก้อง
กัมปนาท เหมือนมหาเมฆกระหึ่มในท่ามกลางบริษัทนี้ พระเจ้าข้า”

ต่อมา สามเณรชื่อ **วีรา** ซึ่งมีอายุเพียง ๗ ขวบ กราบทูล
ว่า “หม่อมฉันจะนำภูเขาลิเนรุ ภูเขาจักรวาล และภูเขาคิณนิพพานต์
มาตั้งเรียงกันไว้ แล้วย่างก้าวจากยอดเขาแต่ละลูกไปมา
พระเจ้าข้า”

จากนั้น **สามเณรจุนทะ** ได้กราบทูลว่า “ข้าพระองค์จะ
เขยัดต้นหว้าใหญ่ ที่เป็นธงของชมพูทวีป แล้วนำผลหว้าใหญ่มา
ให้บริษัทนี้เคี้ยวกินและจะนำดอกแฉฝอยมาถวายพระพุทธองค์
พระเจ้าข้า”

ต่อจากนั้น **พระอุบลวรรณาเถรี** ได้กราบทูลว่า “หม่อมฉัน
จะบันดาลให้ตนเองเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ผู้พร้อมไปด้วย
รัตนะ ๗ มีบิรवार ๓๖ โยชน์แวดล้อม แล้วพามาถวาย
บังคมพระพุทธองค์”

ส่วน **พระมหาโมคคัลลานะ** อัครสาวกเบื้องซ้ายได้กราบ
ทูลว่า “ข้าพระองค์จะวางภูเขาลิเนรุไว้ในระหว่างพื้น แล้วเคี้ยว
กินภูเขานั้น ประดุจเคี้ยวกินเมล็ดพันธุ์ฝักกาด จะวางแผ่นดินไว้
ในมือข้างซ้าย แล้วเอาสรรพสัตว์ไปไว้ในทวีปอื่นด้วยมือข้างขวา

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๔

จะทำเขาลิเนรุให้เป็นด้ามร่มยกพื้นแผ่นดินใหญ่ขึ้นวางไว้เบื้องบน
เอามือข้างหนึ่งถือไว้ คล้ายการถือร่ม แล้วเดินจงกรมไปในอากาศ
พระเจ้าข้า”

แม้กระนั้นพระบรมศาสดาก็ยังคงตรัสปฏิเสธพระสาวกว่า
“เรารู้อานภาพของเธอดี แต่พวงดอกไม้นี้ เขามิได้ผูกไว้เพื่อ
ประโยชน์แก่เธอ เพราะตถาคตเป็นผู้มีฐานะที่หาผู้เสมอมิได้
ผู้อื่นที่ชื่อว่าสามารถนำฐานะของเราไปได้ฉันใด ไม่มี ตถาคตเท่านั้น
ที่จะแสดงยมกปาฏิหาริย์ อันเป็นพุทธประเพณี ให้เป็นที่
ประจักษ์แก่เหล่าพุทธบริษัท”

จากนั้นพระองค์ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่
ทั้งมหัศจรรย์และเหลือเชื่อ แต่ก็ความจริง เรื่องปาฏิหาริย์นั้น
เป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับพระพุทธศาสนา และมีบันทึกอยู่ในพระไตรปิฎก
ตั้งแต่เล่มแรกจนถึงเล่มสุดท้าย เรื่องปาฏิหาริย์นั้นเป็นเรื่อง
ธรรมดาสำหรับผู้ที่มีใจหยุดดีแล้ว และวิชาในพระพุทธศาสนา
ก็สอนให้เราทำในสิ่งเหล่านี้ได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นวิชา ๓ วิชา ๔
อภิญญา ๖ ก็มีเรื่องราวของปาฏิหาริย์โดยตลอด เป็นเรื่องถูกปกติ
ไม่ใช่เรื่องพิศดารอะไร เป็นสิ่งที่ยังความศรัทธาเลื่อมใสให้
เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การลงมือปฏิบัติธรรมให้รู้แจ้ง
หมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ สิ่งนี้เป็นสุดยอดปาฏิหาริย์ในทาง
พระพุทธศาสนา

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๕

ดังนั้น ใจหยุดจึงเป็นสุดยอดของปาฏิหาริย์ เป็นสิ่งที่ชาวโลกทุกคนสามารถทำได้ ศึกษาเรียนรู้กันได้ เป็นวิชาที่เป็นของกลางของโลก ไม่ว่าชาติไหนภาษาใดก็เรียนรู้กันได้ ถ้าทำใจให้หยุดนิ่ง เพราะฉะนั้นใจหยุดเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้เราเป็นผู้มีอานุภาพ มีความบริสุทธิ์ เต็มเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความดี มีกำลังใจไม่สิ้นสุด ผู้รู้จึงกล่าวว่า อยากได้กำลังกายต้องเคลื่อนไหว แต่อยากได้พลังใจต้องทำใจหยุดนิ่ง ใจที่หยุดนิ่ง จึงมีพลังจะนึกคิดสิ่งใดก็สำเร็จสมปรารถนา ดังนั้นให้หมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งกันทุกๆ วัน

๑๙

ย ม ก ป า ฎิ ห า ริ ย์

ภูเขาวิบุละ เขากล่าวกันว่าเป็นภูเขาสูงเยี่ยงกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในพระนครราชคฤห์ เสด็จบรรพต เป็นเลิศกว่าภูเขาในป่าหิมพานต์ ดวงอาทิตย์เป็นเลิศกว่าสิ่งใดๆ ในนภากาศ มหาสมุทรเป็นเลิศกว่าห้วงมหานที ดวงจันทร์เป็นเลิศกว่าหมู่ดาวทั้งปวง พระพุทธเจ้าเป็นเลิศกว่าสรรพสัตว์ในโลก และเทวโลก

ยมกปาฐกาทิตย์

๑๖๘

เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี การสร้างบารมีเป็นงานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ พระบรมโพธิสัตว์ในกาลก่อนท่านก็ทำอย่างนี้ คือสร้างบารมีไปจนกว่าบารมีจะเต็มเปี่ยม ได้บรรลุดุจดหมายปลายทางของชีวิต ดังนั้นเราเกิดมาภพชาติหนึ่งก็เพื่อสั่งสมบุญบารมีเท่านั้น บุญที่เราได้ทำไว้ดีแล้วจะเป็นเสบียงในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คือ การทำจิตให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ได้เข้าถึงบรมสุขอันเป็นนิรันดร์ เข้าถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน

มีธรรมภาษิตใน นานาตติยสูตร ว่า

“วิบุโล ราชคหิยานิ	คิริ เสฏฺโฐ ปวฺจุจติ
เสโต หิมวตํ เสฏฺโฐ	อาทิจฺโจ อมคามินิ
สมุทฺโททฺธินิ เสฏฺโฐ	นกฺขตฺตานญฺจ จนฺติมา
สเทวกสฺส โลกสฺส	พทุโธ อคฺโค ปวฺจุจติ

ภูเขาวิบุละ เขากล่าวกันว่าเป็นภูเขาสูงเยี่ยงมากกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในพระนครราชคฤห์ เสด็จบรรพต เป็นเลิศกว่าภูเขาในป่าหิมพานต์ ดวงอาทิตย์เป็นเลิศกว่าสิ่งใดๆ ในนภากาศ มหาสมุทรเป็นเลิศกว่าห้วงมหานที ดวงจันทร์เป็นเลิศกว่าหมู่ดาวทั้งปวง พระพุทธเจ้าเป็นเลิศกว่าสรรพสัตว์ในโลกและเทวโลก”

ยมกปาฏิหาริย์

๑๖๕

พระบรมโพธิสัตว์แต่ละพระองค์ กว่าจะได้ตรัสรู้อนุตร-
สัมมาสัมโพธิญาณ ท่านต้องสร้างบารมีชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
ทีเดียว สละได้ทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิต เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมพัฏฐา-
ญาณอันประเสริฐ คือ ญาณหยั่งรู้ในสรรพศาสตร์ที่เป็นเหตุให้
รู้แจ้งโลกทั้งปวง การสร้างบารมีของท่านถึงกับมีอุปมาไว้ว่า
ในเส้นทางการสร้างบารมี แม้จะมีถ่านเพลิงร้อนระอุตลอด
เส้นทางมาขวางกั้น หรือจะมีทะเลเพลิงลูกโพล่งโชติช่วงจน
มองไม่เห็นฝั่ง แต่หากรู้ว่าจุดหมายปลายทางข้างหน้า คือ ฝั่ง
แห่งพระนิพพานอันเป็นบรมสุข ท่านก็จะอดทนฝ่าฟันเข้าไป
เพื่อแลกกับการได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะยอม
สละทุกอย่างเพื่อพระสัทธรรมอันประเสริฐ

เพราะฉะนั้น เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว จึงเป็นเอกอัคร-
บุรุษในโลก ที่ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า หรือจะมาเทียบเท่าได้ พระองค์
เป็นบรมครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย ทรงสมบุรณ์พร้อม
ทั้งพระปริสุทธิกุณ พระปัญญาคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ
ทั้งทศพลญาณ เวสารัชชญาณ วิชชา ๓ วิชชา ๘ อภิญญา ๖
ปฏิสัมภิทาญาณ ๔ จรณะ ๑๕ คุณวิเศษทุกอย่างนี้ ไม่มีใครจะ
มาเทียมพระองค์ได้

*เพราะฉะนั้น เมื่อถึงคราวที่พระพุทธองค์ทรงปรารภว่า

ย ม ก ปา ฎิ หา รีย์

๑๗๐

จะแสดงปาฏิหาริย์ เป็นการประกาศอานุภาพของพระรัตนตรัย และยกใจมหาชนผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส ให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา หรือที่เลื่อมใสแล้วให้เลื่อมใสยิ่งขึ้นไป บรรดาพระอริยสาวก ผู้มีอานุภาพ ต่างมาขออาสาจะแสดงปาฏิหาริย์แทนพระองค์ เพราะแค่ลำพังพระสาวกทำปาฏิหาริย์ มหาชนก็บังเกิดความ ศรัทธาเลื่อมใสแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องให้พระพุทธองค์มาแสดงเอง แต่พระองค์ก็ไม่ทรงอนุญาต

พระพุทธเจ้า ทรงเริ่มแสดงปาฏิหาริย์ ด้วยการเนรมิต รัตนจกกรมในอากาศ แล้วขึ้นไปปรากฏพระวรกายบนรัตน- จกกรมนั้น ให้มหาชนได้เห็นกันหมด พระองค์ทรงอธิษฐานให้ เกิดท่อไฟพุ่งออกจากพระวรกายเบื้องบน ท่อธารน้ำไหลออก จากพระวรกายเบื้องล่าง และให้ท่อไฟพุ่งออกจากเบื้องล่าง สายน้ำไหลออกจากเบื้องบนสลับกันไป มีความสวยงามมาก และเปล่งรัศมีสว่างไสวด้วยฉัพพรรณรังสี มีสีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว สีหงสบาท และประภัสสรเลื่อมพรายใสสว่าง ตลอดเวลา มหาชนแลดูแล้วต่างเอ็นตาเอ็นใจ มองดูไม่กะพริบ ตากันเลยทีเดียว

จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเนรมิตพระธรรมกายขึ้น เป็นพุทธเนรมิต ถ้าพระพุทธเนรมิตนั้น พระองค์ก็ทรงประทับยืน ถ้าพระพุทธเนรมิตทรงจกกรม พระองค์ก็จะประทับนั่ง ถ้า

ใจหยุดสุดยอปาฏิหาริย์

๑๖๑

ละเมียดลิกขาบทที่บัญญัติไว้ แต่พระบรมศาสดากลับรับคำ-
ท้าทายนั้น โดยให้เหตุผลว่า พระองค์ทรงบัญญัติลิกขาบทข้อนี้
เพื่อพระสาวกมิใช่เพื่อพระองค์เอง เหมือนพระราชารักษาห้ามคนเก็บ
มะม่วงในพระราชอุทยาน แต่พระราชารักษาเองก็ยังคงเก็บมะม่วง
มาเสวยได้

เมื่อพระบรมศาสดาได้ประกาศว่าจะแสดงยมกปาฏิหาริย์
ที่เมืองสาวัตถี พวกเดียรฉิย์เกิดความความหวาดหวั่นกันมาก
เพราะรู้ว่าพระพุทธองค์ทรงทำปาฏิหาริย์ได้จริง แต่ก็ไม่ใช่
ความพยายาม จึงชักชวนอุปัฏฐากให้ช่วยกันสร้างมณฑปเสา
ไม้ตะเคียน และมุงด้วยดอกอุบลเขียว พร้อมทั้งประกาศว่า
พวกตนจะทำปาฏิหาริย์ใหญ่ในที่ตรงนี้

พระบรมศาสดาทรงประกาศว่า จะแสดงปาฏิหาริย์ที่ได้
ต้นมะม่วง พวกเดียรฉิย์จึงสั่งให้อุปัฏฐากของตน ไปโค่นต้น
มะม่วงทิ้งให้หมด ทั้งต้นเล็กต้นใหญ่ในอาณาบริเวณ ๑ โยชน์
ครั้นครบกำหนดนัดหมาย มีคนเฝ้าสวนของพระราชาราช ชื่อ **คันทะ**
ได้นำมะม่วงสุกมาถวายพระบรมศาสดา หลังจากพระองค์เสวย
และวางเมล็ดมะม่วงนั้นไว้บนพื้นดิน พลังชำระพระหัตถ์ลงบน
เมล็ดมะม่วง ทันใดนั้นเอง สิ่งมหัศจรรย์ก็บังเกิดขึ้น ต้นมะม่วง
ไต่งอกขึ้นมา และเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เพียงชั่วพริบตา
ก็สูงถึง ๕๐ ศอก แผ่กิ่งก้านสาขากว้างไปทั่วบริเวณ

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๒

ท้าวสักกะ เห็นการกระทำที่ชั่วร้ายของพวกเดียรฉัตรโดยตลอด จึงมีเทวบัญชารับสั่งให้วาทวลาหกเทพบุตร บันดาลให้มีลมพายุพัดถอนมณฑปของพวกเดียรฉัตรให้พังพินาศ ส่วน**สุริย-เทพบุตร** ก็ให้แผ่รัศมีมณฑลของพระอาทิตย์ ทำให้พวกเดียรฉัตรถูกความร้อนแผดเผา จนไม่อาจทนอยู่ได้ ต่างพากันหลบหนีกันไปคนละทิศละทาง

เมื่อพระบรมศาสดาจะเริ่มแสดงปาฏิหาริย์ ได้มีมหาอุบาลีกาคนหนึ่ง ชื่อ **ขรณี** ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์พลางกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อธิดาเช่นหม่อมฉันมีอยู่ หม่อมฉันจะขออาสาทำปาฏิหาริย์แทนพระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสถามว่า “ขรณี เธอจะอย่างไร” นางกราบทูลว่า “หม่อมฉันจะทำแผ่นดินนี้ ให้เป็นเหมือนผืนน้ำ แล้วดำดิ่งลงไปแสดงตนที่ขอบปากจักรวาลด้านทิศตะวันตก ดำลงจากทิศตะวันตก ไปโผล่ที่ขอบจักรวาลด้านทิศตะวันออก และจากทิศเหนือไปทิศใต้ พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาได้ตรัสห้ามไว้ แต่ก็มีสาวกอีกมากมายมาขออาสาแสดงปาฏิหาริย์ พระองค์มีพระประสงค์จะให้มหาชนรู้ถึงอำนาจของพระสาวก จึงตรัสถามว่า “ผู้ใดมีความประสงค์ที่จะแสดงปาฏิหาริย์อีก”

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๓

ท่านจุลนาถบิณฑิกะ กราบทูลว่า “ข้าพระองค์จะเนรมิต
อัฐภาพให้เป็นเหมือนพรหม สูง ๑๒ โยชน์ ประมือให้ดังกึกก้อง
กัมปนาท เหมือนมหาเมฆกระหึ่มในท่ามกลางบริษัทนี้ พระเจ้าข้า”

ต่อมา สามเณรชื่อ **วีรา** ซึ่งมีอายุเพียง ๗ ขวบ กราบทูล
ว่า “หม่อมฉันจะนำภูเขาลิเนรุ ภูเขาจักรวาล และภูเขาคิณนิพพานต์
มาตั้งเรียงกันไว้ แล้วย่างก้าวจากยอดเขาแต่ละลูกไปมา
พระเจ้าข้า”

จากนั้น **สามเณรจุนทะ** ได้กราบทูลว่า “ข้าพระองค์จะ
เขยัดต้นหว้าใหญ่ ที่เป็นธงของชมพูทวีป แล้วนำผลหว้าใหญ่มา
ให้บริษัทนี้เคี้ยวกินและจะนำดอกแคฝอยมาถวายพระพุทธรองค์
พระเจ้าข้า”

ต่อจากนั้น **พระอุบลวรรณาเถรี** ได้กราบทูลว่า “หม่อมฉัน
จะบันดาลให้ตนเองเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ผู้พร้อมไปด้วย
รัตนะ ๗ มีบิหาร ๓๖ โยชน์แวดล้อม แล้วพามาถวาย
บังคมพระพุทธรองค์”

ส่วน **พระมหาโมคคัลลานะ** อัครสาวกเบื้องซ้ายได้กราบ
ทูลว่า “ข้าพระองค์จะวางภูเขาลิเนรุไว้ในระหว่างพื้น แล้วเคี้ยว
กินภูเขานั้น ประดุจเคี้ยวกินเมล็ดพันธุ์ฝักกาด จะวางแผ่นดินไว้
ในมือข้างซ้าย แล้วเอาสรรพสัตว์ไปไว้ในทวีปอื่นด้วยมือข้างขวา

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๔

จะทำเขาลิเนรุให้เป็นด้ามร่มยกพื้นแผ่นดินใหญ่ขึ้นวางไว้เบื้องบน
เอามือข้างหนึ่งถือไว้ คล้ายการถือร่ม แล้วเดินจงกรมไปในอากาศ
พระเจ้าข้า”

แม้กระนั้นพระบรมศาสดาก็ยังคงตรัสปฏิเสธพระสาวกว่า
“เรารู้อานภาพของเธอดี แต่พวงดอกไม้นี้ เขามิได้ผูกไว้เพื่อ
ประโยชน์แก่เธอ เพราะตถาคตเป็นผู้มีฐานะที่หาผู้เสมอมิได้
ผู้อื่นที่ชื่อว่าสามารถนำฐานะของเราไปได้ฉันใด ไม่มี ตถาคตเท่านั้น
ที่จะแสดงยมกปาฏิหาริย์ อันเป็นพุทธประเพณี ให้เป็นที่
ประจักษ์แก่เหล่าพุทธบริษัท”

จากนั้นพระองค์ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่
ทั้งมหัศจรรย์และเหลือเชื่อ แต่ก็ความจริง เรื่องปาฏิหาริย์นั้น
เป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับพระพุทธศาสนา และมีบันทึกอยู่ในพระไตรปิฎก
ตั้งแต่เล่มแรกจนถึงเล่มสุดท้าย เรื่องปาฏิหาริย์นั้นเป็นเรื่อง
ธรรมดาสำหรับผู้ที่มีใจหยุดดีแล้ว และวิชาในพระพุทธศาสนา
ก็สอนให้เราทำในสิ่งเหล่านี้ได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นวิชา ๓ วิชา ๔
อภิญญา ๖ ก็มีเรื่องราวของปาฏิหาริย์โดยตลอด เป็นเรื่องถูกปกติ
ไม่ใช่เรื่องพิศดารอะไร เป็นสิ่งที่ยังความศรัทธาเลื่อมใสให้
เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การลงมือปฏิบัติธรรมให้รู้แจ้ง
หมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ สิ่งนี้เป็นสุดยอดปาฏิหาริย์ในทาง
พระพุทธศาสนา

ใจหยุดสุดยอดปาฏิหาริย์

๑๖๕

ดังนั้น ใจหยุดจึงเป็นสุดยอดของปาฏิหาริย์ เป็นสิ่งที่ชาวโลกทุกคนสามารถทำได้ ศึกษาเรียนรู้กันได้ เป็นวิชาที่เป็นของกลางของโลก ไม่ว่าชาติไหนภาษาใดก็เรียนรู้กันได้ ถ้าทำใจให้หยุดนิ่ง เพราะฉะนั้นใจหยุดเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้เราเป็นผู้มีอานุภาพ มีความบริสุทธิ์ เต็มเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความดี มีกำลังใจไม่สิ้นสุด ผู้รู้จึงกล่าวว่า อยากได้กำลังกายต้องเคลื่อนไหว แต่อยากได้พลังใจต้องทำใจหยุดนิ่ง ใจที่หยุดนิ่ง จึงมีพลังจะนึกคิดสิ่งใดก็สำเร็จสมปรารถนา ดังนั้นให้หมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งกันทุกๆ วัน

๑๙

ย ม ก ป า ฎิ ห า ริ ย์

ภูเขาวิบุละ เขากล่าวกันว่าเป็นภูเขาสูงเยี่ยงกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในพระนครราชคฤห์ เสด็จบรรพต เป็นเลิศกว่าภูเขาในป่าหิมพานต์ ดวงอาทิตย์เป็นเลิศกว่าสิ่งใดๆ ในนภากาศ มหาสมุทรเป็นเลิศกว่าห้วงมหานที ดวงจันทร์เป็นเลิศกว่าหมู่ดาวทั้งปวง พระพุทธเจ้าเป็นเลิศกว่าสรรพสัตว์ในโลก และเทวโลก

ยมกปาฐกาทริย์

๑๖๘

เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี การสร้างบารมีเป็นงานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ พระบรมโพธิสัตว์ในกาลก่อนท่านก็ทำอย่างนี้ คือสร้างบารมีไปจนกว่าบารมีจะเต็มเปี่ยม ได้บรรลุดุคหมายปลายทางของชีวิต ดังนั้นเราเกิดมาภพชาติหนึ่งก็เพื่อสั่งสมบุญบารมีเท่านั้น บุญที่เราได้ทำไว้ดีแล้วจะเป็นเสบียงในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คือ การทำจิตให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ได้เข้าถึงบรมสุขอันเป็นนิรันดร์ เข้าถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน

มีธรรมภาสิตใน นานาตติยสูตร ว่า

“วิบุโล ราชคหิยาน์	คิริ เสฏโฐ ปวฺจุจติ
เสโต หิมวตํ เสฏโฐ	อาทิจฺโจ อมคามินํ
สมุทฺโททฺธินํ เสฏโฐ	นกฺขตฺตานญฺจ จนฺติมา
สเทวกสฺส โลกสฺส	พทุโธ อคฺโค ปวฺจุจติ

ภูเขาวิบุละ เขากล่าวกันว่าเป็นภูเขาสูงเยี่ยงมากกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในพระนครราชคฤห์ เสด็จบรรพต เป็นเลิศกว่าภูเขาในป่าหิมพานต์ ดวงอาทิตย์เป็นเลิศกว่าสิ่งใดๆ ในนภากาศ มหาสมุทรเป็นเลิศกว่าห้วงมหานที ดวงจันทร์เป็นเลิศกว่าหมู่ดาวทั้งปวง พระพุทธเจ้าเป็นเลิศกว่าสรรพสัตว์ในโลกและเทวโลก”

ยมกปาฏิหาริย์

๑๖๕

พระบรมโพธิสัตว์แต่ละพระองค์ กว่าจะได้ตรัสรู้อนุตร-
สัมมาสัมโพธิญาณ ท่านต้องสร้างบารมีชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
ทีเดียว สละได้ทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิต เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมพัฏฐา-
ญาณอันประเสริฐ คือ ญาณหยั่งรู้ในสรรพศาสตร์ที่เป็นเหตุให้
รู้แจ้งโลกทั้งปวง การสร้างบารมีของท่านถึงกับมีอุปมาไว้ว่า
ในเส้นทางการสร้างบารมี แม้จะมีถ่านเพลิงร้อนระอุตลอด
เส้นทางมาขวางกั้น หรือจะมีทะเลเพลิงลูกโพล่งโชติช่วงจน
มองไม่เห็นฝั่ง แต่หากรู้ว่าจุดหมายปลายทางข้างหน้า คือ ฝั่ง
แห่งพระนิพพานอันเป็นบรมสุข ท่านก็จะอดทนฝ่าฟันข้ามไป
เพื่อแลกกับการได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะยอม
สละทุกอย่างเพื่อพระสัทธรรมอันประเสริฐ

เพราะฉะนั้น เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว จึงเป็นเอกอัคร-
บุรุษในโลก ที่ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า หรือจะมาเทียบเท่าได้ พระองค์
เป็นบรมครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย ทรงสมบุรณ์พร้อม
ทั้งพระปริสุทธิกุณ พระปัญญาคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ
ทั้งทศพลญาณ เวสารัชชญาณ วิชชา ๓ วิชชา ๘ อภิญญา ๖
ปฏิสัมภิทาญาณ ๔ จรณะ ๑๕ คุณวิเศษทุกอย่างนี้ ไม่มีใครจะ
มาเทียมพระองค์ได้

*เพราะฉะนั้น เมื่อถึงคราวที่พระพุทธองค์ทรงปรารภว่า

ย ม ก ปา ฎิ ห า รีย์

๑๗๐

จะแสดงปาฏิหาริย์ เป็นการประกาศอานุภาพของพระรัตนตรัย และยกใจมหาชนผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส ให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา หรือที่เลื่อมใสแล้วให้เลื่อมใสมยิ่งขึ้นไป บรรดาพระอริยสาวก ผู้มีอานุภาพ ต่างมาขออาสาจะแสดงปาฏิหาริย์แทนพระองค์ เพราะแค่ลำพังพระสาวกทำปาฏิหาริย์ มหาชนก็บังเกิดความ ศรัทธาเลื่อมใสแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องให้พระพุทธองค์มาแสดงเอง แต่พระองค์ก็ไม่ทรงอนุญาต

พระพุทธเจ้า ทรงเริ่มแสดงปาฏิหาริย์ ด้วยการเนรมิต รัตนจกกรมในอากาศ แล้วขึ้นไปปรากฏพระวรกายบนรัตน- จกกรมนั้น ให้มหาชนได้เห็นกันหมด พระองค์ทรงอธิษฐานให้ เกิดท่อไฟพุ่งออกจากพระวรกายเบื้องบน ท่อธารน้ำไหลออก จากพระวรกายเบื้องล่าง และให้ท่อไฟพุ่งออกจากเบื้องล่าง สายน้ำไหลออกจากเบื้องบนสลับกันไป มีความสวยงามมาก และเปล่งรัศมีสว่างไสวด้วยฉัพพรรณรังสี มีสีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว สีหงสบาท และประภัสสรเลื่อมพรายใสสว่าง ตลอดเวลา มหาชนแลดูแล้วต่างเอ็นตาเอ็นใจ มองดูไม่กะพริบ ตากันเลยทีเดียว

จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเนรมิตพระธรรมกายขึ้น เป็นพุทธเนรมิต ถ้าพระพุทธเนรมิตนั้น พระองค์ก็ทรงประทับยืน ถ้าพระพุทธเนรมิตทรงจกกรม พระองค์ก็จะประทับนั่ง ถ้า

ยมกปาฏิหาริย์

๑๗๑

พระพุทธเนรมิตสำเร็จลีลไสยาสน์ พระองค์ก็จะทรงจงกรม
สลับกันไปมาอยู่อย่างนี้ ทรงเนรมิตกายเป็นพันๆ กาย ดูเหมือน
เป็นเรื่องเหลือเชื่อแต่ก็เป็นความจริง และมีปรากฏในพระไตร-
ปิฎกด้วย

เมื่อพระองค์เข้าเตโชกลินสมาบติ ท่อไฟก็พุ่งออกจาก
พระวรกาย เมื่อเข้าอาโปกลินสมาบติ สายน้ำไหลออกมา แล้ว
ท่อไฟกับสายน้ำก็ไหลออกมาพร้อมๆ กัน พุ่งขึ้นไปถึงพรหมโลก
และครอบคลุมไปถึงสุดขอบจักรวาล พระฉัพพรรณรังสีของ
พระบรมศาสดาก็แผ่ขยายจากจักรวาลหนึ่งไปสู่อีกจักรวาลหนึ่ง
เป็นเหมือนทองคำที่ละลายสุกปลั่งโชติช่วง ซึ่งกำลังไหลออก
จากเบ้า และแผ่ขยายไปจรดพรหมโลก แล้วสะท้อนกลับมา
สุดขอบจักรวาล ทั้งท่อไฟ สายน้ำ และฉัพพรรณรังสี พวยพุ่ง
ทับทวีเป็นชั้นๆ สว่างไสวสวยงามอลังการ เป็นที่น่าอัศจรรย์มาก

ที่มหัศจรรย์ยิ่งไปกว่านั้น คือ การแสดงปาฏิหาริย์ใน
ครั้งนั้น ทำให้มหาชนมีใจหยุดนิ่งประสานกันเป็นดวงเดียว
แม้จะมีคนนับล้านก็เหมือนเป็นหนึ่ง ใจทุกดวงดื่มด่ำในรส
พระธรรม ดวงตาทุกคู่ต่างได้เห็นสิ่งที่ประเสริฐมิ่งมงคล เป็น
ทศสนานุตตริยะะ ส่วนดวงใจก็สว่างไสว ได้บรรลุธรรมมาภิสมัย
เข้าถึงพระธรรมกายกันจำนวนมาก เมื่อมหาชนทำสาธุการ
เสียงก็ดังกึกก้องไปถึงพระนิพพาน

ยมกปาฏิหาริย์

๑๓๒

พระบรมศาสดาทรงตรวจดูวาระจิตของมหาชน ทรงรู้วาระจิตของทุกคนด้วยอาการถึง ๑๖ อย่าง คือ รู้ว่าแต่ละคนคิดอะไรบ้าง ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รู้ว่าเขามีความปรารถนาอยากจะทำอะไร อยากจะเห็นอะไร พระองค์ก็ทรงให้สมความปรารถนาทุกอย่าง ใครเลื่อมใสในพระธรรมอย่างไร หรือในปาฏิหาริย์ชนิดไหน พระบรมศาสดาก็ทรงแสดงธรรมนั้นๆ และทำปาฏิหาริย์ให้เหมาะกับจริตอัธยาศัยของแต่ละบุคคล

ขณะที่พระพุทธองค์ทำปาฏิหาริย์อยู่นั้น ไม่ทรงเห็นผู้ที่จะสามารถถามปัญหาพระองค์ได้ จึงทรงเนรมิตพระพุทธรูปเนรมิตขึ้นเพื่อเป็นผู้ถาม และพระองค์ก็ทรงเฉลยปัญหาที่ถามนั้น ทรงผลัดกันถามผลัดกันตอบในเรื่องที่ละเอียดลึกซึ้ง นำมาซึ่งความรู้แจ้ง และความสุขใจอย่างไม่มีประมาณ มหาชนได้ยินได้ฟังธรรมที่พระผู้มีผู้รู้ถามตอบกัน ต่างมีความรู้สึกว่าพระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมให้ตนเองฟังผู้เดียวเท่านั้น แม้จะฟังอยู่ไกลถึงหมื่นโยชน์แสนโยชน์ ก็เหมือนกับพระองค์อยู่ต่อหน้าอย่างนั้น

การแสดงปาฏิหาริย์ครั้งนั้น พระองค์ทรงแสดงเป็นคู่ๆ เช่น แสดงท่อนไฟ และสายน้ำ แสดงปาฏิหาริย์ต่างๆ คู่กับพระพุทธรูปเนรมิต ถามตอบธรรมะกัน และที่พิเศษยิ่งไปกว่านั้น

ยมกปาฏิหาริย์

๑๗๓

คือ นอกจากจะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์แล้ว ยังทรงแสดงธรรม ควบคู่กันไปด้วย จึงเรียกว่า ยมกปาฏิหาริย์ คือ ปาฏิหาริย์ที่ทำให้สรรพสัตว์ได้บรรลุธรรมกันเป็นจำนวนมาก ในพระไตรปิฎกกล่าวว่า ได้บรรลุธรรมกันถึง ๒๐ โกฏิ

เมื่อพระบรมศาสดากำลังทำปาฏิหาริย์อยู่นั้น ทรงดำริว่า พระพุทธเจ้าในอดีตทั้งหลาย เมื่อทำปาฏิหาริย์นี้แล้ว พระองค์เสด็จจำพรรษาในที่แห่งใด ทรงเห็นว่า อยู่จำพรรษาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และทรงแสดงอภิธรรมปิฎกโปรดพระพุทธมารดา จากนั้นทรงแสดงพุทธานุภาพ ด้วยการยกพระบาทเบื้องขวาเหยียบเหนือยอดภูเขายุกันธร ยกพระบาทเบื้องซ้ายเหยียบเหนือยอดภูเขาลิเนรุ เพียงย่างพระบาท ๓ ก้าว ก็ไปได้ไกลถึง ๖ ล้าน ๘ แสนโยชน์ ทั้งๆ ที่การก้าวของพระองค์ก็เหมือนกับคนธรรมดาก้าว แต่ในเวลาที่พระองค์ทรงยกพระบาทขึ้นยอดเขาก็จะโน้มมารองรับพระบาทไว้ เมื่อเหยียบแล้ว ภูเขาก็จะกลับมาตั้งอยู่เช่นเดิม

นี่คือเรื่องราวมหัศจรรย์ที่เป็นอจินไตย เป็นพุทธานุภาพ ซึ่งพร้อมทั้งบุญฤทธิ์ และอิทธิฤทธิ์ ที่เกิดจากการสั่งสมบุญบารมีมายาวนานถึง ๒๐ อสงไขยแสนมหากัป ท่านจึงมีอานุภาพไม่ประมาณ ไม่มีสาวก รูปใดที่จะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์

ยมกปาฏิหาริย์

๑๗๔

เทียบเท่าพระองค์ได้ ฉะนั้นพระพุทธองค์จึงต้องแสดง
ปาฏิหาริย์เอง ซึ่งก็เป็นที่น่าอัศจรรย์ใจจริงๆ

เราได้เห็นถึงประวัติการสร้างบารมีของพระพุทธองค์
แล้วว่า พระองค์เป็นผู้ให้มาโดยตลอด สละได้แม้กระทั่งสิ่งอัน
เป็นที่รัก เพื่อสิ่งที่รักยิ่งกว่า คือ พระโพธิญาณ เมื่อตั้งความ
ปรารถนาในสิ่งที่ดี ก็ทุ่มสุดตัว พระองค์จึงเป็นผู้มีฤทธิ์ มีเดช
มีอำนาจมาก หากพวกเราปรารถนาจะพรั่งพร้อมทั้งบุญฤทธิ์
และอิทธิฤทธิ์เหมือนอย่างพระองค์ ก็ให้ตั้งใจทุ่มเทสร้างบารมี
กันให้เต็มที่ โดยเฉพาะการทำสมาธิภาวนา ฝึกใจให้หยุดนิ่ง
ให้มันทำกันไปทุกๆ วัน วันละหลายๆ ครั้ง ทำให้ลมหายใจ
ของเราจะมีพลัง ซึ่งอำนาจที่เกิดจากใจหยุดนิ่ง เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่
และน่าอัศจรรย์มาก เพราะฉะนั้นให้ขยันหยุดใจให้
เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้กันทุกคน

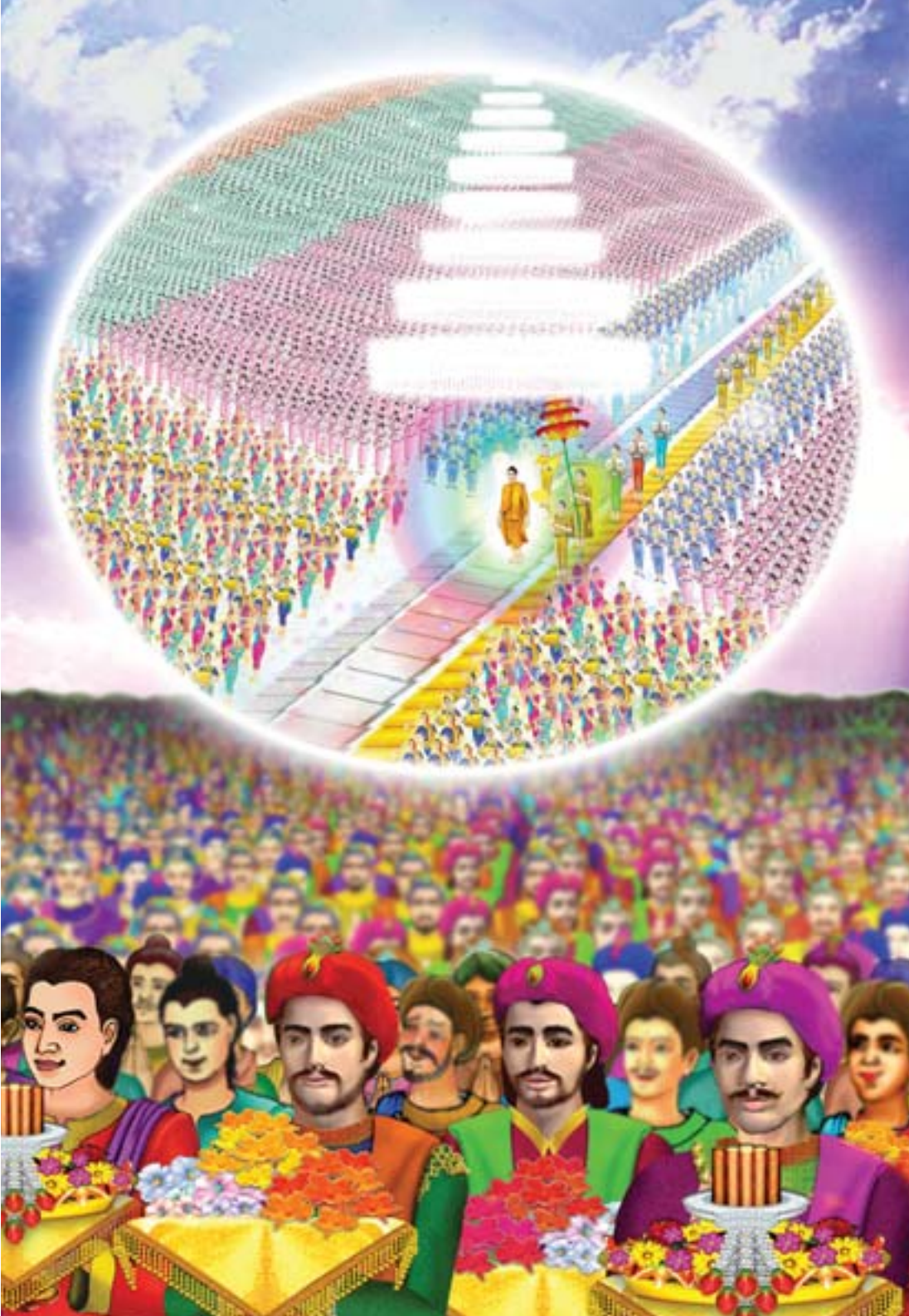

๒๐

มหัศจรรย์ วันออกพรรษา

พระจันทร์พระอาทิตย์ ซึ่งปราศจากมลทิน ย่อมแจ่ม
กระจ่างในท้องฟ้า ซึ่งปราศจากเมฆฝน ฉะนั้น ข้าแต่พระองค์
ผู้มีพระรัศมีชานออกแต่พระสรีรกาย ผู้เป็นมหารุณี พระองค์
ย่อมรู้เรื่องล่วงสรรพสัตว์โลก ด้วยพระยศ ฉะนั้น ดังนี้

มหัศจรรย์วันออกพรรษา

๑๗๓

ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมอันสงบ
ประณีต ละเอียดลึกซึ่ง จะคิดค้นค้นเดากันเองไม่ได้ จะรู้ได้
เฉพาะผู้ที่ลงมือปฏิบัติเท่านั้น เพราะเป็นของเฉพาะตน
ซึ่งพระพุทธองค์ทรงเป็นเพียงผู้ชี้แนะหนทาง ดังที่ตรัสไว้ว่า
“อกุขาตาโร ตถาคตา พระตถาคตเป็นเพียงผู้ชี้บอกหนทางให้
ส่วนเธอต้องลงมือปฏิบัติเอง” ถ้าหากเราตั้งใจปฏิบัติกันจริงๆ
และปฏิบัติอย่างถูกวิธี ย่อมเข้าถึงธรรมได้อย่างแน่นอน
เนื่องจากธรรมทั้งหลาย เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคน
ในโลก ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ต้องสร้างหรือสมมติขึ้นมา แต่สามารถ
เข้าถึงได้ด้วยวิธีทำให้หายุดหนึ่ง ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เท่านั้น

มีคาถาสรรเสริญพระบรมศาสดาใน คัถคาราสูตฺร ว่า

“พระจันทร์พระอาทิตย์ ซึ่งปราศจากมลทิน ย่อม
แจ่มกระจ่างในท้องฟ้า ซึ่งปราศจากเมฆฝน ฉันใด
ข้าแต่พระองค์ ผู้มีพระรัศมีชานออกแต่พระสรีรกาย
ผู้เป็นมหา牟尼 พระองค์ย่อมรุ่งเรืองล่งสรรพสัตว์โลก ด้วย
พระยศ ฉะนั้น ดังนี้”

พระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทรงสั่งสมบุญบารมี
มานับภพนับชาติไม่ถ้วน อย่างน้อย ๔ อสงไขยแสนมหากัป
ทำให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมในทุกๆ ด้าน ไม่มีใครที่จะมาเทียบกับ

มหาวิทยาลัยวันออกพรรษา

๑๗๘

พระองค์ได้ ถึงคราวที่จะทรงแสดงปาฏิหาริย์ นอกจากปฤชณ
คนธรรมดาทั่วไปจะบังเกิดความศรัทธาเลื่อมใสอย่างเปี่ยมล้นแล้ว
แม้พระอริยสาวกผู้ทรงอภิญญาเมื่อได้เห็นพุทธานุภาพทุกท่านต่าง
อัศจรรย์ใจในความเป็นอจินไตยของพระพุทธเจ้า กระทั่งเหล่า
นักบวชนอกศาสนาหรือมหาชนที่ยังเป็นมิชฌาปฏิฐิก็พากัน
เลื่อมใสศรัทธา ถึงขนาดหันมานับถือพระพุทธศาสนา กัน
มากมายนับไม่ถ้วน

*ในขณะที่ **พระบรมศาสดา** ทรงแสดงปาฏิหาริย์อยู่นั้น
ทรงรำพึงว่า พระพุทธเจ้าในอดีต หลังจากที่ท่านแสดงปาฏิหาริย์
แล้ว จะเสด็จไปจำพรรษา ณ สถานที่ใด ครั้นทรงรู้ว่า ควรจำ
พรรษาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อแสดงอภิธรรมโปรดพระ-
พุทธมารดา พระองค์จึงยกพระบาทขวาขึ้นเหยียบยอดภูเขา-
ยัคันธร แล้วยกพระบาทซ้ายเหยียบยอดเขาพระลิเนรุ ก้าวย่าง
พระบาทขึ้นไปเช่นเดียวกับคนทั่วไป

ขณะที่พระองค์ทรงยกพระบาทขึ้นนั้น ภูเขาก็ก็นมามา
รองรับพระบาททันที เมื่อทรงดำเนินผ่านไป ภูเขาก็กลับมาตั้ง
อยู่ที่เดิมเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น นี่ก็เป็นเรื่องอจินไตยของ

มติศจรรยวันออกพรรษา

๑๗๕

พระพุทธเจ้า **พระอินทร์** ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธองค์เสด็จมาก็ปีติโสมนัสที่พระบรมศาสดาจะทรงจำพรรษาในดาวดึงส์ซึ่งนับเป็นบุญลาภอันประเสริฐของเหล่าทวยเทพยdingนักชาวสวรรค์ทั้งหมดจึงได้ถวายเป็นการต้อนรับด้วยความปลื้มปิติอย่างยิ่ง

พระบรมศาสดาเสด็จจำพรรษาบนบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ซึ่งยาวถึง ๖๐ โยชน์ กว้าง ๕๐ โยชน์ หนา ๑๕ โยชน์และประทับอยู่ใต้ต้นปาริฉัตร มีเหล่าทวยเทพจากสวรรค์ทุกชั้นฟ้ามารวมประชุมกันเนืองแน่นเต็มไปหมดเพื่อที่จะรับฟังพระธรรมเทศนาที่มีรัศมีสว่างไสวมากมีบุญบารมีมากจะนั่งอยู่ด้านหน้าที่มีรัศมีน้อยก็นั่งลดหลั่นไปตามลำดับ แต่รัศมีของเหล่าเทวดาไม่อาจที่จะเทียบกับฉัพพรรณรังสีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เลย

มหาชนรู้ว่าพระบรมศาสดาเสด็จจำพรรษาในเทวโลกและจะเสด็จกลับในวันมหาปวารณา ทุกคนจึงเฝ้ารอคอยการเสด็จกลับมาของพระพุทธองค์อยู่บริเวณนั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์อย่างมาก เพราะสถานที่แห่งนั้น แม้จะเป็นที่โล่งๆ ว่างๆ ไม่มีเครื่องมุงบังกันแดดกันฝน แต่กลับมีบรรยากาศที่เย็นสบายเหมาะแก่การประพฤติปฏิบัติธรรม ไม่ว่าคนจะมากันมากมายเพียงใดก็มีข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ เพราะได้**ท่านจุลอนาภิณหะ**เป็นต้นบุญคอยจัดอาหารมาเลี้ยงทุกคนไม่ให้ขาดตกบกพร่อง

มหาวิทยาลัยวันออกพรรษา

๑๘๐

ตลอดทั้ง ๓ เดือน ส่วน **พระโมคคัลลานะ** ได้ขึ้นไปบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อน้อมนำพระธรรมเทศนาที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงบนสวรรค์มาแสดงให้มหาชนฟังอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อพระบรมศาสดาประทับนั่งในท่ามกลางหมู่ทวยเทพ ทรงเริ่มแสดงอภิธรรมปิฎกว่า “กุสลา ธมมา อกุสลา ธมมา อพยากตา ธมมา” แสดงเรื่อยไปตลอด ๓ เดือน ให้กับ **สิริมหา-
มาयाเทพบุตร** ที่เสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดุสิตพร้อมด้วยเหล่าเทพบริวารอีกจำนวนมาก เมื่อถึงคราวที่จะเสด็จไปบิณฑบาต พระองค์ก็จะเนรมิตพระพุทธรูปนิมิตแสดงธรรมแทน จนกว่าพระองค์จะเสด็จกลับ

ทุกๆ วัน พระพุทธรูปองค์จะเสด็จไปบิณฑบาตที่อุตตฺตกรุทวิป และทรงฉันภัตตาหารที่สระอโนดาตในป่าหิมพานต์ **พระสารีบุตร** จะมาอุปัฏฐากพระองค์ พร้อมกับฟังธรรมที่พระองค์ทรงแสดงบนสวรรค์ จากนั้นท่านจะนำไปแสดงแก่ลัทธิวิhariกของท่าน ๕๐๐ รูป และเทศน์สอนมหาชนที่มารอคอยการเสด็จกลับมาของพระพุทธรูปพร้อมกับพระโมคคัลลานะ

ในพรรษานั้นมีภิกษุ ๕๐๐ รูป ซึ่งเคยเกิดเป็นค่างควาหนู เกาะอยู่ในถ้ำแห่งหนึ่ง ในสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ฟังพระสวดอภิธรรมต่างเกิดความเลื่อมใสในเสียงนั้น ด้วยจิต

มติศจรรยวันออกพรรษา

๑๘๑

ที่เลื่อมใสเมื่อละโลกไปแล้ว ได้ไปบังเกิดในเทวโลกเสวยทิพย์สมบัติสิ้นพุทธันดรหนึ่ง จุตจากเทวโลกก็มาเกิดในกรุงสาวัตถี มีบุญได้มาเห็นยมกปาฏิหาริย์ เกิดความปีติเลื่อมใสในพระพุทธเจ้ามากจึงขอบวช ทันทิที่ได้ฟังพระอภิธรรม ธรรมสัญญาที่เคยฟังสมัยเป็นค่างคาวหนูก็เกิดขึ้น ทำให้เป็นผู้ชำนาญในพระอภิธรรมเป็นพิเศษ

เมื่อถึงวันออกพรรษา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาจบลง เหล่าเทวดาได้บรรลुरुธรรมาภิสัมัย เข้าถึงธรรมกันถึง ๘๐,๐๐๐ โกฏิ สิริมหาเมตตาเทพบุตรได้บรรลุโสดาบัน ในวันนั้นเป็นวันที่แสงแห่งธรรมสว่างไสวรุ่งโรจน์ไปทั่วทุกชั้นฟ้า พระบรมศาสดาตรัสบอกพระอินทร์ว่า ถึงเวลาแล้วที่พระองค์จะเสด็จกลับสู่มนุษยโลก

มหาชนต่างมารอคอยพระองค์อยู่ที่เมืองสังกัสสนคร ทุกคนล้วนมีใจที่ผ่องใส เจริญพุทธานุสติมีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ตลอดทั้ง ๓ เดือน ใจจึงเกลี้ยงเกลาสะอาดบริสุทธิ์มาก ขณะที่พระพุทธเจ้าแสดงยมกปาฏิหาริย์ พร้อมกับเสด็จลงมายังโลกมนุษย์ ด้วยใจที่ใสบริสุทธิ์ของมหาชนในครั้งนั้น จึงทำให้สามารถมองเห็นเทวดาบนสวรรค์ทุกชั้นฟ้าที่มาส่งพระองค์ เป็นเหมือนกองทัพของชาวสวรรค์ที่เลื่อนลอยมาจากนภากาศ

มหัศจรรย์วันออกพรรษา

๑๘๒

มีความยิ่งใหญ่ประดุจพระเจ้าจักรพรรดิเสด็จออกयाตราทัพ
เหล่าเทวดาได้ลงมาทางบันไดทอง มหาพรหมลงมาทางบันไดเงิน

ส่วนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงทางบันไดแก้วมณี
ทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสีสว่างไสวเรืองรองไปทั่วทั้งโลกธาตุ
แล้วเกิดสิ่งอัศจรรย์ขึ้น คือ ท่านเปิดโลกทั้งสาม ให้เห็นถึงกันใน
เวลาเดียวกัน คือ สวรรค์ มนุษย์ นรก เห็นกันหมดทั้งเทวดา มนุษย์
สัตว์นรก สัตว์เดียรัจฉาน เปเรต อสุรกาย ต่างเห็นกันและกัน
ด้วยตาเนื้อ เป็นอัศจรรย์ด้วยพุทธานุภาพ เมื่อเห็นความ
อัศจรรย์นั้นต่างเกิดมหาปีติ พวกกันตั้งความปรารถนาที่จะเป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า เพราะเห็น
พุทธานุภาพนั้น บางคัมภีร์ถึงกับกล่าวว่า แม้แต่มดซึ่งเป็นสัตว์-
เดียรัจฉานยังมีความรู้สึกนึกคิดที่จะปรารถนาเป็นพระพุทเจ้า
ด้วย วันนั้นจึงเรียกว่า **“วันพระพุทเจ้าเปิดโลก”**

ในขณะที่มหาชนกำลังเกิดมหาปีติอยู่นั้นพระพุทองค์ทรง
แสดงธรรมโปรดสรรพสัตว์ที่มาถวายการต้อนรับพระองค์ใน
ครั้งนั้น ทั้งมนุษย์ และเทวดาได้เข้าถึงพระธรรมกายถึง ๓๐ โภกิ
นี่เป็นเรื่องจริงที่เล่าขานยาวนานมาถึง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว
เพราะฉะนั้นขอให้เรามีความปลื้มปีติเบิกบานใจ แล้วมอญย้อน
ไปดูความตั้งใจจริงในการประพฤติปฏิบัติธรรมของเราที่ผ่านมา
ว่าได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจนั่งสมาธิปฏิบัติธรรมกันมิได้ขาด เราจะมี

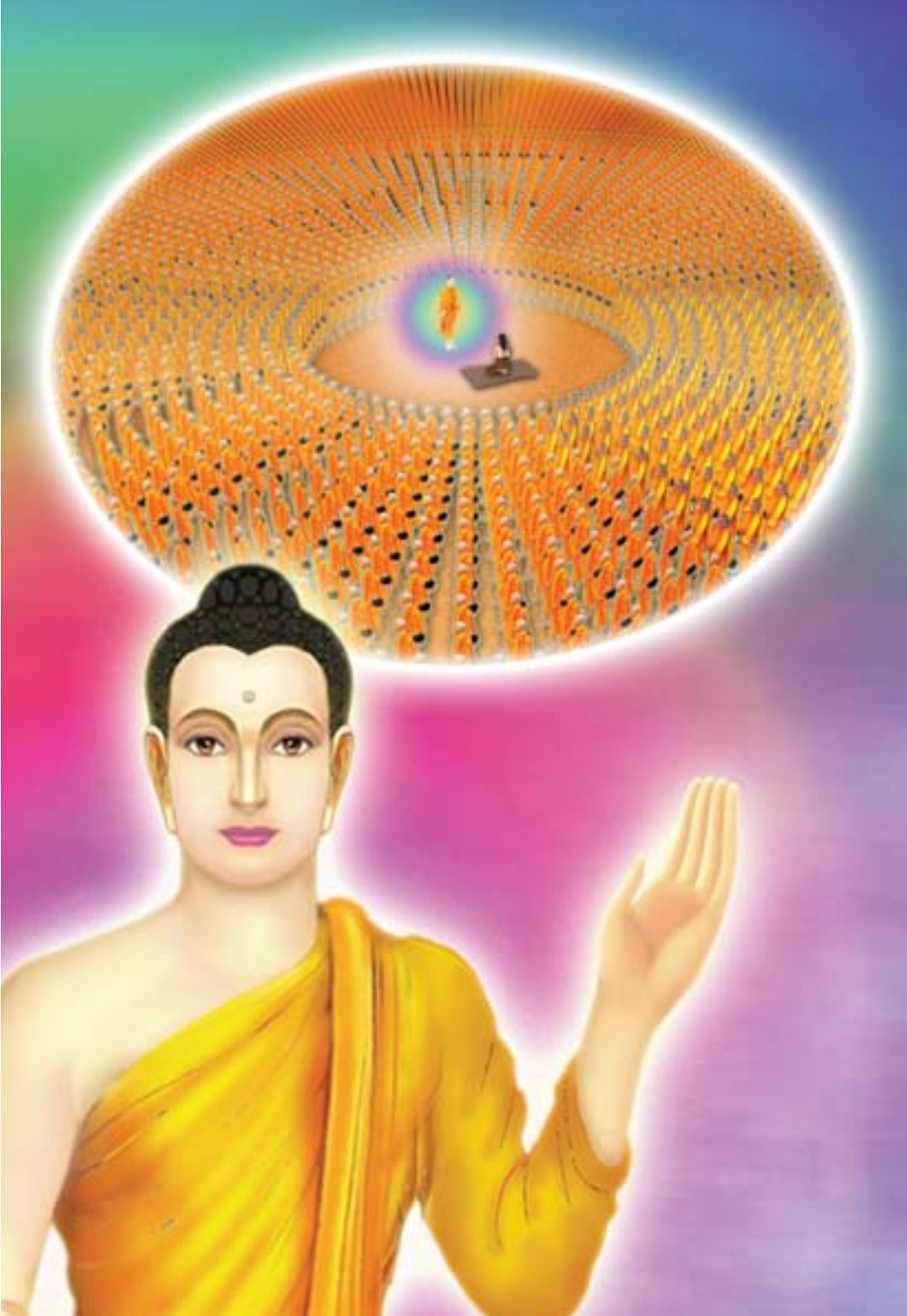

ม ทั ศ จ ร ร ย ั ว ั น อ อ ก พ ร ร ช า

๑๘๓

ปีติสุขเป็นรางวัล หากท่านใดที่ยังไม่ได้ทำอย่างเต็มที่ ให้เร่งรีบ
และหันกลับมาให้ความสำคัญกับศูนย์กลางกายเพิ่มมากขึ้น ให้มี
พระรัตนตรัยเป็นอารมณ์ให้ได้ จะเดิน ยืน นั่งนอน หรืออยู่ใน
อิริยาบถใด อย่าลืมรักษาใจให้หยุดนิ่ง เพื่อพรราชนี้จะได้เข้าถึง
พระธรรมกายกันทุกคน

๒๑

ตามรอยบาท พระศาสดา

หากว่าแม้พระพุทธเจ้าจะพึงพรรณนาพระคุณของ
พระพุทธเจ้าด้วยกัน โดยไม่ตรัสอย่างอื่นเลย จนกับหนึ่งผ่าน
ไปแล้ว แต่คุณของพระพุทธเจ้าก็หาหมดไปไม่

ตามรอยบาทพระศาสดา

๑๘๖

เราเกิดมาสร้างบารมี สร้างความดีไปจนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม ไม่ว่าอุปสรรคอันใดจะเกิดขึ้น เราจะต้องเข้มแข็งไม่ยอมแพ้ เพราะว่าอุปสรรคเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จ เราจะต้องชวนชวายสร้างบุญสร้างบารมีให้เต็มที่ และต้องหมั่นทำใจให้หยุดอยู่เสมอ ภายนอกเคลื่อนไหวภายในหยุดนิ่ง หยุดใจแต่ไม่หยุดการทำความดี ทำให้เต็มที่ เราต้องดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท อย่าไปคิดว่าชาติหนึ่งยาวนาน เพราะเวลาในโลกมนุษย์นี้มีอยู่อย่างจำกัด ฉะนั้นเราควรใช้เวลาทุกอนูวินาทีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการสั่งสมบุญบารมี ทำใจหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ให้ใจอยู่ในแหล่งแห่งบุญกุศลตลอดเวลา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน โสณทัณตสูตร ว่า

“หากว่าแม้พระพุทธเจ้าจะพึงพรรณนาพระคุณของพระพุทธเจ้าด้วยกัน โดยไม่ตรัสอย่างอื่นเลย จนกับหนึ่งผ่านไปแล้ว แต่คุณของพระพุทธเจ้าก็หาหมดไปไม่”

เนื่องจากคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอนิจนัตถะ คือ จะพรรณนาอย่างไรก็ไม่หมด อยู่เหนือจินตนาการ และการคาดเดาด้วยปัญญาของมนุษย์ เหมือนน้ำในมหาสมุทร จะใช้ความพยายามเพียงไร ก็ไม่อาจทำให้น้ำในมหาสมุทรเหือดแห้งไปได้ เพราะพระพุทธเจ้ามีคุณอย่างไม่มีประมาณ พระองค์เป็นผู้มีใจประเสริฐสูงส่งกว่ามนุษย์ และเทวาททั้งหลาย กว่าทุกสิ่งใน

ตามรอยบาทพระศาสดา

๑๘๓

ภพสาม นอกจากจะทรงมุ่งทำตน ให้หลุดพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏแล้ว พระองค์ยังมีใจใหญ่คิดที่จะช่วยเหลือสรรพสัตว์ทั้งหลายให้หลุดพ้นตามไปด้วย ใจของพระองค์เปี่ยมล้นด้วยมหากรุณามาตั้งแต่ครั้งเป็นพระบรมโพธิสัตว์ เพราะได้สั่งสมคุณความดีมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ดังนั้นการพรรณนาถึงพระพุทธรูป จึงเสมือนปริมาณของน้ำที่ผ่านรูเข็ม เมื่อนำมาเทียบกับน้ำในท้องพระมหาสมุทรทั้งสิ้น

ผู้รู้ได้อุปมาความยาวนานของระยะเวลา ๑ กัป ไว้ว่า หากมีภูเขาคินคิลาแห่งทิเบต ทั้งกว้างยาว และสูงด้านละ ๑ โยชน์ ทุกๆ ๑๐๐ ปีทิพย์ จะมีเทวดานำผ้าทิพย์ซึ่งละเอียดมากมาลูบภูเขานี้ครั้งหนึ่งทำอย่างนี้เรื่อยไปจนกระทั่งภูเขาคินคิลาชั้นลึกกร่อนราบเรียบเสมอกับพื้นดิน ระยะเวลาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งภูเขาคิลาราบเรียบเสมอกับพื้นดิน เรียกว่าเวลา ๑ กัป แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยตนเองจะพรรณนาพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนล่วงเลยไป ๑ กัป ก็ยังไม่สามารถจะพรรณนาพระคุณได้หมด

*ในระหว่างที่พระองค์บำเพ็ญบารมีอยู่นั้น ในพระชาติหนึ่งได้พลาดพลั้งไปเกิดเป็นสตรี แต่ก็มีใจอันประเสริฐปรารถนาที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งๆ ที่รู้ว่าเส้นทางสู่

*มุนินาถทีปนี (เจ้าหญิงสุมิตตาเทวี) โดยพระพรหมโมลี

ตามรอยบาทพระศาสดา

๑๘๘

พุทธภูมินั้นยากลำบาก และยาวไกล อย่างน้อยต้องสร้างบารมี ๒๐ อสงไขยแสนมหากัป แต่ท่านก็อดทนยอมสละทุกสิ่งทุกอย่าง สละได้แม้กระทั่งเลือดเนื้อ และชีวิต เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมพัฏฐญาณ เพราะมุ่งหวังจะนำพาสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากวัฏสงสาร ท่านจึงทำทุกอย่างเพื่อสร้างบุญบารมีให้ได้มากที่สุด

ในกาลนั้นพระองค์ได้เสวยพระชาติเป็น **เจ้าหญิงสุมิตตาเทวี** เป็นพระกนิษฐาต่างพระมารดาของพระทีปังกรพุทธเจ้า ในยุคนั้น พุทธศาสนิกชนล้วนมีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ได้พากันสร้างโบสถ์สร้างวิหาร สร้างพระเจดีย์ เพื่อบูชาพระรัตนตรัย และมีการฟังธรรม สนทนาธรรมกันเป็นประจำ เย็นวันหนึ่ง เจ้าหญิงสุมิตตาทอดพระเนตรเห็นพระภิกษุรูปหนึ่ง มารอรับบิณฑบาตอยู่ที่หน้าประตูวัง จึงใช้ให้คนสนิทไปถาม พระคุณเจ้าว่า มีความประสงค์สิ่งใด

เมื่อรู้ว่า พระคุณเจ้าปรารถนาได้น้ำมันเพื่อนำไปจุด ประทีปบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอริยสาวกในมหาวิหาร เจ้าหญิงทรงมีความปีติโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง รีบถวายน้ำมันที่ สกัดจากเมล็ดพันธุ์ผักกาดอย่างดี พलगอริชฐานว่า “สมเด็จ- พระเชษฐาของเราได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงทำประโยชน์ เกื้อกูลแก่สัตว์โลกเป็นอันมากฉันใด ในอนาคตกาลภายภาค เบื้องหน้าขอให้เราได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง

ตามรอยบาทพระศาสดา

๑๘๕

เพื่อจะได้ให้ความอนุเคราะห์แก่สัตว์โลกฉันนั้น ดุจเดียวกันเถิด” เมื่อถวายแล้ว เจ้าหญิงขอความเมตตาพระเถระไปทูลถาม พระพุทธเจ้าว่า การที่ตนถวายน้ำมันเป็นพุทธบูชา แล้วตั้ง ความปรารถนาพุทธภูมินั้น จะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่

พระพุทธองค์ตรัสว่า “ขณะนี้สมิตตากนิชฺฐาของเรายังอยู่ในอัมฤตภาพของสตรี จึงยังไม่สมควรที่จะได้รับพยากรณ์” พระเถระถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระกนิชฺฐาของพระองค์ จะไม่มีโอกาสสำเร็จพุทธภูมิเลยหรือพระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ จึงทรงระลึกชาติหนหลัง รู้ว่าพระนางได้เคยปรารถนาพุทธภูมิ มาหลายภพหลายชาติ ตั้งแต่ครั้งที่เป็นมาณพหนุ่มแล้ว เพราะ ในพระชาตินั้นได้ประสบกับภาวะเรืออัปปาง ได้แบกมารดาไว้บนบ่า ลอยคออยู่กลางมหาสมุทร พลังอธิษฐานจิตว่า “ถ้าหากตนและมารดาสามารถข้ามพ้นทะเลนี้ไปได้ จะพาสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นห้วงทุกข์แห่งวัฏสงสารไปด้วย”

พระพุทธองค์ทรงเห็นแจ้งทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จึงตรัสกับพระเถระว่า “ต่อไปในอนาคต นับแต่นี้ไป ๑๖ อสงไขย กับแสนมหากัป จะมีพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งมาตรัสรู้ พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นจะเป็นผู้พยากรณ์ให้” พระเถระได้นำความนั้นไปแจ้งต่อเจ้าหญิง พระนางเกิดความปีติโสมนัส ทรงตั้งพระทัยมั่นว่า จะต้องเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้จงได้

ตามรอยบาทพระศาสดา

๑๕๐

ไม่ว่าจะเป็นเวลายาวนานเพียงใด ก็จะไม่ห่อเหี่ยว และสั่งสมบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ตั้งแต่นั้นมา พระนางได้ถวายน้ำมันเพื่อบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมกับสั่งสมมหาทานบารมีอื่นๆ อีกมากมาย ได้จัดแจงภัตตาหารอันประณีตพร้อมด้วยเครื่องสักการบูชา นำไปถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ทุกวันมิได้ขาด และได้สดับพระธรรมเทศนา ได้รู้รสแห่งธรรมจนเกิดความเบื่อหน่ายในโลภามิส จึงได้ออกประพฤติพรหมจรรย์ กลั่นกาย วาจา ใจของท่านให้บริสุทธิ์

นับตั้งแต่ชาตินั้น ท่านได้สร้างบารมีอย่างเต็มที่ตลอดมาจนสิ้น ๑๖ อสงไขยแสนมหากัป จึงได้เกิดเป็น **สุเมธดาบส** ในสมัยของ **พระทีปังกรพุทธเจ้า** ซึ่งพระพุทธองค์ทรงพยากรณ์ว่า “จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตอย่างแน่นอน ในอีก ๔ อสงไขย แสนมหากัป” ท่านฟังแล้วเกิดมหาปีติ ดีใจราวกับว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าในวันพรุ่งนี้ ในที่สุดความปรารถนาของท่านก็สัมฤทธิ์ผล เมื่อบารมี ๓๐ ทศ เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ก็ได้มาบังเกิดเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา

เราจะเห็นได้ว่า ผู้ที่เป็นยอดนักสร้างบารมีอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น มโนปณิธานของท่านมั่นคงแน่วแน่จะไม่เปลี่ยนแปลง แม้จะมีภพชาติมาเป็นอุปสรรคทำให้ลืมเรื่องราว

ตามรอยบาทพระศาสดา

๑๕๑

ในอดีต แต่ท่านไม่เคยลืมนิพพานอันสูงส่งที่จะบรรลु พระสัมมาสัมโพธิญาณ ไม่ว่าจะต้องสร้างบารมีไปอีกภพ ก็ชาติ ท่านก็ไม่เคยย่อท้อต่ออุปสรรค ท่านเป็นบุคคลที่พร้อมเสมอต่อการสร้างบารมี มีใจมั่นคงต่อหนทางพระนิพพาน

พวกเรา ก็เช่นเดียวกันอย่าลืมความตั้งใจที่จะเข้าถึง พระธรรมกาย ปรารถนาที่จะศึกษาวิชชาธรรมกาย เพื่อไปให้ ถึงที่สุดแห่งธรรม เราจะต้องทำความปรารถนาให้สำเร็จให้ได้ อย่ามัวผัดวันประกันพรุ่ง ไม่นั่งธรรมะ เราต้องเริ่มทำตั้งแต่วันนี้ ดูอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ท่านปรารถนาความเพียร อย่างยิ่งยวด ไม่เคยหวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น เพราะท่าน รู้ว่า สิ่งที่ท่านกำลังทำอยู่นั้น เป็นประโยชน์อย่างสูงสุดต่อตนเอง และมวลมนุษยชาติ

เพราะฉะนั้น เราต้องสวມหัวใจของพระบรมโพธิสัตว์ ต้องพร้อมเสมอต่อการสร้างบารมีในทุกสถานที่ทุกเวลา และทุกโอกาส เพื่อสันติสุขอันไพบูรณ์ที่จะบังเกิดขึ้นแก่โลก งานสร้างบารมีเพื่อรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่อายตนิพพานเป็นงานใหญ่ ต้องทำกันเป็นทีมจะขาดใครคนใดคนหนึ่งไม่ได้ ทุกคน คือ ส่วนสำคัญในการทำงาน เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม

เราควรนำศักยภาพในตัวออกมาใช้ให้เต็มที่ โดยเฉพาะ

ตามรอยบาทพระศาสดา

๑๕๒

การทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตร ชักชวนกันสถาปนากัลยาณมิตรเพื่อให้ชาวโลกได้มีโอกาสปฏิบัติธรรม เขาจะได้ซาบซึ่งในรสแห่งธรรม และยึดมั่นในพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกไปจนตลอดชีวิต สิ่งนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุดต่อมวลมนุษยชาติ

การสถาปนากัลยาณมิตร ให้เป็นประดุจจริยสถานทิพย์วิมานในเมืองมนุษย์ เป็นสิ่งที่ดีที่เราต้องช่วยกันทำให้เกิดขึ้นมากๆ ไปชักชวนกันมาสวดมนต์เจริญสมาธิภาวนาร่วมๆ กันจะได้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยที่ไม่มีประมาณ บุญกุศลก็จะเกิดขึ้นกับทุกๆ คน ตัวเราจะมีความสุข ครอบครัวก็มีความสุข สังคมประเทศชาติก็จะสงบสุข เพราะทุกคนได้เข้าถึงความสุขภายใน เพราะฉะนั้นบ้านกัลยาณมิตร จึงเป็นจุดเริ่มต้นของสันติสุขภายในที่จะแผ่ขยายไปเป็นสันติภาพโลก ดังนั้นให้หมั่นนั่งธรรมะกันทุกวัน ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้กันทุกคน

๒๒

พุทธปาฏิหาริย์

๓ , ๕ ๐ ๐ อย่าง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายมีประมาณเท่าใด
ไม่มีเท้าก็ดี ๒ เท้าก็ดี ๔ เท้าก็ดี มีเท้ามากก็ดี มีรูปก็ดี
ไม่มีรูปก็ดี มีสัญญาก็ดี ไม่มีสัญญาก็ดี มีสัญญาก็ไม่ใช่ ไม่มี
สัญญาก็ไม่ใช่ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า บัณฑิต
กล่าวว่าเป็นยอดของสัตว์เหล่านั้น

พุทธปาฏิหาริย์ ๓, ๕๐๐ อย่าง

๑๕๕

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ เป็นอานุภาพที่ไม่มีประมาณ เพราะเป็นอจินไตย อยู่เหนือวิสัยของผู้ที่ใจยังไม่หยุด จะเข้าใจได้ด้วยการนึกคิดค้นเดาเอาตามหลักตรรกวิทยา หรือ ศาสตร์ต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ก็ได้ เพราะเป็นศาสตร์เฉพาะของผู้รู้แจ้งเท่านั้น ผู้ที่ท้อใจให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย มักจะประสบกับอานุภาพของพระรัตนตรัยอยู่เสมอ เจอแต่เรื่องอัศจรรย์จนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะสิ่งอัศจรรย์จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากใจเราหยุดนิ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัย เราก็จะมีความบริสุทธิ์ มีอานุภาพตามไปด้วย เพราะไม่มีสิ่งใดจะยิ่งใหญ่หรือเทียบเท่าพระรัตนตรัยได้

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน รัตนสูตร ว่า

“ยาวตา ภิกขเว สดตา อปทา วา ทวิปทา วา จตูปปทา วา พหุปปทา วา รูปิโน วา อรูปิโน วา สญญิโน วา อสญญิโน วา เนวสญญินาสญญิโน วา ตถาคโต เตสํ อคฺคมกฺขายติ อรหํ สมมาสมพุทฺโธ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายมีประมาณเท่าใด ไม่มีเท่ากัติ ๒ เท่ากัติ ๔ เท่ากัติ มีเท่ามากกัติ มีรูปกัติ ไม่มีรูปกัติ มีสัณญากัติ ไม่มีสัณญากัติ มีสัณญากัติไม่ใช่ ไม่มีสัณญากัติไม่ใช่ พระตถาคตอรหันตลัมมาลัมพุทธเจ้า

พุทธปาฏิหาริย์ ๓, ๕๐๐ อย่าง

๑๕๖

บัณฑิตกล่าวว่า เป็นยอดของสัตว์เหล่านั้น”

พระมหากุรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า ได้แผ่ขยายไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย โดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง พระองค์ทรงสร้างบารมีมา ๒๐ อสงไขยแสนมหากัป เพื่อช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากวังวนแห่งทุกข์ เข้าถึงความสุขในอายตนิพพาน เมื่อตรัสรู้แล้วทรงโปรดสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่า ทั้งมนุษย์ เทวดา พรหม อรูปพรหม พระองค์ทรงสามารถสั่งสอนให้บรรลุธรรมได้หมด เพราะทรงเป็นลัทธิปัญญา ผู้หยั่งรู้ในทุกสิ่ง

สมัยแรกๆ ในการนำประทับแห่งธรรม ไปจุดความสว่างในใจของเหล่าเวไนยสัตว์ พระองค์ทรงใช้วิธีการสอนอยู่ ๓ อย่าง ที่เรียกว่า ปาฏิหาริย์ ๓ เพื่อลดทิฐิมานะผู้เห็นผิด ให้กลับมาสู่เส้นทางที่ถูกต้อง และยึดลัทธิธรรมที่เป็นสาระแก่นสาร ปาฏิหาริย์ทั้ง ๓ อย่างได้แก่ อิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์ และอนุสาสนีปาฏิหาริย์ ดังนั้นพระองค์จึงเป็นบรมครูของมนุษย์และเทวา ที่ไม่มีใครจะยิ่งกว่า หรือเสมอเหมือนได้เลย

*ในครั้งที่พระพุทธองค์ตรัสรู้ธรรมใหม่ๆ ทรงตั้งพระทัยว่าจะเสด็จไปโปรด **พระเจ้าพิมพิสาร** ที่แคว้นมคธ ระหว่างทาง

พุทธปาฏิหาริย์ ๓, ๕๐๐ อย่าง

๑๕๓

พระพุทธองค์เสด็จถึงตำบลอรุเวลาเสนาบดีคม ทรงแสดงอิทธิปาฏิหาริย์มากถึง ๓,๕๐๐ อย่าง เพื่อให้ **ชฎิล** ละความเห็นผิดในวันแรกที่เสด็จไปถึง อรุเวลกัสสปะให้พระองค์ไปพักในโรงไฟ ซึ่งมีพญานาคอยู่ พญานาคไม่พอใจจึงบังเหียนควันไฟพระองค์ พระองค์บังเหียนควันตอบ เมื่อพญานาคสู้ไม่ได้ ก็พ่นไฟที่มีความร้อนแรงใส่ทันที แต่น่าอัศจรรย์ว่า ไฟไม่อาจรະคายพระวรกายของพระองค์แม้เพียงน้อยนิด พระพุทธองค์บันดาลไฟด้านทานไว้ ไฟได้พวยพุ่งลุกโผลงท่วมโรงบูชาไฟ

รุ่งเช้า พวกชฎิลเห็นพระพุทธองค์จับพญานาคใส่ในบาตร ชฎิลเหล่านั้นเกิดความอัศจรรย์ใจ แต่ยังมีทิฏฐิว่า ถึงจะเก่งอย่างไรก็ไม่ได้เป็นพระอรหันต์เช่นตน คืนต่อมา **ท้าวมหาราชทั้งสี่** เสด็จจากสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกามาเฝ้าพระองค์ จากนั้น **พระอินทร์** ก็เสด็จลงมาทำให้บริเวณที่พักของพวกชฎิลสว่างไสวเหมือนเวลากลางวัน พวกชฎิลเกิดความอัศจรรย์ใจ พวกกันมาไต่ถามพระพุทธองค์ว่า ผู้ที่มาเฝ้าพระองค์เป็นใคร ทำไมจึงมีรัศมีกายสว่างไสวเหลือเกิน ครั้นรู้ความจริงแล้ว ก็ยังไม่ยอมละทิฏฐิอยู่ดี

บางวันชฎิลมานิมนต์ให้พระพุทธองค์ไปฉันอาหาร พระองค์ทรงให้เหล่าชฎิลล่วงหน้าไปก่อน ส่วนพระองค์จะตามไปทีหลัง เมื่อชฎิลไปแล้ว พระองค์ได้เหาะไปเก็บผลหว่าซึ่งเป็น

พุทธปาฏิหาริย์ ๓, ๕๐๐ อย่าง

๑๕๘

ผลไม้ประจำชมพูทวีป จากนั้นเสด็จไปประทับนั่งรอก่อน บางครั้งพระองค์เสด็จเหาะไปเก็บดอกปาริฉัตรบนสวรรค์ชั้น ดาวดึงส์มาให้เหล่าชฎิลดู ทำให้ชฎิลเกิดความอัศจรรย์ใจ แต่ก็ยังมีทฎิฐิमानะว่า ถึงอย่างไรสมณนี้ก็ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ เช่นตน

บางคราวเมื่อชฎิลจะบูชาไฟ ต้องช่วยกันหาฟืนมาเผาให้เป็นกองๆ ถ้าฟืนท่อนใหญ่เผาไม่ได้ เมื่อไปขอความช่วยเหลือจากพระพุทธเจ้า ท่านก็เผาเพียงครั้งเดียวเท่านั้นได้ฟืนถึง ๕๐๐ ท่อน ครั้นถึงคราวจะก่อไฟ ไฟก็ไม่ติด แต่เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสบอกว่า ให้จุดได้แล้ว ทันทีที่สิ้นพระสุรเสียงแห่ง พระพุทธองค์ ไฟก็ติดทั้ง ๕๐๐ กอง พร้อมๆ กัน และเมื่อจะเลิกบูชาไฟ อยากจะดับก็ดับไม่ได้ ต้องมาขอร้องให้พระพุทธองค์ช่วย พระองค์ก็ดับไฟทั้ง ๕๐๐ กองนั้นพร้อมกันเป็นอัศจรรย์ แต่พวกชฎิลก็ยังคงมีทฎิฐิमानะเช่นเดิม

วันหนึ่ง เกิดพายุใหญ่ฝนตกหนัก ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน เหลือเพียงบริเวณรอบๆ ที่พระพุทธเจ้าประทับเท่านั้น พระองค์เสด็จจงดกรมไปมาเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ฝ่ายชฎิลต่างคิดว่า สงสัยพระมหาสมณะคงถูกน้ำพัดไปแล้ว จึงพากันเอาเรือพายเที่ยวตามหาพระองค์ เมื่อไปถึงบริเวณที่พักของพระองค์ ต่างเกิดความอัศจรรย์ที่น้ำไม่ท่วมบริเวณนั้น พวกชฎิลได้ทูลเชิญให้

พุทธปาฏิหาริย์ ๓, ๕๐๐ อย่าง

๑๕๕

พระองค์เสด็จขึ้นทรงเรือ พระพุทธองค์เสด็จเหาะขึ้นไปประทับนั่งบนเรือ ชฎิลต่างสรรเสริญว่า พระมหาสมณะนี้เป็นผู้มีฤทธา-
นุภาพมากจริงหนอ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงแสดงปาฏิหาริย์
อย่างอื่นอีกมาก เพื่อให้เหล่าชฎิลเริ่มคลายทิฏฐิมานะ กลับมา
เลื่อมใสพระองค์เพิ่มขึ้น

เมื่อแสดงปาฏิหาริย์หลายๆ อย่างไปแล้ว พระองค์ทรง
ดำริว่า โมฆบุรุษเหล่านี้ มัวคิดแต่ว่าตนเองเป็นพระอรหันต์
ไม่ได้ยอมรับความจริงเลย จึงตรัสว่า “ดูก่อนกัสสปะ ท่านไม่ใช่
พระอรหันต์ ทั้งยังไม่พบทางที่จะเป็นพระอรหันต์ แม้ปฏิบัติ
ของท่านที่จะไปสู่ความเป็นพระอรหันต์ก็ไม่มี ท่านอย่ามัวถือ
ทิฏฐิมานะอยู่เลย ทิฏฐิของพวกท่านจะทำให้ท่าน และมหาชน
ไปสู่มหานรก ทนทุกข์ทรมานในอบายอีกนับภพนับชาติไม่ถ้วน”

อุรุเวลกัสสปะได้ฟังดังนั้นเกิดความสังเวชสลดใจ เพราะ
รู้ว่าตนเองยังเป็นผู้มากไปด้วย ราคะ โทสะ โมหะอยู่ จึงชบ
ศีระะลงที่พระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วทูลขอบวชเป็น
สาวกของพระพุทธองค์ เมื่อน้องชายทั้งสองที่มีบิรवारอยู่ทาง
ตอนใต้ของแม่น้ำ รู้ว่าพี่ชายบวชแล้ว จึงพากันออกบวชตามด้วย

จากนั้นพระบรมศาสดาได้ตรัสอาทิตตปริยายสูตรแก่ภิกษุ
ทั้ง ๑,๐๐๐ รูป ว่า เบญจกามคุณ ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส

พุทธปาฏิหาริย์ ๓, ๕๐๐ อย่าง

๒๐๐

ธรรมารมณทั้งหลาย เป็นของร้อน ร้อนเพราะไฟ คือ ราคะ ไฟ คือ โทสะ และไฟ คือ โมหะ ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ความเศร้าโศก การพลัดพรากจากผู้เป็นที่รัก หรืออยู่ร่วมกับผู้ไม่เป็นที่รักก็เป็นของร้อนจึงควรละความยึดมั่นถือมั่นในสังขารร่างกายนี้ และยกใจขึ้นสู่นิพพาน

ภิกษุทั้ง ๑,๐๐๐ รูป ได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา ดำเนินจิตเข้าไปในหนทางสายกลาง ได้รู้เห็นความเป็นจริงของสังขารร่างกายว่าเป็นของร้อน ร้อนเพราะกิเลสราคะ โทสะ โมหะแผดเผาอยู่ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เมื่อเบื่อหน่ายก็คลายความกำหนัด ความยึดมั่นถือมั่น เมื่อคลายความยึดมั่น จิตก็หลุดพ้น ทันทิที่พระบรมศาสดาทรงแสดงพระธรรมเทศนาจบ ทุกท่านต่างบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์กันทั้งหมด

เราจะเห็นได้ว่า กว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงสั่งสอนใครคนใดคนหนึ่ง ให้เกิดความเลื่อมใส และตั้งใจลงมือปฏิบัติธรรมได้นั้น ต้องใช้กุศโลบายต่างๆ อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นอธิปาฏิหาริย์ ให้เห็นถึงฤทธานุภาพอันไม่มีประมาณ หรืออาเทศนาปาฏิหาริย์ ดักใจผู้ฟัง แสดงธรรมอย่างพอเหมาะพอดี แก่จริตอัธยาศัยของผู้ฟัง ทำให้มีผู้บรรลุธรรมตามพระองค์นับไม่ถ้วน นอกจากนี้พระองค์ยังเป็นยอดนักเสียดสละ หากรู้ว่าใครมีบารมีที่พร้อมจะเข้าถึงธรรม พระองค์จะเสด็จไปโปรดโดยไม่

พุทธปาฏิหาริย์ ๓, ๕๐๐ อย่าง

๒๐๑

เห็นแก่ความยากลำบากแต่อย่างใด

ฉะนั้น การที่พวกเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา มีจิตเลื่อมใสศรัทธาในพระรัตนตรัย เห็นคุณค่าและความสำคัญของการยึดพระรัตนตรัยเป็นสรณะ นับว่าเป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐแล้ว แต่ชาวโลกอีกหลายพันล้านคน ยังไม่รู้ว่าจะอะไรคือที่พึ่งที่แท้จริงของชีวิต ไม่รู้แม้กระทั่งว่าเกิดมาทำไม ตายแล้วจะไปไหน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทุกท่าน ที่จะต้องไปทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตรผู้นำบุญแนะนำให้เขามาสู่เส้นทางธรรม ให้มาสร้างบารมีเช่นเดียวกับพวกเรา เขาจะได้มีชีวิตที่ปลอดภัยไปทุกภพทุกชาติ

๒๑

พระพุทธรเจ้า
เป็นอจินไตย

พระพุทธรเจ้าเป็นอจินไตย พระธรรมของพระพุทธรเจ้า
ก็เป็นอจินไตย วิบากของเหล่าชนผู้เลื่อมใสในพระพุทธรเจ้า
และพระคุณของพระองค์ ก็เป็นอจินไตย

พระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย

๒๐๔

พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นหลักของพุทธศาสนา ผู้เข้าถึงธรรมกาย ได้ชื่อว่าเป็นผู้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาได้เข้าถึงพระรัตนตรัย และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หมดสิ้นกิเลสอาสวะ มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ จึงเป็นเนืองนาคบุญอันเลิศ ผู้มีจิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ ผลบุญอันเลิศย่อมบังเกิดขึ้นกับบุคคลนั้น และบุญนั้นยังตามส่งผลข้ามภพข้ามชาติไปจนถึงที่สุดแห่งธรรม การทำสมาธิภาวนาด้วยการเจริญพุทธานุสสติ มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ จึงมีอานิสงส์ใหญ่ สมควรที่พวกเราทั้งหลาย จะต้องฝึกให้เป็นอุปนิสัย บุญใหญ่ย่อมจะบังเกิดขึ้นแก่เรา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย อปทาน ว่า

“เอาจินตียา พุทธา พุทธธมมา อจินตียา
อจินตียะสุ ปสนน่าน วิปาโก โหตุยจินตियो

พระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย พระธรรมของพระพุทธเจ้า ก็เป็นอจินไตย วิบากของเหล่าชนผู้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า และพระคุณของพระองค์ ก็เป็นอจินไตย”

*ที่ท่านกล่าวอย่างนี้เพราะว่า อานุภาพของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย

๒๐๕

มีมากมายเกินกว่าที่จะนึกคิดค้นเดา ที่เรียกว่าอจินไตย คือ คำนวณไม่ได้ว่าบุญที่เกิดจากการบูชาพระพุทธเจ้า จะมีประมาณมากเพียงใด แต่เราจะได้นุญอย่างเกินควรเกินคาด เป็นสิ่งที่อยู่เหนือจินตนาการ เพราะพระองค์เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ สมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาและจรณะ จะหาสรรพสัตว์ทั้งมนุษย์ เทวดา พรหม หรืออรุพพรหม ผู้ประเสริฐกว่าหรือเสมอเหมือนกับพระองค์ก็ไม่มี ดังนั้นการส่งใจไปถึงพุทธคุณ ส่งใจไปในพระรัตนตรัย จึงเป็นการส่งใจไปในสิ่งที่ประเสริฐที่สุด จะทำให้เราเป็นผู้ประเสริฐ และหลุดพ้นตามพระองค์ไปด้วย

การส่งใจไปถึงพระพุทธเจ้าให้ถูกที่สุดและลัดที่สุด เพื่อจะได้บุญใหญ่อันเป็นอจินไตยที่เกิดจากการระลึกรู้ถึงพระองค์ ต้องอาศัยใจหยุดนิ่งเท่านั้น หยุดกันเข้าไปเรื่อยๆ พระพุทธองค์ตรัสรู้ด้วยปฏิบัติอย่างไร เราก็ควรดำเนินตามปฏิปทานั้น คือ ต้องหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้เข้าถึงธรรมกาย จะได้มีที่พึ่งที่ระลึกอย่างแท้จริง

วันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บรรลุสัพพัญญุตญาณ ท่านไม่ได้ทำอย่างอื่นเลย ทำหยุดกับนิ่งอย่างเดียว หยุดนิ่งเฉยๆ ใจหยุดอยู่ภายใน ตั้งแต่ยามเย็นเรื่อยไป พออุกส่วนก็เข้าถึงปฐมมรรค เห็นหนทางเบื้องต้นเป็นดวงสว่างใสบริสุทธิ์เกิดขึ้นที่

พระพุทธเจ้าเป็นอธิปไตย

๒๐๖

กลางกาย แล้วท่านก็หยุดอย่างนี้ไปเรื่อยๆ หยุดในหยุดๆ เข้าไปเรื่อย จนกระทั่งได้บรรลุเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระธรรมกายปรากฏ หน้าตักกว้าง ๒๐ วา สูง ๒๐ วา ไสวบริสุทธิ โตใหญ่ขึ้นไปเรื่อยๆ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระธรรมกาย

ในที่สุดใจของท่านร้อนหลุดจากกิเลสจากอาสวะทั้งหลาย กิเลสอาสวะที่ครอบงำจิตใจของท่านตามกายต่างๆ ตั้งแต่กาย-มนุษย์ กายทิพย์ กายพรหม กายอรุปรพรม กายธรรมโคตรภู กายธรรมพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี หลุดร้อนไปหมด ใจของพระองค์ก็สว่างขึ้นไปเรื่อยๆ เมื่อกิเลสถูกขจัด ล้นเชื้อไม่เหลือเศษ ก็สำเร็จเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์จึงเป็นผู้มีความบริสุทธิ์ล้วน พระบริสุทธิ์คุณของ พระพุทธองค์จึงไม่มีบุคคลใดจะมาเสมอเหมือนได้

“ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ” ตถาคต คือ ธรรมกาย ผู้ใดเห็น ธรรมกาย ผู้นั้นได้ชื่อว่า เห็นพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น วันวิสาขบูชาจึงเป็นวันของพระพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ เป็นวันของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว สิ่งที่เราควรจะทำในวันนี้คือ พยายามทำใจให้หยุดให้หนึ่งเช่นเดียวกับพระองค์ท่าน จะได้เป็น ปฏิบัติบูชาที่เป็นการบูชาอย่างยอดเยี่ยม พระองค์ทรงแนะนำ อย่างไรเราทำอย่างนั้น ท่านเข้าถึงอย่างไรเราก็เข้าถึงอย่างนั้น ทำใจหยุดใจนิ่งอย่างนี้เรื่อยไป จึงจะได้ชื่อว่ามีธรรมะระลึกนึกถึง

พระพุทธเจ้าเป็นอธิมุนีไทย

๒๐๓

พระพุทธเจ้า อย่างนี้จึงจะถูกต้องร้องรอยตามคำสอนของ
พระบรมศาสดา

ถ้าได้ธรรมกายใสแจ่มติดอยู่ที่กลางกายแล้ว ได้ชื่อว่า
เจริญพุทธานุสติ เต็มเปี่ยม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ คือมีพระพุทธเจ้า
เป็นอารมณ์อยู่ตลอดเวลา เรากับท่านเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ไม่ได้พราจากกันเลย เราเป็นท่าน ท่านเป็นเรา ใสแจ่มอยู่
ข้างใน กายหยาบของเราก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกาย
หากทำอย่างนี้ได้ นี่แหละถูกตัวพระพุทธเจ้ายิ่งนัก เราจะเกิด
ความปิติ และซาบซึ้งในตนเอง และความเลื่อมใสที่มีอยู่ก็จะ
ทวีมากยิ่งขึ้นเพราะได้เข้าไปรู้จักกับกายธรรมของพระพุทธเจ้า
ผู้เป็นบรมศาสดาของเรา

การดับขันธปรินิพพานของพระพุทธองค์ท่าน แตกต่าง
จากศาสดาทั้งหลาย พระองค์ทรงสามารถกำหนดรู้วันปรินิพพาน
ได้ หรือที่เรียกกันว่า ทรงปลงอายุสังขาร พระองค์ตรัสบอก
สาวกว่า อีก ๔ เดือนจากนี้ไป จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ
สาละวันทยาน เมืองกุสินารา ที่ตรงนี้ เวลาเท่านี้ พระองค์บอก
หมด เพื่อให้เหล่าสาวกเตรียมตัวเตรียมใจ จะได้ไม่ต้องเศร้า-
โศกเสียใจ ใครที่ยังไม่ได้บรรลุธรรม จะได้รับตั้งใจฝึกฝนให้
หยุดนิ่ง ให้ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ให้ทันในช่วงเวลาที่
พระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่

พระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย

๒๐๘

พระองค์ได้ทรงประชุมพุทธบริษัท ๔ ทรงทำหน้าที่บรมครูครั้งสุดท้ายว่า ใครสงสัยเกี่ยวกับธรรมะที่สอนมาตลอด ๔๕ พรรษา สงสัยเรื่องอะไรก็ให้ถามได้ แม้ยามจะดับขันธปรินิพพานยังทรงประชุมพุทธบริษัท เปิดโอกาสให้ซักถามข้อข้องใจในการดำเนินชีวิต จากเบื้องต้นจนกระทั่งบรรลุธรรมอันสูงสุดที่พระองค์ทรงสอนมา ๔๕ พรรษา แต่ก็ไม่มีใครถาม ไม่ใช่เกรงใจ แต่ว่าเข้าใจ และซาบซึ้งในสิ่งที่พระองค์ทรงสั่งสอนมาตลอดชีวิต

เมื่อไม่มีใครสงสัย พระองค์ทรงประทานปัจฉิมโอวาทให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ตน คือ หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้หลุดพ้นจากความเป็นปาวเป็นทาสของพญามาร และช่วยกันบำเพ็ญประโยชน์ท่าน ด้วยการไปช่วยกันจุดประกายดวงใจของมวลมนุษยชาติ ให้สว่างไสวด้วยแสงแห่งพระสัทธรรม

การเสด็จดับขันธปรินิพพานของพระพุทธองค์มีผู้รับรู้รับเห็นเป็นพยานตลอด คือ **พระอนุรุทธะ** ว่าในขณะนี้ท่านเข้าโลกุตตรฌานสมาบัติโดยอาศัยธรรมกายอรหังตสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้ากลางไปเรื่อยๆ ไม่เข้าสมาบัติ เห็นธรรมกายในธรรมกาย ซ้อนกันไปตามลำดับนับไม่ถ้วน จนกระทั่งธรรมกายละเอียดเท่ากับอายตณนิพพาน เท่ากับอนุปาติเสสนิพพาน พอละเอียดถูกส่วน เข้าก็ถอดกายออกเป็นชั้นๆ อนุปาติเสสนิพพานก็ดูตจธรรมกาย

พระพุทธเจ้าเป็นอธิมัยไทย

๒๐๕

ของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปสู่ในกลางอายตนนิพพาน
สว่างพริบ เป็นธรรมกายบนพระนิพพาน พระอรุณธรรมมองเห็น
อย่างนี้ เพราะท่านเป็นผู้เลิศในด้านตาทิพย์

เพราะฉะนั้น ตั้งแต่การบังเกิดขึ้นของพระพุทธองค์
ด้วยชาติวุฒิกิติ วัยวุฒิ และคุณวุฒิกิติ สมบูรณ์ทั้งหมด ควรแก่
การระลึกรู้ถึงพระองค์เป็นอย่างยิ่ง และควรแก่การภาคภูมิใจ
ในพระบรมครูของเรา วันวิสาขบูชาจึงเป็นวันที่เราควรจะมา
รำลึกนึกถึงพระคุณอันไม่มีประมาณของพระองค์ว่าการบังเกิดขึ้น
ของพระพุทธองค์นั้น เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่มนุษย์ เทวดา
และสรรพสัตว์ทั้งหลาย อย่างจะนับจะประมาณมิได้

การที่จะระลึกนึกถึงพระพุทธองค์ เราควรทำในสิ่งที่
พระองค์อยากจะทำ นั่นคือ การปฏิบัติบูชา ฉะนั้นเวลาที่
เหลืออยู่ต่อจากนี้ไป ให้ทุกๆ ท่านตั้งใจใช้เวลา ทำใจของเราให้
หยุดให้นิ่ง ให้ใสบริสุทธิ์ หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗
ระลึกนึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราโดยนึกเอาพระปฏิมากร
นั่งขัดสมาธิ เกตุดอกบัวตูมใสเป็นแก้ว แทนการตรัสระลึก
นึกถึงพระองค์ก็ได้

ให้ทุกคนทำใจหยุดใจนิ่งให้ดี และระลึกนึกถึงพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ ไม่กังวลกับสิ่งอะไรทั้งหลายทั้งปวง

พระพุทธเจ้าเป็นอินไตย

๒๑๐

เอาใจตรึกรึกถึงท่านเป็นอารมณ์ ใจหยุดใจนิ่งให้ใจใส ใจสบาย พยายามปรับปรุงวิธีการวางใจให้ดี ว่าทำอะไรเราถึงจะ วางใจได้ถูกส่วน ไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป ตึงเกินไปก็จะเครียด หย่อนเกินไปก็จะเคลิ้ม ทำให้พอดีๆ แล้วจะสบาย รู้สึกมีความ พึงพอใจกับอารมณ์อย่างนี้ ถ้าเกิดความรู้สึกอย่างนี้ ให้รักษาไว้ นานๆ ให้ต่อเนื่องและเจริญพทุธานุสติ มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ ให้หยุดนิ่งจนกว่าจะเห็นเป็นพระแก้วใส เป็นพระธรรมกายที่ ใสสว่างปรากฏเกิดขึ้นมาในกลางกายของทุกๆ คน

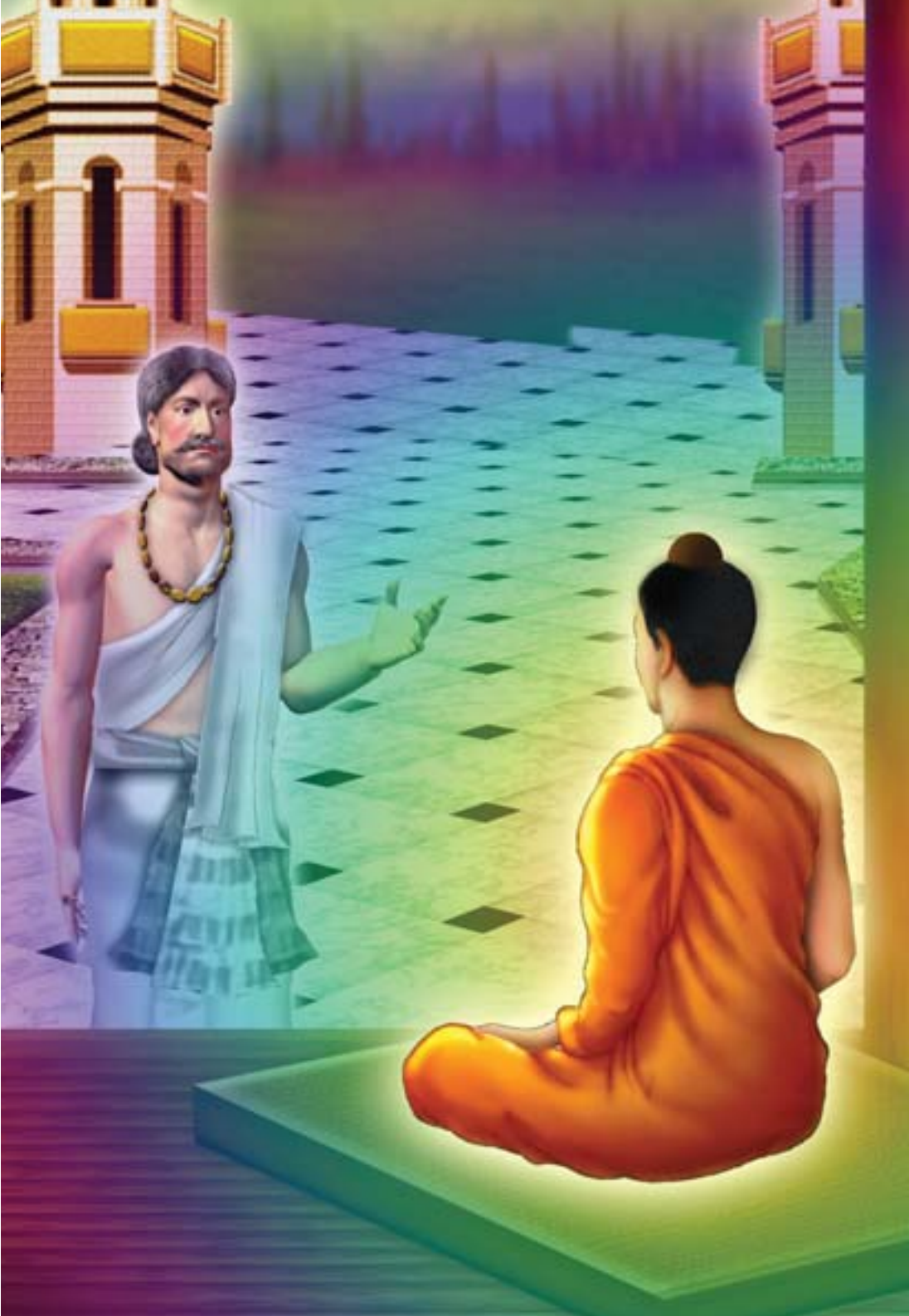

๒๔

การแก้คำกล่าวหา แบบพุทธวิธี

ภิกษุใด ชนหนามคือกาม ชนการด่า การฆ่า และ
การจองจำได้ ภิกษุนั้น เป็นผู้มั่นคงไม่หวั่นไหวดุจภูเขา ย่อม
ไม่หวั่นไหวในสุข และทุกข์

การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี

๒๑๓

สรรพสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมา ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมดา เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมสลาย มีความแก่ ความเจ็บ และความตายในที่สุด เป็นสิ่งทีใครๆ จะหลบหนีไปไม่ได้ สิ่งที่จะเป็นอนุสรณ์แห่งชีวิต ให้อนุชนรุ่นหลังได้อนุโมทนา คือบุญกุศล และคุณงามความดีที่ได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้วเท่านั้น ดังนั้นเราจึงไม่ควรประมาทในชีวิต ควรใช้วันเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ สร้างบารมีให้เต็มที่ หมั่นฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ สั่งสมความบริสุทธิ์ สั่งสมบุญกุศล ซึ่งจะเป็นเพื่อนแท้ในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เราจะได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน เข้าถึงเอกนัตบรมสุข คือ สุขที่คงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ยโสชสูตร ว่า

“ยสฺส ชิตฺโต กามกณฺฏโก

อกโกโส จ วโธ จ พนฺธณญจ

ปพฺพโต วีย โส จิตฺโต อเนโข

สุขทุกฺขेषุ น เวธตี ส ภิกฺขุ

ภิกษุใด ชนะนามคือกาม ชนะการต่ำ การฆ่า และการจองจำได้ ภิกษุนั้น เป็นผู้มั่นคงไม่หวั่นไหวดุจภูเขา ย่อมไม่หวั่นไหวในสุข และทุกข์”

การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี

๒๑๔

ผู้ที่มีจิตใจมั่นคง ไม่หวั่นในโลกธรรมทั้งหลาย
ไม่หวั่นไหวในสุข และทุกข์ อดทนต่อการกระทบกระทั่ง
และอำนาจกิเลสที่มายั่ววนทั้งหลาย จึงจะทำงานใหญ่ได้ดี
โดยเฉพาะการทำงานใหญ่ที่ต้องทำกันเป็นทีม มีเป้าหมายเพื่อ
ไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม นำพามวลมนุษยชาติให้เข้าถึงสันติสุข
ที่แท้จริงนั้น เป็นงานที่คนทั่วไปในโลกไม่ค่อยจะคิดกัน หรือให้
คิดก็คิดไม่ออก เพราะเป็นเรื่องที่ยากแก่การเข้าใจ เพียงแค่คิด
เรื่องการทำมาหากินก็หมดเวลาแล้ว แต่พวกเรานักสร้างบารมี
เกิดมาสร้างบารมี มาทำงานนี้โดยเฉพาะ จึงกล้าคิด กล้าพูด
และกล้าทำความดี ดังนั้นอะไรก็ตามที่เราทำไปจึงตกเป็นเป้า
สายตาของชาวโลกซึ่งมีทั้งที่มองดูด้วยความชื่นชมยินดีอนุโมทนา
ให้การสนับสนุน ทำให้เราเกิดกำลังใจยิ่งๆ ขึ้นไป และมีทั้งที่
ไม่เข้าใจ เมื่อไม่เข้าใจก็ติเตียน วิพากษ์วิจารณ์ หรือบางครั้งก็
ขัดขวางหนทางการสร้างบารมีของเรา

ดังนั้น เมื่อพบปัญหาอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นการถูก
ใส่ร้ายป้ายสีบิดเบือนความเป็นจริง หรือถูกกลั่นแกล้ง จนถึง
ขนาดจะมุ่งร้ายหมายเอาชีวิตก็ตาม ให้ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา
ของการสร้างบารมี ถ้าเราไม่กลัว ไม่หวั่นไหว มั่นคงในมโนปณิธาน
ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ที่เกิดขึ้น ในไม่ช้าอุปสรรคทั้งหลาย
จะย่อท้อต่อเราไปเอง เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรเสียเวลา เสียอารมณ์

การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี

๒๑๕

กับผู้ที่ไม่ประสงค์ดี แต่ให้คิดว่า เขากำลังมาเพิ่มเติมบารมีให้
กับเรา เป็นธรรมดาที่งานเล็กอุปสรรคก็มีน้อย งานใหญ่ขึ้น
อุปสรรคก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัว หากเราใช้สติปัญญาแก้ไข
ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกเรื่องย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
เหมือนพระบรมศาสดาของเราในยุคที่ทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนา

*ในสมัยพุทธกาล เมื่อพระบรมศาสดาทรงสั่งสอนสัตว์โลก
ให้เข้าถึงธรรมเป็นจำนวนมาก กิตติศัพท์อันดีงามของพระองค์
ได้แผ่ขจรขยายกว้างออกไป ทำให้มีผู้สนใจมาฟังธรรม
มาปฏิบัติธรรมเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าพระองค์จะเสด็จไปที่ไหน ที่นั้น
ก็สว่างไสวไปด้วยแสงแห่งธรรม เพราะมีผู้เข้าถึงธรรมกันมาก
และปวารณาตนเป็นอุบาสกอุบาสิกา ยึดมั่นพระรัตนตรัยเป็น
สรณะตลอดชีวิต

สมัยนั้น **เวรัญชพราหมณ์** เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง ได้รับการ
เคารพนับถือจากมหาชนมาก เมื่อมีผู้กล่าวถึงกิตติศัพท์ของ
พระผู้มีพระภาคเจ้า ก็อยากรู้ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
พระอรหันต์จริงหรือไม่ จึงไปเฝ้าพระพุทธองค์พร้อมกับทูลถาม
ปัญหามากมาย พราหมณ์ได้ถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ

*มก. เรื่องเวรัญชพราหมณ์ เล่ม ๑ หน้า ๑

การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี

๒๑๖

ข้าพเจ้าได้ยินมาว่า พระสมณโคดมไม่ไหวไม่ลugarรับพวกพราหมณ์ ผู้มีวัยสูงกว่า เป็นผู้ใหญ่กว่า หรือไม่เชื่อเชิญด้วยอาสนะ การกระทำอย่างนี้ของพระองค์ไม่สมควรเลย”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนพราหมณ์ เราไม่เล็งเห็นบุคคลที่เราควรจะให้ ลูกรับ หรือเชื่อเชิญ ทั้งในโลกนี้พร้อมเทวโลก มารโลก พรหมโลก หรือในหมู่สัตว์ที่เป็นสมณพราหมณ์ หากเรานอบน้อมบุคคลใด ศีรษะของบุคคลนั้นจะต้องแตกไปในทันที”

พระบรมศาสดาทรงอุปมาความเป็นผู้เจริญที่สุด ประเสริฐที่สุดให้พราหมณ์ฟังว่า “เปรียบเหมือนฟองไข่ ๘ ฟอง หรือ ๑๐ ฟอง ที่แม่ไก่กกไว้ดีแล้ว ฟักดีแล้ว บรรดาลูกไก่เหล่านั้น ลูกไก่ตัวใดทำลายกระเปาะฟองด้วยปลายเล็บเท้า หรือด้วยจะงอยปากออกมาได้โดยสวัสดิ์ก่อนใคร ลูกไก่ตัวนั้นควรเรียกว่า ฟิฉันใด เราตถาคตก็ฉันนั้น เพราะเมื่อประชาชนผู้ตกอยู่ในอวิชชา เกิดในฟอง อันกระเปาะ คือ กิเลสหุ้มห่อไว้ เราเพียงผู้เดียวเท่านั้นในโลก ได้ทำลายกระเปาะฟอง คือ อวิชชา แล้วได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยม จึงสมควรแล้วว่าเราตถาคตจะเป็นผู้เจริญที่สุด”

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้นก็เกิดความเลื่อมใส แต่ยังมีความ

การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี

๒๑๓

สงสัยค้างคาใจอยู่อีก จึงถามพระบรมศาสดาต่อไปว่า “ได้ยินว่า พระสมณโคดมเป็นผู้กล่าวการไม่กระทำ แต่ความเป็นจริง พระองค์ก็กระทำการทั้งทางกาย วาจา และใจ อยู่เป็นประจำ พระองค์เป็นเจ้าลัทธิอภิกรรมทิฏฐิหรือไร” พระบรมศาสดาตรัสว่า “ดูก่อนพราหมณ์ ตถาคตเป็นยถาวาที ตถาการิ คือ พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น ทำอย่างไรก็พูดอย่างนั้น การที่มีผู้กล่าวตู่เรานั้น ถูกต้องแล้ว เพราะตถาคตกล่าวการไม่ทำกายทุจริต วลีทุจริต มโนทุจริต ไม่ทำในสิ่งที่เป็นบาปอกุศลทั้งปวง ตถาคตเป็นผู้มีบุญ และบาปอันละได้แล้ว กรรมใดๆ ที่ทำในภพชาตินี้ จึงไม่ส่งผล อีกต่อไป”

พราหมณ์ฟังแล้วยิ่งเพิ่มพูนความเลื่อมใสขึ้นอีก ได้ สอบถามต่อไปว่า “ทำไมเจ้าลัทธิอื่นถึงบอกว่า พระสมณโคดม เป็นผู้กล่าวความขาดสูญ แสดงว่าพระองค์เป็น อุกฺเขททิฏฐิ” พระบรมศาสดาทรงชี้แจงว่า “ที่เขากล่าวตู่เราตถาคตนั้น กล่าวถูกต้องแล้ว เพราะเรากล่าวความขาดสูญแห่งราคะ โทสะ โมหะ บาปอกุศลทั้งหลายของตถาคตสูญสิ้นไปแล้ว ตั้งแต่ได้ ตรัสรู้ได้ต้นดวงไม้พระศรีมหาโพธิ์”

พราหมณ์ถามอีกว่า “พระโคตมเป็นคนช่างกำจัด และเป็น คนช่างเผาผลาญจริงหรือ” พระพุทธองค์ตอบว่า “ใช่แล้ว

การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี

๒๑๘

พราหมณ์ เราเป็นคนช่างกำจัด เพราะเราแสดงธรรมเพื่อกำจัด
ราคะ โทสะ โมหะ แสดงธรรมที่ควรเผาผลาญ และตัวเรา
ตถาคตก็ละธรรมเหล่านั้นได้แล้ว ตัดรากขาดหมดสิ้นแล้ว
ทำให้เป็นเหมือนตาลยอดด้วน กรรมกิเลสเหล่านั้นจะไม่งอกเงย
ขึ้นมาอีกต่อไป เราเผาผลาญกิเลสอาสวะ หาใช่เผาผลาญ
บุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อนไม่”

ครั้นเวรัญชพราหมณ์ได้ฟังพุทธพยากรณ์แล้ว บังเกิด
ความเลื่อมใสเป็นอย่างยิ่ง และรู้ด้วยตนเองว่า คำกล่าวหาของ
คนที่เป็นปฏิปักษ์กับพระพุทธเจ้านั้น ล้วนเป็นเรื่องที่ไม่จริงที่
เกิดจากความไม่เข้าใจ ความอิจฉาริษยา จนกลายเป็นความ
เห็นผิด จึงมีการวิพากษ์วิจารณ์ต่อๆ กันไปทำให้พระองค์เลื่อม-
เสียชื่อเสียง คราวนี้ได้ประจักษ์ด้วยตนเองแล้ว ว่านี่แหละ คือ
บุคคลยอดเยี่ยมที่สุดในโลก ที่ควรยึดไว้เป็นที่พึ่งที่ระลึก จะได้
พ้นจากทุกข์ตามพระองค์ได้ด้วย แล้วพราหมณ์ก็ได้ขอถึง
พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

เราจะเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมาหลายๆ อย่าง ล้วนเกิด
จากความไม่เข้าใจ เราทำไปเพราะคิดอย่างหนึ่ง แต่มีผู้ไม่เข้าใจ
ก็คิดอีกอย่างหนึ่ง และนำไปขยายผลทำให้เกิดความเข้าใจผิด
ซึ่งเหมือนเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต ทำให้เกิดทะเลาะวิวาทกัน ฉะนั้น
จึงอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรจะให้คนทั้งโลกได้เข้าใจในเป้าหมาย

การแก้คำกล่าวหาแบบพุทธวิธี

๒๑๕

อุดมการณ์ที่เราากำลังทำอยู่นี้ ว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขต่อมวลมนุษยชาติ เป็นเรื่องที่จะต้องช่วยกันชี้แจงให้เขาเข้าใจ จะได้มาช่วยกันสนับสนุนงานของเราให้ดำเนินไปด้วยดี งานสร้างบารมีเป็นงานใหญ่ เพราะเป็นงานร้อยลัทธิชนลัทธิไปสู่ฝั่งนิพพาน จะทำกันตามลำพังไม่ได้ หรือไม่ใช่ทำกันเพียงชาติสองชาติ แต่ต้องทำกันไปอีกนานนับภพนับชาติไม่ถ้วน สร้างบารมีสั่งสมบุญกันไปเรื่อยๆ จนกว่าบารมีจะเต็มเปี่ยม

ดังนั้น หัวใจของยอดนักสร้างบารมี จะต้องมั่นคงไม่หวั่นไหว และเข้มแข็งขึ้นไปเรื่อยๆ เราต้องฉลาดในการเปลี่ยนวิกฤตให้มาเป็นโอกาสในการสร้างบารมี เปลี่ยนเรื่องร้ายให้กลายเป็นดี เปลี่ยนจากบาปมาเป็นบุญ เพราะฉะนั้นเมื่อมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น จงอย่าได้หวั่นไหว ดำรงสติให้มั่น รักษาใจหยุดนิ่งไว้ อย่าให้ขุ่นมัว รักษาฐานที่มั่นของใจเราไว้ให้ดี ถ้าใจเราไม่หวั่นไหว ย่อมไม่มีสิ่งใดที่จะยากเกินความสามารถปัญหาที่เกิดขึ้นทุกอย่างมีไว้ให้แก้ ไม่ได้มีไว้ให้กลุ้ม ถ้าใช้สติปัญญาปัญหาก็จะหมดไป การฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้สะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใส อยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ จึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่จะทำให้เราสามารถทำงานใหญ่ได้สำเร็จ คือ งานร้อยลัทธิชนลัทธิไปสู่ฝั่งพระนิพพาน ดังนั้นให้ทุกท่านหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกวัน จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายภายในตัวกันทุกๆ คน

๒๕

มหาสมุทสูตร ครึ่งที่ ๑ (ตอน พรหม และ เทวา โกลาหล)

พระอาทิตย์ ย่อมส่องแสงในเวลากลางวัน พระจันทร์
ย่อมส่องแสงในเวลากลางคืน กษัตริย์เมื่อทรงเครื่องรบแล้ว
ย่อมรุ่งเรือง พราหมณ์ผู้มีความเพ่งเพียร ย่อมรุ่งเรือง
ส่วนพระพุทธเจ้า ย่อมรุ่งเรืองด้วยเดชตลอดทั้งกลางวัน และ
กลางคืนทั้งหมด

มหาสมัยสูตร ครั้งที่๑ (ตอนพรหมและเทวาทโกลาหล)

๒๒๒

ตราบใดที่สรรพสัตว์ทั้งหลายยังไม่หมดสิ้นกิเลสอาสวะ
ตราบนั่นต่างยังต้องสั่งสมบุญ เพราะบุญเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด
ของชีวิต ดังนั้นเราต้องสร้างบารมี และให้มีจิตใจเยี่ยงพระ-
บรมโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย ที่ทุกลมหายใจของท่าน เป็นไปเพื่อ
การสั่งสมบุญบารมีล้วนๆ มีใจมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน
ฉะนั้นให้จิตใจของเราผูกพันกับการสร้างบารมี ผูกพันกับพระ-
นิพพานทั้งวันทั้งคืนตลอดเวลา เมื่อทำได้อย่างนี้ จิตใจของเรา
จะได้รับการกลั่นให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ขึ้น จะได้เหมาะสมที่จะเป็น
ภาชนะรองรับอริยมรรคภายใน ที่จะบังเกิดขึ้นต่อไป

มีวาระแห่งพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“ทิวา ตปติ อาทิจฺโจ	รตฺติมาภาติ จนฺติมา
สนฺนทฺโร ขตฺติโย ตปติ	ณายี ตปติ พฺราหฺมโณ
อถ สพฺพมโหฺรตฺติ	พฺพุโร ตปติ เตชสา

พระอาทิตย์ ย่อมส่องแสงในเวลากลางวัน
พระจันทร์ย่อมส่องแสงในเวลากลางคืน กษัตริย์เมื่อทรง
เครื่องรบแล้วย่อมรุ่งเรือง พราหมณ์ผู้มีความเพ่งเพียร
ย่อมรุ่งเรือง ส่วนพระพุทธเจ้า ย่อมรุ่งเรืองด้วยเดชตลอด
ทั้งกลางวัน และกลางคืนทั้งหมด”

พระอาทิตย์ พระจันทร์ และดวงดาวทั้งหลายที่มีอยู่ใน

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๑ (ตอนพรหมและเทวาทโกลาหล)

๒๒๓

สากลโลกนี้ ยังมีเวลาขึ้นเวลาดกไม่ได้ส่องแสงตลอดเวลา แต่แสงแห่งอานุภาพของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เป็นแสงสว่างและอานุภาพที่ไม่มีประมาณ เพราะพระพุทธรองค์เป็นผู้ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยบุญญาบารมี เป็นที่พึ่งของมนุษย์ และเทวดาทั้งหลาย ไม่ว่าพระพุทธรองค์จะเสด็จไปยังสถานที่แห่งใด ผู้มีบุญที่ปรารถนาความหลุดพ้นก็จะดันดันไปเข้าเฝ้าพระองค์

ไม่เพียงแต่มนุษย์เท่านั้น แม้ผู้ที่มีกายทิพย์ต่างพากัน ขวนขวาย เพื่อจะเข้าไปฟังธรรมจากพระพุทธรองค์ เหมือนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยหนึ่ง *ครั้งเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ป่าใหญ่ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ในแคว้นลัทธิกะ พร้อมกับภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ประมาณ ๕๐๐ รูป ซึ่งล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น ได้มีเทวดาจำนวนมากจากโลกธาตุทั้ง ๑๐ คำว่า ๑๐ โลกธาตุ ในที่นี้หมายถึงหมื่นจักรวาล เทวดาทั้งหมดนั้นมีใจมุ่งตรงมาประชุมกันเพื่อชื่นชมบารมีของพระผู้มีพระภาคเจ้า และพระภิกษุสงฆ์สาวก

เทวดาเหล่านั้น มีตั้งแต่เหล่าเทวดาที่อยู่รอบป่าใหญ่ ซึ่งได้พากันเคลื่อนเข้ามาและเชิญชวนกันว่า “มาเถิดผู้เจริญ

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๑ (ตอนพรหมและเทวาทิโกลาหล)

๒๒๔

ชื่อว่าการเห็นพระพุทเจ้า การฟังธรรม และการเห็นหมู่สงฆ์ เป็นทัสสนานุตตริยะ นับว่าเป็นบุญลาภอันประเสริฐของพวกเรา มาเกิด มาสัมผัสการพระผู้มีพระภาคเจ้า และเหล่าพระขีณาสพ กันเกิด ทวยเทพทั้งหลายที่อยู่ในที่ต่างๆ กัน ตั้งแต่ภุมมเทวารุกขเทวา อากาสเทวา จนถึงเทวดาในสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น ต่างเกิดโกลาหล ไม่ว่าจะเป็นเทวดาที่อยู่ในจักรวาลทั้งสิ้น ซึ่งอยู่ในสกลชมพูทวีป ปุพพิเทหทวีป อมรโคยานทวีป อุตตรกुरुทวีป ในทวีปน้อยทั้ง ๒,๐๐๐ ทวีป คือ พวกเทวดาที่อาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์

เทวดาผู้ที่อาศัยอยู่ในที่ประมาณกิ่งคาจูด หนึ่งคาจูด กิ่งโยชน หนึ่งโยชน โดยลำดับต่อกันไป ไหลเรื่อยแม้กระทั่ง เทวดาในนคร ๑๘๙,๐๐๐ นคร เทวดาที่อยู่ตามซุ้มประตูทั้ง ๙,๙๐๐,๐๐๐ แห่ง เทวดาที่อยู่ตามแผ่นฟ้า ๙๖ แสงโกฏิ และที่อาศัยอยู่ที่ทะเล ๕๖ แห่ง ต่างมาประชุมกันทั้งหมด จักรวาลทั้งหมดตั้งแต่แผ่นดินจนถึงพรหมโลก เต็มแน่นไปด้วยพวก เทวดาที่เข้าประชุม เหมือนกล่อ่งเข็มที่เต็มแน่นไปด้วยเข็มจนหาที่ว่างไม่ได้ หรือหากมีใครยืนอยู่ที่พรหมโลก และโยนก้อนหิน เท่าเรือนยอดเจ็ดชั้นลงมาข้างล่าง ต้องใช้เวลานานถึง ๔ เดือน จึงจะถึงแผ่นดิน ห่องจักรวาลใหญ่ขนาดนั้น มีเทวดาอยู่กันเต็มจนหาที่ว่างไม่ได้เลย

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๑ (ตอนพรหมและเทวาทโกลาหล)

๒๒๕

หากเหล่าเทวดา และเหล่าพรหมที่มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่มาถึง จะได้ที่นั่งทุกๆ องค์ เพราะอาณาภาพแห่งบุญที่ตนได้สร้างไว้ คนมีบุญมากก็เป็นอย่างนี้แหละ ไปอยู่ในหมู่เทพก็มีสิทธิพิเศษเหมือนที่ประทับนั่งของพระเจ้าจักรพรรดิ ย่อมมีเตรียมไว้เฉพาะ แม้พื้นที่ขนาดเท่ากับปลายขนทรายในที่ใกล้ๆ กับพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ยังมีเทวดาอยู่มากมาย เทวดาทั้งหลายพากันมาประชุมก่อนหน้าที่พรหมทั้งสี่จะมาถึง

เนื่องจากก่อนหน้านี้มหาพรหมทั้งสี่ พากันเข้าสมาบัติในพรหมโลก เมื่อออกตามกำหนดแล้ว ได้มองดูที่อยู่ของเหล่าเทวาททั้งหลาย เห็นแต่วิมานที่ว่างเปล่า จึงพากันสวดส้องใคร่ครวญดู เห็นว่ามาประชุมใหญ่ที่ชมพูทวีป จึงคิดว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ ซึ่งล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้นกำลังประชุมกัน แม้พวกเทวดามากันมากมายจาก ๑๐ โลกธาตุ อย่างกระนั้นเลย แม้พวกเราก็คควรที่จะไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าให้ถึงที่ประทับ และควรจะกล่าวอะไรสักเล็กน้อยในสำนักของพระพุทธองค์ คิดอย่างนั้นแล้ว จึงมาปรากฏกายอยู่เบื้องหน้าเฉพาะพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาคเจ้าในเวลาเพียงแค่ลัดนิ้วมือเดียว ครั้นไปถึงก็ถวายอภิวาท และก็นิยมนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

พรหมองค์หนึ่งลงที่ขอบปากจักรวาลด้านตะวันออก

มหาสมัยสูตร ครั้งที่๑ (ตอนพรหมและเทวาทโกลาหล)

๒๒๖

องค์หนึ่งลงที่ขอบปากจักรวาลด้านใต้ องค์หนึ่งลงที่ขอบปากจักรวาลด้านตะวันตก องค์หนึ่งลงที่ขอบปากจักรวาลด้านเหนือ พรหมที่ลงที่ขอบปากจักรวาลด้านตะวันออก ก็เข้ากลืนเชียว พลาญปล่อยรัศมีสีเชียว ให้เทวดาในหมื่นจักรวาลรู้ว่าตนมา พรหมที่ลงที่ขอบปากจักรวาลด้านใต้ ก็เข้ากลืนสีเหลือง ปล่อยรัศมีสีเหลืองทองเร่องรองอาบทั่วบริเวณ เหมือนกำลัง ห่มผ้าเหลืองทอง ประกาศให้เทวดาในหมื่นจักรวาลรับรู้ พรหมที่ลงทางขอบปากจักรวาลด้านตะวันตก เข้ากลืนสีแดง เปล่งรัศมีสีแดงเหมือนห่มผ้าขนสัตว์ชั้นดีสีแดง พรหมที่ลงทางขอบปากจักรวาลด้านเหนือ เข้ากลืนขาวเปล่งรัศมีสีขาวสว่างไสว เหมือนนุ่งผ้าดอกมะลิ ประกาศให้เทวดาในหมื่นจักรวาลได้รับรู้

การมาของท้าวมหาพรหมทั้งสี่นี้ ไม่ได้มาเปล่า ต่างพากันแต่งคาถาตั้งแต่ยังอยู่ในพรหมโลก และต่างกล่าวถ้อยคำสรรเสริญพระบรมศาสดาและหมู่สงฆ์ โดย **พรหมองค์หนึ่ง** กล่าวขึ้นก่อนว่า

“ข้าแต่พระผู้มืพระภาคเจ้าผู้ประเสริฐที่สุดในโลก การประชุมใหญ่ได้มีในป่าใหญ่ หมู่เทพต่างมาประชุมกันแล้ว ข้าพระองค์ทั้งหลายก็มาแล้วสู่ที่ประชุมแห่งนี้ เพื่อเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า และหมู่สงฆ์ ผู้ซึ่งไม่มีใครจะเอาชนะได้เลย”

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๑ (ตอนพรหมและเทวาโกลาหล)

๒๒๓

พรหมองค์ที่สอง กล่าวขึ้นบ้างว่า “เหล่าพระชินาสพใน
ที่ประชุมนี้ เป็นผู้มั่นคง ได้ทำจิตของตนให้ตรงแล้ว เป็นบัณฑิต
ย่อมรักษาอินทรีย์ทั้งหลาย เหมือนสารถีจับเชือกให้เป็นไปตาม
ที่ต้องการ”

พรหมองค์ที่สาม ได้กล่าวว่า “หมู่สงฆ์ทั้งหมด ล้วนเป็น
ผู้ตัดกิเลสจุจอนตะปู ตัดกิเลสจุจอนลิ่มสลักได้แล้ว ถอน
กิเลสจุจอนเสาเขื่อนได้แล้ว เป็นผู้ไร้ตัณหาหมดจดไม่มีมลทินเที่ยวไป
ท่านเป็นบรรพชิตหนุ่มผู้ประเสริฐ มีธรรมจักขุที่ฝึกฝนดีแล้ว”

จากนั้น**พรหมองค์สุดท้าย** กล่าวสรรเสริญพระผู้มีพระ
ภาคเจ้าว่า “ชนทั้งหลายเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ได้ถึงพระพุทธรเจ้าว่า
เป็นสรณะ ชนเหล่านั้นจักไม่ไปสู่อบาย ครั้นละร่างของกาย-
มนุษย์ไปแล้ว จักทำให้ร่างแห่งทวยเทพบริบูรณ์”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสดับคำชื่นชมของท้าวมหาพรหม
ชั้นสุทธาวาสนั้นแล้ว ได้ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย หมู่เทวดาทั้ง ๑๐ โลกธาตุ มาประชุมกัน เพื่อชื่นชม
ตถาคต และหมู่สงฆ์ ในอดีตกาลก็เคยมีเหล่าเทวามาประชุมกัน
เพื่อเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าในอดีตมากเท่ากับเข้าเฝ้าเราในวันนี้
และในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า จะมีหมู่เทวดาที่มา
ประชุมกัน เพื่อเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าในอนาคต มีจำนวน

มหาสมัยสูตร ครั้งที่๑ (ตอนพรหมและเทวาโกลาหล)

๒๒๘

มากเท่ากับของเราในวันนี้เหมือนกัน”

เราจะเห็นว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของพวกเราทั้งหลาย ไม่เพียงแต่เป็นที่พึ่งของมนุษย์เท่านั้น แม้แต่พวกเทวา มหาพรหม ก็ยังปรารถนาที่จะเข้าไปนั่งใกล้พระพุทธองค์เพื่อฟังธรรม การประชุมครั้งนั้น เป็นครั้งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเหล่าเทวดาและ มหาพรหม ยังมีเรื่องราวในตอนต่อไปอีก แต่ตอนนี้ให้ทุกท่าน นั่งธรรมะกันให้ดี ให้ใจหยุดนิ่งเข้าถึงธรรมกายกันทุกๆ คน

๒๖

มหาสมุทสูตร วรรคที่ ๒ (ตอนรำยนาม เหล่าเทวา)

สติของชนเหล่าใด เล่นไปแล้วในพระพุทธเจ้าเป็นนิตย์
ทั้งกลางวัน และกลางคืน ชนเหล่านั้น เป็นสาวกของพระโคตม
ตั้งอยู่ด้วยดีในกาลทุกเมื่อ

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าท้าว)

๒๓๑

ดวงใจที่ได้รับการฝึกฝนอบรมให้หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จะเป็นใจที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ เมื่อมีใจสะอาดย่อมสามารถดำเนินจิตเข้าสู่เส้นทางสายกลางภายในได้อย่างง่ายดายทางสายกลางเป็นเส้นทางเอกสายเดียวที่มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิต เพราะจิตที่เข้ากลางได้ จึงจะหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งปวง จิตที่หยุดนิ่งดีแล้ว จะได้รับความสุขที่เที่ยงแท้ถาวรที่ไม่มีทุกข์เจือปน ดังนั้นให้หมั่นฝึกทำใจหยุดใจนิ่งกันทุกๆ วัน

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“สุปปพุทธํ ปพฺขณฺติ สทา โคตมสาวกา
เยสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ พุทฺธคตา สติ

สติของชนเหล่าใด เล่นไปแล้วในพระพุทธเจ้าเป็นนิตย์ ทั้งกลางวัน และกลางคืน ชนเหล่านั้น เป็นสาวกของพระโคตม ตื่นอยู่ด้วยดีในกาลทุกเมื่อ”

การมีใจสงบไปในพระพุทธเจ้าอยู่เนื่องนิตย์ เป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญอย่างยิ่ง บุคคลใดหมั่นระลึกรู้ถึงพระพุทธเจ้า มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต จะทำให้สภาวะจิตของบุคคลนั้นถูกยกให้สูงขึ้นไปตามลำดับ จนมีใจที่ผ่องใสบริสุทธิ์ ติดแน่นอยู่ในกลางองค์พระธรรมกาย และจะมีความสุขในการเจริญพุทธธานุสติ

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าเทวดา)

๒๓๒

เหมือนเหล่าเทวาททั้งหลายที่หลวงพ่อดำนำมาเล่าในตอนที่แล้ว เหล่าเทวดาในหมื่นจักรวาลต่างมาประชุมรวมกัน เพื่อที่จะฟังธรรมจากพระผู้มีพระภาคเจ้า มากันชนิดที่ว่ามืดฟ้า มัวดิน เต็มจักรวาลไปหมด แม้ที่ว่างขนาดเพียงแค່ปลายขนทราย ที่อยู่เบื้องหน้าของพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ยั้งอัดแน่นไปด้วยเทวดา

*ครั้งนี้หลวงพ่จะเล่าต่อจากคราวที่แล้ว คือหลังจากที่ **ท้าว महाพรหมทั้งสี่** กล่าวสรรเสริญคุณของพระบรมศาสดา และพระสาวกทั้งหลายแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงใช้พระญาณอันบริสุทธิ์ ลำรวจดูตั้งแต่ภาคพื้นไปจนจรดขอบปากจักรวาล จากขอบปากจักรวาลจนจรดพรหมโลก ทรงทอดพระเนตรเห็นการประชุมที่หนาแน่นของเทวดาและพรหม จึงดำริว่า

สมาคมนี้ใหญ่มาก แม้ญาณของเหล่าภิกษุทั้งหลายยังมองไม่ทะลุปรุโปร่งถึงจำนวนของเทวดาที่มาในวันนี้ เอาเถิด เราจะบอกพวกเธอเอง ทรงดำริเช่นนั้นแล้ว จึงตรัสเล่าถึงหมู่เทวาททั้งหลาย ที่มาประชุมรายล้อมพระตถาคตอย่างเนืองแน่นว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เทวดาในหมื่นจักรวาลที่มาประชุมในวันนี้ ในอดีตของพระพุทธเจ้าที่ผ่านมา ก็ประชุมกันมากเท่านี้ แม้ใน

มหาสมณสูตร ครั้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าเทวดา)

๒๓๓

อนาคตกาล เมื่อมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ก็จะมีการประชุมใหญ่
เช่นนี้เหมือนกัน”

พวกเทวดาทั้งหลายที่มาในวันนี้มีหลายระดับ ที่มีบุญมาก
ก็ได้อยู่ข้างหน้า ที่มีบุญลดหลั่นลงมาก็ถอยออกไปเรื่อยๆ
บางองค์แม่มาก่อนใคร แต่เมื่อเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ที่มีบุญมาก
กว่ามา ก็ต้องถอยไปเรื่อยๆ จนไปยืนอยู่ที่มหาสมุทรก็มีพวก
เทวดาที่มีรัศมีน้อยต่างพากันคิดว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าคงไม่
ทักทายพวกเราหรอก เพราะประทับอยู่ไกลเหลือเกิน คงจะทัก
ก็เพียงแค่ชื่อ และโคตรของทวยเทพชั้นผู้ใหญ่เท่านั้น

คิดอย่างนั้นต่างพากันนึกน้อยใจ (เทวดาน้อยใจเป็น
เหมือนกัน แต่คงแสดงออกได้ไม่มากหรอก เพราะกลัวจู้จี้
เหมือนกัน) พระบรมศาสดาทรงใช้เจโตปริยญาณตรวจดูความ
คิดของเหล่าเทวดาทั้งหลาย ทรงรู้วาระจิตของเทวดาเหล่านั้น
เหมือนสอดมือเข้าไปจับที่ดวงใจและเหมือนจับโจรได้ทั้งของกลาง
จึงทรงดำริว่า การที่เรากล่าวถึงเทวดาพวกหนึ่ง แต่ไม่กล่าวถึง
เทวดาอีกพวกหนึ่ง ใจของเหล่าเทวดาบางพวกจะไม่แค้นขึ้น
เอาเถิดเราจะกล่าวถึงชื่อ และโคตรของเหล่าเทพแม้ทั้งหมด
ทั้งชั้นผู้น้อย และชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งต่างมาจากทั่วสารทิศ ทั้งหมื่น
จักรวาล ให้ถ้วนทั่วทุกตัวตน

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าเทวา)

๒๓๔

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ทรงมีสัพพัญญุตญาณรู้แจ้งหมด ทรงรู้สิ่งที่ชาวโลกรวมทั้งเทวดา และพรหมได้เห็น ได้ยิน ได้รู้ ทรงรู้แจ้งแทงตลอด ด้วยพระญาณของพระองค์ ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย สิ่งใดที่ชาวโลกรวมทั้งเทวดา และพรหม ได้เห็น ได้ยิน ได้รู้ ได้รู้แจ้ง ได้ถึง ได้แสวงหา ได้ใช้ใจท่องเที่ยวไป เรารู้สิ่งนั้น เราเห็นสิ่งนั้น เราเข้าใจสิ่งนั้น อย่างแจ่มแจ้ง”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีพระญาณบริสุทธิ์ จึงไม่มีอะไรที่จะมาขัดขวางการรู้การเห็นของพระองค์ได้ ทรงทำพวกเทวดาแม່ทั้งหมดยุคที่ประชุมกันนั้น จัดเป็น ๖ กลุ่มตามอำนาจจิต คือ กลุ่มของเทวดาที่มีราคะจริตมีประมาณเท่านี้ พวกโทสจริต โมหะจริต ลัทธิจริต พุทธิจริต และวิตกจริตมีอยู่ประมาณเท่านี้

เมื่อพระองค์ตรวจดูแล้ว ทรงตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตอนนี้มีหมู่เทวามากันมากมาย พวกเธอจงรู้จักหมู่เทวดาเหล่านั้นเถิด”

ภิกษุเหล่านั้นฟังพระดำรัสของพระพุทธเจ้าแล้ว ต่างสอดญาณของแต่ละท่านไปดู เห็นพวกที่มีกายทิพย์ และที่เป็นอมนุษย์ แต่การเห็นไม่เท่ากัน ภิกษุบางกลุ่มเห็นได้ร้อยหนึ่งบ้าง บางกลุ่มเห็นได้แค่พันหนึ่งบ้าง บางกลุ่มเห็นได้เจ็ดหมื่นบ้าง บางกลุ่ม

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าเทวา)

๒๓๕

เห็นได้หนึ่งแสน บางกลุ่มเห็นได้ไม่มีที่สุด

พระบรมศาสดาทรงไคร่ครวญรู้เหตุนี้จึงตรัสว่า “ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย หมู่เทวดาที่มาชุมนุมกันมีมากมายเหลือเกิน ญาณของเธอเห็นได้ไม่เท่ากัน เราจึงบอกพวกเธอตามลำดับ ตอนนี้มียักษ์ ๗,๐๐๐ ที่เป็นภุมมเทวดา อาศัยอยู่ในกรุงกบิลพัสดุ์ มียักษ์ ๖,๐๐๐ ที่อาศัยอยู่ในเขาเหมวต ยักษ์ ๓,๐๐๐ ที่อาศัยอยู่ที่เขาสาคีรี ยักษ์เหล่านั้นรวมทั้งหมดเป็น ๑๖,๐๐๐ ตน มีผิวพรรณแตกต่างกัน มีฤทธิ์ มีอานุภาพ มีรัศมี มียศ มีใจยินดี มุ่งหน้ามาสู่ที่นี่ ซึ่งเป็นที่ประชุมแห่งภิกษุทั้งหลาย

มียักษ์อีก ๕๐๐ ตน อยู่ที่เขาวិศวามิตร ยักษ์ชื่อกุมภีร์ อยู่ในกรุงราชคฤห์ อาศัยเขาเวปุลละ ยักษ์มากกว่าแสนไปเฝ้า ยักษ์กุมภีร์นั้น แม้ยักษ์ชื่อกุมภีร์อาศัยอยู่ในกรุงราชคฤห์พร้อมกับบริวารก็ได้มาจนถึงนี้ พวกนาคที่อยู่ในสระชื่อนาภะ และอยู่ในเมืองไพสาลีพร้อมบริษัทแห่งตัจฉนาคราชก็มา พวกนาคตระกูลกัมพล และตระกูลอัสดรก็มา พวกนาคที่อยู่ที่ทำปายาคะ พร้อมกับหมู่ญาติก็มา พวกนาคในแม่น้ำยมุนา ตระกูลธตรัฐผู้มียศก็มา เอราวัณเทพบุตรก็มา”

พญาครุฑมาทางเวหาถึงท่ามกลางป่า พญาครุฑเหล่านั้น มีชื่อว่า จิตรสุบรรณ ได้มีการอภัยระหว่างพญาครุฑกับพวก

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าเทวา)

๒๓๖

พญานาค ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงกระทำความปลอดภัยให้พวกนาค และพวกครุฑหักทลายกันด้วยวาจาที่ไพเราะ ต่างมีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ จึงยุดีศึกษันชั่วคราว พวกบริวารรับใช้ของมหาราชทั้งสี่ แต่ละองค์ต่างมีฤทธิ์มีเดชมีอานุภาพ มากันพร้อมหน้าพร้อมตา ต่างยินดีมุ่งหน้ามาสู่อริยสถาน ซึ่งเป็นที่ประชุมของภิกษุทั้งหลาย

แม้ท้าวมหาราชทั้งสี่ก็มา ตั้งแต่**ท้าวอตรฐ**ปกครองทิศตะวันออก ผู้เป็นอธิบดีของพวกคนธรรพ์ก็มาพร้อมบริวาร ส่วน**ท้าววิรุฬหก**ปกครองทิศใต้ เป็นอธิบดีของพวกครุฑก็มาพร้อมบุตรและบริวารเป็นจำนวนมาก **ท้าววิรุฬปักข์**ปกครองทิศตะวันตก เป็นอธิบดีของพวกนาค ก็มาพร้อมบุตร และบริวาร **ท้าวเวสสวัณ**ปกครองด้านทิศเหนือ เป็นอธิบดีของพวกยักษ์ ก็มาพร้อมบุตรและบริวาร **ท้าวมหาราชทั้งสี่** ยังทิศทั้งสี่โดยรอบให้รุ่งเรืองประทับอยู่ในป่าไถลักรุกกบิลพัสดุ์

เราจะเห็นว่า อานุภาพแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ก่อให้เกิดสันติภาพและสิ่งมหัศจรรย์มากมาย และยังสรรพลัตว์ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยทุกท่านมีใจมุ่งตรงต่อพระองค์ แม้ใจที่เป็นหนึ่งเดียวกันนี้ ก็สามารถก่อให้เกิดสันติสุขขึ้นมาในทันที ยิ่งได้ฟังธรรม พระธรรมก็มีอานุภาพยิ่งใหญ่ ที่จะสร้างสันติสุขให้บังเกิดขึ้นกับสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่า ทั้งมนุษย์ และ

มหาสมยสูตร ครั้้งที่ ๒ (ตอนรายนามเหล่าเทวดา)

๒๓๓

อมมนุษย์ รวมทั้งพวกนาค ครุฑ ยักษ์ คนธรรพ์ หรือเหล่าเทวดา
ต่างมีใจเป็นหนึ่งเดียวอยู่กับพระรัตนตรัย เรื่องราวยังไม่จบ ใน
โอกาสต่อไปหลวงพ่จะนำมาเล่าต่ออีก

๒๑

มหาสมุทสูตร คัมภีร์ที่ ๓
(ตอน ภาพ มาร สะ ตู ง)

เราจะบอกมลทินอันยิ่งกว่ามลทินนั้น
อวิชาเป็นมลทินอย่างยิ่ง
ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย
เมื่อละมลทินนั้นได้แล้ว ย่อมเป็นผู้หมดจด

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะดั่ง)

๒๔๐

กว่าพระพุทธศาสนาจะบังเกิดขึ้นมาในโลกนี้ยากแสนยาก จะต้องมีพระบรมโพธิสัตว์ผู้มีใจใหญ่มาบังเกิด และต้องทุ่มเทสร้างบารมีอย่างไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบาก ยอมทำทุกอย่างเพื่อสร้างบารมีให้แก่อบ จนกระทั่งได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นนาถของโลก เมื่อพระพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นแล้ว จึงมีพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นตามมา มีพระพุทธพระธรรม พระสงฆ์เกิดขึ้น การบังเกิดขึ้นของพระรัตนตรัยเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่อกุลแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย บุคคลใดได้กระทำตามพุทโธวาท ดำรงตนอยู่ในความดีงาม บุคคลนั้นย่อมมีชีวิตที่เจริญรุ่งเรืองตลอดไป

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“ตโต มลา มลตรํ อวิชชา ปรมํ มลํ
เอตํ มลํ ปหนตุวาน นิมมลา โทถ ภิกขโว

เราจะบอกมลทินอันยิ่งกว่ามลทินนั้นอวิชชาเป็นมลทินอย่างยิ่ง ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย เมื่อละมลทินนั้นได้แล้ว ย่อมเป็นผู้หมดจด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้ที่รู้แจ้งโลก พระองค์เป็นบุคคลแรกที่ทำลายอวิชชา เหมือนลูกไก่เจาะกระเปาะไข่ออกมาได้เป็นตัวแรก ทรงรู้เห็นโลกสามได้อย่างแจ่มชัด และรู้แจ้ง

มหาสมยสูตร ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะดัง)

๒๔๑

หนทางที่จะกำจัดอวิชาเหล่านั้นให้หมดไปได้ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่มีอยู่ในพระองค์ ทำให้พวกเราได้รับรู้ถึงคำสอนที่ตกทอดมาถึง สามารถทำตนให้บริสุทธิ์ กำจัดกิเลสอาสวะ และอวิชาความไม่รู้ทั้งหลายให้หมดสิ้นไปได้

*เมื่อคราวที่แล้ว ได้กล่าวถึงรายชื่อของเหล่ามนุษย์ทั้งหลาย ตั้งแต่ ناحะ ยักษ์ คนธรรพ์ ครุฑ และพองเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ทั้งหลาย ที่ได้มาเข้าเฝ้าพระบรมศาสดาด้วยต้องการที่จะขจัดอวิชาออกจากกมลสันดานของตน แม้แต่พวกอสูรที่อาศัยในมหาสมุทร ซึ่งถูกพระอินทร์ปราบจนพ่ายแพ้ เมื่อคราวศึกใหญ่ระหว่างเทพกับอสูรก็มาด้วย พวกอสูรตระกูลกาลกัญชามีกายใหญ่น่ากลัว พวกอสูรตระกูลทานเวฆัส อสูรเวปจิตติ และอสูรสุจิตติ ปหาราทะกับนมุจี บุตรของอสูรพลี ๑๐๐ ต่างก็มาแบบแต่งองค์ทรงเครื่อง พากันไปชวนราหูภัทรหรือ อสุรินทราหู เพื่อไปลู่ป่าอันเป็นที่ประชุมแห่งภิกษุทั้งหลาย

หมู่เทพพวกที่อาศัยอยู่ในน้ำ บนแผ่นดิน พวกเตชะคือ ไฟ และพวกวายะคือลมก็มา ในหมู่เทพพวกวรุณ พวกวารุณ พวกโสมะ พวกยสสะ หมู่เทพผู้เกิดด้วยเมตตา และกรุณา ผู้มี

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะดั่ง)

๒๔๒

ยศก็มา หมู่เทพ ๑๐ เหล่า แบ่งเป็น ๑๐ พวก ทั้งหมดล้วนมี
ผิวพรรณต่างกัน มีฤทธิ์ มีอานุภาพ มีรัศมี มียศ มุ่งหน้ามาสู่ป่า
เทพพวกเวณทู พวกสทลี พวกอสมมา และพวกยมะทั้ง ๒
พวกเทพที่อาศัยพระจันทร์ มีจันทร์เทพบุตรเป็นหัวหน้า พวกเทพ
ที่อาศัยสุริยะ มีสุริยเทพบุตรเป็นหัวหน้า พวกเทพทำนักรัศตร
ทั้งหลาย พวกเทพมันทวลาหะ รวมถึงท้าวลักกะ ต่างมีใจมุ่งตรง
มาเฝ้าพระพุทธองค์

ยังมีเหล่าเทพทั้งหลายอีกมากมาย ที่เอยมาเบื้องต้น
เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น สวรรค์ทั้ง ๖ ชั้นฟ้าว่างเปล่าทีเดียว
รวมความว่า มากันจนหนาแน่นทั้งจักรวาล ต่างมีความคิด
อย่างเดียวกันว่า พวกเราจักเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าเพื่อฟัง
พระธรรมอันประเสริฐจากพระองค์ พวกพรหมทั้งหลายก็พากันมา
มีสันทนาการพรหม และติสสพรหม เป็นต้น ที่เราคุ่นชื้อกัน
มหาพรหมผู้ใหญ่ที่ปกครองพรหมโลกพันหนึ่งก็มา พวกพรหม
๑๐ องค์ ผู้เป็นอิสระในพรหมพันหนึ่ง และพรหมชื่อหาริตะที่มี
บริวารแวดล้อมก็มาในท่ามกลางแห่งพรหมเหล่านั้น

เมื่อมีพวกเทพ และพวกพรหมมากันมากมายเช่นนี้
ไม่ใช่เรื่องธรรมดาแล้ว ภพของมารเกิดอาการหวั่นไหว เหมือน
ตนเองถูกตบหน้าอย่างจัง เมื่อกองทัพมารได้เห็นพวกเทพ
และพรหมทั้งหมดนั้น จึงตามพรรคพวกมากันหมดทีเดียว

มหาสมัชชายุทธ ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะอึ้ง)

๒๔๓

คือ เวลาที่ใครจะทำความดีนี้ ไม่ใช่เรื่องธรรมดาเลย ภพมาร เขาสะอึ้งกันทั้งภพ แม่ทัพของฝ่ายมารเห็นอย่างนั้นก็โกรธ จึงสั่งพวกเสนาของตนทันทีว่า พวกท่านจงพากันขัดขวางเทวดาพวกนี้ อย่าปล่อยให้ใครหลุดรอดไปได้แม้แต่คนเดียว แม่ทัพมารบังคับเสนามารในที่ประชุมอย่างนี้ เมื่อพูดจบได้เอาฝ่ามือตบแผ่นดิน ทำเสียงน่ากลัว ก็ก้องไปทั่วอาณาบริเวณ ทำฟ้าแลบฟ้าผ่าเปรี้ยงปร้างไปทั่ว

ในเวลานั้น แม้ว่าพญามารจะพยายามขัดขวางสักเพียงใด ก็ไม่อาจทำให้เหล่าเทพ และพรหมหรือนักสร้างบารมีทั้งหลาย หวั่นไหวได้ เพราะทุกๆ ท่านมีใจมุ่งตรงต่อพระศาสนา มีพระรัตนตรัยเป็นที่ยึดที่เกาะของใจ จึงไม่หวั่นไหว เมื่อมารทั้งหลายไม่สามารถขัดขวาง จึงได้แต่เดือดตาล หงุดหงิดโมโหโทโสกัน เมื่อทำอะไรไม่ได้ กองทัพมารต่างต้องพากันกลับไปยังภพของตนด้วยความผิดหวัง พระบรมศาสดาทรงทอดพระเนตรเห็นเหตุการณ์นั้นทุกอย่าง จึงตรัสเล่าให้ภิกษุทั้งหลายฟังว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เมื่อสักครู่กองทัพมารมุ่งหน้ามายังป่านี เพื่อขัดขวางการฟังธรรม แต่ก็ไม่สามารถขัดขวางได้ จึงพากันกลับไปด้วยความเสียใจ พวกท่านจงรู้จักพวกมารไว้ และรู้จักว่า เมื่อบุคคลตั้งใจจะทำความดีอย่างแท้จริง ย่อมไม่มีอะไรมาขัดขวางการทำความดีนั้นได้ หากมีความตั้งใจจริง”

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะดั่ง)

๒๔๔

หลวงพ่อบอกเล่าย้อนว่า ก่อนที่เทวดา และพรหมจะมาในที่ประชุม ก่อนหน้านั้นพระภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูป ยังไม่บรรลुพระอรหัต แต่หลังจากพระศาสดาตรัสสอนกัมมัฏฐาน ใช้เวลานานนัก ท่านเหล่านั้นต่างได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์กันหมด และได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้า ตอนนั้นพระศาสดาประทับนั่งในที่ที่สงัด ภิกษุที่สำเร็จพระอรหัต จะมีอาการ ๒ อย่าง คือ ๑. เกิดความคิดว่า ชาวโลกพร้อมทั้งเทวโลก จะพึงรู้แจ้งแทงตลอดในคุณวิเศษที่เราได้เฉพาะโดยพลันทีเดียว ๒. ท่านไม่ประสงค์จะบอกคุณวิเศษที่ตนได้แล้วแก่ผู้อื่น เหมือนคนที่ได้ขุมทรัพย์ไม่ต้องการให้ใครล่วงรู้ แต่ท่านเหล่านั้นจะต้องมากราบทูลพระบรมศาสดา

พระอรหันต์ทั้ง ๕๐๐ รูป เคยสร้างบุญมาในสมัยของพระบรมศาสดาหลายภพหลายชาติ เช่น เมื่อครั้งที่พระองค์ทรงบังเกิดในราชวงศ์พระเจ้ามหาสมมตะ เหล่าภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูปนั้น ก็ได้เกิดในตระกูลพระเจ้ามหาสมมตะ พระโอรสตัวทรงเป็นนักบวช ท่านเหล่านั้นก็เป็นนักบวช พระโอรสตัวทรงละเพศฉัตร์ ทรงสละสมบัติจักรพรรดิที่อยู่ในกำพระหัตถ์เพื่อออกผนวช ท่านเหล่านั้นก็สละเพศฉัตร์ ทั้งราชสมบัติที่อยู่ในกำมือออกบวช ได้สร้างบุญบารมีร่วมมาหลายภพหลายชาติ

ในการประชุมของเทพนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรง

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะดัง)

๒๔๕

รวบรวมเอาแต่บรรดาภัพบุคคลที่ควรจะตรัสรู้ และได้จัดเป็น ๖ เหล่า ตามอำนาจจิต ทรงใคร่ครวญถึงธรรมเทศนาอันเป็นที่สบายแก่บุคคลเหล่านั้น โดยทรงดำริว่า พวกเทวดาที่เป็นราคะจิต พระองค์จะแสดงลัมมาปริพพาชนียสูตร สูตรว่าด้วยเรื่องที่พักผ่อนโดยชอบ แสดงกลหวิวาทสูตร สูตรเกี่ยวกับเรื่องทะเลาะวิวาทสำหรับพวกโทสจิต แสดงมหาพยุหสูตร สูตรว่าด้วยพวกมากด้วยความหลงมกมายสำหรับพวกโมหจิต แสดงจุฬพยุหสูตร สูตรว่าด้วยพวกน้อยมีนิสัยคิดไปในทางร้ายทางเสียสำหรับพวกวิตกจิต แสดงตวัฏฏกปฏิบัติ ข้อนปฏิบัติของนกคุ้ม สำหรับพวกลัทธิจิต แสดงปุราณสูตร สูตรว่าด้วยเรื่องเกิดในอนาคตสำหรับพวกพุทธิจิต

เมื่อทรงดำริเช่นนั้น ก็ทรงใส่พระทัยต่อไปอีกว่า บริษัททั้งหลาย จะสามารถรู้เนื้อความแห่งธรรมได้โดยวิธีใด ด้วยอหิชาของตน ด้วยอหิชาของผู้อื่น ด้วยการเกิดเรื่องขึ้นหรือด้วยอำนาจการถาม ทรงรู้ว่า บริษัทพึงรู้ด้วยอำนาจการถาม ทรงดำริอีกว่า จะมีใครหนอที่เป็นผู้รู้อหิชาของทวยเทพแล้วสามารถถามปัญหาด้วยอำนาจจิตได้ ทรงเห็นว่า ในพวกภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูปนั้น ไม่มีรูปใดถามปัญหาได้ จากนั้นทรงใช้พระญาณตรวจตราพระสาวกผู้ใหญ่ ๘๐ รูป และพระสาวกชั้นเล็ก ๒ รูป ก็ทรงเห็นว่า แม้ท่านเหล่านั้นก็ไม่อาจที่จะถามปัญหาได้

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๓ (ตอนภพมารสะดุ้ง)

๒๔๖

พระองค์ทรงรำพึงต่อไปว่า ถ้าพึงมีพระปัจเจกพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าจะสามารถหรือไม่หนอ ทรงรู้ว่า ถึงแม้ พระปัจเจกพุทธเจ้า ก็ไม่สามารถถามปัญหากับพระองค์ได้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจะทรงทำอะไร ไฉคราวต่อไปจึงจะรู้จัก ธรรมชาติของพระพุทธรเจ้าเป็นของลึกซึ้ง เป็นสิ่งที่น่าศึกษา เพราะฉะนั้นให้ทุกๆ ท่านหมั่นเจริญสมาธิภาวนา เราจะได้มา ศึกษาธรรมชาติกันให้เต็มที่

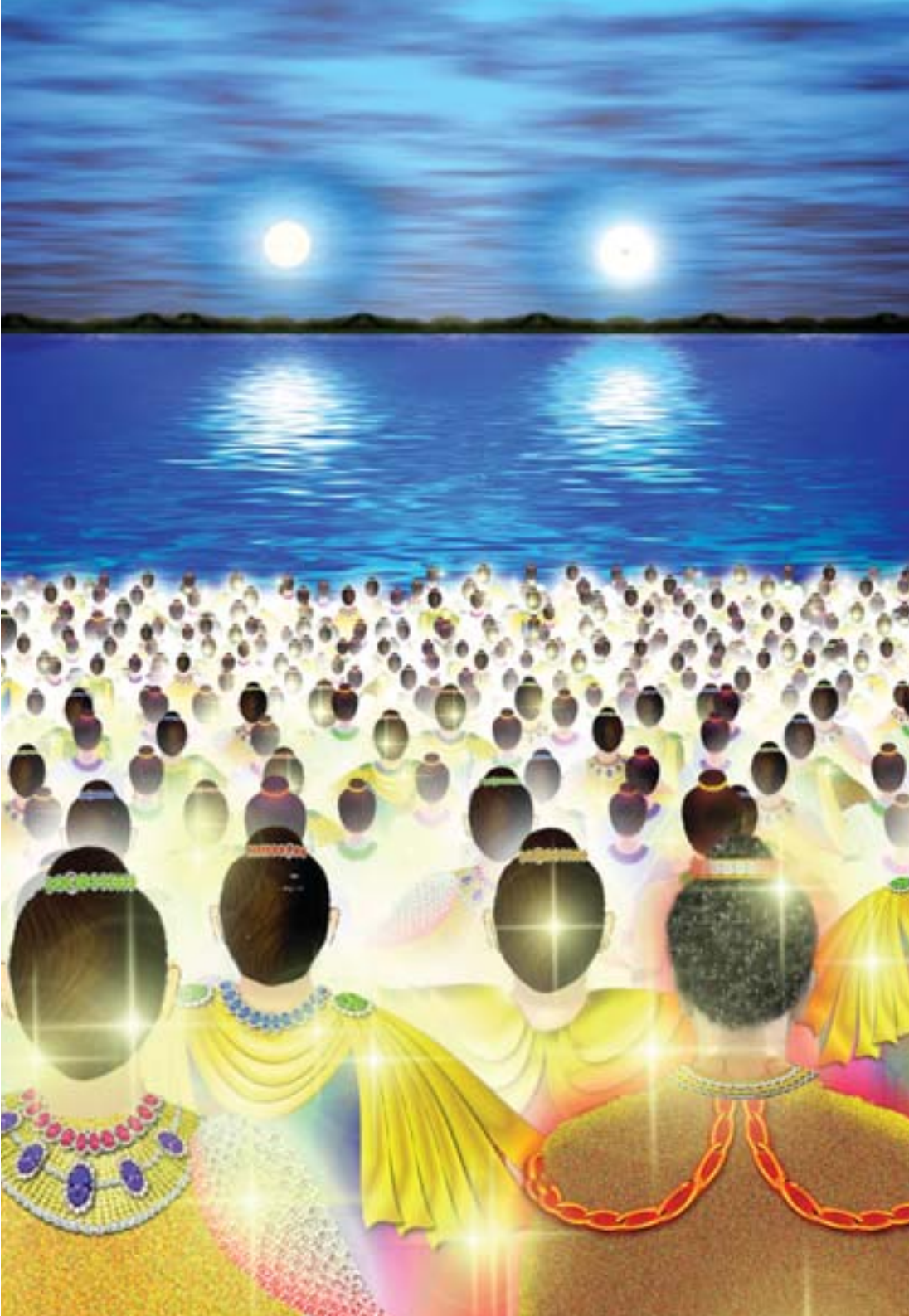

๒๘

มหาสมุทสูตร คัมภีร์ที่ ๔ (ตอ น พ ระ พุ ท ธ เ น ร มิต)

เราเป็นผู้ครอบงำธรรมได้ทั้งหมด รู้ธรรมทุกอย่าง ไม่ติด
อยู่ในธรรมทั้งปวง ละธรรมอันเป็นไปในกัมมิตตามได้ทุกอย่าง
พ้นแล้วในธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งตัณหา รู้เองแล้ว จะพึงอ้าง
ใครเล่า ว่าเป็นอุปัชฌาย์อาจารย์

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธพระเนรมิต)

๒๔๕

การปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญ เราเกิดมาในภพชาติหนึ่งต่างมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแสวงหาความบริสุทธิ์ ให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะด้วยการสร้างบารมี ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๓ ซึ่งเป็นต้นทางที่จะดำเนินจิตเข้าไปสู่ภายในเป็นทางรอดทางเดียว ที่จะเอาชนะกิเลสอาสวะทั้งหลายไปสู่อายตนนิพพานได้ ดังนั้นควรที่เราจะดำเนินจิตของเราให้เข้าไปสู่เส้นทางสายกลางภายใน ให้เข้าไปถึงพระธรรมกายให้ได้ การที่จะเข้าถึงพระธรรมกายได้ เราต้องหมั่นทำใจหยุดใจนิ่งให้ถูกวิธีจึงจะสมปรารถนา

มีเนื้อความแห่งพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“สพฺพาภิภู สพฺพวิทูหมสฺมิ
สพฺเพสุ ธมฺเมสุ อณุปลิตฺโต
สพฺพณฺชโห ตณฺหกุขเย วิมุตฺโต
สยํ อภิณฺณาย กมฺมทุติเสยฺยํ

เราเป็นผู้ครอบงำธรรมได้ทั้งหมด รู้ธรรมทุกอย่าง ไม่ติดอยู่ในธรรมทั้งปวง ละธรรมอันเป็นไปในภุมิสามได้ทุกอย่าง พ้นแล้วในธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งตัณหา รู้เองแล้วจะพึงอ้างใครเล่า ว่าเป็นอุปัชฌาย์อาจารย์”

นี่เป็นพระดำรัสของพระลัมมालัมพุทเธเจ้า ที่ทรงประกาศ

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธเนรมิต)

๒๕๐

ความเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว เป็นบุคคลแรกที่ทำลาย
อวิชชาได้ ความยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์นั้น พวกเราทั้งหลาย
ได้ตระหนักกันดีอยู่แล้ว คราวนี้ จะถือโอกาสเล่าให้พวกเราได้
ตระหนักถึงความสำคัญในพุทธคุณกันอีกครั้ง

*ภายหลังที่พระบรมศาสดาได้ใช้พระญาณตรวจดูใน
สากลโลก ทรงมีพระดำริว่า ในจักรวาลนี้ ไม่มีผู้ใดที่จะสามารถ
ถามตอบปัญหากับเราได้ พระพุทธเจ้าเช่นกับเราเท่านั้น จึงจะทำ
เช่นนั้นได้ แต่ถ้าเราเพียงถามเองและก็ตอบเอง เทวดาเหล่านี้ก็
จะไม่อาจแทงตลอดได้ ดังนั้นเราจะเนรมิตพระพุทธเนรมิตขึ้นมา
เพื่อจะได้เป็นประโยชน์แก่ผู้มีบุญที่มาประชุมรวมกันในวันนี้
และเพื่อเทวดาทั้งหลาย จะได้เห็นแจ้งแทงตลอดในธรรม ที่เรา
ปรารถนาจะให้บรรลุ

เมื่อทรงดำริเช่นนั้นแล้วทรงเข้าโลกุตตรมานที่มีอภิญญา
เป็นบาท ทรงอธิษฐานให้พระพุทธเนรมิตปรากฏขึ้น

เหตุอัศจรรย์ได้บังเกิดขึ้น เหล่าเทวดาในที่ประชุมได้มองเห็น
แสงสว่างไสวมาแต่ไกล เทวดาแต่ละองค์ก็คิดกันไปต่าง-
ๆ นานาว่า วันนี้แปลก ทำไมพวกเราเห็นพระจันทร์ขึ้นถึงสองดวง

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธเนรมิต)

๒๕๑

บางพวกก็พูดว่า ไม่ใช่พระจันทร์ แต่เป็นพระอาทิตย์ขึ้นต่างหาก เมื่อพุทธเนรมิตเสด็จเข้ามาใกล้ แสงสว่างก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น ต่างพากันพูดว่า ไม่ใช่พระอาทิตย์ แต่เป็นวิมานของเทวดา เมื่อยิ่งใกล้เข้ามาอีกก็พูดว่า ไม่ใช่วิมานเทวดา แต่เป็นเทพบุตร เมื่อยิ่งใกล้เข้ามาอีก ก็พูดว่า ไม่ใช่เทพบุตร แต่เป็นมหาพรหม

ครั้นยิ่งใกล้เข้ามาอีก จนเห็นได้ชัด ก็พากันแปลกใจมาก เสียงโกลาหลก็ก้องทั่วจักรวาลก็เกิดขึ้น เพราะไม่ใช่มหาพรหม แต่เป็นพระพุทธเจ้าอีกพระองค์หนึ่ง ต่างคิดว่า นับเป็นลาภของพวกเราทั้งหลายแท้ๆ ที่ได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงสองพระองค์ในเวลาเดียวกัน ณ สถานที่แห่งนี้ พวกเทวดาที่ยังเป็น ปุถุชน ยังไม่มีดวงตาเห็นธรรม ต่างพากันคิดว่า พระพุทธเจ้า พระองค์เดียว ที่ประชุมเทวดาก็ใหญ่ขนาดนี้แล้ว สองพระองค์ จะใหญ่ขนาดไหน

ส่วนเหล่าเทวดาที่เป็นพระอริยเจ้าพากันคิดว่า ในโลกธาตุเดียว ไม่มีพระพุทธเจ้าสองพระองค์ พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงเนรมิตพระพุทธเจ้าอีกพระองค์หนึ่งที่เหมือนกับพระองค์ ทุกประการขึ้นมาเป็นแน่ ขณะที่หมู่เทพกำลังแลดูพระพุทธเนรมิตอยู่นั้น พระพุทธเนรมิตก็เสด็จมาถึง และประทับนั่งบนพระที่นั่งที่เนรมิตไว้ ทรงประกอบด้วยมหาปรีสลักษณะ ๓๒ ประการ และพระรัศมีทั้ง ๖ ชานออกจากพระสรีระเหมือนกันทุกประการ

มหาสมณสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธเนรมิต)

๒๕๒

พระรัศมีจากพระผู้มีพระภาคเจ้ากระทบพระวรกายของ
พระพุทธเนรมิต พระรัศมีจากพระพุทธเนรมิตก็กระทบพระ-
วรกายพระผู้มีพระภาคเจ้า รัศมีเหล่านั้นพุ่งจากพระสรีระของ
พระพุทธเจ้าทั้งสองพระองค์ไปจรดชั้นอกนิภฐพรหม แล้วกลับ
ลงมากระทบศีรษะของเหล่าทวยเทพ ไปจรดขอบปากจักรวาล
ห้องจักรวาลทั้งสิ้นมีแสงสว่างไสวโชติช่วง เหมือนดังเรือน-
พระเจดีย์ที่มีไม้จันทน์โค้งอันถูกแผ่นเงินรังวัดไว้อย่างสวยงาม
เทวดาในหมื่นจักรวาลรวมเป็นกลุ่มในจักรวาลเดียว เข้าไปตั้ง
อยู่ในระหว่างห้องแห่งรัศมีของพระพุทธเจ้าทั้งสองพระองค์

เมื่อพระพุทธเนรมิตกำลังประทับนั่งอยู่นั้น ได้ตรัส
ชมเชยการละกิเลสที่โพธิบัลลังก์ของพระศกพล จากนั้น
พระพุทธเจ้ากับพระพุทธเนรมิตได้ตรัสถามและแก้ปัญหากัน
และกัน เทวดาทั้งหลายต่างมีดวงตาเห็นธรรม ในขณะที่
พระพุทธเนรมิตกับพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมนั้น เหล่าเทวดา
ทั้งปวงพากันตั้งอกตั้งใจฟังอย่างดี ทันทิที่สิ้นสุดการแสดงธรรม
เหล่าเทวดามากมายต่างได้บรรลุธรรมกันไปตามลำดับ
เสียงสาธุการในครั้งนั้นดังกลบไปทั่วจักรวาล นี่เป็นการประชุม
เทวดาครั้งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในสมัยพุทธกาล

อีกเหตุการณ์หนึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันกับเหตุการณ์นี้
มีเรื่องเล่าว่า หลังจากที่พระผู้มีพระภาคเจ้าปรินิพพานแล้ว ได้

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธเนรมิต)

๒๕๓

มีการสาธยายเผยแผ่พระไตรปิฎกกันแบบปากต่อปาก มีอยู่
วัดหนึ่งชื่อวัดโกฏิบรรพต ในวัดนั้นมีพระภิกษุหลายรูปที่ตั้งใจ
บำเพ็ญสมณธรรม มีเทพธิดาองค์หนึ่งอยู่ที่ต้นกาละมังใกล้
ประตูถ้ากาละมัง ภิษุหนุ่มรูปหนึ่งได้ท่องเที่ยวความแห่งมหา-
สมัยสูตรภายในถ้ำ เทพธิดาได้ฟังตั้งแต่ต้นจนจบพระสูตร ได้ให้
สาธุการด้วยเสียงอันดังกังวานไพเราะ

ภิษุหนุ่มที่เข้าไปในถ้ำองค์เดียวก็ตกใจ จึงถามว่า
“นั่นเสียงใคร” เทพธิดาตอบกลับมากว่า “ดิฉันเป็นเทพธิดา”
ภิษุหนุ่มถามอีกว่า “ทำไมท่านจึงได้ให้สาธุการละ” เทพธิดา
ตอบว่า “ครั้งหนึ่ง ดิฉันได้ฟังพระสูตรนี้ ในวันที่พระทศพล
ประทับนั่งแสดงที่ป่าใหญ่ วันนี้ได้ฟังอีกครั้ง เกิดความปลื้มปีติ
พระคุณเจ้าทรงจำได้อย่างดีเยี่ยม ไม่ทำให้อักษรแม้แต่ตัวเดียว
คลาดเคลื่อนจากที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงไว้เลย” ภิษุ-
หนุ่มถามว่า “เมื่อพระทศพลกำลังแสดงอยู่ ท่านได้ฟังหรือ”

เทพธิดาตอบว่า “ได้มาร่วมฟังด้วย” พระภิกษุนั้นสงสัย
จึงถามว่า “เขาว่า เทวดาเข้าประชุมกันมากมาย แล้วท่านฟังอยู่
ที่ไหน” เทพธิดาได้เล่าว่า “ดิฉันเป็นเทวดาในป่าใหญ่ มีเทวดา
ชั้นผู้ใหญ่มากันมากมาย ในชมพูทวีปไม่มีที่ว่างสำหรับดิฉันเลย
ดิฉันจึงต้องถอยร่นไปจนถึงตามพยับฉวีทวีป ยืนอยู่ริมฝั่งที่ท่า-
ข้ามพุกุโละ ถึงกระนั้นก็ตาม เมื่อเทวดาชั้นผู้ใหญ่พากันมาอีก

มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธรณรมิต)

๒๕๔

ดิฉันต้องถอยร่นมาโดยลำดับ ได้แช่อยู่ในน้ำลึกถึงคอ ที่หลังหมู่บ้านใหญ่ในโรทอนนคร ดิฉันได้ยืนฟังอยู่ในน้ำนั้นแหละ”

พระภิกษุถามว่า “ท่านยืนไกลขนาดนั้น จะเห็นพระศาสดาหรือ” นางตอบว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ดิฉันเข้าใจว่า พระศาสดาทรงแสดงธรรมอยู่ที่ป่าใหญ่ และทรงแลดูดิฉันเสมอๆ”

ภิกษุหนุ่มถามต่อว่า “ในวันนั้นมีเทวดาแสนโกฏิสำเร็จพระอรหัต แล้วท่านละตอนนั้นสำเร็จพระอรหัตหรือยัง” “ไม่หรอกค่ะ ท่านผู้เจริญ” “แล้วท่านสำเร็จอนาคามีผลกระมัง” “ไม่หรอกค่ะ ท่านผู้เจริญ” “ถ้าอย่างนั้น ท่านคงสำเร็จสกทาคามีผลกระมัง” นางยังคงตอบว่า “ไม่ค่ะ”

ภิกษุรูปนั้นพูดขึ้นว่า “พวกเทวดาที่สำเร็จมรรคสามนี้ นับไม่ได้ ท่านเห็นจะเป็นพระโสดาบันกระมัง” ในวันนั้น เทพธิดาสำเร็จโสดาปัตติผล แต่นางก็ยังรู้สึกอายที่จะตอบ จากนั้นภิกษุหนุ่มได้พูดขึ้นว่า “ท่านช่วยแสดงกายให้อาตมาเห็นได้ไหม” เทพธิดาตอบว่า “จะแสดงทั้งหมดไม่ได้ ดิฉันจะแสดงแค่ข้อนิ้วมือเท่านั้น”

จากนั้น นางได้สอดนิ้วมือเข้ามาในถ้ำทางรุกขญแจ นิ้วมือนั้นมีรัศมีสว่างไสว เหมือนเวลาพระจันทร์พระอาทิตย์ขึ้นเป็นพันๆ ดวง ก่อนจากไป เทพธิดากล่าวว่า “ท่านเจ้าคะ ท่าน

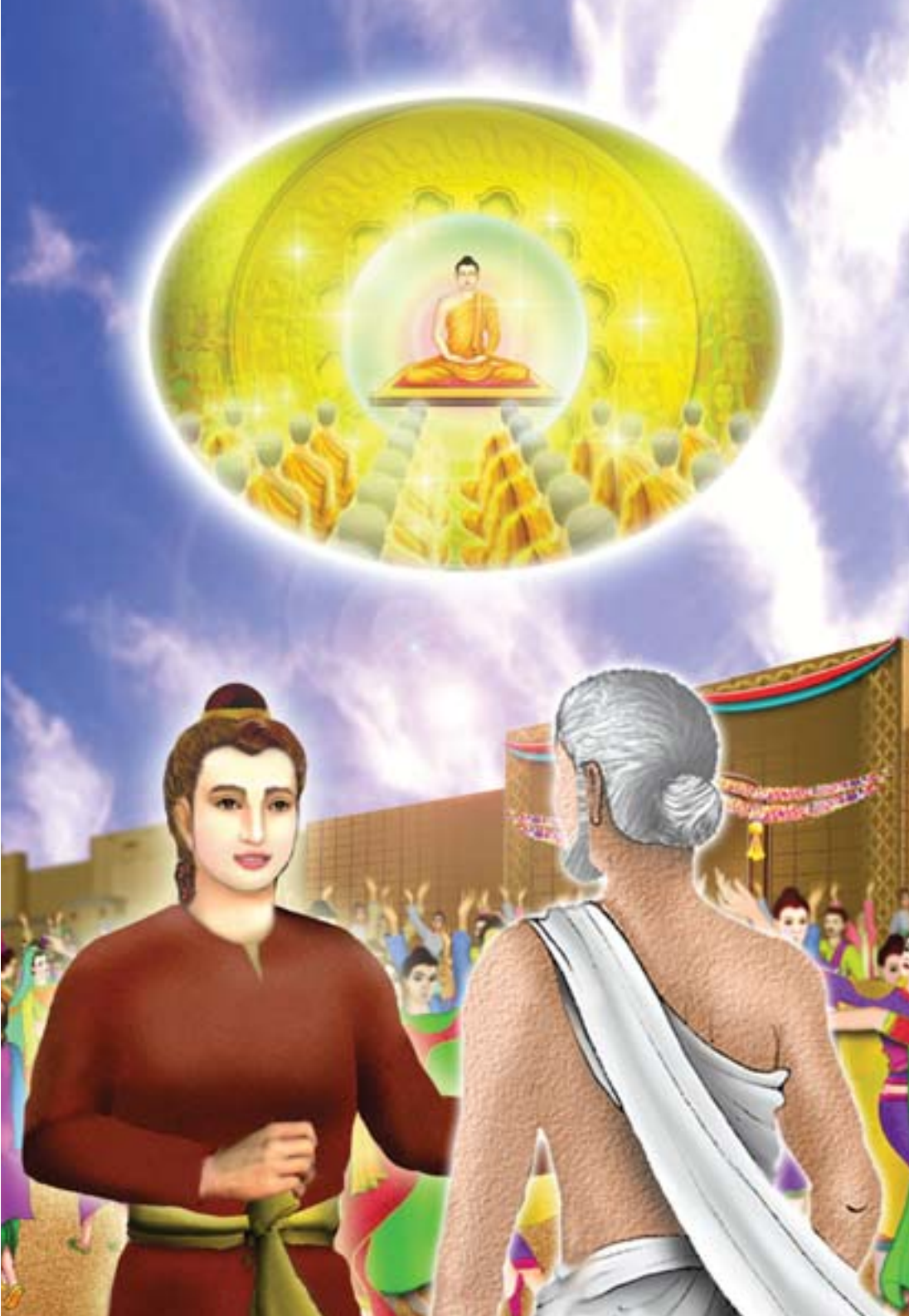
มหาสมัยสูตร ครั้งที่ ๔ (ตอนพระพุทธเนรมิต)

๒๕๕

มาถูกทางแล้ว จงอย่าประมาทนะเจ้าคะ” นางไหว้ภิกษุหนุ่ม แล้วก็กลับไปยังวิมานของตน

นี่เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดของเหล่าเทวดา ที่มีเทวดาบรรลุลุธรรมกันเป็นจำนวนมาก เราจะเห็นว่า ทำยที่สุดแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกายทิพย์ กายพรหม ทุกๆ ท่านต่างปรารถนา สิ่งที่ดีที่สุด คือ การบรรลุลุธรรม กำจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป เพราะการบรรลุลุธรรมเท่านั้น ที่เป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด เป็นสิ่งที่ดี ที่สุดสำหรับทุกๆ ชีวิต การที่เราเกิดมาเป็นพุทธสาวก นับเป็น ความโชคดีของเรา ควรที่เราจะภาคภูมิใจ ให้ตั้งใจมั่นที่จะ ปฏิบัติธรรมตามพุทธโอวาท เมื่อเราทำได้แบบนี้ ชีวิตเราย่อมจะ สมปรารถนาทุกๆ คน

๒๙

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

บรรดาสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ทั้งที่เป็นสัตว์ ๒ เท้า ๔
เท้า มีเท้ามาก เท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม เป็นเทวา พรหม
อรุปรพรมก็ดี พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นยอด
แห่งสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น

มหาบุรุษ อัครบุรุษแห่งโลก

๒๕๘

พระลัมมาลัมพุทเจ้า ทรงเป็นต้นแบบของยอดนักสร้างบารมี ที่สร้างบารมีในตลอดเวลา ทุกสถานที่ จะก่อกวักชาติพระองค์ก็มุ่งสร้างบารมีโดยไม่มีข้อแม้ ข้ออ้าง และเงื่อนไข เป็นผู้ไม่ว่างเว้นจากการสร้างบารมี ทำให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งโลกียทรัพย์ และอริยทรัพย์ สมบูรณ์ด้วยรูปกายที่ได้ลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ พร้อมทั้งอนุพยัญชนะ ๘๐ ที่บังเกิดขึ้นได้ยากในโลก และได้ตรัสรู้ธรรมกายอรหัต อันเป็นอมตะที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง เราทั้งหลายจึงควรดำเนินตามรอยบาทพระศาสดา ให้เป็นผู้บริบูรณ์ไปด้วยสมบัติทั้งภายในและภายนอก คือ สร้างบารมีกันอย่างเต็มที่ และหาโอกาสหมั่นฝึกฝนใจให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะเข้าถึงพระนิพพาน อันเป็นเอกกันตบรมสุขติดตามพระองค์ไป

มีวาระพระบาลีใน อัมปมาทวรรค ว่า

“บรรดาสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ทั้งที่เป็นสัตว์ ๒ เท้า ๔ เท้า มีเท้ามาก เท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม เป็นเทวา พรหม อรูปพรหมกิติ พระตถาคตอรหันตลัมมาลัมพุทเจ้า เป็นยอดแห่งสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น”

พระบรมศาสดาของเรานั้น สมัยที่ยังเป็นพระบรมโพธิสัตว์สร้างบารมี เพื่อนำตนและหมู่สัตว์ให้ข้ามพ้นสังสารวัฏ

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

๒๕๕

ท่านมุ่งแสวงหาทางหลุดพ้นจากทุกข์อย่างเดียว ใจท่านไม่เหมือนคนธรรมดา แม้บางภพพลาดพลั้งไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน แต่ท่านไม่ย่อท้อ ไม่ท้อแท้ในโชคชะตาชีวิต มุ่งพัฒนาชีวิตจิตใจของตนให้สูงขึ้นตลอดเวลา เพราะความสูงส่งของชีวิตอยู่ที่จิตใจที่ดั่งงาม ท่านฝึกฝนใจให้เข้มแข็งเป็นปกติ เพราะพระโพธิสัตว์ไม่เคยมีความเพียรที่ย่อหย่อน เมื่อตั้งใจจะลงมือทำสิ่งใดแล้ว ก็ทุ่มเทเอาชีวิตเป็นเดิมพันเรื่อยมา ทำให้เข้าถึงความเป็นเลิศในที่ทุกสถาน ครั้นเกิดมาในภพชาตินี้ ก็มีความเป็นเลิศในทุกด้าน

หากพระพุทธรองค์ไม่เสด็จออกผนวช ตามดำรับดำราของมหาบุรุษลักษณะ ก็จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิครองทวีปทั้งสี่ เพราะกำลังบุญของพระองค์มีมาก แต่พระองค์ทรงพิจารณาเห็นว่า พระเจ้าจักรพรรดิก็เป็นมานับภพนับชาติไม่ถ้วนแล้ว อย่างมากก็แนะนำให้มหาชนดำรงอยู่ในศีล ๕ แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะได้ พระองค์จึงเปลี่ยนที่จะมาเป็นพระธรรมราชา ผู้จะนำพาสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ ข้ามสู่ฝั่งพระนิพพานอันเป็นเอกันตบรมสุข

*มียุสมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจาริกไปตามชนบท พร้อมด้วยหมู่ภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป ทรงโปรดเหล่าเวไนยสัตว์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๖๐

ให้บรรลุลหรรณวีสมาถัยกันมากมายนับไม่ถ้วน มีชฎิลคนหนึ่งซึ่งเป็นนักบวชนอกศาสนา ชื่อว่า **เกณียะ** ได้ยินชื่อเสียงของพระบรมศาสดาว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว พระองค์ทรงทำโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ให้แจ้งชัดด้วยพระปัญญาอันยิ่งของพระองค์เองแล้ว ทรงสอนหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ มนุษย์และเทวดาทั้งหลายให้รู้ตาม ทรงแสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด ทรงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ บริสุทธิบริบูรณ์ การได้เห็นพระอรหันต์ทั้งหลายปานนั้น นับเป็นความโชคดียิ่งนัก

เมื่อได้เข้าไปฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธองค์ ทำให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสเป็นอย่างมาก จึงตั้งใจจะถวายทานกับหมู่สงฆ์ทั้งหมด ๑,๒๕๐ รูป ท่านกลับไปชักชวนหมู่ญาติ พร้อมทั้งอุปัชฌาย์ของท่าน ให้ช่วยกันเตรียมภัตตาหารเพื่อถวายหมู่สงฆ์ ในเช้าวันรุ่งขึ้น ฝ่าย **เสลพราหมณ์** เห็นชาวบ้านกำลังช่วยเกณียชฎิล ทำงานอย่างขะมักเขม้น บางพวกขุดเตา บางพวกผ่าฟืน บางพวกล้างภาชนะ บางพวกปลาดอาสนะเหมือนกำลังเตรียมต้อนรับพระราชา จึงได้ไต่ถามความเป็นมา เป็นไป

ทันทีที่รู้ว่าจะต้องรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พราหมณ์

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

๒๖๑

ชนลูกชู้ชั้น เพราะคำว่า พุทโธ เป็นคำที่สรรพสัตว์ทั้งหลาย
หาฟังได้ยากผู้ที่จะได้เป็นพระพุทธรเจ้าตามหลักของพราหมณ์แล้ว
ต้องได้ลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ พระมหาบุรุษเมื่อบังเกิดขึ้น
ในโลก จะเป็นผู้มีคติเป็น ๒ เท่านั้น คือ ถ้าอยู่ครองเรือน จะได้
เป็นพระเจ้ายจักรพรรดิ เป็นใหญ่ในแผ่นดิน มีมหาสมุทรทั้งสี่
เป็นขอบเขต มีพระราชอาณาจักรมั่นคง สมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗
ประการ มีจักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว นางแก้ว คฤหบดีแก้ว
ปริณายกแก้ว และแก้วมณี หากเสด็จออกผนวชเป็นบรรพชิต
จะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

เสลพราหมณ์ปรารภนาได้พบผู้ที่ปฏิญาณตนว่า
เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก ท่านชักชวนลูกศิษย์ ๓๐๐ คน
ไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อไปถึงแล้ว ได้พิจารณาดู
มหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ ในพระวรกายของพระผู้มีพระ
ภาคเจ้า ท่านสังเกตเห็นครบทุกอย่าง เว้นอยู่ ๒ ประการ
คือ พระคฤหฐานอันเร้นอยู่ในฝัก และพระชีวหาใหญ่ จึงยัง
เคลือบแคลงสงสัยไม่น้อยใจเชื่อ ไม่เลื่อมใสในมหาบุรุษลักษณะ ๒
ประการ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรู้วาระจิตของพราหมณ์ จึงได้
บันดาลอิทธิทธิลังขาร ให้เสลพราหมณ์เห็นพระคฤหฐานอันเร้น
อยู่ในฝัก และทรงแลพระชีวหาสอดเข้าช่องพระกรรณ คือ หู

มหาวิทยาลัยอัครบูรพาทรงโลก

๒๖๒

ทั้งสองกลับไปมาได้ สอดเข้าช่องพระนาสิก คือ จมูกก็ได้ ทรงแปปิดท้าวมณฑลพระนลาฏ คือ หน้าผาก ก็ได้ แม้เสล-
พราหมณ์ได้เห็นลักษณะมหาบุรุษครบทั้ง ๓๒ ประการแล้ว ก็เก็บ
ความเลื่อมใสไว้ในใจลึกๆ ยังไม่กล้าที่จะยอมรับพระพุทธรองค์ว่า
เป็นผู้เลิศในโลก พราหมณ์จึงกล่าวชมเชยพระพุทธรองค์ เพื่อ
พิสูจน์ว่าเป็นพระพุทธรเจ้าหรือไม่ ตามที่เคยได้ยินวิธีนี้มาจาก
พราหมณ์ผู้เฒ่า

“พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีพระวรกายบริบูรณ์ มีพระ-
รัศมีรุ่งเรือง มีพระฉวีวรรณดังทองคำ มหาปรีโสลักษณะอันเป็น
เครื่องแตกต่างจากสามัญชน มีอยู่ในพระวรกายของพระองค์ผู้
เป็นนรสุชาติครบถ้วน พระองค์มีพระเนตรผ่องใส มีพระพักตร์งาม
มีพระวรกายตรงดั่งกายพรหม สง่างามในท่ามกลางหมู่สมณะ
เหมือนพระอาทิตย์ไพโรจน์ฉะนั้น พระองค์มีคุณสมบัติอันสูงสุด
ถึงเพียงนี้ ทำไมจึงมาเป็นสมณะ พระองค์ควรจะเป็นพระเจ้า-
จักรพรรดิผู้ประเสริฐ เป็นใหญ่ในแผ่นดินมีมหาสมุทร ๔ เป็น
ขอบเขต ทำไมพระองค์จึงไม่ทรงครอบครองราชสมบัติเล่า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “เสลพราหมณ์ เราเป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระธรรมราชา ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่าเรา
ในโลกนี้ และเทวโลก” พระพุทธรองค์ทรงอุปมาว่า “พระราชา
องค์อื่นทรงปกครองแผ่นดินร้อยละยี่สิบ ปันโยชน์บ้าง

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

๒๖๓

พระเจ้าจักรพรรดิก็ทรงปกครองได้ไกลที่สุด มีมหาสมุทรทั้งสี่เป็นขอบเขต แต่พระตถาคตปกครองโดยมิได้มีขอบเขตจำกัด เพราะเป็นธรรมราชา ปกครองโลกธาตุมากมาย โดยส่วนขวาง ตั้งแต่ภวคคพรหมลงมาถึงอเวจีเป็นที่สุด ตถาคตเป็นผู้เลิศกว่าสัตว์ทั้งหลาย เพราะไม่มีใครๆ มีส่วนเปรียบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และด้วยวิมุตติญาณทัสสนะของเรา ตถาคตได้หมุนล้อธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ทรงแนะนำให้หมู่สัตว์ได้ดื่มตำรธรรมรสอันยอดเยี่ยม ซึ่งเป็นวิมุตติรส คือ รสแห่งความหลุดพ้น เข้าถึงฝั่งแห่งอมตมหานิพพานอันเป็นเอกกันตบรมสุข”

พราหมณ์ได้ฟังแล้ว ก็ยังไม่หายสงสัย ได้ทูลถามว่า “พระองค์ได้ตรัสรู้อะไร จึงปฏิญาณว่าเป็นสัมมาสัมพุทธะ” พระบรมศาสดาตรัสตอบว่า “พราหมณ์ ตถาคตตรัสรู้อริยสัจสี่ สิ่งที่ควรรู้อย่าง เรารู้ยิ่งแล้ว สิ่งที่ควรละ เราละได้แล้ว สิ่งที่ทำให้แจ้ง เราก็กทำให้แจ้งแล้ว สิ่งที่ควรเจริญ เราเจริญแล้ว เพราะฉะนั้นเราจึงเป็นพระพุทธรเจ้า พราหมณ์ ท่านจงกำจัดความสงสัยในเรา จงน้อมใจเชื่อเถิด การได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นการยาก การอุปบัติขึ้นแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นสิ่งที่หาได้ยากในโลก พราหมณ์ เราเป็นผู้ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นผู้ประเสริฐสุด ย่ำยีมาร และเสนามารได้แล้ว จึงมีแต่ความสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปนเลย”

มหาบุรุษ อัครบุรุษแห่งโลก

๒๖๔

พราหมณ์ได้ฟังพระดำรัสเช่นนั้นแล้ว บังเกิดความ
เลื่อมใสทั้งในรูปกายที่ประกอบด้วยลักษณะมหาบุรุษ และ
เลื่อมใสในธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดง จึงชวนมาณพทั้ง
๓๐๐ คน ออกบวชในพระพุทธศาสนา เมื่อบวชแล้วต่างตั้งใจ
ประพฤติปฏิบัติธรรม ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำ ในที่สุดก็ได้
บรรลुเป็นพระอรหันต์กันหมดทุกรูป

เราจะเห็นได้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นบุคคล
ผู้เลิศเช่นนี้ ทรงใช้ธรรมมาอุปปราบผู้ที่ปราบได้ยาก เพราะทรง
ปราบกิเลสในพระทัยของพระองค์ได้อย่างสิ้นเชิงไม่เหลือเศษ
พวกเราทั้งหลายนับว่าเป็นผู้มีโชค ที่มาได้ยินคำสอนของ
พระบรมศาสดา รู้ว่าการขจัดกิเลสอาสวะเป็นหน้าที่หลักของ
การเกิดมา จึงไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต หมั่นหาโอกาส
นั่งธรรมะ เพื่อกลั่นกาย วาจา ใจ ของเราให้ใสสะอาดบริสุทธิ์
เป็นประจำ จนกระทั่งเข้าไปพบพระธรรมกายภายใน มีพระ-
รัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ชีวิตของเราจะมีแต่ความสุขในที่ทุกสถาน
เพราะฉะนั้นให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกวัน และเราจะ
สมปรารถนากันทุกๆ คน

พ ระ อ ร หั น ต์ ข อ ง โ ล ก

โลกนี้ โลกหน้า เราอยู่ จึงประกาศไว้ดีแล้ว เราเป็นผู้ตรัสรู้เอง รู้ชัดโลกทั้งปวง ซึ่งแออัดด้วยมาร ทั้งที่เป็นโลก อันมาจุไปไม่ถึง เรารู้ได้ด้วยปัญญาอันยิ่ง ได้เปิดประค้อมตะ อันปลอดโปร่ง เพื่อบรรลुพระนิพพาน กระแสмарผู้ลามก เราตัดแล้ว กำจัดแล้ว ทำให้ปราศจากความอืกเหิมแล้ว พวกเธอจงเป็นผู้มากไปด้วยปราโมทย์ ปรรณนาพระนิพพาน ซึ่งเป็นแดนเกษมเถิด

พระอรหันต์ของโลก

๒๖๓

การเกิดมาแต่ละภพแต่ละชาติของสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น ต่างมีเป้าหมายสูงสุดอย่างเดียวกัน คือ เพื่อจะฝึกฝนอบรมจิตใจ ให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อทำพระนิพพาน ให้แจ้ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ แล้วอาศัยธรรมกายศึกษา วิชาธรรมกาย กำจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป จะได้พ้นจากความทุกข์เข้าถึงความสุขที่แท้จริงไปสู่อายตณนิพพาน ซึ่งมีแต่สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน เสวยวิมุตติสุขอย่างเดียว คือ สุขที่เกิดจากการหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ เป็นความสุขที่ไม่มีขอบเขต ไม่มีประมาณ นี่คือเป้าหมายของชีวิต ดังนั้นเราจะต้องมุ่งแสวงหาความสุขที่แท้จริงกันทุกคน

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน จูฬโคपालสูตร ความว่า

“อโย โลโก ปรโลโก	ชานตา สุปกาลิโต
ยญจ มาเรน สมปตต์	อปฺปตต์ ยญจ มจฺจุณา
สพฺพ โลกํ อภิญญา	สมฺพุทฺเธน ปชานตา
วิวฏฺฐํ อมตทวารํ	เขมํ นิพฺพานปตฺติยา
ฉนฺนํ ปาปิมีโต โสโต	วิทุสฺสโต วินพิทํ
ปามุชฺชพฺพลา โทถ	เขมํ ปตฺเถถ ภิกฺขโว

โลกนี้ โลกหน้า เราได้อยู่ จึงประกาศไว้ดีแล้ว เราเป็นผู้ตรัสรู้เอง รู้ชัดโลกทั้งปวง ซึ่งแออัดด้วยมาร ทั้งที่เป็นโลก

พระอรหันต์ของโลก

๒๖๘

อันมันจไปไม่ถึง เรารู้ได้ด้วยปัญญาอันยิ่ง ได้เปิดประตูมตะ
อันปลอดโปร่ง เพื่อบรรลुพระนิพพาน กระแสธารผู้ลามก
เราตัดแล้ว กำจัดแล้ว ทำให้ปราศจากความอึกเทิมแล้ว
พวกเธอจะเป็นผู้มากไปด้วยปราโมทย์ ปราธนาพระนิพพาน
ซึ่งเป็นแดนเกษมเถิด”

*พระบรมศาสดาของเรา ทรงปรารภนาให้พวกเราได้
บรรลุมรรคผลนิพพาน แม้ในสมัยที่ท่านเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ผู้
มุ่งแสวงหาทางพ้นทุกข์ ทรงใช้เวลาในการบำเพ็ญเพียรอยู่ถึง ๖
ปี จึงได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยม ที่ได้ควง
ไม้พระศรีมหาโพธิ์ คำว่าตรัสรู้ธรรม หมายถึง การที่พระองค์ได้
เข้าถึงกายธรรมอรหัต เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต
ได้บรรลุความเป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้า ทรงอาศัยธรรมจักขุ
และญาณทัสสนะของพระธรรมกาย ตรัสรู้หรือริยัล ๔ ดังที่
พระพุทธองค์ตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะได้ตรัสรู้
หรือริยัล ๔ ประการนี้ตามความเป็นจริง บัณฑิตทั้งหลายจึงเรียก
ตถาคตว่า เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า และตถาคตก็
ปฏิญาณตนว่าเป็นพระพุทธเจ้า เพราะได้เข้าถึงกายธรรมอรหัต
นี้แหละ”

พระอรหันต์ของโลก

๒๖๕

คำว่า **อรหันต์** เป็นเนमितกนาม พระมารดาไม่ได้ตั้งชื่อให้ พระพุทธรองค์ แต่เป็นพระนามที่เกิดขึ้นมาเอง พร้อมกับการที่ พระองค์ได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ ที่ว่าเป็นพระอรหันต์ หมายถึง เป็นผู้ห่างไกลจากกิเลส เพราะทรงเข้าถึงกายธรรมอรหัตต์ ที่เป็นเหตุให้ขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปได้ แต่คนทั่วไปยังถูก อวิชชาครอบงำอยู่ มีกิเลสเครื่องร้อยรัดมากมาย และกิเลสใน กายของแต่ละคนก็มีความหยาบ และละเอียดแตกต่างกันไป ตั้งแต่กายมนุษย์หยาบก็มีอภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฎฐิที่หมัก ดองอยู่ในใจ ทำให้ไม่สามารถหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งหลายไปได้ หากเป็นกายทิพย์ มีโลหะ โทสะ โมหะ กิเลสในกายรูปพรหม คือ ราคะ โทสะ โมหะ กิเลสในกายอรูปพรหมก็เบาบางลง มีกามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัยห่อหุ้มอยู่

เมื่อใจหยุดนิ่งหนักขึ้นไป กิเลสในกายต่างๆ เหล่านั้นก็ หลุดร่อน และเข้าไปถึงกายธรรมโคตรภูที่ใสเป็นแก้วใสเป็นเพชร มีลักษณะคล้ายพุทธปฏิมากรเกิดดอกบัวตูม ใสเกินใส สวยเกินสวย งามกว่ากายต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่ออาศัยกายธรรม-โคตรภูพิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายมนุษย์ละเอียดด้วยการทำใจ หยุดนิ่ง เมื่อบริสุทธิ์มากจิตก็หลุดร่อนจากสัkkายาทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัมปตปราคาส จิตก็ตกศูนย์วูบ ถูกดูดเข้าไปเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกับกายธรรมพระโสดาบัน เป็นพระอริยบุคคลเบื้องต้นแล้ว

พระอรหันต์ของโลก

๒๓๐

ละสังโยชน์เบื้องต้นได้ ๓ อย่าง

วิธีการที่ทำให้ละได้ คือ หยุดในหยุด นิ่งในนิ่ง เข้าไปเรื่อยๆ อย่างนี้แหละ และอภัยกายธรรมพระโสดาบันพิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายทิพย์ ก็เข้าถึงกายพระสกทาคามี จิตมีความละเอียดอ่อน สามารถละกามราคะ และพยาบาทขั้นหยาบได้ จึงได้ชื่อว่าเป็น พระสกทาคามีบุคคล อภัยกายธรรมพระสกทาคามีพิจารณา อริยสัจ ๔ ในกายรูปพรหม ทำให้สามารถปล่อยวาง ละขาดจาก กามราคะ และพยาบาทขั้นละเอียด ใจไม่ติดในกิเลสเหล่านั้น อีกต่อไป จิตก็ตกศูนย์เข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียว กับกายธรรม-พระอนาคามี เป็นผู้มิจิตเที่ยงตรงต่อหนทางพระนิพพาน หาก ละโลกไปแล้วก็ไม่ต้องลงมาเกิดกันอีก สามารถที่จะฝึกฝนใจให้ หยุดนิ่งอยู่บนพรหมโลก จนบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ได้เช่นกัน

เมื่อจิตเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมพระอนาคามีแล้ว อภัยกายธรรมพระอนาคามีพิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายอรูปพรหม พอละเอียดหนักเข้าก็สามารถละรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชาได้ทั้งหมด สังโยชน์ ๑๐ เบื้องต่ำเบื้องสูงก็ หลุดหมด จิตจึงตกศูนย์วูบเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ กายธรรมอรหัต เป็นพระอรหันต์ผู้ห่างไกลจากกิเลสแล้ว ปราศจากความทุกข์ มีแต่สุขล้วนๆ ที่เรียกว่า เป็นเอกนัตบรมสุข เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์จึงทรงพระนามว่า อรหันต์ ตอนที่ได้

พระอรหันต์ของโลก

๒๗๑

ตรัสรู้กายธรรมอรหัตต์นี้แหละ

เพราะฉะนั้น คำว่า อรหิ หรืออรหันต์นั้น เป็นคำที่ศักดิ์สิทธิ์ และมีความหมายมาก เพราะกว่าจะได้คำนี้มา พระบรมศาสดาต้องทรมตนสร้างบารมีมามาก อย่างน้อย ๒๐ อสงไขยแสนมหากัป และกว่าจะตรัสรู้ได้ ต้องมีวิริยอุตสาหะ เอาชีวิตเป็นเดิมพันกัน ที่พระพุทธองค์ทรงพระนามว่า อรหิ ก็เพราะบำเพ็ญสมาธิภาวนา ตั้งมหาปณิธานอย่างแรงกล้า ใต้คางไม้พระศรีมหาโพธิ์ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ทรงตั้งพระหฤทัยมั่นว่า “แม้เนื้อเลือดในสรีระของพระองค์จะแห้งเหือดหายไป เหลือแต่หนังเอ็นกระดูกก็ตามที หากไม่ได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ พระองค์จะไม่ยอมลุกจากที่เป็นอันขาด”

จากนั้นพระองค์ทรงนั่งสมาธิรุดไปข้างหน้าด้วยน้ำพระทัยอันเด็ดเดี่ยว ในที่สุดก็ได้บรรลุพระสัพพัญญุตญาณสมดังพระประสงค์ ยามต้นได้บรรลุบุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกชาติหนหลังได้ว่าสร้างบารมีมากี่อสงไขย กี่ภพกี่ชาติ ทรงรู้เห็นหมด ยามที่ ๒ ทรงบรรลุจุตูปปาตญาณ หยั่งรู้ความจุติ และความเกิดของสรรพสัตว์ทั้งหลายได้ ยามที่ ๓ ทรงบรรลุอาสวักขยญาณ สามารถกำจัดกิเลสอาสวะที่หมักต้องอยู่ในใจ ลังโยชน์เบื้องต่ำ เบื้องสูง ที่เฝืออาบ ชุ่มซาบ ปนเป็น สวมซ้อน ร้อยไล่ ให้หลุดร่อนออกจากใจได้หมด ทรงรู้แจ้ง เห็นแจ้ง เห็นด้วย

พระอรหันต์ของโลก

๒๗๒

ธรรมจักขุและญาณทัสสนะของธรรมกาย

เมื่อพระองค์หยุดหนึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรม
อรหัต ได้เข้าถึงตรงนี้แล้ว คุณวิเศษทั้ง ๕ อย่าง คือ จกขุ อุตปาติ
ญาณ อุตปาติ ปญญา อุตปาติ วิชชา อุตปาติ อาโลโก อุตปาติ
จักขุ ญาณ ปญญา วิชชา อาโลโก คือ แสงสว่าง ก็ะบังเกิด
ขึ้นมาเป็นลำดับๆ อะไรที่เป็นความมืดมน หรือลี้ลับของโลกและ
ชีวิต ก็ถูกเปิดเผยขึ้น พระองค์จึงเป็นประทีปธรรมเอก ของโลก
และจักรวาล ที่นำความสว่างไสวมาสู่ดวงใจของมนุษย์ และ
สรรพสัตว์ทั้งหลาย

สิ่งเหล่านี้จะดับได้ต้องดับที่ต้นเหตุ คือ การที่จะไม่ให้
เกิดอีกต่อไป ไม่ให้มีภพชาติ ต้องขจัดอวิชชาที่เป็นมูลรากที่
ทำให้เกิดทั้งหมด ซึ่งเรียกว่า สมุทัย ในการดับเหตุแห่งทุกข์
ท่านให้คำว่า นิโรธ ซึ่งแปลว่า หยุด หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
ท่านยืนยันว่า หยุดเท่านั้นแหละจึงจะสำเร็จ หยุดเป็นตัวสำเร็จ
จะดับอวิชชาซึ่งเป็นกิเลสตัวสำคัญได้ ต้องทำใจหยุดอย่างเดียว
หากดับอวิชชาได้ อันอื่นๆ ก็ดับหมด เมื่อพระบรมศาสดาของ
เราชนะกิเลสเหล่านั้นได้แล้ว ทรงเปล่งอุทานหลังจากตรัสรู้
อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณว่า

“ดูก่อนนายช่างผู้ทำเรือน เราท่องเที่ยวอยู่ในสงสารมา

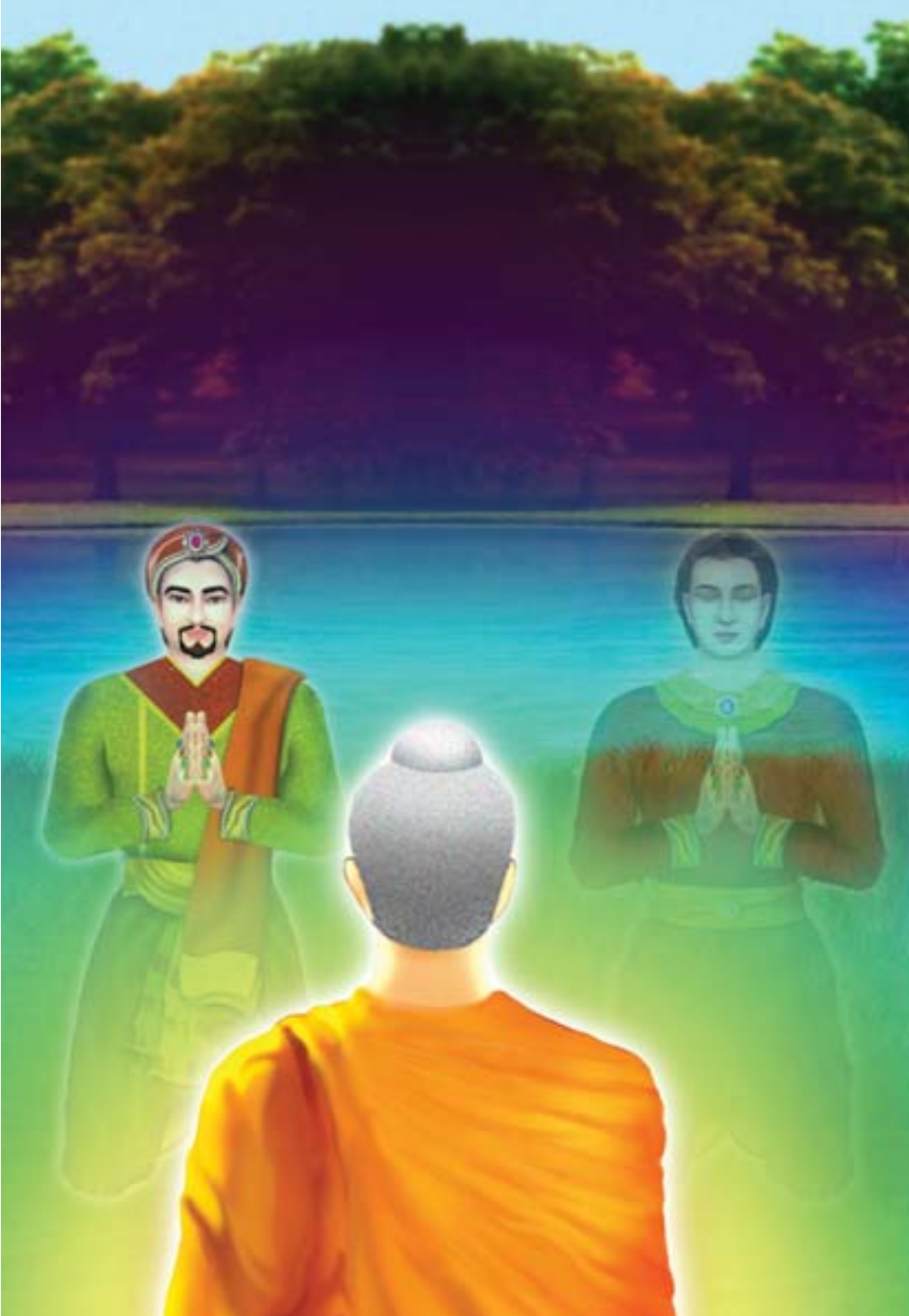
พระอรหันต์ของโลก

๒๗๓

เป็นเวลายาวนาน เวียนตายเวียนเกิดมานับภพนับชาติไม่ถ้วน การเกิดนำความทุกข์มาให้เรามากมาย ไม่รู้จักจบสิ้น นายช่างคือตัณหา บัดนี้เราเจอตัวท่านแล้ว ท่านหมดโอกาสที่จะมาสร้างเรือนคือ อัตภาพร่างกายของเราอีกต่อไปแล้ว กระดูกซี่โครงของท่าน คือ กิเลส เราก็หักได้เสียแล้ว มีหน้าซำยอดปราสาท คือ อวิชชา เราก็รื้อทำลายหมดสิ้นแล้วจิตของเราถึงธรรม ปราศจากเครื่องปรุงแต่ง ถึงซึ่งความสิ้นไปแห่งตัณหาได้แล้ว”

นี่คือชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของพระลัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ได้สมญานามว่า เป็นพระอรหันต์ ทรงอาศัยมหากรุณาธิคุณนำความสำเร็จนี้มาเผยแผ่ให้พวกเราเข้าถึงพระธรรมกาย เข้าถึงความสุขอันเป็นอมตะตามพระพุทธองค์ไปด้วย เพราะฉะนั้นการตรีกะลิกนิกถึงพระพุทธองค์ก็ดี การเจริญพุทธานุสติภาวนา ลัมมา อรหัง กัตติ เป็นสิ่งที่ควรตรีกะลิกนิกถึงบ่อยๆ เราจะต้องหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอทุกๆ วันจะได้เข้าถึงพระธรรมกาย หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะตามพระพุทธองค์ไปด้วย

ย อ ด กั ล ย า ณ มิต ร
ข อ ง โ ล ก

บุคคลผู้มีปัญญาไม่พึงคบมิตรชั่ว
ไม่พึงคบพวกบุรุษต่ำทราม
พึงคบกัลยาณมิตร พึงคบบุรุษสูงสุด

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๗๖

ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ ล้วนต้องการกัลยาณมิตรคอยชี้แนะวิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เพราะกัลยาณมิตรเป็นทั้งหมดของชีวิตที่สมบูรณ์ และเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ที่คอยชี้ทางสว่างให้แก่ชาวโลก โลกจะมีตมิดหรือสว่างไสวเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับกัลยาณมิตร เพราะฉะนั้นเราต้องเตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อม กับการที่จะทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตรให้กับทั้งตนเอง และแก่ชาวโลก โดยเฉพาะในด้านจิตใจ เราต้องหมั่นทำสมาธิเจริญภาวนา ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้ เพื่อเราจะได้เป็นผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรที่สมบูรณ์

มีพุทธพจน์ใน บัณฑิตวรรค ธรรมบท ความว่า

“น ภเช ปาปเก มิตฺเต น ภเช ปุริสาธเม
ภเชถ มิตฺเต กลยาणे ภเชถ ปุริสุตฺตเม

**บุคคลผู้มีปัญญาไม่พึงคบมิตรชั่ว ไม่พึงคบพวกบุรุษ
ต่ำทราม พึงคบกัลยาณมิตร พึงคบบุรุษสูงสุด”**

โลกเราจะเป็นอย่างไรนั้น ไม่ได้อยู่ที่สภาพดินอากาศฟ้าหรืออยู่ที่สภาพแวดล้อมแต่อย่างใด ที่แท้โลกจะมีตมิดหรือจะสว่างขึ้นอยู่กับกัลยาณมิตรเท่านั้น เพราะเป็นความสว่างด้วยแสงแห่งธรรม กัลยาณมิตร คือ ผู้นำในการทำความดีทุกรูปแบบ เป็นผู้นำแสงแห่งพระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปส่อง-

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๓๓

สว่างในใจของชาวโลก ใจของสรรพสัตว์ที่ยังตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ทรมาน ย่อมจะได้รับอิสรภาพ ได้รับการปลดปล่อยให้เป็นใจที่เปี่ยมสุขและบริสุทธิ์ดังเดิม

มหาเศรษฐีทุกคนในโลกนี้ ถึงแม้เขาจะมีครบทุกอย่างบริบูรณ์ แต่เศรษฐีเหล่านั้นหาไม่รู้ไม่ว่า เขาขาดสิ่งหนึ่งที่สำคัญมากในชีวิต สิ่งนั้นคือวิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสมบูรณ์ในเส้นทางของพระอริยเจ้า ซึ่งต้องอาศัยกัลยาณมิตรนั่นเอง เหมือนอย่างที่ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นยอดกัลยาณมิตรของโลก ได้เป็นกัลยาณมิตรให้กับเศรษฐีหนุ่มท่านหนึ่ง จนท่านได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์รูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา

เศรษฐีท่านนี้ เคยบำเพ็ญกุศลในพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ มาหลายพระองค์ อย่างเช่นในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระนามว่า **สุเมธะ** ท่านเป็นนาคราชผู้มีอำนาจมาก ได้นิมนต์ภิกษุสงฆ์ซึ่งมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขไปยังภพของตน และได้ถวายมหาทานในนาคพิภพ โดยถวายไตรจีวรที่มีค่ามากแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า และเครื่องสมณบริวารอันประณีตแด่พระภิกษุทุกรูป ด้วยบุญกรรมนั้น ท่านได้ท่องเที่ยวไปในเทวโลกและมนุษยโลก

ในกาลแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า **ลัทธิตถะ**

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๓๘

ท่านเกิดเป็นบุตรเศรษฐี ได้นำรัตนะ ๗ ประการ ไปบูชารอบต้นมหาโพธิ์ ต่อมาในกาลแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า**กัสสปะ** ท่านได้ออกบวชในพระพุทธศาสนา บำเพ็ญสมณธรรม ด้วยการประพฤติพรหมจรรย์อย่างนี้ ทำให้ท่านได้ท่องเที่ยวไปเฉพาะสุคติภูมิเท่านั้น

*เมื่อมาในกาลของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ท่านได้มาบังเกิดเป็นบุตรของเศรษฐีในกรุงพาราณสี มีมารดาชื่อว่า**สุชาดา** ผู้ถวายข้าวปายาสผสมน้ำมันแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านมีชื่อว่า **ยสะ** และความที่ท่านเป็นสุขุมลชาติผู้ละเอียดอ่อน จึงมีสมบัติทุกอย่างสมบูรณ์หมด มีปราสาท ๓ หลังตามฤดูทั้งสาม คือ ฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เมื่อถึงฤดูใด ท่านจะเข้าเสวยสุขในปราสาทหลังนั้นๆ โดยมีนักร้องที่เป็นสตรีล้วนคอยบำเรอ และท่านไม่เคยลงมายังพื้นปราสาทชั้นล่างเลย ตลอดฤดูหนาว ฤดูฝนและฤดูร้อนด้วยความที่ฝ่ามือและเท้าของท่านละเอียดอ่อน บิดามารดาจึงต้องปูลาดพื้นด้วยปุยพรมและพรมอันอ่อนนุ่ม

วันหนึ่ง เมื่อท่านถูกบำเรอชั้บกล่อมด้วยเบญจกามคุณ แล้วผล็อยหลับไป เมื่อตื่นขึ้นมาเห็นเหล่าบริวารที่กำลังนอนหลับไหลเลื่อนกลาดไม้ได้สติ แสดงอาการวิกลจริตไปต่างๆ

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๗๕

นานา ประดุจซากศพที่ทิ้งในป่าช้าไม่เป็นที่ยินดีเหมือนแต่ก่อน ทำให้ท่านสังเวชใจถึงกับเปล่งอุทานว่า ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ พลังสวมรองเท้าทองคำเดินออกจากปราสาทไปทันที

ท่านเดินมุ่งไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เดินไปถึงอุทานไปว่า “ผู้เจริญทั้งหลาย ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ” ขณะนั้นเป็นเวลาเช้ามืด ซึ่งเป็นช่วงที่พระผู้มีพระภาคเจ้ากำลังเสด็จจงกรมอยู่ พระองค์ทอดพระเนตรเห็นยสกุลบุตรแต่ไกล จึงเสด็จไปนั่งบนบัลลังก์ตอาสน์พลาตว์รสว

“ยสะ ที่นี้แล ไม่วุ่นวาย ที่นี้ไม่ขัดข้อง เธอจงมานั่งเถิด เราจักแสดงธรรมให้เธอฟัง” ทันทิที่ได้ยินพระสุรเสียง ยสกุลบุตรปีติยินดียิ่งนัก รีบถอดรองเท้าเข้าไปถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า และนั่งในที่สมควร พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอนุบุพพิกขาและอริยสัจ ๔ ทำให้ยสกุลบุตรมีดวงตาเห็นธรรม ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันในขณะนั่นเอง

รุ่งเช้า นางสุชาดาไปหาบุตรชายที่ปราสาท เมื่อไม่พบก็ไปบอกท่านเศรษฐี ท่านเศรษฐีจึงส่งบริวารให้ค้นหาทั้ง ๔ ทิศ ส่วนตัวของท่านเองรีบเข้าไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ท่านพบรองเท้าทองคำของบุตรชายที่ถอดไว้ จึงเข้าไปทูลถามพระผู้มี-

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๘๐

พระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์เห็นยสกุลบุตรมาทางนี้บ้างไหม”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ท่านคฤหบดี เชิญนั่งก่อน เมื่อท่านนั่งแล้ว ก็จะพึงได้เห็นยสกุลบุตรในที่นี้” ซึ่งขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงฤทธิ์ ทำให้เศรษฐีมองไม่เห็น บุตรชายของตน ซึ่งกำลังนั่งอยู่ในที่นั้นนั่นเอง

เศรษฐีก็คิดว่า เมื่อเรานั่งในที่นี้ก็จะได้เห็นบุตร จึงรำเรง ยินดี ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า และนั่ง ณ ที่สมควร ข้างหนึ่ง จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอนุปพพิกขา แก่เศรษฐี ทำให้ท่านเศรษฐีเป็นผู้มีความเชื่อในคำสั่งสอนของ พระบรมศาสดาโดยมิต้องอาศัยผู้อื่น เศรษฐีได้กราบทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์เปรียบเหมือนบุคคล หงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง หรือ จดประทีปให้ส่องสว่างในที่มืด รูปทั้งหลายย่อมปรากฏแก่คน นัยน์ตาดี ฉันทใด พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ฉันทนั้น ทรงประกาศธรรม โดยอเนกปริยาย ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ขอถึง พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงจำข้าพระองค์ว่า เป็นอุบาสกตั้งแต่บัดนี้เป็นต้น ไป ข้าพระองค์ขอถึงสรณะทั้งสามจนตลอดชีวิต” ด้วยการ ปฏิญาณนี้ ทำให้ท่านเศรษฐีได้เป็นอุบาสกผู้ถึงสรณะทั้งสาม

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๘๑

เป็นคนแรกในโลก

ในขณะที่พระศาสดาทรงแสดงธรรมแก่ท่านเศรษฐีนั้น ยสกุลบบุตรได้พิจารณาถึงภูมิธรรมตามที่ตนเห็น ตามที่ตนรู้ ทำให้จิตหลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงระงับอิทธาภิสังขาร ทำให้ท่านเศรษฐีมองเห็นบุตรของตนและได้กล่าวกับยสกุลบบุตรว่า “พ่อยสะ มารดาของเจ้ากำลังประสบความเศร้าโศกปริเทวนาการ เจ้าจงให้ชีวิตแก่มารดาของเจ้าเถิด”

ยสกุลบบุตรแลดูพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ตรัสตอบ ท่านเศรษฐีว่า “ท่านคฤหบดี ท่านสำคัญยสกุลบบุตรอย่างไร ธรรมที่ยสกุลบบุตรได้เห็นแล้วรู้แล้วด้วยเสขญาณ ด้วยเสขทัสสนะ เมื่อยสกุลบบุตรได้พิจารณาถึงภูมิธรรมตามที่ตนรู้แล้วเห็นแล้ว จิตก็หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลายเพราะไม่ยึดมั่น เขาเป็นผู้สมควร เพื่อจะเวียนมาเพื่อความเป็นผู้ครองเรือน เพื่อบริโภคกามคุณ เหมือนคนครองเรือนทุกๆ ไปอย่างนั้นหรือ”

ท่านเศรษฐีกราบทูลว่า “มิใช่ออย่างนั้นพระเจ้าข้า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เป็นลาภของบุตรของข้าพระองค์แล้วหนอ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ยสกุลบบุตรได้ดีแล้วหนอ จิตของยสะ หลุดพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงอนุเคราะห์ยสตามแต่สมควรเถิด”

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๘๒

ต่อมาพระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ท่านยสะได้บวชแบบ
เอหิภิกขุอุปสัมปทา เป็นภิกษุอรหันตรูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา

เราจะเห็นได้ว่า พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าผู้เป็นที่พึ่งที่ระลึก
อันสูงสุดของชาวโลก และเป็นยอดกัลยาณมิตร ที่ไม่มี
กัลยาณมิตรใดในโลกนี้เสมอเหมือน ท่านได้เป็นที่พึ่งแก่ชาวโลก
ผู้ขัดข้อง ดังในเรื่องราวของพระยสเถระ ที่ชีวิตพบกับความ
วุ่นวาย ความขัดข้องหมองใจ พระพุทธองค์ได้ทำหน้าที่ของ
ยอดกัลยาณมิตรโปรดพระยสะ และบิดาให้มีดวงตาเห็นธรรม
เราก็เช่นเดียวกัน ต้องทำให้ได้เหมือนอย่างพระพุทธองค์
ทรงทำมาแล้ว ช่วยกันขยายธรรมะของพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า
ไปสู่ชาวโลก เราต้องมีหัวใจประดุจพระบรมโพธิสัตว์ นำวิชา-
ธรรมกายไปสู่ใจของชาวโลกให้ได้ ในที่สุดชาวโลกย่อมจะ
สมปรารถนามีดวงตาเห็นธรรมกันทุกๆ คน

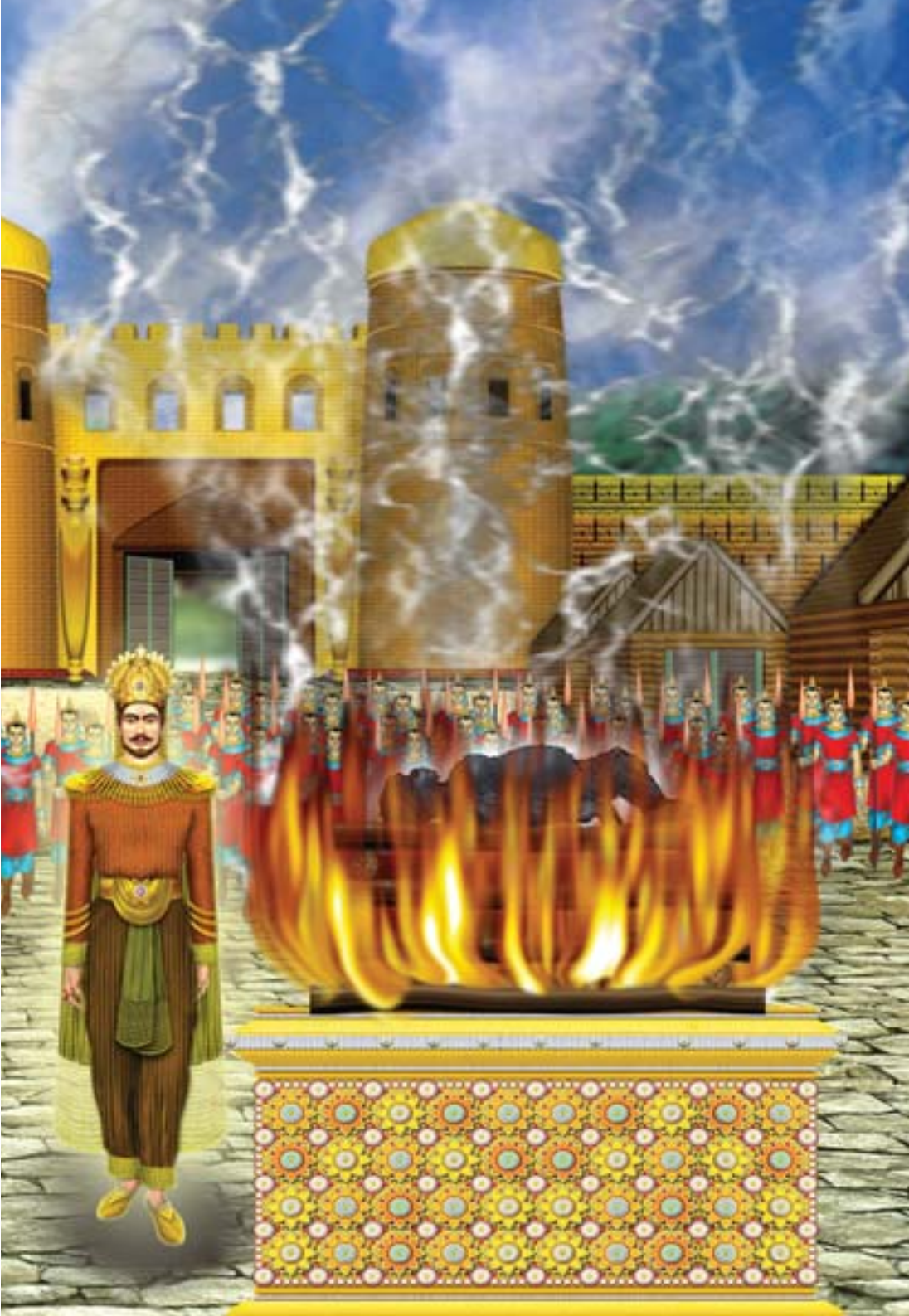

๓๒

พญาวานรโพธิสัตว์

การผูกมัดไว้ ไม่เผื่อนข้าพระองค์ให้เดือดร้อน ผู้มาก็
จักไม่ให้ข้าพระองค์เดือดร้อน เพราะข้าพระองค์ได้นำความสุข
มาให้แก่เหล่าวานร ที่ให้ข้าพระองค์ครองความเป็นใหญ่

พญาวานรโพธิสัตว์

๒๘๕

ธรรมกาย เป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา และเป็นแก่นของชีวิตที่มนุษย์ทุกๆ คนเกิดมาก็เพื่อแสวงหาสิ่งนี้ หากว่าได้เข้าถึงธรรมกายภายในก็จะเป็นผู้ที่เต็มเปี่ยมด้วยบุญบารมีและความสุขที่ละเอียดประณีตเกินกว่าสุขใดๆ ในโลก เพราะรสแห่งธรรมนั้นเลิศกว่ารสทั้งปวง สุขอันเกิดจากธรรมประเสริฐกว่าอย่างอื่นทั้งหมด ชีวิตเราจะเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ และได้รับอานิสงส์อันไม่มีประมาณ มหากุศลจะบังเกิดขึ้นทุกๆ ขั้นตอนที่เราสร้างบารมี เพราะใจเราหยั่งลงสู่กุศลธรรมตรงกลางกาย ธรรมกายเป็นต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ทั้งปวง ดังนั้นการได้เข้าถึงธรรมกาย จะทำให้ชีวิตของเราก้าวไปสู่ความสมบูรณ์ได้ในที่สุด เราจึงควรที่จะปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงธรรมกายให้ได้

มีวาระพระบาลีใน มหากปิชาดก ความว่า

“ตัม มํ น ตปปตี พนุโร วโร เม น ตเปสสติ
สุขมาหริตฺ เตสํ เยสํ รชชชการยิ

การผูกมัดไว้ ไม่เผลอนเข้าพระองค์ให้เดือดร้อน ผู้หมาก็จักไม่ให้เข้าพระองค์เดือดร้อน เพราะเข้าพระองค์ได้นำความสุขมาให้แก่เหล่าวานร ที่ให้เข้าพระองค์ครองความเป็นใหญ่”

ชีวิตของพระบรมโพธิสัตว์เจ้าของเราทั้งหลาย เป็นชีวิต

พญาวานรโพธิสัตว์

๒๘๖

ที่เสียสละอย่างใหญ่หลวงท่านท่อมุทสร่างบารมีมาเป็นอสงไขยภพอสงไขยชาติไม่ว่างเพื่อที่จะบ่มบารมีให้แก่อบ จนกว่าจะได้บรรลुพระโพธิญาณ ในแต่ละภพละชาติที่เกิดขึ้น ท่านจะยอมสละทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิตของตนเองเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ในหัวใจของพระโพธิสัตว์จึงเต็มเปี่ยมด้วยมหากรุณาอย่างไม่มีประมาณ แม้จะรวมน้ำในมหาสมุทรทั้งสี่ก็ไม่อาจที่จะเปรียบเทียบกับสายธารแห่งน้ำใจของพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายได้

พวกเราทุกๆ คน จึงควรภาคภูมิใจในพระบรมศาสดาของพวกเราที่ท่านเป็นแบบอย่างตั้งแต่จรณะที่เพียบพร้อมงดงามเปี่ยมไปด้วยมหากรุณาที่ทรงบำเพ็ญพุทธกิจโปรดสรรพสัตว์ทั้งหลาย โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบาก และในอดีตชาติที่ยังสร้างบารมีอยู่นั้น พระองค์ยังมีชีวิตทั้งดงามควรค่าแก่การเคารพบูชาอย่างยิ่ง ทรงเป็นผู้นำที่มีความเสียสละอย่างใหญ่หลวงเพื่อประโยชน์สุขของหมู่คณะ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

*มีอยู่พระชาติหนึ่งที่พระโพธิสัตว์เกิดในกำเนิดของวานร ท่านเป็นวานรที่มีบุญมาก มีร่างกายที่สูงใหญ่กว่าวานรธรรมดา

พญาวานรโพธิสัตว์

๒๘๓

หลายเท่า มีกำลังวังชามาก มากเท่ากับพลังกำลังของช้างถึง ๕ เชือกรวมกัน นอกจากนี้ยังมีวานร ๘๐,๐๐๐ ตัว เป็นบริวาร

พระโพธิสัตว์และบริวารอาศัยอยู่ที่ป่าหิมพานต์ ซึ่งในสถานที่ที่อาศัยอยู่นั้น มีต้นมะม่วงต้นหนึ่ง เป็นต้นมะม่วงที่ใหญ่โตมาก มีใบดกหนา สูงเสียดยอดเขา ขึ้นอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา ผลของมะม่วงต้นนี้อร่อยมาก หวานหอมมีกลิ่นและรสคล้ายผลไม้ทิพย์บนสรวงสวรรค์ อีกทั้งยังมีผลที่ใหญ่โตมาก ขนาดประมาณหม้อใบใหญ่ ผลของมะม่วงบางส่วนร่วงหล่นลงพื้นดิน บางส่วนหล่นลงในแม่น้ำ บางส่วนหล่นลงระหว่างกลางต้นไม้ พระโพธิสัตว์พร้อมกับฝูงบริวารทั้งหลาย ต่างพากันมากินผลมะม่วงที่ต้นมะม่วงนั้นเป็นประจำ

วันหนึ่ง พระโพธิสัตว์เห็นการหล่นของผลมะม่วงนั้น คิดว่า ลักวันหนึ่งภัยจะเกิดขึ้นกับพวกตนเพราะอาศัยผลที่หล่นลงในน้ำ จึงออกคำสั่งให้วานรทั้งหลายกินผลไม้ที่กิ่งซึ่งยื่นออกไปในแม่น้ำให้หมด ไม่ให้เหลือแม้แต่ผลเดียวตั้งแต่เวลาที่ออกผลเท่าเมล็ดถั่วเขียว แต่แม้จะระวังอย่างดีก็ยังมีผลหนึ่งที่หลุดรอดสายตาของเหล่าวานรไปได้

ผลมะม่วงสุกผลหนึ่งซ่อนอยู่ในรังมดแดง เมื่อสุกหอมเต็มทีก็หล่นลงในแม่น้ำ กระแสน้ำได้พัดไปตามสายน้ำลอบไป

พญาวานโรพิธสัตว์

๒๘๘

สู่อาณาจักรของมนุษย์ ขณะนั้นพระเจ้าพาราณสีกำลังสร้างน้ำที่
แม่น้ำ ซึ่งทุกครั้งที่พระองค์ลงสร้างน้ำจะทรงให้กันข้ายเพื่อกัน
อันตรายทั้งหลาย มะม่วงผลนั้นลอยตามกระแสน้ำมาติดตาข้าย
ของพระราชาในขณะนั้น

หลังจากพระราชาเสด็จทรงสนานแล้วก็เสด็จกลับ ชาว-
ประมงต่างช่วยกันยกตาข่ายขึ้น เห็นผลมะม่วงสุกผลนั้นแต่ก็ไม่
แน่ใจว่าเป็นผลไม้ชนิดใด เพราะมีผลที่ใหญ่โตมโหฬารมาก จึง
ได้นำไปถวายพระราชา เมื่อพระราชาทอดพระเนตรเห็นก็ตรัส
ถามว่า “นี่เป็นผลไม้ชนิดไหนกัน ทำไมมีลักษณะที่ผิดแปลกจาก
ชนิดอื่นจริงๆ ใครพอจะรู้บ้าง”

ชาวประมงพากันกราบทูลว่า “พวกข้าพระองค์วันๆ หนึ่ง
ได้แต่ล่องเรือจับปลา เรื่องเกี่ยวกับผลหมากรากไม้ไม่ค่อยมีผู้ใด
สันทัด แต่พราณไพรผู้เจนจัดในการท่องป่าคงจะรู้จัก พระเจ้าข้า”

พระราชาจึงมีพระราชโองการให้พราณไพรเข้าเฝ้าเพื่อ
ตรัสถาม เมื่อรู้ว่าเป็นผลมะม่วงสุก พระองค์ทรงใช้พระแสง-
กริชเฉือนให้พราณไพร่นั้นชิมก่อน ครั้นเห็นว่าปลอดภัย
พระองค์จึงเสวย อีกทั้งได้พระราชทานให้พระสนม และมหา-
อำมาตย์ทั้งหลายได้ชิมโดยทั่วกัน รสมะม่วงนั้นได้แผ่ซ่านไปทั่ว
สรีระของพระราชา

พญาวานรโพธิสัตว์

๒๘๕

พระองค์ทรงตั้งใจในรสชาติของมะม่วงนั้นจึงได้ตรัสถามพราณไพรว่า “ท่านรู้หรือไม่ว่าต้นมะม่วงนี้อยู่ที่ไหน” พราณกราบทูลว่า “อยู่ที่ป่าหิมพานต์พระเจ้าข้า” ด้วยความที่ชอบใจในรส พระราชาจึงรับสั่งให้ต่อเรือพิเศษเสด็จล่องเรือทวนกระแสน้ำไปตามทิศที่พราณชี้แนะ ล่องเรือทวนกระแสน้ำไปหลายวัน เพราะพราณไม่ได้บอกว่าต้องล่องเรือไปกี่วันจึงจะถึง

จนกระทั่งถึงริมฝั่งที่มหาอัมพรุกษะต้นนั้นตั้งตระหง่านอยู่ พราณไพรจึงกราบทูลว่า “ข้าแต่มหาบพิตร นี่แหละคือต้นมะม่วงที่พระองค์แสวงหา” พระราชารับสั่งให้ทอดสมอเรือและเสด็จไปที่ต้นไม้นั้น โดยมีข้าราชการบริพารตามเสด็จ จัดที่บรรทมที่ได้คองไม้เนื้อนั้น ครั้นเสวยผลมะม่วงที่มีรสโอชาและเสวยพระกระยาหารมีรสเลิศนานาชนิดแล้วบรรทมหลับไป ส่วนราชบุรุษทั้งหลายพากันวางยามก่อกองไฟไว้รอบๆ

เมื่อมวลมนุษยพากันหลับหมดแล้ว ในเวลาเที่ยงคืน พระมหาลัทธิพร้อมทั้งบริวารทั้ง ๘๐,๐๐๐ ตัว พากันมากินผลไม้โดยไต่จากกิ่งหนึ่งไปยังอีกกิ่งหนึ่ง พระราชาทรงได้ยินเสียงก็ตื่นจากบรรทม และปลุกข้าราชการบริพารให้ตื่นขึ้นพลางรับสั่งว่า “พวกรุ่นนี้พวกเจ้าจงเรียกพวกแมนธนูมาแล้วให้ล้อมต้นมะม่วงนี้ไว้ และให้ยิงวานรพวกนี้ให้หมดสิ้น เราจะกินเนื้อวานรกับมะม่วงในวันพรุ่งนี้”

พญาวานรโพธิสัตว์

๒๕๐

จากนั้น นักแม่นธนูทั้งหลายพากันล้อมต้นมะม่วงนั้น แล้วก็ขึ้นลูกศรไว้ เหล่าวานรทั้งหลายรู้ว่าถูกล้อมแล้ว รีบพากันเข้าไปรายงานพระโพธิสัตว์ว่า “ตอนนี้พวกเราทั้งหลายถูกนายขมังธนูล้อมไว้หมดแล้ว” พระโพธิสัตว์ได้ฟังดังนั้น ด้วยความที่เป็นหัวหน้าที่มีจิตใจหนักแน่นเปี่ยมล้นด้วยความเสียสละ กอปรกับมีปัญญา จึงกล่าวปลอบโยนว่า “ท่านทั้งหลายอย่ากังวลไปเลย เราจะให้ชีวิตแก่พวกท่านทั้งหลายเอง” พระโพธิสัตว์รีบวิ่งไปยังกิ่งไม้ที่ขึ้นไปตรงหน้าแม่น้ำคงคา กระโดดพุ่งไปเต็มกำลัง ไปไกลได้ประมาณถึงชั่วร้อยละยี่สิบ เพื่อให้ตกลงไปที่พุ่มไม้แห่งหนึ่ง ได้เลือกหาเครือหวายที่ยาวพอที่จะทำให้เหล่าวานรไต่หนีไปได้ เมื่อได้หวายตามต้องการแล้ว จึงกัดโคน และกำหนดว่าช่วงนี้สำหรับผูกที่ต้นไม้ ช่วงนี้จึงไปในอากาศ เมื่อกะช่วงเช่นนี้ จึงเอาปลายหวายด้านหนึ่งผูกไว้ที่ต้นไม้ที่แข็งแรง ต้นหนึ่ง ส่วนปลายอีกด้านหนึ่งก็ผูกกับสะเอวของตน จากนั้นได้กระโดดกลับไปที่ดินมะม่วงเพื่อผูกหวายอีกด้านหนึ่งกับต้นมะม่วง จะได้ทำเส้นทางให้กับบริวารทั้งหลายเพื่อไต่หนีไปได้อย่างปลอดภัย

สืแต่ยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง พญาวานรลืมห่วงระยั้งที่ผูกสะเอวของตนไว้ เส้นทางนั้นไม่พอเพียงที่จะมัดกับต้นมะม่วงอีกด้านหนึ่งได้ จึงใช้แขนที่ทรงพลังของตนยึด

พญาวานรโพธิสัตว์

๒๕๑

ต้นมะม่วงไว้แน่นพลางบอกบรivarว่า “ท่านทั้งหลายจงเหยียบหลังของเราไต่ไปอย่างปลอดภัยตามเครือหาวายนี้โดยเร็วเถิด”

บรivarทั้งปวงได้ฟังดังนั้นจึงไหว้ขอขมา และได้ไปตามตัวพระโพธิสัตว์ ข้ามไปอย่างปลอดภัย เหลือเพียงตัวสุดท้ายตัวเดียวเท่านั้นที่แอบอิจฉาพระโพธิสัตว์ คอยหาโอกาสทำร้ายตลอดมาโดยที่ท่านไม่รู้ตัว เมื่อได้โอกาสเช่นนั้น วานรพาลจึงกระโดดลงเหยียบหลังพระมหาสัตว์ด้วยกำลังที่รวดเร็ว ตรงที่หัวใจอย่างแรง และได้ไต่หลบหนีไป พระโพธิสัตว์ถูกวานรพาลกระทำเช่นนั้นถึงกับหัวใจแตกได้รับทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส

พระราชอาชกรรมยังไม่หลับ ทรงเห็นเหตุการณ์ตลอดถึงกับดำริว่า วานรตัวนี้เป็นผู้ที่เสียสละอย่างยิ่งใหญ่ แม้จะเป็นสัตว์เดรัจฉานก็สามารถทำความสวัสดีแก่บรivarโดยไม่คำนึงถึงชีวิตของตนเอง ไม่ควรที่จะให้ขุนกระบี่นี้พินาศไป จึงรับสั่งให้นำพญาวานรลงมา คลุมด้วยผ้ากาสาพัสดร์บนหลัง ให้อาบน้ำในแม่น้ำคงคา ตีมน้ำอ้อย แล้วเอาน้ำมันที่หุงถึงพันครั้งชะโลมบนหลัง ให้นอนบนที่นอนที่ปูด้วยหนังแพะ

ส่วนพระโพธิสัตว์มีมหากรุณาที่จะกล่าวเตือนพระราชา จึงพูดว่า “มหาบพิตร ข้าพระองค์ได้ทำหน้าที่ของหัวหน้าแล้ว ธรรมดาของกษัตริย์ ควรแสวงหาความสุขให้แก่รัฐ ยานพาหนะ

พญาวานรโพธิสัตว์

๒๕๒

กำลังพล และนิคมทั้งหลาย แล้วปกครองโดยธรรม”

เมื่อกล่าวถึงตอนนี้ พระโพธิสัตว์ไม่อาจทนต่อความเจ็บปวด ได้ลึ้นใจตรงนั่นเอง พระราชารัฐสิกขาบซึ่งในคุณธรรมของพญาวานรจึงนำสรีระกลับไปในเมือง ให้ถวายพระเพลิงเหมือนกับกษัตริย์ และทรงให้สร้างสถูปเป็นอนุสาวรีย์ไว้เป็นอนุสรณ์แห่งความดี เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ชาวโลกสืบไป

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า พระบรมโพธิสัตว์ของเรานั้นเป็นผู้มีความเสียสละอย่างใหญ่หลวง ยอมสละแม้กระทั่งชีวิตที่มีค่ามหาศาล เพื่อความผาสุกของหมู่คณะที่ร่วมสร้างบารมี นับเป็นบุญลาภอันประเสริฐของพวกเราทั้งหลายที่ได้มาพบกับพระธรรมคำสอนของพระองค์ผู้เป็นพระบรมศาสดา ผู้มีพระอรรถกถาทั้งในเบื้องต้นท่ามกลาง และที่สุด เราทั้งหลายในฐานะที่เป็นนักสร้างบารมี ให้ดูพระองค์เป็นแบบอย่าง ให้ก้าวตามรอยบาทของพระบรมศาสดาตามคำสอนของพระองค์ ชีวิตของพวกเราทุกๆ คนจะได้เข้าถึงความสุขที่ไม่มีประมาณอย่างแน่นอน

พุทธานุภาพ ไม่มีประมาณ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นปราชญ์ ขวนขวายในมณีนีดีแล้วในธรรมที่เข้าไปสงบระงับ ด้วยสามารถแห่งการประพาศิพรหมจรรย์ แม้เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ก็ย่อมรักใคร่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีสติเหล่านั้น

พุทธทาสภาพไม่มีประมาณ

๒๕๕

บนเส้นทางการสร้างบารมีในสังสารวัฏ เพื่อก้าวไปสู่
จุดหมายปลายทาง คืออายตณนิพพานนั้น เราเลี่ยงไม่ได้ที่จะ
ต้องเข้าไปข้องเกี่ยวกับคน ลัทธิ และสิ่งของ หากเรามั่นคงใน
เป้าหมาย มีมโนปณิธานอุดมการณ์ที่ชัดเจน ก็จะไม่ไปมัวเมายึด
ติดในสิ่งต่างๆ เหล่านั้น ไม่หลงใหลในเบญจกามคุณ รูป เสียง
กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ที่มากระทบใจ ซึ่งเป็นเหยื่อล่อให้
เราห่างเหินจากการสร้างบารมี การปฏิบัติธรรมด้วยการฝึกฝน
ใจให้หยุดนิ่ง เป็นวิธีการกลั่นใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ใจที่ผ่องใส
จะทำให้เรามองเห็นโลก และชีวิตไปตามความเป็นจริง เราจะ
ทุ่มเทสร้างบารมีกันอย่างเต็มที่จนกว่าจะบรรลุถึงจุดหมาย
ปลายทาง

มีวาระพระบาลีใน ธรรมบท ขุททกปาฐะ ว่า

“เย ฌานปสุตา อีรา เนกขมมุปลเม รตา
เทวาปี เตส ปิหยนติ สมพุทธานํ สติมตํ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นปราชญ์ ขวนขวายในฌาน
ยินดีแล้วในธรรมที่เข้าไปสงบระงับ ด้วยสามารถแห่งการ
ประพาสทิพรหมจรรย์ แม้เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ก็ย่อม
รักใคร่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีสติเหล่านั้น”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว

พุทธานุภาพ ไม่มีประมาณ

๒๕๖

ทรงรู้แจ้งแทงตลอดในภพทั้งสาม ตั้งแต่กามภพ รูปภพ อรูปภพ
รู้ไปถึงอายตณนิพพานซึ่งเป็นโลกุตตระ เป็นสภาวะที่มีธรรมชาติ
ที่บริสุทธิ์ล้วนๆ เป็นสุขอย่างเดียว ไม่มีทุกข์เจือปนเลย ทรงรู้
ทั้งเรื่องราวในอดีตปัจจุบัน และอนาคต ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้
เป็นผลสืบเนื่องมาจากการทำอะไรไว้ หรือกรรมที่เราทำไว้ใน
ปัจจุบันนี้ จะส่งผลเป็นวิบากอย่างไรบ้าง พระองค์จึงได้ชื่อว่า
เป็นลัทธิปัญญาพุทธเจ้า คือ รู้ทุกอย่างด้วยอานุภาพของพุทธญาณ
ที่แผ่ขยายครอบคลุมไปทั่วทั้งหมื่นโลกธาตุ แสนโกฏิจักรวาล
อนันตจักรวาล

พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ตื่น คือ ตื่นแล้วจากความหลับ
ตื่นจากกิเลสอาสวะที่ครอบงำจิตใจ ไม่มีความมืด คือ อวิชชา
มาปิดบังดวงปัญญา ทรงเบิกบานแล้ว เหมือนดอกบัวที่ชูช่อขึ้น
เหนือน้ำ เบ่งบานรับแสงอรุณทแยงในยามเช้า ทรงมีพระทัย
แช่มชื่นเบิกบานตลอดเวลา ใครได้เข้าใกล้ย่อมได้รับความชุ่มเย็น
และสัมผัสได้ถึงกระแสแห่งความเมตตาอันไม่มีประมาณของ
พระพุทธองค์

*สมัยหนึ่ง พระบรมศาสดาทรงใช้บุพเพนิวาสานุสติญาณ

พุทธานุภาพไม่มีประมาณ

๒๕๓

คือระลึกชาติหนหลัง ไปตรวจดูในสมัยของ **พระสิขีพุทธเจ้า** ว่าสามารถพาเหล่าสาวกเสด็จขึ้นไปพรหมโลกด้วยกายเนื้อได้อย่างไร ทรงเล่าเรื่องนี้ให้เหล่าภิกษุสงฆ์ได้รับฟัง

นับแต่กับนี้ถอยหลังไป ในกัปที่ ๓๑ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า **สิขี** ประทับอยู่ที่อรุณวตินคร เช้าตรู่ของวันหนึ่ง ทรงนำหมู่ภิกษุสงฆ์จำนวนมาก เข้าไปบิณฑบาตที่อรุณวตินคร ขณะที่ประทับยืนใกล้ซุ้มประตูพระวิหาร ก่อนจะเข้าไปบิณฑบาตในเมือง ทรงเรียกพระอัครสาวกนามว่า **อภิกุพลางตรัสว่า** “ดูก่อนภิกษุ ตอนนี้เป็นเวลาเช้ามีตอยู่ ยังไม่เหมาะที่จะเข้าไปบิณฑบาตพวกเราไปพรหมโลกชั้นใดชั้นหนึ่งก่อน แล้วค่อยออกบิณฑบาต”

พระอภิกุอัครสาวกรับพระพุทธรักษาของสิขีพุทธเจ้า และด้วยฤทธานุภาพของพระอรหันต์ ท่านได้หายตัวไปปรากฏบนพรหมโลก ใช้เวลาเพียงชั่วพริบตาเดียว เหมือนบุตรผู้มีกำลังเหยียดแขนที่คู้เข้า หรือคู้แขนที่เหยียดออก ทำวามหาพรหมได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดีใจ ทำการต้อนรับ ปฏิสันถาร ด้วยการอาราธนาให้ประทับนั่งบนบัลลังก์ จากนั้นพรหมทั้งหลายต่างช่วยกัน เนรมิตอาสนะที่เหมาะสมถวายพระเถระ ทั้งมหาพรหม และเหล่าพรหมบริวาร รวมทั้งพรหมชั้นปาริฉัฏฐามากมาย พวกเข้เข้ามากราบนมัสการ นั่งแวดล้อม

พุทธานุภาพไม่มีประมาณ

๒๕๘

เพื่อรอฟังธรรมจากพระพุทธรองค์

พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ได้แสดงธรรมเอง ทรงรับสั่งให้พระอภิกุศลสาวก ทำหน้าที่แสดงธรรมแทนพระองค์ ขณะที่พระเถระแสดงธรรมอยู่ พวกพหรมเป็นจำนวนมากต่างแสดงอาการไม่พอใจ เพราะคิดว่านานๆ จะได้เห็นพระบรมศาสดาเสด็จขึ้นมabenพหรมโลก แต่ภิกษุนี้กิดกันพระบรมศาสดาเตรียมจะแสดงธรรมิกถาเอง พระบรมศาสดาทรงรู้ว่าพวกพหรมเหล่านั้นไม่พอใจ จึงตรัสบอกพระอภิกุเถระว่า

“ดูก่อนภิกษุ พวกพหรมเกิดความไม่พอใจ มีทิฏฐิมานะพากันดูหมิ่นเธอผู้กำลังจะแสดงธรรม เธอจงทำให้พหรมเหล่านั้นสลดใจเกินประมาณเถิด”

พระเถระรับพระพุทธรดำรัสแล้ว แสดงฤทธิ์หลายอย่าง ซึ่งลวงอานุภาพของพหรมทั้งหลาย พระเถระได้เข้านิลกสินแผ่ความมิตมนอนธการไปทั่วทิศ ทั้งๆ ที่บนพหรมโลกนั้นมีแต่ความสว่างไสว โดยเฉพาะรัศมีกายของพหรมแต่ละตน ก็สว่างไม่มีประมาณ แต่ความมิตนั้น ก็สามารถกลบแสงสว่างของพหรมทั้งหมด ทำให้มหาพหรมตกอกตกใจกลัวความมิตที่เข้ามาปกคลุม พระเถระรู้ว่าพหรมกลัวความมิต จึงแสดงแสงสว่างให้สว่างกว่ารัศมีของพหรมทั้งหมด จากนั้นพระเถระได้แสดงตน

พุทธานุภาพไม่มีประมาณ

๒๕๕

ให้พรหมเห็นในอานุภาพของท่านว่า ขณะนี้ทั้งมนุษย์และเทวดา
ทุกสวรรค์ชั้นฟ้าในพันจักรวาล ต่างพากันยืนประคองอัญชลี
นมัสการพระเถระเพียงรูปเดียวเท่านั้น

พระเถระได้อธิษฐานว่า ขอให้มหาชน จงได้ยินเสียง
ของเราผู้แสดงธรรม ขณะที่แสดงธรรมนั้น เหล่าเทวดา และ
มนุษย์ทั้งหลายต่างได้ยินเสียงของพระเถระ เสมือนพระเถระนั่ง
แสดงธรรมอยู่ในท่ามกลางบริษัทที่เจียบสงบพวกพรหมเห็นดังนั้น
ต่างบังเกิดความศรัทธาเลื่อมใสในอานุภาพของพระอัครสาวก
จึงตั้งใจสดับธรรมะจากท่าน จนบรรลुธรรมกันเป็นจำนวนมาก
แล้วพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยอัครสาวก ก็อันตรธานจาก
พรหมโลก เสด็จกลับลงมายังอรุณวตินคร เพื่อเสด็จไปบิณฑบาต
ตามปกติ

หลังจากพระบรมศาสดาตรัสเล่าเรื่องนี้จบลง พระ-
อานนท์เถระคิดว่า อัครสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระนาม
ว่า **ลชชี** ยืนอยู่บนพรหมโลก เปล่งรัศมีออกจากสิริระกัจจความ
มีตมนอนธการในพันจักรวาล อีกทั้งแสดงธรรมมิกกาให้เทวดา
และมนุษย์ได้ยินเสียงของตนได้ แล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ผู้บำเพ็ญบารมี ๓๐ ทศ ทรงบรรลุสัมพัญญุตญาณ จะเปล่ง
พระสุรเสียงไปได้ไกลเท่าไร คิดดังนั้นแล้ว ท่านจึงทูลถามพระ-
ผู้มีพระภาคเจ้า

พุทธานุภาพไม่มีประมาณ

๓๐๐

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนอานนท์ ตถาคตเมื่อประสงค้อยู่ ก็พึงยังโลกธาตุชื่อว่าติสหัสสี่ และมหาสหัสสี่ ให้ได้ ยินสุรเสียงตามที่ปรารภนาได้ ดูก่อนอานนท์ คำถามของเธอนั้น เปรียบเหมือนกับเอาโพรงของต้นตาลไปเทียบกับอวกาศที่เว้งกว้างหาที่สุดมิได้ เหมือนกับเอานกนางแอ่นไปเทียบกับพญาครุฑ ที่บินได้วันละ ๑๕๐ โยชน์ เหมือนกับเอาน้ำในวงช้าง ไปเทียบกับน้ำในแม่น้ำมหาคคา เหมือนกับเอาน้ำในหลุมกว้างยาว ๔ ศอก ไปเทียบกับสระทั้ง ๓ ในป่าหิมพานต์ เหมือนกับเอาคนที่มีรายได้เพียงข้าวสาร ๑ ทะนาน ไปเทียบกับสมบัติพระเจ้าจักรพรรดิเหมือนกับเอาปีศาจคลุกฝุ่นไปเทียบกับท้าวสักกเทวราช และเหมือนกับเอาแสงสว่างของหิ่งห้อยไปเทียบกับแสงสว่างของพระอาทิตย์ ดูก่อนอานนท์ พระพุทธเจ้าทั้งหลาย มีอานุภาพหาประมาณมิได้ดังนี้แล”

เนื่องจากพระอานนท์เป็นผู้ใฝ่รู้ จึงทูลถามต่อไปว่า “โลกนี้ไม่เสมอกัน จักรวาลไม่มีที่สิ้นสุด พระอาทิตย์ขึ้นที่หนึ่ง เทียงวันที่หนึ่ง ตกที่หนึ่ง ปฐมยาม มัชฌิมยาม ปัจฉิมยาม ก็มีในที่หนึ่ง หมู่สัตว์ทั้งหลายมีวชนชวายในการทำงาน สนใจในการละเล่น แสวงหาอาหาร เพราะฉะนั้นหมู่สัตว์มีแต่ฟุ้งซ่าน และประมาท แล้วพระองค์จะยังสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ให้ได้ยินพระสุรเสียงได้อย่างไร”

พุทธานุภาพไม่มีประมาณ

๓๐๑

พระบรมศาสดาทรงพยากรณ์ว่า “ที่ใดมีพระอาทิตย์ปรากฏ ที่นั่นพระองค์ก็สามารถทำให้พระอาทิตย์อยู่ภายใต้อาณูภาพของพระองค์ได้ ที่ใดที่พระอาทิตย์ไม่ปรากฏ พระองค์จะทำให้พระอาทิตย์ปรากฏอยู่ท่ามกลางท้องฟ้าก็ได้ เมื่อมนุษย์มัวครุ่นคิด มัวแตกตื่นสงสัยในเหตุผิดธรรมชาติ นึกถึงความมืด ความสว่างอยู่ พระบรมศาสดาทรงเข้านิลกสิน แผ่ความมืดออกไป เพื่อให้หมู่สัตว์เกิดความสดุ้ง เมื่อหมู่สัตว์มัวสะดุ้งหวาดกลัวอยู่นั้น ก็ทรงเข้าโอภาสกลืนสมาบัติ ทรงเปล่งพระพุทธรัศมิเป็นลำแสงสีขาว ทรงบันดาลให้ที่ทุกแห่งมีแสงสว่างเป็นอันเดียวกัน เพียงแค่เปล่งพระรัศมีอย่างเดียวนั้น เป็นเหมือนเวลาที่พระจันทร์ และพระอาทิตย์ขึ้นพร้อมกันเป็นพันๆ ดวง จากนั้นก็แสดงธรรมให้สรรพสัตว์ทั่วทั้งหมื่นโลกธาตุ และแสนโกฏิจักรวาลได้ยินพร้อมกันหมด

พระตถาคตเจ้าของเราทรงมีอาณูภาพไม่มีประมาณอย่างนี้เป็นอจินไตยเกินกว่าการนึกคิดคาดเดาของมนุษย์ และเทวาทกว่าที่พระองค์จะมีพุทธานุภาพที่ไม่มีใครเปรียบปานนี้ ต้องสร้างบารมีมาอย่างน้อย ๒๐ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป ท่วมเทชีวิตจิตใจ ไม่เคยย่อท้อแม้แต่ภพชาติเดียว โลกนี้ที่ดูเหมือนกว้างใหญ่ไพศาล แต่มหากรุณาของพระองค์นั้น กว้างไกลเกินกว่าจักรวาลมากนัก ประวัติการสร้างบารมีของพระองค์

พุทธาณูภาพ ไม่มีประมาณ

๓๐๒

**จึงเป็นสิ่งที่เราควรศึกษา และยึดพระองค์เป็นแบบอย่างใน
การสร้างบารมี เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม**

เพราะฉะนั้น ให้หมั่นตรีกะลิกนิกถึงพระพุทธรูปคุณกัน
ให้มากๆ ตั้งใจสร้างบารมีตามอย่างพระพุทธรองค์ ให้หมั่นฝึก
ใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงเนื้อแท้ของพุทธะภายใน คือ เข้าถึง
พระธรรมภายในตัวให้ได้กันทุกคน

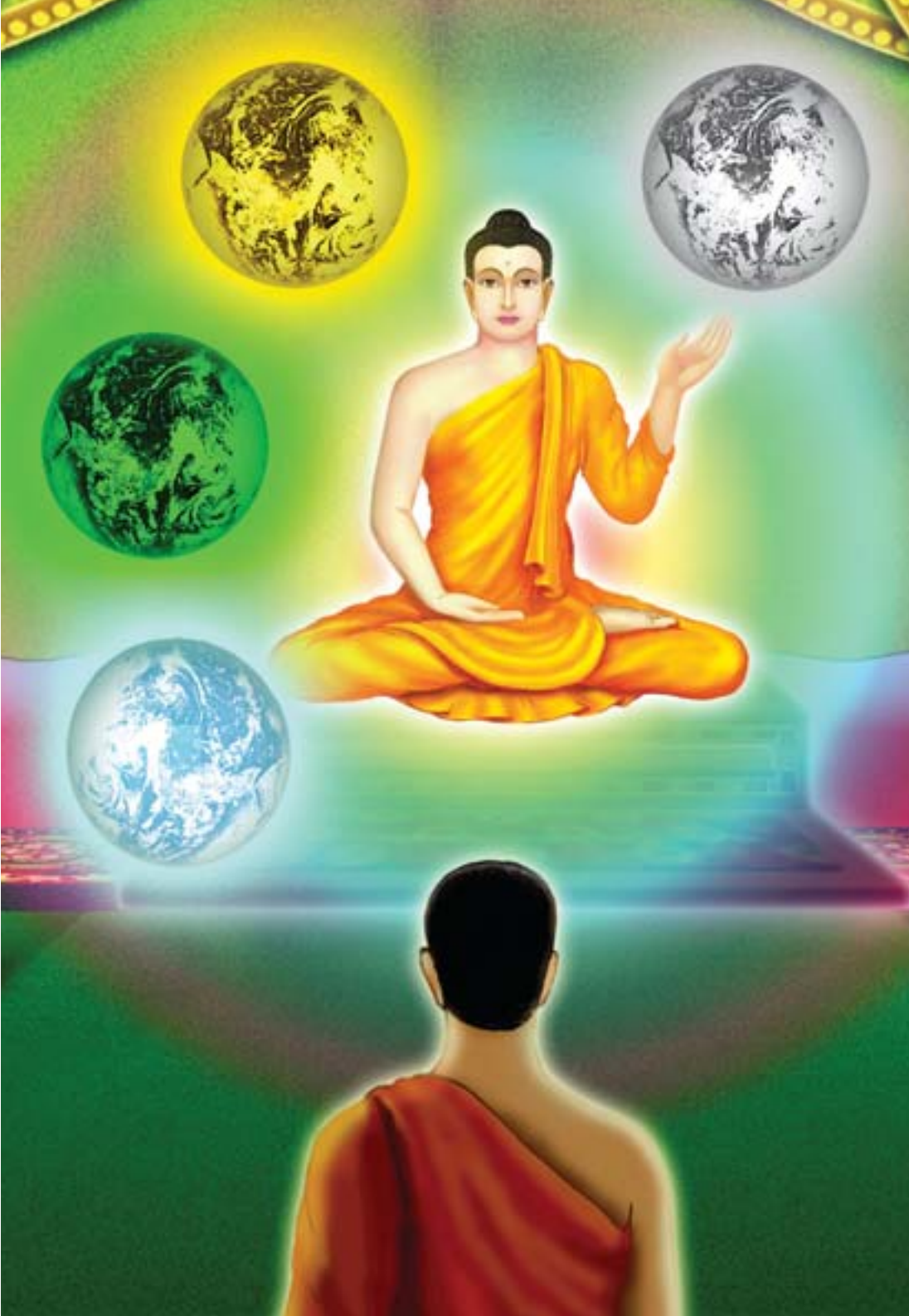

๑๔

แสน โก ฏี จักรวาล

หมู่สัตว์ ๑ อากาศ ๑ จักรวาลไม่มีที่สุด ๑
และพระพุทธรูปอันหาประมาณมิได้ ๑
ทั้ง ๔ อย่างนี้ ใครๆ ไม่อาจรู้ได้

แสนโกฏิจักรวาล

๓๐๕

การเจริญสมาธิภาวนาเป็นทางลัดที่สุด ที่จะทำให้เกิด
ความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ถ้ามีความบริสุทธิ์มาก ความสุขก็
เกิดขึ้นมาก ถ้ามีความบริสุทธิ์น้อย ความสุขก็ลดหย่อนลงไป
ความบริสุทธิ์เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข เป็นสิ่งที่สั่งสมได้ถ้าเรา
เจริญภาวนาทุกๆ วัน ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมความสุขความบริสุทธิ์
จะทำให้เราเข้าถึงความสุขที่แท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกชีวิตล้วน
ปรารถนา เหมือนพระบรมศาสดาของเรา ที่ดำรงตนเป็น
แบบอย่างให้กับชาวโลกทั้งหลาย ดังนั้นเราจึงควรหมั่นเจริญ
ภาวนา เพื่อให้ชีวิตของเราเข้าถึงความสุข และความบริสุทธิ์
ที่แท้จริง

มีวาระพระบาลีใน มรุตตถวิลาสินี ว่า

“สตตกาโย จ อากาโส จกุกวาสา อนนตกา
พุทธญาณํ อปปเมยย์ น สกกา เอเต วิชานีตุ

หมู่สัตว์ ๑ อากาส ๑ จักรวาลไม่มีที่สุด ๑ และ
พระพุทธญาณอันหาประมาณมิได้ ๑ ทั้ง ๔ อย่างนี้ ใครๆ
ไม่อาจรู้ได้”

มีหลายสิ่งหลายอย่างมากมาย ที่เป็นความลึกลับของ
โลกและชีวิต ที่ไม่สามารถเปิดเผยออกมาได้ เพราะไม่มีใคร
พิสูจน์ได้ แม้แต่นักวิทยาศาสตร์ นักดาราศาสตร์ หรือผู้ที่

สุวนโกฏิจักรวาล

๓๐๖

แสดงตนว่าเป็นผู้รู้ทั้งหลาย ก็ไม่สามารถกำหนดรู้ได้ เพราะอยู่เหนือขีดความสามารถที่จะหยั่งถึงได้ ถ้าอยากรู้ว่าหมู่มสัตว์ในโลก และจักรวาลนี้ ทั้งที่เป็นมนุษย์ และไม่ใช่มนุษย์มีจำนวนเท่าไร ก็สำรวจไม่ได้ เพราะสัตว์บก สัตว์ปีก สัตว์น้ำ กระทั่งสัตว์เลื้อยคลาน ถ้าจะให้นับแล้วก็มากมายมหาศาล นับอย่างไรก็ไม่หมด อีกทั้งการเวียนว่ายตายเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ก็ยังเป็นสิ่งที่มนุษย์ธรรมดาที่กำหนดรู้ไม่ได้ว่า ตายจากตรงนี้แล้วจะไปบังเกิดที่ไหนต่อ ชาวสวรรค์เป็นอยู่กันอย่างไร แค่เพียงคำตอบเรื่องนี้ก็ตื้อตันเสียแล้ว อากาศที่เราหายใจไม่ได้อย่างไร จักรวาลนี้กว้างใหญ่ไพศาลเพียงไหน ยังไม่มีใครตอบได้เลย

เนื่องจากความสามารถที่เกิดจากจิตตมยปัญญา และสุตมยปัญญาของมนุษย์มีขีดจำกัด แต่พละนาฏภาพของใจที่เกิดจากภาวนามยปัญญา นี้ เป็นความสามารถที่ไร้ขอบเขตและหาประมาณมิได้ เหมือนพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราที่ได้รับการเฉลิมพระนามว่า เป็นสัพพัญญู เพราะทรงรู้แจ้งทุกอย่างเมื่อพระองค์ตรวญหาเห็นโลกธาตุ ทรงเห็นทะเลอุปรูปรงหมดตั้งแต่สมัยที่ได้ตรัสรู้ได้ควงไม้พระศรีมหาโพธิ์ ทรงเป็นโลกวิทู คือผู้รู้แจ้งโลก ไม่ว่าจะเป็นความลึกลับซับซ้อนในโลกนี้ ถ้าพระองค์อยากรู้เรื่องอะไร สิ่งนั้นจะอยู่ไกลแค่ไหน หรือมีอะไรมาปกปิดไว้ พระองค์จะอาศัยธรรมจักร ซึ่งมองเห็นได้ชัด เหมือนนำสิ่งนั้น

แสนโกฏิจักรวาล

๓๐๓

มาตั้งอยู่ต่อหน้า ทรงรู้เห็นกระทั่งความเป็นอยู่ของชาวสวรรค์ พรหม อรูปพรหม ทะลุไปถึงพระนิพพาน เพราะไม่มีอะไรจะมา ปิดบังดวงปัญญาของพระพุทธองค์ได้

พระอานนท์เถระ ซึ่งเป็นพุทธอุปัฏฐากของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นอริยสาวกที่ใครในการศึกษา ท่านเองเป็นเพียงพระโสดาบันบุคคลเท่านั้น ความรู้ส่วนใหญ่ก็ได้มาจากการฟัง การสนทนาธรรม และไต่ถามปัญหากับพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเป็นความโชคดีของท่านที่ได้อยู่ใกล้ชิดกับยอดผู้รู้ เมื่อท่านอยากรู้เรื่องอะไรก็ทูลถามพระบรมศาสดา พระพุทธองค์ไม่ทรงปิดบังอำพราง ทรงตอบปัญหาในทุกๆ คำถาม เพราะคำถามแต่ละเรื่องเป็นเรื่องที่น่ายกขึ้น ในที่นี้ จะนำคำถามที่ท่านได้ทูลถามถึงความลึกลับของโลกและจักรวาลมาแล้ว เพื่อเพิ่มเติมภูมิปัญญาของท่าน

*ในสมัยหนึ่งหลังจากพระเถระนั่งสมาธิอยู่ตามลำพังแล้ว ท่านเกิดความสงสัยในเรื่องของโลกธาตุขึ้นมา จึงได้ไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ได้สดับมาว่า พระสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าในอดีตกาล ยืนอยู่บนพรหมโลก เปล่งรัศมีออกจากกาย กำจัด

แสนโกฏิจักรวาล

๓๐๘

ความมืดมนนอนธการใน ๑,๐๐๐ จักรวาล กำจัดทิวสิริมานะของพวกพรหมแล้วแสดงธรรมิกถาให้เทวดา และมนุษย์ใน ๑,๐๐๐ โลกธาตุได้ยินเสียงของตน แล้วหากเป็นพระผู้มีพระภาคเจ้า จะทรงสามารถตรัสให้โลกธาตุได้ยินพระสุรเสียงได้เท่าไร พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ทรงตอบตรงๆ แต่ตรัสว่า “ขนาดพระสาวกยังทำได้ถึงเพียงนั้น แล้วจะกล่าวไปโยกับพระตถาคตทั้งหลาย ที่ไม่มีใครจะเปรียบปานได้ ดูก่อนอานนท์ เธอพูดอะไรอย่างนี้ พระสาวกดำรงอยู่ในญาณเฉพาะส่วน แต่พระตถาคตเจ้าทรงบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทศ อีกทั้งบรรลुพระสัพพัญญุตญาณ มีพระญาณหาประมาณมิได้ เธอพูดอย่างนั้นก็เหมือนกับเอาปลายเล็บซ้อนฝุ่นขึ้นมาเปรียบกับฝุ่นในพื้นมหาปฐพี เพราะวิสัยของพระสาวกทั้งหลายก็เป็นอย่างหนึ่ง ของพระพุทธรเจ้าทั้งหลายก็เป็นอย่างหนึ่ง กำลังรู้ญาณของพระสาวกทั้งหลายก็เป็นอย่างหนึ่ง กำลังรู้ญาณของพระพุทธรเจ้าทั้งหลายก็เป็นอย่างหนึ่ง”

ท่านพระอานนท์ฟังแล้ว ไม่ลดละความพยายามใคร่รู้ จึงทูลถามซ้ำอีก เพราะอยากรู้ว่า พระพุทธรองค์ทรงทำได้แค่ไหน ก็ยังไม่ได้รับคำตอบเช่นเดิม เมื่อกราบทูลถามครั้งที่ ๓ พระพุทธรองค์จึงตรัสถามว่า “เธอเคยได้ฟังหรือไม่ อานนท์

สนธิสัญญาจักรวาล

๓๐๕

สหัสสิขุพนิกาโลกธาตุ” “ไม่เคยได้ยินพระเจ้าข้า” “ถ้าเช่นนั้น เธอจงฟัง กระทำไว้ในใจให้ดี” จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรง แสดงเรื่องโลกธาตุให้ฟัง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะ เรื่องราวเหล่านี้วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์ ที่จะไปตรวจดูโลกธาตุ แต่พุทธญาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นอัมปรมัญญา คือ ไม่มีประมาณ ใครๆ ก็กำหนดไม่ได้

พระพุทธองค์ตรัสว่า “อานนท์ ดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์แผ่รัศมี ส่องแสงทำให้สว่างไปทั่วทิศตลอดที่มีประมาณเท่าใด โลกก็มีเนื้อที่เท่านั้น จำนวนพันใน ๑,๐๐๐ จักรวาล มี ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ภูเขาสีเนรุ อย่างละ ๑,๐๐๐ มีชมพูทวีป อปรโคยานทวีป อุตตรกुरुทวีป ปุพพวิเทหทวีป อย่างละ ๑,๐๐๐ มีมหาสมุทร มีมหาราชผู้ปกครองทวีปอย่างละ ๔,๐๐๐ มีสวรรค์ ๖ ชั้น และพรหมโลกชั้นละ ๑,๐๐๐ นี้เรียกว่า สหัสสิขุพนิกา-โลกธาตุ หมายถึง โลกธาตุอย่างเล็กมี ๑,๐๐๐ จักรวาล

สหัสสิขุพนิกาโลกธาตุมีเท่าไร ให้นำโลกจำนวนเท่านั้นคูณด้วย ๑,๐๐๐ ก็จะกลายเป็นทวิสหัสสิมัชฌิมิกาโลกธาตุ คือ โลกธาตุอย่างกลางมี ๑,๐๐๐,๐๐๐ จักรวาล ทวิสหัสสิมัชฌิมิกาโลกธาตุ มีประมาณเท่าใด ให้นำโลกจำนวนเท่านั้นคูณด้วย ๑,๐๐๐ ท่านเรียกว่า ติสหัสสิมหาสหัสสิโลกธาตุ หมายถึง โลกธาตุอย่างใหญ่มี ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิจักรวาล อานนท์ ตถาคต

แสนโกฏิจักรวาล

๓๑๐

เมื่อมีความจำนงจะพูดให้ติสหัสสิมหาสหัสสีโลกธาตุได้ยินเสียงก็สามารถทำได้ หรือให้ยิ่งกว่านั้นก็สามารถทำได้”

พระอานนท์ทูลถามต่อไปว่า “พระองค์ทรงทำอย่างไร
ทั้งติสหัสสิมหาสหัสสีโลกธาตุจึงได้ยินเสียงของพระองค์ทั้งหมดเลย”

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “ตถาคตอยู่ในที่นี้ จะแผ่รัศมีไป
ทั่วติสหัสสิมหาสหัสสีโลกธาตุ เมื่อสัตว์ทั้งหลายในโลกธาตุ
เหล่านั้นรู้จักแสงสว่างนั้น ตถาคตก็บันลือเสียงให้สัตว์เหล่านั้น
ได้ยินประหนึ่งว่าพูดให้เฉพาะตน นี่แหละคือพุทธานุภาพที่ไม่มี
ประมาณ ที่ไม่มีใครจะยิ่งกว่าหรือเสมอเหมือน”

ทันทีที่จบพุทธดำรัส พระอานนท์ถึงกับอุทานออกมาว่า
“เป็นลาภของเราหนอ เราได้ฟังดีแล้วหนอ พระบรมศาสดาเป็น
ผู้มีฤทธิ์มาก มีอานุภาพใหญ่หลวงถึงเพียงนี้”

ฝ่ายพระอุทายี ได้ยินเสียงของพระอานนท์เปล่งอุทานก็
เกิดความรำคาญ จึงกล่าวขัดคอว่า “อาวุโสอานนท์ ท่านฟังใน
เรื่องที่ตนเองไม่รู้ไม่เห็นอย่างนี้ จะได้ประโยชน์อะไร ทำไมต้อง
อัครรรยใจเลื่อมใสถึงเพียงนั้นเล่า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าสดับเช่นนั้น จึงตรัสบอกพระอุทายีว่า
“อย่าพูดอย่างนั้นเลยอุทายี ถ้าอานนท์จะพึงเป็นผู้ยังไม่สิ้นราคะ
ในภพชาตินี้ เมื่อละโลกไปแล้ว ด้วยความที่จิตเลื่อมใสในเราที่

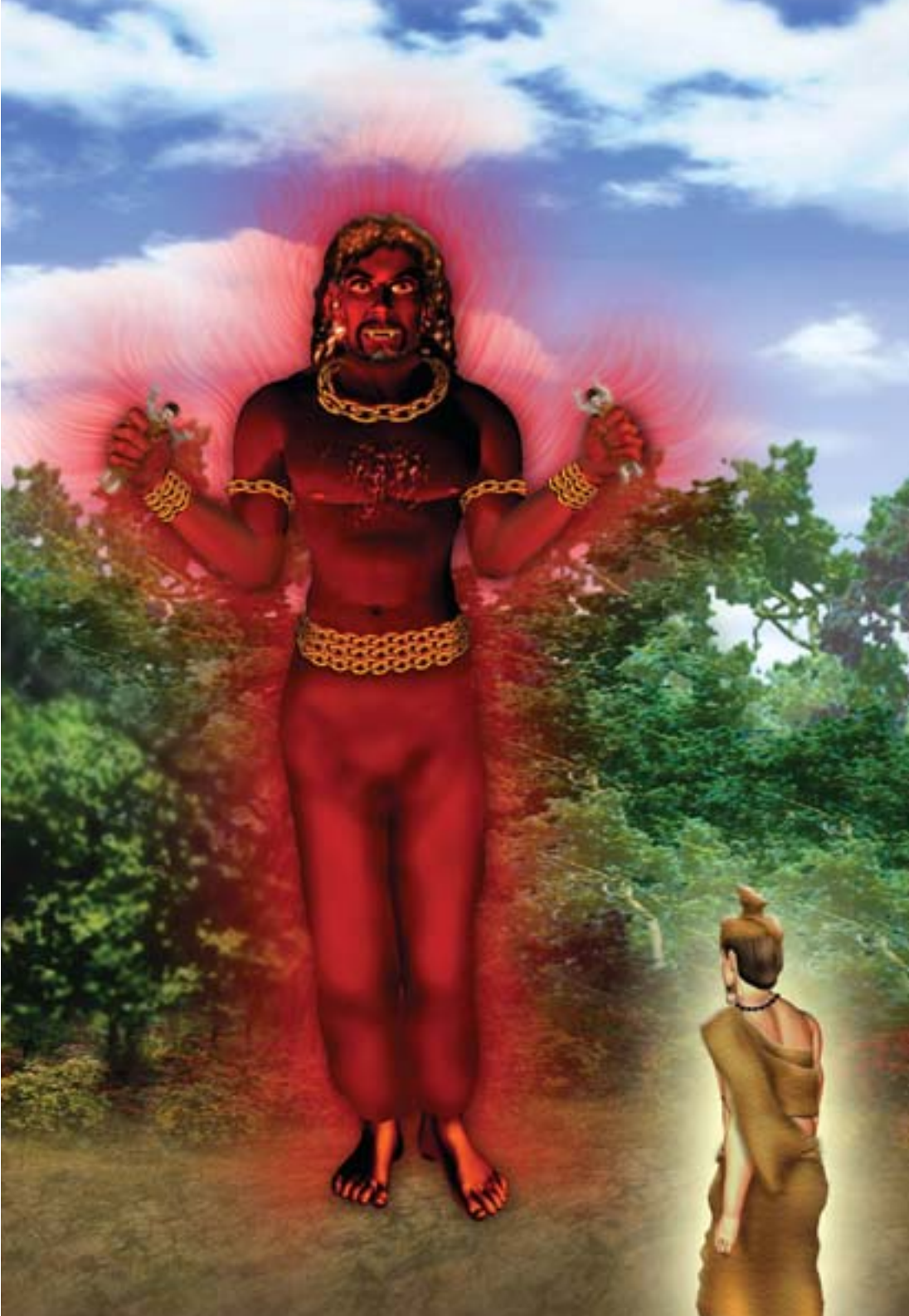
แสนโกฏิจักรวาล

๓๑๑

ได้ฟังเรื่องแสนโกฏิจักรวาลนี้ เธอจะฟังได้เป็นเทวราชาในเทวโลก
เสวยทิพยสมบัติที่รุ่งเรือง ๗ ชาติ เป็นมหาราชในชมพูทวีปนี้
๗ ชาติ แต่ที่แท้นั้น อานนทจักได้บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์
และปรินิพพานในปัจจุบันชาตินี้”

นี่เป็นพุทธานภาพย่อๆ ที่หลวงพ่อนำมาแสดงให้ได้รับรู้
กันไว้ว่า โลกและจักรวาลนี้มีความกว้างใหญ่ไพศาลมาก มนุษย์
๖,๐๐๐ กว่าล้านคนบนโลกใบนี้ เปรียบเสมือนเศษเสี้ยวธุลีใน
เล็บมือของเรา เมื่อเปรียบกับฝุ่นในจักรวาล ยังมีสิ่งมีชีวิตอีก
มากมาย ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ใดๆ ในโลกนี้ที่ว่ามีขีดความสามารถ
สูงเพียงใด ก็ไม่สามารถที่จะไปพิสูจน์โลก และจักรวาลได้ มีเพียงใจ
ที่หยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์แล้วเท่านั้นจึงจะสามารถพิสูจน์ได้
และรู้เห็นได้ถูกต้องตรงไปตามความเป็นจริง วิชชาความรู้เหล่านี้
มีสอนกันแต่ในพระพุทธานุศาสนาน่าเท่านั้น จะอาศัยแต่ตำรับตำรา
เพียงอย่างเดียวไม่พอ ต้องศึกษาโดยลงมือปฏิบัติด้วย คือฝึก
ทำใจให้หยุดนิ่งด้วย ถึงจะรู้ไปเห็นได้ เพราะฉะนั้นหลวงพ่อก
อยากให้ทุกๆ ท่าน มาเป็นนักศึกษาค้นคว้า พิสูจน์กันให้เห็นจริง
ด้วยการทำใจให้หยุดนิ่งให้ถูกส่วน จนเข้าไปพบกับผู้รู้แจ้ง
ภายในกันทุกๆ คน

๑๕

สว่างไสวไปทั่ว
หมีนโลกธาตุ

พระธรรมาจารย์ธรรมาสัมพุทธเจ้า บัญญัติกล่าวว่า
เป็นเลิศกว่าสรรพสัตว์ทั้งหลาย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ชนเหล่าใด
เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ชนเหล่านั้นชื่อว่าเลื่อมใส ในบุคคลผู้เลิศ
ก็พลอันเลิศย่อมมีแก่บุคคลผู้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ

สวางไสวไปทัวหม่นโลกธาตุ

๓๑๔

ธรรมกายเป็นของจริง มีอยู่ภายในตัวของพวกเราทุกคน เป็นสิ่งที่เราสามารถเข้าถึงได้ ถ้าเรามีความเพียรทำกันอย่างสม่ำเสมอและทำอย่างถูกวิธี จะต้องเข้าถึงกันหมดทุกคน เพราะธรรมกายมีอยู่ในตัวของทุกๆ คน ธรรมกายนี้เป็นหลักของโลก เป็นหลักของพระพุทธศาสนา เพราะเมื่อเข้าถึงธรรมกายได้ ย่อมได้ชื่อว่า ถึงพระตถาคตเจ้า เนื่องจากตถาคตคือธรรมกาย และธรรมกายก็เป็นชื่อของพระตถาคตเจ้า อีกทั้งเป็นแก่นของพระพุทธศาสนา เราจะซาบซึ้งถึงคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และรู้จักพระพุทธรูปมากยิ่งขึ้น ต่อเมื่อได้ลงมือปฏิบัติ จนเข้าถึงพระธรรมกายภายในตัว

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อัคคัปปสาทสุตฺต ว่า

“ตถาคโตะ เตส อคฺคมกฺขายติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ เย ภิกฺขเว พุทฺเธ ปสนฺนา อคฺเค เต ปสนฺนา อคฺเค โข ปน ปสนฺนาใน อคฺโค วิปาโก โหติ

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า บัญญัติกล่าวว่า เป็นเลิศกว่าสรรพสัตว์ทั้งหลาย คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย ชนเหล่าใดเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ชนเหล่านั้นชื่อว่าเลื่อมใสในบุคคลผู้เลิศ ก็พลอันเลิศย่อมมีแก่บุคคลผู้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ”

สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาตุ

๓๑๕

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ กว่าที่ท่านจะได้ตรัสรู้ อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ท่านต้องสร้างบารมีย่างเอาชีวิต เป็นเดิมพันนับภพนับชาติไม่ถ้วน บารมีจึงจะเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ พระพุทธองค์เป็นตัวอย่างของนักสร้างบารมีที่สมบูรณ์ที่สุดที่ใครๆ มีอาจจะเทียบได้ ทรงเป็นผู้ประเสริฐสุดในภพทั้งสาม คือ กามภพ รูปภพ และอรุภพ ตลอดแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้เลิศที่สุด และเป็นเนืองนาบุญของโลก ทรงเป็นทักษิณยบุคคลอันยอดเยี่ยม เพราะฉะนั้นบุญที่เกิด จากการทำจิตให้เลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระคุณ ของพระพุทธองค์ จึงมีอานิสงส์ยิ่งใหญ่ไพศาลจะนับจะประมาณ มิได้ ความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้าเป็นทางมาแห่งบุญกุศล ที่จะ ทำให้ทุกคนมีความสุขความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน

ความเป็นผู้เลิศของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนื่องมาจาก บารมีธรรมที่ได้สั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน พระองค์ได้ตรัสรู้ อริยสัจ ๔ โพชฌงค์ ๗ เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นลัทธิพญุตญาณ ทศพลญาณของแต่ละพระองค์ก็เหมือนๆ กัน แต่เพราะกำลัง บารมีที่สั่งสมมาไม่เท่ากัน ทำให้ทรงแนะนำเหล่าเวไนยสัตว์ ให้ตรัสรู้ธรรมตาม ได้ไม่เท่ากัน

การสร้างบารมีของพระโพธิสัตว์เจ้าที่ปรารถนาพุทธภูมินี้

สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาตุ

๓๑๖

กำหนดอย่างต่ำที่สุด ๒๐ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป เป็นพระพุทธานุเจ้าประเภทปัญญาธิกะ คือ ทรงยังด้วยปัญญา ถ้าเป็นประเภทลัทธาธิกะนั้น ก็กำหนดระยะเวลาการสร้าง บารมีปานกลาง คือ ๔๐ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป และพระพุทธานุเจ้าประเภทวิริยาธิกะ ผู้ยังด้วยความเพียรพยายาม ต้องสร้างบารมียาวนานเป็นพิเศษ คือ ๘๐ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป เวลาที่ยาวนานขนาดนั้น ต้องอาศัยกำลังใจที่สูงส่งมาก มิฉะนั้นความปรารถนาจะสำเร็จไม่ได้เลย นี่คือสาเหตุว่า ทำไม เราต้องเคารพนับถือบูชาสักการะพระพุทธรองค์ เพราะกว่าที่จะ ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธานุเจ้านั้นยากจริงๆ

กำลังใจที่จะนำพาตัวท่าน และสรรพสัตว์ไปสู่ฝั่งพระนิพพานนั้น มิผู้รู้ได้อุปมาไว้ว่า หากจะต้องเหยียบข้ามสกลจักรวาลที่เต็มด้วยถ่านเพลิงร้อนแรง ด้วยหวังว่าหากก้าวข้ามพ้นจะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านก็ยินดีที่จะก้าวเดินไปบนถ่านเพลิงโดยไม่มีข้อแม้ข้ออ้าง และเงื่อนไข แม้จะต้องก้าวข้ามสกลจักรวาลที่เลื่อนกล่นด้วยหอก และหลาว หรือว่าเย็นน้ำข้ามทะเลเพลิงที่เต็มไปด้วยสัตว์ร้ายนานาชนิด ท่านก็จะอดทนไม่ย่อท้อ เพื่อข้ามขึ้นฝั่งแห่งสัพพัญญุตญาณให้ได้ มโนปณิธานของท่านยิ่งใหญ่ขนาดนั้นทีเดียว เมื่อเกิดมาก็ภพก็ชาติความปรารถนาอันยิ่งใหญ่นี้ก็ยังคงติดแน่นอยู่ในใจอย่างมั่นคง เกิดมาก็

สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาตุ

๓๑๖

สร้างบารมีเรื่อยไป ทั้งบารมี ๑๐ ทศ อุปบารมีที่ต้องเสียสละ เลือดเนื้อเป็นทานหรือกระทั่งปรารถนาบารมีที่ต้องแลกมาด้วยชีวิต ท่านก็ประพฤติปฏิบัติมานับภพนับชาติไม่ถ้วนแล้ว

*โอกาสนี้มีตัวอย่างการสร้างมหาทานบารมีของ พระมิ่งคล้ามมาสัมพุทธเจ้า ผู้มีรัศมีกายสว่างไสวกลบหมื่นโลกธาตุมาให้ทุกๆ ท่านได้รับทราบกันว่า ทำไมพระพุทธองค์ถึงมีพระฉัพพรรณรังสีที่สว่างไสวกว่าพระพุทธเจ้าพระองค์อื่นๆ มากนัก ตามปกติแล้ว พระรัศมีที่เปล่งออกจากพระสรีระของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์อื่นๆ โดยทั่วไปมีประมาณ ๔๐ คอก แต่ว่าพระรัศมีจากพระสรีระของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า มิ่งคละ แผ่ออกไปหมื่นโลกธาตุอยู่ตลอดเวลาเป็นนิตย์ ต้นไม้ ภูเขา มหาสมุทร หรือวัตถุต่างๆ เปล่งปลั่งสว่างไสวไปหมด เหมือนกับเอาแผ่นทองคำมาหุ้มไว้

พระชนมายุของพระองค์มีประมาณ ๙๐,๐๐๐ ปี ตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงพระชนม์ชีพนั้น พระจันทร์ พระอาทิตย์ หรือแสงสว่างใดๆ ในแสนโกฏิจักรวาล ไม่อาจเปล่งรัศมีของตนได้ แสงสว่างเหล่านั้นจะถูกรัศมีของพระพุทธองค์ครอบคลุม

สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาตุ

๓๑๘

ไว้หมด หมูลัทธิเที่ยวไปด้วยแสงสว่างของพระพุทธเจ้าอย่างเดียว
โลกธาตุสว่างไสวตลอดเวลาไม่มีกลางคืน ลัทธิโลกจะกำหนด
กลางคืน และกลางวันด้วยการสังเกตดอกไม้เบ่งบานในยามเช้า
และจะหุบในเวลาเย็น กำหนดเสียงนกร้องเป็นเวลาเช้า เมื่อนก
บินกลับคืนสู่รังก็หมายถึงว่าพลบค่ำแล้ว

อาจมีผู้สงสัยว่า พระลัมมาลัมพุทธเจ้าพระองค์อื่น
สามารถทำอย่างนี้ได้ไหม อันที่จริงพระลัมมาลัมพุทธเจ้าทุก
พระองค์ เมื่อปรารถนาจะแผ่พระรัศมีไปสู่หมื่นโลกธาตุ หรือยิ่ง
กว่านั้นก็สามารถทำได้ เพียงแต่จะอยู่ไม่ได้นาน เพราะกำลัง
บารมีที่สั่งสมมาแตกต่างกัน

พระมังคลลัมมาลัมพุทธเจ้าที่ทรงมีพระรัศมีแผ่เป็นนิตย์
นั้น เพราะในอดีตชาติสมัยที่พระองค์เป็นพระโพธิสัตว์ บำเพ็ญ
มหาทานบารมี เมื่อครั้งออกบวชเป็นฤๅษีประทับอยู่ที่เขาวงกต
พร้อมพระโอรสพระธิดา และพระมเหสี สมัยนั้นมียักษ์ตนหนึ่งชื่อ
ขรทาลุเกะ รู้ว่าพระองค์มีพระทัยในการให้ทาน ใครขออะไรก็ให้
หมด จึงแปลงเพศเป็นพราหมณ์เข้าไปทูลขอพระโอรสพระธิดา
ทั้งสองพระองค์ พระโพธิสัตว์ทรงยินดีว่าเรingers จะได้ถวาย
พระโอรสพระธิดาสุดที่รักเป็นทานเพื่อบ่มบารมีให้แก่วรรพ
ตั้งจิตอธิษฐาน และทรงมอบพระโอรสพระธิดาทั้งสองให้แก่

สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาตุ

๓๑๕

ยักษ์ที่แปลงมา ขณะถวายพระโอรสพระธิดาเป็นทานไปนั้น ทั้งแผ่นดินและผืนน้ำก็เกิดลั่นสะเทือนเลื่อนลั่น แสดงอาการ ชื่นชมอนุโมทนาในมหาทานของพระองค์

เมื่อยักษ์ถวายพระโอรสพระธิดาทั้งสองเดินไปยังไม่ทันกลับ สายตาของพระโพธิสัตว์ มันก็จับหักคอแล้วเคี้ยวกินด้วยความ เอร็ดอร่อยต่อหน้าต่อตา พระโพธิสัตว์ยืนมองดูลูกที่ร่ำร้องด้วยความ เจ็บปวดทรมานอย่างนั้น ท่านก็ไม่สะทกสะท้าน ไม่หวั่นไหว เพราะถือว่าได้สละเป็นทานไปแล้ว ทันทียักษ์อำปาก ธารโลหิตสดๆ ก็หลั่งออกจากปาก พระโพธิสัตว์เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ก็ได้เสียพระทัย เสียตายหรือเสียใจ ความโกรธ-แค้นต่อยักษ์ไม่ได้เกิดขึ้นแม้เพียงชั่วขณะจิต ทรงรักษาความปิติ ปราโมทย์ใจไว้ ดำริว่า สุกุทินุ วต เม ทานํ ทานนี้ เป็นทานที่เราให้ดีแล้วหนอ

ในขณะที่เกิดปิติท่วมท้นอยู่นั้น พระโพธิสัตว์ทรงตั้ง ความปรารถนาว่า “ด้วยอานิสงส์ที่ได้ให้พระโอรสพระธิดาเป็น ทานนี้ ในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า เมื่อเราได้บรรลุธรรม เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ขอรัศมีทั้งหลายจง แผ่ชานออกจากสรีระเหมือนดังปิติที่เกิดขึ้นในขณะนี้เถิด” ในที่สุดความปรารถนาของพระองค์ก็เป็นผลสำเร็จ คือ ท่านมี

สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาต

๓๒๐

รัศมีกายสว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาต

นอกจากนี้ พระองค์ยังมีบุญพิเศษอีกอย่างหนึ่งที่ได้บำเพ็ญไว้ คือ เมื่อครั้งพระองค์เป็นพระโพธิสัตว์ ได้เห็นเจดีย์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง เกิดความศรัทธาเลื่อมใสมากเป็นพิเศษ จึงคิดจะสละชีวิตเป็นพุทธบูชา ได้เอาผ้ามาพันสร้อยของตนเหมือนพันคบเพลิง เอาเนยใสใส่ถาดทองคำ สูงประมาณ ๑ ศอกที่มีราคา ๑๐๐,๐๐๐ กหาปณะ จดประทับพันไว้ในถาดนั้นให้ลูกโหลง

พระโพธิสัตว์ได้ทูลถาदनั้นไว้บนศีรษะ แล้วจุดสรีระให้ลูกโหลงทั่วตัว เดินเวียนประทักษิณบูชาพระเจดีย์ตลอดราตรี้ด้วยจิตที่เลื่อมใสมีปิตินพระรัตนตรัยเป็นอารมณ์ และด้วยพุทธานุภาพ เส้นขนแม้เพียงเส้นหนึ่งของพระองค์มิได้ไหม้เลย ด้วยวิบากแห่งกุศลกรรมนั้น พระวรกายของพระมังคลสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงมีรัศมีแผ่ซ่านไปทั่วหมื่นโลกธาต

เราจะเห็นว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้นมีอานุภาพที่เป็นอจินไตย มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ไพศาล เราเลื่อมใสในบุคคลผู้เลิศเช่นพระองค์ ผลบุญอันเลิศย่อมบังเกิดขึ้นกับตัวเราอย่างที่จะประมาณมิได้ ความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยจึงเป็นทางมาแห่งกุศลใหญ่ ที่จะทำให้เราได้บรรลุ

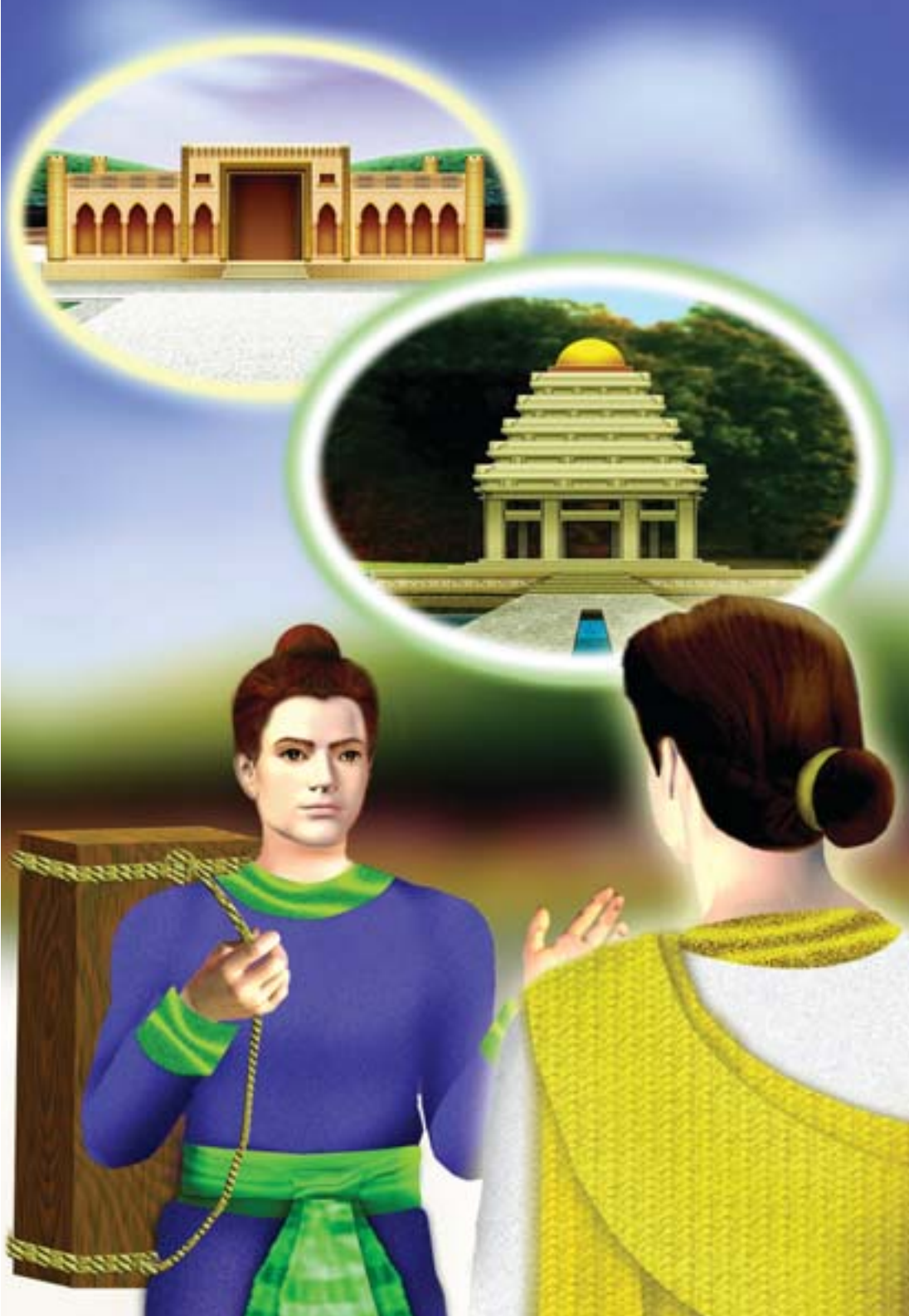

สว่างไสวไปทั่วหมื่นโลกธาตุ

๓๒๑

มรรคผลนิพพานตั้งแต่เยาว์วัย จึงควรอย่างยิ่งที่เราจะยึด
พระพุทธรองค์ ยึดพระรัตนตรัยเป็นสรณะจนตลอดชีวิต และให้
หมั่นกล่าวสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัยเป็นประจำสม่ำเสมอ
เพื่อใจของเราจะได้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส และจะเป็นพลวปัจจัย
ให้ได้เข้าถึงพุทธภาวะ คือ พระธรรมกายภายในที่สว่างไสวอยู่
กลางกายของพวกเราทุกๆ คน

ท น ท ำ ง ข อ ง พุ ท ธ ะ

ดูก่อนสุเมธบัณฑิต จำเดิมแต่ขึ้นไป ท่านพึงบำเพ็ญ
ทานบารมีข้อแรกให้เต็ม ธรรมดาว่า หม้อน้ำที่คว่ำแล้ว ย่อม
คายน้ำออกไม่เหลือ ไม่น่ากลับเข้าไปอีกฉันใด แม้ท่านเมื่อ
ไม่เหลือวเลททรัพย์ ยศ บุตร และภริยา ให้สิ่งที่เขาต้องการ
อยากได้ทั้งหมดแก่ผู้ขอที่มาถึง กระทำมิให้มีส่วนเหลืออยู่ จัก
ได้นั่งที่ทองไม่พระศรีมหาโพธิ์แล้วตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หนทางของพุทธะ

๓๒๔

พระรัตนตรัย เป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นหลักของพระพุทธศาสนา ผู้ได้เข้าถึงพระธรรมกาย ถึงพระรัตนตรัยในตัว จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาได้เข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต จึงได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หมดสิ้นกิเลสอาสวะ มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ เป็นธาตุล้วนๆ ธรรมล้วนๆ จึงเป็นเนื่อนาบุญอันเลิศ ผู้ใดมีจิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ ผลบุญอันเลิศย่อมบังเกิดขึ้น และบุญนั้นยังตามส่งผลข้ามภพข้ามชาติไป จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม การตรัสรู้ระลึกนึกถึงพระรัตนตรัย จึงมีอานิสงส์ใหญ่ ควรที่พวกเราทั้งหลาย จะต้องฝึกให้เป็นอุปนิสัย บุญใหญ่จะบังเกิดขึ้นกับเรา

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“ดูก่อนสุเมธบัณฑิต จำเดิมแต่นี้ไป ท่านพึงบำเพ็ญทานบารมีข้อแรกให้เต็ม ธรรมดว่า หม่อนน้ำที่คว่ำแล้วย่อมคายน้ำออกไม่เหลือ ไม่นำกลับเข้าไปอีกฉันใด แม้ท่านเมื่อไม่เหลียวแลทรัพย์ ยศ บุตร และภริยา ให้สิ่งที่เขาต้องการอยากได้ทั้งหมดแก่ผู้ขอที่มาถึง กระทำมิให้มีส่วนเหลืออยู่ จักได้นั่งที่ควงไม้พระศรีมหาโพธิ์แล้วตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

หนทางของพุทธะ

๓๒๕

พระโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย เมื่อปรารถนาพุทธภูมิ คือ ตั้งความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ว่า จะสร้างบารมีเพื่อมาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้นำความสว่างไสวแห่งธรรมมาสู่ดวงใจของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ท่านจะต้องพิจารณาดูก่อนว่า บารมีทั้ง ๑๐ ทศนั้นมีอะไรบ้าง และจะต้องสร้างบารมีไหนก่อน จะได้อำนวยความสะดวกให้การได้บรรลุสัมฤทธิ์ผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น เมื่อตรวจตราดูท่านก็รู้ว่า จะต้องบำเพ็ญทานบารมีก่อน เพราะพระโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลายในกาลก่อนได้ประพฤตีสืบกันมาแล้ว

เมื่อเราศึกษาประวัติการบำเพ็ญมหาทานบารมีของท่าน จะทำให้เกิดความรู้สึกว่า ผู้ที่ปรารถนาพุทธภูมินั้น ต้องมีจิตใจสูงส่งกว้างขวางยิ่งกว่าจักรวาล การทำบุญให้ทานของท่าน จึงแตกต่างจากการให้ของคนทั่วไปมากมายหลายเท่านัก เพราะคนส่วนใหญ่มักจะให้ทานกันยังไม่เต็มที่ บางคนให้เพื่อเหนียวแน้มจะไม่มีความศรัทธาเลื่อมใส ไม่เชื่อในเรื่องนรกสวรรค์ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ยังมีความหวาดกลัวอยู่ลึกๆ จึงให้ทานเพื่อกันเอาไว้ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้ที่ยังมีความรู้ไม่สมบูรณ์ มีความหวั่นไหวว่า ตายแล้วไม่รู้จะไปเกิดที่ไหน จึงหาทางทำบุญทำกุศลไว้บ้าง เพื่อความมั่นใจในการเดินทางไปสู่สัมปรายภพ ซึ่งยังเป็นความมืดมนของชีวิตอยู่

หนทางของพุทธะ

๓๒๖

แต่วิสัยของผู้ที่มีจิตใจสูงส่ง มุ่งที่จะทำตนเองให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ และรื้อสัตรว์ชนสัตรว์ไปสู่ฝั่งนิพพานนั้น ท่านจะทำทานแต่ละภพแต่ละชาติไม่เหมือนคนทั่วไปทำกัน เรามักจะได้ยินได้ฟังว่า ในแต่ละภพแต่ละชาติของท่านนั้น ท่านสละได้แม้กระทั่งชีวิต เพื่อให้ได้มาซึ่งการได้บรรลุนิพพานอันประเสริฐ

*เหมือนในสมัยของพระมังคลลัมมาลัมพุทเธเจ้า ผู้ทรงมีรัศมีกายสว่างไสวเรืองรองกลบหมื่นโลกธาตุตลอดเวลา พระสรีระของพระพุทธองค์สูง ๘๘ ศอก ทรงตรัสรู้ได้ต้นไม้กาเกทิง ทรงยังสรรพสัตว์ให้บรรลุนิพพาน เข้าสู่นิพพานกันมากมายนับไม่ถ้วน พระโพธิสัตว์เจ้าของเราทั้งหลาย ก็ได้บังเกิดในยุคสมัยนั้นเหมือนกัน พระองค์ทรงเสวยพระชาติเป็นพราหมณ์ชื่อ สุรจิ

สุรจิพราหมณ์ ได้ยินกิตติศัพท์ของพระพุทธองค์ จึงพาบริวารไปร่วมฟังธรรมกับสาธุชน หลังจากฟังพระธรรมเทศนาแล้วเกิดจิตเลื่อมใส ได้ทูลนิมนต์พระบรมศาสดาให้เสด็จไปเสวยภัตตาหารที่บ้าน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า “พราหมณ์สาวกของเรามีมากถึงแสนโกฏิรูป เธอต้องการภิกษุไปฉันภัตตาหารที่บ้านจำนวนเท่าไร”

หนทางของพุทธะ

๓๒๓

พราหมณ์ทูลด้วยใจมุ่งมั่นว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระองค์พร้อมด้วยภิกษุทั้งหมดจงรับรักษาของข้าพระองค์เถิด”

เมื่อพราหมณ์ตัดสินใจนิมนต์พระสงฆ์ทุกรูปไปฉันที่บ้านแล้ว ขณะเดินกลับบ้านก็คิดว่า เราสามารถถวายข้าวยาคุ ภัต และผ้าเป็นจำนวนมากแต่ภิกษุมีประมาณเท่านี้ได้ แต่ว่าที่สำหรับนั่งฉันยังไม่พร้อมในระยะเวลาอันสั้น เราจะหาช่างที่มีความสามารถมาก่อสร้างปะรำให้แล้วเสร็จ คงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ด้วยความคิดที่จะทำบุญของพราหมณ์นั้น ทำให้บัณฑิตกัมพลศิลาอาสน์ของท้าวลักกะเทวราช ซึ่งตั้งอยู่ไกลถึง ๘๔,๐๐๐ โยชน์ แสดงอาการร้อน **ท้าวลักกะ** จึงตรวจดูด้วยทิพยจักขุว่า ใครหนอประสงค์จะให้เราเคลื่อนจากทิพยอาสน์นี้ ทรงรู้ว่าสุริยพราหมณ์อาราธนาหมู่ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขให้ไปฉันที่บ้านตน แต่สถานที่สำหรับนั่งฉันของภิกษุสงฆ์ยังไม่พร้อม

ด้วยความคิดที่อยากจะได้มีส่วนในบุญใหญ่ครั้งนี้ พระองค์จึงเสด็จลงจากดาวดึงส์พิภพ เนรมิตกายเป็นช่างไม้ถือมีดแบกขวาน ยืนตรงหน้าของสุริยพราหมณ์ พลาญเอ่ยปากถามว่า “มีงานที่จะจ้างทำบ้างไหม” เมื่อสุริยพราหมณ์สอบถามถึงความสามารถแล้ว ก็ให้ทามณฑปสำหรับรองรับพระสงฆ์แสนโกฏิรูป **ท้าวลักกะ** จึงเสด็จไปยืนดูพื้นที่ประมาณ ๑๒ โยชน์ ทรง

หนทางของพุทธะ

๓๒๘

อธิษฐานจิตให้เป็นพื้นเรียบดุษณทลกลลิต ทรงเนรมิตมณฑปแก้ว ๗ ประการ ให้ตั้งขึ้นในอาณาบริเวณ ๑๒ โยชน์ หลังจากทรงอธิษฐานจิต มณฑปก็ผุดแทรกแผ่นดินขึ้นมา พร้อมเสาศของมณฑปซึ่งสำเร็จด้วยทองคำเหลืองอร่ามก็ขึ้นมาทันที

จากนั้นทรงอธิษฐานว่า ขอให้ข้ายกระดิ่งจงห้อยในระหว่างที่สุดของมณฑป เมื่ออธิษฐานเสร็จก็ปรากฏกระดิ่งที่ถูกลมอ่อนๆ พัดส่งเสียงไพเราะเสนาะโสตเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังมีพวงของหอมและพวงดอกไม้ ห้อยย้อยอยู่ภายในระหว่างข้ายกระดิ่ง ต่อจากนั้นได้อธิษฐานขออาสนะและที่นั่งสำหรับภิกษุแสนโกฏิ ทันใดนั้นเอง อาสนะก็พลันบังเกิดขึ้นมา และยังมีหมอนน้ำตั้งขึ้นมุขละหนึ่งใบ เมื่อทรงเนรมิตสิ่งที่ยปรารถนาแล้ว ก็เสด็จเข้าไปหาสุรจุพราหมณ์ เพื่อให้ตรวจดูว่า มีความพึงพอใจต่อมณฑปนั้นไหม

เมื่อพราหมณ์เห็นมณฑปที่กว้างใหญ่ไพศาล ประดับด้วยรัตนชาติ สวยงามยิ่งใหญ่อลังการถึงเพียงนั้น พราหมณ์เกิดมหาปีติขนลุกชูชันไปทั่วสรรพางค์กาย ท่านคิดว่า มณฑปนี้เห็นจะมีใช้ฝีมือของมนุษย์ธรรมดาสร้างเป็นแน่ เพราะอาศัยความศรัทธาเลื่อมใส อันไม่มีประมาณในพระพุทธเจ้า จึงทำให้ผู้มีบุญมาช่วยสร้าง เพราะฉะนั้นมณฑปนี้คงเป็นมณฑปที่ทำว-

หนทางของพุทธะ

๓๒๕

ลักกะสร้างให้อย่างแน่นอน จึงคิดว่า การถวายทานเพียงวันเดียว ไม่สมควรแก่เรา ดังนั้นได้ตั้งใจถวายทานตลอด ๗ วัน เมื่อ มนุษย์ไม่สามารถถวายอาหารแด่พระภิกษุได้ทั่วถึง เทวดาทั้งหลายก็จะแทรกเข้าไปช่วยถวายจนครบทุกรูป

ในวันสุดท้าย สุรจิพราหมณ์ให้ล้างบาตรของภิกษุสงฆ์ ทุกรูป พร้อมบรรจุเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย จนเต็ม บาตร เพื่อต้องการให้เป็นเภสัช และถวายไตรจีวรซึ่งผ้าสาฎกที่เป็นจีวร ที่ถวายแด่ภิกษุณวกะ มีราคาลงถึง ๑๐๐,๐๐๐ กหาปณะ เมื่อพระบรมศาสดาจะกระทำอนุโมทนา ทรงใคร่ครวญดูว่า บุรุษนี้ได้ให้ทานยิ่งใหญ่ถึงปานนี้ ประสงค์จะได้อะไรหนอ

พระบรมศาสดาทรงเห็นว่า ในอนาคตกาล ในที่สุดแห่ง ๒ อสงไขยยิ่งด้วย ๑๐๐,๐๐๐ กัป จักได้เป็นพระพุทธเจ้าพระนามว่า โคดม จึงตรัสเรียกพราหมณ์เข้ามาใกล้ๆ และทรงพยากรณ์ว่า “ล่วงกาลประมาณเท่านั้น เธอจักได้เป็นพระพุทธเจ้าเช่นเดียวกับเรา จักทรงพระนามว่า โคดม”

เมื่อพราหมณ์ได้ฟังคำพยากรณ์ว่า ตนเองจะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต ท่านปีติปราโมทย์ใจเป็นอย่างมาก หลังจากได้บำเพ็ญมหาทานบารมีตามความปรารถนาแล้ว ท่านไม่ประสงค์จะอยู่ครองเรือนอีกต่อไป ได้ทูล

หนทางของพุทธะ

๓๓๐

ขอบรรพชาอุปสมบทกับพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อบวชแล้วได้
เล่าเรียนพุทธวจนะ เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตรอันงดงาม
อีกทั้งยังปฏิบัติธรรมได้อภิญญา ๕ ครั้นสิ้นอายุชั้ย ได้ไปบังเกิด
ในพรหมโลก

ส่วนพระมังคลาลัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงดำรงพระชนมายุ
อยู่นานถึง ๙๐,๐๐๐ ปี จึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน เมื่อพระ-
พุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว หมื่นโลกธาตฺที่เคย
สว่างไสวเรืองรองตลอดเวลาไม่เคยมืดเลยนั้น ก็พลันมืดมัวลง
พร้อมกันหมด มนุษย์และเทวดาทั่วทั้งหมื่นโลกธาตฺ ที่ยังไม่หมด
กิเลสต่างรู้ว่า พระพุทธองค์ผู้ทรงเป็นประทีปธรรมของโลก
และจักรวาล ได้ลาลับไปแล้ว พวกเขาร้องไห้อาลัยอาวรณ์ถึงการ
จากไปของพระพุทธองค์ด้วยความอาลัยยิ่งนัก

ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องราวการสร้างมหาทานบารมีของ
พระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ว่าท่านทำทานแต่ละครั้ง ถวายกับ
พระสงฆ์เป็นแสนโกฏิรูป ซึ่งไม่ใช่จำนวนน้อยๆ จะทำอย่างนั้น
ได้ต้องสละความตระหนี่ออกจากใจ ชนิดสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ
เหมือนตัดบัวไม่ให้เหลือใยกันเลย พระโพธิสัตว์ได้สอนตนเองว่า
ต้องทำทานให้เหมือนหมอน้ำที่คว่ำปากแล้ว ไม่ให้น้ำเหลืออยู่
เลยแม้เพียงหยดเดียว ต้องทำให้ได้อย่างนั้น ถึงจะบรรลូវัตถุ-

หนทางของพุทธะ

๓๓๑

ประสงค์ของชีวิต ทุกท่านมีเชื้อสายของนักสร้างบารมี เกิดมาก็
เพื่อสร้างบารมี เป้าหมายเพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม บุญอะไร
ที่มีโอกาสทำได้ ควรเร่งรีบชวนขวายเป็นดั่งดวงกันให้เต็มที่ ให้ท่าน
กุศลแต่ละอย่างที่ได้ทำไปนั้น กลั่นเป็นมหาทานบารมี เป็นดวงบุญ
ที่ยิ่งใหญ่ ติดตามตัวเราไปทุกภพทุกชาติ ให้เราได้รับความ
สะดวกสบายในการสร้างบารมี トラบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม
ทำทั้งทาน ศีล ภาวนาให้ถึงพร้อมกันทุกคน

ร อ ย พ ร ะ บ า ท
ร ิ ม พ ื ง นั้ ม ม ท า น ที่

บุญอันล้ำเลิศย่อมเจริญแก่ชนทั้งหลาย ผู้เลื่อมใสแล้ว
ในบุคคลผู้เลิศ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สุข และกำลัง
อันเลิศก็เจริญ ผู้มีปัญหาให้ของอันเลิศ ตั้งมั่นแล้วในธรรมอัน
เลิศ เป็นภูตหรือเทวดาก็ตาม เป็นมนุษย์ก็ตาม ย่อมเข้าถึง
ความเป็นเลิศ บันเทิงใจอยู่ นี่เป็นขุมทรัพย์ที่อันวยสมบัติ
ทุกอย่าง ทั้งแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

รอยพระบาทริมฝั่งน้ำมณฑานที

๓๓๔

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เข้าถึงความเป็นพุทธภายใน
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต ตรัสรู้เป็นพระอรหันต-
สัมมาสัมพุทธเจ้า หมดสิ้นกิเลสอาสวะ เป็นธาตุธรรมที่มีแต่
ความบริสุทธิ์ล้วนๆ จึงเป็นทักษิณียบุคคล เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศ
ผู้มีจิตเลื่อมใสในพระพุทธรเจ้าผู้เลิศ ผลบุญอันเลิศย่อมบังเกิด
ขึ้นกับบุคคลนั้น และบุญนั้นจะยังตามส่งผลข้ามภพข้ามชาติไป
จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรมเลย

มีวาระพระบาลีใน กุมมาลปิณฑชาดก ว่า

“บุญอันล้ำเลิศย่อมเจริญแก่ชนทั้งหลายผู้เลื่อมใสแล้ว
ในบุคคลผู้เลิศ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สุข และ
กำลังอันเลิศก็เจริญ ผู้มีปัญญาให้ของอันเลิศ ตั้งมั่นแล้วใน
ธรรมอันเลิศ เป็นภูตหรือเทวดาก็ตาม เป็นมนุษย์ก็ตาม
ย่อมเข้าถึงความเป็นเลิศ บันเทิงใจอยู่ นี่เป็นขุมทรัพย์ที่
อันวยสมบัติทุกอย่าง ทั้งแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นเอกบุรุษ อุดมเลิศไปด้วย
วิชาและจรณะ เป็นบุคคลผู้ประเสริฐที่สุดในภพสาม ทรงมี
พระลัทธิปัญญุตญาณที่ไม่มีศาสดาใดจะยิ่งกว่า หรือแม้เสมอ
เหมือนก็ไม่มี พระพุทธรองค์ทรงรู้แจ้งโลก และเทวโลกพร้อมทั้ง
พรหมโลก ทรงมองเห็นโลกธาตุทั้งหมดในข่ายพระญาณ

รอยพระบาทริมฝั่งน้ำมณฑานที

๓๓๕

อานุภาพของพระพุทธองค์มีมากมายเกินกว่าที่มนุษย์ปุถุชนจะนึกคิดค้นเคหา ที่เรียกว่าอจินไตย

เพราะฉะนั้น เราจึงต้องตระหนักถึงความเป็นผู้มีโชคดีของเรา ที่เราได้มีศรัทธาเป็นลัทธิมาติกาธิปไตย ให้ปลื้มปิติดีใจว่า เราได้ยึดบุคคลผู้เลิศที่สุดเป็นหลักของชีวิตถูกต้องแล้ว เพราะท่านเป็นทั้งที่พึ่งและที่ระลึกอันสูงสุด เป็นแบบอย่างในการสร้างบุญบารมีของเรา เพื่อมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ อายตนิพพาน เมื่อเราบูชาพระพุทธองค์ผู้เลิศ แม้จะทรงมีพระชนมชีพอยู่หรือว่าดับขันธปรินิพพานไปแล้ว อานิสงส์ผลบุญก็เหมือนกัน เราจะได้บุญอย่างเกินควรเกินคาด เป็นสิ่งที่อยู่เหนือจินตนาการ เพราะพระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นอจินไตย

ดังนั้น การที่เราสวดสรงใจไปถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า สรงใจแล่นไปในพระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตน และ สังฆรัตนะ จึงเป็นการสรงใจไปในสิ่งที่ประเสริฐที่สุด จะทำให้เราได้เข้าถึงความเป็นผู้ประเสริฐ และหลุดพ้นตามพระพุทธองค์ไปด้วย ดังตัวอย่างที่เคยเกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล

*ครั้งหนึ่งเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เมืองสาวัตถี

รอยพระบาทริมฝั่งน้ำมณฑล

๓๓๖

ในเวลาใกล้รุ่ง ทรงเข้านิโรธสมาบัติและแผ่ข่ายพระญาณ
ตรวจตราไปตลอดห่มันโลกธาตุ เพื่อโปรดเวไนยสัตว์ผู้มีบุญ
ได้เห็นคาบสเชื้อลัจจพันธุ์เข้ามาในข่ายพระญาณ **ลัจจพันธุ์คาบส**
เป็นผู้มีอินทรีย์แก่กล้า ลังสมบุญมาดีแล้วพร้อมที่จะได้บรรลु-
ธรรมเป็นพระอรหันต์ ถ้าไม่ได้พระพุทธร่องค์เป็นกัลยาณมิตรก็
จะต้องพลัดตกไปในมหานรก เสวยทุกข์ทรมานเป็นเวลายาวนาน
เพราะการยึดถือผิดๆ อีกทั้งยังสอนคนอื่นให้หลงผิดตาม

เมื่อทรงเห็นด้วยพุทธจักขุเช่นนั้นแล้ว ก็ตรัสเรียก
พระอานนท์เถระพลางรับสั่งว่า “อานนท์ พรุ่งนี้เราจะไปแคว้น-
สุนาปวันตะ พร้อมด้วยภิกษุ ๔๙๙ รูป”

พระอานนท์ได้นำพุทธดำรัสไปบอกแก่ภิกษุชีนาสพ
เมื่อชาววานิชคามได้ยินว่า พระบรมศาสดาจักเสด็จมา จึงทำ
มณฑปที่กลางหมู่บ้าน และตระเตรียมภัตตาหารหวานคาวด้วย
ความปีติเบิกบานใจยิ่งนัก

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงชำระพระวรกายแต่เช้าตรู่
และนั่งเข้านิโรธสมาบัติ ขณะนั่นเอง บัณทุกัมพลศิลาอาสน์ของ
ท้าวสักกะ ได้แสดงอาการร้อนขึ้น ท้าวสักกะรู้ได้ทันทีว่า
พระบรมศาสดาจะเสด็จไปแคว้นสุนาปวันตะ จึงตรัสเรียก
วิสสุกรรมเทพบุตร ให้ไปเตรียมสถานที่ประมาณ ๓๐๐ โยชน์

รอยพระบาทริมฝั่งน้ำมณฑานที

๓๓๓

อีกทั้งให้เนรมิตเรือนยอด ๕๐๐ หลัง ประดิษฐานเตรียมไว้ที่
ยอดขั้วประตูพระเชตวันมหาวิหาร

วิสสุกรรมเทพบุตรได้จัดการตามเทวบัญชา เรือนยอด
ของพระผู้มีพระภาคเจ้ามี ๔ มุข ของพระอัครสาวก ๒ มุข
นอกนั้นมีมุขเดียว พระศาสดาเสด็จเข้าไปในเรือนยอดพร้อม
ด้วยพระอรหันตสาวก ๔๙๙ องค์ โดยมีเรือนยอดว่างอยู่หลังหนึ่ง
จากนั้นปราสาททั้ง ๕๐๐ หลัง ได้ลอยละลือไปในอากาศ ไปถึง
สัจจพันธบรรพต

ครั้นพระบรมศาสดาเห็นดาบสแล้ว จึงได้เหาะลงไป
แสดงธรรมโปรดดาบส เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระดาบสได้
บรรลुธรรมเป็นพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญา และได้รับการ
อุปสมบทแบบเอหิภิกขุอุปสัมปทาจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ท่านทรงบาตร และจีวรที่สำเร็จด้วยฤทธิ์ และเหาะเข้าไปสู่
เรือนยอดหลังที่ว่าง

พระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยภิกษุ ๕๐๐ รูป ที่อยู่ใน
เรือนยอดเสด็จไปวานิชคาม เมื่อถึงที่หมายแล้ว กระทำเรือนยอด
ไม่ให้มีใครเห็นแล้ว เสด็จดำเนินเข้าไปในหมู่บ้านตามปกติ
เมื่อมหาชนเห็นภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่มาถึง ต่างกราบอาราธนาให้
เข้าไปพักที่มณฑป และช่วยกันถวายทานอย่างเต็มที่เต็มกำลัง

รอยพระบาทริมฝั่งน้ำนมทานที

๓๓๘

จากนั้นได้สมათานองค์อุปถัมภ์ พระพุทธองค์ทรงประทับอยู่ในที่นั้น ๓ ราตรี เพื่อทรงแสดงธรรม และอนุเคราะห์มหาชนให้เป็นสัมมาทิฏฐิบุคคลที่สมบูรณ์ ทำให้ผู้มีบุญได้บรรลุธรรมากิสมัยกันมากมาย หลังจากนั้นพระพุทธองค์ได้เสด็จไปที่ฝั่งแม่น้ำนมทา ซึ่งมีพญานาคนมทา อาศัยอยู่ใต้บาดาล

เมื่อพญานาคราชรู้การเสด็จมาของพระบรมศาสดาก็ปีติยินดีรีบแปลงร่างเป็นมาณพหนุ่ม สวมใส่อาภรณ์งดงาม ประดุจเทพบุตรบนสวรรค์ มาทำการต้อนรับพระพุทธองค์และนำเสด็จเข้าสู่สำนักพิภพ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดพญานาค และเหล่านาคบริวาร ให้รักษาอุโบสถศีลและให้ยึดพระรัตนตรัยเป็นสรณะ จากนั้นพระพุทธองค์เตรียมจะเสด็จออกจากสำนักพิภพ พญานาคทูลอ้อนวอนว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระองค์จงประทานสิ่งที่ควรสละแก่ข้าพระองค์สักอย่างด้วยเถิด สิ่งที่พระองค์ทรงมอบให้จะได้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าพระองค์ทั้งหลาย”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอธิษฐานจิตพลางแสดงเจตย์คือ รอยพระบาทไว้ ณ ริมฝั่งแม่น้ำนมทา ซึ่งตามปกติของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงมีพระฉวีวรรณละเอียด สถานที่ที่ทรงเหยียบย่ำไป เป็นเหมือนสถานที่ที่รองรับปูชนีย รอยพระบาท

รอยพระบาทริมฝั่งนันทานที

๓๓๕

ยากที่จะปรากฏให้ใครเห็น เหมือนรอยเท้าของม้าสินธพที่มีฝีเท้าเร็วดุจลม มีกำลังเร็วเหยียบลงบนใบบัว น้ำก็ไม่กระเพื่อม เพราะฉะนั้นรอยพระบาทของพระพุทธองค์จะไม่ปรากฏทั่วไป แต่ถ้าพระพุทธองค์ทรงอธิษฐานจิตไว้ รอยพระบาทก็จะตั้งอยู่อย่างนั้นชั่วนิรันดร์

เมื่อมหาชนทั้งหลายเห็นรอยพระบาทของพระพุทธเจ้าต่างเกิดความเคารพเลื่อมใสมาก พากันสักการบูชา และจะไม่เดินเหยียบทับหรือก้าวข้ามรอยนั้น เพราะถือว่าเป็นการแสดงความเคารพต่อพระพุทธองค์ อีกประการหนึ่ง หากมีพุทธประสงค์จะแสดงรอยพระบาทแก่ผู้มีบุญคนใดคนหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ ผู้นั้นจะเห็นรอยพระบาทของพระพุทธองค์เป็นการเฉพาะคน รอยพระบาทนั้นแม้สัตว์ปามีช้าง เป็นต้น ก็ไม่สามารถจะเหยียบย่ำให้หายไป แม้หมาเหมมหรือห่านใหญ่จะตกลงมาชะล้าง ก็ไม่สามารถที่จะลบรอยพระบาทนั้นได้ นี่เป็นพุทธานุภาพที่เป็นอจินไตย

เมื่อเป็นเช่นนี้ เจตีย์ คือ รอยพระบาท ที่พระองค์ทรงอธิษฐานให้ประดิษฐาน อยู่ที่ลุ่มน้ำนันทานที่ตลอดหนึ่งกัลป์ จึงเป็นสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ควรแก่การเคารพสักการะ การที่บ้านเรามีประเพณีลอยกระทง ในคืนวันเพ็ญเดือนสิบสอง ก็เป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ ที่เราจะได้ออกมาป้ออกจากใจ

รอยพระบาทริมฝั่งนันทานที

๓๔๐

สิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายเรานึกให้ละลายไปในแม่น้ำ และเริ่มต้นชีวิตใหม่ในสิ่งที่ตั้งงามที่บริสุทธิ์ ในฐานะที่เราเป็นพุทธศาสนิกชน ควรปรารภเหตุนี้ด้วยการชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ โดยนึกถึงพระรัตนตรัย ทำใจให้หยุดนิ่ง จุดประทีปในกระตมบูชาพระรัตนตรัย ไม่ใช่ล่อยกระตมเพื่อความสนุกสนานกันเฉยๆ อย่างนั้นไม่ได้ประโยชน์อะไร เวลาล่อยกระตมอาจจะนึกว่าเราได้ถวายเครื่องสักการบูชาเพื่อบูชาเจดีย์ คือ รอยพระบาทที่ลุ่มนํ้านันทานนั้นก็ได้อล่อยไปก็นึกอธิษฐานให้กิเลสอาสวะหลุดล่อยไปจากใจของเราด้วย อย่างนี้เรียกว่าทำถูกหลักวิชา ได้ทั้งบุญได้ทั้งความบันเทิงใจ และได้อานิสงส์ใหญ่ ที่บูชาพระรัตนตรัยด้วยจิตอันเลื่อมใส ทำให้ถูกหลักอย่างนี้กันทุกคน

พุท ธ กิ จ

ข อ ง พ ร ะ พุ ท ธ เ จ้ า

ในเวลาเช้าเสด็จบิณฑบาต

เวลาเย็นทรงแสดงพระธรรมเทศนา

เวลาย่ำค่ำทรงประทานโอวาทแก่ภิกษุ

เที่ยงคืนทรงพยากรณ์ปัญหาแก่เทวดา

เวลาใกล้รุ่งทรงตรวจดูหมู่สัตว์ผู้ที่พระองค์จะโปรดได้

พุทธกิจของ พระพุทธเจ้า

๓๔๓

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นใหญ่ สำเร็จได้ด้วยใจ ถ้าใครมีใจ
ใสสะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสเป็นประจำ จะส่งผลออกมาทางกาย วาจา
คำพูดและการกระทำก็จะพลอยสะอาดบริสุทธิ์ตามไปด้วย
เพราะการพูดและการกระทำที่บริสุทธิ์ดังามนั้น เกิดขึ้นจากใจที่
ใสบริสุทธิ์ เมื่อมีความบริสุทธิ์ ความสุขก็จะพร่างพรูออกมา
เพราะฉะนั้นผู้ที่ปรารถนาหาความสุขความก้าวหน้าในชีวิต
จำเป็นต้องฝึกฝนจิตใจของตนเองให้หยุดนิ่ง ให้ใสบริสุทธิ์ ไม่ให้
ขุ่นมัว วิธีลัดที่สุดที่จะทำให้ใจของเราใสบริสุทธิ์ผุดผ่อง คือ
การทำสมาธิภาวนา ฝึกฝนอบรมใจตามหลักพุทธวิธี โดยนำ
ใจมาหยุดนิ่งตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อทำได้อย่างนี้
นอกจากจะเป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จในทางโลกแล้ว ยังส่ง
ผลให้สำเร็จในทางธรรม ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ซึ่งเป็นที่
พึ่งที่ระลึกของตัวเรา และมวลมนุษยชาติทั้งหลายอีกด้วย

ผู้รู้ได้เรียบเรียงพุทธกิจ ๕ ประการของพระพุทธเจ้าไว้ว่า

“บุพพณฺเฑ ปิณฺฑปาทณฺจ ในเวลาเช้าเสด็จบิณฑบาต
สายณฺเฑ ธมฺมเทศน์ เวลาเย็นทรงแสดงพระธรรมเทศนา
ปโทเส ภิกฺขุโอวาท เวลาบ่ายคำทรงประทานโอวาทแก่ภิกษุ
อุทฺตมรตฺเต เทวปณฺหนึ เทียงคินฺทรวงพยากรณ์ปัญหาแก่เทวดา
ปัจจุเสว คเต กาเล ภพฺพาภพฺเพ วิโลกนํ เวลาใกล้รุ่งทรง
ตรวจดูหมู่สัตว์ผู้ที่พระองค์จะโปรดได้”

พุทธกิจของพระพุทธเจ้า

๓๔๔

พวกเราในฐานะที่เป็นพุทธบริษัท เป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ ที่ผ่านๆ มา เราเคยได้ยินพุทธทานุภาพ รู้ชัดถึงพระปัญญาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ แม้กระทั่งพระพุทธานุคุณ ๙ ประการ ของพระองค์ว่ามีอะไรบ้าง เราได้ยินได้ฟังกันมาพอสมควร แต่บางท่านอาจจะรู้ว่า ในแต่ละวันพระบรมศาสดาเอกของโลก ทำอะไรบ้าง โดยเฉพาะตลอด ๔๕ พรรษาของพระพุทธองค์ ทรงใช้เวลาให้ผ่านไปด้วยการบำเพ็ญพุทธกิจอย่างไรบ้าง

*ในวันหนึ่งๆ ของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น จะทรงบำเพ็ญกรณียกิจอยู่ ๕ อย่าง ซึ่งเป็นกิจวัตรหลัก พระพุทธองค์ ทรงบำเพ็ญประโยชน์ทั้งกลางวัน และกลางคืน เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของเหล่าเวไนยสัตว์ เพราะอรรถกถาประโยชน์ คือ ประโยชน์ของพระองค์ เต็มเปี่ยมบริบูรณ์แล้ว ตั้งแต่ประทับนั่งอยู่ใต้คางไม้พระศรีมหาโพธิ์ ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ นั่นคืองานขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปจากใจ เหลือเพียงประโยชน์ของชาวโลก คือ งานสร้างสันติสุขให้บังเกิดขึ้นในโลก ซึ่งเป็นพุทธกิจของพระพุทธเจ้า ที่จะนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ไปสู่อายตนิพพาน

พุทธกิจของ พระพุทธเจ้า

๓๔๕

ในบรรดาพุทธกิจ ๕ อย่างนั้น เริ่มตั้งแต่กิจวัตรในเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคเจ้าจะเสด็จลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ ทรงปฏิบัติพระ-
สรีระ และทรงประทับนั่งเข้านิโรธสมาบัติบนพุทธอาสน์จนถึง
เวลาภิกขาจาร ครั้นถึงเวลาภิกขาจาร ทรงครองจีวร ถือบาตร
บางครั้งเสด็จพระองค์เดียว บางครั้งแวดล้อมไปด้วยหมู่ภิกษุสงฆ์
เสด็จเข้าไปบิณฑบาตตามหมู่บ้านหรือพระนคร บางครั้งเสด็จ
เข้าไปตามปกติบางครั้งก็เสด็จเข้าไปด้วยปาฏิหาริย์นานาประการ
เพื่อเพิ่มพูนความศรัทธาเลื่อมใสแก่พุทธบริษัทผู้มีบุญ

เมื่อพระบรมโลกนาถเสด็จเข้าไปบิณฑบาต ลมที่พัดอ่อนๆ
พัดไปเบื้องหน้าแผ้วพื้นพลูทำให้สะอาดหมดจด ทันทิที่พระบาท
เบื่องขวาประดิษฐานลงภายในธรณีประตู พระฉัพพรรณรังสีก็
เปล่งสว่างไสว แผ่ชานออกจากพระพุทธสรีระพุ่งวนแหวววบ
ประดับปราสาทราชมณเฑียร ดังแสงเลื่อมพรายแห่งทอง
ประดุจดั่งแวดล้อมไว้ด้วยผืนผ้าอันวิจิตร หมู่อัตว์ ช้าง ม้า
และนกทั้งหลายซึ่งอยู่ในสถานที่ใกล้ๆ พวกมันเปล่งลำเนียง
เสนาะโสต ทิพยสังคีตของเหล่าเทวดาในสวรรค์ ก็ถูกขับขาน
ไพเราะเสนาะโสตยิ่งนัก

เมื่อพุทธศาสนิกชนรู้ว่า วันนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จ
เข้าไปบิณฑบาต ต่างพากันแต่งตัวนุ่งห่มเรียบร้อย พร้อมทั้งถือ
ของหอมและดอกไม้ ออกจากบ้านเดินไปตามถนน บุษยาพระผู้มี-

พุทธกิจของพระพุทธเจ้า

๓๔๖

พระภาคเจ้า ด้วยของหอมและดอกไม้ ด้วยความเคารพ ถวายบังคมแล้ว กราบทูลขอสงฆ์ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระองค์โปรดประทานภิกษุแก่พวกข้าพระองค์ แล้วรับบาตร น้อมถวายบิณฑบาตโดยเคารพ

หลังจากทำภารกิจแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าจะทรงแสดง พระธรรมเทศนาโปรดพุทธบริษัทให้ได้บรรลุธรรม ตั้งอยู่ใน ไตรสรณคณัน จนกระทั่งได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ จากนั้นทรง ลุกจากอาสนะเสด็จกลับพระวิหาร ครั้นทรงบำเพ็ญพุทธกิจ ช่วงนี้แล้ว ทรงประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ ตามสมควรแก่จริต อริยาคัยของภิกษุแต่ละรูป ทรงประทานกรรมฐานที่เหมาะสมแก่ ภิกษุแต่ละรูป

เมื่อภิกษุสงฆ์รับโอวาทแล้ว ก็กลับไปที่พักกลางวันของ ตนเอง หาที่หลีกเร้นตามอัชฌาสัย เช่น ไปสู่ป่า ไปสู่โคนไม้ เรือนว่าง ลอมฟาง สำหรับท่านที่มีฤทธาานุภาพมาก กิจที่จะทำ อาสวะให้สิ้นไปของท่านสำเร็จแล้ว ท่านจะเข้านิโรธสมาบัติ เสวยสุขอยู่ด้วยกายธรรมอรหัต

พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเข้าพระคันธกุฎี ทรงมีพระสติ- สัมปชัญญะ ตรวดดูเหล่าเวไนยสัตว์ที่จะได้บรรลุธรรมาภิสมัย ตามสถานที่ต่างๆ ในช่วงคล้อยบ่ายไปแล้ว มหาชนพากันนุ่งห่ม

พุทธกิจของ พระพุทธเจ้า

๓๔๓

เรียบร้อย ถีของหอมและดอกไม้ มาประชุมกันในพระวิหาร โดยพร้อมเพรียง เมื่อถึงเวลาพระพุทธรองค์จะทรงแสดงธรรม ที่ควรแก่กาลสมัยท่ามกลางธรรมสภา ซึ่งการเทศนาของ พระพุทธรองค์ในแต่ละครั้ง จะมีผู้บรรลุลหรรณกันมากมาย

หากพระผู้มีพระภาคเจ้ามีพุทธประสงค์จะโสรจสรง พระวรกาย จะเสด็จลุกจากพุทธอาสน์เข้าสู่ซุ้มที่สรงสนาน ทรงสรงพระวรกายด้วยน้ำที่ภิกษุผู้เป็นพุทธอุปัฏฐากจัดถวาย จากนั้นจะเสด็จไปประทับบนพุทธอาสน์ในพระคันธกุฎี หลีกเร้น อยู่เพียงลำพังพระองค์เดียว ในช่วงคำภิกษุสงฆ์พากันมาเข้า- ฝ้าเพื่อฟังธรรม ทูลถามปัญหา หรือทูลขอกรรมฐาน ตลอด ช่วงเย็นนั้นพระพุทธรองค์จะให้โอกาสกับพระภิกษุสงฆ์ซักถาม ปัญหาได้เต็มที่จนถึงปฐมยาม ซึ่งอยู่ในช่วงราว ๔ ห่ม

เมื่อสิ้นสุดกิจในปฐมยาม หลังจากภิกษุสงฆ์ถวายบังคม ลาพระพุทธรองค์แล้ว เป็นเวลาแห่งมัชฌิมยาม เหล่าเทวดาใน หมื่นโลกธาตุดุจะพากันมาเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อทูลถาม ปัญหาที่เตรียมมา เทวดาเขารักในการฟังธรรมมาก พระผู้มี- พระภาคเจ้าก็ทรงเมตตาตอบปัญหาแก่เทวดาจนบรรลุลหรรณกัน มากมายนับไม่ถ้วน ส่วนปัจฉิมยาม พระผู้มีพระภาคเจ้าทรง แบ่งเวลาออกเป็น ๓ ส่วน คือ ทรงยับยั้งอยู่ด้วยการเสด็จจกรม

พุทธกิจของ พระพุทธเจ้า

๓๔๘

เพื่อทรงเปลื้องจากความเมื่อยล้าที่ทรงนั่งแสดงธรรม และตอบปัญหาเทวดามาเป็นเวลาหลายชั่วโมง

ในส่วนที่สอง พระองค์จะเสด็จเข้าพระคันธกุฎี ทรงมีพระสติสัมปชัญญะ สำเร็จลีหไสยาสน์ คือ ทรงนอนตะแคงขวา พระองค์บรรทมโดยใช้เวลาเพียงไม่กี่ชั่วโมงก็เสด็จลุกขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่สามของปัจฉิมยาม ครั้นเสด็จลุกขึ้นประทับนั่งแล้ว ทรงใช้พุทธจักรุญแจข่ายพระญาณออกไปตลอดหมื่นโลกธาตุ เพื่อตรวจดูสรรพสัตว์ผู้สร้างสมบุญญาธิการไว้อย่างดีแล้ว และมีบุญบารมีมากพอที่จะได้บรรลุธรรมมาภิสมัย แม้อยู่ไกลเพียงไร พระองค์ก็จะเสด็จไปโปรดให้ได้บรรลุธรรม นี่เป็นพุทธกิจ ๕ ประการ โดยย่อๆ ของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา

เราจะเห็นว่า ตลอด ๔๕ พรรษา แห่งการอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้านั้น เป็นไปเพื่อสันติสุขของมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง ทำให้สรรพสัตว์ได้หลุดพ้นจากความมืดคืออวิชชา ได้ติ่มรสอมตธรรม หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ กันมากมายนับไม่ถ้วน ทำให้พระพุทธศาสนาปักหลักมั่นเป็นหลักชัยของชาวโลกเรื่อยมา กระทั่งถึง ๒,๕๐๐ กว่าปี เพราะพระองค์ทรงรู้จักบริหารเวลา และใช้เวลาที่ผ่านไปให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงสมควรที่พวกเราพุทธบริษัททั้งหลาย จะ

พุทธกิจของพระพุทธเจ้า

๓๔๕

เทิดทูนบูชากราบไหว้ และหาโอกาสปฏิบัติธรรมเป็นปฎิบัติบูชา
และถวายอามิสบูชาเป็นการตอบแทนพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ
พระพุทธองค์ให้ได้ทุกๆ วัน

๑๔

การเก็บรักษา
สิ่งที่ควรบูชา

อุปาหรบุคคล ๔ เหล่าที่ควรบูชานี้ คือ
พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑
พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑
สาวกของพระตถาคต ๑
พระเจ้าจักรพรรดิ ๑

การเก็บรักษาสั่งที่ควรบูชา

๓๕๒

พระรัตนตรัยเป็นสรณะอันประเสริฐ มีพระคุณอย่างจะนับจะประมาณมิได้แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงมีพระพุทธานุภาพลึกลงไปถึงเป็นอนันตชาติ ทรงรู้แจ้งโลก และแทงตลอดทั้งนิพพาน ภพสาม โลกัณตร์ ก็ยังไม่อาจจะพรรณนาคุณของพระรัตนตรัยให้หมดสิ้นได้ แม้แสนโกฏิจักรวาลอนันตจักรวาลก็แคบเกินไป เพราะพระรัตนตรัยมีคุณอนันต์ เราจะซาบซึ้งต่อเมื่อได้เข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ถ้าเข้าถึงอย่างนี้ ถือว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเกิดมาเป็นมนุษย์ ที่ได้มาพบพระพุทธศาสนา เพราะมีพระรัตนตรัยเป็นหลักชัยของชีวิต

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน มหาปรินิพพานสูตร ว่า

**“อุปาหบุคคล ๔ เหล่าที่ควรบูชา นี้ คือ พระตถาคต-
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑ สาวก
ของพระตถาคต ๑ พระเจ้าจักรพรรดิ ๑”**

อุปาหบุคคล คือ บุคคลที่เมื่อกายหายาบของท่านถูกสลایไปแล้ว อัฐิธาตุของท่านสมควรที่จะได้รับการอัญเชิญมาประดิษฐานไว้ในพระสถูป เพื่อให้มหาชนหรืออนุชนรุ่นหลังได้เคารพสักการบูชา เนื่องจากอุปาหะ ๓ จำพวกแรกนั้น ท่านเป็นผู้มีความบริสุทธิ์จิตของท่านหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งปวงแล้ว

การเก็บรักษาลิขิตที่ควรบูชา

๓๕๓

ได้ชื่อว่าเป็นยอดของปฐนียบุคคล คือ บุคคลผู้ควรบูชาอย่างยิ่ง การบูชาบุคคลผู้ควรบูชาถือว่าเป็นอุดมมงคล เมื่อท่านเหล่านั้น ดับขันธปรินิพพานแล้ว จึงสมควรจัดไว้เป็นอุปารหบุคคล ที่จะ นำอริธาตุของท่านมาลัการบูชา

สำหรับพระเจ้าจักรพรรดิที่นับว่าเป็นอุปารหบุคคล เพราะพระองค์ทรงปกครองด้วยทศพิธราชธรรม เป็นธัมมิก-มหาราช ใครได้มานมัสการพระสถูปของพระเจ้าจักรพรรดิ ก็จะได้ต้นแบบการสร้างบารมีในเมืองมนุษย์ จะมีสมบัติ ๒ อย่าง เกิดขึ้น คือ มนุษย์สมบัติ และทิพยสมบัติ ส่วนผู้ที่บูชา พระลัมมาลัมพุทเจ้า พระปัจเจกพุทเจ้า และพระอรหันตเจ้า ทั้งหลาย นอกจากจะได้มนุษย์สมบัติ ทิพยสมบัติแล้ว ยังส่งผล ให้ได้นิพพานสมบัติอีกด้วย

*มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับการบูชา พระบรมสารีริกธาตุของ พระผู้มีพระภาคเจ้าว่า หลังจากทีพระองค์เสด็จดับขันธ-ปรินิพพานไปแล้ว พระราชาทั้ง ๘ นคร ได้ยกกองทัพมาขอ พระบรมสารีริกธาตุไปบูชา พระเจ้าอชาตศัตรูก็เป็นหนึ่งในนั้น ทีทรงมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธเจ้ามาก พระองค์ได้ทรง

การเก็บรักษาสิ่งที่ควรบูชา

๓๕๔

สร้างพระสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และให้จัดงานเฉลิมฉลองในกรุงราชคฤห์อย่างยิ่งใหญ่ ที่ว่ายิ่งใหญ่ เพราะพระองค์ได้ทรงทำการเฉลิมฉลองตั้งแต่กรุงกุสินาราวจนถึงกรุงราชคฤห์เป็นระยะทาง ๒๕ โยชน์ และทำการฉลอง ๗ วัน ๗ คืน ผู้ที่ได้มาลัการบูชามีสฤคติสวรค์เป็นที่ไป

เมื่อล่งไปได้ ๗ ปี พระมหากัสสปเถระ เห็นอันตรายของพระบรมสารีริกธาตุ ที่พระราชาแต่ละเมือง ได้อัญเชิญไปประดิษฐานที่เมืองของตัวเอง จึงไปเข้าเฝ้า พระเจ้าอชาตศัตรู เพื่อจะเก็บรักษาใหม่ให้อยู่ได้นานที่สุด พระเถระได้อธิษฐานอาราธนาขอให้พระบรมสารีริกธาตุเสด็จมารวมกัน ด้วยอำนาจของท่านเว้นแต่พระบรมสารีริกธาตุที่พญานาคเก็บรักษาไว้ในรามคาม เพราะพระเถระเห็นว่าไม่มีภัยใดคุกคามได้

เมื่อได้พระบรมสารีริกธาตุมาครบตามที่กำหนดแล้ว พระเถระได้ประดิษฐานไว้ทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของกรุงราชคฤห์ พนางอธิษฐานว่า “หินอันใดมีอยู่ในที่นี้ หินอันนั้นจงอันตรายไป ขอฝุ่นผงธุลีจงหายไป ขอ น้ำอย่าท่วมถึง” พระราชาทรงสั่งให้สร้างอุปาราม ด้วยการให้ขุดสถานที่ตรงนั้นลึก ๘๐ คอก และก่อด้วยอิฐ โปรดให้สร้างเจดีย์สำหรับพระอสีติมหาสาวก อีกทั้งปูเครื่องลาดโลหะ สร้างผอบที่ทำด้วยไม้จันทน์เหลือง และพระสถูปไว้อย่างละ ๘ องค์

การเก็บรักษาลิ่งที่ควรบูชา

๓๕๕

เรามาดูวิธีการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระเจ้า-
อชาตศัตรูว่า พระองค์ทรงประดิษฐานด้วยความเคารพเลื่อมใส
เพียงไร พระราชาทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในผอบ-
จันทน์เหลือง จากนั้นทรงใส่ผอบจันทน์เหลืองลงในผอบจันทน์-
เหลืองอีกใบหนึ่ง และทรงใส่ผอบจันทน์เหลืองอันนั้นแหละ
ลงในผอบจันทน์เหลืองอีกใบหนึ่ง มีลักษณะซ้อนกันจากเล็กไป
หาใหญ่ ซ้อนเรียงกันเป็นชั้นรวมเป็นผอบ ๘ ใบ ไว้ในใบเดียวกัน

พระองค์ทรงใส่ผอบทั้ง ๘ นั้นลงในพระสถูปจันทน์เหลือง
๘ สถูป ทรงใส่สถูปจันทน์เหลืองทั้ง ๘ สถูปลงในผอบจันทน์แดง
จากนั้นทรงให้ใส่ในสถูปจันทน์แดง และทรงนำไปใส่ในผอบงา
ต่อจากนั้นให้ใส่ในสถูปงาจากสถูปงาก็ให้ใส่ลงในผอบรัตนะล้วนๆ
จากผอบรัตนะ ก็นำลงในสถูปรัตนะ แล้วไปใส่ต่อในผอบทองคำ
สถูปทองคำ ผอบเงิน สถูปเงิน ผอบมณี สถูปมณี ผอบทับทิม
สถูปทับทิม ผอบแก้วลาย สถูปแก้วลาย และอันสุดท้าย
ผอบแก้วผลึกในสถูปแก้วผลึก

เมื่อครอบเจดีย์แก้วผลึกซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายแล้ว
โปรดให้สร้างเรือนยอดทำด้วยรัตนะ บนเรือนรัตนะให้สร้าง
เรือนทำด้วยทองคำ ถัดออกมาเป็นเรือนเงิน และเรือนทองแดง
บนเรือนทองแดงนั้นให้โรยเม็ดทรายทำด้วยรัตนะทั้งหมด
เกลี่ยดอกไม้ไม้ น้ำ ดอกไม้บักไว้ ๑,๐๐๐ ดอก โปรดให้สร้างซาดก

การเก็บรักษาสีที่ควรบูชา

๓๕๖

บันทึกชีวประวัติ ๕๕๐ ชาดก ของพระอลีติมหาเถระ พระเจ้า-
สุทโธทนมหาราช พระนางมhamaya เทวี สหชาติทั้ง ๗ ซึ่งทำ
ด้วยทองคำทั้งสิ้น โปรดให้ตั้งหมอน้ำที่ทำด้วยทอง และเงิน
อย่างละ ๕๐๐ หม้อ ให้ยกธงทอง ๕๐๐ ธง ให้ทำประทีปทอง ๕๐๐
ดวง ประทีปเงิน ๕๐๐ ดวง ทรงใส่ใส่ผ้าเปลือกไม้ไว้ในประทีป
เหล่านั้น ซึ่งบรรจุด้วยน้ำมันหอม

พระมหากัสสปะอธิษฐานว่า “ขอพวงมาลัยอย่าเหี่ยว
กลิ่นหอมอย่าหาย ประทีปจงโชติช่วงตลอดไป อย่าได้ดับไปเลย”
หลังจากนั้นก็ให้จารึกอักษรไว้ที่แผ่นทองว่า “ในอนาคตกาล
อโคกราชกุมารจักเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระเจ้าอโศกมหาราช
พระองค์จักทรงกระทำพระบรมธาตุเหล่านี้ให้แพร่หลายไป”
พระราชาทรงนำเครื่องประดับทั้งหมดของพระองค์เองมาบูชา
ทรงปิดประตูปูทองแดงแล้ว ทรงคล้องตรากุญแจไว้ที่เชือกผูก
ทรงวางแท่งแก้วมณีแท่งใหญ่ไว้ที่ตรงนั้น โปรดให้จารึกอักษรไว้
ว่า ในอนาคตกาล พระเจ้าแผ่นดินที่ยากจน จงถือแก้วมณีแท่งนี้
กระทำสักการะพระบรมธาตุทั้งหลายเถิด

ท้าวสักกเทวราชทรงเห็นเหล่าพุทธรูปบริษัท มีความ
ศรัทธาเลื่อมใสต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ปรารถนาอยาก
ได้บุญพิเศษ และจะไม่ให้พระบรมธาตุอันตรธานไป เพื่อจะได้
เป็นพุทธานุสติสำหรับพุทธรูปบริษัททั้งหลาย พระองค์จึงได้ตรัส

การเก็บรักษาลิ่งที่ควรบูชา

๓๕๓

เรียกวิสสุกรรมเทพบุตรพลางสั่งว่า

“พระเจ้าอชาตศัตรูทรงเก็บพระบรมสารีริกธาตุแล้ว ท่านจงตั้งกองรักษาการณ์ไว้ที่นั่น อย่าให้ใครล่วงล้ำดินแดนอัน คักดีลี้ทรีนี้ได้ จงรักษาพระบรมธาตุให้ดำรงอยู่ จนกว่าจะถึง ยุคสมัยของพระเจ้าอโคทมหาราช”

วิสสุกรรมเทพบุตรรับเทวราชโองการแล้ว ก็ลงจาก เทวโลก ประกอบกายเป็นรูปไม้มีโครงร่างร้ายเคลื่อนที่ได้ ถือ พระขรรค์สีแก้วพลีก เคลื่อนตัวเร็วเหมือนลม คอยรักษาไม่ให้ ทั้งมนุษย์และอมมนุษย์ ล่วงล้ำเข้ามาในห้องพระบรมธาตุได้ ครั้นเนรมิตประกอบกายรูปไม้ใหม่แล้ว ก็ติดลิ่มสลักไว้อันเดียว เท่านั้น เอาศิลาล้อมรอบไว้ทำเหมือนเรือนที่สร้างด้วยอิฐ ข้างบน ปิดด้วยแผ่นศิลาแผ่นเดียว ใส่ฝืนแล้วทำให้พื้นเรียบ ประดิษฐาน สถูปหินไว้บนนั้น การกระทำทั้งหมดนั้น ถือเป็นความลับที่ น้อยคนนักจะรู้เรื่องนี้ เพราะเกรงจะมีผู้ไม่หวังดีแอบมาลักขโมย พระบรมสารีริกธาตุไป หลังจากนั้นทุกคนต่างก็แยกย้ายกันไป พระมหากัสสปเถระดำรงตนอยู่ถึง ๑๒๐ ปี ก็ปรินิพพาน

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า พุทธศาสนิกชนในสมัยก่อนนั้น เห็นคุณค่า และเคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัยมาก มองเห็น การณ์ไกล จึงได้ช่วยกันเก็บรักษาพระบรมสารีริกธาตุ ให้ดำรง

การเก็บรักษาสิ่งทีควรบูชา

๓๕๘

คงอยู่คู่โลกตราบนานเท่านาน เมื่อพุทธศาสนิกชนได้เห็น
แล้วจะเกิดความเลื่อมใสในพระพุทธรองค์ว่า แม้เพียงพระบรม-
สารีริกธาตุยังมีความใสบริสุทธิ์ถึงเพียงนี้ จิตใจของพระพุทธร-
องค์ย่อมจะมีความใสบริสุทธิ์ มากกว่านี้ร้อยเท่าพันทวี เพราะ
ฉะนั้นเมื่อเดินผ่านพระสถูป พระเจดีย์หรือสถานที่ ประดิษฐาน
พระบรมสารีริกธาตุ หรือพระธาตุของเหล่าพระอรหันต์ อย่าลืม
แสดงความนอบน้อม หาดอกไม้ของหอมไปบูชากราบไหว้ด้วย
ความเลื่อมใส มีใจส่งไปในพระพุทธรเจ้าผู้เลิศประเสริฐสุด อันจะ
ทำให้เราได้ทิพยสมบัติ และนิพพานสมบัติกันทุกคน

สิ่ง ศ ก ดี สิ ท ธิ์ ที่ ค ว ร บู ช า

ผู้ใดฟังบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นนายกของโลก
ยังดำรงพระชนมชีพอยู่ก็ดี ฟังบูชาพระบรมธาตุแม้ประมาณ
เท่าเมล็ดพันธุ์ฝักกาด แม้พระองค์ท่านนิพพานแล้วก็ดี เมื่อ
จิตอันเลื่อมใสของผู้นั้นเสมอกัน บุญก็มีผลมากเสมอกัน
เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายจงทำสถูปบูชาพระบรมธาตุของ
พระชินเจ้าเถิด

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรบูชา

๓๖๑

การได้อัตภาพเป็นมนุษย์ เป็นการได้สิ่งที่ประเสริฐ ยิ่งกว่า
การได้สมบัติใดๆในโลก เพราะมนุษย์สมบัติเป็นอุปกรณ์สำคัญ
ที่จะทำให้เราได้โลกุตตรสมบัติ คือ การบรรลุมรรคผลนิพพาน
ถ้าเราสร้างบุญกันเต็มที่บุญก็จะติดตามตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติ
จนกว่าจะได้บรรลุจุดหมายปลายทางของชีวิต และในระหว่างที่
เรามีชีวิตอยู่ เราจะไม่พลัดตกไปในอบายภูมิ จะมีสุคติภูมิเป็น
ที่ไป เพราะฉะนั้นให้เรารับสั่งสมบุญกันให้เต็มที่ ทำความดีให้ได้
ตลอดเวลา โดยเฉพาะบุญใหญ่ ที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา
ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ที่เราจะต้อง
รีบลงมือปฏิบัติทันที

มีวาระพระบาลีที่พระสาครเถระกล่าวไว้ว่า

“ผู้ใดพึงบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นนายกของโลก
ยังดำรงพระชนมชีพอยู่ก็ดี พึงบูชาพระบรมธาตุ แม้ประมาณ
เท่าเมล็ดพันธุ์ฝักกาด แม้พระองค์ท่านนิพพานแล้วก็ดี
เมื่อจิตอันเลื่อมใสของผู้นั้นเสมอกัน บุญก็มีผลมากเสมอกัน
เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายจงทำสกุบบุชาพระบรมธาตุ
ของพระชินเจ้าเถิด”

พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า หรือพระธาตุของ
พระอรหันต์ทั้งหลาย จะมีลักษณะที่พิเศษกว่ากระดูกของมนุษย์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรรู้อ

๓๖๒

ทั่วๆ ไป เพราะพระอริยเจ้าเหล่านั้นท่านบำเพ็ญภาวนา กลั่นกาย วาจา ใจ ธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ ในตัวของท่านให้บริสุทธิ์ ตลอดเวลา จนอาสวกิเลสทั้งหลายหลุดร่อนไปจากใจ นอกจาก ใจจะใสสะอาดแล้ว กาย และพระอัฐิธาตุของท่านซึ่งเป็นธาตุ หยาบๆ ที่ประกอบด้วยธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ก็พลอยบริสุทธิ์ไปด้วย เมื่อสังขารร่างกายถูกเผาไป พระบรมธาตุของท่านจึงมีความ บริสุทธิ์เหมือนดอกมะลิตูม หรือใสเหมือนแก้วมุกดาที่เจียรระไน แล้ว หรือเหมือนจันททองคำหลงเหลือให้ผู้มีบุญได้เห็น

*เนื่องจากพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทรงมีพระชนม์เพียง ๘๐ ชันษา ก็ดับขันธปรินิพพาน เพราะฉะนั้นพระองค์จึงดำริว่า ศาสนาของเรายังไม่แพร่หลายไปไกล เมื่อเราปรินิพพานแล้ว มหาชนถือเอาพระบรมธาตุ แม้ขนาดเท่าเมล็ดพันธุ์ผักกาดทำ เจตียบุชาด้วยจิตเลื่อมใส จะมีสวรรค์เป็นที่ไปในเบื้องหน้า

เพราะฉะนั้น เมื่อพุทธบริษัททั้ง ๔ ได้ทำการประชุม เพลิงพระสรีระของพระพุทธองค์แล้ว พระบรมสารีริกธาตุ ๓ อย่าง คือ พระเขี้ยวแก้วทั้ง ๔ พระรากขวัญ ๒ และพระอุณทิส จะไม่กระจัดกระจายไปไหน จะอยู่รวมกัน ส่วนพระบรมสารีริกธาตุ นอกนั้นกระจัดกระจายกันไป มีขนาดเล็กเท่าเมล็ดพันธุ์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรรู้อ

๓๖๓

ผักกาด ขนาดกลางเท่าเมล็ดข้าวสารหักกลาง ขนาดใหญ่มีขนาดเท่าเมล็ดถั่วเขียวหักกลาง ซึ่งหลายๆ ท่านคงเคยเห็นพระบรมสารีริกธาตุเหล่านั้นมาบ้างแล้ว

ในพระบาลีได้บันทึกไว้เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อพระบรมสารีริกธาตุของพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า หลังจากที่ได้เสร็จสิ้นการประชุมเพลิงพระสรีระของพระพุทธองค์แล้ว เหล่ามัลล-กษัตริย์ต่างรวบรวมพระบรมสารีริกธาตุมาบูชา ส่วนกษัตริย์จากเมืองต่างๆ พวกกันยกทัพมาขอเพื่อนำไปสักการบูชาบ้าง กษัตริย์ทั้ง ๘ เมือง ที่ยกทัพมาในสมัยนั้น ได้แก่ พระเจ้าอชาตศัตรูจากแคว้นมคธ กษัตริย์ลิจฉวีเมืองเวสาลี เจ้าศากยะเมืองกบิลพัสดุ์ กษัตริย์ถูลีเมืองอัลลกับปะ กษัตริย์โกลิยะเมืองรามคาม พราหมณ์ผู้ครองเมืองเวฏฐทีปะ พวกเจ้ามัลละเมืองปาวา และพวกเจ้ามัลละเมืองกุสินารา

เมื่อโทณพราหมณ์ได้ฟังเรื่องการวิวาทของกษัตริย์แต่ละเมืองแล้ว ก็ดำริว่า การทะเลาะกันถึงขั้นต้องทำสงครามเพื่อแย่งชิงพระบรมสารีริกธาตุนั้น เป็นการไม่สมควรยิ่ง จึงได้กล่าวสุนทรพจน์ทำการไกล่เกลี่ย และตกลงกับพระราชาแต่ละเมืองว่า จะแบ่งพระบรมธาตุให้ไปบูชากันทั้งหมด กษัตริย์ทุกองค์จึงยินยอม

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรบูชา

๓๖๔

โทณพราหมณ์สั่งให้เปิดรางทอง และทำการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุออกเป็น ๘ ส่วน ให้กษัตริย์ทุกๆ พระองค์ ส่วนตนเองได้ถือโอกาสขณะที่ทุกคนเผลอ หยิบฉวยพระเขี้ยวแก้ว เบื้องขวาเก็บไว้ในระหว่างผ้าโพก เจ้าเมืองแต่ละพระองค์ได้ไปองค์ละ ๒ ทะนานพอดี รวมเป็น ๑๖ ทะนาน ขณะโทณพราหมณ์กำลังแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ท้าวสักกะจอมเทพสำรวจดูก็ทรงรู้ว่า โทณพราหมณ์ฉกเอาพระเขี้ยวแก้วไป จึงเสด็จลงจากเทวโลก อธิษฐานอาราธนาพระเขี้ยวแก้วให้เคลื่อนจากผ้าโพกมาประดิษฐานในผอบทองคำ จากนั้นทรงนำไปประดิษฐานไว้ ณ พระจุฬามณีเจดีย์ในเทวโลก พระอินทร์ไม่ขัดขโมย แต่ได้มาด้วยพุทธานุภาพ เพราะพระบรมสารีริกธาตุนี้สมควรกับผู้มีบุญในสวรรค์

ครั้นพราหมณ์แบ่งพระบรมสารีริกธาตุแล้วไม่เห็นพระเขี้ยวแก้ว แต่เพราะตนฉกเอาโดยกิริยาของขโมย จึงไม่กล้าถามใครๆ ได้แต่คิดตำหนิตนเอง ที่ไม่สามารถรักษาพระเขี้ยวแก้วไว้ได้ มองเห็นเพียงทะนานทองคำที่ใช้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ จึงขออนุญาตนำทะนานนั้นไปบูชา

ส่วน **เจ้าโมริยะเมืองปิปผลิวัน** ได้สดับว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานในเมืองกุสินารา จึงทรงส่งทูตไปหาพวกเจ้ามัลละเมืองกุสินารา เพื่อขอพระบรมสารีริกธาตุ

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรบูชา

๓๖๕

ของพระผู้มีพระภาคเจ้าบ้าง จะได้นำกลับไปประดิษฐาน เพื่อให้
มหาชนได้สักการบูชา จะได้มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง มีสววรรค
เป็นที่ไปในเบื้องหน้า

เนื่องจากโทณพราหมณ์ได้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุไป
หมดแล้ว เหลือแต่พระอังคารเท่านั้น พวกทูตมาแล้วก็ไม่ยอม
ให้เสียเที่ยว คิดว่าดีกว่าไม่ได้อะไรกลับไป จึงชักชวนกันกวาด
พระอังคารกลับไปบูชา สรุปลแล้ว พระสถูปบรรจุพระบรมสารี-
ริกธาตุในสมัยแรกๆ มี ๘ แห่ง รวมที่บรรจุพระนันททอง และ
พระสถูปบรรจุพระอังคารจึงเป็น ๑๐ แห่ง เมื่อกษัตริย์แต่ละ
พระองค์ทรงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุกลับไปแล้ว ต่างทำการ
ก่อสร้างพระสถูปเจดีย์ และทำการฉลองกันตลอด ๗ วัน ๗ คืน

*อานิสงส์ในการบูชาพระบรมสารีริกธาตุ ไม่ใช่ของพอดี
พอร้าย ถ้าบูชาด้วยจิตเลื่อมใสกันจริงๆ จะบังเกิดเป็นอานิสงส์ใหญ่
เหมือนตัวอย่างของ **พระสปริวาริยเถระ** เมื่อท่านได้บรรลุธรรม
เป็นพระอรหันต์ และได้ระลึกชาติไปดูภาพการสร้างบารมีใน
อดีตของตัวท่านว่า ได้สั่งสมบุญอะไรไว้บ้างจึงทำให้ได้บรรลุ
พระอรหันต์ ท่านได้พบว่าตัวท่านเคยบำเพ็ญบุญในศาสนาของ
พระพุทธเจ้ามาหลายพระองค์ โดยเฉพาะในยุคสมัยของพระ-

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรรู้อะไร

๓๖๖

ปทุมุตตรพุทธเจ้า ท่านได้เกิดเป็นบุตรมหาเศรษฐีประจำเมือง

เมื่อพระบรมศาสดาดับขันธปรินิพพานแล้ว มหาชนได้เก็บพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์ไว้ และช่วยกันสร้างมหาเจดีย์เพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ อุบาสกแก้วท่านนี้ได้ร่วมบริจาคทรัพย์ เพื่อสร้างเรือนครอบพระเจดีย์ด้วยแก่นไม้จันทน์ อีกทั้งได้สักการบูชาพระสถูปนั้น ด้วยจิตที่เลื่อมใสศรัทธาจนตลอดชีวิต ด้วยบุญกุศลนั้น ทำให้ท่านท่องเที่ยวไปในเทวโลก และมนุษย์โลก ได้เสวยสมบัติใหญ่ในโลกทั้งสอง

ครั้งมาในยุคมัยของพระพุทธเจ้าของเรา ท่านได้จุติจากสวรรค์ลงมาเกิดเป็นบุตรเศรษฐีผู้ใจบุญ เมื่ออายุครบบวชก็ตัดสินใจออกบวชด้วยศรัทธา บวชได้ไม่นานสามารถทำให้หยุดหนึ่งได้บรรลุลุทธิเป็นพระอรหันต์ และเมื่อระลึกถึงบุญกรรมนี้ ท่านยังเกิดความปีติโสมนัส ถึงกับเปล่งอุทานว่า

“ด้วยอานิสงส์ที่เราได้บูชาพระสถูป ด้วยไพร่ที่ไม้จันทน์ในครั้งนั้น ในภพที่เราเกิดทั้งที่เป็นเทวดาหรือมนุษย์ เราไม่เห็นความที่เราเป็นผู้ต่ำทรามเลย ในกัปที่ ๑,๕๐๐ จากกัปนี้ เราได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ๘ ครั้ง ทรงพระนามว่าสมัตตะ คุณวิเศษเหล่านี้ คือ ปฏิสัมภิกา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ เราทำให้แจ้งชัดแล้ว คำสอนของพระพุทธเจ้า เราได้ทำเสร็จแล้ว”

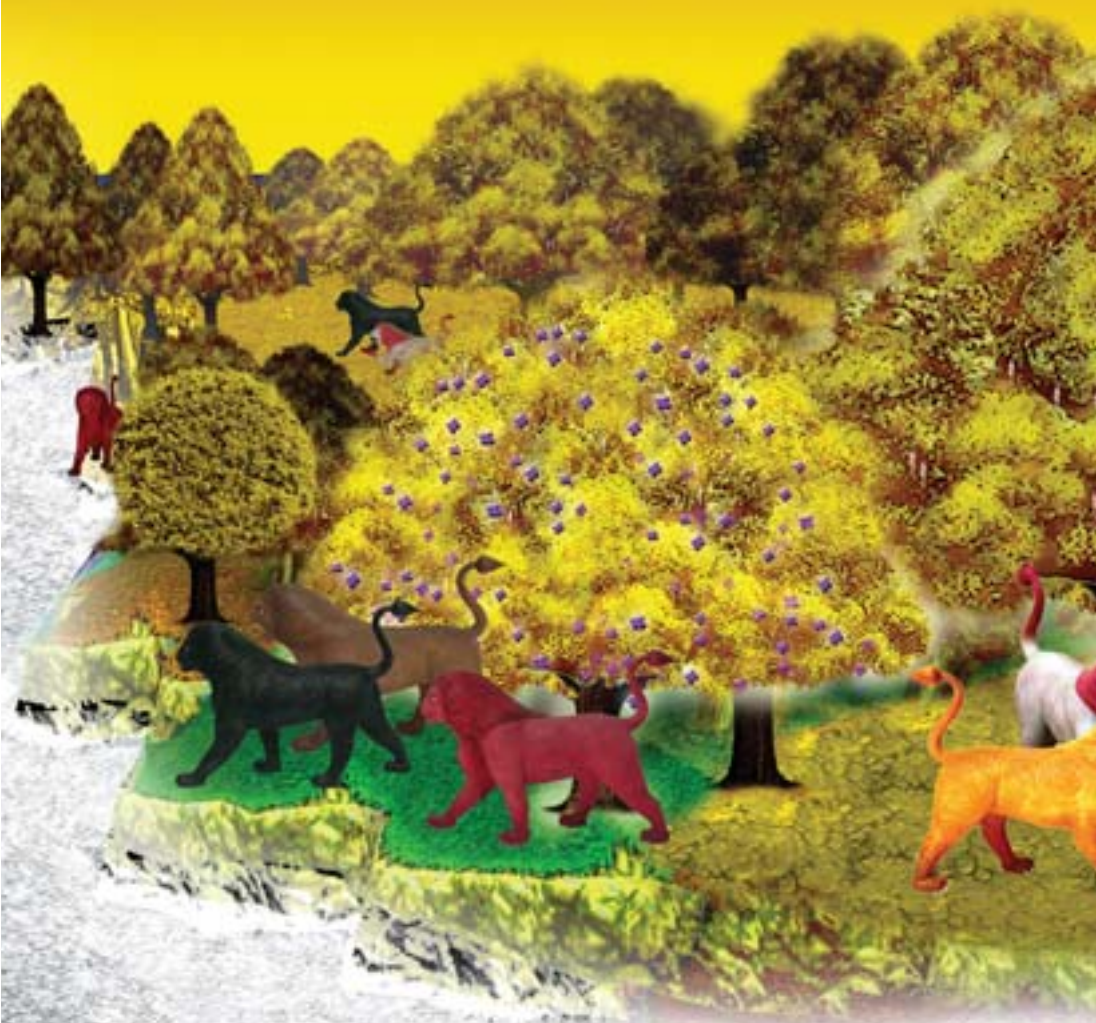
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรบูชา

๓๖๓

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า อานิสงส์ของการบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้าแม้จะทรงพระชนม์อยู่ หรือดับขันธปรินิพพานไปนานแล้วก็ตาม ผลบุญไม่ต่างกันเลย เพราะพระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย ผลบุญของผู้บูชาพระพุทธเจ้าจึงเป็นอจินไตย คือ คำนวณบุญกันไม่ถูกว่า จะได้บุญมากมายเพียงไร เหมือนเม็ดฝนที่ตกลงในจักรวาลที่ไม่มีลมหพา俞 ยากที่จะคำนวณได้ว่า มีปริมาณเท่าใด

เพราะฉะนั้น ให้ทุกท่านหมั่นบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการปฏิบัติบูชา และอามิสบูชา สำหรับท่านใดที่มีพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุ ให้เก็บรักษาบูชาด้วยความเคารพ ครั้งใดที่เห็นพระธาตุที่ไสยบริสุทธิแล้ว จะได้เกิดกำลังใจที่จะชำระกาย วาจา ใจของเราให้ไสยบริสุทธียิ่งๆ ขึ้นไป ชีวิตของเราจะได้มีสุคติเป็นที่ไป และใจของเราจะถูกยกให้สูงขึ้นเรื่อยๆ จนกว่าจะบรรลุจุดสูงสุดของชีวิต คือ ได้บรรลุมรรคผลนิพพานกันทุกคน

จิต พ ระ ปัจ เจ ก พุ ท ธ เจ้า

(๑)

บัณฑิตทราบอำนาจเนื้อความนี้ว่า บุตรทั้งหลาย ย่อม
ไม่มีเพื่อด้านทาน บิดาและพวกพ้องทั้งหลาย ก็ไม่มีเพื่ออัน
ด้านทาน เมื่อบุคคล ถูกความตายครอบงำแล้ว ความด้านทาน
ในญาติทั้งหลาย ย่อมไม่มี ดังนี้แล้ว เป็นผู้สำรวจในศีล
พึงชำระทางเป็นที่ไปสู่พระนิพพาน ให้หมดจดโดยพลันทีเดียว

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๑)

๓๓๐

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปี่ยมด้วยอริยคุณ สมบูรณ์พร้อมด้วยวิริยชาและจรรยา การที่เราระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ จะทำให้จิตใจของเราผูกพันอยู่กับพระพุทธร่องค์ใจจะผ่องใสและจะถูกปรับปรุงให้สะอาดบริสุทธิ์ขึ้น อันจะเป็นบ่อเกิดแห่งมหากุศล และคุณธรรมทั้งหลาย ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้จะเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ได้ ใจต้องหยุดนิ่งจึงจะสามารถรองรับบุญกุศล และคุณธรรมทั้งหลายได้ การฝึกใจให้หยุดให้นิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญต่อทุกๆ ชีวิต ที่เราควรเอาใจใส่ทำให้ได้อย่างสม่ำเสมอ

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“น สนฺติ ปุตฺตา ตาณาย	น ปิตา นปิ พนฺธฺวา
อนฺตเกนาธิปนฺนสฺส	นตฺถิ ฆาตีสฺส ตาณตา
เอตมตฺถวสํ ฆตฺวา	ปณฺธิโต สีสํสฺวโต
นิพฺพานคฺคมนํ มคฺคํ	ขิปปเมว วิโสธเย

บัณฑิตทราบอำนาจเนื้อความนี้ว่า บุตรทั้งหลาย ย่อมไม่มีเพื่อต้านทาน บิดาและพวกพ้องทั้งหลาย ก็ไม่มีเพื่อต้านทาน เมื่อบุคคล ถูกความตายครอบงำแล้ว ความต้านทานในญาติทั้งหลาย ย่อมไม่มี ดังนี้แล้ว เป็นผู้สำรวมในศีล พึงชำระทางเป็นที่ไปสู่พระนิพพานให้หมดจดโดยพลันทีเดียว”

ชีวิตพระปัจเจกพุทธเจ้า(๑)

๓๗ ๑

ปกติของผู้ที่เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ ท่านจะเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท ประกอบไปด้วยปัญญา มองเรื่องราวต่างๆ ในโลกอย่างแจ่มแจ้ง เข้าใจในชีวิตของมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลายได้เป็นอย่างดีอีกทั้งจะดำรงตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ให้ชีวิตในแต่ละวันผ่านไปอย่างมีคุณค่า ไม่ปล่อยผ่านไปอย่างไร้ค่า จะมีใจมุ่งตรงต่อหนทางของพระนิพพาน ตั้งมั่นอยู่ในธรรมอันงาม สำรวมในศีล เพื่อเพิ่มพูนบุญบารมีให้กับตนเอง ท่านจะหมั่นทำไปเรื่อยๆ จนกว่าจะบรรลุถึงเป้าหมายที่วางเอาไว้

ดังนั้น เราจะมาศึกษาความเป็นอยู่ของพระอรียเจ้าประเภทหนึ่ง ที่ท่านเป็นเนือนาบุญอันเลิศ นั่นคือ เรื่องราวชีวิตของพระปัจเจกพุทธเจ้า ว่าท่านมีความเป็นมาอย่างไร เมื่ออุบัติขึ้นแล้วในโลก ท่านใช้ชีวิตอยู่อย่างไร สถานที่พำนักของท่านอยู่ที่ไหน มีสิ่งแวดล้อมเป็นเช่นไร

*กว่าจะมีพระปัจเจกพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นในโลกนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ อย่างน้อยท่านจะต้องใช้เวลาสร้างบารมีถึง ๒ อสงไขยกับอีก ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป เมื่อสมัยที่เกิดมาสร้างบารมีนั้น ท่านเป็นผู้ที่รักบุญมาก ทำบุญกันทุกอย่าง แต่จะมีอุปนิสัยที่มักน้อยสันโดษ ไม่ชอบที่จะคลุกคลีหรือสั่งสอนผู้ใด

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๑)

๓๗๒

มีปกติเที่ยวไปเหมือนนอแรด และตั้งความปรารถนาที่จะเป็น
พระปัจเจกพุทธเจ้า และเมื่อท่านจะลงมาตรัสรู้ปัจเจกโพธิญาณ
นั้น จะลงมาในช่วงที่ว่างเว้นจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เมื่อท่านจะได้ตรัสรู้ธรรม เพียงแค่เกิดธรรมสังเวชใน
เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านก็จะได้บรรลุธรรมในทันที และเปลี่ยน
สถานภาพจากปุถุชนเป็นพระอริยเจ้า บาตร และจีวรที่สำเร็จ
ด้วยบุญฤทธิ์ก็จะบังเกิดขึ้น เกศาคือผมบนศีรษะก็จะแปร-
เปลี่ยนไปเป็นนักษัตร ครั้นได้บรรลุธรรมแล้ว ท่านจะเหาะไปสู่
ที่อยู่ของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย ซึ่งพำนักอาศัยอยู่รวมกัน
ในสถานที่แห่งหนึ่ง เป็นสถานที่ที่พิเศษมากๆ ที่พักอาศัยของ
ท่านจะบังเกิดขึ้นเฉพาะ ไม่สาธารณะแก่คนทั่วไป สมกับบุญ
บารมีของพระองค์ที่ได้สร้างมา เป็นที่ลี้ภัยอยู่ในป่าหิมพานต์

ทวีปที่เราอาศัยอยู่นี้ เรียกว่า ชมพูทวีป ซึ่งจะแบ่งออกเป็น
สี่ส่วน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ โยชน์ ใน ๑๐,๐๐๐ โยชน์
เนื้อที่ประมาณ ๔,๐๐๐ โยชน์ จะเป็นส่วนของแม่น้ำหรือเป็น
ทะเลนั่นเอง พื้นที่ที่มีมนุษย์อาศัยอยู่มีเนื้อที่เล็กกว่าสี่ส่วนของ
ทะเล จะมีเนื้อที่เพียง ๓,๐๐๐ โยชน์ และเขตของภูเขาคีรีพินาศ
หรือที่เราเรียกกันจนคุ้นปาก คือ ป่าหิมพานต์ มีเนื้อที่กว้างขวาง
มาก กินเนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๐ โยชน์ ตัวภูเขาคีรีพินาศนั้น
สูง ๑๕๐ โยชน์ ประดับด้วยยอดมากมายถึง ๘๔,๐๐๐ ยอด

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๑)

๓๓๓

จะงดงามด้วยแม่น้ำถึง ๕๐๐ สาย ไหลเวียนอยู่โดยรอบ

ในอาณาเขตนั่น จะมีสระใหญ่ๆ ตั้งอยู่ ๗ สระ มีชื่อที่เรียกแตกต่างกันออกไป ที่คุ้นชื่อคือ สระอนดาต ต่อจากนั้นเป็นสระกรรมมุนทะ สระรทการะ สระฉัพพันตะ สระกุนาละ สระมันทากินี สระสีหปาทะ ยาว กว้าง และลึก ๕๐ โยชน์ กลม ๒๕๐ โยชน์เท่าๆ กันทั้ง ๗ สระ ในสระทั้ง ๗ นั้น สระอนดาต มีชื่อเสียงมากที่สุด สระอนดาตจะถูกแวดล้อมด้วยภูเขา ๕ ลูก คือ ภูเขาสุทัสนะ ภูเขาจิตรกฏ ภูเขากาฬกฏ ภูเขาคันธมาทน์ และภูเขาไกรลาส

ภูเขาทั้งห้าจะมีความพิเศษแตกต่างกัน สุทัสนกฏเป็นภูเขาทองสวยงาม ตั้งตระหง่านรัศมีสว่างไสว สูงถึง ๒๐๐ โยชน์ ข้างในจะโค้ง ล้วนฐานเหมือนปากกา ตั้งปิดสระอนดาตไว้ ส่วนเขาจิตรกฏเป็นภูเขารัตนะทั้งหมด รัตนะทั้ง ๗ ประการ รวมอยู่ที่จิตรกฏบรรพต ส่วนเขากาฬจะเป็นภูเขาแร่พลวง เขาคันธมาทน์เป็นยอดเขาที่มีพื้นราบเรียบ หนาแน่นไปด้วยคันธชาติของหอมทั้งหลาย จำพวกไม้รากหอม ไม้แก่นหอม กระพี้หอม ไม้เปลือกหอม ไม้สะเก็ดหอม ไม้รสหอม ไม้ใบหอม ไม้ดอกหอม ผลหอม ไม้ลำต้นหอม ดารดาษด้วยโอศณนานาชนิด ภูเขาคันธมาทน์นี้จะมีพิเศษอยู่อย่างหนึ่ง คือ ในวันอุโบสถข้างแรมจะเรืองแสงเหมือนถ่านไฟคุ แดงเรื่อๆ น่าดูน่าชมยิ่ง

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๑)

๓๗๔

ส่วนเขาไกรลาสจะเป็นภูเขาเงิน ภูเขาทุกลูกมีส่วนสูง และลัณฐานเสมอกับภูเขาสุทัสนะ ภูเขาเหล่านี้ตั้งอยู่ใกล้ๆ กัน โดยตั้งปิดสระอนินดาต ซึ่งภูเขาทั้งหมดตั้งอยู่ได้ด้วยอาณาภาพ ของเทวดาและนาค แม่น้ำทุกสายจะไหลไปที่ภูเขาเหล่านั้น น้ำทั้งหมดก็ไหลไปสู่สระอนินดาตแห่งเดียว ส่วนดวงจันทร์และ ดวงอาทิตย์จะโคจรไปทางใต้บ้าง ทางเหนือบ้าง ส่องแสงไปที่ สระนั้นในช่องระหว่างภูเขา ไม่โคจรไปตรงๆ ด้วยเหตุนี้ สระนั้น จึงชื่อว่า สระอนินดาต แปลว่า ไม่ร้อน มีแต่ความใสเย็นตลอด เวลา เพราะดวงอาทิตย์ส่องแสงไม่ถึง

ในสระอนินดาตนั้น ธรรมชาติจัดไว้อย่างดีเยี่ยม มีแผ่น มโนศิลา และหาดาล ปราศจากเต่าปลา มีน้ำใสแจ้วเหมือน แก้วผลึก มีท่าลงสรลงสนาน ซึ่งเป็นที่ที่พระพุทธเจ้า พระปัจเจก- พุทธเจ้า พระอรหันตชีณาสพและเหล่าฤาษีผู้มีฤทธิ์ลงสรลงสนาน ทั้งเหล่าเทวดาและยักษ์ก็มาเล่นน้ำด้วยแต่จะแยกกันไม่ปะปนกัน ที่ข้างสระอนินดาตนั้น มีปากทาง ๔ ทาง คือ ปากทางราชสีห์ ปากทางช้าง ปากทางม้า และปากทางโคอุสภะ

ปากทางทั้ง ๔ จะเป็นทางไหลของแม่น้ำ ๔ สาย ฝูงราชสีห์มีมาก อยู่ริมฝั่งแม่น้ำที่ไหลออกจากปากทางราชสีห์ มีโขลงช้าง ฝูงม้า และฝูงโคเป็นจำนวนมาก ทางริมฝั่งแม่น้ำที่ ไหลออกจากปากทางช้าง แม่น้ำที่ไหลออกไปทางทิศตะวันออก จะ

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า(๑)

๓๗๕

เลี้ยวขวาจากสระโนดาด ๓ เลี้ยว ไม่ข้องแวะกับแม่น้ำอีก ๓ สาย ไหลผ่านถิ่นมนุษย์ทางภูเขาหิมพานต์ด้านทิศตะวันออก แล้วไหลลงสู่มหาสมุทร ส่วนแม่น้ำที่ไหลออกทางทิศใต้ เลี้ยวขวาที่สระโนดาดนั้น ๓ เลี้ยว ไหลตรงไปทิศใต้ ๖๐ โยชน์ ทางหลังแผ่นดิน เจาะภูเขาทะลุออก มีกระแสน้ำประมาณ ๓๐ คาวุต ล้อมไว้ ไหลผ่านทางอากาศ ๖๐ โยชน์ ไปตกลงบนแผ่นดินชื่อ ดิยัคคพะ แผ่นดินก็แตกด้วยความแรงของกระแสน้ำ ที่แผ่นดินดิยัคคพะนี้ก็จะเกิดสระโบกขรณีชื่อ ดิยัคคพา ประมาณ ๕๐ โยชน์ กระแสน้ำพังที่ฝั่งสระโบกขรณีทะลุหินไป ๖๐ โยชน์ จากนั้นก็พังแผ่นดินที่บออกไป ๖๐ โยชน์ ทางอุโมงค์ กระแทกดิรัจฉานบรรพตชื่อวิฆมะไปเป็นกระแสน้ำ ๕ สาย เช่นเดียวกับนิ้วมือ ๕ นิ้ว กระแสน้ำนั้นในที่ที่เลี้ยวขวาสระโนดาดไป ๓ เลี้ยว เรียกว่า อาวัญญคองคา

ในที่ที่ไหลตรงไป ๖๐ โยชน์ ทางหลังหิน เรียกว่า กรรมคองคา ไหลไปทางอากาศ เรียกว่า อากาศคองคา ที่ตั้งอยู่ในอากาศ ๖๐ โยชน์ ที่หลังหินชื่อดิยัคคพะ เรียกว่า ดิยัคคพโบกขรณี ตรงที่พังสระทะลุหินเข้าไป ๖๐ โยชน์ เรียกว่า พหุลคองคา ในที่ๆ ไหลไป ๖๐ โยชน์ ทางอุโมงค์ เรียกว่า อุมมังคองคา ส่วนในที่ที่กระแทกดิรัจฉานบรรพต ชื่อวิฆมะ แยกเป็นกระแสน้ำ ๕ สาย ก็กลายเป็นแม่น้ำทั้งห้า คือ คองคา ยมุนา อจิรวดี สรรภู มหิ

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๑)

๓๗๖

นี่คือที่มาของแม่น้ำทั้งหลาย

เรื่องราวของปาหิมพานต์ที่กล่าวมานี้ เพื่อให้ทุกท่านได้
มีพื้นฐานไว้บ้าง ก่อนที่จะเข้าสู่เรื่องที่อยู่ของพระปัจเจกพุทธเจ้า
การที่พระองค์จะบรรลุความเป็นปัจเจกพุทธเจ้านั้น ท่านต้อง
สั่งสมบุญบารมีมาอย่างเต็มที่ ไม่ใช่จะได้มาง่ายๆ ต่อไปจะได้
นำชีวิตความเป็นอยู่ของท่านมาให้ได้ศึกษา เพื่อเพิ่มพูนสติ
ปัญญากันไป

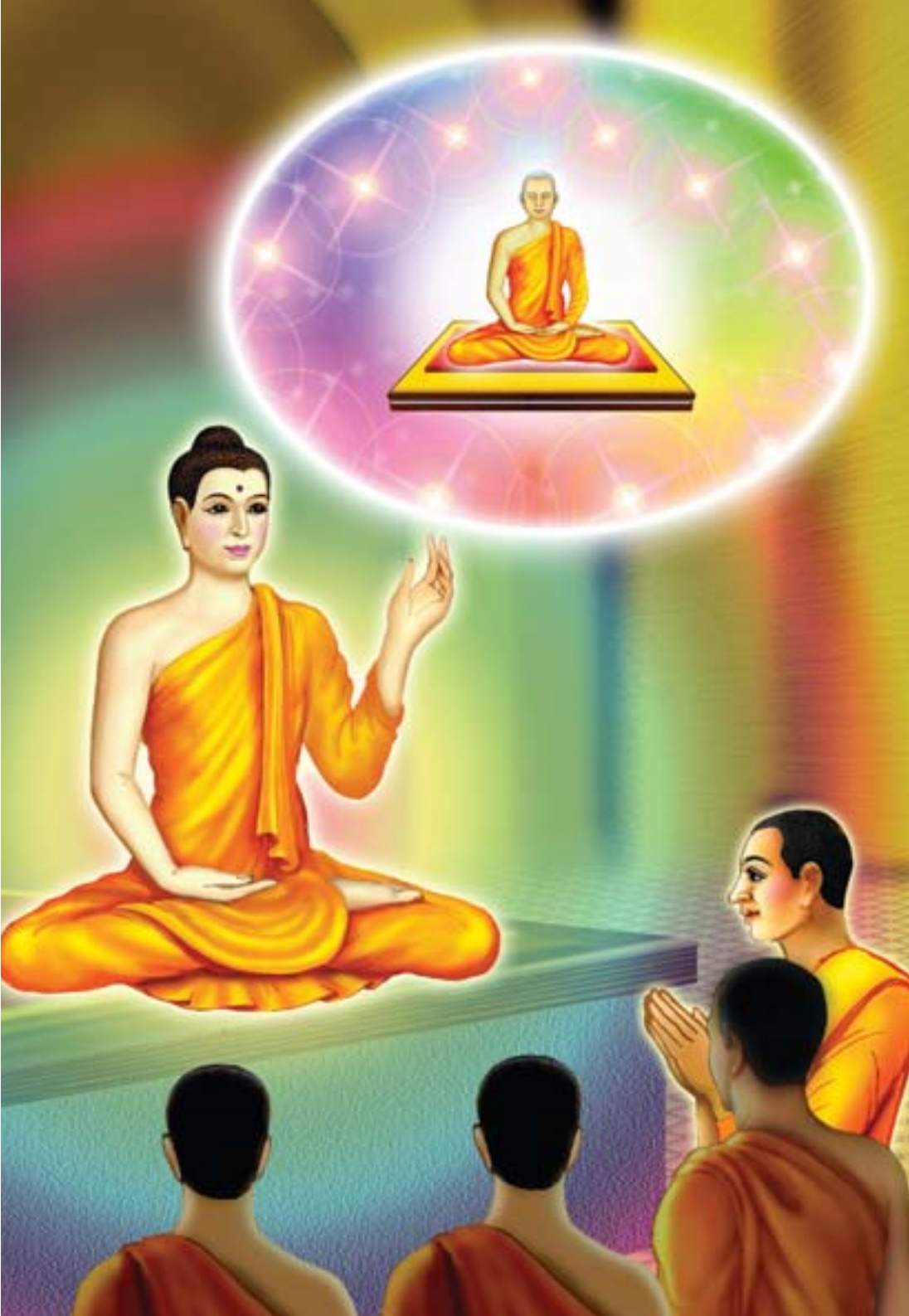
๔๒

จี วิ ต พ ระ ปั จ เ จ ก พุ ท ธ เ จ้ า

(๒)

นักปราชญ์เหล่าใดมีศีลบริสุทธิ์ มีปัญญาหมดจดดี มีจิตตั้งมั่น ประกอบความเพียร เจริญวิปัสสนา มีปกติเห็น ธรรมพิเศษ รู้แจ้งธรรมอันประกอบด้วยมรรค และโพชฌงค์ เจริญสุญญตวิโมกข์ อนิมิตตวิโมกข์ และอัปฺณิหิตวิโมกข์ ไม่บรรลุความเป็นพระสาวกในศาสนาของพระชินเจ้า นักปราชญ์ เหล่านั้น ย่อมเป็นพระสยัมภูปัจเจกชินเจ้า มีธรรมใหญ่ มีธรรมกายมาก มีจิตเป็นอิสระ ข้ามห้วงทุกข์ทั้งปวงได้ มีใจ เบิกบาน มีปกติเห็นประโยชน์อย่างยิ่ง อุปมาดังราชสีห์ อุปมา ดังนอแรดฉะนั้น

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๗๕

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และเหล่าพระอริยสาวกทั้งหลายเป็นทักษิณะบุคคลผู้เลิศ ท่านเหล่านั้นเลิศด้วยคุณธรรมอันเป็นโลกุตตระ การที่เราตามระลึกบูชาท่านจะทำให้จิตใจผูกพันกับพระองค์ ใจของเราจะถูกยกระดับขึ้นจนกระทั่งถึงระดับของอารมณ์พระนิพพาน เมื่อใจของเราถูกยกให้สูงขึ้นอยู่ในระดับนี้ ย่อมเป็นใจที่ใสสะอาด บริสุทธิ์ เหมาะสมที่จะเป็นภาชนะรองรับบุญกุศล ที่จะบังเกิดขึ้นในทุกๆ ขึ้นตอน

มีวาระแห่งภาสิตใน ปัจเจกพุทธาปทาน ความว่า

“นักปราชญ์เหล่าใดมีศีลบริสุทธิ์ มีปัญญาหมดจดดี มีจิตตั้งมั่น ประกอบความเพียร เจริญวิปัสสนา มีปกติเห็นธรรมพิเศษ รู้แจ้งธรรมอันประกอบด้วยมรรค และโพชฌงค์ เจริญสุญญตวิโมกข์ อนิมิตตวิโมกข์ และอัปปณิหิตวิโมกข์ ไม่บรรลุความเป็นพระสาวกในศาสนาของพระชินเจ้า นักปราชญ์เหล่านั้น ย่อมเป็นพระสยัมภูปัจเจกชินเจ้า มีธรรมใหญ่ มีธรรมกายมาก มีจิตเป็นอิสระ ข้ามห้วงทุกข์ทั้งปวงได้ มีใจเบิกบาน มีปกติเห็นประโยชน์อย่างยิ่ง อุปมาดังราชสีห์ อุปมาดังนอแรดฉะนั้น”

นี่เป็นพระดำรัสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ได้

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๐

ตรัสถึงพระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งเรื่องราวของพระปัจเจกพุทธเจ้านี้ มีสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ที่จะเป็นกำลังใจให้ทุกท่านได้ศึกษา ถึงความเป็นมาของพระองค์ สาเหตุที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสถึงพระปัจเจกพุทธเจ้านี้ เพราะอาศัยเหตุจากที่ว่า

*วันหนึ่ง พระอานนตพุทธอุปัฏฐากได้ทูลถามพระตถาคต ผู้ประทับอยู่ในพระวิหารเชตวันว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระปัจเจกพุทธเจ้ามีจริงหรือ เพราะเหตุไร ท่านเหล่านั้นจึงได้ เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้เป็นนักปราชญ์” พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ เป็นพระลัทธิปัญญ ตรัสตอบว่า “ที่ท่านได้เป็นพระปัจเจกพุทธ- เจ้านั้น ไม่ใช่จะได้เป็นโดยบังเอิญ ในอดีต ท่านเหล่านั้นได้ สร้างบุญญาธิการไว้ในพระพุทเจ้าหลายพระองค์ แต่ยังไม่ได้ โมกขธรรมในศาสนาของพระชินเจ้า ท่านเหล่านั้นเป็นนักปราชญ์ มีปัญญาแก่กล้า ถึงจะเว้นจากพระพุทเจ้า ก็บรรลุปัจเจกโพธิ- ญาณได้ แม้ด้วยอารมณ์แห่งความสังเวชเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในโลกนี้ เว้นเราเสียแล้ว ไม่มีใครเลยที่จะเสมอกับพระปัจเจก- พุทธเจ้า”

พระพุททองค์ได้ตรัสสรรเสริญคุณของพระปัจเจกพุทธเจ้า ว่า “พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านี้ ละกิเลสเครื่องกั้นทั้งปวงหมดแล้ว เป็นจอมชน เป็นประทีปส่องโลกให้สว่าง มีรัศมีเช่นรัศมีแห่ง

ชีวิตพระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๑

ทองคำแท่งบริสุทธิ์ เป็นทักษิณียบุคคลชั้นเลิศของชาวโลก คำสาธุจิตของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย ย่อมเป็นไปในโลกพร้อมทั้งเทวโลก ชนเหล่าใดผู้เป็นพาล ได้ฟังแล้วไม่กระทำตาม ชนเหล่านั้นย่อมท่องเที่ยวไปในสังสารทุกข์บ่อยๆ คำสาธุจิตของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นคำไพเราะ ดั่งน้ำผึ้งรวงที่ไหลออกอยู่ ชนเหล่าใดได้ฟังแล้ว ประกอบการปฏิบัติเช่นนั้น ชนเหล่านั้นย่อมเป็นผู้มีปัญญาเห็นลัทธิ คำที่เป็นคาถาเหล่านี้ พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นรจนาไว้อย่างวิเศษ เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก นี่แหละเป็นคุณของพระปัจเจกพุทธเจ้าเพียงสังเขป”

เมื่อพระอานนท์เถระได้ฟังพุทธภาษิต ที่พระบรมศาสดาตรัสถึงพระปัจเจกพุทธเจ้า ท่านมีใจชื่นชมโสมนัสยิ่งนัก เป็นเครื่องยืนยันอย่างชัดเจนว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงยกย่องพระปัจเจกพุทธเจ้ามาก จึงตรัสสรรเสริญด้วยสุภาษิตที่ไพเราะถึงเพียงนี้

เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว สถานที่อยู่พำนักของท่านน่าอัศจรรย์ทีเดียว ดังเรื่องราวของพระปัจเจกพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ซึ่งเป็นถึงพระราชา ครั้นได้ตรัสรู้ปัจเจกโพธิญาณแล้ว ก็ปรารถนาที่จะหลีกเร้นไปอยู่ตามลำพัง

เหล่าอำมาตย์ทั้งหลายที่อยู่ในเหตุการณ์ต่างทูลถามว่า

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๒

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้ พระองค์จะเสด็จไปไหน” พระองค์ทรงรำพึงว่า พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลายในปางก่อนอยู่ ณ ที่ไหน ทรงรู้แล้วจึงตรัสว่า “เราจะอยู่ที่ภูเขาคันธมาทน์” อำมาตย์ทั้งหลายจึงกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้พระองค์จะละพวกข้าพระองค์ไปแล้วหรือ” พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “บัดนี้ เราไม่ปรารถนาอะไรแล้วในโลก เราจะเดินทางไปสู่ที่อยู่ของเรา ผู้ใดปรารถนาจะไปกับเราหรือจะเป็นเช่นกับเรา ผู้นั้นพึงเป็นผู้เดียวเที่ยวไปเหมือนนอแรดเถิด”

หลังจากนั้นท่านได้เหาะขึ้นสู่อากาศไปยังภูเขาคันธมาทน์ ซึ่งเป็นที่พำนักของท่าน ภูเขาคันธมาทน์อยู่เลยภูเขา ๗ ลูก คือ จุฬกาฬบรรพต มหากาฬบรรพต นาคปลิเวฐนบรรพต จันทคัพภบรรพต สุริยคัพภบรรพต สุวณณปัสสบรรพต และ หิมวันตบรรพตในป่าหิมพานต์ ภูเขาคันธมาทน์ มีเงื่อมเขาชื่อนว่า นันทมูลกะ เป็นสถานที่อยู่ของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย และมีถ้ำ ๓ ถ้ำ เรียกว่า สุวรรณคูหา ถ้ำทองคำ มณีคูหา ถ้ำแก้วมณี รัชตคูหา ถ้ำเงิน สวยงามสว่างไสวมาก ไม่มีถ้ำใดที่จะสวยงามเกินกว่าถ้ำนี้อีกแล้ว

ถ้ำทั้งสามนี้ หน้าประตูถ้ำแก้วมณีจะมีต้นไม้ชื่อว่า มัญจุลกะ เป็นต้นไม้สวรรค์ สูงประมาณ ๑ โยชน์ กว้าง ๑ โยชน์ ต้นไม้นั้นจะมีคุณพิเศษ คือ สามารถผลิดอกในน้ำหรือบนบกก็ได้

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๓

โดยพิเศษในวันที่พระปัจเจกพุทธเจ้าเสด็จมาถึง เบื้องบนต้นไม้
จะเต็มไปด้วยโรงรัตนะทุกชนิดสวยงามมาก ในโรงรัตนะนั้น
จะมีลม แบ่งหน้าที่กันทำงาน คือ ลมที่พัดกวาดเช็ดถู ก็จะทำ
หน้าที่พัดพัดกวาดเช็ดถูเสนาสนะ อย่างสะอาดปราศจากสิ่ง
สกปรกรกรุงรัง ลมที่เกลี่ยพื้นให้ราบเรียบ ก็จะทำหน้าที่พัด
เกลี่ยทรายอันวิจิตรงดงามด้วยรัตนะทั้งปวง ให้ราบเรียบดูแล้ว
สบายตา ลมที่ทำหน้าที่รดน้ำก็จะพัดนำน้ำมาจากสระอโนดาต
มารดต้นไม้ ลมที่ทำให้มีกลิ่นหอม ก็จะพัดนำกลิ่นของต้นไม้ที่มี
กลิ่นหอม มาจากป่าหิมพานต์ ลมที่โปรยก็จะพัดโปรยปราย
ดอกไม้ทั้งหลายให้ตกลงมา ลมที่ทำหน้าปูลาดอาสนะก็จะพัด
ปูลาดอาสนะไว้ในโรงอย่างเรียบร้อย เพื่อให้พระปัจเจกพุทธเจ้า
นั่งประชุม และในวันที่พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลายมาประชุม
กันนั้นมีอยู่ ๒ วัน คือ ในวันที่มีพระปัจเจกพุทธเจ้าบังเกิดขึ้น
และในวันอุโบสถ

ฉะนั้น เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์ใหม่ไปถึงที่นั่นแล้ว
ก็จะนั่งบนอาสนะที่ปูลาดไว้ แล้วพระปัจเจกพุทธเจ้าที่อยู่ใน
เงื่อมเขานันทมูลกะทั้งหมด ก็จะมานั่งประชุมและเข้าสมาบัติ
บนอาสนะที่ปูลาดไว้นั้นทันที ครั้นออกจากสมาบัติแล้วก็จะ
อนุโมทนากันและกัน หลังจากนั้นพระสังฆเถระจะสอบถาม
กรรมฐานกับพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้บรรลุนิพพานว่า ได้บรรลุนิพพาน

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๔

พระปัจเจกพุทธเจ้าอย่างไร

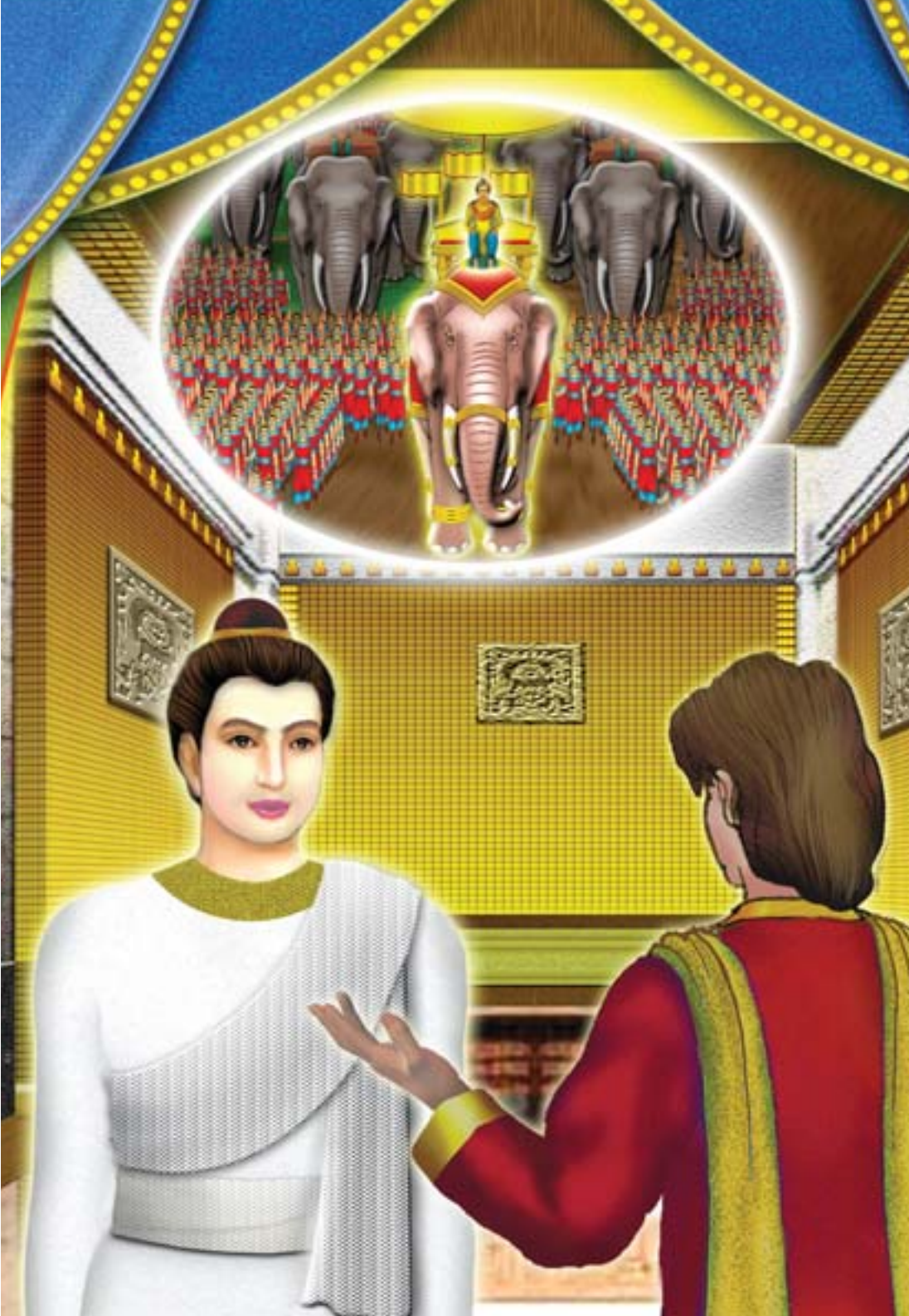
พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์ใหม่จะเล่าประวัติของตนเอง เป็นการรายงานต่อหมู่คณะ การรายงานตัวครั้งแรกของแต่ละพระองค์จะเป็นอย่างนี้ หลังจากนั้นแต่ละพระองค์จะแยกย้ายกันไปเข้านิโรธสมาบัติ หลีกเร้นกันตามอัธยาศัย หลังจากที่เข้านิโรธสมาบัติครบ ๗ วันแล้ว พระองค์จะเสด็จออกไปบิณฑบาตตามสถานที่ต่างๆ เพื่ออนุเคราะห์สัตว์โลกทั้งหลาย ใครที่มีบุญก็จะได้สร้างบุญกับพระองค์ จะประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยอานุภาพแห่งทักษิณียบุคคล พระคาถาที่เราคุ้นเคยอย่างดีเมื่อจะใช้อนุโมทนากับผู้ที่ได้สร้างบุญกับท่าน คือ บทที่ขึ้นต้นขณะพระจะให้พร ได้แก่ บท ยถา วาริวหา เป็นต้น นี่เป็นคาถาของพระปัจเจกพุทธเจ้า เมื่อผู้มีบุญทั้งหลายรับโอวาทของพระปัจเจกพุทธเจ้า แล้วดำรงอยู่ในเบญจศีล และกัลยาณธรรม ย่อมจะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป

นี่เป็นเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ของพระปัจเจกพุทธเจ้าว่า กว่าที่ท่านจะได้มาเป็นบุคคลที่อุดมด้วยคุณวิเศษ เป็นเนื้อนาบุญอันประเสริฐนี้ ท่านต้องสร้างบุญบารมีมาอย่างมาก เมื่อเรารู้ปฏิบัติของท่าน ควรที่จะจดจำ และนำไปปฏิบัติดำรงตนอยู่ในความไม่ประมาท วันหนึ่งเมื่อบุญในตัวเราเต็มเปี่ยม เราย่อมจะได้เข้าถึงอริยมรรคภายในอย่างแน่นอน

ปัจเจกพุทธานุสสติ

ผู้ยังลงในความเพียรในกาลก่อนย่อมมีอานิสงส์ ๕ ประการเหล่านี้ คือ ๑. ทำให้ได้บรรลุพระอรหัตตผลในปัจจุบัน ๒. ถ้ายังไม่ได้บรรลุพระอรหัตตผลในปัจจุบัน ย่อมให้บรรลุพระอรหัตตผลในเวลาใกล้จะตาย ๓. ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น จะเป็นเทวบุตรบรรลุพระอรหัตตผล ๔. ถ้าไม่อย่างนั้น จะเป็นจิปปาภิญญาตรัสรู้ได้เร็ว ในเมื่ออยู่ต่อพระพักตร์พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ๕. ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น ในภพสุดท้ายจะเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๘๓

หากเราท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ เราจำเป็นต้องมี
เครื่องอำนวยความสะดวกสบายในระหว่างการเดินทาง จะได้
ท่องเที่ยวอย่างสนุกสนานไร้กังวล ในทำนองเดียวกันการเดินทาง
ไปสู่สัมปรายภพ หรือเดินทางไปสู่อายตตนิพพาน ก็จำเป็นต้อง
มีเสบียง คือ บุญ ไหว้หล่อเลี้ยงกายและใจ บุญที่ทำได้แล้ว
ในภพชาตินี้ จะส่งผลเป็นรูปสมบัติ คุณสมบัติและทรัพย์สมบัติ
ในภพชาติเบื้องหน้า ทำให้เราดำรงชีวิตและสร้างบารมีได้อย่าง
สะดวกสบาย บุญจึงเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่สุด สำหรับการเดิน
ทางไกลในสังสารวัฏ ฉะนั้นเราจึงควรชวนช่วยหาบุญใส่ตัว
ให้ได้มากที่สุด

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ชัคควิสาณสูตร ว่า

“ผู้ยังลงในความเพียรในกาลก่อนย่อมมีอานิสงส์ ๕
ประการเหล่านี้ คือ ๑. ทำให้ได้บรรลุพระอรหัตตผลในปัจจุบัน
๒. ถ้ายังไม่ได้บรรลุพระอรหัตตผลในปัจจุบัน ย่อมให้บรรลุ
พระอรหัตตผลในเวลาใกล้จะตาย ๓. ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น จะ
เป็นเทวบุตรบรรลุพระอรหัตตผล ๔. ถ้าไม่อย่างนั้น จะเป็น
ชิปปาภิณฺญาตรัสรู้ได้เร็วในเมื่ออยู่ต่อพระพักตร์พระพุทธเจ้า
ทั้งหลาย ๕. ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น ในภพสุดท้ายจะเป็นพระ-
ปัจเจกพุทธเจ้า”

ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๘๘

อานิสงส์ ๕ ประการที่ยกขึ้นมากล่าวนี้ ประการเหตุที่พระอานนท์เคยได้รับฟังเหตุที่ทำให้ได้เป็นพระพุทธรเจ้าว่าอภินิหาร คือ การจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสำเร็จได้ เพราะการประชุมธรรม ๘ ประการ คือ ความเป็นมนุษย์ ๑ ความถึงพร้อมด้วยเพศ ๑ เหตุ ๑ การได้เห็นพระศาสดา ๑ การบรรพชา ๑ ความถึงพร้อมแห่งคุณ ๑ อธิการ ๑ และความพอใจ ๑

พระอานนท์สงสัยว่า “ความปรารถนาและอภินิหารของพระพุทธรเจ้าทั้งหลายเราก็เคยได้ยินแล้ว แต่เรายังไม่เคยได้ยินเรื่องราว การทำความปรารถนาของพระปัจเจกพุทธเจ้าเลย”

เมื่อมีปัญหาค้างคาใจ จึงเข้าไปทูลถามพระพุทธรองค์ และได้รับคำตอบว่า ธรรมดาพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอภินิหาร ท่านยังลงในความเพียรที่เคยทำไว้ในปางก่อน ก็สามารถบรรลุปัจเจกโพธิญาณ และสั่งสมบุญไว้กับพระพุทธรเจ้าพระองค์ก่อนมา มาก ถึง ๒ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ กับ ธรรมดาว่า พระปัจเจกโพธิสัตว์ เมื่อท่านปรารถนาปัจเจกภูมิแล้ว จะได้มโนปณิธานที่พิเศษ คือ เหตุแห่งอภินิหาร ๕ อย่าง ได้แก่ ความเป็นมนุษย์ ความถึงพร้อมด้วยเพศ การเห็นท่านผู้ปราศจากอาสวะ อธิการ และความพอใจ ซึ่งรายละเอียดได้อธิบายไว้แล้วในเรื่องเส้นทางสู่ความเป็นพุทธะ เพราะฉะนั้น เมื่อท่านได้ทำอภินิหารไว้ดีแล้ว ย่อมจะได้อานิสงส์ ๕ อย่าง

ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๘๕

ดังกล่าวข้างต้น

*หลวงพ่อมิต्तวอย่างเกี่ยวกับอานิสงส์ของการทำอภินิหาร ๕ อย่าง ที่ทำให้ได้บรรลुเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า เรื่องมีอยู่ว่า พระปัจเจกโพธิสัตว์ได้บำเพ็ญบารมีมาตลอด ๒ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ กัป ได้บวชในศาสนาของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า **กัสสปะ** เป็นผู้อยู่ในป่าเป็นวัตรตลอด ๒๐,๐๐๐ ปี เมื่อท่านละโลกได้ไปบังเกิดในเทวโลกชั้นดุสิต ครั้นจุติจากเทวโลก ได้ถือปฏิสนธิในครรภ์ของพระอัคมรเหสีของพระเจ้าพาราณสี ได้รับการเฉลิมพระนามว่า **พรหมทัต** พระราชาทรงให้พี่เลี้ยง ๖๖ คนดูแล พระกุมารทรงเจริญด้วยสมบัติทุกอย่าง อีกทั้งทรงศึกษาและเป็นผู้แตกฉานในศิลปวิทยาทุกสาขา

เมื่ออายุได้ ๑๖ ชันษา พระกุมารได้อภิเษกและครองราชสมบัติ ทรงมีพระนคร ๒๐,๐๐๐ นคร ปราสาท ๒๐,๐๐๐ องค์ ช้าง ๒๐,๐๐๐ เชือก ม้า ๒๐,๐๐๐ ตัว รถ ๒๐,๐๐๐ คัน ทหารเดินเท้า ๒๐,๐๐๐ นาย นางสนมและหญิงนักฟ้อน ๒๐,๐๐๐ นาง และอำมาตย์ ๒๐,๐๐๐ คน พระเจ้าพรหมทัตทรงเจริญสมภาวิภาวนาควบคู่ไปกับการบริหารประเทศชาติบ้านเมือง ทำให้ได้บรรลุลูกอภิญญา ๕ สมบัติ ๘

ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๕๐

วันหนึ่ง ขณะที่พระองค์กำลังประทับนั่งวิจฉัยคติ ทรงดำริว่า เสียงช้าง ม้า และเสียงของมหาชนเป็นอุปกิเลสแก่สมาบัติ ทำให้จิตไม่ตั้งมั่นเป็นสมาธิ จึงเสด็จขึ้นไปบนยอดปราสาท ประทับนั่งพิจารณาธรรมว่า เราจะเข้าสมาบัติก็ไม่อาจเข้าได้ บางครั้งสมาบัติก็เสื่อมไป บางครั้งก็ไม่ชัดเจนแจ่มใส เพราะความฟุ้งซ่านความเป็นห่วงเป็นใยในราชสมบัติ

พระราชาทรงสอนตัวเองว่า สมณธรรมนั้นประเสริฐมากกว่านักรบ ความสุขในราชสมบัติเพียงเล็กน้อยแต่มีโทษมาก

จากนั้น พระองค์ทรงมอบราชสมบัติให้อำมาตย์คนหนึ่ง เป็นผู้รักษากรุง ทรงสั่งให้ปกครองราชสมบัติโดยธรรม แล้วเสด็จขึ้นสู่ปราสาท ตั้งใจนั่งสมาธิอยู่ตามลำพัง ไม่ให้ใครเข้ามารบกวน ยกเว้นผู้จะถวายน้ำสรงกับไม้ชำระฟัน และผู้นำพระกระยาหารไปถวายเท่านั้น

ต่อมาอำมาตย์ผู้รับมอบราชสมบัติประพฤติดิฉันในมเหสีของพระราชินี จึงถูกเนรเทศออกจากเมือง ได้ไปอาศัยพระราชาอีกเมืองหนึ่ง ภายหลังได้ยุแหย่พระราชินีเมืองนั้น ให้เข้ามาตีเมืองของพระเจ้าพรหมทัต อำมาตย์ทั้งหลายได้กราบทูลพระเจ้าพรหมทัต แต่พระองค์ตรัสห้ามว่า

“อย่าเลย พวกท่านทั้งหลาย อย่าได้ลำบากในการ

ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๕๑

ทำการรบเลย ให้พวกเขาเข้ามาเถิด เราจะเป็นผู้จัดการกับ
ข้าศึกด้วยตัวเราเอง”

เมื่อกองทัพของศัตรูได้ยกเข้ามาประชิดเมือง เหล่า
ทหารเอกพากันอาสาออกรบป้องกันเมือง แต่พระราชชาตรี
ห้ามเช่นเดิม เพราะพระองค์ไม่ปรารถนาจะทำร้ายผู้ใด ทรงมี
จิตเต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตาอย่างยิ่งนัก

ต่อมาเมื่อข้าศึกยกทัพเข้ามาถึงในเมือง พระราชาทรง
ใช้อำนาจแห่งอภิญาสมาบัตติ ปราบข้าศึกที่เข้ามาโจมตีได้
อย่างง่ายดาย และไม่ทรงทำร้ายพระราชชาและเหล่าทหารฝ่าย
ตรงข้ามแม้แต่คนเดียว พระเจ้าพรหมทัตทรงเห็นเสนาทั้งสอง
ฝ่าย อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ทรงดำริว่า หยดโลหิตแม้เพียง
แมลงวันตัวเล็กๆ ต้มได้ ก็ไม่มีแก่ใคร นั่นเป็นเพราะการตาม
รักษาจิตของเราคนเดียว ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงมีความสุข
เถิด จงอย่ามีเวร จงอย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

ทรงทำเมตตาภาวนาให้เกิดขึ้น แล้วทรงทำเมตตาภาวนา
เป็นบาท เริ่มต้นพิจารณาสังขารทั้งหลาย ในที่สุดพระองค์ก็
บรรลุปัจเจกโพธิญาณ ทรงบรรลุความเป็นสยัมภูในขณะที่ประทับ
อยู่บนคอช้างนั่นเอง

พวกอำมาตย์กราบทูลว่า “ข้าแต่มหाराช บัดนี้ถึงเวลา

ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๕๒

เสด็จเข้าพระนครแล้ว พระเจ้าข้า”

พระเจ้าพรหมทัตตรัสว่า “ท่านทั้งหลาย เราไม่ใช่พระราช
เราเชื่อว่าพระปัจเจกพุทธเจ้า”

พวกอำมาตย์ทูลว่า “พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลายไม่ใช่
อย่างนี้ ถ้าพระองค์เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ก็ต้องเป็นผู้มีผม
และหนวดยาว ๒ นิ้ว ทรงบริวาร ๘ พระองค์เป็นมหาราชของ
เหล่าทวยราชทั้งหลายต่างหาก พระเจ้าข้า”

พระราชาทรงเอาพระหัตถ์ขวาลูบพระเศียร ทันใดนั้นเอง
เพศकुหัสถ์ได้อันตรธานไป สมณเพศบังเกิดขึ้นแทน เป็นผู้ม
พระเกสาและพระมัสสุ ยาว ๒ นิ้ว ประกอบพร้อมด้วยบริวาร ๘
ประหนึ่งพระเถระมีพรรษา ๑๐๐ พระองค์ทรงเข้าจตุตถฌาน
เหาะขึ้นจากคอช้างไปสู่เวหาส ประทับนั่งบนดอกปทุม และให้
โอวาทแก้วหาชนว่า

“ท่านทั้งหลายควรวางอาชญาในสัตว์ทั้งหลาย ไม่ควร
เบียดเบียนกันและกัน อนึ่งความรักที่ยิ่งใหญ่ ย่อมมีในบุตริธิตา
ทั้งหลาย บุคคลเมื่อเกลียดชังความพลัดพรากจากสัตว์และ
สังขารอันเป็นที่รัก พึงเที่ยวไปผู้เดียวเหมือนนอแรด บุคคลย่อม
เป็นอยู่ตามสบายในทิศทั้งสี่และไม่เดือดร้อน ยินดีด้วยปัจจัย
ตามมีตามได้ ครอบงำอันตรายเสียได้ ไม่สะดุ้งหวาดเสียว

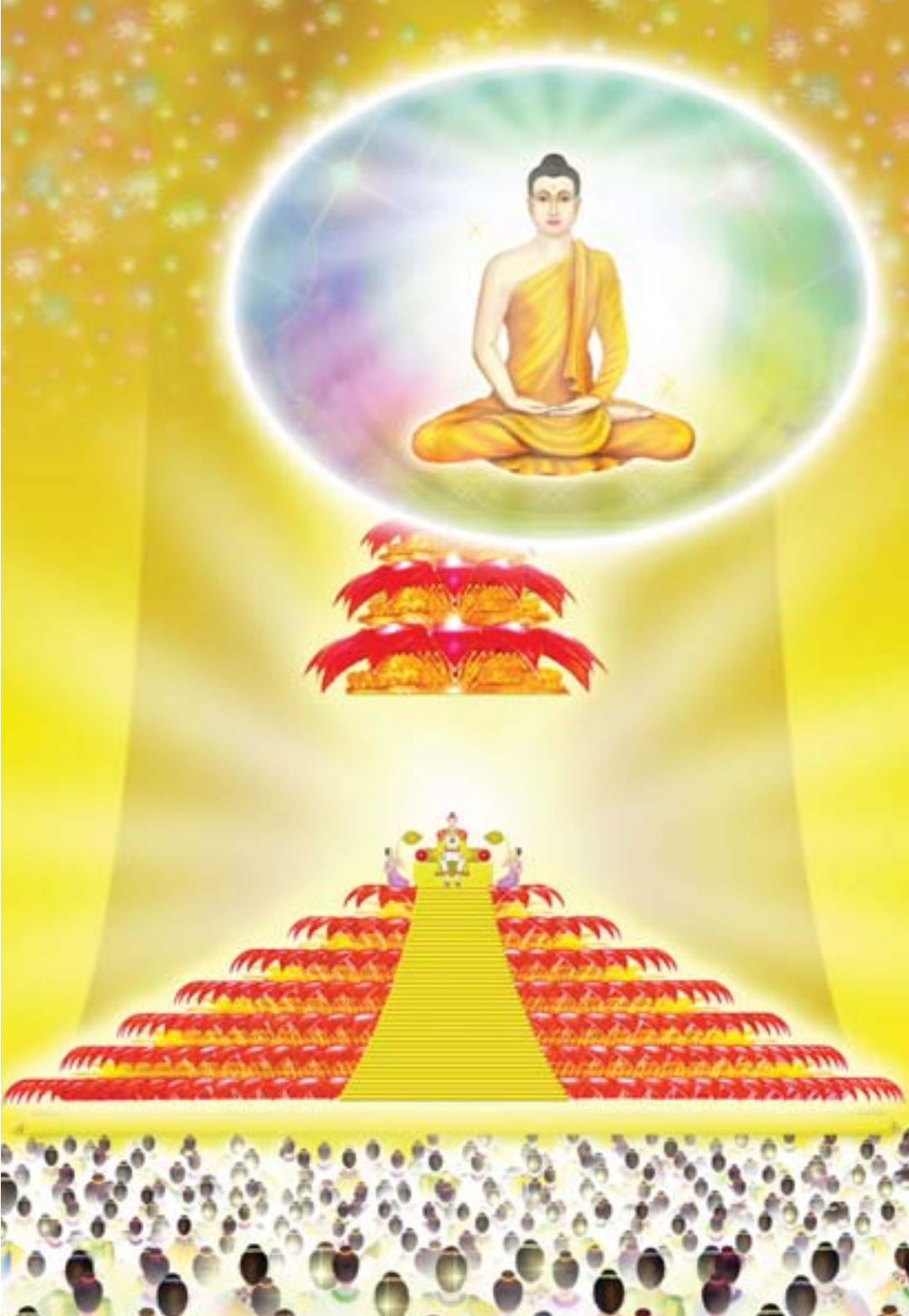
ปัจเจกพุทธภูมิ

๓๕๓

พึงเป็นผู้เที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรดเกิด” เมื่อท่านให้อิวาท แล้วได้เหาะไปสู่ภูเขาคันธมาทน์ตามปัจเจกพุทธประเพณี ที่ ประพฤติสืบต่อกันมา

นี่เป็นเส้นทางสู่ความเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าว่า การ บรรลุธรรมของท่านนั้น ไม่ได้ลำบาก เพียงแค่ได้คิดได้พิจารณา เห็นความไม่เที่ยงของสังขาร ก็สามารถบรรลุธรรมได้ด้วยตัวเอง ส่วนใหญ่ท่านจะอุบัติในตระกูลกษัตริย์ ตระกูลพราหมณ์หรือ ตระกูลคหบดี ที่เกิดในตระกูลชั้นล่างมีน้อยมาก เมื่อท่านบรรลุ ธรรมก็จะชวนชวายน้อย คือ ไม่ชวนชวายที่จะสอนคนอื่น ซึ่งเป็นธรรมชาติของพระปัจเจกพุทธเจ้า ส่วนพวกเรานั้นมี เป้าหมายอันยิ่งใหญ่ เป้าหมายที่จะไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม จึงจำเป็นต้องฝึกฝนอบรมตนเองทุกรูปแบบ เพื่อประโยชน์ต่อ ตัวเราและชาวโลก เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องสร้างบารมีทั้ง ๓๐ ทศให้ครบถ้วนเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ จนกว่าบารมีของเราจะแกวรอบ สามารถแนะนำชาวโลกและสรรพสัตว์ทั้งหลายให้หลุดพ้นจาก สังสารวัฏ ไปสู่ที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

ส ก ก ป ญ ห ส ู ต ร
ต อ น ที่ ๑
(ถ า จ ะ ส ื น ท ้า ว ส ก ก ะ)

คู่ก่อนทำवासวะ

ท่านจงถามปัญหาของเรา

ท่านปรารถนาปัญหาข้อใดข้อหนึ่ง ในพระหฤทัย

เราจะทำที่สุดแห่งปัญหานั้นๆ แก่พระองค์

สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๑ (ถาจะลันท้าวสักกะ)

๓๕๖

การที่จะดำรงภาวะของความเป็นมนุษย์ ให้บริสุทธิ์ บริบูรณ์นั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะจะต้องดำรงตนให้รอด ปลอดภัยจากอบายภูมิทั้งหลาย เมื่อได้เกิดเป็นมนุษย์แล้ว จึงควรประคับประคองตนเองให้ตั้งมั่นอยู่ในความดี มีสัมมาทิฐิ ซึ่งสัมมาทิฐิของเราจะสมบูรณ์หนักแน่นมั่นคงได้นั้น ต้องเกิด จากใจที่บริสุทธิ์ผ่องใส ไม่มีมลทินทั้งหลายทั้งปวง ใจจะผ่องใส และบริสุทธิ์ได้ ต้องเป็นใจที่หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ตลอดเวลา จึงจะสมปรารถนา ได้ทั้งความสุขและความสำเร็จ ตลอดไป

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ปฺจุฉ วาสว มํ ปณฺหํ ยงฺกิญฺจิ มนสิจฺฉลฺลิตํ
ตสฺส ตสฺสเว ปณฺหสฺส อหํ อนตํ กโรมิ เต

ดูก่อนท้าววาสวะ ท่านจงถามปัญหากะเรา ท่าน ปรารถนาปัญหาข้อใดข้อหนึ่ง ในพระหฤทัย เราจะทำที่สุด แห่งปัญหานั้นๆ แก่พระองค์”

พระดำรัสนี้ เป็นพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับ ท้าวสักกะจอมเทพ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณ และพระปัญญาธิคุณของพระองค์ ที่พร้อมจะไขปัญหาทุกอย่าง ที่ค้างค้างอยู่ในใจของท้าวสักกะให้กระจ่างแจ้ง เรื่องราวของ

ลักกัปปัญหสูตร ตอนที่ ๑ (ถาจะลันท้าวลักกะ)

๓๕๓

ท้าวลักกะ เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะชีวิตของจอมเทพชั้น ดาวดึงส์ ได้ผ่านอะไรมามากต่อมาก ในสมัยที่ท่านเป็นมนุษย์ยัง สร้างบารมีอยู่ เมื่อมาอยู่ในสุคติโลกสวรรค์เป็นผู้ปกครอง จึงมี เรื่องราวที่น่าสนใจมากมาย

*ครั้งหนึ่ง ในสมัยพุทธกาล ตอนนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ที่ถ้ำอินทสาล ซึ่งอยู่ระหว่างเขาเวทียกะ ตั้งอยู่ด้าน เหนือของหมู่บ้านพราหมณ์ ชื่อ อัมพลนถ์ ทางทิศตะวันออก ของกรุงราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ สมัยนั้นมี เหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นกับท้าวลักกะถึงแม้ว่าโดยส่วนตัวแล้ว ทรงเสด็จมาเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าบ้าง และหากมีประชุม เทวดาเพื่อฟังธรรมที่ไหน ท้าวลักกะก็จะเสด็จมาร่วมด้วย ไม่เคย ใช้ชีวิตอยู่อย่างประมาทเลย

วันหนึ่ง ท้าวลักกะเกิดความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะ เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า สาเหตุคือ กลัวจะจุติจากเทวโลก ตอนนั้นเป็นช่วงเวลาที่จะพระชนมายุของพระองค์ใกล้จะหมดลง ท้าวลักกะทรงเห็นบุญนิมิตแห่งการจุติ คือ มีเหี่ยวไหลออกจาก รักแร้ และสมบัติต่างๆ ที่เป็นทิพย์ก็ดูเศร้าหมอง ทรงรู้ทันที่ว่า บัดนี้เราจะหมดอายุขัยแล้ว

สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๑ (เราจะล้นทั่วสักกะ)

๓๕๘

โดยปกติ เมื่อเครื่องหมายความตายได้ปรากฏแก่เทวบุตรผู้มีบุญน้อยที่เกิดในเทวโลก ก็จะรู้สึกหวาดสะดุ้งเพราะกลัวว่า หากเราหมดบุญแล้ว เราจะได้ไปเกิดที่ไหนหนอ แต่พวกที่ได้เตรียมป้องกันภัยที่น่าสะพรึงกลัว ด้วยการทำบุญไว้มากก็จะเบาใจว่า เราอาศัยทานที่เราได้ทำ ศีลที่ได้รักษา และภาวนาที่ได้เจริญ บุญนั้นจะส่งผลให้ไปเสวยสุขสมบัติในเทวโลกชั้นสูงๆ ยิ่งๆ ขึ้นไป ก็จะไม่รู้สึกกลัวแต่อย่างใด

ท้าวสักกเทวราชครั้งได้ทรงเห็นบุญนิมิตนั้น ทรงหวั่นพระทัยมาก เพราะสมัยเมื่อเป็นมนุษย์ ท่านได้สร้างบุญแต่ยังไม่ถูกทักขิไณยบุคคล ทรงมองดูสมบัติทั้งหมดที่ตนเองมี ตั้งแต่เทพนครที่กว้างถึง ๑๐,๐๐๐ โยชน์ ปราสาทไพชยนต์สูง ๑,๐๐๐ โยชน์ สุวรรณาเทสสา ๓๐๐ โยชน์ ต้นปาริฉัตรสูง ๑๐๐ โยชน์ แท่นบัณฑุกัมพลกว้าง ๖๐ โยชน์ นางเทพอัปสร ๒๕ โกฏิ เทพบริษัททั้งที่อยู่ในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา และในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ สวณันทวัน จิตรลดาวัน มิสสกวัน และสวณปารุสกวัน ทรงกระวนกระวายว่า บัดนี้ เราคงไม่มีสิทธิ์ที่จะครอบครองสมบัติเหล่านี้อีกต่อไปแล้ว

คิดดังนี้แล้ว ท้าวสักกะได้แต่ทอดถอนใจ แต่พยายามหาทางออกให้กับตนเองว่า ในโลกนี้จะมีใครบ้าง ไม่ว่าจะเป็นสมณะ

สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๑ (ถ้าวจะลั่นท้าวสักกะ)

๓๕๕

พราหมณ์ หรือมหาพรหมที่จะสามารถถอนลูกศร คือ ความโศกที่เกิดขึ้นได้ และทำให้สมบัติของเรามั่นคงต่อไปได้ เมื่อมีทุกข์ก็นึกถึงพระเป็นอันดับแรก ทรงดำริว่า มีแต่พระลัมมาลัมพุทเจ้าเท่านั้น ที่ทรงสามารถถอนความโศก ที่เกิดแก่จอมเทพทั้งหลาย เช่นเราแม้ตั้งแสนได้ ท้าวสักกะจึงปรารภอย่างยืงที่จะเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงพระดำริว่า บัดนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ใด ทรงอยู่เมืองไหนกำลังเสวยปัจจัยของใคร กำลังทรงแสดงอมฤตธรรมแก่ใคร

เมื่อทรงตรวจตราด้วยทิพยจักขุ และทรงเห็นที่ประทับของพระบรมศาสดา จะไปเข้าเฝ้าพระพุทธรองค์เดียวกันทรงเกรงพระทัย กลัวเป็นการรบกวน จึงได้ตรัสเรียกหมู่เทพชั้นดาวดึงส์มาตรัสว่า

“ท่านผู้นิรทุกข์ทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ถ้ำอินทสาล ระหว่างเขาเวทียกะ ด้านเหนือแห่งบ้านพราหมณ์ชื่อ อัมพลณห์ ข้างทิศตะวันออกแห่งกรุงราชคฤห์ ในแคว้นมคธ ถ้ากระไร เราพึงไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคผู้อรหันตลัมมาลัมพุทเจ้าพระองค์นั้น” หลังจากหมู่เทพชั้นดาวดึงส์ได้รับสนองเทวโองการแล้ว ท้าวสักกะได้ตรัสเรียกปัญจสิขคนธรรพเทพบุตรมา

ปัญจสิขคนธรรพเทพบุตร รับสนองเทวโองการแล้ว

สักกปัญหาสูตร ตอนที่ ๑ (ถาจะลั่นท้าวสักกะ)

๔๐๐

ถือพิณสีเหลืองดุษฎีผลมะตูม ตามเสด็จท้าวสักกะผู้จอมเทพไป
ท้าวสักกะแวดล้อมด้วยเทพชั้นดาวดึงส์ มีปัญจสิขคนธรรพเทพ-
บุตรนำเสด็จ ได้อันตรธานจากดาวดึงส์เทวโลก ไปปรากฏที่
ภูเขาวะทียกะ ด้วยเทวานุภาพ และรัศมีแห่งเทพทั้งหลาย ทำให้
ภูเขาวะทียกะสว่างไสว มีแสงรุ่งโรจน์สว่างโพลงไปถึงหมู่บ้าน
ของพราหมณ์ ชาวบ้านโดยรอบพากันกล่าวว่า

“วันนี้ภูเขาวะทียกะได้ลุกโพล่งสว่างไสวรุ่งโรจน์ยิ่งกว่า
พระอาทิตย์ ทำไมวันนี้ภูเขาวะทียกะ และบ้านพราหมณ์ชื่อ
อัมพสณฑ์จึงสว่างไสวนัก” ต่างพากันแปลกใจแต่ก็ไม่ว่าสาเหตุ
บางคนก็ตกใจมีขนลุกชัน บางคนก็เกิดปิติ

ท้าวสักกะจอมเทพได้ตรัสเรียกปัญจสิขคนธรรพเทพบุตร
พลาจรับสั่งว่า “พ่อปัญจสิขะ พระตถาคตทรงปลื้มกวีเวกอยู่
เธอเป็นเทพที่น่ารักน่าเอ็นดู ให้ล่วงหน้าไปทูลพระตถาคตก่อนว่า
เรามาขอเข้าเฝ้า หากพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาต พวกเรา
จะเข้าเฝ้าในภายหลัง”

ปัญจสิขคนธรรพเทพบุตรรับสนองเทวโองการแล้ว ก็
ถือพิณเข้าไปทางถ้ำอินทสาล แล้วยืน ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง
พลาจรำพึงว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับอยู่ไม่ไกลนักไม่
ใกล้นักเพียงเท่านี้ คงจักทรงได้ยินเสียงของเรา จึงยกพิณขึ้น

สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๑ (ถาจะลันท้าวสักกะ)

๔๐๑

บรรเลง และได้อารมณ์เพลงขึ้นต้นที่เนื่องด้วยพระพุทธรูป พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ อีกทั้งบรรเลงเพลงรักที่ตนเองชื่นชอบทำนองที่ว่า

“ดูก่อนน้องสุริยวัจฉสา พี่ขอไหว้ท้าวติมพรผู้เป็นบิดา ผู้ให้กำเนิดน้อง ผู้เป็นเทพกัลยาณี ยังความยินดีให้เกิดแก่พี่ น้องผู้มีรักมีอันเปล่งปลั่ง เป็นที่รักของพี่ ดุจลมเป็นที่ใคร่ของผู้มีเหงื่อ ดุจน้ำเป็นที่ปรารถนาของคนผู้กระหาย ดุจธรรมเป็นที่รักของพระอรหันต์ทั้งหลาย ดุจยาเป็นที่รักของคนไข้หนัก ดุจโภชนะเป็นที่รักของคนหิว ดังนั้น ขอแม่จงช่วยดับความกัลลัคล้มของพี่ ดุจเอวาริดับไฟที่กำลังโพล่งฉะนั้น พี่มีจิตปฏิพัทธ์ในน้อง ไม่อาจกลับจิตที่ปรวนแปรแล้วได้ ดุจปลาที่กลืนเบ็ด ส่วนความรักของพี่มีไม่น้อย ดุจทักษิณอันบุคคลถวายแล้วในพระอรหันต์

แน่ะ น้องผู้งามทั่วสรรพางค์ บุญที่พี่ทำไว้ในพระอรหันต์ทั้งหลาย ขอบุญนั้นพึงอำนวยผลให้พี่กับน้องได้ร่วมรักกัน บุญที่พี่ได้ก่อสร้างไว้ในปฐมฌานนี้ จงอำนวยผลให้พี่กับน้องได้ร่วมรักกัน

แน่ะ น้องสุริยวัจฉสา พี่เสาะหาน้องดุจพระลักยบุตร-พุทฺธมุนีมีพระสติปัญญา เข้ามานอนอยู่โดดเดี่ยว แสวงหาอมตธรรม ถ้าท้าวสักกะผู้เป็นใหญ่แห่งทวยเทพชั้นดาวดึงส์ พึงประทานพร

สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๑ (ฤาจะสิ้นท้าวสักกะ)

๔๐๒

แก่พีไชว์ พี่ขอลือกน้องทันทึ ความรักของพีมันคงอย่างนี้”

เมื่อปัญจลืขคนธรรพเทพบุตรกล่าวเช่นนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสว่า “ปัญจลืขะ ลืยงพินของเธอกลมกลืนกับลืยงเพลงขับ และลืยงเพลงก็กลมกลืนกับลืยงพิน ปัญจลืขะคาถาเหล่านี้ เธอแต่งไว้นานหรือยัง”

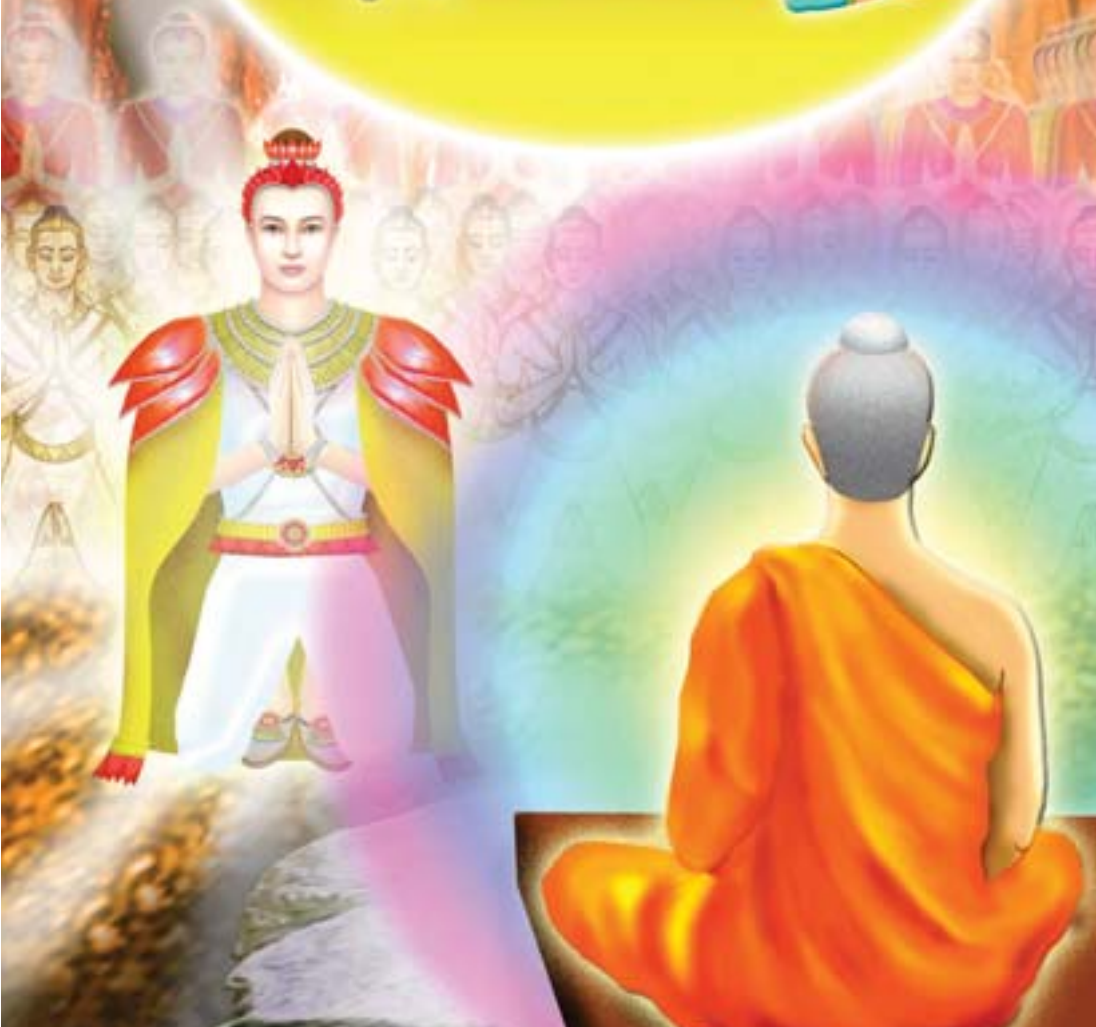
ปัญจลืขทูลตอบว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรู้ ประทับอยู่ ณ ต้นอชปาลนิโครธ ใกล้ฝั้งแม่น้ำเนรัญชรา สมัยนั้นข้าพระองค์หลงรักนางสุริยวัจฉลา ซึ่งเป็นธิดาของท้าวติมพรรุราชาแห่งคนธรรพ แต่นางกลับมีใจรักในบุตรแห่งมาตลีเทพสารถึ ชื่อ ลืขัณถึ เมื่อข้าพระองค์ผิดหวัง จึงได้ถือพินเข้าไปถึงที่อยู่แห่งท้าวคนธรรพ และได้แต่งเพลงนี้ขึ้นมา” เรื่องราวระหว่างท้าวสักกะ ปัญจลืขะกับนางสุริยวัจฉลา ยังไม่จบเท่านี้ ขอเชิญติดตามในตอนต่อไป

ส ก ก ป ญ ห ส ู ต ร
ต อ น ที่ ๒
(โ ค ป ก เ ท พ บ ุ ต ร)

อกุศลกรรม อันบุคคลใดตัดขาดแล้ว
ถอนขึ้น ทำให้มีรากขาดแล้ว
บุคคลนั้นแล ย่อมบรรลุมหา
ทั้งในกลางวันและกลางคืน

ลักกัณห์สูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๕

การปฏิบัติธรรม เจริญสมาธิภาวนา เป็นกรณียกิจ คือ กิจที่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะเป็นกิจหลักที่จะนำพาทุกๆ คน ให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริง คือ พระรัตนตรัยหรือพระธรรมกาย ธรรมกายนี้เป็นเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา เป็นที่รวมแห่ง ความบริสุทธิ์ ที่มีแต่สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน เป็นแหล่งแห่ง มหาสติ และมหาปัญญา ที่เมื่อเข้าถึงแล้ว ชีวิตจะมีแต่ความสุข ตลอดเส้นทาง การที่จะเข้าถึงจุดแห่งความสุข และความบริสุทธิ์ นี้ได้ ต้องหมั่นปฏิบัติธรรม ทำใจหยุดใจนิ่งกันให้ได้ตลอดเวลา

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

**“อกุศลกรรม อันบุคคลได้ตัดขาดแล้ว ถอนขึ้น ทำให้
มีรากขาดแล้ว บุคคลนั้นแล ย่อมบรรลุสมาธิ ทั้งในกลางวัน
และกลางคืน”**

การบำเพ็ญตนให้บริสุทธิ์บริบูรณ์นั้น เป็นเรื่องที่สำคัญ อย่างยิ่งในชีวิตของการเกิดในสังสารวัฏ ผู้ที่เป็นบัณฑิตนัก- ปราศญ์ทั้งหลายจึงเห็นคุณค่า และไม่ประมาทในการสั่งสมบุญ เมื่อบุญในตัวเพิ่มพูนมากขึ้น ในไม่ช้าย่อมกำจัดกิเลสอาสวะ ทั้งหลายให้หมดสิ้นไปได้ และเมื่อใดที่เรามีบุญบารมีเต็มเปี่ยม สามารถดำเนินจิตเข้าสู่กลางภายในได้ เราจะเข้าถึงความสุขที่ เกิดจากสมาธิ ทั้งกลางวันและกลางคืน

ลักกัปปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๖

เมื่อคราวที่แล้ว ได้นำเรื่องราวของท้าวลักกะจอมเทพ
ที่บุญในตัวของท่านใกล้เคียงหมด ใกล้จะสิ้นอายุขัย แต่พระองค์
เป็นผู้ที่มีปัญญา หาหนทางที่จะพลิกสถานการณ์ว่า เมื่อบุญใน
ตัวใกล้เคียงหมด อายุขัยจะสิ้น ต้องรีบเพิ่มเติมบุญให้กับตนเอง
อายุจะได้ยังยืนยาวต่อไป จึงลงมาจากเทวโลก ตั้งใจจะมาเข้าเฝ้า
พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อมาถึงได้ส่งปัญจสิขคนธรรพเทพบุตร
เข้าไปทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าก่อน เพื่อให้พระบรมศาสดาทรง
ทราบล่วงหน้า

*เมื่อปัญจสิขะไปแล้ว ได้ร้องเพลงที่ตนเองแต่งไว้เมื่อ
ครั้งที่พระบรมศาสดาตรัสรู้ใหม่ๆ ซึ่งมีเนื้อความเกี่ยวเนื่องกับ
การสรรเสริญพระพุทธรุคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และ
ความในใจที่ตนเองหลงรักนางสุริยวัจฉสา ธิดาของท้าวติมพรุ

พระบรมศาสดาได้สดับก็ตรัสถามว่า “เพลงที่ร้องนี้ มีที่มา
ที่ไปอย่างไร และเมื่อร้องให้นางสุริยวัจฉสาฟัง นางรู้สึกอย่างไร”

ปัญจสิขะทูลตอบว่า “นางได้กล่าวว่า ท่านผู้นิรทุกข์
ฉันไม่เคยได้เฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าเฉพาะพระพักตร์เลย เพียงแต่
เมื่อฉันอยู่ในเทวสภาสุทธรรมา ได้สดับพระนามของพระผู้มี-

ลักกปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๓

พระภาคเจ้า ก็ยังบังเกิดความเลื่อมใส มีใจระลึกรู้ถึงพระองค์ และในใจฉันก็มีเทพบุตรในดวงใจแล้ว ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ได้พบกับนาง และได้สนทนาเพียงเท่านั้น หลังจากนั้นก็ไม่ได้คุยกันอีกเลยพระเจ้าข้า”

ขณะที่ปัญจสิขะทูลตอบพระผู้มีพระภาคเจ้า ท้าวสักกะผู้จอมเทพทรงปริวิตกว่า ปัญจสิขคนธรรพเทพบุตรและพระผู้มีพระภาคเจ้าได้สนทนากันอย่างเพลิดเพลิน เกรงจะลืมเรื่องที่ได้ให้ไปทำ จึงทรงเรียกปัญจสิขะพลางตรัสว่า

“พ่อปัญจสิขะ ท่านจงถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า แทนเราและทูลว่า ท้าวสักกะพร้อมด้วยหมู่ทวยเทพและบริวาร ขอถวายบังคม พระยுகลบาทด้วยเศียรเกล้า”

ปัญจสิขคนธรรพเทพบุตรรับสนองเทวโองการแล้ว ได้ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าตามเทพบัญชา พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ปัญจสิขะ ขอท้าวสักกะพร้อมด้วยเหล่าทวยเทพจงทรงพระสำราญตามประสงค์ อนึ่ง เทพยดา อสุร นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ และสัตว์เหล่าอื่นเป็นอันมากเป็นผู้ใคร่ต่อความสุข ก็จะมีความสุขเช่นกัน” พระตถาคตตรัสเชื้อเชิญเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ด้วยอาการเช่นนี้

สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๘

ท้าวสักกะจอมเทพได้ฟังดังนั้น ก็รู้ว่า พระบรมศาสดา ทรงอนุญาต จึงเสด็จเข้าไปสู่ถ้ำอินทสาลพร้อมกับหมู่ทวยเทพ และปัญจลិងะ ความมืดในถ้ำก็ได้หายไป ความสว่างไสวบังเกิดขึ้นมาแทน เพราะเทวานุภาพ

ท้าวสักกะกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์หลีกไปเสียนาน ตั้งใจจะมาเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าหลายครั้ง แต่มักมีเหตุให้คลาดเคลื่อนอยู่เสมอ

สมัยที่พระองค์ประทับอยู่ที่สลพคันธกุฎี ใกล้กรุงสาวัตถี ข้าพระองค์ได้ไปเฝ้า แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับนั่งเข้าสมาธิ นางกุชคิเทพธิดาบริจาริกาของท้าวเวสสวัณมหาราช เป็นผู้อุปัฏฐากพระองค์ได้ยื่นประคองอัญชลินมัสการอยู่ ข้าพระองค์ได้กล่าวกับนางว่า ข้าพระองค์มาขอเข้าเฝ้า นางได้บอกข้าพระองค์ว่า บัดนี้มีไข้กาล เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกำลังเข้าสมาบัติอยู่ ดังนั้นข้าพระองค์จึงขอให้นางถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าแทนข้าพระองค์ ในกาลเมื่อพระองค์เสด็จออกจากสมาธิแล้ว นางได้ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าแทนข้าพระองค์หรือเปล่า พระพุทธเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตอบว่า “ขอถวายพระพร นางได้ทำตามนั้นแล้ว เรายังระลึกถึงคำของนางได้อยู่ และเราก็ออกจาก

ลักขณสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๕

สมาบัติ เพราะเสียงแห่งล้อ และดนตรีของมหาบพิตรเอง”

ท้าวลักกะทูลเกล้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์
ได้สดับว่า ในกาลที่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้น
ในโลก หมู่เทพเทวาย่อมเต็มบริบูรณ์ ข้าพระองค์อยากจะเล่า
เรื่องหนึ่งถวาย ศากยธิดานามว่า โคปิกา ในกรุงกบิลพัสดุ์นี้เอง
ได้เป็นผู้เลื่อมใสแล้วในพระรัตนตรัย ตั้งใจรักษาศีล นาง
เปื้อนนายสตรีเพศ ประราธนาจะเกิดเป็นบุรุษ ละจากโลกไป
ได้เกิดเป็นบุตรของข้าพระองค์ ทวยเทพในดาวดึงส์นั้น ย่อม
รู้จักเธอว่า **โคปกเทพบุตร**

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภิกษุ ๓ รูป แม้อัน เป็นผู้โคปก-
เทพบุตรเคยอุปัฏฐาก ละจากโลกได้เกิดในหมู่คนธรรพ์ เทพบุตร
ทั้งสามได้มาสู่ที่บำรุงของข้าพระองค์ โคปกเทพบุตรเห็นรัศมี
ของคนธรรพ์ทั้งสามนั้นก็จำได้ เมื่อรู้ว่าเคยเป็นพระภิกษุที่ตนเอง
เคยอุปัฏฐาก จึงได้ตักเตือนพวกเธอว่า ท่านผู้นิรทุกข์ พวกท่าน
ได้รวบรวมธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าไว้แล้วมาสู่สุคติภูมิเช่นนี้
ไม่อายเทพทั้งหลายหรือ

เราเป็นสตรีเลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
รักษาศีลเป็นปกติ เปื้อนนายสตรีเพศประราธนาบุรุษเพศ ได้เข้าถึง
สุคติโลกสวรรค์เป็นพวกกับทวยเทพชั้นดาวดึงส์ เป็นบุตรแห่ง

ลัทธิภพสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๑๐

ท้าวลัทธิภพ แม้วัยเทพชั้นนี้ย่อมรู้จักเราอย่างนี้ว่า โคปกเทพบุตร ส่วนพวกท่านประพฤติพรหมจรรย์ในพระผู้มีพระภาคเจ้าแท้ๆ กลับเข้าถึงหมู่คนธรรพ์ชั้นต่ำ เราได้เห็นแล้วช่างไม่น่าดูเสียเลย

หลังจากโคปกเทพบุตรตักเตือนคนธรรพ์เหล่านั้นแล้ว เทวดา ๒ องค์ ได้คิดตรงกัน และหวนระลึกถึงเรื่องราวในหนหลัง ระลึกถึงสมณธรรม ทำให้ใจเกลี้ยงเกลา ใจหยุดนิ่งกันตรงนั้น กายทิพย์ก็เปลี่ยนเป็นกายพรหม เข้าถึงพรหมโลกในชั้นพรหม-บุโรหิต ส่วนอีกองค์หนึ่ง เป็นผู้เกื้อยาก ยังอยู่ในชั้นกามาวจร เช่นเดิม” ท้าวลัทธิภพตรัสคำนี้แล้ว โคปกเทพบุตรที่เดินทางมาด้วย ได้ทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“ข้าพระองค์เป็นอุบาสิกที่พระบิดากล่าวถึงพระเจ้าข้า เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า มีความเลื่อมใสยิ่งในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ข้าพระองค์ได้เคยเห็นภิกษุที่เคย เห็นกัน เข้าถึงหมู่แห่งคนธรรพ์ ภิกษุเหล่านี้ล้วนเป็นสาวกของ พระองค์ ข้าพระองค์ยังได้เคยชำระเท้า ได้เลี้ยงดูด้วยข้าว และ น้ำในเรือนของตน ท่านผู้เจริญเหล่านี้ ประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สมควรเลยที่จะเข้าถึงหมู่เทพชั้นต่ำ จึงได้กล่าวตักเตือนเทพ-คนธรรพ์เหล่านั้น สองท่านได้สติ ทำความเพียร ณ ที่ตรงนั้น และได้ก้าวล่วงหมู่เทพชาวดาวดึงส์ไปสู่พรหมโลก ดุจช้างตัด เครื่องผูกพันไปได้ ปวงเทพพร้อมด้วยพระอินทร์เทวาธิดา

ลักกปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๑๑

และปชาบดีเทวราช ได้เข้าไปในสุทธรรมาเทวสภา ทอดพระเนตร
เห็นสองเทพบุตรแล้ว ทรงสลดพระหฤทัยถึงเหตุการณ์นั้น
ข้าพระองค์คิดว่า ไม่ว่าจะอยู่ในสภาวะใด ก็ไม่ควรที่จะประมาท
ในการทำความเพียรพระเจ้าข้า”

จากเหตุการณ์นี้จะเห็นได้ว่า พุทธบริษัททั้งสี่ ไม่ว่าจะ
เป็นพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ใช้นักบวชจะไปสู่
ปรโลกในชั้นที่สูงกว่าคฤหัสถ์เสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ใคร
ตั้งใจทำความดีมากกว่ากัน และมีความปรารถนาสูงส่งกว่ากัน
ขอให้เราอย่าประมาทในการทำความดีกันทุกคน

ส ก ก ป ญ ห สู ต ร

ต อ น ที่ ๓

(ป ญ ห า จ อ ม เท พ)

ก็ข้าพระองค์ได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ยังหมั่นให้
ข้ามพ้นวิภิจิณาในกาลใด ในกาลนั้น ข้าพระองค์ปราศจาก
ความกลัว ไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในวันนี้ ข้าพระองค์
ขอถวายบังคมพระพุทธรูปเจ้าผู้ขจัดเสียซึ่งลูกศร คือ ตัณหา
ผู้ไม่มีบุคคลเปรียบ ผู้กล้าหาญ ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์

ลักกปัญหสูตร ตอนที่ ๓ (ปัญหาจอมเทพ)

๔๑๔

โลกมนุษย์ เป็นโลกแห่งการสร้างบารมี เป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถใช้สร้างบารมีได้อย่างเต็มที่ แต่ก็มีไม่มากนักที่จะรู้เป้าหมายของการเกิดมาเป็นมนุษย์ มีเพียงเหล่าบัณฑิตนักปราชญ์เท่านั้น ที่ดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท ซึ่งการเกิดมาในภพชาตินี้ของมนุษย์ทุกๆ คน เกิดมาเพื่อสร้างบารมี และต้องใช้ชีวิตในแต่ละวันให้ผ่านไปอย่างมีคุณค่า เหมือนชีวิตของพระบรมโพธิสัตว์ ที่ท่านเกิดมาสร้างบารมีเพียงอย่างเดียว ดังนั้นให้เราตั้งใจเดินตามรอยบาทของพระองค์ และเหล่าพระอริยเจ้าทั้งหลายให้ได้

มีวาระแห่งภาษิตใน ลักกปัญหสูตร ความว่า

“ก็ข้าพระองค์ได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ยังหนุ่มๆ ให้ข้ามพ้นวิภิจิฉาในกาลใด ในกาลนั้น ข้าพระองค์ปราศจากความกลัว ไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในวันนี้ ข้าพระองค์ขอถวายบังคมพระพุทธรเจ้าผู้ขจัดเสียซึ่งลูกศร คือ ตัณหา ผู้ไม่มีบุคคลเปรียบ ผู้กล้าหาญ ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์”

นี่เป็นคำกล่าวของท้าวลักกะจอมเทพ ผู้เป็นใหญ่ในดาวดึงส์เทวโลก ซึ่งกล่าวออกมาด้วยความเคารพ และศรัทธาเชื่อมั่นในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะท่านตระหนักดีว่า พระบรม-

ลักกัปปัญหสูตร ตอนที่ ๓ (ปัญหาจอมเทพ)

๔๑๕

ศาสดาทรงเป็นที่พึงของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ใครก็ตามที่มาอยู่
ต่อหน้าพระบรมศาสดาแล้ว จะเกิดความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย
และบังเกิดความเชื่อมั่นในพุทธานุภาพของพระองค์ ท้าวลักกะ
จึงได้กล่าวสรรเสริญคุณของพระผู้มีพระภาคเจ้าเช่นนั้น

ตอนที่แล้ว ได้นำเรื่องราวที่บังเกิดขึ้น ถึงตอนที่ท้าว-
ลักกะเข้ามาเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า และทรงเล่าเรื่องราวที่เกิด
ขึ้นกับโคปกเทพบุตร ที่เคยเกิดเป็นอุบาสิกาในสกุลศากยวงศ์
และอดีตพระภิกษุ ๓ รูป ที่ได้มาบังเกิดเป็นคณธรรพ์ โคปก-
เทพบุตรได้เล่าเรื่องราวการสร้างบุญของตนถวายพระศาสดา
และถ้อยคำที่ตนเองได้กล่าวตักเตือนอดีตพระภิกษุทั้งสาม จน
ทำให้สองท่านเกิดความสังเวช บำเพ็ญเพียรจนบรรลุนิพพานเป็น
พระอนาคามี ได้เข้าถึงพรหมโลก

*โคปกเทพบุตรได้ทูลพระศาสดาต่อไปว่า “ขอเดชะ
พระพุทธานุภาพเจ้าผู้เป็นจอมแห่งหมู่ชนประทับอยู่ในมนุษยโลก
บุตรของพระองค์ทั้งสามเป็นผู้ประมาท ถูกข้าพระองค์ตักเตือน
แล้ว กลับได้สติ ท่านหนึ่งอยู่ในที่นี้ยังอยู่ในหมู่แห่งคณธรรพ์
อีก ๒ ท่าน บรรลุนิพพานเป็นพระอนาคามี บรรลุนิพพานแล้วได้
เข้าถึงหมู่พรหมชั้นบุโรหิต”

ลักกปัญหสูตร ตอนที่ ๓ (ปัญหาจอมเทพ)

๔๑๖

ถึงตรงนี้ท้าวลักกะรีบทูลเข้าเรื่องว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ ข้าพระองค์ทั้งหลายมาแล้ว เพื่อต้องการบรรลุธรรมนั้น ถ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าประทานวโรกาส พวกข้าพระองค์จะขอตูลถามปัญหา”

พระผู้มีพระภาคเจ้าดำริว่า ท้าวลักกะมาในวันนี้ จักถามปัญหาที่ประกอบด้วยประโยชน์ เราจักพยากรณ์ปัญหาแก่ท้าวเธอ ท้าวเธอก็จักทรงรู้ทั่วถึงปัญหานั้นได้ฉับพลันทันที จึงตรัสว่า “มหาบพิตร หากพระองค์มีข้อสงสัยประการใด ขอพระองค์จงถามปัญหาเถิด อาตมภาพจะแก้ปัญหาของพระองค์ จะทำให้พระองค์สิ้นความสงสัยในบัดดล”

ท้าวลักกะจอมเทพได้ทูลถามปัญหาข้อแรกกับพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ พวกเทวดา มนุษย์ อสุรนาค ยักษ์ คนธรรพ์ และสัตว์เหล่าอื่นเป็นอันมาก มีอะไรเป็นเครื่องผูกพัน เขาเหล่านั้นเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีอาชญา ไม่มีข้าศึก ไม่มีความคับแค้นใจ มีความหวังอยู่ว่า ขอพวกเราจงเป็นผู้ไม่มีเวรเป็นต้น แต่ไหนยังเป็นผู้มีเวร มีอาชญา มีข้าศึก มีความคับแค้นใจ เป็นไปกับด้วยเวรอยู่อีกเล่า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงพยากรณ์ว่า “ขอถวายพระพร มหาบพิตร เหล่าเทวดา มนุษย์ อสุรนาค ยักษ์ คนธรรพ์ และ

ลักกัณห์สูตร ตอนที่ ๓ (ปัญหาจอมเทพ)

๔๑๖

สัตว์เหล่าอื่นเป็นอันมาก มีความริษยา และความตระหนี่เป็น
เครื่องผูกพัน เขาเหล่านั้นเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีอาชญา ไม่มีข้าศึก
ไม่มีความคับแค้นใจ หวังอยู่ว่า ขอเราจงเป็นผู้ไม่มีเวร เป็นต้น
แต่ก็ยังเป็นผู้มีเวร มีอาชญา มีข้าศึก มีความคับแค้นใจ เป็นไป
กับด้วยเวรอยู่”

ท้าวลักกะได้ฟังดังนั้น ทรงมีพระหฤทัยชื่นชม เพลิดเพลิน
อนุโมทนาภาสิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า ทูลว่า “ข้าแต่พระผู้มี-
พระภาคเจ้า ข้อพยากรณ์นั้นแจ่มแจ้งจริงหนอ ข้าพระองค์หมด
ความสงสัยที่จะพึงกล่าวแล้ว เพราะได้สดับปัญหาพยากรณ์
ของพระผู้มีพระภาคเจ้า แต่ยังอยากจะทราบต่อว่า ความริษยา
และความตระหนี่มีอะไรเป็นเหตุให้เกิด มีอะไรเป็นเครื่องก่อ
ให้เกิด มีอะไรเป็นเหตุเกิด มีอะไรเป็นแดนเกิด เมื่ออะไรยังมิอยู่
ความริษยา และความตระหนี่จึงมี และเมื่ออะไรไม่มีอยู่
ความริษยา และความตระหนี่จึงจะไม่มี พระเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสตอบว่า “มหาบพิตร ความริษยา และ
ความตระหนี่มีอารมณ์อันเป็นที่รัก และไม่เป็นที่รักเป็นเหตุ
เป็นเครื่องก่อให้เกิด เป็นเหตุเกิด เป็นแดนเกิด เมื่ออารมณ์อัน
เป็นที่รัก และไม่เป็นที่รักยังมิอยู่ ความริษยา และความตระหนี่
ก็ยังมี เมื่ออารมณ์นั้นไม่มี ความริษยา และความตระหนี่ก็ไม่มี”

ลักกัปปัญหสูตร ตอนที่ ๓ (ปัญหาจอมเทพ)

๔๑๘

ท้าวลักกะทูลถามต่อว่า “แล้วอารมณ์อันเป็นที่รัก และ
ไม่เป็นที่รัก มีอะไรเป็นค้ำมูล เป็นเครื่องก่อให้เกิด เป็นเหตุเกิด
เป็นแดนเกิด เมื่ออะไรยังมีอยู่ อารมณ์อันเป็นที่รัก และไม่เป็น
ที่รักจึงมี เมื่ออะไรไม่มีอยู่ อารมณ์อันเป็นที่รัก และไม่เป็นที่รัก
จึงไม่มี พระเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสตอบว่า “อารมณ์อันเป็นที่รัก และไม่
เป็นที่รัก มีฉันทะเป็นค้ำมูล เป็นเครื่องก่อให้เกิด เป็นเหตุเกิด
และเป็นแดนเกิด หากฉันทะยังมี อารมณ์นั้นย่อมมี เมื่อไม่มีฉันทะ
อารมณ์นั้นก็ไม่มี” ท้าวลักกะทูลต่อไปว่า “ข้าแต่พระผู้มี-
พระภาคเจ้า แล้วฉันทะความพอใจ มีอะไรเป็นค้ำมูล เป็น
เครื่องก่อให้เกิด เป็นเหตุเกิด เป็นแดนเกิด เมื่ออะไรยังมีอยู่
ฉันทะจึงมี เมื่ออะไรไม่มี ฉันทะจึงไม่มี พระเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสตอบว่า “ฉันทะมีวิตกความตรึกเป็นค้ำมูล
เป็นเครื่องก่อให้เกิด เป็นเหตุเกิด เป็นแดนเกิด เมื่อวิตกยังมีอยู่
ฉันทะย่อมมี เมื่อไม่มี ฉันทะย่อมไม่มี”

ท้าวลักกะถามต่อว่า “แล้ววิตกอะไร พระเจ้าข้า มีอะไร
เป็นค้ำมูล เป็นเครื่องก่อให้เกิด เป็นเหตุเกิด เป็นแดนเกิด เมื่อ
อะไรยังมีอยู่ วิตกจึงมี เมื่ออะไรไม่มี วิตกจึงไม่มี”

พระศาสดาตรัสตอบว่า “ดูก่อนท้าวवासวะ วิตกมีส่วน

ลักกัณณสูตร ตอนที่ ๓ (ปัญหาจอมเทพ)

๔๑๕

แห่งสัญญาอันสัมปยุตด้วยปัญญาธรรม ธรรมเครื่องเน้นเข้าเป็น
ค้ำมุล เป็นเครื่องก่อเกิด เป็นเหตุเกิด เป็นแดนเกิด เมื่อส่วน
แห่งสัญญาอันสัมปยุตด้วยปัญญาธรรมยังมีอยู่ วิตกย่อมมี
เมื่อไม่มี วิตกย่อมไม่มี”

ท้าวลักกะทูลถามต่อว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ ภิกษุ
ปฏิบัติอย่างไร ทำตัวอย่างไรจึงชื่อว่า เป็นผู้ดำเนินปฏิบัติทางอัน
สมควร และให้ถึงความดับส่วนแห่งสัญญาอันสัมปยุตด้วย
ปัญญาธรรมเล่า พระเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสตอบว่า “มหาบพิตร อาตมภาพกล่าว
โดยโสมนัส โทมนัส และอุเบกขาส่วนละสอง คือ ที่ควรเสพก็มี
ที่ไม่ควรเสพก็มี อาตมภาพกล่าวหมายถึง ข้อความดังว่ามา
และที่กล่าวอย่างนี้หมายความว่าอย่างไรขอพระองค์ทรงสดับให้ติ
โสมนัสทั้ง ๒ อย่าง บุคคลรู้ว่า เมื่อเราเสพโสมนัสนี้อยู่แล้ว
อกุศลธรรมย่อมเจริญมาก กุศลธรรมย่อมเสื่อม โสมนัสนั้นไม่
ควรเสพ แต่ถ้าเสพโสมนัสใดแล้วกุศลธรรมย่อมเจริญมาก
โสมนัสเห็นปานนั้นควรเสพ มหาบพิตร โสมนัสที่เกิดขึ้นเมื่อเข้า
ถึงปฐมฌาน ยังมีวิตกวิจารณ์ โสมนัสที่ไม่มีวิตก วิจารณ์ จะประณีต
กว่า อาตมภาพกล่าวโสมนัสทั้งสองว่า ควรเสพก็มี ไม่ควรเสพก็มี
แม้โทมนัส และอุเบกขา ก็มีลักษณะเหมือนกัน ขอถวายพระพร
ภิกษุปฏิบัติอย่างนี้แหละ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ดำเนินปฏิบัติทางอันสมควร

ลักกัปปัญหสูตร ตอนที่ ๓ (ปัญหาจอมเทพ)

๔๒๐

และปฏิบัติให้ถึงความดับส่วนแห่งสัญญาอันประกอบด้วย
ปัญจธรรม”

ท้าวลักกะจอมเทพได้ฟังพยากรณ์เช่นนั้นก็เกิดปีติ
มีพระหฤทัยชื่นชมเปลितเพลินอนุโมทนาภาสิตแห่งพระผู้มี-
พระภาคเจ้า ทูลว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นอย่าง
ที่พระองค์ตรัสโดยแท้ ข้าพระองค์หมดข้อสงสัยในปัญหาที่
จะกล่าว เพราะได้สดับปัญหาพยากรณ์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า”

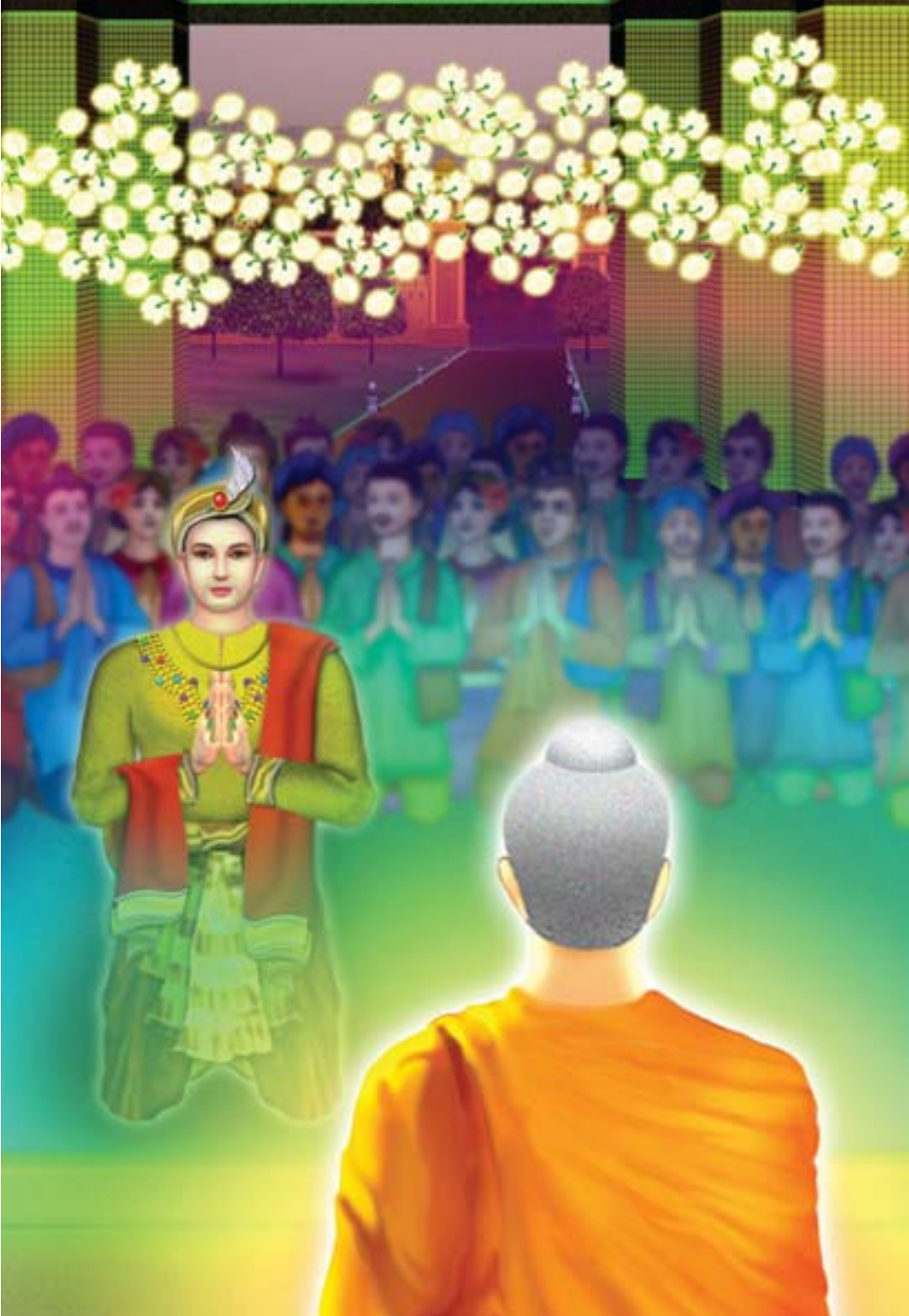
เรื่องราวของท้าวลักกะยังไม่จบเพียงเท่านี้ ท่านยังมี
ปัญหาถามพระผู้มีพระภาคเจ้าอีกหลายข้อ เราจะได้รับความรู้
อีกหลายอย่าง ซึ่งจะนำมากล่าวในตอนต่อไป

พ ร ะ อ ร หั น ตั ห า ไ ต่ ย า ก

บุคคล ๘ จำพวก ๔ คู่ อันสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ
แล้ว บุคคลเหล่านั้น ควรแก้ทักษิณาทาน เป็นสาวกของพระสุคต
ทานที่บุคคลถวายแล้ว ในท่านเหล่านั้น ย่อมมีผลมาก

พระอรหันต์หาได้ยาก

๔๒๓

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าบรมครูของเรา ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว มีความบริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสอาสวะทั้งปวง ได้เข้าถึงฝั่งแห่งพระนิพพานอันเป็นแดนเกษมจากโยคะ ที่ความทุกข์ใดๆ เข้าไปไม่ถึง จึงมีแต่ความสงบเย็น เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน ดังที่พระองค์ตรัสรับรองไว้ว่า นิพพานัน् ปรมัง สุขัง นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง แต่กว่าที่พระพุทธรองค์จะบรรลุเป้าหมายสูงสุดนี้ได้ ต้องสั่งสมบุญบารมีมายาวนาน นับภพนับชาติไม่ถ้วน พวกเราซึ่งเป็นชาวพุทธต้องเจริญรอยตามพระพุทธรองค์ ตั้งใจสั่งสมความดีให้เต็มที่ สร้างบุญบารมีกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อไปให้ถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน รตนสูตร ว่า

“เย ปุคฺคลา อฏฺฐสฺสํ ปสฺสุจฺจา

จตุตตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนติ

เต ทกฺขิณฺณยฺยา สุตตสฺส สาวกา

เอเตสุ ทินฺนนานิ มหปฺพลานิ

บุคคล ๘ จำพวก ๘ คู่ อันล้นบุรุษทั้งหลายสรรเสริญแล้ว บุคคลเหล่านั้นควรแก้กัฏฐิณาทาน เป็นสาวกของพระสุคต ทานที่บุคคลถวายแล้วในท่านเหล่านั้น ย่อมมีผลมาก”

พระอรหันต์หาได้ยาก

๔๒๔

พระอริยบุคคลเป็นบุคคลที่หาได้ยาก เพราะในโลก-มนุษย์ของเรา เต็มไปด้วยปฏุชนที่มีกิเลส คือ ราคะ โทสะ และโมหะ ส่วนพระอริยบุคคล คือ ผู้ที่ปฏิบัติธรรมจนได้เข้าถึง พระรัตนตรัย ได้บรรลุธรรมกายโสดาปัตติมรรค ธรรมกาย-โสดาปัตติผล ธรรมกายสกิทาคามีมรรค ธรรมกายสกิทาคามีผล ธรรมกายอนาคามีมรรค ธรรมกายอนาคามีผล ธรรมกาย-อรหัตตมรรค และธรรมกายอรหัตตผล พระอริยบุคคล ๘ จำพวกเหล่านี้ ซึ่งเป็นผู้ควรแก่การทำบุญ มีไม่มากนัก

ดังนั้น ผู้ได้ทำบุญกับพระอรหันต์ จึงถือว่าได้ทำบุญกับ ทักขิไณยบุคคล ซึ่งเป็นเพื่อนบุญอันเลิศ แม้มีไทยธรรมเพียง เล็กน้อย แต่หากทำด้วยจิตที่เลื่อมใส ผลบุญย่อมเกิดขึ้นมาก เกินกว่าที่ใครจะคิดจะคำนวณได้

พระพุทธองค์จึงตรัสไว้ว่า “นาทั้งหลายมีหญ้าเป็นโทษ หมูล้วนนี้ก็มีโรค โทสะ โมหะเป็นโทษ เพราะฉะนั้นท่านที่ให้ใน ท่านผู้ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ จึงมีผลมาก มีอานิสงส์ไพศาล”

เรามาศึกษาเรื่องข้อวัตรปฏิบัติของพระอรหันต์กันว่า ท่านมีข้อวัตรปฏิบัติอย่างไรบ้าง จึงได้ชื่อว่า เป็นพระอรหันต์ผู้ ควรแก่ทักษิณาของชาวโลก เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อลูกสาวคนรอง ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ชื่อว่า **จูฬสัทธา** แต่งงานกับลูกชาย

พระอรหันต์หาได้ยาก

๔๒๕

เศรษฐีต่างเมืองชื่อ อุกคเศรษฐี และไปอยู่กับสามีที่ต่างเมืองนั้น เนื่องจากทางตระกูลของสามี แม้จะมีจิตใจงดงาม แต่ยังมีได้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ส่วนใหญ่ยังทำบุญให้ทานกับนักบวชนอกศาสนาอยู่เป็นประจำ

*ในวันมงคลวันหนึ่ง เมื่อพ่อแม่สามีของเธอทำบุญกับนักบวชของตน ได้สั่งลูกสะใภ้ว่า ให้มาไหว้พระอรหันต์ แต่จุฬาลงกูรารู้ว่าพวกชีเปลือยเหล่านี้ไม่ใช่พระอรหันต์และไม่ได้เป็นสมณะผู้มีใจสงบอย่างแท้จริง จึงไม่ออกมาไว้นักบวชเหล่านั้น

มารดาของสามีจึงถามลูกสะใภ้ว่า “แล้วสมณะของลูกมีรูปร่างหน้าตาเช่นไร ลูกจึงสรรเสริญสมณะเหล่านั้น สมณะเหล่านั้นมีปกติอย่างไร มีความประพฤติอย่างไร ขอให้ลูกช่วยเล่าให้ฟังด้วยเถิด”

ลูกสะใภ้ผู้มีใจงาม เพราะได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันบุคคลแล้ว จึงสามารถแยกแยะออกมา บุคคลเช่นใดเป็นสมณะผู้ควรแก่ทักษิณาทาน เมื่อเห็นเป็นโอกาสเหมาะที่จะได้ประกาศคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้กล่าวสรรเสริญว่า

“สมณะของลูกเป็นผู้มีอินทรีย์สงบ มีใจสงบ ท่านเดิน

พระอรหันต์หาได้ยาก

๔๒๖

ยืนเรียบร้อย มีจักขุทอดลง พุดพ้อประมาณ สมณะของลูก เป็นเช่นนั้น กายกรรมของท่านสะอาด วชิกรรมไม่มัวหมอง มโนกรรมหมดจดดี สมณะของลูกเป็นเช่นนั้น ท่านไม่มีมลทิน มีรัศมีดุจสังข์และมุกดา บริสุทธิ์ทั้งภายในและภายนอก มันคง อยู่ในธรรมอันหมดจดทั้งหลาย สมณะของลูกเป็นเช่นนั้น

ไม่ว่าโลกจะฟูขึ้นเพราะลาภ และฟูลงเพราะเสื่อมลาภ ท่านเป็นผู้ตั้งมั่นมีใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเพราะได้ลาภและเสื่อมลาภ สมณะของลูกเป็นเช่นนั้น โลกจะฟูขึ้นเพราะยศ และฟูลง เพราะเสื่อมยศ ท่านก็ไม่หวั่นไหวเพราะมียศและเสื่อมยศ สมณะของลูกเป็นเช่นนั้น แม้โลกฟูขึ้นเพราะสรรเสริญ และ ฟูลงเพราะนินทา สมณะของลูกก็จะเป็นผู้ที่มีจิตเป็นกลาง สม่ำเสมอ ไม่หวั่นไหวเพราะคำนินทาและสรรเสริญนั้น หรือ โลกจะฟูขึ้นเพราะสุข และฟูลงเพราะทุกข์ ท่านก็ไม่หวั่นไหว เพราะสุขและทุกข์นี้ สมณะของลูกเป็นเช่นนั้น”

เมื่อลูกสะใภ้สรรเสริญคุณของสมณะแท้แล้ว แม่สามี ก็กล่าวว่า “ลูกจะแสดงสมณะทั้งหลายของลูกให้พ่อแม่เห็นบ้าง ได้ไหม”

ลูกสะใภ้ตอบด้วยความมั่นใจว่า “ได้สิ” ด้วยความมั่นใจ ในพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพอันไม่มีประมาณ

พระอรหันต์หาได้ยาก

๔๒๓

นางให้ตระเตรียมมหาทาน เพื่อพระภิกษุสงฆ์มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุข แล้วยืนอยู่บนปราสาทชั้นบน หันหน้าไปทางวัดพระเชตุวัน ยกมือพนมไหว้พร้อมทั้งระลึกถึงพระพุทธรูป ทำการบูชาด้วยของหอม เครื่องอบ ดอกไม้และรูปเทียน กล่าวอาราธนาณิมนต์ว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันขอณิมนต์พระภิกษุสงฆ์มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุข เพื่อฉันเช้าในวันรุ่งขึ้น ด้วยการอาราธนาของหม่อมฉันนี้ ขอพระศาสดาทรงรับรู้ ว่าหม่อมฉันได้ณิมนต์แล้วเถิด” จากนั้นนางได้ชั้ดดอกมะลิ ๘ กำไป ในอากาศ

ดอกมะลิได้ลอยไปเป็นพदानดอกไม้ ประดิษฐานอยู่เบื้องบนพระบรมศาสดาผู้กำลังแสดงธรรมอยู่ในท่ามกลางบริษัท ทั้งสี่ ขณะเดียวกันนั่นเอง อนาถบิณฑิกเศรษฐีสดับธรรมกถาแล้ว ได้ณิมนต์พระบรมศาสดาเพื่อเสวยในวันรุ่งขึ้นเช่นกัน

พระบรมศาสดาตรัสว่า “คฤหบดี ตถาคตรับกิจนิมนต์ในวันรุ่งขึ้นแล้ว”

เมื่ออนาถบิณฑิกเศรษฐีกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ไม่เห็นมีใครมานิมนต์ก่อนข้าพระองค์เลย พระองค์ทรงรับกิจนิมนต์ของใครกัน” เมื่อรู้ว่า ลูกสาวของตนซึ่งอยู่ใกล้ถึง ๑๒๐

พระอรหันต์หาได้ยาก

๔๒๘

โยชน ได้นิมนต์พระพุทธรองค์แล้ว ท่านเศรษฐีก็ปลื้มใจที่ลูกสาวจะได้ทำบุญใหญ่

รุ่งขึ้น **วิสสุกรรมเทพบุตร** ได้เนรมิตเรือนยอด ๕๐๐ หลัง และรอกอยอยู่ที่ประตูวัดพระเชตวัน พระบรมศาสดาทรงเลือกพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ ไปเป็นเนื่อนาบุญ ได้ประทับนั่งในเรือนยอด แล้วเสด็จไปอุคคนคร ฝ่ายทางอุคคเศรษฐีพร้อมด้วยบริวารมองดูทางเสด็จมาของพระอรหันต์ที่ลูกสะใภ้นิมนต์ไว้ เห็นเหตุอัศจรรย์เช่นนั้น เกิดความเลื่อมใสศรัทธาเต็มเปี่ยม พากันช่วยต้อนรับ ถวายบังคม และถวายมหาทานครั้งยิ่งใหญ่ถึง ๗ วัน วันสุดท้ายพระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมให้ท่านเศรษฐีฟังจนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันเหมือนลูกสะใภ้ ทำให้เป็นผู้มีศรัทธาไม่คลอนแคลนในพระรัตนตรัยอีกต่อไป

เห็นไหมว่าคนมีบุญ มีปัญญา เขาปรารถนาจะได้ทำบุญใหญ่กับทักษิณยุบุคคล อยากจะทำบุญกับเนื่อนาบุญกันทั้งนั้น และลักษณะของสมณะแท้ คือ ผู้ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยไปจนกระทั่งได้เป็นพระอรหันต์นั้น หาได้ยาก ปกติใจของพระอรหันต์ทั้งหลายหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะหมดแล้ว ล่วงความสุขและทุกข์ในภพทั้งสามได้หมด ท่านมีใจยินดีในพระนิพพาน เสวยเอกันตบรมสุขในพระนิพพานอย่างเดียว โลกธรรม ๘ ซึ่งเป็นของประจำโลก ที่ชาวโลกต้องประสบกันอยู่บ่อยๆ จึงไม่

พระอรหันต์หาได้ยาก

๔๒๕

สามารถมีอิทธิพลเหนือจิตใจของท่านได้

ดังนั้น ทุกคนต้องมีใจหนักแน่น อย่าไปหวั่นไหวในโลกธรรมทั้งหลาย เมื่อทุกท่านสั่งสมบุญแล้ว ให้หมั่นอธิษฐานจิตให้ได้ว่า ขอให้มีโอกาสได้ทำบุญใหญ่กับพระอริยเจ้า ผู้เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศของโลก และจะให้ได้ที่สุด พวกเราทุกคนต้องปฏิบัติให้เข้าถึงพระอริยเจ้าภายใน โดยทำใจหยุดนิ่งดำเนินตามปฏิปทาของพระอริยเจ้าทั้งหลาย หมั่นหยุดใจจนกว่าจะเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน

จ้ ก ษุ ข อ ง พ ร ะ พุ ท ธ เ จ้ า

สิ่งอะไรๆ ในไตรโลกธาตุนี้ อันพระปัญญาจักขุของ
พระตถาคตไม่เห็นนั้น ย่อมไม่มี อนึ่ง ธรรมชาติอะไรๆ ที่ควรรู้
อันพระพุทธานุญาณไม่รู้แจ้ง ย่อมไม่มี ธรรมชาติที่ควรแนะนำใด
มีอยู่ พระตถาคตทรงทราบธรรมชาติที่ควรแนะนำทั้งหมด
เพราะฉะนั้น พระตถาคตจึงชื่อว่า ผู้มีสมันตจักขุ

อักษรของ พระพุทธเจ้า

๔๓๒

มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาความสุข ความอบอุ่นใจ และความปลอดภัยในชีวิต จึงพยายามแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง แต่หลายชีวิตก็ยังไม่รู้ว่า ที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริงนั้นคืออะไร อยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้ด้วยวิธีการใด จึงแสวงหากันวนวาย และเต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน แต่ถ้าทุกคนในโลกได้รู้จักที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดว่า คือ พระรัตนตรัย และมีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติธรรมจนกระทั่ง กาย วาจา ใจ ของทุกๆ คน สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส ตั้งมั่นอยู่ในกลางธรรมกาย เต็มเปี่ยมไปด้วยสติ และปัญญาบริสุทธิ์ เมื่อทำได้เช่นนี้ ชีวิตของทุกคนย่อมจะประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย มหานิทเทส ว่า

“น ตสส อทิฏฐมิตฺตติ กิณฺจิ

อโถ อวิญญาตมชานิตพฺพ

สพฺพ อภิญฺจาลิ ยทตฺติ เนยฺย

ตถาคโต เตน สมฺนตจกฺข

สิ่งอะไรๆ ในไตรโลกธาตุนี้ อันพระปัญญาจักรของพระตถาคตไม่เห็นนั้น ย่อมไม่มี อนึ่ง ธรรมชาติอะไรๆ ที่ควรรู้ อันพระพุทธานุญาณไม่รู้แจ้ง ย่อมไม่มี ธรรมชาติที่ควรแนะนำ ได้มีอยู่ พระตถาคตทรงทราบธรรมชาติที่ควรแนะนำทั้งหมด

จักขุของพระพุทธเจ้า

๔๓๓

เพราะฉะนั้น พระตถาคตจึงชื่อว่า ผู้มีสมันตจักขุ*

พระพุทธเจ้าได้ชื่อว่า เป็นโลกวิทู คือ รู้แจ้งโลกทั้งสาม ตั้งแต่กามภพ รูปภพ อรูปภพ นิพพาน ภพสาม โลกันตรัสแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล ทรงแทงตลอดหมด เพราะพระองค์ทรงมีการเห็นที่วิเศษ ลัพพัญญุตญาณที่พระองค์ทรงบรรลุตั้งแต่ครั้งอยู่ใต้ควงไม้พระศรีมหาโพธิ์นั้น ทำให้ไม่มีอะไรที่จะมาปิดบัง เห็น จำ คิด รู้ ของพระองค์ได้ ทรงแจ่มแจ้งหมด อยากรู้ เรื่องอะไรก็รู้ได้หมด เพราะพระองค์ทรงมีจักขุ ๕ อย่าง

*การเห็นมีอยู่ ๕ อย่างด้วยกัน คือ เห็นด้วยตาเนื้อ เรียกว่า มังสจักขุ เป็นการเห็นแค่ข้างหน้า ข้างหลังไม่เห็น เวลาอยากเห็นข้างหลังก็ต้องหันหลัง หรือเอี้ยวตัวมอง ถึงจะเห็นสิ่งที่อยากเห็น ถึงกระนั้นก็เห็นไม่ได้ไกล เห็นด้วยตาทิพย์ เรียกว่า ทิพพจักขุ มองได้กว้างไกลขึ้น ละเอียดขึ้น มองทะลุสิ่งต่างๆ ได้ตามต้องการ เหมือนชาวสวรรค์ที่สามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตาทิพย์

การเห็นได้รอบตัว เรียกว่า สมันตจักขุ คือ รู้ได้รอบตัว เห็นได้รอบตัว จะมองอะไรก็ดูที่ตรงกลางทีเดียว ไม่ต้องเหลียว

*มก. ว่าด้วยจักขุ ๕ เล่ม ๖๖ หน้า ๒๙๘

จักขุของพระพุทธเจ้า

๔๓๔

ซ้ายแลขวา คือ สามารถเห็นได้ไปพร้อมๆ กัน เป็นการเห็นที่วิเศษมากขึ้นกว่ามั่งสัจจุหรือทิพพจักขุ ส่วนปัญญาจักขุ คือ การรู้แจ้งเห็นแจ้งด้วยปัญญาบริสุทธิ์ ที่เห็นได้เพราะมีแสงสว่างบังเกิดขึ้น เห็นสิ่งต่างๆ ด้วยปัญญาบริสุทธิ์ที่เกิดจากการประพฤติปฏิบัติธรรม และสุดท้ายธรรมจักขุ คือ ดวงตาธรรมกาย เป็นการเห็นแจ้งด้วยธรรมจักขุของธรรมกาย และรู้แจ้งด้วยญาณทัสสนะของธรรมกาย ซึ่งเป็นผู้รู้ที่แท้จริง เป็นการเห็นที่ไม่มีขอบเขตจำกัด สามารถมองเห็นจากผลแล้วสาวไปถึงต้นเหตุได้ จะรู้เห็นได้หมด เป็นการรู้แจ้งเห็นแจ้ง และแทงตลอดทั้งนิพพาน ภพสาม โลกกันตร์ ไม่มีอะไรมาปิดบังอำพรางธรรมจักขุได้เลย

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีพระจักขุทั้ง ๕ ประการเหล่านี้ ลำพังเพียงมั่งสัจจุของพระองค์ก็ไม่มีใครเทียบได้ เพราะพระพุทธเจ้าทรงมีพระจักขุแจ่มแจ้งด้วยมั่งสัจจุต่างจากคนทั่วไป ขนพระเนตรของพระองค์เขียวสนิทเหมือนดอกผักตบ ตรงส่วนไหนที่มีสีเหลือง ก็เหลืองนวลเหมือนทองคำ สวยงามเหมือนดอกกรรณิการь เป้าพระเนตรทั้งสองของพระผู้มีพระภาคเจ้า มีสีแดงงามเหมือนสีปีกแมลงทับ ตรงกลางพระเนตรมีสีดำงามไม่หมองมัว แต่สนิทดีเหมือนสีสมอดำ ตรงไหนขาวก็จะขาวงาม เปล่งปลั่ง ขาวนวลเหมือนสีดาวประกายพริ้ว

จักขุของ พระพุทธเจ้า

๔๓๕

พระผู้มีพระภาคเจ้ามีพระมั่งสัจจกขุเป็นปกติทรงเห็นตลอด ๑ โยชน์โดยรอบทั้งกลางวันและกลางคืน แม้จะมีความมืด ประกอบด้วยองค์ ๔ คือ พระอาทิตย์อัสดงคตไป วันอุโบสถมีในกาฬปักษ์คือเป็นคืนเดือนมืด แแนวป่าทึบ และในคราวอากาเลฆใหญ่ตั้งขึ้น ถึงอย่างนั้น พระพุทธองค์ก็ทรงเห็นตลอด ๑ โยชน์โดยรอบตามปกติ ที่ลุ่มกัฏฐิ บานประตุกัฏฐิ กำแพง ภูเขากอไม้เถาว์วัลย์ ไม่สามารถบดบังการเห็นรูปของพระองค์ได้

พระองค์ทรงเห็นได้ขนาดที่ว่า หากมีคนเอาเมล็ดงาเมล็ดหนึ่งทำเป็นเครื่องหมายใส่ลงในเกวียนที่บรรทุกงา พระพุทธองค์ก็สามารถมองเห็นเมล็ดงาที่ทำเครื่องหมายนั้นได้ด้วยพระมั่งสัจจกขุ นี่เป็นเพราะว่าพระพุทธองค์ได้สั่งสมบุญที่เกี่ยวกับดวงตา เช่น การถวายประทีปโคมไฟเพื่อบูชาพระรัตนตรัย เป็นต้น

ส่วนการเห็นด้วยทิพพจักขุของพระพุทธเจ้า ทรงเห็นหมู่สัตว์ที่กำลังจุติ กำลังอุปบัติ เห็นหมู่สัตว์ที่เลว ประณีต มีผิวพรรณดี มีผิวพรรณงาม ได้ดี ตกยาก ทรงเห็นด้วยทิพพจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์ ทรงรู้ว่าสัตว์เหล่านี้ประกอบด้วยกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต ตีเตียนพระอริยเจ้า เป็นมิถฉาปฏิฏฐิ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ส่วนสัตว์เหล่านี้ประกอบด้วยกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ไม่ตีเตียนพระอริยเจ้า

จักขุของพระพุทธรเจ้า

๔๓๖

เป็นสัมมาทิฐิ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทอดพระเนตร ๑ โลกธาตุ ๑๐ โลกธาตุ ๕๐ โลกธาตุ ๑,๐๐๐ โลกธาตุ หรือหลายพันโลกธาตุ พระองค์สามารถทอดพระเนตรเห็นได้ หรือแม้พระองค์มีพระประสงค์จะทอดพระเนตรเท่าใด ก็ทรงเห็นได้ตามพระประสงค์ ทิพพจักขุของพระผู้มีพระภาคเจ้าบริสุทธิ์มากและมีอานุภาพ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีปัญญาจักขุ คือ ทรงมีพระปัญญามาก มีพระปัญญากว้างขวาง มีพระปัญญาเฉียบแหลม มีพระปัญญาชำแรกกิเลส ทรงบรรลุปฏิสัมภिता ทรงบรรลुเวสารัชญาณ ๔ ทรงทศพลญาณ ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย มีพระญาณหาที่สุดมิได้ ทรงเป็นผู้ให้มรรคที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น ทรงให้มรรคที่ยังไม่เกิดพร้อมให้เกิดขึ้นพร้อม ตรัสบอกมรรคที่ยังไม่มีใครบอก พระสาวกของพระองค์เป็นผู้ดำเนินตามมรรค เป็นผู้ประกอบด้วยคุณ มีศีล เป็นต้น ตามที่พระองค์ทรงชี้บอก

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรู้ธรรมที่ควรรู้ ทรงเห็นธรรมที่ควรเห็น ทรงประทานอภยธรรม เป็นเจ้าของแห่งธรรม ธรรมทั้งปวง รวมทั้งอดีต อนาคต และปัจจุบัน ย่อมมาสู่คลองแห่งพระญาณของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ทรงเห็นประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่น ประโยชน์ในชาตินี้ ประโยชน์ในชาติหน้า

จักขุของพระพุทธเจ้า

๔๓๓

ประโยชน์อย่างยิ่ง ประโยชน์ทั้งหมดนั้น ย่อมเป็นไปในภายใน
พระพุทธญาณ

พระผู้มีพระภาคเจ้ามีพุทธจักขุญาณไม่ขัดข้องในอดีต
ในอนาคต ในปัจจุบัน กายกรรม วาจากรรม มโนกรรมทั้งหมด
เป็นไปตามพระญาณของพระผู้มีพระภาคเจ้า บทแห่งธรรมที่
ควรแนะนำเท่าใด พระญาณก็เท่านั้น พระญาณเท่าใด บทแห่ง
ธรรมที่ควรแนะนำก็เท่านั้น ทางแห่งบทธรรมที่ควรแนะนำก็ไม่
เกินพระญาณ ธรรมเหล่านั้นตั้งอยู่ในส่วนสุตรอบของกันและกัน

พระผู้มีพระภาคเจ้าย่อมทรงรู้อัธยาศัย อนุสัย จริต
อธิมุตติของสัตว์ทั้งปวง ย่อมทรงรู้เหล่าสัตว์ผู้มีกิเลสธุลีน้อย มี
กิเลสธุลีมาก เป็นภพพลัตว์ เป็นอภพพลัตว์ โลกพร้อมทั้งเทวโลก
มารโลก พรหมโลก หมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ เทวดา
และมนุษย์ เป็นไปในภายในพระพุทธญาณ เหมือนปลา และ
เต่าทุกชนิดที่เป็นไปภายในมหาสมุทร พระพุทธญาณย่อมแผ่
ปกคลุมปัญญาของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

หากพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรู้ว่า บุคคลเหล่านี้เป็น
ราคะจริต จะตรัสบอกอสุกัมมัญฐาน และจะตรัสบอกเมตตา-
ภาวนาแก่ผู้มีโทสจริต อีกทั้งทรงแนะนำผู้มีโมหจริตให้ดำรงอยู่
ในการเรียนการไต่ถาม ทำให้สาวกของพระองค์ตรัสรู้ธรรมตาม

จักขุของพระพุทธเจ้า

๔๓๘

นับไม่ถ้วน การรู้ของพระองค์นั้นรู้ได้ด้วยญาณทัสสนะที่รู้ได้
ตลอดหมด คือ ทั้งรู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล รู้ยิ่ง รู้พร้อม ซึ่งก็
คือพระลัทธิปัญญุตญาณนั่นเอง ที่ทั้งรู้ ทั้งเห็นได้ทั้งหมด ที่ได้
พรรณนามา เป็นลักษณะการเห็นของพระพุทธเจ้า ว่าพระองค์
ทรงเห็นทั้งด้วยตาเนื้อ และตาภายใน ซึ่งเกิดจากการตรัสรู้พระ-
สัมมาสัมโพธิญาณ และปรารถนาจะให้ได้รับรู้พุทธานุภาพอัน
ไม่มีประมาณนี้ไว้ จะได้รู้ว่าพระบรมศาสดาของเรานั้นทรงมี
อานุภาพยิ่งใหญ่เหนือธรรมชาติเป็นอจินไตย อยู่เหนือวิสัยที่เรา
จะนึกคิดค้นเดาได้ เมื่อรู้ดังนี้แล้ว ให้หมั่นเจริญสมาธิภาวนา
เราจะได้มีดวงตาทุกอย่างที่สมบูรณ์เหมือนกับพระพุทธองค์
และมีดวงตาเห็นธรรมกันทุกคน

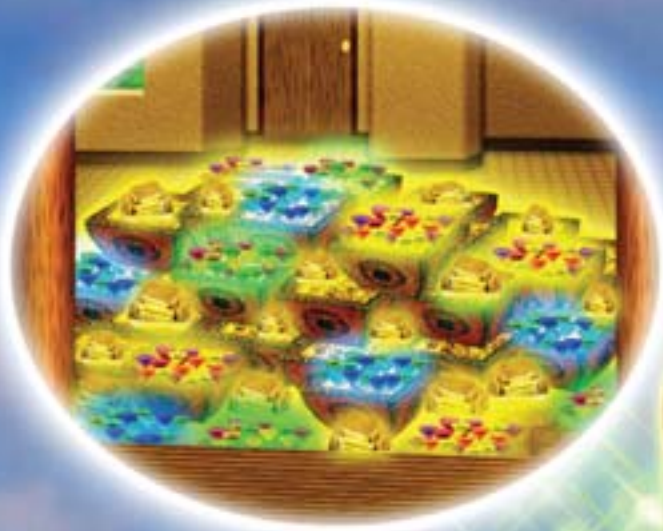

๔๙

ทุ่ ม สุต จี วิ ต
เ พื่อ อภิ สัม โภ จิ ญ า ณ

นรชนพึงสละทรัพย์เพราะเหตุแห่งอวัยวะอันประเสริฐ
เมื่อจะรักษาชีวิตเอาไว้ พึงสละอวัยวะ
เมื่อคำนึงถึงธรรม พึงสละทั้งอวัยวะ ทรัพย์
และแม้ชีวิตทุกอย่างเถิด

ทุ่มสุดชีวิต เพื่ออภิสิทธิ์โพธิญาณ

๔๔๑

ชีวิตเป็นสิ่งที่มีความค่า กาลเวลาเป็นสิ่งที่มีความหมาย
เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้เพียงชั่วครั้งชั่วคราว ไม่ช้าทุกคนต่างต้อง
จากโลกนี้ไป แม้ทรัพย์สมบัติภายนอกที่มีอยู่ก็ไม่อาจนำติดตัวไปได้
สิ่งที่จะติดตัวเราไป มีเพียงบุญกับบาปเท่านั้นเอง หากเราสั่งสม
บุญ ชีวิตเราก็จะมีคุณค่า เกิดมาแล้วมีชีวิตไม่ว่างเปล่า เป็น
ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เพราะเราได้ใช้เวลานานน้อยนิด
ที่มีอยู่ในโลกนี้ สร้างบารมีอย่างเต็มที่โดยไม่ประมาท เช่นเดียวกับ
กับพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายในกาลก่อน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อยังเป็นโพธิสัตว์ เสวยพระชาติ
เป็นพระเจ้าสุตโสมได้ตรัสให้โอราบทแก่พระยาปรีชาทว่า

“จเข ธนํ องฺควรสฺส เหตุ
อํคํ จเข ชีวิตํ รกฺขมาโน
อํคํ ธนํ ชีวิตญฺจาปิ สพฺพํ
จเข นโร ฆมฺมมนุสฺสสรุโธ

นรชนพึงสละทรัพย์เพราะเหตุแห่งอวัยวะอันประเสริฐ
เมื่อจะรักษาชีวิตเอาไว้ พึงสละอวัยวะ เมื่อคำนึงถึงธรรม
พึงสละทั้งอวัยวะ ทรัพย์ และแม้ชีวิตทุกอย่างเถิด”

การให้ทานบางคนอาจจะคิดว่าเป็นการเสียมากกว่าได้
ทั้งเสียทรัพย์ และเสียเปรียบ ก่อนอื่นเราต้องทำความเข้าใจ

ทูลมสดชีวิต เพื่ออภิสิทธิ์โพธิญาณ

๔๔๒

เสียใหม่ว่า แท้ที่จริงแล้วการให้ท่านเป็นการได้ต่างหาก ได้บุญ ได้มิตร ทำให้เป็นที่รัก เกียรติคุณชื่อเสียงย่อมขจรขยายไปทั่ว เราจะเกิดความรู้สึกอาหาญ และภาคภูมิใจในความเป็นผู้ให้ และที่สำคัญที่สุด คือ เราได้ชนะใจตนเอง โดยตัดความตระหนี่ออกจากใจ เป็นการยกระดับคุณธรรมในจิตใจให้สูงขึ้น และพัฒนาคุณภาพชีวิต จากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้ให้ ให้เพื่อจะได้มาซึ่งความสุขใจ ที่เงินทองก็หาซื้อไม่ได้

เมื่อพระโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลายตัดสินใจเด็ดเดี่ยวสร้างบารมี เพื่อบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ท่านได้เปลี่ยนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้ให้โดยตลอด ให้แม้กระทั่งชีวิต ถึงแม้จะรักและห่วงหาอาทรชีวิตมากเพียงไร แต่ใจท่านรักโพธิญาณมากกว่า จึงยอมสละชีวิตได้ ไม่ว่าจะเกิดมาที่ภพกี่ชาติ เมื่อเห็นว่าวิธีการใดที่จะเป็นไปเพื่อการได้มาซึ่งบุญญาบารมี และความบริสุทธิ์ที่แท้จริง อีกทั้งเป็นไปเพื่อการหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ท่านจะตัดสินใจทำทันทีโดยปราศจากความลังเล ทำให้ท่านมีบารมีเต็มเปี่ยมในที่สุด

*ในอดีตกาล มีเศรษฐีท่านหนึ่งชื่อ **วิสัยหะ** มีทรัพย์สมบัติ ๘๐ โกฏิ เป็นผู้มีอหังการรักในการให้ท่าน ท่านเศรษฐีได้บริจาค

ทุ่มสุดชีวิต เพื่ออภิสิทธิ์โพธิญาณ

๔๔๓

ทรัพย์สินทุกวันๆ ละ ๖๐๐,๐๐๐ กหาปณะ นอกจากนี้ ยังชักชวนทุกคนในครอบครัวให้ทำทาน และรักษาศีล ชื่อเสียงที่ดังามของท่าน จึงพุ่งขจรไปทั่วสารทิศ จนได้รับความเคารพยกย่องนับถือไปทั่วชมพูทวีป ประดุจพระจันทร์วันเพ็ญที่รุ่งเรืองกว่าหมู่ดาวทั้งหลาย

แม้เหล่าเทวดายังแซ่ซ้องสาธุการ กล่าวขานถึงท่าน เศรษฐีเป็นประจำ จนเป็นเหตุให้ท้าวลักกะผู้เป็นจอมเทพแห่งสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ประรณนาจะทดลองใจท่านว่า มีศรัทธาไม่หวั่นไหวในการให้ทานแค่ไหน จึงดลบันดาลให้สมบัติของท่าน เศรษฐีอันตรธานหายไป แม้แต่ข้าวเปลือก น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และข้าทาสบริวารก็อันตรธานหายไปสิ้น เจ้าหน้าที่แผนกจัดทานมาบอกท่านเศรษฐีว่า ขณะนี้ในโรงทานไม่มีอาหารอะไรที่จะบริจาคแล้ว

ถึงกระนั้น ท่านเศรษฐียังปรารภกับภรรยาว่า “ท่าน คือชีวิตของเรา ชีวิตที่ปราศจากการให้ เป็นชีวิตที่ไร้ประโยชน์ ถึงอย่างไรเราก็จะไม่หยุดให้ท่าน” พลาغبอกภรรยาให้ไปค้นหาทรัพย์สินสมบัติให้ทั่วบ้านว่า มีทรัพย์สินอะไรที่จะพอบริจาคทานได้บ้าง ภรรยาค้นหาจนทั่วบ้าน ก็ไม่พบสิ่งใดที่จะให้ท่านได้เลย

เศรษฐีได้บอกให้ภรรยาลองค้นดูให้ทั่วบ้านอีกครั้งในที่สุด

ทูลมสดชีวิต เพื่ออภิสิทธิ์โพธิญาณ

๔๔๔

พบเคียวเกี่ยวหญ้าอันหนึ่ง ท่านเศรษฐีจึงชวนภรรยาออกไป
เกี่ยวหญ้าเพื่อนำไปขาย เมื่อได้ทรัพย์มา ส่วนหนึ่งนำไปซื้ออาหาร
อีกส่วนหนึ่งได้แบ่งให้ทาน วันหนึ่ง เมื่อหาบหญ้าไปขายได้เงิน
มาแล้ว ได้แบ่งส่วนหนึ่งให้แก่พวกขอทาน แต่ขอทานมีมาก
เมื่อพวกขอทานที่ไม่ได้ มาร้องขอบ้าง ท่านเศรษฐีจึงให้ส่วน
ของตนไปจนหมด

ท่านเศรษฐีให้ทานเช่นนี้ติดต่อกันถึง ๖ วัน ครั้นวันที่ ๗
ขณะท่านเศรษฐีกำลังหาบหญ้า เนื่องจากท่านอดอาหารติดต่อกัน
มาหลายวัน จึงรู้สึกหน้ามืดตาลายเป็นลมล้มลงไป พระอินทร์
เห็นอาการของท่านเศรษฐี ได้เฝ้าดูอยู่ ทันทีที่ท่านเศรษฐีได้สติ
พระอินทร์รับถามว่า “เมื่อก่อนท่านมีทรัพย์สมบัติมาก แต่ต้อง
ยากจนลงสิ้นเนื้อประดาตัว เพราะการให้ทาน การให้ทานไม่ได้
ช่วยอะไรท่านเลย เพราะฉะนั้นต่อจากนี้ไปท่านไม่ควรให้ทานอีก
เมื่อท่านประหยัดทรัพย์ สมบัติก็จะเพิ่มขึ้น ถ้าท่านให้บุญญา
แก่เราว่า ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ท่านจะไม่ให้ทานอีก ท่านก็จักได้
เป็นมหาเศรษฐีตามเดิม”

ท่านเศรษฐีค่อยๆ ลืมตาขึ้น พลาถามว่า “ท่านเป็นใคร
ทำไมมายืนกล่าวคำอับมงคลแก่พวกเรา”

พระอินทร์ตอบว่า “เราเป็นท้าวลัக்กะ”

ทุ่มสุดชีวิต เพื่ออภิสิทธิ์โพธิญาณ

๔๔๕

ท่านเศรษฐียิ่งเกิดความสงสัยมากขึ้น จึงถามว่า “ธรรมดาทำวาลักกะย่อมสรรเสริญการให้ทาน สมาทานศีล รักษาอุโบสถ บำเพ็ญวัตรบทธ ๗ ประการ จึงได้เป็นทำวาลักกะ แต่ในวันนี้ พระองค์จึงทรงห้ามการให้ทานเสียเองเล่า”

เมื่อพระอินทร์ไม่อาจห้ามท่านเศรษฐีได้ จึงตรัสถามว่า “ท่านให้ทานเพื่อประโยชน์อะไร”

ท่านเศรษฐีตอบว่า “ข้าพเจ้าให้ทานเพราะมิได้ปรารถนา จะเป็นทำวาลักกะ แต่ปรารถนาพระสัมมาสัมโพธิญาณ”

ทำวาลักกะได้สดับแล้ว รู้สึกชื่นชมท่านเศรษฐีว่า เป็นผู้มีจิตใจสูงส่ง มีความปรารถนายิ่งใหญ่ประดุจพระบรมโพธิสัตว์ จึงเอาพระหัตถ์ลูบหลังท่านเศรษฐี

ทันทีที่ท่านเศรษฐีถูกทำวาลักกะลูบหลัง ร่างกายของท่านก็กลับมีเรี่ยวแรง กระปรี้กระเปร่าขึ้นมา และด้วยอานุภาพของทำวาลักกะ ทรัพย์สมบัติของท่านเศรษฐี ก็บังเกิดขึ้นมากมาย ใช้ไม่มีวันหมด ตั้งแต่นั้นมา ท่านเศรษฐีได้ทุ่มเทในการให้ทานอย่างสุดกำลัง ท่านรักการให้ทานมากเป็นชีวิตจิตใจ จากที่เคยบริจาคทรัพย์วันละ ๖๐๐,๐๐๐ กหาปณะ ก็บริจาคเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว ทำเช่นนั้นจนตลอดอายุขัย

ทุ่มสุดชีวิต เพื่ออภิสัมโพธิญาณ

๔๔๖

เพราะฉะนั้นพวกเราทั้งหลายอย่าได้ตระหนี่ในการให้ทาน ให้ดูพระโพธิสัตว์ในกาลก่อนเป็นแบบอย่าง แม้คราวที่ยากจน ขัดสน ท่านก็ไม่เคยท้อแท้ในการให้ทาน เพราะท่านบารมีเป็น บารมีแรกที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ จะต้องสร้างให้ เต็มเปี่ยม เพื่อเป็นเครื่องสนับสนุนให้การสร้างบารมีอื่นๆ สะดวกสบายยิ่งขึ้น ดังนั้นท่านบารมีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เรา ขาดไม่ได้ หากชีวิตไม่มีท่านบารมีก็เหมือนรถที่ไม่มีน้ำมัน ซึ่งไม่อาจจะนำพาชีวิตเราไปสู่จุดหมายปลายทางได้ การจะไปสู่ อายตนิพพานนั้น ต้องเตรียมเสบียงในการเดินทางไกล ให้พร้อม เราเป็นนักสร้างบารมีก็ต้องดูแบบอย่างของนักสร้าง บารมีทั้งหลายในกาลก่อน เมื่อเดินตามทางของบัณฑิต ชีวิตย่อมปลอดภัยและจะประสบชัยชนะไปทุกภพทุกชาติ อย่างแน่นอน

จី วิ ต เ ป๋ น เ ตี ม พ์ น เ พื อ โ พ ธิ ญ า ณ

เมื่อยามคับขัน ย่อมต้องการคนกล้า เมื่อยามประชุม
ปรึกษา ย่อมต้องการคนหนักแน่น เมื่อยามมีข่าวน้ำ ย่อมต้อง
การคนที่รัก เมื่อยามมีปัญหา ย่อมต้องการผู้รู้

ชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อโพธิญาณ

๔๔๕

“การสร้างบารมี” เป็นงานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี ดำเนินตามรอยบาทพระบรมศาสดา มุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริงของชีวิต เพื่อให้ไปถึงจุดหมายปลายทาง คือ ที่สุดแห่งธรรม แต่ในระหว่างการสร้างบารมี เป็นธรรมดาที่จะต้องประสบอุปสรรคบ้าง ซึ่งอุปสรรคเป็นเพียงเครื่องทดสอบกำลังใจของนักสร้างบารมี หากเราใช้สติ และปัญญา ปัญหาทั้งหลายก็จะหมดไป ความสุขความสำเร็จย่อมจะบังเกิดขึ้น เหมือนการนำคบเพลิงจุ่มลงในน้ำ ฉะนั้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน มหาสารชาดก ว่า

**“อุกกุฏเจ สุรมิจฉนติ มนตีสฺส อุกตฺทหล์
ปิยญจ อนฺนปानมฺหิ อตฺถเต ชาเต จ ปญฺทิตํ**

**เมื่อยามคับขัน ย่อมต้องการคนกล้า เมื่อยามประชุม
ปรึกษา ย่อมต้องการคนหนักแน่น เมื่อยามมีข้าวน้ำ ย่อม
ต้องการคนที่รัก เมื่อยามมีปัญหา ย่อมต้องการผู้รู้”**

ในยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะคับขัน บุคคลที่เข้มแข็ง และกล้าหาญเท่านั้น ที่จะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ ในการสร้างบารมีก็เช่นกัน เราจะต้ององอาจกล้าหาญ ที่จะเผชิญกับอุปสรรคในทุกรูปแบบ เพราะหนทางแห่งการสร้างบารมี มิได้ราบรื่นเหมือนโรยด้วยกลีบกุหลาบอันอ่อนนุ่ม แต่เต็มไปด้วย

ชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อโพธิญาณ

๔๕๐

อุปสรรคขวากหนามน่าปکار

ถ้าหากเรามีกำลังใจเข้มแข็ง มีจิตใจหนักแน่นไม่หวั่นไหว เราจะไม่คำนึงถึงอุปสรรค ในใจเราจะมีแต่คำว่า “ทำอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมาย ทำอย่างไรทุกคนจึงจะเข้าถึงพระธรรมกาย” เราจะไม่วิตกกังวลกับปัญหาใดๆ ทั้งสิ้น อันที่จริงปัญหาในโลกนี้ ไม่มีอะไรใหม่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหามานเมือง สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เศรษฐกิจตกต่ำ หรือปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ล้วนเป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต เพียงแต่เปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย เท่านั้น แต่ปัญหายังคงเหมือนเดิม เพราะมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ยังมีกิเลสตัวเดิม มีความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นมูลราก

เพราะฉะนั้น ให้มีหัวใจเข้มแข็งประดุจพระบรมโพธิสัตว์ ผู้พร้อมเสมอต่อความดี มีใจตั้งมั่นอยู่ในกุศลธรรม เป็นผู้นำมหาชนในการสร้างบารมี “จงอย่ารอคอยให้พร้อมในทุกสิ่ง แต่จงพร้อมเสมอ ต่อการสร้างบารมี”

เหมือนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ในครั้งที่ท่านยังเป็นพระบรมโพธิสัตว์ ท่านก็ทรงสร้างบารมีอย่างสุดกำลัง แม้ในยามที่ลำบาก ท่ามกลางอุปสรรคขวากหนามที่ขวางกั้น แต่ท่านกลับอาศัยสถานการณ์นั้น เป็นโอกาสทองของนักสร้าง

ชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อโพธิญาณ

๔๕๑

บารมี ที่จะได้พุ่มเทศร้างบารมีอย่างสุดกำลัง สละได้แม้กระทั่งชีวิต

*ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้าพรหมทัตเป็นพระราชาแห่งกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์ดำรงตำแหน่งเศรษฐี เป็นผู้ตั้งอยู่ในศีลในธรรม ได้สร้างโรงงาน ๖ แห่ง คือ ที่ประตูเมืองทั้ง ๔ ทิศ ที่กลางเมือง ๑ แห่ง และที่ประตูอุทยานของท่านอีก ๑ แห่ง ท่านได้บริจาคมหาทานบารมีแก่คนทั้งหลายทุกวัน และรักษาอุโบสถศีลเป็นนิตย์ วันหนึ่งขณะคนรับใช้กำลังนำอาหารเข้ามียุบลีศมาให้ท่านเศรษฐี พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่งเพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ ท่านได้เหาะมาทางอากาศด้วยฤทธิ์เพื่อโปรดท่านเศรษฐี

พระปัจเจกพุทธเจ้าได้ยืนอยู่ที่ซุ้มประตูอุทยาน ท่านเศรษฐีเห็นแต่ไกล ประรณนาจะถวายทาน ทันทิที่คิดจะทำความดี กระแสแห่งความดีนี้ได้กระเทือนไปถึงภพของมารมารผู้มีใจบาปทนไม่ได้ ถึงกับลั่นสะท้านคล้ายคนไข้ที่แสดงน้ำเย็น คิดว่า พระปัจเจกพุทธเจ้าไม่ได้ฉันอาหารมา ๗ วันแล้ว วันนี้หากไม่ได้อาหารก็ต้องปรินิพพาน เราจะทำให้พระ-

ชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อโพธิญาณ

๔๕๒

ปัจเจกพุทธเจ้าพินาศให้ได้ และจะทำอันตรายต่อทานของท่าน
เศรษฐีด้วย จึงรีบตรงไปยังบ้านท่านเศรษฐี เนรมิตหลุมถ่านเพลิง
กว้าง ๘๐ คอก เต็มด้วยถ่านเพลิงไม้ตะเคียน มีเปลวไฟอัน
ร้อนแรงลุกโพล่งโชติช่วง ประดุจอเวจีมหานรก

เศรษฐีให้คนใช้ไปรับบาตรจากพระปัจเจกพุทธเจ้า
คนใช้เห็นเหตุการณ์นั้น ก็ตกตะลึงด้วยความกลัว รีบกลับไป
รายงานท่านเศรษฐี ท่านเศรษฐีได้ส่งคนอื่นๆ ไปอีก ทุกคนต่าง
หวาดกลัวพากันหนีกลับเช่นกัน ท่านเศรษฐีจึงคิดว่า พญามาร
คือ ผู้ขัดขวางความดี ต้องการจะทำลายการให้ทานของเรา แต่
ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น วันนี้เมื่อเราตั้งใจทำความดีแล้ว เราจะ
ต้องทำให้สำเร็จ แม้มารตั้งร้อย ตั้งพัน ตั้งแสน ก็ขัดขวางเราไม่ได้

ท่านเศรษฐีจึงถือถาดอาหารไปยืนอยู่ที่ปากหลุมถ่านเพลิง
เห็นมารยืนอยู่ในอากาศ จึงถามว่า “ท่านเป็นใคร” มารตอบว่า
“เราคือมาร” ท่านเศรษฐีถามอีกว่า “หลุมถ่านเพลิงนี้ ท่าน
เนรมิตขึ้นหรือ” เมื่อมารยอมรับ ท่านจึงถามต่อว่า “ท่านเนรมิต
เพื่ออะไร” มารตอบว่า “เราต้องการทำอันตรายต่อทานของท่าน
และต้องการให้ชีวิตของพระปัจเจกพุทธเจ้าสูญสิ้นไป”

ท่านเศรษฐีจึงกล่าวด้วยความเด็ดเดี่ยวว่า “เราจะไม่
ยอมให้ท่านขัดขวางเรา แม้เราจะต้องตกลงไปในหลุมถ่านเพลิง

ชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อโพธิญาณ

๔๕๓

อันร้อนแรงจนรอกเวจี มีหัวดิ่งลง มีเท้าชี้ฟ้า ร่างกายจะมอดไหม้เป็นเถ้าถ่านก็ตาม แต่ดวงวิญญาณของเรา ก็จะมุ่งมั่นที่จะทำความดี ดังที่ได้ตั้งใจไว้ หากเราต้องตายในวันนี้ จะได้เป็นแบบอย่างแก่นุชนรุ่นหลัง ในการสร้างบารมีต่อไปในภายภาคเบื้องหน้า”

จากนั้นท่านได้กราบอาราธนาพระปัจเจกพุทธเจ้าว่า
“ขอท่านผู้เจริญได้โปรดรับภัตตาหารของข้าพเจ้าด้วยเถิด”

ท่านเศรษฐีสำรวจมจิตแน่วแน่ ก้าวลงไปในห้องถ่านเพลิงด้วยความกล้าหาญ โดยไม่หวาดหวั่นต่อมรณภัย มีใจอึดเฝ้าผ่องใส ตั้งมั่นอยู่ในบุญ และด้วยอานุภาพแห่งความเชื่อมั่นในบุญ ดอกบัวใหญ่ดอกหนึ่งบานเต็มทีก็ผุดขึ้นมารองรับเท้าทั้งสองของท่านเศรษฐี อีกทั้งมีเกสรดอกบัวหอมฟุ้งกระจายไปรายปลายลงสู่ร่างกายของท่านเศรษฐี เสมือนหนึ่งพร่างพรมด้วยละอองแห่งทองคำอันบริสุทธิ์

เปลวเพลิงอันร้อนแรงนั้น ไม่อาจเผาไหม้กายของท่านเศรษฐี แม้เพียงปลายเส้นขนก็ไม่ระคายเคืองแต่อย่างใด ท่านเศรษฐีโพธิสัตว์ก้าวเดินไปบนดอกบัว ยืนถวายภัตตาหารอันมีรสเลิศลงในบาตรของพระปัจเจกพุทธเจ้าพระปัจเจกพุทธเจ้ารับภัตตาหารแล้ว ได้กระทำอนุโมทนา และประสงค์จะประกาศ

ชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อโพธิญาณ

๔๕๔

การสร้างความดีของท่านเศรษฐี จึงโยนบาตรขึ้นไปในอากาศ
เมื่อมหาชนทั้งหลายออกมาดู ท่านก็ได้เหาะขึ้นสู่อากาศมุ่งไป
ป่าหิมพานต์เหมือนเดินย่ำไปบนกลีบเมฆฉะนั้น

เมื่อฝ่ายมารพ่ายแพ้ต่อความดี ก็รู้สึกเสียใจที่ขัดขวาง
ไม่สำเร็จ จึงอันตรายหายไป มหาชนจำนวนมากมาพร้อม-
เพรียงกันที่บ้านของท่านเศรษฐี ท่านก็ยังคงยืนอยู่บนดอกบัวนั้น
และได้แสดงธรรมแก่มหาชน ให้อาจหาญในการทำความดี
หมั่นทำทาน และรักษาศีล มหาชนฟังแล้วเกิดความเลื่อมใส
ต่างมีใจมุ่งมั่นในการบำเพ็ญบุญกุศลยิ่งๆ ขึ้นไป

ดังนั้น เราต้องมีใจเด็ดเดี่ยวเข้มแข็งในการสร้างบารมี
เช่นเดียวกับท่านเศรษฐีซึ่งเป็นพระบรมโพธิสัตว์ในกาลก่อน
อย่าย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ในการสร้างบารมี เมื่อเราทำความดี
เราย่อมต้องได้รับผลแห่งความดี เหมือนหวานพีชเช่นไร ย่อม
ได้ผลเช่นนั้น เราต้องมุ่งมั่นสร้างบารมีต่อไป ทั้งทำทาน รักษาศีล
และเจริญภาวนา หมั่นฝึกฝนใจของเราให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลาง-
กายอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน ใจจะใสสะอาด บริสุทธิ์ขึ้น และ
เราจะได้เข้าถึงที่พึงที่ระลึกอันแท้จริง ซึ่งเมื่อเข้าถึงแล้ว จะไม่มี
สิ่งใดมาทำให้ใจเราหวั่นไหวในการสร้างบารมีได้อีกต่อไป

มหัศจรรย์โพธิสัตว์
(บำเพ็ญสัจบารมี)

เมื่อใดพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ทำความสว่าง บังเกิด
ขึ้นในโลก เมื่อนั้นพระพุทธเจ้าเหล่านั้นย่อมประกาศธรรม
อันให้ถึงความเข้าไปประจักษ์ทุกขได้

มัจฉาโพธิสัตว์ (ปาเพญสังฆารม)

๔๕๓

ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน มวลมนุษยชาติต่าง
ปรารถนาจะให้โลกมีสันติสุขอย่างแท้จริง แต่ไม่มีใครรู้ว่า
สันติสุขที่แท้จริงอยู่ที่ไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร จนกระทั่ง
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบว่า การที่จะทำให้เกิดสันติสุข
ที่แท้จริงนั้น มนุษย์ทุกคนจะต้องปฏิบัติให้เข้าถึงสันติสุขภายใน
คือ เข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแห่งความสุขที่
แท้จริง และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะเป็น
ความแตกต่างกันโดยเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ หากได้
ลงมือปฏิบัติอย่างถูกวิธีแล้วย่อมเข้าถึงพระธรรมกายด้วยกันหมด
ทั้งสิ้น

พระธรรมเสนาบดีกล่าวไว้ใน ขุททกนิกาย ปฏิสงยุต ว่า

“ยทา จ พุทธา โลกสมิ อุปปชชนติ ปภงกรา
เต อิมํ ธมฺมํ ปกาเสนติ ทุกขุปสมคามินิ

เมื่อใดพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ทำความสว่าง บังเกิด
ขึ้นในโลก เมื่อนั้นพระพุทธเจ้าเหล่านั้นย่อมประกาศธรรม
อันให้ถึงความเข้าไประงับทุกข์ได้”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นแสงสว่างของโลก เป็น
ประทีปเอกที่ส่องนำทางชีวิต ให้มนุษยชาติหลุดพ้นจากความ
ทุกข์ทรมานทั้งปวง หลุดพ้นจากการบังคับบัญชาของกิเลสอาสวะ

มัจฉาโพธิสัตว์ (บำเพ็ญสังขารมี)

๔๕๘

จากอวิชชาคือความไม่รู้ ด้วยการประกาศสังฆธรรมที่พระองค์ทรงค้นพบในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน หากไม่มีบุคคลเช่นพระพุทธองค์บังเกิดขึ้น มนุษยชาติย่อมพบแต่ความทุกข์เป็นอนันต์ จะไม่พบกับสันติสุขที่แท้จริงได้เลย

สังฆธรรมที่พระพุทธองค์ทรงค้นพบนั้น ใช่ว่าจะได้มาง่ายๆ พระองค์ต้องสั่งสมบมบารมีถึง ๒๐ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป บางชาติต้องทรงสละชีวิต เพื่อให้ได้มาซึ่งการบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ แม้พระชาติสุดท้าย พระองค์ยังต้องสละความสะดวกสบายที่มีพร้อมในพระราชวัง ออกบำเพ็ญเนกขัมมบารมีนานถึง ๖ ปี กว่าจะค้นพบเส้นทางสายกลางที่ทำให้พระองค์ได้บรรลุธรรม เมื่อพระองค์บรรลุแล้วก็มีได้หวงแหนไว้แต่เพียงผู้เดียว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเปิดเผยให้ชาวโลกทั้งหลาย ได้รู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดในธรรมะที่พระองค์ได้ตรัสรู้แล้วตามไปด้วย

*สมัยหนึ่ง เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่วัดพระเชตะวันในแคว้นโกศล ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้สรรพสัตว์ทั้งหลายต้องลำบาก ได้รับทุกข์ทรมาน ข้าวกล้าในนาเสียหาย น้ำในสระก็แห้งขอด แม้แต่สระโบกขรณี ใกล้ชุมประตูวัด-

มัจฉาโพธิสัตว์ (ปาเพญสังขารม)

๔๕๕

พระเชตวันก็ไม่มีน้ำทำให้เหล่าฝูงนกกาต่างรุมจิกกินปลาและเต่าที่หลบซ่อนอยู่ในเปือกตม เมื่อพระบรมศาสดาทอดพระเนตรเห็นความลำบากของสรรพสัตว์ทั้งหลายเช่นนั้นแล้ว ทรงมีพระมหารุณาคูณอันยิ่งใหญ่ ทรงดำริว่า เราควรจะต้องบันดาลให้ฝนตก

ครั้นรุ่งเช้าของวันใหม่ หลังจากทรงชำระพระสรีระและได้เสด็จกลับจากบิณฑบาต เสวยพระกระยาหารในเมืองสาวัตถี พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่แล้ว ได้ประทับยืนที่บันไดของสระโบกขรณี ตรัสเรียกพระอานนท์พลาจรับสั่งว่า “ดูก่อนอานนท์ เธอจงนำผ้าอาบนํ้ามา เราจะสร้งน้ำในสระโบกขรณีนี้”

พระเถระได้ฟังพระดำรัสเช่นนั้น จึงกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ น้ำในสระโบกขรณีแห้งขอดแล้ว เหลือแต่เพียงเปือกตมเท่านั้น พระเจ้าข้า”

พระองค์ตรัสว่า “อานนท์ ชื่อว่ากำลังของพระพุทเจ้าทั้งหลายใหญ่หลวงนัก เธอจงนำผ้าอาบมาเถิด”

เมื่อฟังพระดำรัสดังนั้น พระเถระจึงนำมาทูลถวาย ครั้นทรงรับแล้ว พระองค์ทรงนุ่งผ้าอุทกสาฎกด้วยชายข้างหนึ่ง อีกชายหนึ่งทรงคลุมพระสรีระ ประทับยืนที่บันไดพลาจตั้งพระทัยว่า “เราจักสร้งน้ำในสระโบกขรณีที่วัดพระเชตวันนี้”

มัจฉาโพธิสัตว์ (ปาเพ็ญสังขารมี)

๔๖๐

ขณะเดียวกันนั่นเอง บัณพุกัมพลศิลาอาสน์ของท้าวลักกะ
ลำแดงอาการร้อนขึ้นมาทันที ท้าวลักกะจึงมีเทวบัญชา เรียก
เทพวลาหก เจ้าแห่งฝนมาเฝ้าและตรัสว่า “พ่อเทพบุตร พระ-
บรมศาสดาทรงตั้งพระทัยว่า จักเสด็จลงสร่งน้ำในสระโบกขรณี
ที่วัดพระเชตุวัน บัดนี้พระองค์ได้ประทับยืนอยู่ที่บันไดแล้ว เธอ
จงบันดาลให้ฝนตกทั่วแคว้นโกศลโดยเร็วเถิด”

เทพวลาหกรับเทวบัญชาแล้ว นุ่งก้อนเมฆมหิมาก้อนหนึ่ง
ห่มก้อนหนึ่ง ขับเพลงเมฆสังคีต ปายหน้าไปทางทิศตะวันออก
ของโลกธาตุ จากนั้นบันดาลให้มีก้อนเมฆซ้อนกันเป็นชั้นๆ ถึง
พันชั้น ฟ่ำส่งเสียงคำรามแลบแปลบปลาบ ฝนได้ตกลงมาทั่วทั้ง
แคว้นโกศล น้ำท่วมทันเหมือนห้วงน้ำที่ไหลปรื๋มตลิ่ง เพียงครู่เดียว
ก็เต็มสระโบกขรณีจนถึงบันไดที่ประทับยืน ทำให้พระพุทธรองค์
ทรงสร่งน้ำได้ดังพุทธประสงค์

ครั้นตกเย็น พระภิกษุสงฆ์ได้สนทนารธรรมกันในธรรม-
สภาว่า “ผู้มีอายุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงดูพระคุณสมบัติ คือ
พระขันติ พระเมตตา และพระกรุณาของพระทศพล ในเมื่อ
ข้าวกล้าต่างๆ กำลังเหี่ยวแห้ง ชลาลัยทุกแห่งก็เหือดหาย
ฝูงปลา และเต่าประสบทุกขใหญ่หลวง พระองค์ทรงอาศัย
พระกรุณา ทรงครองผ้าอุทกสาฎก ด้วยมุ่งพระทัยจะให้มหาชน
พ้นจากความทุกข์ ได้ประทับยืนที่บันไดชั้นแรกของสระโบกขรณี

มัจฉาโพธิสัตว์ (ปาเพ็ญสังขารมี)

๔๖๑

ทรงบันดาลให้ฝนตก เหมือนห้วงน้ำใหญ่ไหลบ่าท่วมโกศลรัฐ
ทุกส่วน เพียงครู่เดียวพระองค์ปลดเปลื้องมหาชน ให้พ้นจาก
ทุกข์กาย ทุกข์ใจได้”

ขณะพระภิกษูกำลังสนทนาธรรมอยู่นั้น พระบรมศาสดา
เสด็จออกจากพระคันธกุฏีสู่ธรรมสภา พลาตรัสถามว่า “ดูก่อน
ภิกษุทั้งหลาย พวกเขอนั่งสนทนากันด้วยเรื่องอะไร”

เมื่อภิกษุทั้งหลายกราบทูลแล้ว จึงตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย
มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้น ที่เรากล่าวทำให้ฝนตก ในขณะที่
มหาชนพากันลำบาก แม้ในกาลก่อน ครั้งที่ตถาคตเกิดในกำเนิด
เป็นราชาของฝูงปลา เราได้ทำให้ฝนตกมาแล้วเช่นกัน” ทรงนำ
เรื่องในอดีตมาตรัสเล่าว่า

ณ ลำห้วยแห่งหนึ่งล้อมรอบด้วยเถาว์วัลย์ บริเวณสระ-
โบกขรณีในเมืองสาวัตถี แคว้นโกศลแห่งนี้ ครั้งนั้นพระโพธิสัตว์
บังเกิดในกำเนิดราชาแห่งปลา ในคราวนั้นแคว้นโกศลเกิดฝนแล้ง
ข้าวกล้าของชาวเมืองเหี่ยวแห้ง แหล่งน้ำทั้งหลายก็ขาดน้ำ
ฝูงปลา และเต่าพากันคุดเข้าไปในเปือกตม แม้แต่ลำห้วยที่
พระโพธิสัตว์อาศัยอยู่ ฝูงปลาก็พากันคุดเข้าโคลนตมซุกซ่อนอยู่
เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ ฝูงกา เป็นต้น ต่างพากันรุมจิกทิ้ง
ออกมาจิกกิน พระโพธิสัตว์เห็นความพินาศของหมู่ญาติ และ

มัจฉาโพธิสัตว์ (ปาเพญัจฉาบาร์มี)

๔๖๒

บรืวาร จึงดำริว่า ผู้อื่นเว้นเราเสียแล้ว ไม่มีใครเลยที่สามารถ
ปลดเปลื้องความทุกข์นี้ได้ เราจักทำสังจกิริยาให้ฝนตก
ปลดเปลื้องหมู่ญาติให้พ้นจากทุกข์คือความตาย

เมื่อคิดดังนั้นแล้ว พระโพธิสัตว์ได้แหวกเปือกตมออกมา
ทำสังจาธิษฐาน พญาปลานั้นมีสีกายเหมือนปุมตันอัญชัน มีตา
ทั้งคู่เหมือนแก้วมณีสีแดงที่เจียรระโนตีแล้ว ได้มองดูอากาศ
บันลือสีหนาทกล่าวกับเทพปักษชนนะว่า

“ข้าแต่พระปักษชนนะผู้เจริญ ข้าพเจ้าและหมู่ญาติกำลัง
เดือดร้อนมาก ในเมื่อข้าพเจ้าเป็นผู้ทรงศีลลำบากอยู่ ทำไมท่าน
ถึงไม่ช่วยให้ฝนตกลงมาเล่า ข้าพเจ้าบังเกิดในฐานะที่สามารถ
ก่อกินพวกเดียวกัน แต่ก็ไม่เคยก่อกินมัจฉาชาติ ไม่ว่าจะเป็น
ปลาเล็กขนาดเท่าเมล็ดข้าวสาร หรือแม้สัตว์เหล่าอื่น ข้าพเจ้าก็
มิเคยแก่งปลงชีวิตเลย ด้วยสังจวาจานี้ ขอท่านจงบันดาลให้
ฝนตกลงมา ปลดเปลื้องหมู่ญาติของข้าพเจ้าจากทุกข์ด้วยเถิด”

จากนั้นเทพผู้มีฤทธิ์ได้ยังฝนทำใหญ่ให้ตกทั่วแคว้นโกศล
ทำให้หมู่ญาติ และมหาชนพ้นจากทุกข์สมปรารถนา เมื่อพระพุท-
ธองค์ตรัสพระธรรมเทศนาจบ ทรงสรุปชาดกว่า “ฝูงปลาในครั้งนั้น
ได้มาเป็นพุทธบริษัท ปักษชนนะเทวราชได้มาเป็นพระอานนท์
ส่วนพญาปลา คือเรือดลาคต”

มัจฉาโพธิสัตว์ (ปาเพัญสัจจบารมี)

๔๖๓

เพราะฉะนั้น การบังเกิดขึ้นของพระพุทธรองค์ เป็นการบังเกิดขึ้นเพื่อยังสันติสุขให้บังเกิดขึ้นแก่โลกอย่างแท้จริง พระองค์ทรงอุบัติขึ้นเพื่อเปลื้องทุกข์ให้กับสรรพสัตว์ทั้งหลาย ถึงแม้ว่าบางชาติต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพัน พระพุทธรองค์ก็ยอมเพื่อให้ได้มาซึ่งพระสัมมาสัมโพธิญาณ ที่จะนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลายให้พ้นจากทุกข์ ควรอย่างยิ่งที่เราจะระลึกนึกถึงพระองค์ ยึดพระองค์เป็นแบบอย่างในการสร้างบารมี หมั่นระลึกนึกถึงพระคุณอันไม่มีประมาณของพระองค์ว่า การบังเกิดขึ้นของพระองค์นั้น เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่มนุษย เทวา และสรรพสัตว์ทั้งหลาย

การที่จะระลึกนึกถึงพระองค์ เราควรทำในสิ่งที่พระองค์อยากจะทำ นั่นคือ การปฏิบัติบูชา ดังนั้นให้ทุกๆ ท่านตั้งใจ ทำใจหยุดใจนิ่ง ให้ใจใสสะอาดบริสุทธิ์ หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ หรือผู้ใดจะระลึกนึกถึงพระบรมครูของเรา ด้วยการนึกพระปฐิมากรที่นั่งขัดสมาธิ เกตุดอกบัวตูม ใสเป็นแก้ว แทนการตรึงระลึกนึกถึงพระองค์ก็ได้

ให้ทุกคนทำใจหยุดใจนิ่งให้ดี ตรึงระลึกนึกถึงพระพุทธเจ้า เป็นอารมณ์ ไม่กังวลกับสิ่งใดทั้งปวง เจริญพุทธานุสติโดยนำใจตรึงนึกถึงท่านเป็นอารมณ์ ใจหยุดใจนิ่ง ให้ใจใส ใจสบาย พยายามปรับปรุงวิธีการวางใจให้ดีว่า ทำอย่างไร เราถึงจะ

มัจฉาโพธิสัตว์ (ปาเพญสัจจามรี)

๔๖๔

วางใจได้ถูกส่วน ไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป ตึงเกินไปก็จะเครียด
หย่อนเกินไปก็จะเคลิ้ม ทำให้พอดี แล้วจะสบาย รู้สึกมีความ
พึงพอใจกับอารมณ์อย่างนี้ ถ้าเกิดความรู้สึกอย่างนี้ก็ให้รักษา
หวงแหนอารมณ์นี้ไว้นานๆ ให้ต่อเนื่อง ในใจให้มีพระพุทธเจ้า
เป็นอารมณ์ ให้ใจหยุดนิ่ง จนกว่าจะเห็นพระแก้วขาวใสบริสุทธิ์
เป็นพระธรรมกายที่ใสสว่างปรากฏเกิดขึ้นในกลางกายทุกๆ คน

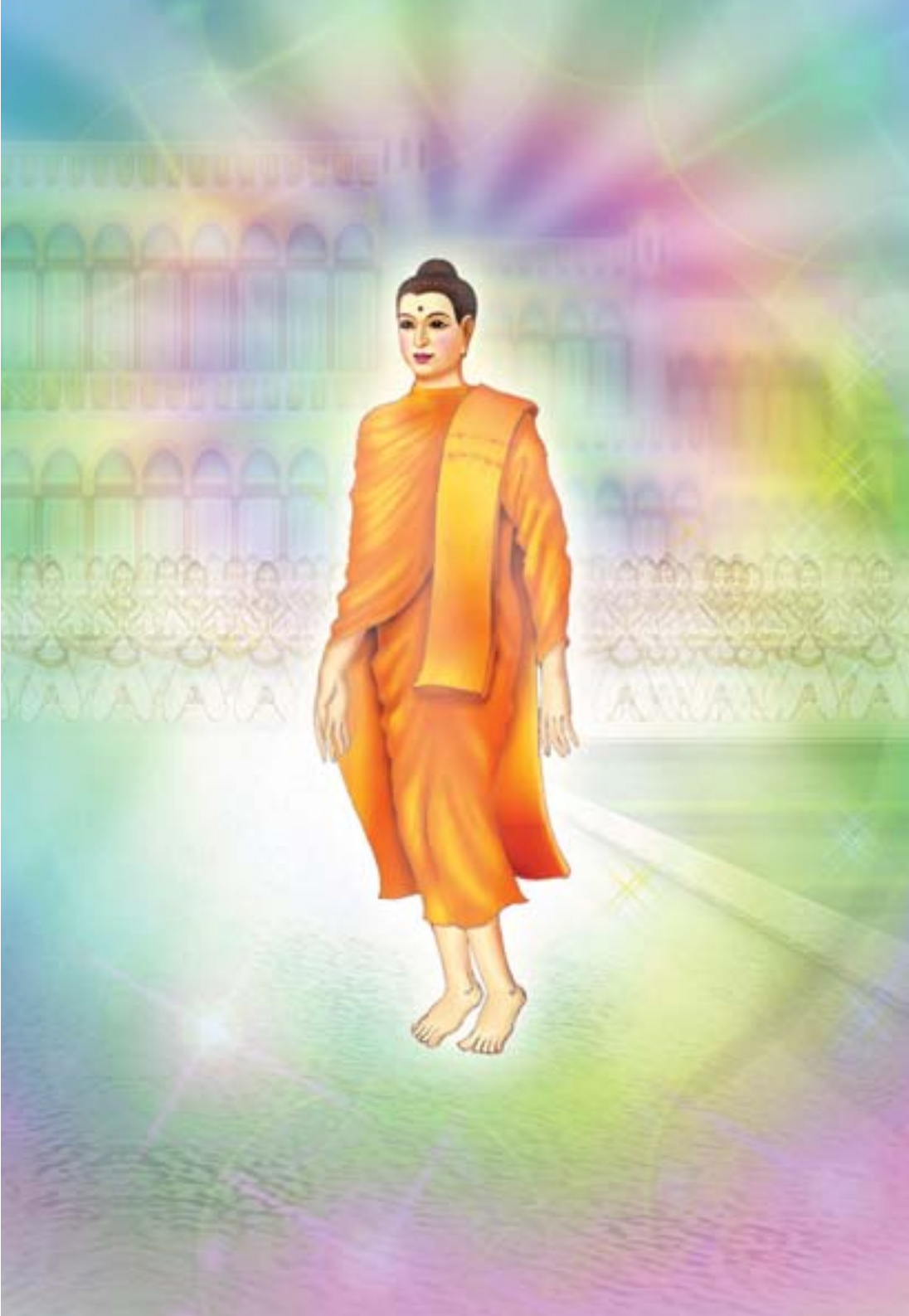

๕๒

พ ร ะ พุ ท ธิ ลี ล า

พระผู้เป็นนาถของโลก ทรงสมบุรณ์ด้วยจรณะ ไม่ก้าว
พระบาทยาวในที่ไกลมาก ไม่ก้าวพระบาทในที่ใกล้มาก เสด็จ
ดำเนินไม่เสียดสีพระชานุ และข้อพระบาททั้งสอง เสด็จ
ดำเนินไม่เร็วนักไม่ช้านัก ขณะเสด็จดำเนินก็มีสมาธิ พระหฤทัย
ตั้งมั่น ไม่ทอดพระเนตรขึ้นเบื้องบน หรือลงเบื้องต่ำ ทอด
พระเนตรเพียงชั่วแอก มีพระอาการเยื้องกรายคล้ายพญาช้าง
ทรงทำโลกพร้อมทั้งเทวโลกให้รำเริง ทรงงดามดุจดวงจันทร์
ในยามรัตติกาล

พระพุทธรูป

๔๖๓

ผู้คนส่วนใหญ่มักวัดความสำเร็จกันที่ เป็นผู้สมบูรณ์ด้วย
ลาภ ยศ สรรเสริญ มีความสำเร็จทางการศึกษา มีชีวิต
ครอบครัวที่อบอุ่น มีหน้าที่การงานที่มั่นคง เมื่อต่างคิดกันเช่นนี้
จึงทุ่มเทขวบขวายเพื่อให้ได้สิ่งเหล่านี้มา ซึ่งส่วนมากมักจะพบ
กับความไม่สมหวังมากกว่าความสมหวัง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น
ที่ได้สิ่งเหล่านี้ครบถ้วนบริบูรณ์ แต่แม้กระนั้นก็ได้ชื่อว่า ประสบ
ความสำเร็จในชีวิตเพียงครึ่งเดียว ยังไม่ใช่ความสำเร็จทั้งหมด
เพราะจุดแห่งความสุข และความสำเร็จอันสูงสุดในชีวิตคืออะไร
อยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร เป็นสิ่งที่มนุษย์น้อยคนนัก
ที่จะได้รู้แจ้งไปตามความเป็นจริง ต่อเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ทำให้เรารู้ว่า ความสุขและความสำเร็จ
ที่แท้จริงนั้น เกิดจากการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์ หยุดนิ่งไปจนถึงจุด
ที่หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย จึงจะเป็นเครื่องวัดว่า
ได้บรรลุความสำเร็จอันสูงสุดแล้ว

*มีถ้อยคำสรรเสริญพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่ปรากฏอยู่ใน
อวัสสุตสูตร ว่า

“พระผู้เป็นนาถของโลก ทรงสมบูรณ์ด้วยจรรณะ ไม่ก้าว
พระบาทยาวในที่ไกลมาก ไม่ก้าวพระบาทในที่ใกล้มาก

พระพุทธลีลา

๔๖๘

เสด็จดำเนินไม่เสียดสีพระชานุ และข้อพระบาททั้งสอง
เสด็จดำเนินไม่เร็วนักไม่ช้านัก ขณะเสด็จดำเนินก็มีสมาธิ
พระหฤทัยตั้งมั่น ไม่ทอดพระเนตรขึ้นเบื้องบน หรือลง
เบื้องต่ำ ทอดพระเนตรเพียงชั่วแฉก มีพระอาการ
เยื้องกรายคล้ายพญาช้าง ทรงทำโลกพร้อมทั้งเทวโลกให้
รำเริง ทรงงดงามดุจดวงจันทร์ในยามรัตติกาล”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นเอกบุรุษ และเป็นอัจฉริย-
มนุษย์ เพราะพระองค์ทรงประกอบด้วยธรรมที่น่าอัศจรรย์
หลายอย่าง ทรงสมบุรณ์ด้วยจรณะ คือ ความประพฤติของ
พระพุทธองค์หาที่ติมิได้ ไม่มีใครเทียบเทียมพระองค์ได้ ไม่ว่าจะเป็น
เป็นความบริสุทธิ์ สติปัญญา และมหารากุณา อีกทั้งอานุภาพ
ของพระพุทธเจ้าก็มีมากมายไม่มีประมาณ เพราะพระพุทธองค์
เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ สมบุรณ์พร้อมทั้งวิชา
และจรณะ จะหาสรรพสัตว์ทั้งมนุษย์ เทวดา พรหม หรือรูปพรหม
ผู้ประเสริฐกว่าหรือเสมอเหมือนพระพุทธองค์ก็ไม่มี ดังนั้น
การสนใจไปถึงพระองค์จึงเป็นการน้อมใจไปในสิ่งที่ประเสริฐที่สุด
จะทำให้เราได้เข้าถึงความประเสริฐ และหลุดพ้นตามพระองค์
ไปด้วย

ครั้งนี้ ได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธลีลาของ

พระพุทธรูป

๔๖๕

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าผู้เป็นบรมศาสดาของเรามาเล่าให้ได้
ศึกษากัน เพื่อเป็นเครื่องประเทืองความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย
ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ด้วยเรื่องพื้นฐาน เช่น การเยื้องกรายหรือเสด็จ
ดำเนินไปตามสถานที่ต่างๆ ของพระพุทธรูปเจ้านั้น พระองค์ทรงมี
ความสงบ เสงี่ยม สง่างามและยิ่งใหญ่ ทรงนำความสุขสดชื่น
ให้แก่ผู้ได้พบเห็น เป็นทักสิลนันทตริยะ

ตามปกติ เมื่อพระพุทธรูปเจ้าจะเสด็จเข้าไปสู่มหาสมาคม
เพื่อแนะนำเหล่าเวไนยสัตว์ให้ได้ตัมรสพระธรรม พระองค์จะ
ทรงจัดแจงผ้า ๒ ชั้น ที่ทรงย้อมแล้วด้วยน้ำฝาด มีสีเหมือน
ดอกทองเหลืองแดง เหมือนตัดดอกปทุมด้วยกรรไกร ทรงนุ่งห่ม
เป็นปริณทล ทรงคาดประคดเอวมีรัศมีดังสายฟ้า เหมือนนำ
เมฆแดงปิดพระจันทร์เพ็ญซึ่งกำลังโคจรอยู่ เหมือนรดน้ำครั้ง
แก่จัดลงเหนือยอดภูเขาทอง เหมือนวางยอดเขาจิตตภูฏด้วย
สายฟ้า ทรงห่มผ้าบังสุกุลอันประเสริฐ มีสีแดงเหมือนใบอ่อน
ของต้นไทร เสด็จออกจากประตูพระคันธกุฎี ดุกลีหะออกจาก
ถ้ำทอง และเหมือนพระจันทร์ออกจากยอดเขาด้านทิศบูรพา

ครั้นเสด็จออกแล้วทรงประทับยืนอยู่ที่หน้ามุขพระคันธกุฎี
จากนั้น รัศมีได้แผ่ชานออกจากพระวรกายของพระพุทธรูป
เหมือนกลุ่มสายฟ้าแลบออกจากกลีบเมฆ ทำให้ต้นไม้ในอาราม

พระพุทธรลีลา

๔๓๐

เป็นประหนึ่งว่า ใบ ดอก ผล และคาคบ มีสีเหลืองแก่ที่รดด้วย
สายน้ำทอง ภิภุสงฆ์ใหญ่ถือบาตรและจีวร แวดล้อมพระ-
ผู้มีพระภาคเจ้า เหล่าภิภุชผู้ยืนแวดล้อมเหล่านั้นต่างเป็นผู้มี
คุณธรรมสูงส่ง คือ มกน้อย สันโดษ ชอบสงัด ไม่คลุกคลีด้วยหมู่
ปรารภความเพียร มีวัตร อดทนต่อถ้อยคำของผู้เตือนตน
มีปกติดีเตียนบาป ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และ
วิมุตติญาณทัสสนะ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแวดล้อมด้วยภิภุสงฆ์ ผู้มี
เสขิยวัตรทั้งดงาม จึงทรงรุ่งเรืองสว่างไสวยิ่งนัก ประดุจแห่ง
ทองที่ใส่ในผ้ากำพลแดง เหมือนเรือทองที่อยู่ท่ามกลางกลุ่ม
ปทุมแดง และเหมือนปราสาททองที่วางด้วยไพรที่แก้วประพาฬ
พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงปราศจากราคะ โทสะ โมหะ เสด็จดำเนิน
ไปด้วยพุทธรลีลาที่หาผู้เสมอเหมือนมิได้ ด้วยพระอาการที่สง่า
งามเหมือนเกสรดอกไม้ที่ใบล้อมไว้ เหมือนดอกกรรณิการัที่
เกสรล้อมไว้ เหมือนพญาช้างฉัททันต์ที่มีช้างแปดพันห้อมล้อม
เหมือนพญาหงส์ธรรฐ์ มีหงส์เก้าแสนห้อมล้อม เหมือน
พระเจ้าจักรพรรดิที่มีกองทัพอ้อมล้อม เหมือนท้าวลักกเทวราช
ที่หมู่ทวยเทพห้อมล้อม เหมือนहारิตมหาพรหมที่หมู่พรหม
ห้อมล้อม เหมือนพระจันทรวันเพ็ญที่หมู่ดาวแวดล้อมฉะนั้น

จากนั้น รัศมีมีวรรณะดังทองคำ ก็พวยพุ่งออกจาก

พระพุทธรูป

๔๓๑

พระวรกายส่วนเบื้องหน้าของพระพุทธรองค์ จรดเนื้อที่ประมาณ ๘๐ คอก พระรัศมีพวยพุ่งออกจากพระวรกายเบื้องหลัง จากพระหัตถ์ขวา จากพระหัตถ์ซ้าย จรดเนื้อที่ ๘๐ คอก รัศมีมีสีดง คอนกยุง พวยพุ่งออกจากเกลียวพระเกศาทั้งหมด ตั้งแต่ปลายพระเกศาเบื้องบนไปจรดที่ประมาณ ๘๐ คอก ในท้องฟ้า รัศมีมีวรรณะดั่งแก้วประพาฬ พวยพุ่งออกจากพื้นพระบาทเบื้องล่าง จดแผ่นดินทิบ เนื้อที่ประมาณ ๘๐ คอก

พระพุทธรรัศมีมีวรรณะ ๖ คือ เขียว เหลือง แดง ขาว หงสบาท ประภัสสร โชติช่วงสว่างไสว ไหวไปมาอยู่ตลอดเนื้อที่ ๘๐ คอก โดยรอบ แล่นแปลบปลาบไปมาเหมือนเปลวไฟ ที่แลบออกจากประทีปด้ามทองคำพุ่งไปสู่อากาศ และเหมือนสายฟ้า ที่แลบออกจากมหาเมฆที่ตั้งขึ้นทั้ง ๔ ทวิป พุทธรัศมีนั้นสว่างไสวไปทั่วสารทิศ ประหนึ่งว่าโปรยด้วยดอกจำปาทอง รวากับว่ารดด้วยสายน้ำทองที่ไหลออกจากหม้อทองคำ เหมือนวงไว้ด้วยแผ่นผ้าทองคำที่คลี่ออก พระสรีระที่มีพระรัศมีซึ่งประกอบด้วยยอนุพยุญชนะ ๘๐ และรุ่งเรืองด้วยพระวรลักษณะ ๓๒ ประการ ทรงรุ่งโรจน์เหมือนท้องฟ้ามืดมิดดาวระยิบระยับเหมือนป่าดอกปทุมที่บ้านแล้ว ที่เป็นเช่นนั้นเพราะพระสรีระนั้นประดับด้วยบารมี ๓๐ ทศครบถ้วน ที่ทรงบำเพ็ญมาแล้วโดยชอบ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสมบูรณ์ด้วยพระอังกาพพ

พระพุทธรูป

๔๓๒

ทุกส่วน ทรงยกพระบาทเบื้องขวาเป็นก้าวแรก พื้นพระบาทเบื้องล่างซึ่งเสด็จดำเนินไป ก็อ่อนนุ่มสัมผัสผืนที่เรียบ ละอองธุลีก็ไม่จับติด ที่ลุ่มก็ดอนขึ้น และที่ดอนก็เรียบ ทั้งที่แผ่นดินหาจิตใจมิได้ แผ่นหิน ก้อนกรวด ต่อ และหนามทั้งหมดก็ราบเรียบด้วยพุทธานุภาพ พระองค์ทรงสมบุรณ์ด้วยจรณะ ไม่ก้าวพระบาทยาวในที่ไกลมาก ไม่ก้าวพระบาทถี่ในที่ใกล้มาก เสด็จดำเนินไม่เสียดสีพระชานุ และข้อพระบาททั้งสอง เสด็จดำเนินไม่เร็วนักไม่ช้านัก ขณะเสด็จดำเนินก็มีสมาธิ พระหฤทัยตั้งมั่น ไม่ทอดพระเนตรขึ้นเบื้องบน หรือลงเบื้องต่ำ ทอดพระเนตรเพียงชั่วแฉก มีพระอาการเยื้องกรายคล้ายพญาช้างที่สงบสำรวม

นี่คือความน่าศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธรองค์ ในส่วนที่เป็นจรณะความประพฤติ ซึ่งนำมาพรรณนาได้พอสังเขป เนื่องจากพระพุทธรเจ้าทั้งหลายมีพระคุณหาประมาณมิได้ แม้แต่พระพุทธรเจ้าทั้งหลายด้วยกันเอง ก็ยังไม่อาจพรรณนาพระคุณของพระพุทธรเจ้าได้หมดสิ้น เพราะฉะนั้นจึงได้แต่นำมาเล่าย่อๆ เพื่อก่อให้เกิดศรัทธาปสาทะ ยังใจของทุกท่านให้บริสุทธิ์ผ่องใส เพื่อจะได้เจริญพุทธานุสสติกัน เราทั้งหลายเป็นสาวกของพระพุทธรองค์ ต้องฝึกฝนอบรมตนตามแบบอย่างของพระองค์ทั้งหยาบและละเอียด คือ ทั้งจรณะความประพฤติต่างๆ และวิชาความรู้แจ้งซึ่งเป็นของละเอียด ให้หมั่นฝึกฝนกันไป

พระพุทธรูป

๔๖๓

เรื่อยๆ ต่อเมื่อบุญบารมีของเราเต็มเปี่ยม เราจะได้เป็นผู้
สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ เป็นต้นบุญต้นแบบให้แก่สรรพสัตว์
ทั้งหลายกันทุกคน

๕๑

พุ ท ธ ญ า ต์ ต ถ จ ริ ย า

บุคคลผู้กตัญญูกตเวที
เป็นบุคคลที่หาได้ยากในโลก

พุทธญาตถจริยา

๔๗๖

วันเวลาหมุนผ่านเราไปทั้งขณะหลับและตื่น พร้อมกับนำความเลื่อมมาให้เราตลอดเวลา เหมือนกับสนิมที่ค่อยๆ กัดกินเหล็กทีละเล็กละน้อย ค่อยๆ ทำให้เหล็กผุกร่อนไปในที่สุด ดังนั้นเราจะมีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้อีกไม่นานเท่าไร จึงควรใช้เวลาที่เหลืออยู่น้อยนี้ ให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบารมีให้มากที่สุด โดยสมมติว่า วันนี้เป็นวันสุดท้ายของชีวิตเรา วันพรุ่งนี้จะมีสำหรับเราหรือไม่ก็ไม่รู้ จะทำให้เราไม่ประมาทในการทำความดี หมั่นทำกาย วาจา และใจของเราให้ผ่องใสอยู่เสมอ ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอน เมื่อกาย วาจา ใจของเราผ่องใสเต็มที่แล้ว เราก็จะได้เข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกคน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทูลลภสูตร อังคุตตรนิกาย ว่า

“กตญญ กตเวที ปุคฺคโล ทูลฺลโภ โลกสฺมิ

บุคคลผู้กตญญกตเวที เป็นบุคคลที่หาได้ยากในโลก”

ผู้ที่มีความกตญญคือรู้คุณของบุพการีชน และกตเวทีได้ตอบแทนคุณของบุคคลนั้น นับเป็นอุดมมงคลของชีวิต ที่บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลาย ไม่ว่าชาติไหนภาษาไหนต่างกล่าวยกย่องสรรเสริญ แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงสรรเสริญบุคคลผู้มีความกตญญกตเวทีว่า เป็นบุคคลผู้หาได้ยากยิ่งในโลก

พุทธปาตติจกริยา

๔๓๓

ผู้รู้ท่านกล่าวว่า นิमितต์ สาธุรูปานํ กตณฺญกตเวทิตา ความกตณฺญกตเวทิตีเป็นเครื่องหมายของคนดี เพราะเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นที่มารวมของความดีงามทั้งหลาย เหมือนมหาสมุทรเป็นที่รองรับของสายน้ำทุกสาย ที่หลังไหลมาจากทั่วสารทิศ

โดยเฉพาะความกตณฺญต่อบิดามารดา ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดที่สุด เป็นผู้ที่เราควรให้ความสำคัญมากที่สุด เพราะท่านเป็นผู้ให้กำเนิดกายมนุษย์ ท่านเป็นต้นแบบทางกาย และทางใจ ซึ่งต้นแบบทางกายนี้ถือว่าสำคัญมาก เพราะกายมนุษย์มีความสำคัญต่อการสร้างบารมี เป็นกายที่มีไว้แสวงหาทางพระนิพพาน เป็นกายที่สำคัญที่สุดที่จะตรัสรู้ธรรม กายมนุษย์นี้เป็นพื้นฐานที่จะรองรับกายละเอียดภายในทุกๆ กาย รองรับดวงธรรม และคุณธรรมความดีทั้งหลาย เป็นกายที่เหมาะสมที่สุดในการทำใจหยุดใจนิ่ง เพื่อทำงานที่แท้จริง เหมือนแผ่นดินเป็นที่รองรับสรรพชีวิต และสรรพสิ่งทั้งหลาย

การตอบแทนบุญคุณของท่านทั้งสอง ผู้รู้ได้พรรณนาไว้หลายวิธี แต่โดยย่อคือ การตอบแทนอย่างโลกียชนกับอริยชน พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสถึงการตอบแทนคุณมารดาบิดาอย่างโลกียชนว่า ต้องบำรุงเลี้ยงดูท่าน เหมือนที่ท่านเอาใจใส่เลี้ยงดูเรามา ช่วยเหลือทำกิจการงานของท่าน ดำรงวงศ์สกุลให้เจริญ

พุทธญาต์ตถจริยา

๔๗๘

รุ่งเรือง ประพฤติตัวของเราให้เป็นคนดี เหมาะสมที่จะรับมรดกจากท่าน หากท่านทั้งสองละโลกไปแล้ว ก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ แต่ถ้าเป็นการตอบแทนแบบอริยชน ต้องแนะนำให้ท่านดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางของอริยมรรค ซึ่งเป็นทางไปของพระอริยเจ้า โดยย่อก็ให้ท่านมีศรัทธา ชักชวนท่านให้ทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา ซึ่งเป็นการปิดประตูบาปภูมิ แล้วเปิดหนทางสวรรค์ทางนิพพานให้ท่าน

พระบรมศาสดาของเราทรงเป็นต้นแบบของอริยาตบุตร เป็นลูกแก้ว ลูกยอดดกตัญญู ทรงบำเพ็ญญัตตถจริยาทดแทนคุณของมารดาบิดา ด้วยการให้อริยทรัพย์อันประเสริฐแก่ท่าน ซึ่งเป็นการให้ที่ยิ่งกว่าการให้ทั้งปวง เรามาศึกษาว่าพระพุทธรองค์ทรงบำเพ็ญอย่างไร

*หลังจากที่พระพุทธรองค์ทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ภายหลังได้เสด็จกลับมายังกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อโปรดพระประยูรญาติ ตอนแรกเหล่าพระญาติของพระพุทธรองค์ก็ไม่เข้าใจ ในขณะที่เสด็จบิณฑบาตอยู่นั้น **พระเจ้าสุทโธทนะ** ทรงห้ามพระพุทธรองค์บิณฑบาต เพราะเห็นว่าขัดต่อชาติดิยราชประเพณี

พุทธญาตัตถจริยา

๔๗๕

พระพุทธองค์จึงตรัสพระคาถาว่า “บรรพชิตไม่พึง
ประมาทในก้อนข้าวที่รับมา บุคคลพึงประพฤติธรรมให้สุจริต
ผู้มีปกติประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุขในโลกนี้ และโลกหน้า”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระเจ้าสุทโธทนะก็บรรลุธรรม
เป็นพระโสดาบันบุคคล ภายหลังมีโอกาสได้ฟังธรรมจาก
พระพุทธองค์อีก ก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในที่สุด

ฝ่ายพระนางมหาปชาบดีโคตมี พระมารดาผู้บำรุงเลี้ยง
พระพุทธองค์มา ทรงอนุญาตให้พระนางบวชเป็นภิกษุณี เพื่อ
แสวงหาหนทางสู่ความหลุดพ้น พระนางตั้งใจบวชเป็นต้นแบบ
ที่ดีแก่ภิกษุณีทั้งหลาย ในที่สุดก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันตเถรี
พร้อมกับภิกษุณีบริวารอีก ๕๐๐ รูป พระนางชาบซึ่งถึงพระมหา-
กรุณาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงกับกล่าวไว้ในตอนนั้นปลาย
ชีวิตว่า

“ข้าแต่พระตถาคตเจ้า หม่อมฉันเป็นพระมารดาของ
พระองค์ก็จริง แต่ว่าพระองค์ทรงเป็นพระบิดาของหม่อมฉัน
พระองค์เป็นผู้ประทานความสุข อันเกิดจากพระลัทธิธรรมให้
หม่อมฉัน รูปร่างของพระองค์นี้ อันหม่อมฉันทำให้เจริญแล้ว
ส่วนพระธรรมกายอันสว่างไสว น่าเพลิดเพลนใจของหม่อมฉันนี้
พระองค์ทรงทำให้เจริญแล้ว หม่อมฉันนั้นให้พระองค์ทรงดื่มน้ำนม

พุทธญาตัตถจริยา

๔๘๐

อันระงับเสียได้ซึ่งความกระหายชั่วคราว แต่น้ำนมคือพระสัทธรรม
อันส่งประจักษ์จากกิเลสอาสวะนั้น พระองค์ให้หม่อมฉันได้ดื่มแล้ว
พระองค์ได้ชื่อว่า มิได้เป็นหนี้แก่หม่อมฉันเลย พระพุทธเจ้าข้า”

ส่วนมารดาผู้ให้กำเนิด คือ **พระนางสิริมหามายา** ซึ่งบัดนี้
ได้ไปบังเกิดเป็นเทพบุตรอยู่บนสวรรค์ชั้นดุสิต พระองค์ได้ตาม
เสด็จไปโปรดถึงเทวโลก ทรงตามตอบแทนพระคุณกันถึงปรโลก
คือ หลังจากที่พระพุทธองค์ทรงทำยมกปาฏิหาริย์แล้วทรงดำริว่า
พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ครั้นแสดงยมกปาฏิหาริย์แล้ว ทรงเสด็จ
จำพรรษา ณ ที่ใดหนอ ทรงเห็นว่าจำพรรษาที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์
แล้วแสดงพระอภิธรรมโปรดพระพุทธมารดา ท่านจึงเสด็จไปยัง
สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

ฝ่ายพระอินทร์ทรงดำริว่า พระบรมศาสดาจะเสด็จมา
จำพรรษานบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ทรงปลื้มพระทัยว่า อุปการะ
มากมายจะบังเกิดแก่เหล่าทวยเทพในเทวโลก จึงอัญเชิญเสด็จ
ประทับนั่งเหนือแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์และส่งข่าวไปอัญเชิญ
เทพบุตรพุทธมารดาจากสวรรค์ชั้นดุสิต ให้ลงมาฟังธรรมจาก
พระพุทธองค์ ส่วนเทวดาในหมื่นจักรวาล ต่างพากันมา
ห้อมล้อมเพื่อฟังธรรมด้วย

เมื่อเทพบุตรพุทธมารดา รู้ข่าวอันเป็นมหามงคลนี้ ก็ปีติดีใจ

พุทธญาตัตถจริยา

๔๘๑

รับลงมาจากคฤติบุรี มาสดับพุทธโธวาทจากพระพุทธรองค์ ครั้น
ได้สดับแล้ว ทรงบรรลุลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เป็นพระอริยบุคคล
ผู้เที่ยงแท้ต่อหนทางของพระนิพพาน มีพระนิพพานเป็นที่ไป
เบื้องหน้า อีกไม่เกิน ๗ ชาติ

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์
จะทรงประพาสติดตามเป็นต้นบุญต้นแบบในทุกด้าน รวมทั้งเรื่อง
ความกตัญญู เป็นพุทธจริยาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ที่จะต้อง
กตัญญูต่อบุพพการีชน ทรงสอนให้พวกเราทำตามหลักวิชา
ซึ่งเป็นประเพณีของอารยชนไว้ว่า หากบิดามารดายังไม่มีศรัทธา
เราต้องเป็นกัลยาณมิตร ชักชวนให้ท่านมีศรัทธาในพระรัตนตรัย
ให้ได้ และชักชวนท่านให้ตั้งมั่นอยู่ในเส้นทางสร้างบารมี
ทั้งให้ท่าน รักษาศีล และเจริญสมาธิภาวนา หากท่านมีศรัทธา
อยู่แล้วก็ยิ่งง่าย เราจะได้ให้กำลังใจ สนับสนุนให้ท่านได้สร้าง
ความดียิ่งๆ ขึ้นไป

การชักชวนให้ท่านอยู่ในเส้นทางแห่งความดี ด้วยตัว
ท่านเองนี้ เป็นการปิดประตูบาปภูมิ เปิดประตูสวรรค์ และ
นิพพานให้กับท่านได้อย่างมั่นใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าหาก
ท่านปฏิบัติธรรม จนเข้าถึงพระธรรมกายได้ ก็จะได้มีที่พึ่งติดตัว
ไปทุกภพทุกชาติ เราเองก็ได้ชื่อว่าเป็นลูกแก้ว ลูกยอดกตัญญู

พุทธญา ตัตถจริยา

๔๘๒

อย่างแท้จริง ดังนั้นตัวเราเองต้องประพฤติตนเป็นต้นบุญต้นแบบ
หมั่นให้ทาน รักษาศีล และเจริญสมาธิภาวนาเป็นประจำ จะได้
น้อมบุญให้ท่านทั้งขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ และเมื่อท่านละโลกไปแล้ว
หากเราเข้าถึงพระธรรมกายภายในได้ จะได้เป็นที่พึ่งให้แก่ตนเอง
และหมู่ญาติของเราได้อย่างดีเยี่ยม

พ ร ะ ท ศ พ ล ญ า ณ

โลกพร้อมทั้งเทวโลก มารโลก หมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณ-
พราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ ย่อมเป็นไปในภายในพระพุทธรูทญาณ
ปลาและเต่าทุกชนิด ย่อมเป็นไปในภายในมหาสมุทร ฉนั้นใด
โลกพร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก หมู่สัตว์พร้อมทั้ง
สมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ ย่อมเป็นไปในภายใน
พระพุทธรูทญาณ ฉนั้นนั้น นกทุกชนิดรวมทั้งครุฑเวทโดยโคตร
ย่อมเป็นไปในขอบเขตของอากาศ ฉนั้นใด พระพุทธรูทสวาก
ผู้เสมอด้วยพระสารีบุตรเถระโดยปัญญา ย่อมเป็นไปใน
ขอบเขตแห่งพระพุทธรูทญาณ ฉนั้นนั้น

พระศุภญาณ

๔๘๕

มนุษย์ส่วนใหญ่ต่างแสวงหาความรู้ต่างๆ เพียงเพื่อให้รู้วิธีการประกอบอาชีพ ที่จะนำมาซึ่งปัจจัยสี่สำหรับหล่อเลี้ยงร่างกาย ให้ดำรงอยู่ในโลกนี้อย่างสะดวกสบายเท่านั้น แต่ยังมีความรู้ที่ยิ่งไปกว่านั้น คือ ความรู้ที่สามารถขจัดปัดเป่าทุกข์ทั้งหลายได้ เป็นความรู้ที่เกิดจากการทำใจหยุดใจนิ่ง ที่ศูนย์กลางกายเพียงอย่างเดียว ยิ่งหยุดนิ่งมากเท่าไร ความรู้จากภายในก็จะพรั่งพรูออกมามากเท่านั้น เป็นความรู้ที่เกิดจากปัญญาอันบริสุทธิ์ ที่จะนำพาเราไปสู่ความสุข และความสำเร็จในชีวิตตลอดไป

มีวาระพระบาลีใน อรรถกถาขุททกนิกาย มหานิทเทส ว่า

“โลกพร้อมทั้งเทวโลก มารโลก หมุ่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ ย่อมเป็นไปในภายในพระพุทธานุญ ปลาและเต่าทุกชนิด ย่อมเป็นไปในภายในมหาสมุทร ฉนฺได โลกพร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก หมุ่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ ย่อมเป็นไปในภายในพระพุทธานุญ ฉนฺฉนฺ นกทุกชนิดรวมทั้งครุฑเวณไตยโคตร ย่อมเป็นไปในขอบเขตของอากาศ ฉนฺได พระพุทธสาวก ผู้เสมอด้วยพระสารีบุตรเถระโดยปัญญา ย่อมเป็นไปในขอบเขตแห่งพระพุทธานุญ ฉนฺฉนฺ”

พระพุทธศาสนา

๔๘๖

*สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ราวป่าด้านทิศตะวันตก นอกกรุงเวสาลี สมัยนั้น บุตรของสุนัขขัตตลิจฉวี ซึ่งลาลึกขา เพราะไม่มีศรัทธาในธรรมวินัย ได้กล่าววาจาดูหมิ่นพระพุทธเจ้าว่าธรรมอันยิ่งของมนุษย์ที่เป็นญาณทัสสนะอันวิเศษพอแก่ความเป็นอริยะของพระสมณโคดมไม่มี พระสมณโคดมทรงแสดงธรรมด้วยการตรึกเอาเอง ที่ไตร่ตรองด้วยการค้นคิดแจ่มแจ้งได้เอง แต่ธรรมที่พระองค์ทรงแสดงเพื่อประโยชน์ใดธรรมนั้นย่อมดั่งไป เพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่บุคคลผู้ปฏิบัติตาม

พระสารีบุตรได้สดับข่าวดังกล่าวจึงไปกราบทูลเรื่องนี้กับพระพุทธองค์ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “สารีบุตร สุนัขขัตตลิจฉวีบุตรเป็นโมฆบุรุษ มักโกรธ และวาจาที่เธอกล่าวนั้นก็เพราะความโกรธ สุนัขขัตตะคิดว่า จะพุดติเตียน แต่กลับกล่าวสรรเสริญคุณของตถาคต แท้จริงข้อนี้เป็นคุณของพระตถาคต ที่บุคคลใดกล่าวเช่นนั้นว่า ธรรมอันพระตถาคตแสดงเพื่อประโยชน์แก่บุคคลใด ธรรมนั้นย่อมดั่งไป เพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแห่งบุคคลผู้ทำตาม

สารีบุตร การที่สุนัขขัตตะกล่าวเช่นนั้น เพราะไม่รู้ว่

พระทศพลญาณ

๔๘๓

พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น เป็นพระอรหันต์ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว ทรงรู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกบุรุษที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้จำแนกธรรม

สาริปุตระ การที่สุนัขขี้ต๊ะกล่าวเช่นนั้น เพราะไม่รู้ว่า พระผู้มีพระภาคทรงบรรลุอิทธิวิธีหลายประการ คือ คนเดียว ทำเป็นหลายคนได้ หลายคนเป็นคนเดียวได้ ทำให้ปรากฏ หรือ หายไปก็ได้ ทะลุฟากำแพง หรือภูเขาก็ได้ ไม่ติดขัดเหมือนไปใน ที่ว่าง ผุดขึ้นหรือดิ่งลงในแผ่นดินเหมือนดิ่งไปในน้ำก็ได้ เดินไป บนน้ำเหมือนเดินบนแผ่นดินก็ได้ เหาะไปในอากาศเหมือนนกก็ได้ ลูบคลำพระจันทร์พระอาทิตย์ซึ่งมีฤทธานุภาพมากด้วยฝ่ามือก็ได้ ใช้อำนาจทรงกายไปตลอดพรหมโลกก็ได้

สุนัขขี้ต๊ะไม่รู้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นทรง สดับเสียง ๒ ชนิด คือ เสียงทิพย์และเสียงมนุษย์ ทั้งที่อยู่ไกล และใกล้ ด้วยทิพย์โสตอันบริสุทธิ์ ล่วงโสตของมนุษย์ ทรงกำหนด รู้ใจของสัตว์อื่นหรือบุคคลอื่นด้วยใจ คือ จิตมีราคะก็รู้ว่าจิตมีราคะ จิตปราศจากราคะก็รู้ว่าจิตปราศจากราคะ จิตมีโทสะก็รู้ว่าจิตมี โทสะ หรือจิตปราศจากโทสะก็รู้ว่าจิตปราศจากโทสะ จิตมีโมหะ ก็รู้ว่าจิตมีโมหะ หรือจิตปราศจากโมหะก็รู้ว่าจิตปราศจากโมหะ จิตเป็นสมาธิก็รู้ว่าจิตเป็นสมาธิ หรือจิตไม่เป็นสมาธิก็รู้ว่าจิตไม่

พระทศพลญาณ

๔๘๘

เป็นสมาธิ จิตหลุดพ้นก็รู้ว่าจิตหลุดพ้นแล้ว”

จากนั้นพระบรมศาสดาทรงแสดงทศพลญาณ ๑๐ ประการ
ซึ่งทศพลญาณนี้มีเฉพาะในพระพุทธรูปเท่านั้น

ประการที่ ๑. ฐานาฐานญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้ฐานะ
และอฐานะ คือ รู้กฎธรรมชาติเกี่ยวกับขอบเขตและขีดชั้นของ
สิ่งทั้งหลายว่า อะไรเป็นไปได้ อะไรเป็นไปไม่ได้ และแคไหนเพียงไร
โดยเฉพาะเรื่องเหตุกับผล และกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม ซึ่งจะ
ได้รับผลกรรมที่ดีและชั่วต่างกัน

ประการที่ ๒. กรรมวิปากญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้ผล
ของกรรม คือ สามารถกำหนดแยกการให้ผลอย่างสลับซับซ้อน
ระหว่างกรรมดีกับกรรมชั่วที่ต่างกรรมต่างวาระ ทรงมองเห็น
รายละเอียด และความสัมพันธ์เกี่ยวโยง ในกระบวนการกิเลส-
กรรมวิบากอย่างชัดเจน

ประการที่ ๓. สัพพัตถคามินีปฏิปทาญาณ ปรีชาญาณ
หยั่งรู้ข้อปฏิบัติ ที่จะนำไปสู่คติทั้งปวง คือ สุขคติ ทุกคติ หรือพ้น
จากคติ หรือปรีชาญาณหยั่งรู้ข้อปฏิบัติ ที่จะนำไปสู่ประโยชน์
ทั้งปวง ทั้งที่เป็นทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ สัมปรายิกัตถประโยชน์
หรือปรมาตถประโยชน์ คือ ประโยชน์อย่างยิ่ง ทรงรู้ว่า เมื่อ
ปรารธนาจะเข้าถึงคติหรือประโยชน์ใด จะต้องทำอย่างไรบ้าง

พระธรรมมณเฑียรบาล

๔๘๕

จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

ประการที่ ๔. นานาธาตุญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้สภาวะของโลกที่ประกอบด้วยธาตุชนิดต่างๆ คือ รู้สภาวะของธรรมชาติทั้งฝ่ายอุปาทินนกลังขาร และฝ่ายอนุปาทินนกลังขาร เช่น รู้จักส่วนประกอบต่างๆ ของชีวิต สภาวะของส่วนประกอบเหล่านั้น พร้อมทั้งลักษณะและหน้าที่ของแต่ละอย่าง เช่น การปฏิบัติหน้าที่ของชั้นร์ आयตนะและธาตุต่างๆ เป็นต้น และรู้เหตุแห่งความแตกต่างกันของสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นได้อย่างชัดเจน

ประการที่ ๕. นานาอิมุตติกญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้อิมุตติ คือ รู้อัธยาศัย ความโน้มเอียง ความเชื่อถือ แนวความสนใจของสัตว์ทั้งหลาย เป็นต้น ที่เป็นไปต่างๆ กัน เมื่อทรงกำหนดเช่นนี้ จึงสามารถสอนเวไนยสัตว์ให้ถูกจริตอัธยาศัยได้

ประการที่ ๖. อินทริยปโรปริยัตตญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้ความยิ่งหย่อนแห่งอินทริย์ของสัตว์ทั้งหลาย คือ รู้ว่าสัตว์นั้นๆ มีศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา แคไหน เพียงใด มีกิเลสมาก กิเลสน้อย มีอินทริย์อ่อน แก่เพียงไร สอนง่าย หรือสอนยาก มีความพร้อมที่จะตรัสรู้หรือไม่ ทรงแทงตลอดหมดทั้งสิ้น

ประการที่ ๗. ฌานาทิสังกิเลสาทิญาณ ทรงรู้ความเศร้าหมอง ความฟุ้งแผ้วของการเข้าและออกจากฌาน วิโมกข์

พระศัพทญาณ

๔๕๐

สมาธิ และสมาบัติทั้งหลาย

ประการที่ ๘. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือระลึกชาติในอดีตได้นับภพนับชาติไม่ถ้วน

ประการที่ ๙. จุตูปปาตญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้การจุติและอุบัติของสัตว์ทั้งหลาย ทรงเห็นหมู่สัตว์ที่กำลังจุติ กำลังอุปบัติ เลว ประณีต มีผิวพรรณดีหรือทราม ได้ดีหรือตกยาก ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์ ทรงรู้ชัดถึงหมู่สัตว์ผู้เป็นไปตามกรรมว่า สัตว์เหล่านี้ประกอบด้วยกายทุจริต วาจทุจริต มโนทุจริต ตีเตียนพระอริยเจ้า เป็นมิจฉาทิฎฐิ ยึดถือการกระทำด้วยอำนาจมิจฉาทิฎฐิ ละโลกไปแล้ว เขาต้องเข้าถึงอบายหุคติ วินิบาต นรก ส่วนสัตว์เหล่านี้ ประกอบด้วยกายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต ไม่ตีเตียนพระอริยเจ้า เป็นสัมมาทิฎฐิ ละจากโลกนี้แล้ว ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

ประการที่ ๑๐. อาสวักขยญาณ ญาณที่สามารถกำจัดอาสวะให้หมดสิ้นไป พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนเวไนยสัตว์ให้ได้บรรลุอาสวักขยญาณตามพระองค์ไปได้ด้วย

ทั้งหมดนี้เป็นอานุภาพอันไม่มีประมาณของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า ศัพทญาณ ผู้ไม่รู้มักกล่าวต่อพระพุทธองค์ด้วยคำที่ไม่เป็นจริง ตู้อด้วยความไม่พอใจบ้าง เพราะมีอคติหรืออิจฉาบ้าง

พระศุภกวี

๔๕๑

แต่คำลบลู่เหล่านั้นไม่อาจทำให้อาณูภาพของพระพุทธองค์ลดลง
เหมือนแสงจากดวงตะวันที่พ้นจากหมู่เมฆ ย่อมสว่างไสวเจิดจ้า
เป็นนิตย์ เพราะฉะนั้นเราควรเชื่อมั่นในพุทธาณูภาพ และทำจิต
ให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้มีอาณูภาพ อันเป็นอจินไตยไม่มี
ประมาณ เพราะจิตที่เลื่อมใสจะไปสวรรค์ได้ และจะให้ดี ต้อง
ปฏิบัติให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ความสงสัยทั้งปวงจะได้
หมดสิ้นไป มีเพียงความเลื่อมใสที่ไม่คลอนแคลนใน พระ-
รัตนตรัยเท่านั้น

คุ ณ ลั ก ษ ณ ะ
ข อ ง พ ร ะ โ พ ธิ สั ต ว์

ไม่ใช่ว่าลูกทั้งสองเป็นที่เกลียดชังของเรา ไม่ใช่ว่าแม่หรือ
ไม่ใช่เป็นที่รักของเรา พระสัพพัญญุตญาณเป็นที่รักของเรายิ่งกว่า
เราจึงได้ให้บุตร ธิดา ภรรยา อันเป็นที่รักของเราเป็นทาน

คุณลักษณะของ พระโพธิสัตว์

๔๕๔

พลังใจของมนุษย์เริ่มต้นจากแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ และความใฝ่ฝันอันสูงส่ง จึงทำให้อยากลงมือทำ เพื่อให้ภาพที่มีอยู่ในใจนั้นเป็นจริงขึ้นมา แม้สิ่งนั้นจะยากลำบากเพียงใด แต่ด้วยความเพียรพยายามครั้งแล้วครั้งเล่า แม้บางครั้งอาจล้มเหลวบ้าง แต่ในที่สุดก็สามารถประสบความสำเร็จได้ ทำให้โลกมีสิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้นมากมาย ส่วนความปรารถนาให้โลกเกิดสันติภาพนั้น นับเป็นแรงบันดาลใจและความใฝ่ฝันที่ยิ่งใหญ่ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกัน ต้องทำกันไปเป็นทีม ต้องใช้เวลาและพลังใจที่ประกอบด้วยมหากรุณา พวกเราทุกคนคือส่วนหนึ่งในการสร้างสันติภาพโลก โดยเริ่มต้นด้วยการทำตัวเราให้เป็นผู้มีกาย วาจา ใจ สะอาดบริสุทธิ์ มีศีลมีธรรม และหมั่นทำใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ ลักวันหนึ่งโลกในอุดมคติย่อมจะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จริยาปิฎก ว่า

“ไม่ใช่ว่าลูกทั้งสองเป็นที่เกลียดชังของเรา ไม่ใช่ว่า มัทธิ ไม่เป็นที่รักของเรา พระสัพพัญญุตญาณเป็นที่รักของเรายิ่งกว่า เราจึงได้ให้บุตร ธิดา ภรรยา อันเป็นที่รักของเราเป็นทาน”

ความหมายนัยหนึ่งของความรัก คือ การให้ การเสียสละ

คุณลักษณะของพระโพธิสัตว์

๔๕

แบ่งปัน ขอบเขตความรักของแต่ละคนมีมากน้อยต่างกัน บางคนรักแต่ตนเอง จนกลายเป็นความเห็นแก่ตัว ไม่สนใจคนรอบข้างว่าจะเป็นอย่างไร บางคนรักพ่อรักแม่ รักทุกคนในครอบครัว รวมไปถึงหมู่ญาติ บางท่านใจกว้างมากไปกว่านั้น รักคนทั้งประเทศทั้งโลกเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน มีความปรารถนาให้ทุกคนมีความสุขเหมือนๆ กัน

ส่วนพระบรมโพธิสัตว์ท่านมีปัญญามาก มีมหากรุณา ไม่มีที่เปรียบ นอกจากรักครอบครัว รักบุตรธิดาหรือภรรยาแล้ว ท่านยังรักสรรพสัตว์ทั้งหลาย มีความปรารถนาจะให้สรรพสัตว์ได้พ้นทุกข์ มีดวงตาเห็นธรรม เพราะผู้ที่ประพฤติพลาดพลั้ง ถูกอกุศลเข้าถึงจิต จึงกระทำความผิด ได้พลัดหลงไปเกิดเป็นสัตว์นรก เปต อสุรกาย และสัตว์เดียรัจฉาน ท่านอยากให้สรรพสัตว์เหล่านั้นได้พ้นจากความทุกข์ทรมาน อีกทั้งอยากให้ผู้ที่กำลังสวดยบุญในเทวโลกและพรหมโลกทั้งหมด ได้พบความสุขอันเป็นอมตะ คือ พระนิพพาน ไม่อยากให้เสียเวลาในการสร้างบารมีอีกต่อไป

ด้วยความรักและเมตตาอันไม่มีประมาณ ทำให้ท่านต้องฝึกฝนตนอย่างยิ่งยวด จนได้รับการกล่าวขานว่า ท่านเป็นพระบรมโพธิสัตว์ ผู้สร้างบารมีเพื่อหวังจะได้ตรัสรู้ธรรม เป็น

คุณลักษณะของ พระโพธิสัตว์

๔๕๖

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต แม้พระโพธิสัตว์ทั้งหลายจะรักบุตรภรรยาหรือมารดาบิดา แต่ท่านรักโพธิญาณมากกว่า เพราะตระหนักดีว่า หากภพชาติใดที่ท่านได้ตรัสรู้ อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ท่านย่อมสามารถเป็นกัลยาณมิตรให้กับหมู่ญาติทั้งหลาย รวมทั้งสั่งสอนมนุษย์และเทวดาให้พบกับอมฤตธรรม ตามปกติท่านจะมีคุณสมบัติที่พิเศษ ๑๐ ประการ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของเอกบุรุษ ที่เราควรมาศึกษากัน

***คุณสมบัติ ๑๐ ประการของพระโพธิสัตว์เจ้า คือ**

๑. เป็นผู้ไม่ติดในของรักของชอบของคนอื่น ใจจะติดในการสร้างบารมีเพื่อบ่มไปสู่อายตนิพพานเพียงอย่างเดียว

๒. ท่านเป็นผู้ไม่มีความอาลัยในสิ่งของภายนอก ยินดีที่จะมุ่งสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้น

๓. เป็นผู้ยินดีในความเสียสละ คือ ยินดีในการให้มากกว่าการเป็นผู้รับจากคนอื่น ท่านเป็นยอดนักเสียสละ นักสังคมสงเคราะห์ที่แท้จริง

๔. สามารถปล่อยวางได้ง่าย ไม่ผูกโกรธ ไม่ถือสาหาความ ไม่เอาเรื่องใคร มีแต่จะเอาบุญอย่างเดียว

คุณลักษณะของ พระโพธิสัตว์

๔๕๓

๕. เป็นคนจริง ไม่มีความคิดกลับกลอก คิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น พูดอย่างไรก็ทำอย่างนั้น

๖. เป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบ ไม่ประมาทเลินเล่อ จนเสียการเสียงาน ท่านจะทำงานทุกอย่าง ไม่ว่างานนั้นจะเป็นของท่านเองหรือทำให้คนอื่น จะทำอย่างพิถีพิถัน ไม่มีความลำเอียงในใจ

๗. เป็นผู้ที่คิดใหญ่ ใจกว้าง ประดุจท้องมหาสมุทรที่กว้างใหญ่ไพศาล

๘. เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปรู้ตามได้ยาก เพราะท่านมีความคิดเหนือวิสัยของปุถุชนทั่วไป คือ มีจิตใจสูงส่ง คิดจะช่วยเหลือคนอื่นให้หลุดพ้นจากทุกข์ ส่วนคนทั่วไปคิดเพียงว่า ทำอย่างไรตัวเองจึงจะได้ประโยชน์มากที่สุด

๙. ทำในสิ่งที่คนทั่วไปทำได้ยาก สามารถทำของยากให้่ง่ายทำเรื่องใหญ่ให้เป็นเรื่องเล็กเพราะเรื่องใหญ่มีเพียงเรื่องเดียว คือ เรื่องขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้น และช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากความเป็นป่าวเป็นทาสของพญามาร

ประการสุดท้าย คือ ท่านเป็นผู้ที่ไม่มีใครเสมอเหมือน เป็นผู้นำในการสร้างบารมี มีความคิด คำพูดและการกระทำที่ประเสริฐเหนือกว่าคนอื่น มักแสดงออกในลักษณะของความ

คุณลักษณะของ พระโพธิสัตว์

๔๕๘

เป็นผู้นำตลอดเวลา จะสังเกตเห็นว่า ประวัติการสร้างบารมีที่เราศึกษาในชาดก ไม่ว่าท่านจะถือกำเนิดเป็นอะไร จะมีลักษณะของความเป็นผู้นำมาโดยตลอด จนได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่สุด

ในเรื่องการบำเพ็ญเพียร เพื่อให้ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ พระเจ้ามีลินท์ได้ตรัสถามพระนาคเสนเถระว่า “พระโพธิสัตว์ได้ทำทุกกริยาเหมือนกันทั้งหมด หรือทำเฉพาะพระโคตมโพธิสัตว์เท่านั้น”

พระเถระตอบว่า “ไม่เหมือนกันหมด ทำเฉพาะบางพระองค์เท่านั้น ส่วนพระโคตมโพธิสัตว์ได้บำเพ็ญภาวนา ถึงขั้นต้องทำทุกกริยา เพราะท่านได้ประพาศพิณทางวชิกรรมไว้ ในสมัยของพระกัสสปพุทธเจ้า ได้กล่าวจ้วงจาบพระพุทธองค์ว่า “การตรัสรู้ของสมณะโหล่นจักมีมาแต่ที่ไหน เพราะการตรัสรู้ธรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง” ด้วยวิบากกรรมนั้น ท่านจึงได้แสวงทุกขในการทำความเพียร โดยต้องใช้เวลาในการแสวงหาโมกขธรรมนานถึง ๖ ปี จึงได้ตรัสรู้ธรรม

พระเจ้ามีลินท์ยังมีความสงสัย จึงถามต่อไปว่า “ข้าแต่พระนาคเสน ถ้าเช่นนั้น ก็ไม่ตรงกับคุณลักษณะของพระโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย” พระเถระตอบว่า “พระโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย

คุณลักษณะของ พระโพธิสัตว์

๔๕

มีความแตกต่างกัน ๔ อย่าง คือ ต่างกันด้วยตระกูล เวลาที่สร้างบารมี พระชนมายุ และประมาณของพระสรีรกาย แต่พระพุทธเจ้าทั้งปวงไม่ต่างกันด้วยพระรูปลักษณะ ตบะ ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ กับเวฬุารัษฎาณ ๔ ทศพลญาณ ๑๐ พุทธญาณ ๑๔ พุทธธรรม ๑๕”

สรุปว่า พระพุทธเจ้าทั้งปวงเสมอกันด้วยพุทธธรรม เพราะผลแห่งการฝึกฝนอบรมตนอย่างยิ่งยวดของพระบรมโพธิสัตว์นั่นเอง แม้จะมีความแตกต่างกันในส่วนที่เป็นโลกียะ แต่กำลังบุญบารมีที่ได้สั่งสมมา บางพระองค์สร้างบารมีมา ๒๐ อสงไขยกับ ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป บางพระองค์ ๔๐ อสงไขยกับ ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป บางพระองค์เป็นนักสร้างบารมีประเภทวิริยาก็รักเพื่อนมนุษย์มาก หวังจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพานให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ จึงใช้เวลาสร้างบารมียาวนานถึง ๘๐ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป เพราะฉะนั้นตระกูลของท่าน เวลาในการสร้างบารมี พระชนมายุ และประมาณของพระสรีรกายจึงแตกต่างกันตามกำลังบารมี

สำหรับโลกุตตรสมบัติอันประเสริฐของพระโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย เช่น ศีล สมาธิ ปัญญา เวฬุารัษฎาณหรือทศพลญาณ เป็นต้น จะไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้เป็นผล

คุณลักษณะของ พระโพธิสัตว์

๕๐๐

ที่เกิดจากความเพียร ความรักและความเมตตาปรารถนาดีต่อ
สรรพสัตว์อย่างไม่มีที่สิ้นสุดนั่นเอง

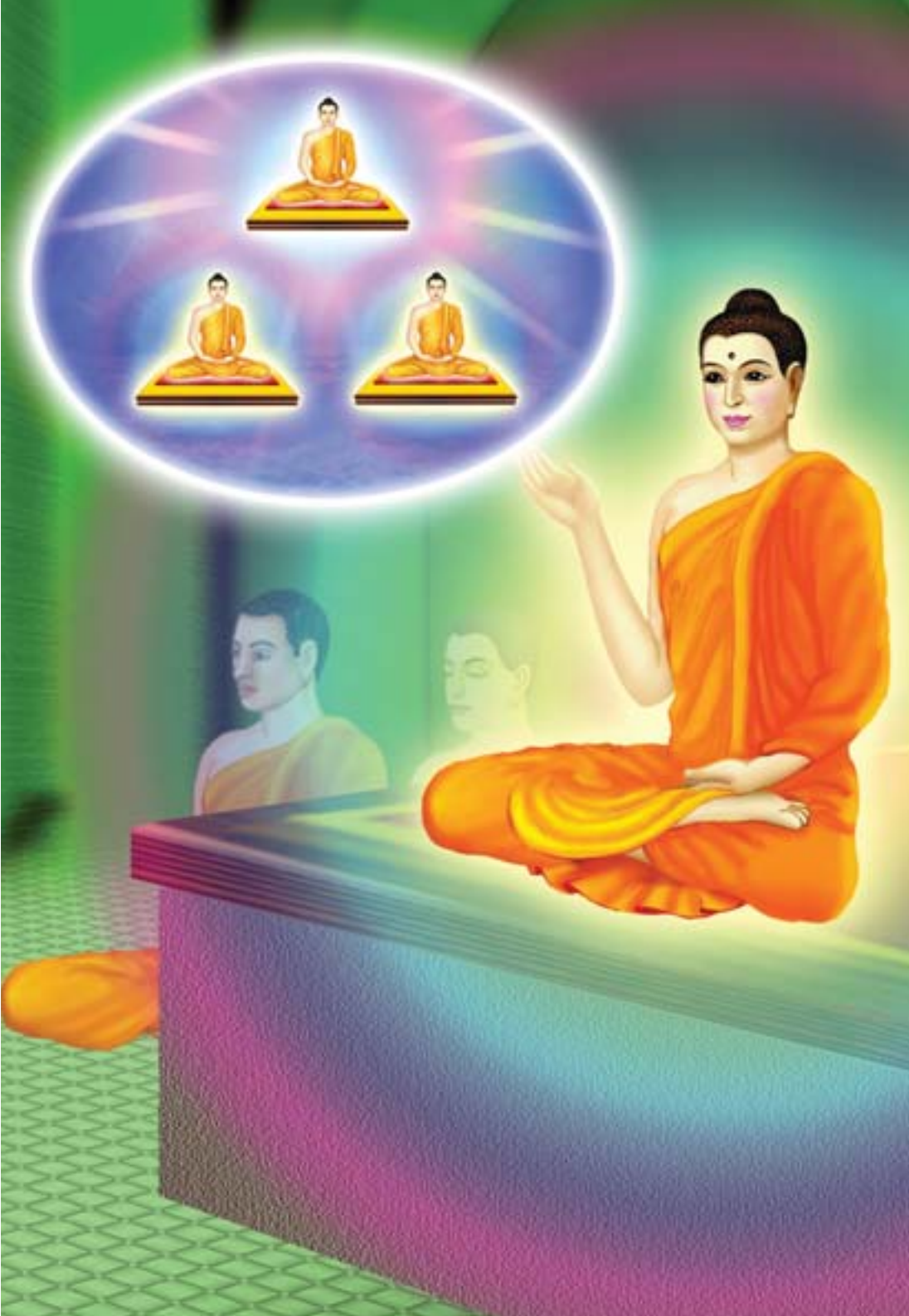
พระเดชพระคุณหลวงปู่ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย พระ-
มงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) มีมโนปณิธานยิ่งใหญ่ เช่นเดียวกับ
พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย คือ ท่านจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่ง
นิพพานให้หมด ท่านมุ่งจะทำวิชชาปราบมาร เพื่อไปให้ถึงที่สุด
แห่งธรรม ปณิธานของท่านยิ่งใหญ่ชนิดที่ไม่เคยมีใครคิดมาก่อน
การที่ท่านพูดเช่นนี้ แสดงว่าท่านมีความรักต่อสรรพสัตว์อย่าง
ไม่มีขอบเขตจำกัด และบารมีธรรมของท่านต้องมากมายมหาศาล
จึงจะทำงานใหญ่ที่แท้จริงนี้ได้ พวกเราทั้งหลายเป็นศิษยานุศิษย์
ได้ชื่อว่า เป็นผู้นำบุญยอดนักสร้างบารมี ต้องดำเนินตาม
แบบอย่างของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ของมหาปูชนียาจารย์
ดังนั้น ต้องทุ่มเทสร้างบุญบารมีให้เต็มที่กันทุกคน

การดำรงอยู่ได้นานแห่ง พระสัทธรรม (๑)

ความได้อัตภาพเป็นมนุษย์ เป็นการยาก ชีวิตของ
สัตว์ทั้งหลายเป็นอยู่ยาก การได้ฟังพระสัทธรรม เป็นการยาก
การอุปบัติขึ้นแห่งพระพุทธรเจ้าทั้งหลาย เป็นการยาก

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสังฆธรรม(๑)

๕๐๓

ความเลื่อมของมนตราอยู่ที่ไม่ทบทวน ความเลื่อมของเรื่อนอยู่ที่ไม่ซ่อมแซม ความเลื่อมของใจอยู่ที่ไม่ฝักฝน เมื่อใจของเราเลื่อม ความคิด คำพูด และการกระทำของเราย่อมจะเลื่อมตามไปด้วย บาปอกุศลก็จะเข้าครอบงำใจของเราได้ง่าย การฝักฝนใจให้หยุดให้นิ่งอยู่ภายใน ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เป็นประจำสม่ำเสมอ นั้น เป็นการพัฒนาคุณภาพจิตใจของเรา ให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน มุ่งตรงต่อหนทางของพระนิพพาน เมื่อจิตใจนุ่มนวลควรแก่การทำงาน ความคิด คำพูด และการกระทำของเรา จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จะเป็นไปเพื่อบุญกุศลล้วนๆ บาปอกุศลจะไม่สามารถแทรกซึมเข้ามาในใจได้ ชีวิตจะมีแต่ความสุขทั้งในปัจจุบันและสัมปรายภพ เพราะจิตที่ฝึกดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน พุทธวรรคพรรณนา ว่า

“กัจฉ มนุสสปฏิลาโก กิจฉ มจฺจาน ชีวิตํ
กิจฉ สพุทฺทมมฺสฺสนํ กิจฉ พุทฺธานมฺปฺปาโท

ความได้อัตภาพเป็นมนุษย์ เป็นการยาก ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายเป็นอยู่ยาก การได้ฟังพระสังฆธรรม เป็นการยาก การอุปบัติขึ้นแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นการยาก”

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสัทธรรม (๑)

๕๐๔

การบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้น ยากมาก เพราะจะต้องบำเพ็ญบารมีอย่างน้อย ๒๐ อสงไขยกับ ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก การบังเกิดขึ้นของพระพุทธรเจ้าว่ายากแล้ว แต่การได้ฟังพระสัทธรรมจาก พระพุทธรองค์นั้นยากยิ่งกว่า เพราะเว้นจากพระพุทธรเจ้า และ พระปัจเจกพุทธเจ้าแล้ว พุทธบริษัทต้องอาศัยการฟังธรรมจาก พระพุทธรองค์หรือพระสาวก จึงจะสามารถบรรลุธรรมได้

แม้กระทั่งพระอัครสาวกทั้งสองนั้น ต่อเมื่อได้สดับพระ- สัทธรรมแล้ว จึงสามารถบรรลุธรรม กำจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปได้ พวกเราถือว่าเป็นผู้ที่โชคดียิ่งเป็นอย่างยิ่ง เพราะ แม้จะไม่ได้พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ยังมีโอกาสได้มาพบ พระธรรมคำสอน และพระสงฆ์สาวกของพระองค์ ทำให้เรามี โอกาสได้รับแสงสว่างแห่งพระธรรมส่องนำทางชีวิตในสังสารวัฏ เราจะได้ดำเนินชีวิตในสังสารวัฏที่เต็มไปด้วยอันตรายน้อยอย่าง ปลอดภัย และมีชัยชนะ

หากเราไปเกิดในบางยุคที่พระพุทธรศาสนาดำรงอยู่ได้ไม่ นาน นอกจากจะไม่ได้พบพระพุทธรศาสนาแล้ว ยังไม่มีโอกาสได้ ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระบรมศาสดา ชีวิตของเราย่อม วางเปล่าจากประโยชน์ทั้งในภพนี้ และประโยชน์ในสัมปรายภพ ในอดีตกาล พระพุทธรเจ้าบางพระองค์นั้นทรงแสดงธรรมแต่

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสัทธรรม(๑)

๕๐๕

เพียงโดยย่อ มิได้ทรงแสดงโดยพิสดาร พุทธบริษัทที่เกิดในยุคเดียวกับพระองค์นั้น ล้วนเป็นผู้มีบุญมาก แม้ฟังธรรมโดยย่อก็สามารถบรรลุธรรมได้แล้ว แต่หลังจากพระพุทธองค์ และพระสาวกปรินิพพานแล้ว พระธรรมคำสอนมีการสืบทอดกันมาอีกไม่กี่ชั่วอายุคน ในสมัยนั้นก็อันตรายกันไปจากโลก เพราะไม่มีใครสามารถทรงจำคำสอนของพระพุทธองค์ ดังเช่นบางยุค บางสมัยของพระพุทธเจ้าในอดีตที่มีการกล่าวถึงไว้

*ในสมัยพุทธกาล ขณะที่ **พระสารีบุตรเถระ** อยู่ในที่สงัด หลีกเร้นอยู่ตามลำพัง ท่านเกิดความสงสัยขึ้นว่า พระศาสนาของพระผู้มีพระภาคเจ้าทั้งหลายในพระองค์ใดดำรงอยู่ได้ไม่นาน และในพระองค์ใดดำรงอยู่ได้นาน

บางท่านอาจสงสัยว่า พระอรหันต์เป็นผู้หมดกิเลสแล้ว ท่านยังมีปัญหาหรือความสงสัยในเรื่องโลกๆ ด้วยหรือ อันที่จริง พระอรหันต์ท่านไม่ได้รู้ทุกเรื่อง แต่รู้เป็นบางเรื่อง อีกทั้งท่านหายสงสัยเฉพาะในเรื่องมรรคผลนิพพาน เพราะท่านแทงตลอดในไตรลักษณ์แล้ว และสัมมาทิฐิของท่านทั้งที่เป็นโลกียะ และโลกุตระก็สมบูรณ์แล้ว ท่านเป็นผู้รู้แจ้งที่เอาตัวรอด หรือหลุดพ้นจากสังสารวัฏได้แล้ว แต่ความรู้ที่เสมือนไปไม่ในป่านั้น

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสังฆธรรม (๑)

๕๐๖

เป็นสิ่งที่จะรู้จักได้ หรือไม่รู้ก็ได้ อีกทั้งท่านไม่ได้เป็นพระสัพพัญญู-
พุทธเจ้า จึงไม่รู้หมดทุกเรื่อง

พระสารีบุตร แม้ท่านสามารถพิจารณาได้ด้วยตนเอง
แต่การอยู่ในสถานที่เดียวกันกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หากท่าน
วินิจฉัยเอง ก็เปรียบเหมือนการทิ้งตราขังแล้วมาขังด้วยมือ

เมื่อถึงเวลาเย็น ท่านจึงไปทูลถามความตามทีสงสัยนั้น
พระบรมศาสดาตรัสว่า “พระศาสนาของพระพุทธเจ้าพระนาม
วิปัสสี ลิขี และเวสสภู ดำรงอยู่ไม่ได้นาน ส่วนพระศาสนาของ
พระพุทธเจ้าพระนามว่า กกุสันธะ โภณาคมนะ และกัสสปะ
ดำรงอยู่ได้นาน”

พระเถระทูลถามต่อว่า “อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นปัจจัย
พระพุทธเจ้าข้า” พระองค์ตรัสตอบว่า “ดูก่อนสารีบุตร พระผู้มี-
พระภาคเจ้าพระนามว่าวิปัสสี ลิขี และเวสสภู มิได้ทรงแสดง
ธรรมโดยพิสดารแก่สาวกทั้งหลาย ดังนั้น นวัคคัตถุศาสน์ของ
พระพุทธเจ้าทั้ง ๓ พระองค์นั้น จึงมีน้อย อีกทั้งสิกขาบทก็มีได้
ทรงบัญญัติ ปาฏิโมกข์ก็มีได้ทรงแสดงแก่สาวก ครั้นพระผู้มี-
พระภาคเจ้าเหล่านั้น และพระสาวกปรินิพพานแล้ว สาวกรุ่นหลัง
ที่ต่างชื่อ ต่างโคตร ต่างเชื้อชาติหรือออกบวชจากตระกูลต่างกัน
๓ เหตุเหล่านี้ทำให้พระศาสนาอันตรธานในกาลไม่นาน”

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสัทธรรม(๑)

๕๐๓

พระสารีบุตรเถระทูลถามต่อไปว่า “อะไรเป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้พระศาสนาของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามกกุสันธะ โกนาคมณะ และกัสสปะ ดำรงอยู่ได้นาน พระพุทธเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนสารีบุตร พระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่ากกุสันธะ โกนาคมณะ และกัสสปะ มิได้ทรงท้อพระทัยเพื่อแสดงธรรมโดยพิสดารแก่สาวกทั้งหลาย นวังกัลป์ตฤศศาสน์ของพระพุทธเจ้าทั้งสามพระองค์นั้นจึงมีมาก อีกทั้งสิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้ ปาฏิโมกข์ที่ทรงแสดงแก่สาวก และพระสาวกผู้ตรัสรู้ตาม สาวกรุ่นหลังที่ต่างชื่อ ต่างโคตรกัน หรือออกบวชจากตระกูลต่างกัน จึงดำรงพระศาสนานั้นไว้ได้ยาวนาน

เปรียบเหมือนดอกไม้หลากสีที่ใช้ด้ายร้อยไว้ และวางบนพื้นกระดาน ลมย่อมพัดกระจัดกระจายไม่ได้ กำจัดดอกไม้เหล่านั้นไม่ได้ ฉนฺได แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าเหล่านั้น และพระสาวกผู้ตรัสรู้ตามจะนิพพานแล้ว แต่สาวกชั้นหลังที่ต่างชื่อกัน ต่างโคตรกัน ก็สามารถดำรงพระศาสนานั้นไว้ได้นาน ฉนฺนํ ดูก่อนสารีบุตร นี่แลเป็นเหตุให้พระศาสนาของพระพุทธเจ้า พระนามกกุสันธะ โกนาคมณะ และกัสสปะดำรงอยู่ได้นาน”

จากพระดำรัสนี้ จะเห็นได้ว่า เราเป็นผู้โชคดีมากๆ ที่แม้ไม่ได้เกิดในสมัยที่พระพุทธองค์ทรงมีพระชนม์อยู่ แต่ยังได้เกิด

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสังฆธรรม (๑)

๕๐๘

ในยุคที่มีพระธรรมคำสอนของพระองค์ดำรงอยู่ อีกทั้งยังมีพระสงฆ์ผู้ยืนยันการตรัสรู้ธรรมของพระบรมศาสดา พระพุทธศาสนาที่ยังเจริญรุ่งเรือง ผู้คนส่วนใหญ่ยังมีจิตใจงามใฝ่ในการศึกษาเรียนรู้ธรรมะ พระสงฆ์ผู้ทรงภูมิรู้ภูมิธรรมทั้งภาคปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ท่านยังเมตตาแสดงธรรมสั่งสอนให้เราได้รู้เป้าหมายของการเกิดมาเป็นมนุษย์ และการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม

พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย กล่าวไว้ว่า “เกิดมาว่าจะมาหาแก้วพบแล้วไม่ทำ จะเกิดมาทำอะไร” หมายถึง เมื่อเรามีบุญได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา และรู้จักพระรัตนตรัย คือ แก้ว ๓ ประการแล้ว หากไม่ตั้งใจสั่งสมคุณงามความดี ไม่ตั้งใจปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ก็น่าเสียดาย เกิดมาฟรีเสียชาติเกิด นี่เป็นความหมายของท่าน ดังนั้นเราต้องใช้ความมีโชคดีของเราให้คุ้มค่าด้วยการสั่งสมบุญกุศลให้เต็มที่ ทั้งทาน ศีล ภาวนา ปฏิบัติธรรมอย่าให้ขาด ให้เข้าถึงพระธรรมกาย ภาวชาติต่อไปเราจะได้เกิดในบวรพระพุทธศาสนา และทุกภพทุกชาติจนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

การดำรงอยู่ไต้หนานแห่ง
พระสัทธรรม (๒)

การเสด็จอุบัติของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
เป็นเหตุนำความสุขมาให้
การแสดงพระสัทธรรม
เป็นเหตุนำความสุขมาให้

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสัทธรรม (๒)

๕๑๑

ในโลกที่เราอาศัยอยู่นี้ ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ ล้วนมีทั้งแง่ดีและแง่ไม่ดีสลับกันไป การมองโลกในแง่ดี และเรียนรู้ข้อดีของบุคคลอื่น เพื่อนำมาปรับตัวเราเองให้ดีขึ้น เป็นความฉลาดในการพัฒนาตนเอง ที่สามารถนำสิ่งที่ดีมาใช้ประโยชน์ และปรับให้เหมาะสมกับตัวเรา การปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน ถ้าเรามีทัศนคติที่ดี เลือกรับแต่อารมณ์ที่ดี อารมณ์สบาย วางใจให้ถูกวิธี หมั่นสังเกต และเก็บสังสมประสบการณ์ที่ดีในการปฏิบัติธรรม เรียนรู้ประสบการณ์ที่ดีของคนอื่น เพื่อนำมาแก้ไขหรือปรับวิธีการปฏิบัติธรรมของเรา ไม่ช้าการปฏิบัติของเราจะก้าวหน้า ใจเราจะหยุดนิ่ง ละเอียดอ่อนเพิ่มขึ้นไปตามลำดับ จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายภายในได้ในที่สุด

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน คาถาธรรมบท ว่า

“สุโข พุทธานมุขปาโท

การเสด็จอุบัติของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นเหตุนำ
ความสุขมาให้

สุชา สทฺธมฺมเทสนา

การแสดงพระสัทธรรม เป็นเหตุนำความสุขมาให้”

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสัทธรรม(๒)

๕๑๒

การบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมยังโลกให้สว่างไสวด้วยแสงแห่งพระธรรม ตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน เหมือนดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ที่ทอแสงยังโลกนี้ให้สว่างไสวทั้งกลางวันและกลางคืน การบังเกิดขึ้นของพระพุทธองค์ เป็นการนำประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้เกิดขึ้นแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ประโยชน์ยิ่งใหญ่ คือ สามารถแนะนำสรรพสัตว์ให้รู้จักทางรอดในสังสารวัฏ ได้พบความสุขอันเป็นอมตะนั่นเอง

พระธรรมคำสอนอันบริสุทธิ์ที่พระองค์ทรงแสดง จะเป็นประทีปธรรมส่องนำทางชีวิตให้สรรพสัตว์ได้เดินตาม และหลุดพ้นจากห้วงแห่งสังสารวัฏ เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้ธรรม หลุดพ้นจากการเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามารแล้ว ยังทรงมีพระมหากรุณาที่จะนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลายให้ข้ามห้วงแห่งวัฏทุกข์ไปเช่นเดียวกับพระองค์ มิได้หวงแหนความรู้ไว้เพียงลำพัง แต่ทรงเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่สรรพสัตว์ ผู้มีอุลลิสัยในปัญญาจักขุน้อย ผู้สามารถที่จะตรัสรู้ธรรมเป็นอริยสาวก ผู้ยืนยันการตรัสรู้ธรรมของพระองค์ นี่คือมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ของพระบรมศาสดาของเรา

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ เมื่อจะทรงแสดงธรรมแก่สรรพสัตว์ในจักรวาลหนึ่งก็ดี สองจักรวาลก็ดี หหมื่นโลกธาตุก็ดี จะทรงแสดงด้วยพระวิริยอุตสาหะเสมอกัน ไม่ใช่ว่าเมื่อทอด

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสัทธรรม (๒)

๕ ๑๓

พระเนตรเห็นพุทธรูปที่มีจำนวนน้อยแล้วจะทรงลดพระวิริยภาพลง หรือเมื่อทอดพระเนตรเห็นพุทธรูปที่มีจำนวนมากแล้ว จะทรงมีพระวิริยภาพมากขึ้น แต่พระองค์ทรงมีพระวิริยอุตสาหะเสมอกัน ดังพญาสีหมฤคราช เมื่อล่องไปได้ ๓ วัน จึงจะลุกขึ้นบนลือสีหนาท แล้วกระโจนออกจากถ้ำทองเพื่อออกหาอาหาร ครั้นพบเห็นสัตว์เล็กหรือใหญ่ก็ตามจะวิ่งไปด้วยความเร็วเสมอกัน นี่เป็นคุณลักษณะของพญาสีหราช

พระพุทธรูปเจ้าทั้งหลายต่างทรงแสดงธรรมแก่บริษัท ด้วยพระวิริยอุตสาหะเสมอกัน ไม่ว่าผู้ฟังจะมีจำนวนน้อยหรือมาก เพราะพระองค์ทรงเฝ้พระทัยเสมอว่า เหล่าชนผู้หนักในธรรมของเรา อย่าได้เสื่อมคลายไปเลย เพราะพระพุทธรูปเจ้าทั้งหลายทรงหนักในธรรม ทรงเคารพพระธรรม นี่เป็นมหาวิริยภาพที่พระองค์ทรงมีแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย

พระลัมมาลัมมพุทธรูปเจ้าทรงแสดงธรรมโดยพิสดาร ดูจวลาหกเทวดาทำมหาสมุทรสาครให้เต็มเปี่ยม ส่วนพระพุทธรูปเจ้าบางพระองค์นั้น มิได้ทรงแสดงธรรมโดยพิสดาร เพราะคนในยุคนั้นมีอายุยืน มีธุลี คือ กิเลสในดวงตาน้อยเบาบาง ครั้นได้สดับอริยสัจ ๔ แม้เพียงพระคาถาเดียว ฟังธรรมแต่เพียงโดยย่อก็สามารถบรรลุธรรมได้แล้ว ฉะนั้นพระพุทธรูปเจ้าบางพระองค์จึงไม่ทรงแสดงธรรมโดยพิสดาร ทำให้เห็นวัชคัสตฤศาศน์ คือคำสอน

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสังฆธรรม (๒)

๕๑๔

ของพระองค์มีน้อย เมื่อแสดงไว้น้อย การสืบต่อก็เป็นไปได้ไม่นาน

*ในสมัยของ **พระวิปัสสิสัมมาสัมพุทธเจ้า** พระองค์มิได้ทรงบัญญัติสิกขาบท ซึ่งเป็นข้อบังคับด้วยอำนาจอาบัติ ๗ กอง ที่ควรทรงบัญญัติโดยสมควรแก่โทษ พระองค์มิได้ทรงบัญญัติไว้แก่พระสาวก เพราะพระสาวกเป็นผู้ไม่มีโทษ ไม่มีรูปโทษปฏิบัติผิดจากพระธรรมวินัย เพราะท่านบวชเข้ามาแล้ว ต่างมุ่งปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นอย่างเดียว เมื่อทุกรูปมีหัวใจดวงเดียวกัน จึงไม่มีปัญหาเรื่องการบัญญัติพระวินัย ซึ่งอาบัติ ๗ กอง คือ ปาราชิก สังฆาติเสส ถุลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนียะ ทุกกฏ และทุพภาสิต

พระปาฏิโมกข์ คือ พระวินัย พระองค์มิได้ทรงแสดงทุกกึ่งเดือน ทรงแสดงเฉพาะโอวาทปาฏิโมกข์เท่านั้น และแม้โอวาทปาฏิโมกข์นั้น ก็ได้แสดงทุกกึ่งเดือน ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ทุก ๖ เดือนเท่านั้น และทรงแสดงด้วยพระองค์เอง ส่วนภิกษุทั้งหมดในชมพูทวีป ต่างทำอุโบสถในที่แห่งเดียวกัน คือ ในอุทยานเขมมฤคทายวัน อันเป็นที่ประทับของพระวิปัสสิพุทธเจ้า สมัยนั้นในชมพูทวีปมีวิหาร ๘๔,๐๐๐ ตำบล ในวิหารแต่ละตำบลมีภิกษุอยู่มากมาย วิหารละ ๑๐,๐๐๐ รูปบ้าง ๒๐,๐๐๐ รูปบ้าง ๓๐,๐๐๐ รูปบ้าง หรือยิ่งขึ้นไปกว่านั้นก็มี

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสังฆธรรม (๒)

๕๑๕

เหล่าเทวดาผู้คอยบอกรับอุโบสถต่างเที่ยวบอกในที่ต่างๆ ว่า “ท่านผู้นิรทุกข์ทั้งหลาย ล่วงไปแล้วปีหนึ่ง ล่วงไปแล้ว ๒ ปี ๓ ปี ๔ ปี หรือ ๕ ปี บัดนี้เป็นปีที่หก เมื่อดิถีเดือนเพ็ญมาถึง พวกท่านควรไปเพื่อเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อทำอุโบสถ สมัยประชุมของพวกท่านมาถึงแล้ว”

ครั้นถึงเวลา พวกภิกษุผู้มีอานูภาพมาก ต่างไปด้วยอานูภาพของตน พวกที่ไม่มีฤทธานูภาพ ก็ไปด้วยอานูภาพของเทวดา หรือไปด้วยพุทธานูภาพ

พระผู้มีพระภาคเจ้าจะทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ในท่ามกลางพุทธบริษัทผู้นั่งประชุมกันว่า “ความอดทน คือ ความอดกลั้น เป็นตบะธรรมเผากิเลสอย่างยิ่ง ท่านผู้รู้ทั้งหลาย ย่อมกล่าวพระนิพพานว่าเป็นเยี่ยมผู้ทำร้ายผู้อื่นไม่เชื่อว่าเป็นบรรพชิตผู้เบียดเบียนผู้อื่นอยู่ ไม่เชื่อว่าเป็นสมณะ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย การไม่กล่าวร้าย ไม่ทำร้าย สรรวมในพระปาฏิโมกข์ ความเป็นผู้รู้ประมาณในภัตตาหาร มีที่นอนที่นั่งอันสงัด การประกอบความเพียรในอธิจิต เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย”

พระองค์ทรงแสดงพระคาถาเหล่านี้จนตลอดชีวิต แต่ใน

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสังฆธรรม (๒)

๕๑๖

สมัยพระพุทธเจ้าของเรา พระองค์ทรงแสดงพระคาถาเหล่านี้ เฉพาะตอนปฐมโพธิกาลเท่านั้น หลังจากที่ทรงบัญญัติสิกขาบท จะทรงแสดงเฉพาะปาฏิโมกข์เท่านั้น ส่วนเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้พระศาสนาดำรงมาได้จนทุกวันนี้ เพราะสาวกทั้งหลาย ได้ช่วยกันบริหารพระปริยัติธรรม ด้วยการสังคายนาพระธรรมวินัย เมื่อปริยัตติดำรงอยู่ ย่อมมีผู้สามารถปฏิบัติ และเกิดผล เป็นปฏิเวธสืบต่อกันมา ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อทุกชีวิต ที่ยังผจญอยู่ในสังสารวัฏ พวกเราทั้งหลายนับว่าเป็นผู้ที่โชคดีมาก ที่ได้มาศึกษาคำสอนซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของพระบรมศาสดา ที่ตกทอดมาถึงยุคของ พระพุทธเจ้าบางพระองค์ในอดีต แม้จะมีพระชนมายุยืน แต่การสืบต่อพระศาสนา ก็เพียงแค่สองช่วงยุค คนเท่านั้น ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับยุคของเราแล้ว ถือได้ว่า ยุคนี้มีช่วงของการสืบต่อที่ยาวนานมาก

แม้จะเป็นยุคที่คนมีช่วงอายุสั้น แต่ถ้าเราตั้งใจปฏิบัติ ตามคำสอนอย่างจริงจัง ย่อมทำพระนิพพานให้แจ้งได้ เพราะมรดกธรรมที่พระองค์ทรงมอบไว้ให้ มากพอที่เราจะเอาตัวรอดในสังสารวัฏได้ ดังนั้นให้ทุกท่านตั้งใจประพฤติปฏิบัติตาม คำสอนของพระพุทธองค์ เมื่อเราเกิดมาโชคดีแล้ว ต้องรักษา

การดำรงอยู่ได้นานแห่งพระสังฆธรรม (๒)

๕๑๖

ความมีโชคดียของเราไว้ด้วยการสั่งสมบุญกุศล ทั้งให้ทาน รักษา
ศีล และเจริญสมาธิภาวนาให้เต็มที่ให้สมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์
มาพบพระพุทธศาสนากันทุกๆ คน

วิเคราะห้การให้ทาน ของพระเวสสันดร (๑)

เมื่อเราสละพ่อชาลี แม่กัณหาชيناผู้เป็นธิดา และ
พระนางมัทรี ผู้ที่จงรักต่อสามี ไม่เคยคิดถึงอีกเลย เพราะเหตุ
แห่งโพธิญาณนั่นเอง บุตรทั้งสองของเรา เราก็ไม่เกลียด
พระนางมัทรีเราก็ไม่เกลียด แต่สัพพัญญุตญาณเป็นที่รักของ
เรายิ่งกว่า เพราะฉะนั้น เราจึงได้ให้บุตรและภริยาอันเป็นที่รัก
ของเราไป

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๑)

๕๒๐

ปัจจุบันมนุษย์ต้องประสบกับปัญหาอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ค่าครองชีพที่สูงขึ้น มลพิษของสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นปัญหาที่ต้องประสบและต้องอดทนตลอดเวลา หากใครไม่สามารถรักษาความสมดุลของใจได้ มักกลัดกลุ้มในเรื่องเหล่านี้ ความสมดุลในชีวิตย่อมจะขาดหายไป เมื่อชีวิตขาดสมดุล การดำเนินชีวิตย่อมยากที่จะประสบความสำเร็จ และความล้มเหลว สมดุลของชีวิตจะเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มจากการฝึกทำให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อใจหยุดได้สนิทเป็นหนึ่งเดียว ความสมดุลของชีวิตย่อมเกิดขึ้น จะเข้าถึงกระแสแห่งความสุข ความบริสุทธิ์ภายใน ที่จะปรับใจให้มีสภาพที่เข้มแข็ง เต็มเปี่ยมด้วยพลัง แม้จะมีปัญหาและอุปสรรคมากมาย ย่อมสามารถฝ่าฟันจนถึงเป้าหมายได้ในที่สุด

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน เวสสันดรจริยา ว่า

“เมื่อเราสละพ่อซาลี แม่กัณหาชيناผู้เป็นธิดา และพระนางมัทรี ผู้ที่จงรักต่อสามี ไม่เคยคิดถึงอีกเลย เพราะเหตุแห่งโพธิญาณนั่นเอง บุตรทั้งสองของเรา เราก็ไม่เกลียด พระนางมัทรีเราก็ไม่เกลียด แต่สัพพัญญุตญาณเป็นที่รักของเรายิ่งกว่า เพราะฉะนั้น เราจึงได้ให้บุตรและภริยาอันเป็นที่รักของเราไป”

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๑)

๕๒๑

ก่อนจะได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรม-
โพธิสัตว์ทุกพระองค์จะต้องบำเพ็ญปัญจมหาบริจาค คือ บริจาค
อวัยวะ บริจาคทรัพย์ บริจาคบุตร บริจาคภรรยาและบริจาค
ชีวิต การบริจาทานของท่านนั้น เป็นที่น่าอนุโมทนาและเป็น
แบบอย่างให้แก่บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายสืบต่อกันมา แต่ผู้ไม่รู้
บางคน ซึ่งยังมีความตระหนี่ฝังแน่นอยู่ในใจ กลับวิจารณ์ด้วย
ความไม่เข้าใจว่า การบริจาคบุตรหรือภรรยาเป็นทานนั้น น่าจะ
ผิดหลักของการให้ทาน เพราะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
ของบุตรและภรรยา ทำให้ชาวพุทธบางท่านเกิดความสับสน

ดังนั้น จะนำตัวอย่างที่ **พระเจ้ามลิந்த** ถ้ามปัญหาต่อ
พระนาคเสนเถระ มาให้ได้ศึกษากัน

*พระเจ้ามลิந்தได้ตรัสถามพระเถระว่า “ข้าแต่พระนาค-
เสนเถระ พระโพธิสัตว์เจ้าทั้งปวงยอมให้บุตรภรรยาเป็นทาน
เหมือนกันหมด หรือให้เฉพาะพระเวสสันดรเท่านั้น”

พระเถระตอบว่า “ขอถวายพระพร เหมือนกันหมด
ไม่เฉพาะแต่พระเวสสันดร”

“ข้าแต่พระนาคเสน ถ้าพระโพธิสัตว์ทั้งปวงให้บุตร

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๑)

๕๒๒

ภรรยาเป็นทานเหมือนกันหมด ขอถามว่า “ให้ด้วยความยินยอมของบุตรภรรยาเหล่านั้นหรือไม่”

พระเถระตอบว่า “ขอถวายพระพร สำหรับภรรยายินยอมแต่บุตรนั้น เนื่องจากยังเป็นเด็กอยู่ จึงร้องไห้เพราะความคิดถึงบิดามารดา ไม่อยากจากไปเป็นธรรมดา แต่ก็ยินดีในการบริจาคทานของพระบิดา”

คำว่า ยินยอม หมายความว่า ลูกน้อยทั้งสอง คือ กัณหาและชาลีที่แอบหลบซ่อนอยู่ในกอบัวกลางหนองน้ำ ครั้นได้ฟังปณิธานอันยิ่งใหญ่ของพระเวสสันดรที่มุ่งจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพาน เห็นว่าตนจะเป็นสะพาน คือ มีส่วนในการที่จะทำให้ปณิธานของบิดาสำเร็จ จึงตัดสินใจเด็ดเดี่ยว เดินขึ้นจากหนองน้ำ เพื่อให้เป็นปุตตทานของบิดา แสดงว่ากัณหาชาลีไม่ได้ถูกบิดาจับมัด หรือบังคับให้ไปเป็นข้าทาสของคนอื่น ลูกน้อยทั้งสองไปด้วยความสมัครใจและเต็มใจ ไม่ใช่ถูกบังคับจิตใจ ตรงนี้ต้องทำความเข้าใจไว้ด้วย

พระเจ้ามิลินท์ยังไม่คลายความสงสัย ตรัสถามต่อว่า “ข้าแต่พระนาคนเสน บุคคลเหล่าใด ทำผู้อื่นให้เป็นทุกข์ด้วยการให้ทาน ทานของบุคคลเหล่านั้น จะให้ผลเป็นสุข จะทำให้ไปเกิดในสวรรค์ได้ มีอยู่หรือไม่”

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๑)

๕๒๓

“มีอยู่ มหาบพิตร”

“ข้าแต่พระนาคเสน ขอจงแสดงเหตุการณ์เปรียบเทียบด้วยเถิด”

“ขอถวายพระพร ถ้ามีสมณะหรือพราหมณ์ผู้มีศีลมีธรรมอันดี เป็นโรค มีร่างกายตายไปแถบหนึ่ง หรือเป็นโรคง่อย-เปลี้ย หรือเป็นโรคอย่างใดอย่างหนึ่ง เดินไม่ได้ มีผู้อยากได้บุญคนหนึ่ง ยกสมณพราหมณ์นั้นขึ้นสู่ยานพาหนะ นำไปส่งโรงพยาบาล ในขณะที่นำไปส่งนั้น คนป่วยได้รับความบอบช้ำจนไม่อยากจะไป บุคคลผู้นั้นจะได้ผลเป็นสุข และได้ไปเกิดในสวรรค์หรือไม่”

พระเจ้ามลิந்தตอบรับทันทีว่า “ได้สิ พระคุณเจ้า อย่าว่าแต่ยานทิพย์เลย ถึงผู้นั้นจะเกิดในที่ใด ย่อมได้ยานพาหนะสมควรแก่ที่นั้นๆ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมได้ยานพาหนะที่อำนวยความสะดวก เมื่อเกิดในสวรรค์ ย่อมได้ราชรถทิพย์ชาติสุดท้ายเขาย่อมได้ขึ้นยานแห่งธรรมไปถึงพระนิพพานเป็นแน่”

“ขอถวายพระพร ถ้าเช่นนั้น ทานที่ให้ด้วยการทำให้เกิดทุกข์แก่ผู้อื่น ก็มีผลเป็นสุข ทำให้เกิดในสวรรค์ได้ พระเวสสันดรทำให้พระลูกเจ้าทั้งสองต้องเป็นทุกข์ ด้วยการถูกผูกมัดด้วยเถาวัลย์ของชุกชก ก็ย่อมจะได้เสวยสุขแน่นอน ขอมหา-

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๑)

๕๒๔

บพิตรจงทรงสดับเหตุให้ยิ่งขึ้นไปกว่านี้อีก เพื่อให้เห็นว่า การให้ทานด้วยการทำทุกข์ให้แก่ผู้อื่นก็มีผลเป็นสุขทำให้เกิดในสวรรค์ได้ คือ พระราชาทรงให้เก็บพลีกรรมโดยชอบธรรม และนำมาบริจาคทานตามพระราชอำนาจที่มีอยู่ พระราชานั้นจะได้รับความสุขอันเกิดจากการให้ทานนั้นบ้างหรือ ทานนั้นจักทำให้ไปเกิดในสวรรค์ได้หรือไม่หนอ”

พระเจ้ามิลินท์ตอบว่า “ได้ลิ พระคุณเจ้า พระราชานั้น จักต้องได้รับผลแห่งทานหลายแสนเท่า จักได้เกิดเป็นพระราชา ยิ่งกว่าพระราชา จักได้เกิดเป็นเทวดายิ่งกว่าเทวดา เกิดเป็นพระอรหันต์ที่ยิ่งกว่าพระอรหันต์เป็นแน่”

“ขอถวายพระพร ถ้าเป็นเช่นนั้น ทานที่ให้ด้วยการทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ ย่อมต้องมีผลเป็นสุข และต้องเกิดในสวรรค์ได้ เพราะพระราชาที่ทรงเก็บภาษีประชาชนมาให้ทานยังได้เสวยยศและสุขอย่างนั้นได้”

“ข้าแต่พระนาคนเสนา โยมารู้สึกว่าทานที่พระเวสสันดร ทรงทำเป็นอดิตาน เพราะบริจาคมเหลืของตนเป็นทานก็ดี ทรงให้ลูกทั้งสองเป็นทานก็ดี เป็นสิ่งที่ทำเกินเลย ทำเกินดี เป็นสิ่งที่น่าตำหนิ เปรียบเหมือนเกวียนที่บรรทุกสิ่งของหนักเกินไป เผลาเกวียนก็หัก เรือที่บรรทุกหนักเกินไปก็จม กินอาหารมาก

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๑)

๕๒๕

เกินไปก็ไม่ย่อย พุดมากเกินไปก็พลาด ข้าแต่พระนาคนเสน พระเวสสันดรให้ทานเกินไป ทำเกิดความพอดี ทานนั้นก็ไม่น่าจะมีผล”

พระเถระผู้เปี่ยมด้วยปัญญาและปฏิภาณเป็นเยี่ยม ได้โต้ตอบกลับไปว่า “ขอถวายพระพร อติทาน คือ ทานอันยิ่งใหญ่ ไม่ใช่เป็นการให้เกินตัว เป็นสิ่งที่ผู้รู้ทั้งหลายในโลกต่างพากันสรรเสริญ ใครให้ทานเช่นนั้นได้ ย่อมได้รับความสรรเสริญในโลก นักมวยปล้ำย่อมทำให้คู่ต่อสู้ล้มลง เพราะมีกำลังมากกว่า แผ่นดินสามารถรองรับคน สัตว์และสิ่งของทุกชนิดได้ เพราะแผ่นดินยิ่งใหญ่กว่า มหาสมุทรไม่รู้จักเต็ม เพราะกว้างใหญ่กว่า มหานทีทุกสาย อากาศไม่มีที่สิ้นสุด เพราะอากาศกว้างใหญ่ยิ่ง มนุษย์และเทวดาย่อมหมอบกราบพระภิกษุ เพราะมีศีลยิ่งกว่า พระพุทธเจ้าไม่มีผู้เปรียบเทียบ เพราะเป็นผู้วิเศษยิ่ง

ดังนั้น มหาทานของพระเวสสันดรเป็นอติทาน มีผลยิ่งใหญ่ไพศาล เป็นที่สรรเสริญของผู้รู้ทั้งหลาย อติทานนี้ส่งผลให้ท่านได้บรรลุพระสัมพัญัตถญาณอันประเสริฐ เพราะความเป็นทานอันยิ่งใหญ่ พระเวสสันดรจึงได้เป็นพระพุทธเจ้าผู้เลิศที่สุด เป็นครูของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย”

นี่เป็นวิสัยนาของพระอรหันต์ผู้เรื่องปัญญา ที่สามารถคลายความสงสัยให้หมดสิ้นไปได้ ส่วนพระเจ้ามิลินท์จะหมด

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๑)

๕๒๖

ความสงสัยหรือไม่ จะได้ศึกษาในตอนต่อไป ให้ทุกคนหมั่นสั่งสมบุญ และสร้างมหาทานให้เต็มที่ แม้พวกเราเป็นคนธรรมดา แต่เป้าหมายการสร้างบารมีของเรานั้น ยิ่งใหญ่เกินกว่าที่คนธรรมดาจะหยั่งถึงปณิธานของเราได้

หลวงปู่ดปากน้ำ ภาษีเจริญ ครูผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย ท่านมีเป้าหมายอันยิ่งใหญ่ที่จะรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพานทั้งหมด หมายถึงจะต้องสร้างบารมีเพื่อรื้อวัฏฏะ รื้อผังแห่งบาปอกุศลทั้งหลายที่พญามารทำขึ้นมา จำเป็นต้องใช้กำลังบุญที่ยิ่งใหญ่ไพศาล ต้องสร้างมหาทานที่ทำซ้ำแล้วซ้ำอีก และต้องทำให้ยิ่งๆ ขึ้นไปทุกภพทุกชาติ เมื่อมีกำลังบุญมากพอ เราจึงจะสามารถทำงานรื้อวัฏฏะได้สำเร็จ ดังนั้นให้มุ่งมั่นสร้างบารมีต่อไป และหมั่นทำใจหยุดใจนิ่ง ควบคุมกันไปจนกว่าจะเข้าถึงพระรัตนตรัยให้ได้กันทุกคน

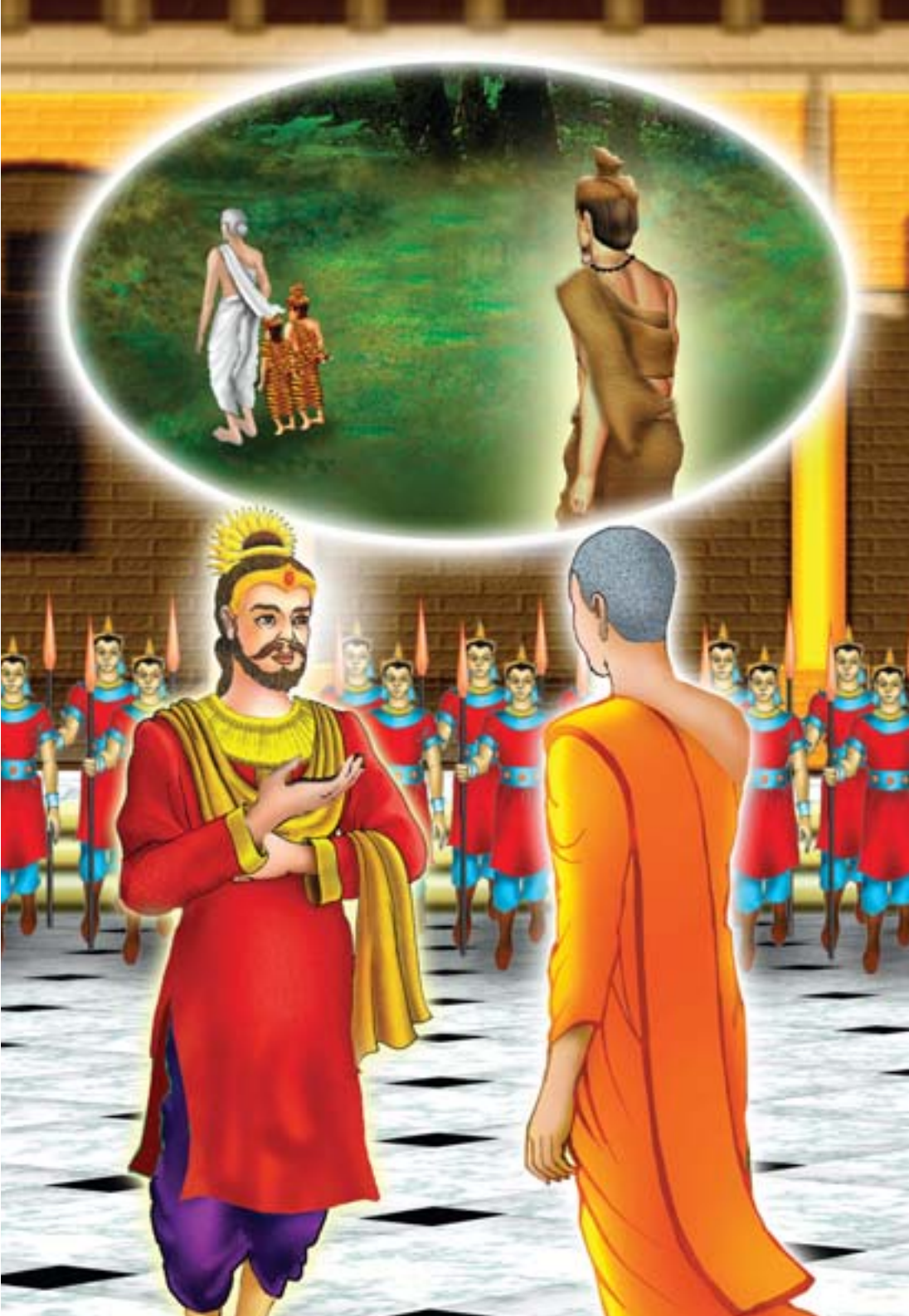

๕๑

วิเคราะห้การให้ทาน
ของพระเวสสันดร (๒)

เมื่อเราบริจาคนกัณฑ์หาเป็นปุตตทาน และบริจาคน
เทวีคือพระนางมัทรี เราไม่ได้คิดเป็นอย่างอื่นเลย เรามุ่งต่อ
พระโพธิญาณอย่างเดียวเท่านั้น

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๒)

๕๒๕

เรือที่แล่นออกสู่ทะเลมหาสมุทร เมื่อมีมรสุมต้องรีบหา มุมหลบก่อน ครั้นมรสุมสงบ จึงแล่นเรือต่อไป พวกเราก็คงเช่น เดียวกัน หากชีวิตกำลังประสบความทุกข์ เราต้องหลบมรสุม ชีวิตก่อน คือ หามุมสงบด้วยการทำให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลาง- กายนั่นเอง บนหนทางชีวิตอันยาวไกลที่จะไปสู่อายตนิพพานนี้ เราจะต้องฝ่าฟันกับความทุกข์และอุปสรรคอีกมากมาย การฝึก จิตใจจึงเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต เพราะเราจะมีหลุมหลบภัย และ มีกำลังใจที่จะนำพาเราก้าวล่วงความทุกข์ ไปสู่ความสุขความ สำเร็จของชีวิตได้แน่นอน

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน เวสสันดรจริยา ว่า

“เมื่อเราบริจาคซาส์กัณหาเป็นปุตตทาน และบริจาค เทวีคือพระนางมัทรี เราไม่ได้คิดเป็นอย่างอื่นเลย เรามุ่งต่อ พระโพธิญาณอย่างเดียวเท่านั้น”

พระบรมโพธิสัตว์มีมโนปณิธานที่สูงส่ง หวังจะยกตนและ สรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากสังสารวัฏ มุ่งไปสู่อายตนิพพาน นับ เป็นสุดยอดแห่งความปรารถนาทั้งหมดของผู้เป็นลัทธิปัญญ ทั้งหลาย เพราะฉะนั้นเมื่อท่านตั้งใจจะทำอะไร ท่านพยายาม ศึกษาหนทางที่จะไปสู่เป้าหมาย และลงมือปฏิบัติ ไม่ว่าจะใช้ เวลายาวนานแค่ไหน จะเป็นก็ร้อยก็พันชาติ หรือยาวนานเป็น

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร (๒)

๕๓๐

อสงไขยกัป ก็ไม่ยอมทิ้งมโนปณิธาน แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนไป แต่เป้าหมายของท่านไม่เปลี่ยนแปลง หากจำเป็นต้องสละเลือดเนื้อ อวัยวะหรือชีวิต เพื่อให้ได้พระโพธิญาณอันประเสริฐ พระบรมโพธิสัตว์ก็ยินยอมพร้อมจะสละทุกสิ่งได้เสมอ

การบริจาคทานระหว่างผู้มีมโนปณิธานอันยิ่งใหญ่ กับ ผู้ที่ยังมีความตระหนี่เพราะถูกโลกมุลจิตครอบงำนั้น จึงมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความคิดของผู้ที่ยังมีความตระหนี่ ย่อมไม่เข้าใจความคิดของผู้มีหัวใจแห่งการให้อย่างไม่มีประมาณของพระบรมโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย เรามาติดตามการ ปุจฉาวิไลشنا ซึ่งเกี่ยวกับความสงสัยในการให้ทานของพระเวสสันดรกันต่อ

*พระเจ้ามิลินท์ได้ศึกษามาก จึงมีทั้งความเลื่อมใสและความสงสัยควบคู่กันไป ท่านได้ตรัสถามพระนาคเสนว่า “ข้าแต่พระนาคเสน การที่พระโพธิสัตว์ให้บุตรอันเป็นที่รักของตน เพื่อไปเป็นทาสของพราหมณ์ เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ข้าพเจ้าเลื่อมใสยิ่งนัก แต่อยากรู้ว่า พระเวสสันดรผู้มั่งบุญ เหตุไรจึงทำทุกขีให้แก่ผู้อื่น ควรที่พระเวสสันดรให้ตนเองเป็นทาส จะไม่ดีกว่าหรือ”

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๒)

๕๓๑

พระเถระตอบได้ด้วยปัญญาอันเฉียบแหลมว่า “ขอถวายพระพร เพราะเหตุที่พระเวสสันดรได้ทำสิ่งที่ทำได้ยาก จึงมีเสียงสรรเสริญทั่วหิมาลัยโลกธาตุ พวกรัตนชาติ อสุร ครุฑ นาค พระอินทร์ ยักษ์ ต่างพากันสรรเสริญ แม้อยู่ในที่อยู่ของตน กลองทิพย์ก็บันลือขึ้นเอง กิตติศัพท์นั้นย่อมแสดงให้เห็นคุณของพระโพธิสัตว์เจ้า ผู้มีสติปัญญาละเอียด ผู้รู้แจ้งเห็นแจ้งทั้งโลกนี้และโลกหน้า

การบริจาคตนเองเป็นทานนั้น ไม่ใช่การกระทำของสัตว์บุรุษ คือ เมื่อเขาขอบุตรภรรยา จะให้ตัวเองนั้น ย่อมไม่ถูก เมื่อเขาขอสิ่งใดก็ควรให้สิ่งนั้น เหมือนบุคคลหนึ่งมาขอน้ำ ผู้ใดให้ข้าวแก่บุรุษนั้น ก็ไม่เรียกว่าเป็นกิจจการี คือ ผู้ทำตามหน้าที่ ดังนั้นเมื่อพราหมณ์ขอโอรส ธิดา และอัครมเหสี ผู้เป็นทนายบดีย่อมต้องพระราชทานพระโอรสธิดาและอัครมเหสีให้แก่พราหมณ์ แต่ถ้าพราหมณ์ขอตัวของพระเวสสันดร พระองค์ก็ต้องบริจาคพระองค์ยอมตนไปเป็นทาสอยู่แล้ว เพราะที่ผ่านมา ท่านได้บริจาคเลือด เนื้อ และชีวิตมานับภพนับชาติไม่ถ้วนแล้ว

เพราะฉะนั้น พระวรกายของพระเวสสันดรจึงเปรียบเหมือนของทั่วไปที่เกิดประโยชน์แก่คนหมู่มาก เหมือนต้นไม้มีผลตก เป็นของทั่วไปแก่หมู่นกต่างๆ พระเวสสันดรทรงเห็นว่าเมื่อปฏิบัติเช่นนี้ จึงจะสำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณ อีกอย่างหนึ่ง

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร (๒)

๕๓๒

บุคคลผู้ไม่มีทรัพย์ เทียบแสวงหาทรัพย์ ย่อมเที่ยวหาไปตามทางดง ทางเกวียน ทางน้ำ ทางบก เพื่อให้ได้ทรัพย์ ฉันทิ พระเวสสันดรผู้ไม่มีทรัพย์ คือ พระสัพพัญญุตญาณ ก็ได้แสวงหาพระสัพพัญญุตญาณ ด้วยการพระราชทานทรัพย์และธัญชาติ ยานพาหนะ ทาสี ทาสา ทรัพย์สมบัติ บุตรภรรยา ตลอดถึงหนัง เลือด เนื้อ หัวใจ ชีวิตของพระองค์ ฉันทิ

อีกประการหนึ่ง อำมาตย์ผู้ต้องการความเจริญ ต้องการเป็นใหญ่เป็นโต ย่อมสละทรัพย์สมบัติ ข้าวของ เงินทอง ทั้งสิ้นของตนแก่คนอื่น ๆ เพราะสมบัติเหล่านี้ จะเป็นทางผ่านให้ได้ตำแหน่งใหญ่โตในอนาคต ฉันทิ พระเวสสันดรทรงสละสิ่งของภายนอก ตลอดจนถึงชีวิตของพระองค์แก่ผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งพระสัมมาสัมโพธิญาณอันประเสริฐ ฉันทิ

เหตุผลอีกอย่างหนึ่ง คือ การที่พระเวสสันดรพระราชทานโอรส ธิดา อัครมเหสีให้แก่พราหมณ์นั้น ไม่ใช่เพราะความเกลียดชัง หรือเห็นว่ามียู่มาก หรือเพราะไม่อาจเลี้ยงได้ หรือเพราะรำคาญ แต่ได้พระราชทานเพราะทรงมุ่งหวังพระสัพพัญญุตญาณ ทรงรักพระสัพพัญญุตญาณ มากกว่าสิ่งใด

ด้วยเหตุที่พระเวสสันดรเป็นผู้มีปัญญา มองเห็นการณ

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๒)

๕๓๓

ไกลกว่าคนธรรมดาทั่วไป ท่านจึงพระราชทานพระลูกเจ้าทั้งสองให้แก่พราหมณ์ชุก เพราะเห็นว่า หากลูกเล็กทั้งสองอยู่กับพระองค์ในกลางป่าเช่นนี้ ได้กินแต่หัวเผือกหัวมัน หากบริจาคมิให้พราหมณ์ พระเจ้าปู่จะได้ทรงไถ่รับไปเลี้ยง พระโอรสและธิดาทั้งสองของพระองค์ เป็นผู้มียศมากอยู่แล้ว ไม่มีผู้ใดในโลกใช้ลูกของพระองค์ให้เป็นทาสหรือทาสีได้ พระเจ้าปู่จะต้องไถ่ลูกทั้งสองไว้ เมื่อดำริเช่นนี้ จึงได้พระราชทานลูกทั้งสองไป

พระเวสสันดรได้ทรงกำชับพระชาลิคุมารว่า “ลูกเอ๋ย หากพระเจ้าปู่รู้ว่าลูกถูกพาไปเป็นข้าทาสของคนอื่น พระเจ้าปู่จะต้องตามไปไถ่เจ้าทั้งสองจากพราหมณ์อย่างแน่นอน แต่เมื่อจะทรงไถ่ถอนลูกคืน จงให้ไถ่ตัวด้วยทองคำ ๑,๐๐๐ ลี้ม และให้ไถ่กัณหาชินา ด้วยทาส ทาสี ช้าง ม้า โค ทองคำอย่างละร้อย ถ้าพระเจ้าปู่จะทรงบังคับเอาเปล่า พวกเจ้าจงอย่ายินยอม แต่ให้ติดตามพราหมณ์ไป” เมื่อทรงสอนเช่นนี้แล้ว จึงพระราชทานพระโอรสและพระธิดาให้พราหมณ์ชุกไป

ครั้นพระเวสสันดรพระราชทานลูกทั้งสองแล้ว ได้เสด็จเข้าไปในบรรณศาลา ด้วยความรักและห่วงหาอาทรอย่างสุดซึ้ง จึงทรงพระกันแสงด้วยความรักยิ่ง ดวงหทัยได้ร้อนขึ้น เมื่อพระนาสิกไม่พอหายใจ ทรงปล่อยลมหายใจร้อนๆ ออกมาทาง

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๒)

๕๓๔

พระโอบุส มีน้ำพระเนตรเจือพระโลหิตไหลนองอาบสองแก้ม ด้วยพระเวสสันดรทรงรักพระราชโอรสติดอย่างยิ่ง แต่ได้ทรงอดกลั้นความเศร้าโศก เพราะทรงดำริว่า อย่าให้ทานของเราเสียไปเลย

พระเจ้ามลิณห์ฟังคำวิชันมาแล้ว ได้ให้สาธุการ และยอมรับว่า “ข้าแต่พระนาคนเสน พระคุณเจ้าได้ทำลายขำยทิฏฐิ ย่ำยถ้อยคำของผู้อื่นได้แล้ว ได้แสดงเหตุผลไว้เพียงพอแล้ว ทำให้เข้าใจปัญหาข้อนี้ได้ง่ายแล้ว”

จะเห็นว่า การให้ของพระบรมโพธิสัตว์นั้น เป็นไปเพื่อประโยชน์ใหญ่อย่างเดียว ไม่ใช่เพราะเห็นแก่ตัว หรือทำผิดหลักการให้โดยทั่วไป ทานครั้งนั้นเป็นทั้งอดิตทาน เป็นทั้งมหาทาน และเป็นหนึ่งในปัญจมหาบริจาคที่ทำได้โดยยาก การที่พระเวสสันดรทรงบริจาคลูกทั้งสอง เพื่อให้เป็นทาสของพราหมณ์นั้น ย่อมไม่เป็นบาป เพราะตามธรรมดาของคนทั่วไป ลูกจำเป็นต้องช่วยเหลือบิดามารดา แม้ชีวิตของตนก็ควรสละ ผู้สละชีวิตเพื่อบิดามารดา ได้ชื่อว่าเป็นลูกยอดกตัญญู นั้นหมายถึงท่านได้ทำดีแล้ว นอกจากไม่เป็นบาปแล้ว ยังชื่อว่าได้บุญอีกด้วย

พวกเรานับว่า เป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐ ที่ได้เกิดมาเป็นสาวกของพระพุทธองค์ผู้มีน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพระมหากรุณา

วิเคราะห์การให้ทานของพระเวสสันดร(๒)

๕๓๕

ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญให้เต็มที่ ทั้งทาน คีล ภาวนา เพราะ
หนทางการสร้างบารมีของพวกเรานั้น ยังอีกยาวไกล กว่าจะไป
ถึงเป้าหมาย คือ ที่สุดแห่งธรรม จะต้องทุ่มเทสร้างบารมีทั้ง ๓๐
ทัศให้เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ โดยเฉพาะทานบารมี แม้จะเป็นเรื่องรอง
แต่เป็นสิ่งที่ต้องทำและขาดไม่ได้ บารมีทั้ง ๓๐ ทัศ จะเต็มเปี่ยม
บริบูรณ์ได้ ย่อมต้องอาศัยทานบารมีเป็นเครื่องรองรับ เหมือน
การสร้างบ้านให้มั่นคง ย่อมต้องอาศัยเสาเข็มที่ฝังลงลึก ดังนั้น
ให้ทุกคนทุ่มเทในการสร้างบารมี เพื่อแข่งขันกับเวลาในชีวิต
ที่เหลือน้อยลงไปทุกขณะกันทุกคน

๖๐

พ ร ะ ส ั พ พ ั ญ ญ ต ญ า ณ

พระสัพพัญญูพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้ที่มีคุณใหญ่หลวง
สิ่งที่เป็นสิ่งของใหญ่แม้อย่างอื่น ย่อมมีเพียงสิ่งเดียวเท่านั้น
แผ่นดินใหญ่มีแผ่นดินเดียว สวรรค์ใหญ่ก็มีเพียงสวรรค์เดียว
ขุนเขาสิเนรุใหญ่ประเสริฐสุดก็มีลูกเดียว อากาศกว้างใหญ่ ก็มี
แห่งเดียว ท้าวสักกะผู้เป็นใหญ่ก็มีองค์เดียว ท้าวมหาพรหมก็มี
มีองค์เดียว พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ก็มี
พระองค์เดียวเท่านั้น ท่านเหล่านั้นอุบัติขึ้นในที่ใด คนเหล่านั้น
ย่อมไม่มีโอกาสในที่นั้น เพราะเหตุนั้น พระตถาคตอรหันต-
สัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์เดียวเท่านั้นอุบัติขึ้นในโลก

พระสังฆาตญาณ

๕๓๘

พระลัมมะลัมพุทเจ้าทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เป็น ผู้บริสุทธิ์ หลุดพ้นแล้วจากกิเลสอาสวะ กิจที่จะต้องทำยิ่งกว่านี้ ไม่มีอีกแล้ว เราก็คงเหมือนกัน ควรดำเนินชีวิตตามแบบอย่าง ของพระพุทธองค์ โดยมุ่งทำความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ เป็นอันดับแรก ส่วนเรื่องอื่นให้เป็นเรื่องรองลงมา เพราะเรายัง มีกิจที่จะต้องทำให้รู้แจ้งว่า เราเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไร คือเป้าหมายของชีวิต เพราะฉะนั้นเราจึงควรหมั่นฝึกฝนอบรม จิตใจของเราให้หยุดให้นิ่งเสมอ กระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน คือ พระธรรมกาย

มีวาระพระบาลีใน อรรถกถาัมชณินิกาย อุปริปัญญาสกั ว่า

“พระสังฆาตญาณพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้มิ่งคุณใหญ่หลวง สิ่งที่เป็นสิ่งของใหญ่แม้อย่างอื่น ย่อมมีเพียงสิ่งเดียวเท่านั้น แผ่นดินใหญ่มีแผ่นดินเดียว สวรรค์ใหญ่ก็มีเพียงสวรรค์เดียว ขุนเขาสีเนรุใหญ่ประเสริฐสุดก็มีลูกเดียว อากาศกว้างใหญ่ ก็มีแห่งเดียว ท้าวสักกะผู้เป็นใหญ่ก็มีองค์เดียว ท้าวมหาพรหมก็มีองค์เดียว พระตถาคตอรหันตลัมมะลัมพุทเจ้า ผู้ยิ่งใหญ่ ก็มีพระองค์เดียวเท่านั้น ท่านเหล่านั้นอุบัติขึ้นใน ที่ใด คนเหล่าอื่นย่อมไม่มีโอกาสในที่นั้น เพราะเหตุฉะนั้น พระตถาคตอรหันตลัมมะลัมพุทเจ้า พระองค์เดียวเท่านั้น

พระสังฆาธิการ

๕๓๕

อุปนิสัยในโลก”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีอานุภาพไม่มีประมาณ ทรงอุปนิสัยขึ้นมาเพื่อเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ทั้งหลายอย่างแท้จริง ทรงเป็นลัทธิปัญญา คือ รู้ทุกสิ่งทีประสงค้อยากจะรู้ ทรงมีพุทธวิสัยที่เป็นอนิจจัง ไก่นกว่าการนึกคิดคาดเดาของมนุษย์และเทวดา อีกทั้งมีพระมหากรุณาที่กว้างใหญ่ไเกินกว่าจักรวาล สูงส่งไเกินกว่าเขาพระสุเมรุ มีพระทัยหนักแน่นไเกินกว่าแผ่นดิน มีพระปัญญาที่ลึกล้ำไเกินกว่ามหาสมุทรใดๆ ทรงยิ่งใหญ่ไเกินกว่าท้าวสักกะและมหาพรหมทั้งล้น เพราะทรงรู้ทุกอย่งด้วยอานุภาพของพระพุทธานุภาพ ที่แผ่ขยายครอบคลุมไปทั่วทั้งหมื่นโลกธาตุ แลนโกฏจักรวาล อนันตจักรวาล

*หลายท่านที่ศึกษาธรรมะแล้ว อาจยังเข้าใจไแจ่มแจ้งว่า คำว่า ลัทธิปัญญาพุทธเจ้าหมายถึงอะไร จากการปจฉาวิสัชนาระหว่างพระนาคเสนกับพระเจ้ามิลินท์นั้นท่านได้กล่าวถึงเรื่องลัทธิปัญญาพุทธเจ้าไว้ โดยที่พระเจ้ามิลินท์ตรัสถามว่า “ข้าแต่พระนาคเสน พระพุทธเจ้าทรงเป็นลัทธิปัญญารอบรู้ในทุกสิ่งจริงหรือ”

พระสังฆาตมฺหาเถร

๕๔๐

พระเถรเจ้าตอบว่า “ขอถวายพระพร จริง แต่ความรู้
ความเห็นของพระพุทธเจ้านั้น ไม่ใช่ปรากฏอยู่เป็นนิตย คือ
เป็นของเนื่องด้วยการนึกถึงด้วยจิต พระพุทธเจ้าอย่ากรู้สิ่งใด
ก็ทรงรู้นั้นทันที สิ่งที่เห็นก็เป็นของจริง เพราะทรงรู้ด้วย
ญาณทัสสนะอันบริสุทธิ์”

“ข้าแต่พระนาคนั้น หากความรู้สิ่งทั้งปวงยังเป็นของ
ต้องแสวงหาอยู่ ถ้าอย่างนั้น พระพุทธเจ้าก็ไม่ใช่พระสังฆาตมฺหาเถร
“ขอถวายพระพร หากมีข้าวเปลือกอยู่ ๑๐๑ เกวียน บุคคล
ตักออกคราวละ ๕ ทะนาน จึงจะรู้ได้ว่ามีทั้งหมดกี่ทะนาน แต่
ขณะจิตของพระพุทธองค์ที่เป็นไปเพียงชั่วลัดนิ้วมือเดียวเท่านั้น
ก็สามารถกำหนดข้าวเปลือกได้ว่ามีกี่ทะนาน จิตมีอยู่ ๗ ชนิด ดังนี้

จิตดวงที่ ๑ หมายถึง บุคคลเหล่าใดยังมีราคะ โทสะ โมหะ
ตัณหา กิเลสอยู่ ไม่ได้อบรมกาย ไม่ได้อบรมศีล สมาธิ ปัญญา
จิตของบุคคลเหล่านั้นย่อมเกิดช้า เป็นไปช้า เพราะไม่ได้อบรมจิต
เช่นเดียวกับบุคคลตัดไม้ไฟที่แขนง ซึ่งเกี่ยวกระหวัดรัดรังหุ้มห่อ
รกรุงรัง ทำให้ขาดแล้ว ย่อมดึงมาได้ช้า ฉะนั้น

จิตดวงที่ ๒ หมายถึง จิตของพระโสดาบันผู้พ้นอบายแล้ว
ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน รู้แจ้งพระพุทธศาสนา จิตของพระ-
โสดาบันเกิดไว เป็นไปไวในที่ทั้งสาม แต่เกิดช้า เป็นไปช้าในชั้น

พระสังฆาตมุนี

๕๔๑

สูงขึ้นไป เพราะยังไม่ได้ละกิเลสชั้นสูง เหมือนบุคคลตัดไม้ไผ่แล้ว
ลิดข้อลิดปมได้เพียง ๓ ข้อ แต่ยังไม่ได้ตัดยอดเบ้องบนให้ขาด
ให้หายรุงรัง ก็ดึงมาได้ช้า

จิตดวงที่ ๓ หมายถึง จิตของพระสัทธาคามิ ผู้มีราคะ
โทสะ โมหะ เบาบางลงมาก ย่อมเกิดเร็ว เป็นไปเร็ว แต่ยัง
ถือว่าเกิดช้า เป็นไปช้าในชั้นสูงขึ้นไป เสมือนบุคคลตัดไม้ไผ่ ลิด
ข้อได้ห้าข้อให้ขาดแล้ว ก็ดึงมาได้เล็กน้อย แต่ข้างปลายยังรกร
รุงรังอยู่ ทำให้ดึงมาได้ช้า เพราะเบ้องบนยังรุงรัง ซึ่งเปรียบ
เหมือนยังไม่ได้ละกิเลสชั้นสูง

จิตดวงที่ ๔ หมายถึง จิตของพระอนาคามีที่ละสังโยชน์
เบ้องต่ำ ๕ อย่างได้ขาดแล้ว จิตของพระอนาคามีย่อมเกิดเร็ว
เป็นไปเร็ว แต่เกิดช้า เป็นไปช้าในชั้นสูงขึ้นไป เพราะยังไม่ได้ละ
กิเลสชั้นสูง เหมือนบุคคลตัดไม้ไผ่ลิดข้อทั้งสิบให้เกลี้ยงเกลาคือแล้ว
ย่อมดึงมาได้เร็วเพียง ๑๐ ปล้อง พ้นจากนั้นก็ยังคงดึงมาได้ช้า

จิตดวงที่ ๕ หมายถึง จิตของพระอรหันต์ ผู้สิ้นอาสวกิเลส
แล้ว ย่อมเป็นจิตที่เกิดเร็ว เป็นไปเร็วในวิสัยของสาวก แต่เกิดช้า
เป็นไปช้าในภูมิของพระปัจเจกพุทธเจ้า เปรียบเหมือนบุคคลตัด
ไม้ไผ่ ลิดข้อทั้งปวงให้ตลอดลำแล้ว ย่อมดึงมาได้เร็ว

จิตดวงที่ ๖ หมายถึง จิตของพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้

พระสังฆาตญาณ

๕๔๒

ตรัสรู้เอง ไม่มีอาจารย์ เกิดได้เร็ว เป็นไปเร็วในภูมิของตนเท่านั้น แต่เกิดช้า เป็นไปช้าในภูมิของพระสังฆาตญาณพุทธเจ้า เพราะภูมิของพระสังฆาตญาณเจ้านั้น เป็นของใหญ่ เปรียบเหมือนบรูซ ผู้ไม่กลัวน้ำ ย่อมว่ายข้ามแม่น้ำน้อยได้สบาย แต่ครั้งออกไปถึง มหาสมุทรอันกว้างใหญ่ มองไม่เห็นฝั่ง ก็ว่ายไปได้ช้า หรือไม่อาจข้ามไปได้

จิตดวงที่ ๗ หมายถึง จิตของพระสังฆาตญาณพุทธเจ้า ผู้ทรง ทศพลญาณ จตุเวสารัชญาณ ประกอบด้วยพุทธธรรม ๑๘ มี ญาณไม่มีที่สิ้นสุด ย่อมเกิดรวดเร็ว เป็นไปรวดเร็วในสิ่งทั้งปวง เพราะจิตบริสุทธิ์ในสิ่งทั้งปวง เหมือนลูกศรที่ไม่มีข้อไม่มีบม กลิ้งกลา ไม่มัวหมอง ซึ่งนายธนูยิงไปที่ผ้าฝ้ายหรือผ้ากำพล เนื้อละเอียด ลูกศรนั้นสามารถทะลุไปได้อย่างรวดเร็ว เหมือน ความคิดของพระสังฆาตญาณพุทธเจ้า ที่ทะลุปรุโปร่งไปในสิ่ง ทั้งปวงได้รวดเร็ว

จิตของพระสังฆาตญาณพุทธเจ้า ได้ล่วงเลยจิตทั้งหกไปแล้ว เป็นจิตบริสุทธิ์ เป็นจิตรวดเร็ว หาเครื่องเปรียบมิได้ เพราะ เหตุที่จิตของพระพุทเจ้า เป็นจิตบริสุทธิ์ รวดเร็วนี้เอง พระพุทเจ้าจึงทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ได้ จิตของพระพุทเจ้า ขณะทรงทำยมกปาฏิหาริย์นั้น เป็นไปรวดเร็วนัก ไม่มีใครอาจ ชี้แจงเหตุการณ์ได้ มหาบพิตร ปาฏิหาริย์เหล่านั้น เมื่อเทียบ

พระสังฆาธิการ

๕๔๓

กับจิตของพระสังฆาธิการผู้รู้เจ้าทั้งหลายแล้ว ย่อมไม่ได้เลี้ยวหนึ่ง เพราะพระสังฆาธิการของพระพุทธรู้ เนื่องด้วยการนึก ด้วยจิตนั้น ทันทิที่นึกก็รู้ได้ตามพระประสงค์

อุปมาเหมือนคนที่มีทรัพย์สมบัติมาก มีเครื่องกิน เครื่องใช้ไม่ขาดตกบกพร่อง ขณะมีแขกมาหาซึ่งเป็นผู้ควรต้อนรับ อาหารทุกอย่างเตรียมไว้แล้ว เพียงกดข้าวออกจากหม้อเท่านั้น แต่แม้ข้าวยังไม่ถูกกดออกมา บุคคลนั้นก็ยิ่งชื่อว่า เป็นผู้มั่งคั่งมากเหมือนเดิม คือ ข้าวปลาอาหารมีพร้อมอยู่แล้ว เพียงแต่ บุคคลนั้น จะตักมารับประทานเมื่อไรเท่านั้น

พระสังฆาธิการก็เช่นเดียวกัน จะเกิดอานุภาพต่อ เมื่อพระพุทธรู้ทรงอาราธนาการถึง คือ ทันทิที่นึก ก็รู้ได้ตาม พระประสงค์ เหมือนต้นมะม่วงที่มีผลดกเต็มต้น ยังไม่มีผลหล่น ลงมา ขณะรอเวลาให้ผลหล่นลงมา จะบอกว่าต้นไม้มันมีผลก็ไม่ ได้ เพราะต้นไม้นี้เนื่องด้วยการหล่นลงของผลมะม่วง เมื่อผลหล่นลง คนก็เก็บได้ตามประสงค์ พระสังฆาธิการ ก็เนื่องด้วยการ นึกของพระพุทธรู้เช่นกัน หากทรงนึกก็รู้ทันที เช่นเดียวกับ พระเจ้าจักรพรรดิ หากทรงนึกถึงจักรแก้ว จักรแก้วก็มาปรากฏ ทันที

นี่เป็นคำอธิบายย่อๆ เกี่ยวกับความเป็นสังฆาธิการ คือ

พระลัทธิพินทุตญาณ

๕๕๕

ผู้รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล และรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประสงค์อยากจะรู้
ทรงรู้แจ้งทั้งนิพพาน ภพสาม โลกกันตร ไม่มีอะไรปิดบังพุทธ-
ญาณอันบริสุทธิ์ของพระพุทธองค์ แม้จะนำอุปมาอุปไมยมา
เปรียบเทียบพอให้เข้าใจก็ตาม แต่อานุภาพของพระลัทธิพิน-
ทุตญาณนั้นเป็นอจินไตย ยากที่ใครๆ จะกำหนดรู้ได้ ยกเว้นเรา
ได้เข้าถึงพระธรรมกาย ได้ศึกษาวิชชาธรรมกาย เราย่อมเข้าใจ
สิ่งเหล่านี้ได้แจ่มแจ้งขึ้น

ฉะนั้น ให้หมั่นปฏิบัติธรรม หมั่นนึกถึงพระพุทธเจ้าเป็น
อารมณ์ ทำจิตให้เลื่อมใสในพระพุทธองค์ผู้บริสุทธิ์ หมดจดจาก
กิเลสอาสวะทั้งปวง เมื่อใจเราน้อมไปถึงบุคคลผู้บริสุทธิ์ ย่อม
เป็นเหตุให้กาย วาจา ใจของเรา สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสตามไปด้วย
เมื่อนั้นเราจะสมปรารถนาในทุกสิ่งกันทุกคน

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

๕๔๖

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่ พระสุธรรมยานเถร

พ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นราช ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ
(ฝ่ายวิปัสสนาธุระ)

นามและฉายา ไชยบุญ ธมฺมชโย (สุทธิผล)

ชาติกาล วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๗

ชาติภูมิ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

บรรพชาอุปสมบท วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒
ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
โดยมี สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์
(ช่วง วรปุณฺโณ ป.ธ.๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะที่ดำรง
สมณศักดิ์ที่พระเทพวรเวที เป็นพระอุปัชฌาย์

วิทยฐานะ เสรฐสาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน กรุงเทพฯ
นักธรรมโท สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง อธิบดีสงฆ์วัดพระธรรมกาย
ประธานมูลนิธิธรรมกาย
เจ้าสำนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดมฺมชโย)

๕๔๓

ผลงานโดยสังเขป

๑. จัดพิธีมูทิตาลักการะพระภิกษุสามเณรเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งจัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อยกย่องผู้ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ไทย

๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรมให้ความรู้แก่พระนักบริหาร และพระกัลยาณมิตรอย่างมีระบบ

๓. จัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมกายเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และองค์การสหประชาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั่วโลก

๔. สร้างวัดในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลก เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕. นำเสนอให้มีวันสมาธิโลก และจัดวันสมาธิโลก ร่วมกับองค์การยูวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก โดยกำหนดให้วันที่ ๖ สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันที่ชาวโลกทั้งหลายจะได้ทำใจให้เป็นสมาธิร่วมกัน

๖. จัดตั้งโครงการสร้างเสริมคุณธรรมกว่า ๑๐๐ โครงการ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ เช่น โครงการบรรพชา-อุปสมบทหมู่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ภาคฤดูร้อน ภาคเข้าพรรษา เป็นประจำตลอดปี โครงการอบรมธรรมทายาทหญิง โครงการสมาธิแก้ว เป็นต้น

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

๕๔๘

๗. จัดตั้งโครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ ซึ่งจัดให้มีการสอนสมาธิภาวนานอกสถานที่ ครั้งละ ๑ สัปดาห์ ตลอดทั้งปี

๘. จัดตั้งโครงการบ้านกัลยาณมิตร โดยส่งพระอาจารย์ออกบรรยายธรรมในสถานศึกษาและสถาบันต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นประจำ

๙. ริเริ่ม ปลุกฝัง และสร้างค่านิยมในการแต่งชุดขาวเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยมีคำขวัญว่า “ไปวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อสร้างชีวิตให้มีคุณค่า”

๑๐. ริเริ่มโครงการตอบปัญหาธรรมะ ทางก้าวหน้า เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๕ มีผู้เข้าสอบเพียง ๓๐๐ คน จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๔๖ มียอดผู้เข้าสอบมากถึง ๔,๐๖๗,๓๗๒ คน

๑๑. เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาภาษาบาลี จนมีภิกษุสามเณรสอบได้มากที่สุดของประเทศติดต่อกันหลายปี และสร้างประวัติศาสตร์การศึกษาที่มีนักเรียนสอบได้มากถึง ๒๑๓ รูป

๑๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการ “เทเหล้า-เผาบุหรี่” อย่างเห็นเป็นรูปธรรม และจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏว่ามีการเลิกดื่ม เลิกขาย และเลิกผลิตกันมากมายทั่วโลก

๑๓. เทศน์ สอนธรรมะ และการเจริญสมาธิภาวนาทุกวันแก่ประชาชนทั่วไป ณ สภาธรรมกายสากล วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

๑๔. ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปีละกว่า ๒,๐๐๐ ทุน ทุกปี

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๐

กฐิน	ตามศัพท์แปลว่า ไผ่สะตัง คือไม้สำหรับทำจี้วร, ในทางพระวินัย ใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ ผู้จำพรรษาแล้ว
กัตถุญตา	ความเป็นคนกัตถุญ, ความเป็นผู้รู้คุณ
กัตตดากรรม	กรรมลักว่าทำ คือ ไม่ได้ตั้งใจจะเป็นอย่างนั้นโดยตรง ทำไปโดยไม่ตั้งใจชัดเจน
กสิณ	วัตถุอันจูงใจ คือ จูงใจให้เข้าไปผูกอยู่ ใช้สำหรับเพ่ง เพื่อจูงจิตให้เป็นสมาธิ
กหาปณะ	ชื่อมาตราเงินในสมัยโบราณ ๑ กหาปณะ เท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท
กัป	กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน
กัมมัญฐาน	ที่ตั้งแห่งการงาน, อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ กัมมัญฐาน ๔๐ คือ กสิณ ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อาทาเรปฏิกูลสัญญา ๑ จตุธาตุวัตถสถาน ๑ อรูป ๔
กามคุณ	ส่วนที่ปรารถนาใคร่มี ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่น่าพอใจ
กามฉันท	ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น, ความพอใจในกามคุณทั้ง ๕
กามตัณหา	ความทะยานอยากในกาม,
กามภพ	ที่เกิดของผู้ที่ยังข้องอยู่ในกาม, ได้แก่ อบายภูมิ มนุษยโลก และเทวโลก

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๑

- กามราคะ** ความกำหนดด้วยกิเลสกาม, ความรักใคร่กาม
- กามสุขัลลิกานุโยค** การประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นอยู่ในกามสุข เป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาที่สุดสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค ๑ อัตตกิลมณานุโยค ๑
- กามารมณ** อารมณ์ที่น่าใคร่ น่าปรารถนา หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ได้แก่กามคุณ ๕ นั้นเอง
- กามาวจร** ซึ่งท่องเที่ยวไปในกามภพ, ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในกาม
- กามาสวะ** อาสวะคือกาม, กิเลสต้องอยู่ในสันดานที่ทำให้เกิดความใคร่
- กามเมสุมิจฉาจาร** ความประพฤติดีกในกามทั้งหลาย, ความผิดประเวณี
- กายสุจจริต** ประพฤติชอบทางกาย มี ๓ อย่าง คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติดีกในกาม
- กาลทาน** ทานที่ให้ตามกาล ไม่ใช่ให้ได้ตลอดเวลา เช่น การถวาย ผ้ากฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งทายกจะถวายได้ตามกำหนดเวลาที่พระพุทธรูปเจ้าทรงอนุญาตเท่านั้น
- กาสาวพัสดุร** ผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด, ผ้าเหลืองสำหรับพระ
- กิเลสกาม** กิเลสเป็นเหตุใคร่, กิเลสที่ทำให้อยาก
- กิเลสमार** มาร คือ กิเลสที่เข้าครอบงำจิตใจขัดขวางไม่ให้ทำความดี
- กฏิ** กระตอมหรือที่ปัก ซึ่งเป็นที่อยู่ของนักบวช เช่น พระภิกษุ
- กุศลกรรม** กรรมดี, กรรมที่เป็นกุศล, การกระทำที่ดี คือ เกิดจากกุศล

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๒

กุศลกรรมบถ	ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดี อันเป็นทางนำไปสู่สุคติมี ๑๐ อย่าง
กุศลธรรม	ธรรมที่เป็นกุศล, ธรรมฝ่ายกุศล, ธรรมที่ดี, ธรรมฝ่ายดี
ขันติ	ความอดทน
ชั้นธมาร	ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นมาร เพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่งขึ้น เป็นที่ตั้งแห่งทุกข์
ชิปปาภิญญา	รู้ฉับพลัน
ชีณาสพ	ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว, ผู้หมดกิเลส, พระอรหันต์
เชพะ	น้ำลาย
ครุกรรม	กรรมหนักทั้งที่เป็นกุศลและอกุศล ในฝ่ายกุศล ได้แก่ ฌานสมาบัติ ในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม
คฤหบดี	ผู้เป็นใหญ่ในเรือน, พ่อเจ้าเรือน, ผู้มั่งคั่ง
คัณถุระ	ธุระ คือ การเรียนพระคัมภีร์, การศึกษาพระปริยัติธรรม
คาวุต	ชื่อมาตราวัดระยะทางเท่ากับ ๘๐ อุลกะ หรือ ๑๐๐ เส้น (๔ คาวุต เป็น ๑ โยชน์)
จตุตถฌาน	ฌานที่ ๔ มีองค์ ๒ ละสุขเสียได้ มีแต่อุเบกขากับเอกัคคตา
จตุปัจจัย	สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ๔ อย่าง คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช
จระณะ	เครื่องดำเนิน, ปฏิปทา คือข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุมรรคมี ๑๕ คือ สีสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล อปัณณกปฏิปทา ๓ ลัทธธรรม ๗ และฌาน ๔

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

- จันทาล** ลูกต่างวรรณะ เช่น บิดาเป็นศุทร มารดาเป็นพราหมณ์ มีลูกออกมา เรียกว่า จันทาล
- จีวร** ผ้าที่ใช้นุ่งห่มของพระในพระพุทธศาสนาผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในจำนวน ๓ ผืน ที่เรียกว่า ไตรจีวร คือ ผ้าสังฆาฏิ ผ้าอุตราสงค์ และผ้าอันตรวาสก
- จติ** เคลื่อนจากภพหนึ่งไปสู่ภพอื่น, ตาย ส่วนมากใช้กับเทวดา
- จุฬามณีเจดีย์** พระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬามณีของพระพุทธเจ้าในดาวดึงส์ เทวโลก
- ฉัพพรรณรังสี** รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของ พระพุทธเจ้า คือ ๑.เขียวเหมือนดอกอัญชัน ๒.เหลืองเหมือน หอราลทอง ๓.แดงเหมือนตะวันอ่อน ๔.ขาวเหมือนแผ่นเงิน ๕.สีหงสบาทเหมือนดอกหงอนไก่ ๖.ประภัสสรเลื่อมพราย เหมือนแก้วผลึก
- ชฎิล** นักบวชประเภทหนึ่ง เกล้าผมมุ่นเป็นมวยสูงชัน มักถือลัทธิ บูชาไฟ
- ชนกกรรม** กรรมที่นำไปเกิด, กรรมที่เป็นกุศลหรืออกุศลก็ตามที่เป็น ตัวแต่งสัตว์ให้เกิด คือ ชักนำให้ถือปฏิสนธิในภพใหม่
- ชมพูทวีป** ชื่อประเทศอินเดียครั้งโบราณ
- ชาคริยานุโยค** การประกอบความเพียรเครื่องตื่นอยู่ คือ เพียรพยายาม ปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์
- ฌาน** การเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นอัปนาสมาธิ
- ญาณ** ความรู้, วิชาหยั่งรู้, วิชากำหนดรู้

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

- ดาวดึงส์** สวรรค์ชั้นที่ ๒ แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น มีจอมเทพผู้ปกครอง คือ พระอินทร์
- ดุสิต** สวรรค์ชั้นที่ ๔ มีท้าวลันดุสิตเทวราชปกครอง เป็นชั้นที่สถิตของพระโพธิสัตว์
- เดียรถีย์** นักบวชภายนอกพระพุทธศาสนา
- ตถาคต** พระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า เป็นคำที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพระองค์เอง
- ตบะ** ความเพียรเครื่องเผาผลาญกิเลส, การบำเพ็ญเพียรเพื่อกำจัดกิเลส
- ไตรลักษณ์** ลักษณะ ๓ คือความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา
- ไตรสิกขา** สิกขา ๓, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง คือ ศึกษาเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา
- อุปารหบุคคล** บุคคลผู้ควรแก่สละ คือ บุคคลที่ควรนำกระดุกบรรจุสละไว้บูชา มี ๔ คือ ๑.พระพุทธเจ้า ๒.พระปัจเจกพุทธเจ้า ๓.พระอรหันตสาวก ๔.พระเจ้าจักรพรรดิ
- ทักษิณาวฏ** เวียนประทักษิณ คือ เวียนขวาเหมือนเข็มนาฬิกา
- ทักษิโณยบุคคล** บุคคลผู้ควรรับทักษิณา ได้แก่ พระสงฆ์, สมณะ
- ทักษิโณทก** น้ำที่หกลงในเวลาทำทาน เป็นเครื่องหมายของการให้
- ทสสนานุตตริยะ** การเห็นที่ยอดเยี่ยม
- ทิพพจักขุ** ตาทิพย์, ญาณพิเศษของผู้ได้อภิญญาทั้งหลาย
- ทศปาโมกข์** อาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

ทุกรกิจริยา	การทำความเพียรอันยากที่ใครๆ จะทำได้
ทุศีล	มีศีลชั่ว คือ ประพฤติไม่ดี มักละเมิดศีล
เทพธิดา	นางฟ้า, หญิงชาวสวรรค์
เทพบุตร	เทวดาผู้ชาย, ชาวสวรรค์เพศชาย
เทวดา	หมู่เทพ, ชาวสวรรค์ เป็นคำเรียกชาวสวรรค์ทั้งเพศชายและเพศหญิง
เทวธรรม	ธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา มี ๒ อย่าง คือ หิริ และโอตตตัปปะ
เทวโลก	โลกของเทวดา ได้แก่ สวรรค์กามาพจร ๖ ชั้น คือ ๑.จตุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตติ
เทโวโรหณะ	การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกหลังออกพรรษา
ธมกรก	กระบอกกรองน้ำของพระสงฆ์
ธรรมกถึก	ผู้กล่าวสอนธรรม, ผู้แสดงธรรม, นักเทศน์
ธรรมภาสิมัย	การตรัสรู้ธรรม, การสำเร็จมรรคผล
ธรรมาสน์	ที่สำหรับนั่งแสดงธรรม
ธุดงค์	องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส, ชื่อข้อปฏิบัติประเภทวัตร ที่ผู้ สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส
นมนัสการ	การไหว้, การเคารพ, นอบน้อม
นิคหกรรม	กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุที่ควรปราบเพื่อให้เข็ดหลาบ
นิพพาน	การดับกิเลสสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ, การดับขันธห้าของ พระอรหันต์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๖

นิมนต์	เชิญ หมายถึงเชิญพระ เชิญนักบวช
นินยานิกะ	ธรรมเป็นเครื่องนำสัตว์ออกจากกองทุกข์
นिरยบาล	ผู้คุมนรก, ผู้ลงโทษสัตว์นรก
นिरามิสสุข	สุขไม่เจืออาภิส, สุขไม่ต้องอาศัยเครื่องหล่อหรือกามคุณ
นิโรธ	ความดับทุกข์ คือ ดับตัณหาได้สิ้นเชิง, ภาวะปลอดทุกข์
นิโรธสมบัติ	การเข้านิโรธ คือ ดับสัญญาความจำได้หมายรู้ และเวทนา การสลายอารมณ์ เรียกเต็มว่าเข้าสู่ัญญาเวทิตนิโรธ
บรมศาสดา	ศาสดาที่ยอดเยี่ยม, พระผู้เป็นครูที่สูงที่สุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บัณฑิต	กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
บารมี	คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด เพื่อบรรลุจุดหมายอัน สูงสุดยิ่ง มี ๑๐ คือ ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ, ขันติ, สัจจะ, อธิษฐาน, เมตตา, อุเบกขา
บุญนิธิ	ขุมทรัพย์คือบุญ
บุพกรรม	กรรมที่เคยทำไว้ในอดีต
บุพพาราม	วัดที่นางวิสาขาสร้างถวายพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ที่กรุง สาวัตถี พระพุทธเจ้าประทับที่วัดนี้ รวมทั้งสิ้น ๖ พรรษา
บุพเพสันนิวาส	การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน
เบญจกามคุณ	สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ
ปฏิบัติ	ผู้รับทาน, ผู้รับของถวาย

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

ปฏิจจสมุปบาท สภาพอาศัยกันจึงเกิดมีขึ้น, การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะอาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา

ปฏิวเธ เข้าใจตลอด, แทะตลอด, ตรัสรู้, รู้ทะลุปรุโปร่ง

ปฏีสัมภิตา ความแตกฉาน, ปัญญาแตกฉานมี ๔ คือ ๑.แตกฉานในอรรถ ๒.แตกฉานในธรรม ๓.แตกฉานในนิรุตติ คือภาษา ๔.แตกฉานในปฏิภาณ

ปรทาริกกรรม การประพดิล่วงเมียดคนอื่น, การเป็นฐูเมียดเขา

ปรมัตถบารมี บารมียอดเยี่ยม, บารมีระดับสูงสุด สูงกว่าอุปบารมี เช่น การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นต้น

ปรมัตถประโยชน์ ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน

ประเคน ส่งของถวายพระให้ถึงมือ

ประทักษิณ การเวียนขวา คือ เวียนอย่างเข็มนาฬิกา เป็นอาการแสดงความเคารพ

ปริพาชก นักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนาพวกหนึ่งในชมพูทวีป ชอบลััญจรไปในที่ต่างๆ ลำแดงทรศนะทางลัทธิของตน

ปฤษฏางค์ อวัยวะเบื้องหลัง, ส่วนหลัง, ข้างหลัง

ปลิโพธ เครื่องผูกพันหรือห่วงวนเหนี่ยวเป็นเหตุให้ใจพะวักพะวง

ปัญจขันธ์ ขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา ลััญญา สังขาร วิญญาน

ปาฏิหาริย์ เรื่องที่น่าอัศจรรย์, การกระทำที่บังเกิดผลเป็นอัศจรรย์

บุถุชน คนที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส, คนที่ยังมีกิเลสมาก หมายถึงคนธรรมดา ทั่วๆ ไป

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๘

พยาบาทวิตก ความตรึกในทางคิดร้ายต่อผู้อื่น

พรหม ผู้ประเสริฐ, เทพในพรหมโลกเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องกับดัวกาม มี ๒ พวก คือ รูปพรหมมี ๑๖ ชั้น อรูปพรหมมี ๔ ชั้น

พรหมจรรย์ การบวชซึ่งละเว้นเมถุน, การครองชีวิตที่ปราศจากเมถุน

พระพุทธเจ้า พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม, ศาสดาเอกของโลก

พุทธบริษัท ผู้นับถือพระพุทธศาสนามี ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

พุทธุปบาทกาล กาลเป็นที่อุบัติของพระพุทธเจ้า, เวลาที่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก

โพธิสัตว์ ท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งกำลังบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทศ

มนสิการ การทำในใจ, ใส่ใจ, พิจารณา

มนุษยธรรม ธรรมที่ำคนให้เป็นมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น

มหาปริจาค การสละอย่างใหญ่ของพระโพธิสัตว์มี ๕ อย่าง คือ สละทรัพย์ สละอวัยวะ สละชีวิต บริจาคลูก บริจาคภรรยา

มหาภิเนษกรรมณี การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้า

มิจจาทิฏฐิ ความเห็นที่ผิดจากคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มารดาบิดาไม่มีคุณ เป็นต้น

มิจฉาวณิชา การค้าขายไม่ชอบธรรม, การค้าขายที่ผิดศีลธรรม ๕ อย่าง คือ ๑.ค้าอาวุธ ๒.ค้ามนุษย์ ๓.ค้าสัตว์สำหรับนำไปฆ่าเป็น

พจนานุกรม สำหรับ หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

อาหาร ๔.ค้ำของเมา ๕.ค้ายาพิษ

ยัญ การเซ่น การบูชา การบวงสรวงชนิดหนึ่งของพราหมณ์ เช่น
ฆ่าสัตว์บูชาเทพเจ้า

โยชน์ ชื่อมาตราวัดระยะทาง เท่ากับ ๔ คาวุต หรือ ๔๐๐ เส้น
หรือ ๑๖ กิโลเมตร

โยนิโสมนสิการ การทำในใจโดยแยบคาย, พิจารณาไตร่ตรองด้วยสติ
ปัญญาที่รอบคอบ

รัตนตรัย แก้ว ๓ ดวง, สิ่งมีค่าและเคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชน
๓ อย่าง คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

รูปพรหม พรหมในชั้นรูปภพ, พรหมที่เกิดด้วยกำลังรูปฌาน มี ๑๖ ชั้น

โลกธรรม ธรรมที่มีประจำโลก มี ๘ อย่าง คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ
เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์

โลกุตตรธรรม ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก, ธรรมเหนือโลก (นิพพาน)

วัจกุฎี ล้อม, ที่ถ้ำยอจุจาระสำหรับภิกษุ สามเณร

วิทยาธร ผู้มีฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยาคม อยู่ในป่าหิมพานต์

วิปฏิสาร ความเดือดร้อน, ความร้อนใจที่เกิดจากการทำความผิดหรือ
ทำบาป

วิปัสสนา ความเห็นแจ้ง คือเห็นตรงต่อความเป็นจริงของสภาวะธรรม
ด้วยธรรมจักขุ

วิภวตัณหา ความอยากในวิภพ คือความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น
อยากไม่เป็นนั้น ไม่เป็นนี้

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๐

วิมุตติ	ความพ้นจากกิเลส
วิมุตติญาณทัสสนะ	ความรู้ความเห็นในวิมุตติ, ความรู้เห็นว่าจิตหลุดพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย
วิโมกข์	ความหลุดพ้นจากกิเลส
เวไนยสัตว์	สัตว์ผู้ควรแก่การแนะนำสั่งสอน, สัตว์ที่พึงแนะนำได้
ศาสดา	ผู้สั่งสอน, เป็นพระนามอย่างหนึ่งที่ใช้เรียกพระพุทธเจ้า; ปัจจุบัน ใช้เรียกผู้ตั้งศาสนาโดยทั่วไป,
ศิลปศาสตร์	ตำราว่าด้วยวิชาความรู้ต่างๆ อันได้มีการเรียนการสอนกันมา ตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล
เศวตฉัตร	ฉัตรขาว, ร่มขาว, พระกลดขาวซึ่งนับว่าเป็นของสูงของกษัตริย์
สมณโคดม	คำที่คนทั่วไปหรือคนภายนอกพระพุทธศาสนา นิยมใช้เรียกพระพุทธเจ้า
สังคหวัตถุ	เรื่องสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้
สังฆทาน	การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง
สังสารวัฏ	การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสาม
สังฆเวสี	ผู้แสวงหาภพที่เกิด
ล้มมาอาชีวะ	เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ผิด

พจนานุกรม สำหรับ หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๑

สามิสสุข	สุขเจืออามิส, สุขที่ต้องอาศัยเหยื่อล่อ ได้แก่สุขที่เกิดจาก กามคุณ
โสดาบัน	ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน, พระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล
โสดาปัตติผล	ผลคือการถึงกระแสนิพพาน, ผลที่ได้รับจากการละสักกาย- ทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ด้วยโสดาปัตติมรรค ทำให้ ได้เป็นพระโสดาบัน
อคติ	ฐานะอันไม่พึงถึง, ทางแห่งความประพัตติที่ผิด, ความ ลำเอียงมี ๔ คือ ๑.ลำเอียงเพราะรัก ๒.ลำเอียงเพราะชัง ๓.ลำเอียงเพราะเขลา ๔.ลำเอียงเพราะกลัว
อนาคตังสญาณ	ญาณหยั่งรู้ส่วนอนาคต, ปรียากำหนดรู้คาดผลข้างหน้า อัน สืบเนื่องจากเหตุในปัจจุบันหรือในอนาคตก่อนเวลานั้น
อนาคามิผล	ผลที่ได้รับจากการละสังโยชน์ คือ กามราคะ และภวัฏฐะด้วย อนาคามิมรรค อันทำให้เป็นพระอนาคามี
อนุโมทนา	ความยินดีด้วย, การพลอยยินดี, การแสดงความเห็นชอบ
อบายภูมิ	ภูมิที่ปราศจากความเจริญ มี ๔ อย่าง คือ นรก เปรต อสุรกาย และเดียรัจฉาน
อบายมุข	ช่องทางของความเสื่อม, เหตุเครื่องฉิบหาย
อรหัตต์	ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา, พระอริยบุคคล ชั้นสูงสุด
อรุปฌาน	ฌานที่มีอรุปธรรมเป็นอารมณ์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๒

- อวิชชา** ความหลงอันเป็นเหตุไม่รู้จริง มี ๔ คือ ความไม่รู้ริยสัจ ๔
ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคต
ไม่รู้ปัจจุสมุปปาท
- อาชีวก** นักบวชชีเปลือยพวกหนึ่งในครั้งพุทธกาล
- อามิสบูชา** การบูชาด้วยอามิส คือด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น อาหาร ดอกไม้

วิธีฝึกสมาธิ

เบื้องต้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๔

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่ง ที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนา กำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆดังวิธีปฏิบัติที่**พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้ นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความ มั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุณเข้าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้ กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จน รวบรวมว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืน ร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังดา พอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและ ใจว่ากำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๕

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๖

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

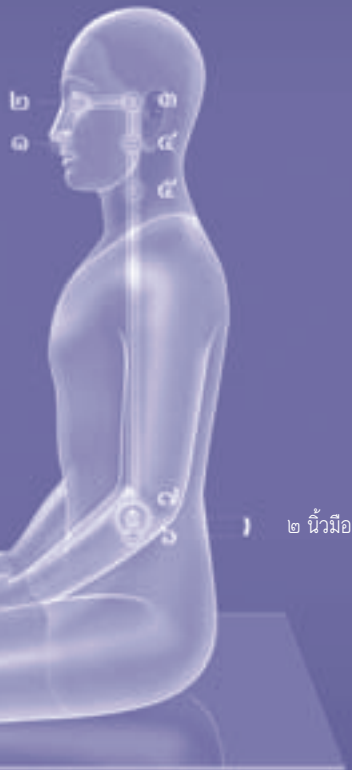
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๓

๔. **นิกกำหนดนิมิต** เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตา-ดำ ไสบริสุทธิ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นึกสบายๆ นึกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า “**สัมมา อะระหัง**” หรือค่อยๆ น้อมนึกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกายตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนึกอย่างสบายๆ ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนึกเสียดายให้วางอารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วยความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ่อนอยู่ตรงกลางดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างขึ้นมาแทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**” อันเป็นประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๘

การระลึกรู้ถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ **ต้องทำให้สม่ำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ** ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึงระลึกนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้วผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จและความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๕

๒. อย่าอยากเห็น คือทำให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอจากกิจกรรมภาวนาและกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้นอุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง “**อาโลกสิณ**” คือกลืนความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๓๐

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่า ได้ที่พึ่งของชีวิตที่ถูกต้องดีงามที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็กทุกคนมีความรักใคร่ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่ามนุษยชาติอย่างไม่ว่าจำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูรณ์ที่ทุกคนฝันใฝ่ก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ร ำ ย น ำ ม เ จ้ ำ ภ ำ พ

หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๒

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์พิเศษ

พระภวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อดัตตชีโว)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง

ครอบครัวห่อง วณิชชากรวรากุล

คุณจรรยา-น.พ.พรชัย-คุณชวลิต ตีระกิจสุนทร

คุณเพทาย-คุณวารี มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณสุขเกษม-คุณไมตรีจิตร สุพรรณานนท์

คุณสุนทร-คุณจิรวัดน์-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณอนันต์ อัสวโกคิน

กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว

คุณบุญชัย เบญจรงค์กุล และครอบครัว

คุณเพ็ญพิมพ์-คุณอัญดา-คุณอานนท์ อัสวโกคิน

คุณแม่เพ็ญใจ หาญพาณิชย์

คุณอาชวิน-คุณอลิสา-คุณอาชนัน อัสวโกคิน

ดร.ประกอบ-คุณวรรณ จิรกิติ

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๓

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ จิตสุโข
พระครูปลัดกุเบศ ฌานาภิโย
พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิชาโก
พระครูปลัดวันชัย สิลวณโณ
พระมหาชาติชาย ตกกุสโร
พระมหาสมบุญ สมมาบุญโย
พระมหา ดร.สมชาย จานวุฒโต
พระรังสฤษฎ์ อิทธิจินตโก
พระปลัดสุธรรม สุธมโม
พระมหาวิชา อธิวิโซ
พระสมชาย สุนโธ
พระวิษณุ ปญญาทีโป
พระมหามนตรี จริตมนโต
พระอารักษ์ ญาณารุกโย
พระมหาฉัตรชัย ฉตตยไชโย
พระมหาชัยฟ้า ธนญกุลโ

พระกล้านรงค์ ญาณวีโรและครอบครัวโดนดแก้ว
พระกำธร ติพุทธโร
พระเกษตร ญาณวิโซ
พระขจรศักดิ์ ปุณฺณโกโรและภควัฒน์-ณัฏฐา สมประเสริฐสุข
พระคมสัน ธมฺมาสนโนและครอบครัว
พระครูโกศลสุทธากร
พระเจต อธิมุตโต
พระชัยยง อตถไชโย
พระชัยวัฒน์ อตตทนโ
พระณรงค์ ทนฺตจิตฺโตและศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง
พระณฤทธิ์ คุณิทธิโก
พระนัฐฤกษ์ ญญฐกิตติ
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัววีรวิคิน
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัวบุญศิริวัฒน์กุล
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและชมรมบ้านกัลยาณมิตรภูเก็ต

พระทวีศักดิ์ ธมฺมสรโณ พร้อมกลุ่มทวิบุญและบุญทวี
พระธีรพัฒน์ กุลธโรและครอบครัวเกิดพิทักษ์
พระบุญส่ง ปุณฺณพลโ
พระบุญญู วีรบุญโยและกลุ่มอภิธรรมแก้ว
พระประเมษฐ์ ปรมสจฺจโณและครอบครัวสัจจะกานต์
พระประเสริฐกิจ สุมโณและญาติมิตร
พระปลัดสุธรรม สุธมฺโม และคณะกัลยาณมิตรออสเตรเลีย
พระปลัดสุธรรม สุธมฺโม-คุณสุภา-คุณธรรมบุญ ติระวณิช
พระพิชิต จิตไชโย และครอบครัวชุมพลไพศาล
พระพิพัฒน์พร กิตติสุโก-คุณพ่อหยิ่งไผ่ แซ่โจ้ว
พระไพฑูรย์ ธมฺมวิบุโ
พระไพฑูรย์ ธมฺมวโรและครอบครัวดวงพรมณฑล
พระภิกษุรุ่น ๑๓ บุษาวรรณโดยวชิร พัฒนพนิชอารังค์
พระภิกษุรุ่น ๑๔ ปีพ.ศ. ๒๕๔๑
พระภิกษุรุ่น ๑๕ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๔

พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช
พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร่วิชชา
พระภิกษุอยู่เฉย มนุญโธ
พระมหาจุตรรงค์ จิตตมโธ
พระมหาเฉลิมศักดิ์ สิทธิชัย-ธุดงค์สถานปราจีนบุรี
พระมหาธรรมบุญ ธรรมปติโธ
พระมหาบุญชู อริยธมโม
พระมหาพันธ์ศักดิ์-พระมหาเอก และครอบครัวทวีสัญลักษณ์
พระมหาวิชา อธิวิชัย
พระมหาวิรัตน์ มณีคุณโธ
พระมหาสวณ สุริยโสและวัดพุทธเจ้าสวรค์
พระมหาสาธิตมาจาโร-ถาวร-ศิริสภา นันทิวนิขและครอบครัว
พระมหาอริยะ อริยชัย
พระวราเทพ รัตโก-พระดลธนา วรชิต และญาติมิตร
พระจุฑา สุตตมโกและคณะญาติมิตร
พระสถาพร กิจจวฑฒโกและคณะญาติมิตร
พระสมคิด อนุทีสุโลและคณะญาติมิตร
พระสมนึก ฌานวโรและคณะญาติมิตร
พระสมบุญ จิตตทนโธและครอบครัวจิตรนิมิตร
พระสมที่อำนวยศักดิ์ มุนิสโกและสำนักงานองค์ประธาน
พระสาธิต สมาจาโรและครอบครัวนันทิวนิข
พระสิทธิโชค สิทธิภคโคและครอบครัว
พระสุทธิชัย-สุทธิพงศ์-เกษราภรณ์และครอบครัวชัยกิตติภรณ์
พระสุรัตน์ อัครตโน-กลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ
พระอดิคุณ จิตวโร พร้อมคณะญาติมิตร
พระอธิวัฒน์ กตวฑฒโน
พระอนันต์ ตมโนโธและครอบครัวพิศาลไพโรจน์
พระอุยธ ธมวีโร พร้อมทีมแก้วพุทธานภาพ
พระอรธมพ เปรมสิโธและคณะญาติมิตร
พระอาจารย์-ผู้นำบุญ-เจ้าหน้าที่ภาคกลาง
พระอาจารย์ภาคนครหลวง ๑
พระอาจารย์-สามเณรนวกะ ๓ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖
พระอารักษ์ ภูวิฑฒโกและศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทายาท
พระอุดม ยติสุโล
พระภิกษุ-เจ้าหน้าที่-กัลยาณมิตร วัดถาวรวาฬอชิงตัน
พระมหา รุ่น ๒๒ เมษายน ปี ๒๕๓๖

สามเณรธาดล-น.ต.สายชล ชมพูนุท-คุณกมลชนก รอดถนนอม
กองรักษามรรยาภาค
กลุ่มการบินไทย
กลุ่มกำแพงแก้ว(ตลาดไท) ภาคนครหลวง ๕
กลุ่มคลองเตยทะเลบุญ
กลุ่มบุญสวาระ(อุปาลิกาถวิล วิถีรางกูล)
กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว
กลุ่มสหพันธ์มหาปริยบุญ
กลุ่มลัมมา อะระพัง เชียงใหม่
กลุ่มสายธรรมล้านนา เชียงใหม่
ครอบครัว ณ ตะกั่วทุ่ง
ครอบครัวชาวเผือกและคณะญาติมิตร
ครอบครัววศศิลา-บุญอึ้ง
ครอบครัวคู่ขวัญ
ครอบครัวคูหาสรรพหิน
ครอบครัวงามเขวง
ครอบครัวฉัตรภัทรพล
ครอบครัวอิโนะ
ครอบครัวเคชปะพมวัน
ครอบครัวตันติวิทและครอบครัวแดกนาแดล
ครอบครัวเคชปะพิสิษฐ์
ครอบครัวอรรจวรางกูร-ครอบครัววงศ์จรุงเรือง
ครอบครัวธิดิคุโขติ-ตั้งลัม แซ่คู
ครอบครัวทกมณ-หอพักดวงแก้ว
ครอบครัวภัทรพล
ครอบครัวภัทรวรกุลวงศ์
ครอบครัวบุญรัตน์-มิลเลอร์-บุญญาอุปถัมภ์
ครอบครัวจิระธนลักษณ์
ครอบครัวฤทธิพิพัฒพงษ์
ครอบครัวลัมศิริโพธิ์ทอง-ครอบครัวห้วยศาลาบรร
ครอบครัวลัมพิณณะพันธ์
ครอบครัวลิลลามาชัย
ครอบครัวลือสุประเสริฐ-ครอบครัวจิตจรวาณิช
ครอบครัวโลหการชน
ครอบครัวแสงทองพินิจ
ครอบครัวอรุณพัฒนชัย-ครอบครัวพูนุชธีโรจน์

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๕

ครอบครัวอิสราณกุลเดช

คณะกัลยาณมิตรวัดกาวนา ต.ชี

คุณกนกกร มาสิงและครอบครัว

คุณกมลชนก วัฒนศิลป์-คุณประสิทธิ์ ศรีไพบุลย์

คุณกฤตยะ กฤตมโนรณ

คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี-คุณณลินี-คุณธิตีพันธ์ ศรีอนันตนนท์

คุณกัลลัษณ์-คุณเพชรตะวัน-คุณเพ็ญศศิธร-คุณสมทรง สุทธิประเสริฐ

คุณก่อเกียรติ-คุณประทุม เกษรศิริ

คุณกั้ววาล ลิขัยสิทธิ์และครอบครัว

คุณกัญญา สุวรรณเสมอ

คุณกัณหา อรรถมพิพัชร

คุณกัลยา ปัญญาสกุลวงศ์

คุณกาญจนา งามสันติกุลและครอบครัว

คุณกาญจนา ชนสอยงและกลุ่มประกายธรรม

คุณกั้วแก้ว โตศิริพัฒนาและครอบครัว

คุณกัญชัย เอื้อเกษมและครอบครัว

คุณกัญฉิ์ ตั้งสัจจานุรักษ์และครอบครัว

คุณกิตติเดช-คุณอินทิรา-คุณอริสา-คุณสปัญญา ภัทรธีรานนท์

คุณกิตติวัฒน์-คุณธนภรณ์-คุณกตพล พรสุขสว่าง

คุณกิมเฮียง แซ่ตั้ง-ครอบครัววรุฒมบุญกุล

คุณกุลบุตร-คุณน้าคำจ แก้วท่าและครอบครัว

คุณเกรียงไกร-คุณฐิตา เจียรไพโรจน์และบุตรธิดา

คุณเกรียงศักดิ์-คุณสุชาดา จิราธิวัฒน์และครอบครัว

คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพาณิชย์วงศ์และครอบครัว

คุณเกษมสุข-คุณฉวีวรรณ อีสริยธรรมและครอบครัว

คุณเกสร-คุณกิ่งคำ ชนนิกรและครอบครัว

คุณทองแดง แซ่ตั้ง-คุณเอี่ยมแข็ง แซ่แพ-คุณจั่งจั่ง แซ่ลื้อ-คุณอำพร

คุณเขมชาติ-คุณเมณฑาทิพย์-คุณเปี่ยมสุข ชำนาญรบ

คุณเขมทัต จันทวัคคะและครอบครัว

คุณแข่งแซ จิระชุตีโรจน์

คุณคมกฤษ ลิขเจียรนุร

คุณคำจ้อ แซ่ลี้-คุณยาใจ อื้อสัมพันธ์กิจ

คุณนิเมศิต-คุณมาลีรัตน์ รุ่งโรจน์ชัยและครอบครัว

คุณจียัยกี-คุณโชษภม-คุณสมจิตร์ แซ่พั้ว และคณะญาติมิตร

คุณงามตา พจนกรโกศล

คุณจกกล อังศิริ-คุณมะลิ มาลัย เขียนเจริญ

คุณจงตั้ง แซ่ลื้อ

คุณจรัสศรี และครอบครัววีรวิน

คุณจักรพงษ์ พินทุสมิต

คุณจันทน์ มหพันธ์ศิริกุล

คุณจันทน์พิมพ์-คุณนิวัติ โชติวงค์วรรณท์ และบุตร

คุณจันทร์จรัส ธรรมวัฒนะสุ

คุณจันทิรา-คุณคริสเตียน แอลิช

คุณจ่านงค์-คุณนงลักษณ์-คุณณัฐชัย พัดเอี่ยม

คุณจำลอง-คุณวันทนี แก้วประสิทธิ์

คุณจิตตวุฒิ-คุณสุภัททา ลัมศิริเศรษฐกุลและครอบครัว

คุณจิตราวี-คุณจิตราวี ไรทธิธรรมพร

คุณจิตลัดดา ลัมสกุล พร้อมบุตร-ธิดา

คุณจิตลิลิ ธนภัทร

คุณจิรวัฒน์-คุณชื่นสุข-คุณโล้งจะ ภูเพียงใจ

คุณจิราภรณ์ ต้นคุณากรและครอบครัว

คุณจิราภรณ์-คุณอัญชิสา สว่างอำไพพงษ์

คุณจิราภา บุญบุตร

คุณจุฑาทิพย์ นาคสมภพ

คุณจุฑารัตน์ เรืองทัฬหธรรมและกลุ่มอุดมลาภ

คุณเจ้หญิง แซ่เจีย

คุณเจริญ-คุณอรพินท์-คุณกมล เกลี้ยงนวดา

คุณใจสมาน อัมรี

คุณฉวีวรรณ กลิ่นจ้อย

คุณฉัฐกมล แซ่ตั้ง-คุณปภัสรัฐ จุทอง-บจ.บ้านกัลยาณมิตร

คุณฉัตรชัย กุลศิริรัตน์

คุณฉัตรฤดี เจียรไพโรจน์

คุณเฉลิมชาติ-คุณทัพยา ทาสุนทร์

คุณชนินทร จารุจันทร์

คุณชนินทร-คุณเกษรี ปิตุวรรณและครอบครัว

คุณชนินทิพย์ ปัญญาสกุลวงศ์

คุณชลอ-คุณอนัญญา-คุณอัญพร วัคมีและครอบครัว

คุณชลารัตน์ สรรเพชดา

คุณชัชฎา-ค.ช.เรียวย Yoshimoto-ครอบครัวเนยเลเฮน

คุณชัชวาล-คุณปิ่นมณี พันธภัทลีและครอบครัว

คุณชัยวัช-คุณอภิสร่า สุริยากุลพานิชและครอบครัว

คุณชัยประสิทธิ์-คุณวรลักษณ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๖

คุณชัยพร-คุณจโร-คุณกานต์ชนก-คุณชัยธวัช สิริริยะเลิศ
 คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรรณิ ทองเจริญชัยและครอบครัว
 คุณชาญชัย กลิ่นหอม
 คุณชาญชัย-คุณอรุณี อังคศิริลาวัณย์
 คุณชาญ-คุณพรชดา อีสสระ-คุณนิดา สุนทรสวัสดิ์
 คุณชาตรี สุติวราพันธ์
 คุณชัย-คุณจรรยา แซ่มั้มและครอบครัว
 คุณชุติกานต์ เช่นพิมาย
 คุณชุตินา บุญศิริวัฒน์กุล
 คุณเชิงชาย-คุณสุพัตรา ภูมิปัญญาและครอบครัว
 คุณเชื้อ-คุณสมชาย วงศ์สมุทรและครอบครัว
 คุณแซมซ้อย-คุณชายชาญ เตมวรธรรม
 คุณโชคชัย วลีตวรจักร์กูร
 คุณไชยา-คุณยุพิน ตั้งทรัพย์วัฒนาและครอบครัว
 คุณชิม แซ่เขียว
 คุณขุนอู่ แซ่จิ่ง
 คุณเชียงหมู่ แซ่อยู่-คุณไผ่พัง แซ่ด่านและครอบครัว
 คุณเขียแซมฟอง-คุณทองคำ แซ่เจีย
 คุณณญา ศุขจรัส-คุณสุขุม โดการณยศเศรษฐ์และครอบครัว
 คุณจิตติภา ตูลารักษ์ และครอบครัวตุลารักษ์
 คุณณรงค์-คุณพชริน กำธรกิตติกุล และครอบครัว
 คุณณรงค์-คุณวรรณภา-คุณวรพงศ์ อุดมผล
 คุณณัฐพงศ์ ควรสวัสดิ์,คุณเพิ่มศักดิ์-คุณอานวย-คุณเกวลิณ จันแดง
 คุณดรุณี ศิริวรเวียง-คุณปราโมทย์-คุณมนตรจัน นันทชนก
 คุณดรุณี-คุณนฤมล-คุณปัทมา-คุณอ้อยลิ สุวิศิษฐ์พงศ์
 คุณดวงรัตน์ วัฒนพงศ์ชาติและครอบครัว
 คุณดารณี มั่นอนันต์ทรัพย์
 คุณดารณี-คุณศุภเวทย์ วงกานต์และครอบครัว
 คุณดารา-คุณยุพาพรรณ-คุณเกศศิริ จุฑาทอง
 คุณถวิล-คุณอุดม-คุณสายทอง แพรด้าและครอบครัว
 คุณถาวร พุ่มพฤกษ์
 คุณทนะ-คุณจันทราทิพย์ มานะไชยรักษ์และครอบครัว
 คุณทวีท สวัสดิ์นที และครอบครัว
 คุณทวี-คุณชนเงิน จันทรเหลือง
 คุณทวีลาภ ศรีโกมล
 คุณทวีศักดิ์-คุณสัจด-คุณกึ่งเพชร พรหมภักดี

คุณทักษ์นัย ปัญญาสกุลวงศ์
 คุณทักษ์นัย ลิ่มตระกูล-คุณสาธิต เตชะพุดผล
 คุณทิพยา แซ่ลิ่ม
 คุณทิพวรรณ นาคสินธุ์
 คุณเทพ-คุณวินทร์และครอบครัวสมทวิญญู
 คุณธงชัย ลิโทชาลิต
 คุณธงชัย-คุณจุฬารณ สุนทรวงศ์และครอบครัว
 คุณธงชัย-คุณมัยจุ-คุณหนึ่งนุช สิริวเสรีและครอบครัว
 คุณธงชัย-คุณสมมิตร-คุณปกรณ์-คุณมธุรส คั่นวณะ
 คุณธนภักดิ์ วอนอุพงษ์
 คุณธนพร โชติศิริวัฒน์
 คุณธนวัฒน์-คุณธิดยา-คุณสิริวิญญู ไผ่รัชตพานิช
 คุณธนัญชา กุลวรเศรษฐ และครอบครัว
 คุณธนาวัดน์-คุณเสาวนิตย์ สุขัคคานนท์และครอบครัว
 คุณธรรมปรีดา
 คุณธรรมะ อ่อนนาถ
 คุณธวัช-คุณสุนัย สุริยะไชยากร
 คุณธำริณี จิวากานนท์และครอบครัว
 คุณธิดา ศวณีย์รักษ์
 คุณธีรพล ผดุงฤกษ์และครอบครัว/ญาติมิตร
 คุณธีรวัฒน์-คุณวรรณุช พัทธตระกูลและครอบครัว
 คุณธีรศักดิ์-คุณอุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว
 คุณธีระ-คุณวิภาวี-ด.ช.ภัทรภณ หนูแก้ว
 คุณโยธิน-คุณจรัสศรี ลินานนท์
 คุณนงนุช พูนสุวรรณ
 คุณนงนุช ทวีสินและครอบครัว
 คุณนงลักษณ์ ทัดสุวรรณ
 คุณนนท์ศักดิ์-คุณศุภลักษณ์ จันทรอัมพรและครอบครัว
 คุณนฤมล-คุณวิฑูร อธิธิวงศ์ศุภกิจ
 คุณนราวิชญ์-คุณชนนีนภา-ด.ญ.มนต์รัฐ-ด.ช.ธรรมปพน รัศมี
 คุณนวลศรี-คุณคนึงสุข และแผนกทันตกรรม ศูนย์พยาบาล
 คุณนำชัย รุ่งรัตน์-คุณพัฒนา-คุณศิริพร เจตนมมงคลรัตน์
 คุณนิตร-คุณนงคัชย รือนัยและครอบครัว
 คุณนิตยา วงศ์รัตน์
 คุณนิพนธ์-คุณพัชร เบื้องจิวิลาส และครอบครัว
 คุณเนตรชนก-คุณพันไทกล้านรงค์ ไพริพ่ายฤทธิเดช

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๓

คุณบรรจบ-คุณลัดดา-คุณสุวรรณี เตชาพิสุทธิ์
คุณบัณฑิต-คุณวัชร ธรรมมา
คุณบัว-คุณสมคิด-คุณจรรยา-คุณวัชร แสงอรุณ
คุณบายน-คุณกุลยิต จันทรศรีชวาลา
คุณบุญชัย ชัยกิตติศิลป์
คุณบุญชัย อภินันท์
คุณบุญชื่น-คุณหทัยรัตน์ วิทยเบญจางค์และครอบครัว
คุณบุญดวง-คุณวนีย์และครอบครัวอุครานันท์
คุณบุญเรือน ต้มทอง
คุณบุญโรจน์-คุณจินดา เสรีวัฒนวุฒิและครอบครัว
คุณบุญลือ-คุณสุพรรณ ล้มสกุล พร้อมลูกหลาน
คุณบุญศักดิ์-คุณโสภา-คุณวโรดม-คุณอชิราภา สุขเจริญจิต
คุณบุญส่ง ชัยกิตติศิลป์
คุณบุษกร-พ.ญ.วารวรณ์ บุลย์ประมุข
คุณบุษบา สามิบัติ
คุณประกอบ-คุณรุจิรา สายรัตน์
คุณประชา เทศพานิช-คุณอุวรัตน์ ไชยรังษี
คุณประนต งามนิรัตน์และครอบครัว
คุณประทุม เล็กมณี
คุณประไพ มุตตามระ
คุณประยงค์ ชัยกิตติศิลป์
คุณประยนต์-คุณคำพอง โนนริบูรณ์
คุณประยูร-คุณเงิน มาสุธน์ และครอบครัว
คุณประวี-คุณพรทิพย์ พันธุ์นันทและครอบครัว
คุณประสงค์ รักลินเจริญศักดิ์
คุณประสิทธิ์ชัย-คุณศิริพร พงษ์สุวรรณศิริ
คุณประสิทธิ์-คุณภาวรัตน์ วชิราวุฒิชัยและครอบครัว
คุณปรากฏทิพย์ สะกะโยริและคณะญาติมิตร
คุณปัทมา วิวิธธนกุล
คุณปิยธรรม มาลัย
คุณเปรมใจ ลิ่มสุวัฒน์
คุณไพบรดา-MR.KOUICHI-KIMIE ENOMOTO
คุณไพท-คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล เมธารมณ
คุณพงศ์พิชญ์ ยุระนิยม
คุณพงษ์เดช-คุณกาญจนา ประชาธำรง
คุณพงษ์เทพ ธนีสกุลและครอบครัว

คุณพรชัย ศุภวิทีพัฒนาและครอบครัว
คุณพรทิพย์-คุณพรรณทิพย์ พิริยะโยธินและครอบครัว
คุณพรเพ็ญ-คุณนิตยา โตศิริพัฒนา
คุณพรรณประภา-Nicholas-Serena-Aaron-Ari
คุณพรรณราย วนิชยางกูรนนท์
คุณพรรณ-คุณชาตรี-คุณแก้วมณี วนิชยางกูรนนท์
คุณพรรณ-คุณวรรณดา ครอบครัวพุทธเจริญลากและทวิสุข
คุณพรรณ-คุณสมสุข นิโครสทเกียรติ
คุณพรหมินทร์-คุณเพ็ญศิริ สุขจิรวินน์
คุณพวงเพ็ญ ทิสยากรและครอบครัว
คุณพวง-คุณธณู โชคอนันตตระกูล
คุณพ่อเกียรติ-คุณแม่วิภา-คุณสุภาภรณ์ ชัยสถาวรวงศ์
คุณพ่อเจริญ-คุณแม่สายหยุด-คุณจิราภา นาคสุทธิ และครอบครัว
คุณพ่อชั้นต่อม-คุณแม่ไพบ-คุณสมพงษ์ ลิ่มนุกุลและครอบครัว
คุณพ่อโอบ-คุณลออ ศิริวงษ์-คุณอุทธรินทร์ กิตติประยูร
คุณพ่อสุเทพ-คุณแม่พวงรัตน์ พิจรรุญรุ่งเรือง
คุณพ่อสุวัฒน์-คุณแม่รัตนา-คุณรัชชัย ตั้งจรรยาณิชย์
คุณพ่อหิน แซ่จิว
คุณพัฒนา-คุณพัฒนา อินทพฤษพร้อมครอบครัว
คุณพันธิภา ขุมเพชร
คุณพิชญ์สินี วรณวัชรินทร์-คุณโชคศิริ สิทธิไกรพงศ์
คุณพิชิต-คุณศิริกุล-คุณเอกลักษณ์-คุณเอกภาพ ไพบูลย์ยิ่ง
คุณพิเชษฐ รัตนยงค์
คุณพิพัฒน์ พรพิทยากุลและครอบครัว
คุณพิมชนก สายสมรและครอบครัว
คุณพิศวง กระบวนรัตน์และครอบครัว
คุณพิษณุ บำรุงมิตรและครอบครัว
คุณพีรธี-คุณวรมพร เพ่งศรี
คุณพีระศักดิ์ เรืองจิต
คุณพีระ-คุณสุมาลี นามมนตรีและครอบครัว
คุณพูนศรี อังตระกูล
คุณเพ็ญพรรณ ไชแก้ว และครอบครัว
คุณเพ็ญพรรณ อุทัยสินธุเจริญ
คุณเพียงนิล ศิริเกษม-คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาเถลง
คุณแพงตา-คุณสมบัติ-คุณวิสาภา กิติมหาคุณ-คุณคิด-คุณแหม่ม วงศ์ลา
คุณไพเราะ นกคำ(ติปยานนท์)

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๘

คุณโพธิ์จรรย์-คุณวนิดา สิริภุริกาญจน์
คุณไพศาล-คุณกรองทอง แซ่ล่อ
คุณไพศาล-คุณวราณี สุชาติกุลวิทย์และบุตรธิดา
คุณไพสิฐ-คุณไชยย์ เจียรสกุลธรรมและครอบครัว
คุณภรณ์ ชัยกิตติศิลป์
คุณภัทรพร รัตนันทวาทิ
คุณภัทรภณ รอดเครือมิตร
คุณภัทรฤดี-คุณภัทราภา ผดุงพัฒน์
ภาคจักรวาลและกองประสานงานศูนย์สาขาต่างประเทศ
คุณภาณุพันธ์ เอกชูเกียรติ
คุณภาณุโณตม์-คุณประภาภรณ์-คุณนริศ
คุณภาสกร กาญจนะ
คุณมงคล-คุณเจริญสุข อัครโรจนกุลชัยและครอบครัว
คุณมงคลชัย-คุณสักรวย คุปตะกุล
คุณเมณฑล-คุณทองพิน กับล้อม-ต.ญ.จากรุวรรณ คงเลือน(น้ำหวาน)
คุณเมณทิชา พิบูลย์คณาทรัพย์
คุณเมณรัตน์ เอมเปรมศิลป์
คุณเมนต์ชัย-คุณนันทนา-คุณวราภรณ์-คุณวราวุฒิ ยอดพินิจ
คุณมนู-คุณวราวรรณพร ไตรเนตรและครอบครัว
คุณมณฑนา เชิดวิศว์พันธุ์และครอบครัว
คุณมัลลิกา ไพบูลย์สมบุรณ์-คุณจันทร์ แสงสุวรรณวาว
คุณมาณฑ-คุณกรรณิกา-คุณมหัทธนา-คุณฉัตรธรรม คำมาก
คุณมานี ฐิธิปัญญวานิชและครอบครัว
คุณมาโนช-คุณสมลักษณ์-คุณยศวิวัฒน์-คุณณพนธ์ ปานโต
คุณมายัน-คุณกุลยิต จันทศรีศรีขวลา
คุณมาร์ค จอร์จ
คุณมารศรี อุสาทะ
คุณมารุต ทรงแสงธรรม
คุณมาสักรณ สีสอนวิไล
คุณมิตรภาพ อภิบุยุสุวรรณ
คุณแม่กิมตัน แซ่กู
คุณแม่ชิต พุทธาพิทักษ์กุล
คุณแม่ชวนะ-คุณสุนทร แซ่แม่และครอบครัวอัครพงษ์ไพบูลย์
คุณแม่ประเมิน อินทร์
คุณแม่พะเยา กำแพงปฎิยุทธ์ และครอบครัว
คุณแม่ยัง แซ่ลั่ว-คุณจิตตา สุภาวิมล

คุณแม่ยุพา แซ่จุง(จตุรพิตร)โดยครอบครัวจตุรพิตรและเข้าน
คุณแม่ลิเทียมอิม แซ่ลิและครอบครัวกรวิจิตรศิลป์
คุณแม่วิเชียร-คุณรัตนา-คุณเบญจา ต้นกิม
คุณยมโดย เวชศิริและครอบครัว
คุณยรรยง-คุณสมฤทัย เกลิงนงชาติ
คุณยุทธนา-คุณพรณี จันทบาง และครอบครัว
คุณยุทพอล-คุณทิวากร ปอพานิชกรณและครอบครัว
คุณยุวดี วิวัฒน์ปรุฑีและครอบครัว
คุณเยาวเรศ อิชาวะ
คุณรัชต-คุณธีรเดช ประเสริฐ
คุณรมย์ฤดี เวสสุทรเทพ
คุณรสกร ทวาศาล
คุณรัง พุ่มพฤษี
คุณรัชนี้ พิบุญและครอบครัว
คุณรัตนา (มหาเกตุ) ปริญาบุตรและครอบครัว
คุณรัตนา สันตพัฒน์
คุณรัตนา-คุณพนม บ่อทองและครอบครัว
คุณรานี-คุณพินิตา-คุณฐิวิวัฒนา บุณนาคและลูกหลาน
คุณรุ่งทรัพย์ ลิ้มชูปฏิภาณ
คุณรุจิ ทรัพย์อัครชัยและครอบครัว
คุณเรณู ชันธนา
คุณเรวดี ปาลวัฒน์วิไชย
คุณเรวดี-DARREN-ต.ช.โชติกะ นอร์แมน
คุณฤทัย-David-Edward Frost
คุณละเอียด รัศมีธนานนท์
คุณลัดดา ปันทธานนท์และครอบครัว
คุณลัดดา อุณจิตติกุล
คุณลัดดา-คุณฉัฐธ และครอบครัววิทยานุกาญจน์
คุณลาวาลย์ ธนาสาวัลย์กุลและคณะญาติ
คุณลำใย-คุณขาว แสนวงศ์-คุณประยัด วงษ์พิรา
คุณเล็ก-คุณเสาวคนธ์ เสี่ยงยศศักดิ์และครอบครัว
คุณเลิศชัย ไล้ประวัติและครอบครัว
คุณเลิศชัย-คุณสุวรรณา วงศ์วัฒน์
คุณวชิร พัฒนพนิชธำรงค์และครอบครัว
คุณวราษ เลหาวัฒน
คุณวราณา โยชิโอกะและครอบครัว(ทองเที่ยง)

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๕

คุณวรรณ-John Warren-พลโทสำราญ กานตประภา
คุณวรรณ จิระชุดโรจน์
คุณวรรณ ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณวรุฒ-คุณพีระนุช วรสุบินพร้อมครอบครัว
คุณวเรษฐ-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติและครอบครัว
คุณวัฒนาพร ภัทรวนากุลและครอบครัว
คุณวันทนา บุญสูงและครอบครัว
คุณวัลลภ-คุณสุนีย์ เคียงศิริ
คุณวานิช บุญอำไพไชยกุล
คุณวานิช-คุณสุวรรณ วาณิชสัมพันธ์และบุตรธิดา
คุณวารินทร์ จิตธอรีย์
คุณวาริ-คุณมานะ เปี่ยมฉวีวงศ์
คุณวาสนา ไคว้นทวิวัฒน์
คุณวาสนา อาระวานิช
คุณวาสนา-คุณสายสมร เรืองรักษลิขิต
คุณวิชุดา พรพิสุทธิพันธ์
คุณวิชัย-คุณสุรีย์ เจียมพิทยานุวัฒน์
คุณวิเชียร-คุณศรีเพ็ญ ตุงคะบุรณะ
คุณวิฑูรย์-คุณทิชา เลิศอภัยยศ
คุณวิทยา-คุณวรรณ-ด.ช.ธนภัทร ท้องทิพย์
คุณวิทยา-คุณสุพัทธรา ลิขสุวรรณพร้อมบุตร-ธิดา
คุณวิธาน-คุณวิวรรธณ เสถียรธรรมณีนีและครอบครัว
คุณวินชัย-คุณทัศนีย์รัตน์ แวส่ววงศ์และครอบครัว
คุณวิบูลย์-คุณสมนต์ ด้านวิวัฒน์พรและครอบครัว
คุณวิมล-คุณพยนต์ถาวรวงศ์-คุณเสตะพันธุ์-คุณจิตรมนานันท์อรุณรัตน์ดิลก
คุณวิจรวง รัตนฉายา
คุณวิโรจน์-คุณจิราวรรณ-คุณสุธัญญา ตรงพิทักษ์กุล
คุณวิโรจน์-คุณนงนุช-คุณมาริสา ลี
คุณวิโรจน์-คุณสุมาลี รัตนศิริวิไลและบุตรธิดา
คุณวิลาสินี ชัยอัมมปกรณ
คุณวิวัฒน์ อมรกิจวานิชและครอบครัว
คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัครวานิชและครอบครัว
คุณวิสมัย เกตุทัต
คุณวีรติ ลิ้มศิริเศรษฐกุล
คุณวีระชัย-คุณกรณิกา พนารมย์และครอบครัว
คุณวีระพล หล่อวิมจล-คุณสุมาลี ต้นรัตนสกุลและบุตรสาว

คุณวีระพล-คุณอุไร อนุวิลและครอบครัว
คุณวีระศักดิ์-คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์และบุตรธิดา
คุณเวียงแก้ว-คุณสุจินดา บริหารและครอบครัว
คุณศศิ เบญจลาภ
คุณศรีจินตรา-คุณกัญญา-คุณกมลรัตน์-คุณดวงดาว ได้อภัย
คุณศรีบงอร-คุณณัฐฐานันต์-คุณณัฐพงษ์ ศรีวรเวียง
คุณศรีรัตน์ แมคเลนแนนและครอบครัว
คุณศศิธร เจริญวิเศษศิลป์-คุณพิทักษ์-คุณนิพาพร ไกรนาค
คุณศักดิ์ชัย-คุณทิพย์สุคนธ์ อุดมรุ่งเรืองผล และผู้มีจิตศรัทธา
คุณคันสนีย์ กาญจนสุวรรณและครอบครัว
คุณศิริพรรณ มนต์ฉัตรศิริและบุตร-ธิดา
คุณศิริพันธุ์ วานกุล
คุณศิริวิติ แสวงดี
คุณศิริอร จามรจิยาภรณ์-คุณธงชัย-คุณเอกขิต-คุณสิทธิภา อัครวานนท์
คุณศุภชัย ศรีสุภาอักษร
คุณศุภเดช-คุณพรเทพ ภัทรกานต์กุลพร้อมครอบครัว
คุณศุภลักษณ์ อุดมโชคสกุลและไคว่เตียงเอี่ยม
คุณศุภวิทย์ ชะนะ-แน่งน้อย พันธุ์มีเชาน์
คุณสงเคราะห์-คุณอัญชลี-คุณกันตภณ-คุณชวิน ชัยวัฒน์
คุณสงวน-คุณภัทรา-คุณเยาวณี-คุณเยาวนิจ ศรีสถาพร
คุณสงวนศักดิ์-คุณศุภวิทย์ ชะนะ-คุณสุรณี ทองเหลืองและครอบครัว
คุณสมเกียรติ-คุณโชคชัย วลีตวรพงศ์กูร-คุณอริยา แซ่ท่าน
คุณสมจิตร ตั้งสถิตยางกูร
คุณสมใจ ไชยสระแก้วและครอบครัว
คุณสมชัย-คุณผาภาศ-คุณศิวรักษ์ ธเนศบวร
คุณสมชาติ กิจพงษ์ศรีและครอบครัว
คุณสมชาย อนุเคน-คุณประพิศ กัญญาวุฒิ
คุณสมชาย-คุณบุปผา สุรกิตติดำรง
คุณสมชาย-คุณสุดา-คุณตะวัน ศิริคุรุรัตน์
คุณสมถวิล บุญนาค
คุณสมบัติ-คุณอนงค์นาฏ ลิ้มสุวัฒนาพงษ์และครอบครัว
คุณสมพงษ์ อังคจริยอนุชนและครอบครัว
คุณสมพร ต่อตระกูล
คุณสมโพธิ-คุณจุฑาวิติ เฟลียครบุรี
คุณสมยศ ทศนพันธุ์
คุณสมร จินาวกุล

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๐

คุณสมฤทธิ์-คุณรัตนารณ ฐนทร์ศรี
 คุณสมลักษณ์-คุณสตีเวน คลีเม้นท์และครอบครัว
 คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี ทัสเดชะและครอบครัว
 คุณสมศักดิ์-คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
 คุณสมาน-คุณทินกร-คุณทองจันทร์-คุณวันเพ็ญและครอบครัว
 คุณสมุทร-คุณรสริน ศิริบุรี
 คุณสราวุธ วิวิธธนกุล
 คุณส่วน อิมแก้วและครอบครัว
 คุณสวัสดิ์-คุณหญิงล้อม-ท่านผู้หญิงสาวศิริ โอสธานุเคราะห์-พระยาศรีวิสารวาท
 คุณสมโรจ-พญ.ลักขณา สามเสนและครอบครัว
 คุณสอาด-คุณธีรเดช ไชยวรรณ
 คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ ทิยากร
 คุณสายคำ-คุณอาร์ท บริหารและครอบครัว
 คุณสายชล-คุณวรรณชัย และครอบครัววอยพกรชกร
 คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกุลวัฒน์และครอบครัว
 คุณสิน-คุณยุวลักษณ์ ลีเฉลิมวงศ์และครอบครัว
 คุณสีหพล สิทธิธรรมภาพและครอบครัว
 คุณสุกัญญา ชลอำวันและครอบครัว
 คุณสุกัญญา ตีระวัฒน์
 คุณสุจิตร์ ลัมวานิชย์
 คุณสุจิตรา ทองหล่อ
 คุณสุจิตรา สุวรรณมีมงคล
 คุณสุจินดา-คุณเอมอร ศรีสังกุล
 คุณสุจินตนา-คุณรุ่งโรจน์ ฐชัยศรีและครอบครัว
 คุณสุชาดา บุญใจและครอบครัว
 คุณสุชาดา-คุณอนติ-คุณอนาธิป อุซซุพันธ์
 คุณสุชาติ-คุณอังสนา-คุณณัฐนิชา กิตติชาติวรกุล
 คุณสุชีวัน สลายแก้ว
 คุณสุเทพ-คุณกเงใจ พิรุญรุ่งเรือง
 คุณสุนันท์ เสถียรธรรม
 คุณสุนันท์ วรธนรียชาติและครอบครัว
 คุณสุนันทา กังวาลกุลกิจ
 คุณสุนีย์ แซ่จิว
 คุณสุนีย์ ว่องประเสริฐ วิลต์
 คุณสุนีย์-คุณสุยอัน-คุณสุเพ็ญพิสด์ แซ่ตัน
 คุณสุพจน์-คุณอนงค์ ถาวรารและครอบครัว

คุณสุพัฒน์-คุณวรรณนา เทวสิริโชคชัยและครอบครัว
 คุณสุมิตร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ ตำนานวิษ
 คุณสุรศักดิ์ ลาภารัตกุล
 คุณสุรศักดิ์-คุณเพ็ญจันทร์ อัครโสภณ
 คุณสุรสิทธิ์-คุณปณทริ-คุณกานต์ประภา อธิธิกุล
 คุณสุระเกียรติ ลิปิวัฒนาการ
 คุณสุรัตน์-คุณโยชियो-คุณเดชนันท์-พริณัฐ พุฒโมโต
 คุณสุรัตน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรมและครอบครัว
 คุณสุรางค์ บุญตาม
 คุณสุวรรณ หล่อวิวัฒนพงศ์ และกัลยาณมิตร จ.สุรินทร์
 คุณสุวรรณี ทองเจริญชัย
 คุณสุวรรณี กิตติวรศาสน์ และครอบครัวรวมญาติมิตร
 คุณสุวัฒน์-คุณวรินธาน ว่องไวพนาวิและครอบครัว
 คุณสุวัฒน์-คุณรัตน์-คุณรัชนิย ตั้งจุญวานิชย์
 คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริคุรุรัตน์
 คุณสุวิทย์-คุณสันห์จุฑา-คุณวรพัทธ์-คุณสิริญา วิชชาวุธ
 คุณเสนาะ ทวีเดชสุริยาและคุณเทพฤติ บุญอาจินต์
 คุณเสริมทรัพย์ มโนบุญญะและครอบครัว
 คุณเสริมพงษ์-คุณอังคณา คุณาธิคมพร้อมบุตรธิดา
 คุณเสริมศักดิ์-คุณพัชรี-คุณธิดาพัชร จันทร์เต็ม
 คุณเสาวณีย์ เรื่องเวชรชัย
 คุณเสาวนีย์ สัมภักดีกุลและครอบครัว
 คุณเสาวภา ณ ตะกั่วทุ่ง
 คุณเสียว-คุณอำนาจ อภิรัตนพิมลชัย
 คุณแสง อารยศักดิ์กุลและครอบครัว
 คุณแสงจันทร์ พิธิวงศ์เลิศ
 คุณโสมนัส พันธจารุนิธิและครอบครัว
 คุณทยกฟ้า มโนสุดประสิทธิ์
 คุณองอาจ-คุณวาริ ลวชัยโยธินและครอบครัว
 คุณองุ่น เอี่ยมล้ำอาจค์
 คุณอดิเรก พิพัฒน์ปัทมา
 คุณอดิษฐ์ บวรมงคลศักดิ์ และครอบครัว
 คุณอนุวัฒน์-สุภัทรา-ด.ญ.นิรชน-ด.ญ.อนัญญา ศิคมโนชญ์
 คุณอนุศักดิ์-สุวรรณี-ดช.อรรมพร-ดญ.วราร โชคมีศีล
 คุณอภิชน จินเสวก
 คุณอภิญา ต้นวิจิตร

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๑

คุณอภิสรฯ ชัยกิตติศิลป์
คุณอมร-คุณนาดาฯ อังศธรธรรมรัตน์และครอบครัว
คุณอมร-คุณสุภาดาฯ วานิชสัมพันธ์พร้อมครอบครัว
คุณอมราฯ พวงชมพู
คุณอมรา-คุณละอองฯ บรรจงศิริ
คุณอรพินท์ฯ จิระชุดิโรจน์
คุณอริยญาฯ ดำรงวุฒิการณและครอบครัว
คุณอร่าม-คุณประมุลฯ อนุชปริดาและบุตรธิดา
คุณอร่ามศรีฯ ฉัตรแก้วมรกตและครอบครัว
คุณอรุณี-คุณชัชชฎาฯ-คุณวริทธิ์-คุณถวัลย์ฯ ตั้งจิตตานนท์
คุณอังคณาฯ วงศ์เพชรและครอบครัว
คุณอังคณาฯ ศรีวรรณวัฒน์และครอบครัว
คุณอึ้งเองฯ แซ่เตียว
คุณอัจฉรีย์ฯ ศรีทองส่งแสง
คุณอัญชลินทร์ฯ ปัญญาสกุลวงค์
คุณอัญชลีฯ สาครินทร์และร้านเพื่อนนักเรียน
คุณอัญญรัตน์-คุณแพรวพรรณฯ สิมารัตน์
คุณอัฐมาฯ สวาทยานนท์
คุณอุทัยฯ ตันวิจิตร
คุณอัมพรฯ Gibbs
คุณอาทิตย์-คุณมาลี-คุณอธิปัตย์-คุณณิชาฯ สุวรรณโชติ
คุณอาภรณ์ฯ อินทรพัฒน์(สมโลก)
คุณอารมณฯ กาญจนภา
คุณอารักษ์-คุณจารุณี-คุณเทวรีฯ สุวรรณฤทธิ์
คุณอารุณี-คุณสุธาสินี-คุณกรพินธุ์ฯ นิลแสง
คุณอำพรฯ หล่อสัญญาลักษณ์
คุณอินทรีฯ แต่งจำรูญและครอบครัว
คุณอินทรี-คุณอังจิมา-คุณศรีสมบัติ-คุณดุสิตฯ ศิริโรจน์
คุณอุตร-คุณวิมลวรรณฯ ตันติสุนทรและครอบครัว
คุณอุทัย-คุณสุเกียรติ-คุณลัดดาวัลย์ฯ แซ่ไคว่ และครอบครัว
คุณอุบลพงศ์ฯ ธเนศสถิตยกุล
คุณอุบลวดี-คุณชัยภัทรฯ ลิ้มศิริโพธิ์ทอง
คุณเกศินี-คุณบรรเจอดฯ หวังชาลาบวร
คุณอุษาฯ สกลไทย์
คุณเอี่ยมเข็งฯ แซ่แท้
คุณโอภาท-คุณบุษบง-คุณบวร-คุณเรือนลักษณ์-คุณกานต์ฯ ศรศักดิ์

คุณอุยไฉ่ฯ แซ่เล่า-คุณเก็กฯ แซ่หว่อง
โครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ
โครงการมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์นครราชสีมา
โครงการเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์
เจ้าหน้าทีอาสาสมัครและชมรมผู้สนับสนุนอาสาสมัคร
ชมรมปล่อยปลาบูชาพระพุทธบาทเขาชะเมี่ยง
ชมรมพระโพธิ์สัมพันธ์และกลุ่มบุญบุญรังสี
ชมรมพุทธศาสตร์ทีพีไอ
ชมรมพุทธศาสตร์สากลฯ
ด.ญ.กัญจนพร-ด.ช.จิตติภัทท์ฯ ทองประเสริฐ
ด.ญ.ภัทราภาฯ ชัยกิตติศิลป์
ดร.สมศักดิ์ฯ จงวัฒน์ผลและครอบครัว
ดร.हरराฯ ปุณณะพยัคฆ์
ดร.เอิร์ลฯ เอฟ-คุณพยอมฯ เบนซ์ฯ อาคมฯ ดีประชา
ตระกูลต้นบุญฤทธิ์-ตระกูลกาญจนเสถียรและกัลยาฯ ออสเดรเลีย
ทพ.ไพโรจน์-คุณจารุณีฯ ตันติเวชกุลและครอบครัวธรรมปริดา
ทพ.สุทธิสิทธิ์-พญ.พัฒนา-ด.ญ.ญาดาฯ แก้วประสิทธิ์
น.พ.ชัยนันท์-คุณพรเพ็ญและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
น.พ.ถนอมพลฯ เครือแก้วและคุณเดือนเพ็ญฯ หมั่นคิด
น.พ.ทวีทัศน์-คุณวนิดาฯ ตั้งรพีพากร
น.พ.บุญยธินันท์-คุณสรีระเพ็ญฯ โททนานท์และครอบครัว
น.พ.ภาณุเมศ-พ.ญ.สุนิษา-ด.ช.กัณฐะวันฯ ศรีสว่าง
น.พ.รุ่งโรจน์-คุณดวงใจ-ด.ช.พุทธานุภาพฯ แซ่เอง
น.พ.วาทีต-คุณจตุพรฯ วัฒนศัพท์และครอบครัว
น.พ.สุนทร-พ.ญ.ลัดดาวัลย์ฯ ย้อเผ่าพันธ์
น.พ.อุทัยฯ ชัยกิตติศิลป์
นสพ.ธานีพรฯ ชีวะผลาบุญและบริษัทในเครือเวทโปรดักส์
น.อ.อิทธิศักดิ์ฯ นาคะวิสุทธิ์
น.อ.(พิเศษ)พ.ญ.สุภัทรา-คุณสันติภูมิ-คุณพัชราฯ สิทธิธรรมา
น.อ.(พิเศษ)สันต์-คุณสุศรีฯ ชาติขันธ์
บจ.ชาติเศวตฯ กรูป
บจ. ดี.ไอ.ซีฯ เอ็นเตอร์ไพรส์และคณะญาติมิตร
บจ.คริสตอลฯ ซอฟท์แวร์ฯ แพ็คเกจ
บจ.เจเคเชียร์ฯ เทคโนโลยี
บจ.ซอฟต์แวร์เฮาส์
บจ.ดิเชะโกฯ โยนายาเซนจิ-คุณจันทน์ฯ คอนโด

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๒

บจ.บางไผ่อะไหล่ตลาดไท(คุณทวี-คุณสุกัญญา เวชยันต์วิวัฒน์)	หัวหน้าชั้นและนักเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา
บจ.เมฆมณฑล และคณะกัลยาณิวัฒนา-ราชเทวี	อากงลิ้มเกียง แซ่เจี๋ยและครอบครัวเจริญอนันตสิน
บจ.สตาจค์ เคมีคอล	อาจารย์พิศมัย แสงหิรัญและครอบครัว
บจ.แสงมิตรโลห์	อาจารย์รวิยา สาคะเรศ
บจ.ออกแบบสบายใจ	อาจารย์ศรีพัฑ-รศ.ธดาวดี-พันเอกหญิงปามทรา มินะกนิษฐ
บจ.อโต้ไฟล์ท(ระบบบัญชีสำเร็จรูป)	อุบลากาวัน ๑-คุณฉวีวรรณ ศิริบุญ
บจ.อีชีวิน ในเครือคริสตอลซอฟต์แวร์กรุ๊ป	อุบลากาวันนารถ โพธิ์บุญ
บจ.เท็กซัสสูกียากี้บะหมี่	Doney Vongseng
บุคลการรุ่น ๑๖ ไม่ตกกันดาร มินิพพานเป็นทีไป	Eric-Diane Bouatay
บุคลการรุ่นที่ ๑๗ เรือนทองหัวเพชรสำเร็จทุกอย่าง	Fergus-วันเพ็ญ Statom
บุคลการใหม่รุ่น ๑๘ กายแก้วศรจรรย์นันทกาล	Henry & Sunee Law ครอบครัวและญาติมิตร
ผศ.ดร.สมสุดา ผู้พัฒน	Jim-Khim Weir
ผู้นำบุญ-ผู้ประสานงานภาคนครหลวง ๑	Judy Pon-คุณอำนวย ชนานุกุล
พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน	Kingkham Sananikone
พ.ญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์	M T K D 16 (AOR_YUL_POM_NAT)
พ.ญ.นริลักษณ์ พิทักษ์ดำรงวงศ์	Madam Chewing Ciao and family
พ.ญ.อุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว	Phrapratchaya Sothhiyothin
พลตรีวิวัฒน์-คุณเสาวคนธ์ ต้นสุทัษ	Prasong Mccray
พลตรีชาญณรงค์-คุณวรรณวิภา รสจันทน์และครอบครัว	SIRI - ON BANNISTER
มงกุฎบุตลูกพระราชพันธ์์ตะวัน	Smitthi P.Napachoti
ร้านท็อปแฟชั่น ชลบุรี	Souchinda Borihanh and Family
“ร้านบุญดีเฟอร์นิเจอร์,คุณสุภาภรณ์ โพธิ์รงค์และครอบครัว”	Tan Chin Hiang
ร.ต.น.พ.เฉลิมเกียรติ แจ่มอุลิตร์รัตน์-ร.ท.พ.ญ.ณัฐศิลป์	Thavysack & Sangath Phomphakdy & Family
รศ.ธดาวดี-พ.อ.หญิงปามทรา มินะกนิษฐ	The Middle Way (Young Star Team)-ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ
รศ.น.พ.พิรพันธ์-ธัญพร เจริญชาติและครอบครัว	Wee Ah Moi
ลูกค้าและทีมงานภาคชุมทอง ๒๔ เค ๘ (บริษัทเอ.โอ.เอ จำกัด)	Yee Wee Har SuSan and Family
วัดไทยนากาโน	SAM - MO GROUP
วัดภาวนาจารย์เจีย(แอตแลนต้า)	~ SUBSTATION ~
ศูนย์กัลยาณมิตร จังหวัดตรัง	~ SUKOU ~
ศูนย์กัลยาณมิตรนครปฐม	
ศูนย์กัลยาณมิตรหาดใหญ่	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมสิงคโปร์	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโฮซังก้า	
ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน	
ศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบันชมรมพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๓

รายนามเจ้าภาพทั่วไป

พระณรงค์ชัย สิรินาโคและครอบครัว
พระกิตติพัทธ์ สิริวฑฒโก
พระพรชัย อธิธิชโย
พระภิกษุ รุ่ง ๑๘
พระภิกษุรุ่ง ๑๔ และกลุ่มสายธรรมล้านนา
พระมงคล สุ่มงคโล
พระมหาสุวัฒน์ สุวฑฒโนและคณะผู้มีจิตศรัทธา
พระมหาโสพล สุโพ
พระมานพ อคคมานโว
พระสุทธิชัย สุทธิชโย
พระสรพงษ์ สุทรสโส
พระอธิการวัชรระ พลมานโ
หมู่กุฏิสามเณรเปรียญธรรม
กลุ่มบุคลากรรุ่น ๑๔ ฟ้าอำบุญ
กลุ่มสหพันธ์(ผู้มีจิตศรัทธา)
คณะบุคคลวรล
ครอบครัวคุณการจิตติรักษ์
ครอบครัวจินตกุล
ครอบครัวชุ่มน้อย
ครอบครัวทองแก้ว
ครอบครัวนั่งน้อย
ครอบครัวพรพิไลลักษณ์
ครอบครัวหนูหมื่น
ครอบครัวอ่อนประสงค์
คุณกสมา ประสาร
คุณกาญจน์วรรณ บำรุงชีพ
คุณขวัญเนตร กำลังใจ
คุณคามี มาลี
คุณจรรยา พาณี มีธนาถาวร
คุณจักรพันธ์ อร่ามพงษ์พันธ์
คุณจันทร์ แสงสุวรรณาว
คุณจิตตาพร กิตติบูล

คุณจิราภา-คุณสุวิมล กำลังใจ
คุณจุฑารัตน์ เอี่ยมทอง
คุณฉวี สัมฤทธิ์กุล
คุณฉายา จิตติพันธ์
คุณเฉลิมชาติ-คุณทัพยา ทาสุนธ์
คุณชนิตร์-คุณสุภาพร เลิศมหากิจ
คุณชายชาญ เต็มวรรธม
คุณชาย-คุณโพธิ์ตาล นาคะนิธิ
คุณชิตพงษ์ กวีรรุณ
ชุมนุมพุทธศาสตร์ ร.ร.สวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต
คุณชูชาติ-คุณดวงจิต รัตนงเกียรติ
คุณชูแจ้ง-คุณปกรณ์-คุณภัทรานุช-คุณปณณ มโนรมย์ภัทรสาร
คุณณญา ศุขจรัส
คุณณรงค์-คุณวันนิ อินทศรีและครอบครัว
คุณณัจจา โล่ห์จินดารัตน์
คุณณัฐชนก วงศ์พิพันธ์
คุณณัฐชไม-คุณธนาตย์ ศรีอ่วม
คุณณัฐชยา เสมอพงษ์และครอบครัว
คุณณัฐชลิยา นิมมานเทวินทร์
คุณครูณี ถนนมัลลย์
คุณดวงพร อารังวรางกูร
คุณดวงมณี จันทร์ศรี
คุณดารากร แซ่ลีและญาติมิตร
คุณตนิดา ลีลาสมานชัย
คุณถนน จันทวงศ์
คุณถนนศรี-คุณธวัชชัย ทองบรรจบและครอบครัว
คุณทวีชัย ชัยสุวรรณ
คุณทักษพร-คุณปัทมญา-คุณปรีชญ์ ภูษา
ทีมลูกพระธัมฯ พันธุ์แท้
คุณเทียน ทับทิมเทศ
คุณธนเกียรติ-คุณศิริ-คุณวร ไกรวีระเดชาชัย
คุณธรรมธร เศษพิสิทธิ์

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๔

คุณธวัช ลวะเปารยะ	คุณสุริตา ใจชื่นและครอบครัว
คุณธวัชชัย ทิพย์ทินกร	คุณมลิลักษณ์-คุณวชิระ ช่างรังษีและครอบครัว
คุณนงเยาว์ ฤทธิ์เปี่ยม	คุณมลลิกา-คุณชัยบุญ-คุณชัยภัทร ลิ้มพะพันธุ์
คุณนริศรา-คุณสมศักดิ์ สุขพิชัย	คุณเมธี-คุณเชื้อะเกี้ยว สุขจิระวัฒน์
คุณนฤพนธ์-คุณชญา เศรษฐินวรรณ-คุณเมย์ มหาดำรงคกุล	คุณรชต-คุณธีรเดช ประเสริฐ
คุณนาถฤดี-คุณวิไล เย็นบำรุง	คุณรมย์ฤดี เวลสุนทรเทพ
คุณนิตยา ยอดโพธิ์	คุณระพีพรรณ วานิชชาและครอบครัว
คุณนิตยา-คุณทองสุข ครุฑอ่ำ	คุณรัชชานันท์ ประสาร
คุณนิทรา ช้างแก้ว	คุณรัตนา อุบลสุวรรณ
คุณนิภา ลอยสรวงสิน	คุณเรียน แซ่ตั้ง
คุณนิสา ไชยริปู	คุณเล็ก พรมมณี
คุณบงอร ช้างน้อย	คุณวรรณ ปิยะธนะศิริกุล
คุณบุญเทียม วีระวิวัฒน์และครอบครัว	คุณวัฒน์ ไชยนันท์
คุณบุญเอก คุ่มหอม	คุณวันชัย สมสุข
คุณบุษบา ศรีลัมพ์	คุณวัลลภา บุญเรือง
คุณบุรณะ มัทธอนกุล-คุณนวลกมล กะวิเศษ	คุณวารี เกตุดำรงชัย
คุณประพัฒน์-คุณยี่ เสถียรวิทกุล	คุณวาสนา บุญช่วย
คุณประพันธ์ ไพเราะศิริวัฒนกิจ	คุณวาสนา-คุณชิงชัย จงภักดี
คุณประยงค์ กลิ่นกล่อมและครอบครัว	คุณวิทยา บุญเลิศเกิดไกร
คุณประสงค์-คุณงาม ดาวเรือง	คุณวินิจ เกื้อกูลวงศ์ชัย
คุณประสิทธิ์-คุณศิริวรรณ ตรีรสพานิช	คุณวิโรจน์ บัศจรรย์คา
คุณประเสริฐ-คุณรัชต์-คุณประเวศ-คุณรุจิรา มโนรมย์ภัทรสาร	คุณวิโรจน์-คุณโอบเอื้อ-ด.ช.ธนภูมิ เลิศจันทร์เพ็ญ
คุณปวีณา ใจใหญ่	คุณวิไล สมบุญกิจ
คุณปานทิพย์-คุณอนิกา สุ่มสุวรรณ	คุณวีระชัย ตันเทพฤกษ์ผลและผู้มีจิตศรัทธา
คุณปาริชาติ วนาธรรมพิทักษ์	คุณครินประภา ศรีจันทร์
คุณปิ่นเล็ก-คุณทองสอาด-คุณสมชาย คะนิงรัตน์	คุณศศิธร อินทรศร
คุณเปรมศรี ปีตุรัษฎพงษ์	คุณศิระ-คุณกาญจนา-คุณทิวดี-คุณธิดา เลิศเพิ่มผล
คุณผลดี ดุติ์เป็น	คุณศิริศักดิ์-คุณขวัญเนตร กำลังใจ
คุณพจนา และครอบครัวเมธางกูร	คุณศิริโรจน์ รัตนภรณ์
คุณพยอม รุ่งโรจน์	คุณศุภกาญจน์ วงศ์เทศ
คุณเพียร จันทวัดติยากานต์	คุณศุภลักษณ์-คุณปณยรัตน์ อุดมโชคสกุล
คุณพัชร ดารัด	คุณสมเกียรติ ศิริพันธ์
คุณพิมพ์รัตน์-คุณกนกณัฐ จันทรังษี	คุณสมชัย-คุณนิภา วรธนรัชชาติ
คุณภาณุ-คุณจิรนนท์-คุณนทพร เรือนสากุล	คุณสมบุญ-คุณสุณี ศิริจรรยาและครอบครัว
คุณภาวดี ผลาเหตุ	คุณสมพิศ ต้นศิศา

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๕

คุณสมศักดิ์-คุณสุเมธ อุดมโชคสกุล

คุณสรวงกร พุทธอภัย

คุณสรากุล ประसार

คุณสวาสดี ถนอมลัตย์

คุณสัญญา ครลัมพ์

คุณสายชล-คุณวรรณชัย อวยพรภักขกรและครอบครัว

คุณสายฝน ทับทิมเทศ

คุณสายหยุด-คุณยุวดี-คุณนภาพร-คุณเกรียงชาย

คุณสายัณห์ ต้นตึกกิจและคณะ

คุณลำเนียง เสวกเคนเทอร์

คุณสุขุมาล กิตลินและครอบครัว

คุณสุชาติ-คุณทศนีย์ จันทราวดีและครอบครัว

คุณสุธี อารยะสัมพันธ์

คุณสุภาพร ศรีสุวรรณ

คุณสุภิญญา อินทรนารมย์

คุณสุระชัย อริยการุญและบิดามารดา

คุณสุรีย์ พุกเจริญ

คุณสุวรรณ-คุณวาสนา ทิลาธรรม

คุณสุวรรณา แม่คาคา(กุลาดิ)

คุณเสถียร-สุนทรี ประเสริฐ

คุณเสาวภา-คุณทศยา กมลสุโกศล

ทจก.เจริญกิจเซลล์แอนด์เซอร์วิส

คุณองอาจ-คุณอารีย์วรรณ-คุณปวีศ-คุณปณิสรา มโนรมย์ภัทรสาร

คุณอดิศักดิ์-คุณใจทิพย์ ถาวรวิริยะนันท์และครอบครัว

คุณอรณี เลิศเกรียงไกรยิ่ง

คุณอสังการ วงษ์ศิริ

คุณอ้อต ช้างน้อย

คุณอัจฉรา-คุณธนิศ-คุณณัฐนันท์-คุณนิรชา เหลืองอภัยศิลป์

คุณอัจฉนา จันทวัชรารการและครอบครัว

คุณอารี วัชรารุดล-คุณบัณฑูญ แซ่เจี๋ยและครอบครัว

คุณอารีย์ กำลังใจ

คุณอารีย์ กลิกรรม

คุณอำนาจ-คุณรักเกศ สว่างศรี

คุณอินธิรา ลิ่มเจริญพร

คุณเอกศักดิ์ เพิ่มพรรษาและครอบครัว

คุณเอี้ยง ตั้งสูงเนิน

จ.ส.อ.บุญทัน หงศ์ศิริวัฒน์

ด.ช.สิริภาพ สัมมา

ด.ญ.นภสร รักในศีล

ด.ญ.นัทธมน รักในศีล

ท.พ.สุวัฒน์ สุริยาแสงเพชร

ธรรมทายาท รุ่นบูชาธรรมพระราช ๖๐ ปี

น.ต.สุริยา กาญจนะ

น.ท.พิมพ์ ครสาคุณและครอบครัว

น.พ.ไพโรจน์ ส่งธรรม

นร.อภิญญาชุดิมน บุญสูง

พ.ต.อ.วิชัย-เรณู ไตรวิเชียร

พ.อ.นพ.นาวิ รักในศีล

รศ.ช.ณิภุศิริ สุธสุวรรณ

ทจก. เทวาอารีมณิทวีบุญ

FAMILY ELSBETH MAURER

FREI BANGHALING

ORANA CHANDILER & FAMILY

PATCHARIN MANATTHON

PHANARAI & SHERRIFF FAMILY

SUNEE GOOD & FAMILY

ค ณะ ผู้ จั ด ทำ

ธรรมะเพื่อประชาชน ฉบับพุทธคุณ

ISBN

974-92974-9-0

ประธานที่ปรึกษา

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

ที่ปรึกษา

พระมหา ดร.สมชาย จานวุฑฺโฒ

พระมหาฉัตรชัย ฉตฺตมฺชโย

พระสมุห์อำนวยศักดิ์ มุนิสกุโก

บรรณาธิการบริหาร

พระสมมติ รกฺขิตจิตฺโต

กองบรรณาธิการ

พระบดินทร์ สิริธโร, พระมหาเสถียร สุวณฺณจิตฺโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาประดิษฐ์ สิริภาโส (ป.ธ.๙)

พระมหาธรรมบุญ ธมฺมปตฺโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาสุธรรม สุรตโน (ป.ธ. ๙)

พระมหากมล จิตฺตภาโณ (ป.ธ. ๙)

พระมหาธงชัย สารชโย (ป.ธ.๙)

พระมหาบุญช่วย ปุณฺณสุโข, พระมหากมลชัย กโมโล

พระมหาเวช วิชฺชคุโณ, พระมหาประภาส ปภาโส

พระมหาจตุรงค์ จตฺตมโล, พระมหานพพร ปุณฺณชโย

พระสมศักดิ์ จันทลีโล, พระวิชิต ภาสฺสกวาโส

พระตรีเทพ ชินงุโร, พระกัลลณรงค์ ภาณวิโร

พระสมบุรณ์ จิตฺตทนฺโต, พระทศพร กิตฺติวโร

พระสังเวียร สุสฺสโร

	สามเณรสุบิน ผุยผง, สามเณรศรารุติ ขอสุข สามเณรประสิทธิ์ ทิมาใจ, สามเณรพรภิรมย์ เกษสุกะ ผศ.สุชีพ พะพูนนัม, ผศ.สุภาศิริ พะพูนนัม ดร.สุชาติ หงษา, รัตนาภรณ์ ชุณหะวัณ มรกต มณีไพโรจน์, นพ.ประภาส อุครานันท์ สุกัญญา ชลอำนาจ, สุธิดา จินดาภิณฑุล ศุกลรัตน์ บุญยัง, วรณา ภัทรนุรักษ์ อำไพ เกื้อนทองคำ, ละม่อม พรหมไณย สุจิตรา พูนพิพัฒน์, อุษา จันพะกา ดนยา คูหากนก, กรรณิการีย์ อยู่ศรี ปราณี ชัยผดุง, รัตเกล้า ล้วนเฉลิมวงศ์ วรวรรณ ถนอมพงษ์, นงนุช ตั้งโชคศิริกุล ดวงดาว ไตรังชัย, ชูเดช อนุรักษ์ อนุสิทธิ์ กล่อนศรี,
<u>ฝ่ายภาพประกอบ</u>	กองพุทธศิลป์, สมบัติ-น้องนุช ตั้งสถิตยากร วุฒิชัย ดันเวทิตยานนท์, ภูษิต พุดสงคราม ศิริวรรณ อยู่พิพัฒน์, ปรีชา อุ๋นวัคมีวงศ์ ทิพวรรณ เวชศิลป์, อาสาสมัครกองสื่อธรรมะ ภัทรา ศรีวิสุธา
<u>ออกแบบปก</u>	
<u>ฝ่ายจัดรูปเล่ม</u>	ลือพงศ์ ลีลพจน์, ชาญชัย พรหมตา, วัลลภ นิลถนอม ชัยชนะ กิตติโสภณพันธุ์, จิรนนท์ วีระชัยพิเชษฐ์กุล ภัทรา ศรีวิสุธา, นาถนดา นิโรจน์, พีระ แสงงาม มูลนิธิธรรมกาย
<u>ลิขสิทธิ์</u>	
<u>พิมพ์ครั้งที่ ๑</u>	จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
<u>พิมพ์เมื่อ</u>	๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗
<u>พิมพ์ที่</u>	บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

